

Jordbruksstatistisk årsbok 2011

med data om livsmedel

SCB

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

Jordbruks
verket

Jordbruksstatistisk årsbok 2011

med data om livsmedel

Sveriges officiella statistik
Jordbruksverket
Statistiska centralbyrån

Yearbook of agricultural statistics 2011 including food statistics

Official Statistics of Sweden
Statistics Sweden
2011

Tidigare publicering

Jordbruksstatistisk årsbok har tidigare utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Jordbruk med binäringar. Den första årgången av publikationen utkom 1965 och innebar en fortsättning på Jordbruk och Boskapsskötsel: 1866–1963.

Previous publication

Yearbook of Agricultural Statistics has previously been published within the series of Official Statistics of Sweden: Agriculture and fisheries. The first yearbook was published in 1965 and was a continuation of agriculture: 1866–1963.

ISSN 1654-4382 (online)

ISSN 0082-0199 (print)

ISBN 978-91-618-1546-3 (print)

URN:NBN:SE:SCB-2011-JO01BR1101_pdf (pdf)

Omslagsfoto: Jan Andersson, Örebro

Printed in Sweden

SCB-Tryck, Örebro 2011.06 MILJÖMÄRKT Trycksak 341123

Förord

Jordbruksstatistisk årsbok 2011 är den fyrtiosjunde sedan starten 1965. Avsikten med Jordbruksstatistisk årsbok är att ge en bred och översiktlig men samtidigt koncentrerad redovisning av jordbruks- och livsmedelsstatistiken.

Från och med 1999 är Jordbruksverket ansvarig för den officiella statistiken inom jordbruksområdet. Denna statistik produceras huvudsakligen av Jordbruksverket (SJV) och Statistiska centralbyrån (SCB). Annan statistik inom jordbruksområdet produceras även av andra statliga myndigheter och av organisationer med anknytning till jordbruk. SCB, Livsmedelsverket och Statens Veterinärmedicinska Anstalt m.fl. är ansvariga för den livsmedelsstatistik som återges i boken. Uppgifterna till de internationella avsnitten hämtas från EU:s statistikbyrå Eurostat och FN:s Food and Agriculture Organization (FAO).

Ytterligare information om statistik över jordbruksområdet och länkar till annan statistik finns på SCB:s webbplats (www.scb.se) och på Jordbruksverkets webbplats (www.jordbruksverket.se).

Boken har tagits fram inom SCB:s enhet för Lantbruksstatistik, på uppdrag av Jordbruksverket. Huvudredaktör är Charlotta Olsson, som tillsammans med Jan Andersson och Lea Wedén svarat för den tekniska framställningen av boken. Ett flertal personer inom främst SCB och Jordbruksverket har medverkat med underlag till boken. Till alla dessa riktas härmed ett varmt tack.

Statistiska centralbyrån och
Jordbruksverket i maj 2011

Inger Eklund Gabriella Cahlin

Information to English speaking readers

The Yearbook of Agricultural Statistics 2011 is the forty-seventh volume since the beginning in 1965. Since 1999 the Swedish Board of Agriculture (SJV) is responsible for the official statistics within the agricultural area. This statistics is mainly produced by the Swedish Board of Agriculture and Statistics Sweden (SCB).

The Table of Contents is translated into English as well as the headings of all tables.

On page 31 there is a summary in English with brief descriptions of the different surveys and with references to the tables. The last pages have a Swedish-English vocabulary with translations of most words or expressions found in the headings and left-hand columns of the tables.

Innehåll

Contents

Sida		Page	
3	Förord	3	Preface
4	Innehåll	4	Contents
5	Teckenförklaring och förkortningar	5	Symbols and abbreviations
6	Tabellförteckning	6	List of tables
23	Jordbruksåret 2010	23	The year of agriculture 2010
31	1 Summary	31	1 Summary
39	2 Företag och företagare	39	2 Holdings and holders
53	3 Åkerarealens användning	53	3 Utilization of arable land
71	4 Skördar	71	4 Yields and crop production
87	5 Trädgårdsodling	87	5 Horticulture
95	6 Husdjur	95	6 Livestock
125	7 Arbetskraft inom jordbruket	125	7 Labour force in agriculture
133	8 Produktionsmedel inom jordbruket	133	8 Production means in agriculture
143	9 Stödåtgärder	143	9 Support
161	10 Jordbrukets ekonomi	161	10 Economics
185	11 Ekologisk produktion	185	11 Organic farming
197	12 Jordbrukets miljöpåverkan	197	12 Impacts from agriculture on environment
221	13 Jordbruket i EU	221	13 Agriculture in the European Union
239	14 Internationella uppgifter om jordbruk	239	14 International data on agriculture
251	15 Industriproduktion m.m.	251	15 Manufacturing
267	16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel	267	16 Imports and exports of agricultural products and foodstuffs
285	17 Konsumtion av livsmedel	285	17 Consumption of foodstuffs
299	18 Livsmedelssäkerhet	299	18 Food safety
313	19 Priser på livsmedel	313	19 Prices on food
321	20 Internationella uppgifter om livsmedel	321	20 International data on food
Bilagor		Appendices	
335	1 Lantbruksregistret	335	1 The Farm Register
337	2 Områdesindelningar i lantbruksstatistiken	337	2 Regional break down of the agriculture statistics
341	3 Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation	341	3 Quality and the organisation of the agricultural statistics
342	4 Avgränsning av livsmedelssektorn	342	4 Definition of the food sector
347	5 Varuklassificering enligt SITC/KN	347	5 Classification on commodities according to SITC/CN
361	Swedish-English Vocabulary	361	Swedish-English Vocabulary
379	Sakregister	379	Subject index

Teckenförklaring

–	Noll
0	Mindre än 0,5
0,0	Mindre än 0,05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges
.	Uppgift kan ej förekomma
*	Preliminär uppgift
ha	Hektar
tkr	Tusen kronor
mkr	Miljoner kronor
milj. kr	"
En linje som avskär en tidsserie, markerar att uppgifterna på ömse sidor om linjen inte är fullt jämförbara	

Symbols

–	Zero
0	Less than 0.5
0,0	Less than 0.05
..	Data not available
.	Not applicable
*	Provisional figure
ha	Hectares
tkr	Thousands of Swedish kronor (SEK)
mkr	Millions of Swedish kronor (SEK)
milj. kr	"
Substantial breaks in the homogeneity of a series are indicated by a line across the column/row	

Lista över vissa förkortningar

<i>A-index</i>	<i>Avräkningsprisindex</i>	<i>PM-index</i>	<i>Produktionsmedelsprisindex</i>
<i>BNP</i>	<i>Bruttonationalprodukt</i>	<i>PPI</i>	<i>Producentprisindex</i>
<i>CN</i>	<i>Combined Nomenclature</i>	<i>PPP</i>	<i>Purchasing Power Parities</i>
<i>EAA</i>	<i>Economic Accounts for Agriculture</i>	<i>PR-index</i>	<i>Prisregleringsprisindex</i>
<i>ENS</i>	<i>Europeiska Nationalräkenskapssystemet</i>	<i>RAMS</i>	<i>Registerbaserad sysselsättningsstatistik</i>
<i>EFTA</i>	<i>European Free Trade Association</i>	<i>SEK</i>	<i>Svenska kronor</i>
<i>EU</i>	<i>Europeiska Unionen</i>	<i>SITC</i>	<i>Standard International Trade Classification</i>
<i>FDB</i>	<i>Företagsdatabasen</i>	<i>SLU</i>	<i>Sveriges Lantbruksuniversitet</i>
<i>FoB</i>	<i>Folk- och bostadsräkningen</i>	<i>SLV</i>	<i>Statens livsmedelsverk</i>
<i>GATT</i>	<i>General Agreement on Tariffs and Trade</i>	<i>SM</i>	<i>SCB:s publikationsserie Statistiska meddelanden</i>
<i>HS</i>	<i>Harmonized Commodity Description and Coding System</i>	<i>SNA</i>	<i>System of National Accounts</i>
<i>ICP</i>	<i>International Comparison Project</i>	<i>SNI</i>	<i>Standard för svensk näringsgrensindelning</i>
<i>KN</i>	<i>Kombinerade nomenklaturen</i>	<i>SNV</i>	<i>Statens naturvårdsverk</i>
<i>KPI</i>	<i>Konsumentprisindex</i>	<i>SOS</i>	<i>Sveriges officiella statistik</i>
<i>KSLA</i>	<i>Kungliga Skogs- och lantbruksakademien</i>	<i>SOU</i>	<i>Statens offentliga utredningar</i>
<i>LBR</i>	<i>Lantbruksregistret</i>	<i>SVA</i>	<i>Statens Veterinärmedicinska Anstalt</i>
<i>LRF</i>	<i>Lantbrukarnas Riksförbund</i>		
<i>NR</i>	<i>Nationalräkenskaperna</i>		

Tabellförteckning

List of tables

Sida/ 2. Företag och företagare

Page Holdings and holders

43	Figur 2A	Genomsnittlig areal åker per företag länsvis 2010 <i>Average area of arable land per holding by county</i>
44	Figur 2B	Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 2010 <i>Characteristic type of farming by county</i>
45	Tabell 2.1	Antal företag med odling av olika grödor 2010 <i>Number of holdings with different kinds of crops</i>
46	Tabell 2.2	Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2010 <i>Number of holdings by size group</i>
48	Tabell 2.3	Antal företag och areal åker efter bruksform 2010 <i>Number of holdings and area of arable land by type of holding</i>
49	Tabell 2.4	Antal företag med husdjur av olika slag 2010 <i>Number of holdings with different kinds of livestock</i>
50	Tabell 2.5	Antal företag efter driftsinriktning 2010 <i>Number of holdings by type of farming</i>
51	Tabell 2.6	Andel företag efter driftsinriktning länsvis 2010, procent <i>Percentage of holdings by type of farming and county</i>
52	Tabell 2.7	Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov i jordbruket 2010 <i>Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture</i>

3. Åkerarealens användning

Utilization of arable land

56	Figur 3A	Total åkerareal länsvis 2010 <i>Total area of arable land by county</i>
57	Figur 3B	Åkerarealens användning 2010 <i>Use of arable land</i>
57	Figur 3C	Antal företag med odling av vissa grödor 2010 <i>Number of holdings with cultivation of certain crops</i>
58	Figur 3D	Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2010 <i>Cultivation of certain crops, areas per holding</i>
58	Figur 3E	Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2010 <i>Cultivation of cereals, areas per holding</i>
59	Tabell 3.1	Areal åker-, betes- och skogsmark på jordbruksföretag 2010, hektar <i>Area of agricultural and forest land on holdings</i>
60	Tabell 3.2	Åkerareal efter storleksgrupp 2010 <i>Area of arable land by size group</i>

62	Tabell 3.3	Åkerarealens användning 1990–2010, hektar <i>Use of arable land</i>
63	Tabell 3.4	Spannmål 2010. Arealer och antal företag med odling <i>Cereals. Areas and number of holdings with cultivation</i>
65	Tabell 3.5	Baljväxter 2010. Arealer och antal företag med odling <i>Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation</i>
66	Tabell 3.6	Oljeväxter 2010. Arealer och antal företag med odling <i>Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation</i>
67	Tabell 3.7	Vall och grönfoder 2010. Arealer och antal företag med odling <i>Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation</i>
68	Tabell 3.8	Slåttervall och betesvall. Arealfördelning 2010, hektar och procent <i>Temporary grasses and grazings. Distribution of acreage</i>
69	Tabell 3.9	Potatis och sockerbetor 2010. Arealer och antal företag med odling <i>Potatoes and sugar beets. Areas and number of holdings with cultivation</i>
70	Tabell 3.10	Träda, outnyttjad mark m.m. 2010. Arealer, hektar <i>Fallow and untilled land etc. Areas</i>

4. Skördar

Yields and crop production

77	Figur 4A	Totalskördar av spannmål 1990–2010, 1 000-tals ton <i>Total production of cereals</i>
77	Figur 4B	Totalskördar av oljeväxter 1990–2010, 1 000-tals ton <i>Total production of oilseed crops</i>
78	Tabell 4.1	Spannmål 2010. Hektarskörd, kg/ha <i>Cereals. Yield per hectare</i>
79	Tabell 4.2	Spannmål 2010. Totalskördar, ton <i>Cereals. Total production</i>
80	Tabell 4.3	Majs, ärter och åkerbönor 2010. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton <i>Grain maize, peas and field beans. Yield per hectare and total production</i>
81	Tabell 4.4	Oljeväxter 2010. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton <i>Oilseed crops. Yield per hectare and total production</i>
82	Tabell 4.5	Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2010. Areal, hektarskörd och totalskörd <i>Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.</i> <i>Crop area, yield per hectare and total production</i>
83	Tabell 4.6	Potatis och sockerbetor 2010. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton <i>Potatoes and sugar beets. Yield per hectare and total production</i>
84	Tabell 4.7	Stärkelse- och sockerhalt i potatis respektive sockerbetor 1990–2010, procent <i>Content of starch in potatoes and content of sugar in sugar beets</i>

- 85 **Tabell 4.8** Normskördar 2010, kg/ha
Standard yields per hectare

5. Trädgårdsodling

Horticulture

- 89 **Tabell 5.1** Växthus- och frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling 2008
Areas of greenhouses and outdoor cultivation and number of holdings
- 90 **Tabell 5.2** Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1984–2008
Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoor cultivation and number of holdings
- 91 **Tabell 5.3** Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland
Outdoor cultivation of horticultural plants
- 92 **Tabell 5.4** Frilandsodlingens omfattning 1984–2008
Outdoor cultivation
- 92 **Tabell 5.5** Äppel- och päronsorтер. Areal, antal träd och antal företag, 31 december 2007
Apple- and pear varieties. Area, number of trees and number of holdings
- 93 **Tabell 5.6** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames
- 94 **Tabell 5.7** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1987–2008
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

6. Husdjur

Livestock

- 100 **Figur 6A** Antal nötkreatur 1970–2010
Number of cattle
- 100 **Figur 6B** Antal svin 1970–2010
Number of pigs
- 101 **Figur 6C** Nötkreaturens geografiska fördelning 2010
Geographical distribution of cattle
- 101 **Figur 6D** Svinens geografiska fördelning 2010
Geographical distribution of pigs
- 102 **Figur 6E** Antal höns och kycklingar 1972–2010
Number of fowls and chickens
- 102 **Figur 6F** Antal får 1970–2010
Number of sheep
- 103 **Figur 6G** Hönsens geografiska fördelning 2010
Geographical distribution of fowls
- 103 **Figur 6H** Fårens geografiska fördelning 2010
Geographical distribution of sheep

104	Tabell 6.1	Antal djur av olika slag 1980–2010 <i>Number of livestock</i>
105	Tabell 6.2	Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin, höns m.m. 1980–2010 <i>Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs, fowls and others</i>
105	Tabell 6.3	Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2010 <i>Average size of herd</i>
106	Tabell 6.4	Antal nötkreatur 2010 <i>Number of cattle</i>
107	Tabell 6.5	Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2010 <i>Number of dairy cows by size of herd</i>
108	Tabell 6.6	Antal företag med nötkreatur 2010 <i>Number of holdings with cattle</i>
109	Tabell 6.7	Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2010 <i>Number of holdings with dairy cows by size of herd</i>
110	Tabell 6.8	Antal får 2010 <i>Number of sheep</i>
111	Tabell 6.9	Antal tackor och baggar efter besättningsstorlek 2010 <i>Number of ewes and rams by size of herd</i>
112	Tabell 6.10	Antal företag med tackor och baggar efter besättningsstorlek 2010 <i>Number of holdings with ewes and rams by size of herd</i>
113	Tabell 6.11	Antal svin 2010 <i>Number of pigs</i>
114	Tabell 6.12	Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek 2010 <i>Number of sows and boars by size of herd</i>
115	Tabell 6.13	Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 2010 <i>Number of fattening pigs by size of herd</i>
116	Tabell 6.14	Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek 2010 <i>Number of holdings with sows and boars by size of herd</i>
117	Tabell 6.15	Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 2010 <i>Number of holdings with fattening pigs by size of herd</i>
118	Tabell 6.16	Antal höns, kycklingar och kalkoner 2010 <i>Number of fowls, chickens and turkeys</i>
119	Tabell 6.17	Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2010 <i>Number of fowls (chickens not included) by size of herd</i>
120	Tabell 6.18	Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2010 <i>Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd</i>
121	Tabell 6.19	Antal hästar, hästar per 1 000 invånare och antal platser med häst <i>Number of horses, number of horses per 1 000 inhabitants and number of locations with horses</i>

122 **Tabell 6.20** Antal uppfödare av mink och rävar samt antal avelshonor 1990/91–2009/10
Number of breeders of minks and foxes and number of breeding animals

122 **Tabell 6.21** Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bioning under perioden 1990–2010
Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey

123 **Tabell 6.22** Antal renar och antal renskötsel företag vid samebyar 2010
Number of reindeer and number of holdings by sami villages

7. Arbetskraft inom jordbruket

Labour force in agriculture

128 **Tabell 7.1** Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske (SNI 2007) 2009 efter arbetsplatsens belägenhet
Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work

129 **Tabell 7.2** Jordbruksföretagarnas åldersfördelning 2010
Age distribution of holders

130 **Tabell 7.3** Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 2010 i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU
Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

131 **Tabell 7.4** Antal sysselsatta i jordbruket 2010 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter
Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

132 **Tabell 7.5** Antal sysselsatta i jordbruket 2010 efter årlig arbetstid för samtliga företagskategorier
Number of occupied persons in agriculture by working hours for all categories of holdings

8. Produktionsmedel inom jordbruket

Production means in agriculture

137 **Tabell 8.1** Antal levererade traktorer 1990–2009
Number of delivered tractors

137 **Tabell 8.2** Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1990–2009, milj.kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector

138 **Tabell 8.3** Antalet förprovade djurstallar under 2010
Number of pre-tested buildings for livestock

139 **Tabell 8.4** Total kvantitet certifierat utsäde 2008/09 och 2009/10, ton
Total quantity of state certified seed

140	Tabell 8.5	Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket. Kvantitet verksam substans 1990–2009, ton <i>Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance</i>
141	Tabell 8.6	Förbrukning av mineralgödsel inom jord- och trädgårdsbruk 1990/91–2009/10, milj. kg <i>Use of commercial fertilizers in agriculture and horticulture</i>
141	Tabell 8.7	Råvaror ingående i foderblandningar för samtliga djurslag 2009 och 2010, ton <i>Feed materials in compound feeds for all animals</i>
142	Tabell 8.8	Råvaror ingående i foderblandningar producerade i Sverige för samtliga djurslag 2010, ton <i>Feed materials in compound feeds produced in Sweden for all animals</i>
	9. Stödåtgärder	
		<i>Support</i>
151	Tabell 9.1	Direktstöd till jordbruket utbetalade för 2000–2010, milj. kr <i>Disbursed direct support to the agricultural holdings</i>
152	Tabell 9.2	Gårdsstöd för stödåret 2010 utbetalade t.o.m. april 2011, 1 000-tals kr <i>Single farm payment and premiums for male bovines and milk</i>
153	Tabell 9.3	Kompensationsbidrag samt nationellt stöd till norra Sverige för stödåret 2010, utbetalt t.o.m. april 2011, 1 000-tals kr <i>Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden</i>
154	Tabell 9.4	Registrerade arealer för vissa miljöersättningar avseende år 2010, hektar <i>Areas for environmental support</i>
155	Tabell 9.5	Miljöersättning för stödåret 2010 utbetalade t.o.m. april 2011, 1 000-tals kr <i>Environmental support</i>
157	Tabell 9.6	Beviljade stöd till modernisering av jordbruksföretag och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsföretag 2007–2010 <i>Granted investment support to modernisation of agricultural holdings and setting up of young farmers</i>
158	Tabell 9.7	Beviljade stöd till högre värde i jord- och skogsprodukter 2007–2010, 1 000-tals kr <i>Granted investment support to adding value to agricultural and forestry products for Sweden</i>
159	Tabell 9.8	Utbetalade projekstöd under 2010, 1 000-tals kr <i>Disbursed structural fund aid</i>
160	Tabell 9.9	Utbetalade stöd och ersättningar till rennäringen 2000–2010, 1 000-tals kr <i>Disbursed support and compensation to reindeer breeding</i>

10. Jordbrukets ekonomi*Economics*

- 169 **Figur 10A** Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2009 i löpande priser
Output value in the agricultural sector at current basic prices
- 169 **Figur 10B** Jordbrukets kostnader till baspriser år 2009 i löpande priser
Costs in the agricultural sector at current basic prices
- 170 **Figur 10C** Jordbrukets prisindex 2005–2010 (2005=100)
Agricultural price indices
- 170 **Figur 10D** Försålda lantbruksenheter år 2010, köpeskilling medelvärde, 1 000-tals kr
Sold agricultural units, average market price
- 171 **Tabell 10.1** Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till marknadspris 1993–2010 enligt ENS95. Löpande priser, milj. kr
Contribution to gross domestic product by agriculture according to ESA95. Current prices
- 172 **Tabell 10.2** Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och nettoöverskott till baspriser för åren 2000–2009 i löpande priser, mkr
EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 2000–2009 at current prices
- 174 **Tabell 10.3** Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 2008 och 2009. Redovisning för riksområden (RO) och riket, driftsinriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag
Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours
- 178 **Tabell 10.4** Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 2000–2009. Kronor per hushåll
The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per household, SEK
- 179 **Tabell 10.5** Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettointkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 2009. Medeltal i kronor per hushåll
The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household, SEK
- 180 **Tabell 10.6** Jordbrukets prisindex 2005–2010 (2005=100)
Agricultural price indices
- 181 **Tabell 10.7** Priser på traktorer, drivmedel, vegetabilier och animalier 1990–2010, kr
Prices of tractors, fuel, vegetables and animal products
- 182 **Tabell 10.8** Indexantal för delposter i avräkningsprisindex 2005–2010 (2005=100)
Producer price index. Indices for subtotals
- 182 **Tabell 10.9** Genomsnittliga arrendepreiser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2010, kr per hektar
Average rent for agricultural land and for arable land

183	Tabell 10.10	Utvecklingen av arrendepriiser 1994–2010 (1994=100) <i>Rent for agricultural land, indices</i>
183	Tabell 10.11	Genomsnittliga priser på jordbruksmark 1995–2009, 1 000-tals kr per hektar <i>Average prices on agricultural land</i>
184	Tabell 10.12	Försålda lantbruksenheter 2010 <i>Sold agricultural units</i>
11. Ekologisk produktion <i>Organic farming</i>		
188	Tabell 11.1	Omställd ekologiskt odlad areal och areal under omställning <i>Fully converted area, area under conversion and total organic area</i>
188	Tabell 11.2	Omställd ekologiskt odlad jordbruksmark fördelad på olika grödgrupper, hektar <i>Fully converted organic areas for different groups of crops</i>
189	Tabell 11.3	Antal omställda ekologiskt producerade djur <i>Number of organic livestock</i>
190	Tabell 11.4	Spannmål 2010. Arealer med ekologisk odling, hektar <i>Cereals. Areas with cultivation in organic farming</i>
190	Tabell 11.5	Ärter och åkerbönor 2010. Arealer med ekologisk odling, hektar <i>Peas and field beans. Areas with cultivation in organic farming</i>
191	Tabell 11.6	Oljeväxter 2010. Arealer med ekologisk odling, hektar <i>Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming</i>
191	Tabell 11.7	Potatis och sockerbetor 2010. Arealer med ekologisk odling, hektar <i>Potatoes and sugar beets. Areas with cultivation in organic farming</i>
192	Tabell 11.8	Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2010. Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling <i>Temporary grasses. First cut, regrowth and total production. Crop area, yield per hectare and total production in organic farming</i>
193	Tabell 11.9	Spannmål 2010. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha <i>Cereals. Yield per hectare in organic farming</i>
193	Tabell 11.10	Spannmål 2010. Totalskördar vid ekologisk odling, ton <i>Cereals. Total production in organic farming</i>
194	Tabell 11.11	Ärter, åkerbönor och matpotatis 2010. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total skörd, ton <i>Peas, field beans and table potatoes. Yield per hectare and total production in organic farming</i>
195	Tabell 11.12	Areal med ekologisk odling av trädgårdsprodukter i växthus och på friland 2008 <i>Areas for organic cultivated horticultural products in greenhouse and outdoor cultivation</i>

12. Jordbrukets miljöpåverkan*Impacts from agriculture on environment*

204	Figur 12A	Areal betesmark 1989–2009 <i>Permanent grassland</i>
204	Figur 12B	Försäljning av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket 1985–2010, 1 000-tals ton <i>Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector</i>
205	Figur 12C	Slam som återförts till jordbruket <i>Sludge brought back to agriculture</i>
205	Figur 12D	Kväveläckage från åkermarkens rotzon, riket, 1 000-tals ton <i>Nitrogen leaching from arable land</i>
205	Figur 12E	Nettobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet, 2006 <i>Net pollution load on water by phosphorus from human activities</i>
205	Figur 12F	Nettobelastning på havet av kväve från mänsklig verksamhet, 2006 <i>Net pollution load on marin waters by nitrogen from human activities</i>
206	Figur 12G	Ammoniavgång från jordbruket <i>Emission of ammonia from agriculture</i>
206	Figur 12H	Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam <i>Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge</i>
206	Figur 12I	Kalkning av åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark <i>Liming per hectare utilized arable land</i>
207	Figur 12J	Växtskyddsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1997–2009 <i>Pesticides in agriculture, number of doses per hectare</i>
207	Figur 12K	Växtskyddsmedel i jordbruket, antal hektardoser i relation till åkerarealen 1997–2009 <i>Pesticides in agriculture, number of supplies per hectare in relation to the area of arable land</i>
208	Figur 12L	Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (inkl. trädgård) <i>Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture incl.)</i>
208	Figur 12M	Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (inkl. trädgård) <i>Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture incl.)</i>
208	Figur 12N	Utsläpp av växthusgaser totalt och från jordbruket <i>Emission of greenhouse gases, totally and from agriculture</i>
209	Tabell 12.1	Areal betesmark 2010. Hektar <i>Areas under pasture and meadow</i>

210	Tabell 12.2	Anslutning till och måluppfyllelse i landsbygdsprogrammet, Förbättra miljön och landskapet <i>Connection to and target fulfilment for Swedish environmental support</i>
212	Tabell 12.3	Förbrukning av växtnäringsämnen i mineral- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 2008/09 <i>Consumption of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure</i>
214	Tabell 12.4	Förbrukning av kväve, fosfor och kalium från mineral- och stallgödsel i olika grödor 2008/09 <i>Consumption of nitrogen, phosphorus and potassium in fertilizers and animal manure in different crops</i>
215	Tabell 12.5	Mineral- och stallgödslade arealer 2008/09 <i>Arable land treated with commercial fertilizers and manure</i>
215	Tabell 12.6	Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark ("soil surface" bruttobalanser) <i>Nitrogen- and phosphorus balances for arable land</i>
216	Tabell 12.7	Ammoniakavgång i jordbruket 1995–2009 <i>Emissions to air of ammonia in agriculture</i>
217	Tabell 12.8	Sålda växtskyddsmedel, antal hektardoser och genomsnittlig dos 1995–2009 <i>Pesticides sold to farmers, number of doses and average dose in kg/ha</i>
218	Tabell 12.9	Användning 2006 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton <i>Use of pesticides in arable crops, treated crop area, and active substance</i>
220	Tabell 12.10	Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruket 2006. Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha <i>Use of pesticides in arable crops, treated crop area per cent and active substance</i>

13. Jordbruket i EU

Agriculture in the European Union

224	Tabell 13.1	Sysselsättning fördelad på sektorer 2009, 1 000-tals personer <i>Civilian employment by sector of activity</i>
225	Tabell 13.2	Sysselsättning fördelad på sektorer 2009, procent <i>Civilian employment by sector of activity</i>
226	Tabell 13.3	Total areal och jordbruksareal 2009, 1 000-tals hektar <i>Total and agricultural area</i>
227	Tabell 13.4	Antal företag med fördelning efter storleksklasser 2007 <i>Holdings by size classes of holdings</i>
228	Tabell 13.5	Utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 2007, 1 000-tals hektar <i>Utilized agricultural area by size classes of holdings</i>
229	Tabell 13.6	Skördad areal av några av de viktigaste grödorna 2009, 1 000-tals hektar <i>Harvested area of some of the most important crops</i>

231 **Tabell 13.7** Totalskörd av några av de viktigaste grödorna 2009, 1 000-tals ton
Total production of some of the most important crops

233 **Tabell 13.8** Skörd av vissa grönsaker 2009, 1 000-tals ton
Harvested production of selected fresh vegetables

234 **Tabell 13.9** Antal nötkreatur i maj / juni 2009, 1 000-tal
Number of bovines

235 **Tabell 13.10** Antal svin, får och getter i december 2009, 1 000-tal
Number of pigs, sheep and goats

236 **Tabell 13.11** Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2007
Number of holdings with dairy cows by size of herd

237 **Tabell 13.12** Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2007, 1 000-tal
Number of dairy cows by size of herd

238 **Tabell 13.13** Animalieproduktion 2009, 1 000-tals ton
Production of animal products

14. Internationella uppgifter om jordbruk

International data on agriculture

240 **Tabell 14.1** Åkerarealens användning i olika länder 2009, 1 000-tals hektar
Use of arable land in different countries

242 **Tabell 14.2** Totalskördens storlek i olika länder 2009, 1 000-tals ton
Crop production in different countries

244 **Tabell 14.3** Antal husdjur i olika länder 2009, 1 000-tal (höns i miljon-tal)
Number of livestock in different countries

246 **Tabell 14.4** Animalieproduktion i olika länder 2009
Livestock production in different countries

248 **Tabell 14.5** Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel
av den totala förvärvsarbetande befolkningen i olika länder 2008
*Economically active population in agriculture and subsidiary industries and
its share of the total economically active population in different countries*

15. Industriproduktion m.m.

Manufacturing

256 **Figur 15A** Antal sysselsatta inom livsmedelsindustrin 2009
Number of employees in food manufacturing

257 **Figur 15B** Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 2009,
1 000-tals ton
Industrial production of certain food products and groups of food products

258 **Tabell 15.1** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1995–2010
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle

258 **Tabell 15.2** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1995–2010
*Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and
lambs*

- 259 **Tabell 15.3** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1995–2010
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs
- 259 **Tabell 15.4** Antal slaktkroppar, 1 000-tal och slaktade kvantiteter av kycklingar
1995–2010, 1 000-tals ton
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of chickens
- 259 **Tabell 15.5** Partihandelns invägning och total produktion av ägg 1990–2010,
1 000-tals ton
Eggs delivered to wholesalers and total production
- 260 **Tabell 15.6** Produktion av kött från ren och vilt 1990–2010, ton
Production of meat from reindeer and wild animals
- 260 **Tabell 15.7** Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier
invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör, medelfetthalt
samt medelproteinhalt 1990–2010
*Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk
and average content of fat and protein*
- 261 **Tabell 15.8** Användning av vid mejerier invägd mjölk 1990–2010, 1 000-tals ton och
procent
Disposition of milk delivered to dairies
- 261 **Tabell 15.9** Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1995–2010, 1 000-tals ton
Dairy production and production of milk powder
- 262 **Tabell 15.10** Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels-
och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 2007
*Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and
beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 2007*
- 264 **Tabell 15.11** Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 2005–2009, milj. kr
Industrial production of agricultural products and foodstuffs
- 265 **Tabell 15.12** Sysselsatta minst en timme per vecka i november inom olika livsmedels-
branscher 2008 och 2009 enligt SNI 2007
*Number of employed persons at least one hour/week in different branches
of the food sector according to SNI 2007*

16. Import och export av jordbruksvaror och livsmedel

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs

- 271 **Figur 16A** Import och export av livsmedel och drycker 1996–2010, milj. kr
Imports and exports of foodstuffs and beverages
- 273 **Tabell 16.1** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2005–2010, milj. kr.
Varugruppering enligt SITC
*Imports and exports of agricultural products and foodstuffs.
Specification according to SITC*
- 274 **Tabell 16.2** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2005–2010, milj. kr,
insamlade värden
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data

- 276 **Tabell 16.3** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2005–2010, 1 000-tals ton, insamlade värden
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data
- 278 **Tabell 16.4** Import och export av husdjur 2005–2010, ton, 1 000-tals kr samt antal djur, insamlade värden
Imports and exports of livestock, collected data
- 279 **Tabell 16.5** Import och export av förädlade livsmedel 2005–2010, milj. kr, insamlade värden
Imports and exports of processed foodstuffs, collected data
- 281 **Tabell 16.6** Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste avsändningsländerna 2010, milj. kr, insamlade värden.
Varugruppering enligt SITC
Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch, collected data. Specification according to SITC
- 283 **Tabell 16.7** Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste mottagarländerna 2010, milj. kr, insamlade värden.
Varugruppering enligt SITC
Exports of agricultural products by the most important countries of destination, collected data. Specification according to SITC

17. Konsumtion av livsmedel

Consumption of foodstuffs

- 289 **Figur 17A** Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1996–2010
Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures
- 289 **Figur 17B** Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2010 enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent
Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts
- 290 **Tabell 17.1** Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2009, kilo eller liter per person
Consumption of food. Kilogrammes or litres per person
- 293 **Tabell 17.2** Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen
Nutritive values per capita and day. Means for the whole population
- 293 **Tabell 17.3** Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2009 med fördelning på olika livsmedel
Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs
- 294 **Tabell 17.4** Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2009, milligram
Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day
- 295 **Tabell 17.5** Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2009 (enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr
Turnover (incl. V.A.T.) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel (by more detailed COICOP)

297 **Tabell 17.6** Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2010 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr
Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices

298 **Tabell 17.7** Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2010 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (2000=100)
Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers

18. Livsmedelssäkerhet

Food safety

303 **Figur 18A** Frekvensen av olika anmärkningar efter provtagning på dricksvatten 2009, procent
Percentage of various remarks in drinking-water

303 **Figur 18B** Andel anmärkningar efter provtagning 2009 på dricksvattenanläggningar fördelade efter antal konsumenter på anläggningen, procent
Percentage of remarks at drinking-water structures distributed by numbers of consumers at the structure

304 **Figur 18C** Andel prov med förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 2008, procent
Percentage of samples with pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals

305 **Figur 18D** Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1984–2008. Inhemska respektive importerade produkter, procent
Percentage of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively

305 **Figur 18E** Fördelning av prov med eller utan halter av bekämpningsmedelsrester i stickprovskontrollen 2000–2008, procent
Distribution of samples with or without residues of pesticides (The Swedish Monitoring of Pesticides Residues in Food of Plant Origin)

306 **Figur 18F** Antal besättningar av olika djurslag som infekterats av *Salmonella* 2003–2009
Number of herds of different kind of animals infected by Salmonella

306 **Figur 18G** Antal rapporterade fall av human *Salmonella*-infektion i Sverige 1999–2009
Number of reported cases of human infections of Salmonella in Sweden

307 **Figur 18H** Andel positiva prov för *Campylobacter* tagna på kycklinggårdar 2004–2009, procent
Frequency of positive samples of Campylobacter from chickenfarms

307 **Figur 18I** Antal rapporterade fall av human *Campylobacter*-infektion i Sverige 1999–2009
Number of reported cases of human infection caused by Campylobacter in Sweden

- 308 **Tabell 18.1** Antal dricksvattenanläggningar med anmärkning uppdelat på typ av anmärkning 2009
Number of drinking-water structure with remarks distributed by type of remark
- 308 **Tabell 18.2** Resultat av det svenska kontrollprogrammet för pesticidrester i livsmedel av vegetabiliskt ursprung 2000–2008
Results from the Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food of Plant Origin
- 309 **Tabell 18.3** Antal prov uppdelat på förekomsten av resthalter av pesticider i frukter, grönsaker, spannmål och spannmålsprodukter från olika odlingsformer 2008
Number of samples with or without residues of pesticides in fruits, vegetables, cereals and cerealproducts distributed by type of farming
- 310 **Tabell 18.4** Resultat av det svenska kontrollprogrammet för *Salmonella* efter provtagning i olika led i livsmedelsproduktionen under åren 2000–2009
Results for Salmonella in the Swedish Reporting and Monitoring system in different parts of the foodstuff production
- 311 **Tabell 18.5** Resultat från provtagning och analys efter *Campylobacter* 2000–2009
Results from sampling and analysis of Campylobacter

19. Priser på livsmedel*Prices on food*

- 316 **Figur 19A** Konsumentprisindex 1980–2010 (1980=100)
Consumer Price Index
- 317 **Tabell 19.1** Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr
Average yearly retail prices for selected foods
- 318 **Tabell 19.2** Konsumentprisindex (KPI), vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP, skuggindex (1980=100)
Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers
- 320 **Tabell 19.3** Prisindex inom livsmedelsområdet (2005=100)
Price index numbers in the food sector

20. Internationella uppgifter om livsmedel*International data on food*

- 324 **Figur 20A** Prisnivåindex för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2009 för EU-länderna och vissa andra länder (EU-27=100)
Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and some other countries
- 326 **Figur 20B** Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2010 för EU-länderna och vissa andra länder (2005=100)
Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and some other countries

328	Tabell 20.1	Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 2009, procent <i>Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries</i>
329	Tabell 20.2	Indextal, baserade på hushållens individuella konsumtionsutgifter, per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2009 (EU-27=100) <i>Indices of real value per head, of final consumption expenditure by households, for EU-countries and some other countries</i>
330	Tabell 20.3	Prisnivåindex för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2009 för EU-länderna och vissa andra länder (EU-27=100) <i>Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and some other countries</i>
332	Tabell 20.4	Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna 1990–2009 <i>Comparative price levels for total private consumption</i>
333	Tabell 20.5	Harmoniserat index för konsumentpriser 2009 och 2010 (HIKP) för EU-länderna och vissa andra länder (2005=100). Vissa huvudgrupper <i>Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and some other countries. Selected categories of foodstuffs</i>
334	Tabell 20.6	Mervärdesskattesatser inom EU den 1 januari 2011, procent <i>V.A.T. rates in EU-countries at 1st January 2011, per cent</i>

Jordbruksåret 2010

Avsnittet är skrivet av Harald Svensson, chefsekonom vid Jordbruksverket.

De senaste åren har varit turbulenta på marknaderna för flera produkter. Stigande producentpriser, samtidigt som att priserna på insatsvaror föll under året bidrog till en återhämtning av jordbrukets samlade företagsinkomst från den mycket låga nivån 2009. En låg spannmålsskörd höll emellertid tillbaka ökningen av företagsinkomsten.

Under 2009 beslutades hur den reform som inom EU har benämnts Hälsokontrollen ska implementeras i Sverige och implementeringen genomförs från 2010. De viktiga förändringarna var att revideringar gjordes i landsbygdsprogrammet, att handjursbidraget ska frikopplas från 2011 och att en ansökan inom gärdsstödet från 2010 måste omfatta minst fyra hektar jordbruksmark.

Arealanvändningen

Många lantbrukare rapporterade våren 2010 om höstsådda arealer som fick köras upp och sås om med andra grödor. Det fanns också utvintringsskador i de höstsådda grödor som inte körts upp, vilket bidrog till lägre skördeutbyte per hektar. Den långa och snörika vintern ledde till att vårbruket blev försenat och ofta utdraget. Sommaren var varm och torr. I mitten av augusti kom det sedan stora regnmängder som fördröjde och försvårade skördearbetet. Sammanfattningsvis kan man säga att väderväxlingarna kom i fel ordning; regn på våren i samband med vårsådden, därefter torka under tillväxtperioden och sedan regn igen när det var dags att skörda. Avkastningen förblev därför överlag lägre än under tidigare år.

Frikopplingen av arealstödet från 2005 medförde en minskad spannmålsodling. Till följd av prishöjningar på spannmål under 2007 kom dock odlingen att öka under 2008. Eftersom de höga priserna på spannmål kulminerade redan tidigt under 2008 minskade därefter åter odlingen något under 2009 och blev 970 000 hektar under 2010, varav 420 000 hektar höstsådda och 550 000 hektar vårsådda grödor. Odlingen av oljeväxter fortsatte att öka under inflytande av god lönsamhet och uppgick till 100 000 hektar. Såväl arealen för de höstsådda oljeväxterna som för de vårsådda ökade.

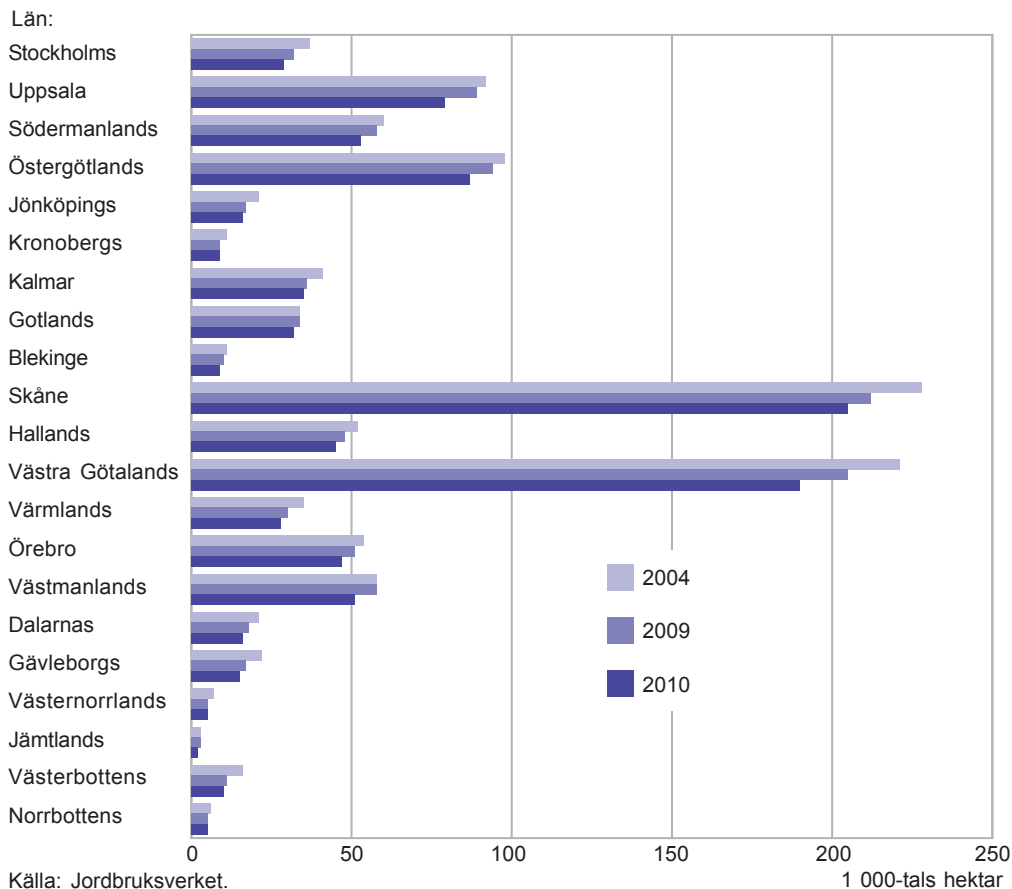
Jämfört med 2009 minskade odlingen av

spannmål i samtliga län. Om jämförelsen sträcks ut bakåt till 2004 kan mera betydande förändringar noteras. Tendenserna till minskning blir särskilt tydliga i skogslänen.

Vallarealen har ökat i stort sett kontinuerligt de senaste åren och uppgick under 2010 till 1 150 000 hektar. Arealen vall har ökat trots att antalet nötkreatur har minskat. Den totala åkerarealen har varit i stort sett oförändrad vid drygt 2,6 miljoner hektar under de senaste åren. Arealen betesmark och slåtteräng har visat en avtagande tendens och uppgick under 2010 till 450 000 hektar mot 510 000 hektar under 2005 (när gärdsstödet infördes).

Odlingen av sockerbetor uppgick under 2010 till 38 000 hektar. Odlingen har minskat de senaste åren, t.ex. 2005 var arealen ca 50 000 hektar. Även odlingen av såväl matpotatis som stärkelsepotatis har minskat de senaste åren. Odlingen av matpotatis uppgick 2010 till nästan 20 000 hektar och odlingen av stärkelsepotatis till drygt 7 000 hektar.

Sett i ett längre perspektiv är åkermarkens omfattning mycket stabil och har minskat bara med några tiotusental hektar sedan år 2000. Jordbrukspolitikens utformning med gärdsstödet uppmuntrar att behålla arealen som jordbruksmark. Sett till olika grödgrupper noteras däremot större förändringar. Arealen oljeväxter har fördubblats från ca 50 000 hektar till ca 100 000 hektar. Arealen spannmål har

Figur 1**Spannmålsarealen 2010 jämfört med 2004 och 2009 fördelat per län***Area of cereals by county*

minskat från nästan 1,25 miljoner hektar år 2000 till runt 1,0 miljoner hektar efter införandet av gårdsstödet 2005. Fram tills för ett par år sedan fanns krav på att mark skulle trädas för att hela arealen på ett företag skulle kunna bli stödberättigande. När nu detta krav är borttaget är trädarealen ca 175 000 hektar jämfört med över 250 000 hektar åren strax efter år 2000. Vallarealen har ökat med ca 200 000 hektar från drygt 900 000 hektar år 2000 till drygt 1,1 miljoner hektar år 2010. Sammanfattningsvis kan denna redovisning ge den slutsatsen att användningen av marken är mindre intensiv nu än den var för till exempel tio år sedan. Ett viktigt skäl till denna slutsats är att antalet grovfoderkonsumerande djur har minskat samtidigt som arealen vall har ökat.

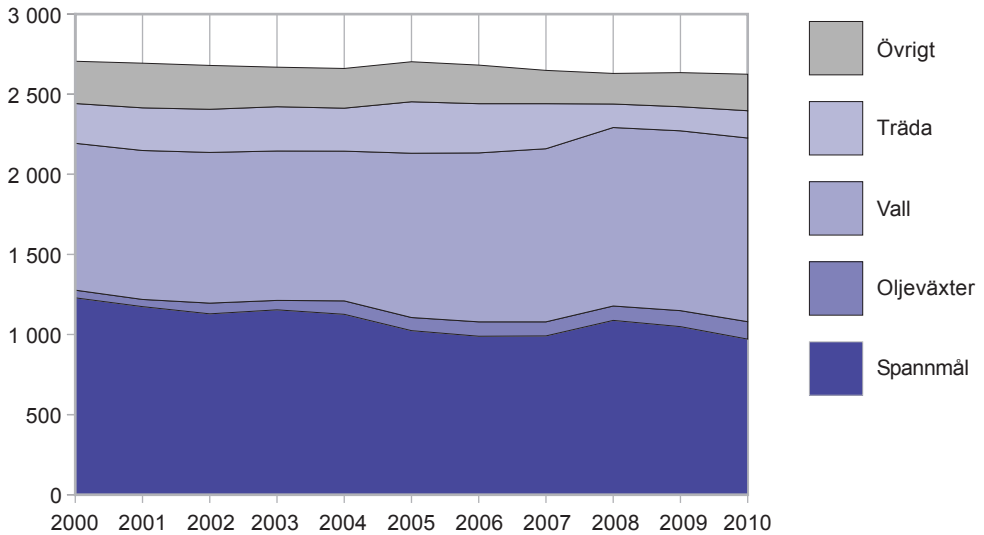
En ytterligare intressant jämförelse som kan göras är att arealen höstsådda spannmåls- och oljeväxtgrödor visar en ökande tendens. Särskilt har höstrapsodlingen ökat. Samtidigt med denna tendens är minskningen av vårsådda spannmåls- och oljeväxtgrödor tydlig. Dessa tendenser blir ännu tydligare om uppgifter tas med för ytterligare ett par decennier bakåt.

Skördarna under 2010 och höstsådden

Den totala skörden av spannmål (exklusive majs) blev 4,3 miljoner ton under 2010. Jämfört med 2009 är 2010 års skörd 17 % lägre. Minskningen beror framförallt på att utfallet per hektar blev lågt på många håll i landet, men även

Figur 2**Åkerarealens användning 2000–2010, 1 000-tals hektar***Arable land by group of crops*

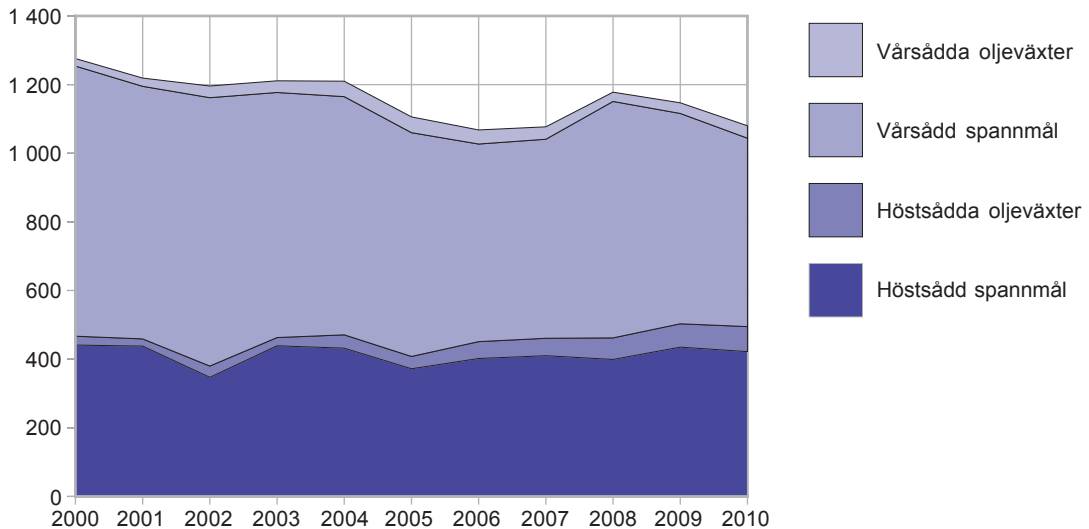
1 000-tals hektar

Källa: Jordbruksverket.

Figur 3**Användning av åkerareal för spannmål och oljeväxter 2000–2010, 1 000-tals hektar***Arable land by group of crops*

1 000-tals hektar

Källa: Jordbruksverket.

att arealen minskade med 7 %. Totalskörden av raps och rybs beräknas preliminärt till 278 600 ton. Det är 7 % mindre än förra årets skörd men 16 % mer än genomsnittet för de fem senaste åren. Minskningen jämfört med förra året beror på låga hektarskördar. Ökningen jämfört med femårsgenomsnittet är främst en följd av att det odlas alltmer höstraps.

Odlingen av höstraps ökade i år med 7 % jämfört med 2009, trots att betydande arealer fick köras upp och sås om. De omsådda arealerna utgjordes många gånger av vårraps, vars odlingsareal ökade med 17 % jämfört med förra året.

Höstsådden 2010 för skörd 2011 blev mindre än året dessförinnan. Den höstsådda arealen spannmål blev 420 000 hektar (-5 %) och arealen oljeväxter 65 000 hektar (-13 %). Höstveten svarar för nästan 75 % av den höstsådda arealen.

På en hel del håll i landet kom det stora regnmängder i augusti och september när det var dags för höstsådd. Det medförde svårigheter när marken skulle bearbetas och en del av den planerade sådden blev därför inte av.

Tabell 1

Produktionen av vissa animalieprodukter 2000–2010, 1 000-tals ton

Animal products

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Mjök	3 297	3 290	3 226	3 206	3 229	3 163	3 130	2 986	2 987	2 933	2 862
Nötkött	150	143	146	140	142	136	137	134	129	140	138
Griskött	277	276	284	288	294	275	264	265	271	261	263
Fjäderfäkött	90	98	101	96	91	99	103	107	109	107	114

Källa: Jordbruksverket.

Prisutvecklingen

De senaste åren har prisrörelserna varit kraftiga för flera produkter. Detta gäller särskilt för spannmål och oljefröer, men även mjölk har uppvisat en kraftig prisvariation. En pristopp inträffade för dessa tre produktgrupper under 2007 och 2008. Även under senare delen av 2010 har prisökningar uppmätts och indextalet för 2010 tangerar därmed nästan det index-
talet för 2008.

Animalieproduktionen

Frikopplingen av merparten av de djurrelaterade direktstöden 2005 påverkade produktionen av mjölk, nötkött samt får- och lammkött. Noterbart är att mjölkproduktionen minskat successivt sedan år 2000 när produktionen var precis under kvottaket. Produktionen under 2010 blev knappt 2,9 miljoner ton. Produktionen av nötkött har sedan 2005 pendlat mellan 130 000 och 140 000 ton. Under 2010 blev produktionen 138 000 ton. Produktionen av griskött har sedan 2005 pendlat mellan 260 000 och 275 000 ton. Under 2010 blev produktionen 263 000 ton. Produktionen av kyckling har däremot haft en ökande tendens, och uppgick under 2010 till 114 000 ton.

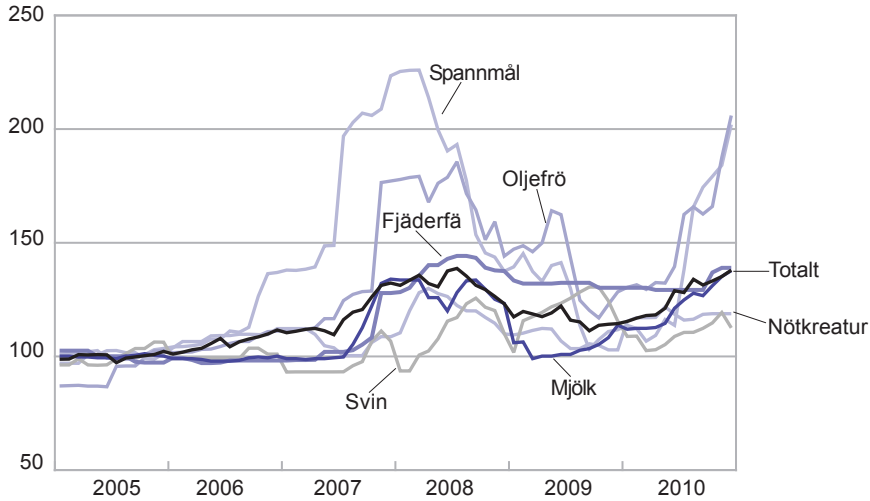
Produktionen av konsumtionsmjölk, inklusive syrade produkter, var oförändrad under 2010 och uppgick till knappt 1,2 miljoner ton. Produktionen av ost minskade med 4 % till 103 000 ton, produktionen av smör minskade med 22 % till 19 000 ton och produktionen av mjölkpulver minskade med 15 % till 49 000 ton.

som fastställdes för 2008.

Priserna på vissa insatsvaror har uppvisat en liknande variation, om än inte lika dramatisk. En pristopp inträffade 2008 för gödningsmedel och foder, men att priserna för dessa produkter föll tillbaka senare under 2008 och under 2009. Under 2010 märks återigen en tydlig prishöjning för foder, även priset på gödningsmedel har stigit. Priserna på andra mera

Figur 4**Utvecklingen av producentpriserna för vissa produktgrupper.
(Index 2005=100)***Price indices for different products*

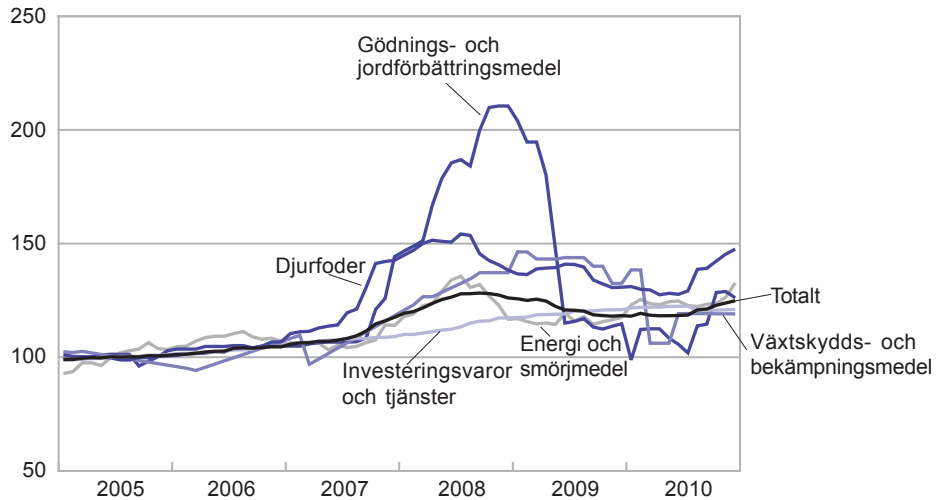
Index

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Figur 5**Utvecklingen av priserna för vissa grupper av insatsvaror
(Index 2005=100)***Producer price index*

Index

Källa: Jordbruksverket och SCB.

betydande insatsvaror utvecklades i ungefär samma takt som priserna för insatsvaror i sin helhet. Priserna för insatsvaror i sin helhet (PM-index) har fallit marginellt två år i rad. Detta kan jämföras med att de samlande producentpriserna steg med 11 % under 2010 efter att ha fallit lika mycket året innan.

Livsmedelsprisernas utveckling (avser konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter) har de senaste året visat ungefär samma mönster som prisutvecklingen i industriledet, men ökningstakten har varit något långsammare. Ökningen sedan 2005 uppgår till ca 15 %. Utvecklingen av KPI totalt (alltså alla varugrupper) stannade dock vid drygt 10 %.

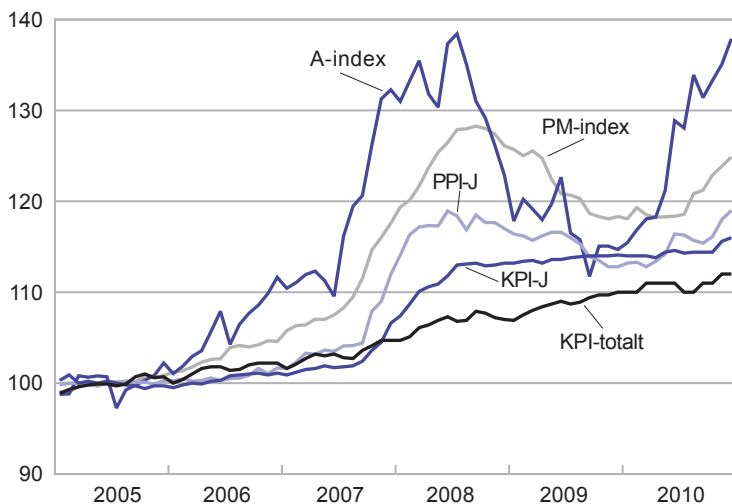
Skillnaden beror i hög grad på att livsmedelspriserna tog fart i slutet av 2007 men att ökningstakten stannade av från mitten av 2008. Under 2010 steg konsumentpriserna på jordbruksreglerade produkter med knappt 1 %.

När utvecklingen enligt indexserier av de slag som används här jämförs med varandra får man hålla i minnet att man hanterar sektorsavgränsningar på olika sätt. T.ex. avser index för industriledet den produktion som sker i Sverige medan konsumentprisindex avser den sammansättning av produkter som konsumeras. Eftersom utrikeshandeln är betydande är det således inte "samma" varor respektive varusammansättning enligt dessa båda index.

Figur 6
Utvecklingen av index på jordbruksområdet och konsumentprisindex
(Index 2005=100)

Price indices in the food sector and consumer price index

Index

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Den ekonomiska utvecklingen enligt sektorskalkyl för 2010

Jordbrukets totala produktionsvärde har varierat kraftigt de senaste åren och beräknas ha uppgått till 48,1 miljarder kr för 2010. Produktionsvärdet steg under 2007 till följd av högre priser på vegetabilier och under 2008 genom

högre priser på animalierna. Det minskade produktionsvärdet under 2009 beror bland annat på låga priser på mjölk och spannmål. Förädlingsvärdet beräknas bli 5,0 miljarder kr 2010, vilket är en återgång till nästan den nivå som gällde före 2009. I posten övriga produktionssubventioner ingår bland annat gårdsstödet. Förädlingsvärdet korrigerat för pro-

duktionssubventioner och löner, arrenden m.m. ger företagsinkomsten som för 2010 beräknas till drygt 7 miljarder kr. Eftersom underlagen för beräkningarna ännu inte är fullständiga kan man räkna med att siffrorna för de senaste åren behöver justeras.

Strukturutvecklingen

Uppgifter om företagsstrukturen finns tillgängliga fram till 2010. Ett problem vid tolkningen av dessa uppgifter är att den jordbruksreform som trädde i kraft från 2005 har medfört att antalet företag ökade.

Ett sätt att visa strukturutvecklingen är att analysera hur antalet företag med olika driftsinriktningar har förändrats jämfört med förändringen av det totala antalet företag. I diagrammet på nästa sida redovisas utvecklingen för några olika driftsinriktningar.

Det totala antalet företag ökade något mellan 2003 och 2007. Kraftiga ökningar noteras för småbruk, som i första hand bedöms vara en effekt av jordbruksreformen och den driftsinriktning som avser företag med ”vall utöver eget behov”. Det är troligt att det finns en hel del företag inom denna grupp som driver jordbruket mycket extensivt. Å andra sidan framgår det också tydligt att det är en snabb strukturutveckling bland de företag som är specialiserade mot spannmålsodling och animalieproduktion, och då inte minst de specialiserade mjölk- och grisköttsföretagen.

Jordbrukspolitiken

För att hindra pristryckande import används tullar inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Tullar har de senaste åren främst haft verkningskraft inom mejeri- och nötköttssområdena. Inom marknadsregleringen tillämpas även system med exportbidrag och offentlig lagring i situationer med låga priser på världsmarknaden. Till följd av den dåliga lönsamheten under 2010 i grissektorn med höga foderkostnader och ett lågt avräkningspris diskuterades inom EU hösten 2010 införande av stöd för s.k. privat lagring. Flera länder välkomnade förslaget men man framförde även att man förmodligen bara skjuter problemet framför sig och när man senare ska lagra ut så kommer pristryck att uppstå. Beslut om att införa denna marknadsreglering fattades dock först i början av 2011.

Från EU-inträdet betalas omfattande belopp ut direkt till jordbrukare och som är helt eller delvis finansierade av EU. En stödform är generella jordbrukarstöd som sedan 2005 i huvudsak är frikopplade från produktionskrav, det s.k. gårdsstödet. Stödet betalas ut för jordbruksmark (åker- och betesmark). Kravet för att marken ska vara stödberättigande är att vissa s.k. tvärvillkor, bl.a. att marken ska vara i gott jordbruksmässigt skick, ska vara uppfyllda. För stödet 2010 betalades 6,7 miljarder kr ut inom ramen för gårdsstödet. Stödet är helt finansierat av EU.

Varje medlemsland har ett landsbygds-

Tabell 2

Ekonomisk kalkyl för hela jordbrukssektorn 2005–2010, miljarder kr

Economic accounts for agriculture

	2005	2006	2007	2008	2009	2010 ¹
Vegetabilieproduktionens värde	15,1	15,9	21,9	20,0	18,3	20,2
Animalieproduktionens värde	20,3	20,7	20,3	23,5	21,0	22,1
Övriga intäkter	5,5	6,1	6,2	6,6	5,6	5,7
= Totalt produktionsvärde	40,8	42,7	48,4	50,0	44,9	48,1
- Kostnader inkl. kapitalförslitning	-36,4	-36,6	-41,1	-44,0	-43,2	-43,1
= Förädlingsvärde	4,4	6,0	7,3	6,1	1,8	5,0
+ Övriga produktionssubventioner	8,4	8,5	9,0	9,4	9,5	9,1
- Löner, arrenden m.m.	-6,3	-6,5	-7,0	-6,9	-6,5	-6,7
= Företagsinkomst	6,4	8,1	9,4	8,5	4,7	7,3

1) Prognos.

Källa: Jordbruksverket.

program. Nuvarande programperiod löper mellan 2007 och 2013. Inom ramen för landsbygdsprogrammet tillämpas olika slag av miljöersättningar. Sett till utbetalningarnas storlek är ersättningar för att uppnå kollektiva nyttigheter, främst biologisk mångfald, viktigast. Dessutom förekommer regionala stöd riktade mot områden med låg avkastning i växtodlingen och stödformer med miljöskyddsinriktning. Andra stödformer är investeringsstöd och startstöd. De olika stödformerna inom landsbygdsprogrammet är delvis finansierade av EU. Utbetalningarna uppgick under 2010 till 3,6 miljarder kr i form av miljöersättningar och kompensationsbidrag till mindre gynnade områden samt 1,1 miljarder kr i form av företagsstöd och projektstöd till jordbruks- och landsbygdsföretag.

2003 års jordbruksreform, som bl.a. innebar långtgående frikoppling av de generella jordbrukarstöden, implementerades i Sverige under 2005 och utvärderades under 2008 inom ramen för den så kallade Hälsokontrollen. De förändringar som aktualiserades i samband med utvärderingen beslutades formellt först i början av 2009. I anslutning till det beslutet

gjordes också förändringar i landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013. Dessa förändringar var dels en direkt effekt av den ovan nämnda implementeringen, dels en effekt av att det fanns finansiella möjligheter att bland annat besluta om vissa höjningar av stödbelopp. Förändringarna trädde i kraft med början under 2010.

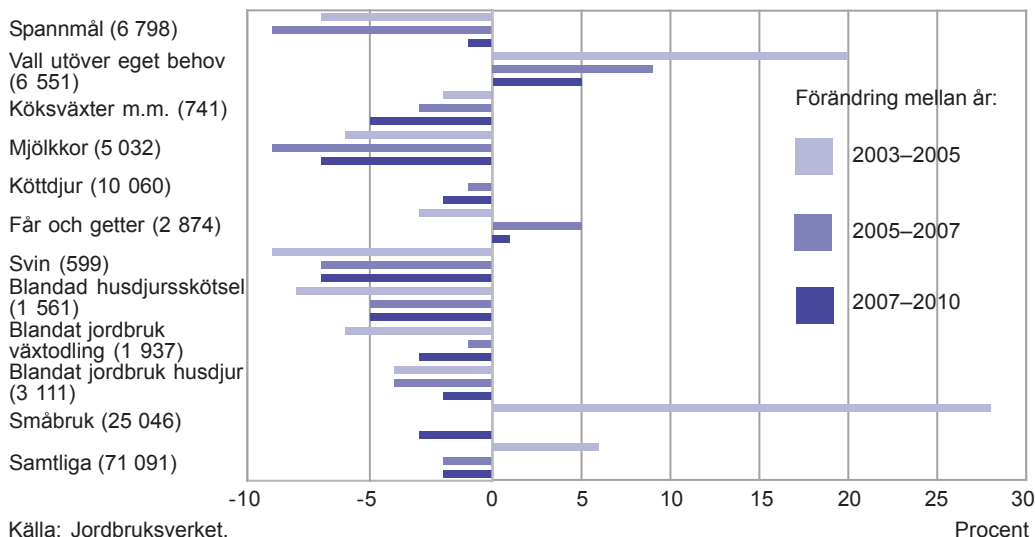
Huvudpunkter i beslutet var:

- 2003 års beslut innehöll möjligheter för medlemsländerna att behålla vissa kopplade stöd. Dessa möjligheter till undantag togs nu bort nästan helt. Detta innebär för Sveriges del att handjursbidraget avvecklas från och med 2012.
- Successivt högre belopp förs över till landsbygdsprogrammet för att möta utmaningar om klimat, förnybar energi, vattenkvalitet, biologisk mångfald och strukturförändringar i mjölkproduktionen.
- Den lägsta arealgräns som tidigare tillämpades för gårdsstödet uppgick till 0,3 hektar. Denna lägsta gräns höjdes för Sveriges del till fyra hektar från 2010.

Figur 7

Årlig förändring av antalet företag för några olika driftsinriktningar mellan 2003 och 2010 (inom parentes antal företag under 2010)

Changes per year in number of holdings by type of farming

1 Summary

The objective of the Yearbook of Agricultural Statistics is to compile a manageable portion of the available statistics relating to agriculture and food.

The main part of the yearbook covers agriculture – though there are also sections on horticulture, reindeer keeping and fur farming and also statistics on food.

For detailed information on forestry related to agriculture, please consult the Statistical Yearbook of Forestry, issued by the Swedish Forest Agency.

Until year 1999, information on food stuffs, such as food manufacturing, trade and consumption, were presented in "När mat kommer på tal – en livsmedelsstatistisk översikt" issued by Statistics Sweden (SCB). From year 2001, the food statistics is included in the Yearbook of Agricultural Statistics.

In many tables, the results are presented by Swedish counties and by production areas (a map of these can be found in Appendix 2).

In the beginning of the book, there is a Table of Contents and a List of Tables and Diagrams with translations into English. The translations of subject headings are, however, somewhat shortened. Information regarding units, years etc. should be obvious by the headings in Swedish, i.e.

Kg = kilogram

Milj. kg = million kilograms

Kr = Swedish kronor, SEK

Mkr = million of Swedish kronor (SEK)

Hektar = hectares

Ton = metric tons

Procent = per cent, percentages

1 000-tal = thousands

At the end of the book there is a Swedish-English list of terms translating most words and expressions found in the headings and left-hand columns of the tables.

In most cases, the data published in the Yearbook of Agricultural Statistics 2011 refers

to the year of 2010. Estimates pertaining to the whole country are also frequently given for the three previous years and often for year 1990, 1995, 1999 or 2000 and 2005.

In the following, you will find a summary of some scopes regarding Swedish agriculture and after that a brief description, chapter by chapter, of the different surveys and other statistical material utilized in the presentation.

Scope

Structure, labour etc.

Structural developments in agriculture over the last few decades have led to fewer but larger farms. A change in this pattern was seen 2005 caused by changed rules for the support system. More holdings applied for supports, often a lot of small-sized holdings. This led to an increase in the total number of agricultural holdings of arable land 2005. Year 2010 there were 71 000 agricultural holdings with an average area of 37 hectares of arable land.

The table below shows the number of holdings in different size classes.

Agricultural holdings, by size

	1990 ¹	1999 ¹	2010
All holdings	96 560	80 119	71 091
– 2.0 ha	..	..	3 785
2.1– 5.0 ha	14 957	11 344	11 601
5.1– 10.0 ha	19 020	15 229	13 943
10.1– 20.0 ha	20 832	16 656	13 008
20.1– 30.0 ha	12 177	9 295	6 603
30.1– 50.0 ha	14 223	11 445	7 490
50.1– 100.0 ha	11 348	10 969	8 205
100.1– 200.0 ha	..	4 073	4 540
200.1– 300.0 ha	..	708	1 150
300.1– 400.0 ha	..	203	394
400.1– 500.0 ha	..	83	155
500.1– ha	..	114	217

1) For these years only holdings with more than 2.0 hectares arable land are included.

In densely forested Sweden, farming and forestry often are combined. In the north of Sweden the farms mostly have small areas of arable land.

The number of people engaged in agriculture is steadily decreasing. Less than 2 % of the economically active population is engaged in farming. The farmers' average age is high, 69 % are older than 50 years.

Many Swedish farms are very small if measured by labour requirements. The number of full time enterprises 2010 where more than 1 600 hours of labour are required is about 17 000. Around 57 % of the holdings requires less than 800 hours of labour.

Animal husbandry is the dominant line of production. Only in the central part of Sweden and in the southern county the cropping farms dominates. In the north of Sweden there are mostly small farms.

Crop production

The conditions for crop production display great differences between the north and south of Sweden. About 60 % of the arable land is found on the fertile plains of southern Sweden.

The crop production is strongly dominated by cereals and by leys, the former mainly being wheat. The proportion of leys increases towards the north of Sweden and makes up most of the area of arable land in Norrland. Oil seed production is mainly located on the plains in Götaland and Svealand. Potatoes are grown throughout the entire country. Sugar beets are grown in the counties of Skåne, Halland, Blekinge and Kalmar.

In 2010, the arable land amounted to 2.6 million hectares. The arable land by crop is found in the table to the upper right.

Arable land by crop, 1 000 hectares

	1990	1999	2010
Total arable land	2 845	2 747	2 633
Wheat	350	275	400
Rye	73	25	24
Barley	..	482	319
Oats	388	306	164
Mixed grain	33 ¹	33	19
<i>Triticale</i>	..	33	36
Potatoes	36	33	27
Sugar beet	50	60	38
Leys,			
other fodder	918	1 006	1 195
Oilseed	..	110	129
Other crops	..	81	105
Fallow, untilled arable land	193	304	177

1) Incl. *triticale*.

The total crop production in 2010 is estimated to 4.3 million tonnes of cereals, 85 000 tonnes of peas and field beans, 280 000 tonnes of oilseed crops, 543 000 tonnes of table potatoes and 273 000 tonnes of potatoes for processing.

The average yield varies in different parts of Sweden. For example for spring barley the average yield in Skåne, the most southern county, is 5 410 kg/ha and in Västernorrland, a county in the north part of Sweden, 2 360 kg/ha.

Total production and average yields are shown below with a 14 % moisture content.

Crop production 2010

	Total production, 1 000 tons	Yield, kg/ha
Winterwheat	1 873	5 660
Springwheat	270	4 070
Rye	118	4 870
Winterbarley	81	4 640
Springbarley	1 151	3 930
Oats	559	3 530
<i>Triticale</i>	159	4 420
Mixed grain	69	2 990
Grain maize	..	5 610
Peas	54	2 390
Field beans	31	2 380
Potatoes	816	30 010
Sugar beet	1 976	52 100
Rape and turnip rape	280	2 540

Livestock

The dairy sector is playing a central role in Swedish agriculture. The number of dairy cows has, however, been decreasing over a long period of time. The number of livestock is shown in the table below.

The number of farms with livestock has decreased the last decades whereas those remaining have increased their number of animals.

In 2010, there were dairy cows in 5 600 farms. There is an average of 62 dairy cows/herd.

In 2010 there are roughly 1 700 pig farms in Sweden. Around 98 % of the fattening pigs are found in herds with at least 100 animals.

Livestock, mid-year estimates, 1 000s

	1990	1999	2010
Cattle	1 718	1 713	1 537
Dairy cows	576	449	348
Suckler cows	75	165	197
Heifers, bulls, steers, calves	1 067	1 100	992
Sheep and lambs	405	437	565
Goats	..	..	..
Pigs	2 264	2 115	1 520
Boars, sows	230	224	156
Other pigs	2 034	1 891	1 364
Poultry of laying breed	8 568	7 850	7 708
Turkeys	..	..	130

Egg production is dominated by few but large flocks. Over 95 % of the hens of laying breed are found in herds with at least 5 000 hens.

The number of agricultural holdings with different types of animals is found in the table to the upper right.

Number of agricultural holdings with different types of animals

	1990	1999	2010
Cattle	47 292	33 978	21 586
Dairy cows	25 921	13 963	5 619
Suckler cows	10 883	14 254	12 190
Sheep (lambs excl.)	9 688	8 247	8 628
Goats	..	..	..
Pigs	14 301	6 014	1 695
Horses	..	14 309	17 509
Fowls (chickens excl.)	12 900	6 441	3 703
Turkeys	..	..	102
With none of the above animals	36 695	36 800	41 102

Brief description by chapter

Chapter 2 Holdings and holders

Since 1968 an annual registration of enterprises (holdings) in agriculture and forestry has been carried out. Data have been recorded in the Farm Register. Detailed information on the Farm Register is given in appendix 1.

Some data on the number of holdings with different kinds of crops are given in table 2.1.

Some data on the number of holdings by size groups are given in table 2.2.

In table 2.3, number of holdings and area of arable land by type of holding are shown.

In table 2.4, number of holdings with different kinds of livestock are shown.

Number of holdings by type of farming and percentage of holdings by type of farming and county are shown in tables 2.5 and 2.6.

In table 2.7, information can be found on the number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture.

Chapter 3 Utilization of arable land

In tables 3.1–3.10 information is given on the use of arable land and on the number of holdings with different crops.

Chapter 4 Yields and crop production

The crop yield surveys comprise investigations of cereals, grain maize, peas, field beans,

oilseed crops, temporary grasses and potatoes. The surveys cover a sample of holdings with more than 5 hectares of arable land. The statistics are presented in tables 4.1–4.6.

SCB makes annual estimates of the total production of cereals, peas, oilseed crops and potatoes on the basis of the crop yield surveys and crop areas from the Farm Register. From 2002 SCB also makes estimations of the total production and yield for temporary grasses. Data on the total production of sugar beet are supplied by Nordic Sugar.

Content of starch and sugar in potatoes and sugar beet respectively are supplied by the Swedish Starch Producers and Nordic Sugar respectively.

Standard yields are calculated every year for cereals, potatoes, oilseed crops and sugar beet. The standard yield is an estimate of the yield that can be expected if the weather and other conditions that influence the crops are normal (table 4.8).

Chapter 5 Horticulture

All enterprises with horticultural production were until 1999 included in the Farm Register. The statistics in tables 5.1–5.4 and 5.6–5.7 are entirely based on the horticultural censuses. The data in table 5.5 are taken from the fruit tree survey.

Data on the main structure in the horticultural sector are given in tables 5.1–5.2. Data on outdoor cultivation of different plants are given in tables 5.3–5.4. Data on apple- and pear varieties are given in table 5.5 and data on cultivation in greenhouses and frames in tables 5.6–5.7.

Chapter 6 Livestock

Data from the Farm Register on the number of domestic animals and data on the number of holdings with livestock are given in tables 6.1–6.7 (cattle), 6.1–6.3 and 6.8–6.10 (sheep), 6.1–6.2 and 6.19 (goats and horses), 6.1–6.3 and 6.11–6.15 (pigs), 6.1–6.3 and 6.16–6.18 (fowls) and 6.1 and 6.16 (turkeys). Data on other animals such as minks, foxes, bees and reindeers are presented in tables 6.20–6.22.

Statistics on ecological production and the number of organically bred animals, are presented in chapter 11.

Chapter 7 Labour Force in agriculture

The general censuses of population and housing conducted by SCB include information about agriculture. They give statistics, for instance, on the distribution of the population in rural and urban areas.

Some data on the size of the economically active population in agriculture and related fields are given in table 7.1.

The Farm Register provides data on the age distribution of holders and the number of holders and employees in agriculture (table 7.2).

Data on the number of occupied persons in agriculture for different groups are given in tables 7.3–7.4. In these tables also data on employment in terms of AWU (Annual Work Unit) are given.

In table 7.5 the number of occupied persons are distributed by working hours in agriculture on the holding.

Chapter 8 Production means in agriculture

The Swedish Board of Agriculture provides data on the number of tractors and machinery purchased by the agricultural sector. The statistics are shown in tables 8.1–8.2.

The Swedish Board of Agriculture provides data on the number of pretested buildings for livestock (table 8.3).

Under current regulations, seed for marketing is controlled by the Swedish Board of Agriculture, which annually reports statistics on state certified seed (table 8.4).

Figures of pesticides in agriculture and horticulture in table 8.5, is collected from the Swedish Chemicals Agency.

Information on the consumption of fertilizers in agriculture and horticulture, based on figures supplied by manufacturers and importers, is reported by the Swedish Board of Agriculture (table 8.6).

Information of the Feed materials in compound feeds for animals are annually compiled

by the Swedish Board of Agriculture (tables 8.7–8.8).

Chapter 9 Support

Support relating to the Common Agricultural Policy (CAP) is reported by the Swedish Board of Agriculture. In tables 9.1–9.3, 9.5 and 9.9 the statistics refer to the years for which support have been disbursed and in tables 9.6–9.8 the years when support have been granted. Table 9.4 shows areas registered for environmental support.

Chapter 10 Economics

SCB produces national accounts statistics. Some data regarding the agricultural sector and the gross domestic product are given in table 10.1.

The Economic Accounts for Agriculture (EAA) are shown in table 10.2.

In order to illustrate receipts, costs and profitability in Swedish agriculture, SCB performs an annual farm economics survey. The 2008 and 2009 studies are based on the accounts of approx. 1 000 farms. Results from those surveys are presented in table 10.3.

Some results from an investigation on farmers' assessed net receipts and income are presented in tables 10.4–10.5.

The development of prices and costs of agricultural products and requisites is reflected by the Swedish Board of Agriculture in the monthly calculations of different indices, i.a. Input and Output Price Indices and – for price regulated agriculture products – Price Index for the Food Industry and Consumer Price Index (tables 10.6 and 10.8).

The Swedish Board of Agriculture compiles average prices of tractors, fuel, fertilizers and vegetable and animal products (table 10.7).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on rent prices for agricultural and arable land and on the development of rent prices (tables 10.9–10.10).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on prices of agricultural land (table 10.11).

Statistics on the number of sold agricultural units are produced by SCB (table 10.12).

Chapter 11 Organic farming

Statistics on fully converted organic area, area under conversion and total organic area are shown in tables 11.1–11.2. Numbers of different organic livestock categories are shown in table 11.3.

Areas, yield per hectare and production for areas with environmental subsidies for organic production are shown in tables 11.4–11.11.

Areas for organic cultivated horticultural products in greenhouses and other outdoor cultivations are shown in table 11.12.

Chapter 12 Impacts from agriculture on environment

The basic data for the information given in this chapter have been collected by SCB, the Swedish Board of Agriculture, the Swedish Environmental Protection Agency, the Environmental Objectives Portal, SMED (Swedish Environmental Emission Data) and the Swedish Chemicals Agency.

Chapter 13 Agriculture in the European Union

Information on the agricultural sector in the European Union is mostly obtained from Eurostat's database, theme "Agriculture and fisheries".

Civilian employment by sector of activity is shown in tables 13.1–13.2.

Total agricultural area, forest area and total area (water incl.) are shown in table 13.3. Utilized agricultural area and number of holdings are shown in tables 13.4–13.5.

Harvested area and production of some of the most important crops are shown in tables 13.6–13.7.

Harvested production of selected fresh vegetables are shown in tables 13.8.

Data on livestock, and the structure of dairy cow holdings are shown in tables 13.9–13.12.

Production of animal products is shown in table 13.13.

Chapter 14 International data on agriculture

Information on the agricultural sector in different countries is obtained from statistics published annually by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). The statistics include information on utilized areas (table 14.1), harvested production of different crops (table 14.2), number of livestock (table 14.3), livestock production (table 14.4) and on active population in agriculture and subsidiary industries (table 14.5).

Chapter 15 Manufacturing

The statistics in the tables 15.1–15.6 and 15.9 on slaughtered animals and on production of eggs and milk products are based on data supplied by the Swedish Board of Agriculture. Information on the number of milk suppliers, the quantity of delivered milk, the uses of dairy milk etc. is found in the statistics on dairy operations published by the Swedish Dairy Association (tables 15.7–15.8).

The statistics in tables 15.10–15.11 on establishments, employees etc. in foodstuffs and beverage manufacturing and on production of different agricultural products and foodstuffs are produced by SCB.

The statistics in table 15.12 on employment in different branches of the food sector are produced by SCB.

Chapter 16 Imports and exports of agricultural products and foodstuffs

Statistics regarding foreign trade are produced by SCB. The system for collecting the basic data for the statistics was totally changed when Sweden entered EU in 1995. From 1995 data on internal EU trade are collected by inquires to importers and exporters (the Intrastat System), which means that the statistics suffer from non response and errors caused by the omission of "small" actors in the statistics.

The basis for identification of agricultural products and foodstuffs has been the codes 0, 11, 12, 22 and 4 according to SITC rev.4.

Further specification on products within these major SITC groups follows CN (Combined Nomenclature). This system for divisions on items is also practiced by the Swedish Board of Agriculture in their presentation of statistics on foreign trade

In table 16.1 imports and exports are given on SITC groups. Compensation has been made for lack of information depending on mostly non response error in the data delivered to the Intrastat System. Tables 16.2–16.7 reflect collected data, which means that compensation for non response has not been made. Such compensation is only possible for data on at most SITC two-digit level. Compensation is further not possible for different countries.

Table 16.5 shows imports and exports of processed foodstuffs.

Chapter 17 Consumption of foodstuffs

The Swedish Board of Agriculture has since the middle of the 1940:ies calculated the consumption of different foodstuffs and produced data both in values and quantities. In table 17.1 figures on consumption of food are presented for 1990–2009.

The Swedish Board of Agriculture has also made calculations on nutritive values in the intake of foodstuffs (table 17.2), mean supply per head and day of energy, protein, fat and carbohydrates (table 17.3) and of vitamins, iron, calcium and fibres (table 17.4). All these calculations are based on consumption calculations and on nutritive data from the National Food Administration in Sweden.

Table 17.5 shows the turnover (incl. V.A.T.) of food and drinks for retail trade and retail sale of automotive fuel 2000–2009.

In the Swedish National Accounts data are available on private final consumption expenditures by purpose. Statistics for different foodstuffs and beverages are presented in tables 17.6–17.7.

Chapter 18 Food safety

In this chapter statistics on food safety are shown. Data is received from the National Food Administration (SLV) and the National

Veterinary Institute (SVA). The National Food Administration is the central administrative authority for matters concerning food. It is also directly in charge of the food control at 600 food establishments. The National Veterinary Institute is a Swedish national authority that strives for good animal and human health, a good environment and sustainable food production.

Table 18.1 shows the number of drinking-water structures with remarks distributed by type of remark.

Table 18.2 shows results from the Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food of Plant Origin.

Number of samples with or without residues of pesticides in fruits, vegetables, cereals and cereal products distributed by type of farming are presented in table 18.3.

Table 18.4 shows the results for *Salmonella* in the Swedish Reporting and Monitoring system in different parts of the foodstuff production.

Table 18.5 shows the results from sampling and analysis of *Campylobacter*.

Chapter 19 Prices on food

SCB calculates every month Consumer Price Index for different foodstuffs according to COICOP. Yearly indices are shown in table 19.2 for the period 1985–2010. In table 19.1 average retail prices are listed for some common food products used as input in the calculation of Consumer Price Index.

In table 19.3 price index numbers in the food sector are shown. These indices are partly calculated by the Swedish Board of Agriculture.

Chapter 20 International data on food

Table 20.1 shows to what extent the individual private consumption goes to food and table 20.2 shows the differences between countries concerning consumed volumes per head of different groups of foodstuff. Table 20.3 shows differences between countries in price levels for different foodstuffs and table 20.5 shows the price development. Table 20.4 shows the

general development of prices in different countries.

In table 20.6 V.A.T rates for food and beverages are shown for different EU countries.

Appendix 1 The Farm Register

The Swedish Farm Register (LBR) contains data on agricultural and forestry enterprises in Sweden and was set up in 1968. The original objectives of the LBR were to achieve a continuous recording of all holdings and their production resources and to provide a basis for statistics.

During 1995–2009 the Farm Register included the following types of enterprises:

- a) enterprises with more than 2.0 hectares of arable land
- b) enterprises with less than 2.0 hectares of arable land but with large animal stocks.
- c) enterprises with horticultural production of a certain size.

In the year 2010 the lower cut-off limits were changes to accommodate new EU-regulation. Compared to the old definition the definition of 2010 added about 3 000 enterprises to the Farm register.

During 2010 the Farm Register included the following types of enterprises:

- a) enterprises with more than 2.0 hectares of arable land and/or
- b) enterprises with at least 5.0 hectares of agricultural land and/or
- c) enterprises with large animal stocks and/or
- d) enterprises with horticultural production of a certain size.

During 1968–1995 there was an annual data collection for the farm register of items relating to name, address, telephone number, personal identification number of the holder, real estates included in the enterprise, areas of arable and forest land, owner of leased property, tenant of leased land, the acreages under various crops and the number of livestock of different species. A number of other data is collected at intervals. The 1999 data collection was performed similar to the 1968–1995 method, i.e. data were collected for all farms.

In 1996–1998, information on name, address, telephone number, the number of holders on the holding, real estates included in the holding and their area of arable and forest land respectively, was collected for all enterprises. Other data were collected in a sample survey.

From year 2000 the data collection is mainly based on data from the Swedish administrative system for agricultural subsidies, containing data on farmers who have applied for such subsidies. The statistics are also based on information collected by a simplified mail inquiry to all farmers including those who have not applied for subsidies.

Appendix 2

Regional break down of the agriculture statistics

In the Swedish agricultural statistics, information is presented by administrative areas and by areas defined in accordance with natural farming conditions. For the current surveys, data usually are given for counties and larger areas, although, for some years the Farm Register provides information by individual parishes, municipalities, etc.

The majority of the counties has, on the basis of different climatic conditions, the quality of the soil etc. been divided into "natural farming areas". These areas can be combined into "production areas" and "major regions". See further Appendix 2 where a map of Sweden can be found.

For the crop yield surveys, the country is divided into 106 "yield survey districts", which have been made as homogeneous as possible with regard to annual yield outcome.

Appendix 3

Quality and the organization of the agricultural statistics

Most of the data presented for the agricultural sector in this yearbook are based on surveys carried out at regular intervals by various agencies, the most important ones being Swedish Board of Agriculture (SJV) and Statistics Sweden (SCB).

For further information, contact Charlotta Olsson or Daniel Persson at the Regions and Environment Department at Statistics Sweden. Telephone +4619176000, postal address: SCB, S-701 89 Örebro.

Appendix 4

Definition of the food sector

The food sector has no official definition in Swedish statistics. Appendix 4 informs on how the sector in terms of SNI has been delimited in the book.

Appendix 5

Classification on commodities according to SITC/CN

In the statistics on different food and agricultural products, SITC and CN has been used to identify different commodities. Appendix 5 informs on the codes in terms of these nomenclatures, on which the accounts on food manufacturing and foreign trade are based (chapter 15 and 16).

2 Företag och företagare

I kapitel 2 redovisas grundläggande uppgifter om jordbruksföretagens fördelning efter grödgrupper, storleksgrupper (hektar åker) och efter brukningsform (ägda respektive arrenderade företag). Vidare redovisas, antal företag med olika slags djur samt företagens driftsinriktning (typklassificering).

Samtliga resultat baseras på uppgifter från lantbruksregistret (LBR). Definitioner och begrepp i LBR som senare återkommer i boken redovisas i detta kapitel. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga 1.

Sammanfattning

Statistiken i detta kapitel baseras på alla jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret (LBR) 2010. Från 2010 års LBR har vissa nedre gränser för att ingå i registret ändrats. En ny gräns som införts fr.o.m. 2010 är minst 5,0 ha jordbruksmark (åker + bete). Även nedre gränser för antal djur har ändrats. Läs mer om de nya definitionerna i bilaga 1, Lantbruksregistret. Generellt betyder de nya avgränsningarna att antalet företag i Lantbruksregistret blir fler än med de gamla avgränsningarna.

Den uppgång av antal företag med växtodling mellan 2004 och 2005 speglar inte förändringar av jordbruket utan beror till betydande del på ändrade stödregler.

Alla jämförelser i detta kapitel görs mot den nya definitionen av LBR 2010.

Företag och brukningsförhållanden

Det totala antalet företag år 2010 var knappt 71 100, vilket motsvarar en minskning med 26 % under de senaste 20 åren. Räknar man däremot enligt den tidigare LBR-definitionen uppgick antalet företag 2010 till 68 200. På grund av de ändrade avgränsningarna i LBR har således 2 900 företag tillkommit och återfinns i storleksgruppen 2,0 hektar eller mindre.

Västra Götalands län har det största antalet företag. Cirka 20 % av rikets jordbruksföretag finns i länet (**tabell 2.2**).

Antalet helt ägda företag utgör drygt hälften av det totala antalet företag. Regionalt hade Värmlands län 2010 den högsta andelen helt ägda företag med 58 % av det totala antalet företag i länet (**tabell 2.3**).

Andelen delvis arrenderade företag 2010 utgjorde 34 % av samtliga företag. Företag med både ägd och arrenderad mark var vanligast på Gotland med 45 % av det totala antalet företag.

Andelen helt ägda företag 2010 var högst i gruppen 2,1–10,0 hektar med 74 % av totalantalet företag i gruppen. Andelen sjunker med ökad åkerareal och var 25 % i grupperna över 50,0 hektar.

Grödor och arealer hos företag

Slätter- och betesvall är den grödtype som finns hos flest antal företag följt av spannmål. År 2010 hade totalt 58 600 företag odling av slätter- och betesvall samt 29 300 företag odling av spannmål. För ytterligare redovisning av företag efter grödgrupp se kap. 3 (**tabell 2.1**).

Den totala åkerarealen år 2010 var 2,6 miljoner hektar. År 2010 svarade de helt ägda företagen för 31 % och de delvis arrenderade för 53 % av åkerarealen.

Sedan 1990 fram till 2010 har i stort sett antalet företag varje år minskat i de storleksgrupper där åkerarealen är mindre än 100 hektar och ökat i storleksgruppen över 100 hektar. De företag som brukar mer än 100 hektar utgör mindre än 10 % av samtliga företag år 2010.

Andelen företag med högst 10 hektar åkermark är högst i Jämtlands och Västernorrlands län där 56 respektive 55 % av företagen fanns i detta storleksintervall år 2010.

Den högsta andelen företag med mer än 100 hektar åkermark fanns i Götalands södra slättbygder (Gss).

De största genomsnittliga arealerna per företag noterades år 2010 för Västmanlands län med 59,1 hektar, Södermanlands län med 56,8 hektar samt Östergötlands län med 56,1 hektar per företag. Lägst låg Kronobergs län med 19,2 hektar, Blekinge län med 21,3 hektar samt Västernorrlands län med 22,0 hektar per företag. Genomsnittet för hela riket var 37,0 hektar. Sedan 1990 ser vi en tendens att åkerarealen per företag ökar från år till år, med något undantag (tabellerna 2.2–2.3).

Antal företag med husdjur

Antal företag med mjölkkor fortsätter att minska. År 2010 fanns det drygt 5 600 företag med mjölkkor, vilket var en minskning med 7 % sedan 2009. Antal företag med svin har minskat med 16 % sedan föregående år. Sedan 1990 har antalet företag med svin minskat med 88 % och år 2010 fanns det knappt 1 700 företag med svin. Antal företag med får har däremot ökat något. Hönsföretagens antal har gått upp och ner de senaste åren. Jämfört med 2009 har företagsantalet ökat med 12 %. Jämför man däremot med 2008 har antalet företag minskat med 20 %. År 2010 fanns 3 700 företag med höns (tabell 2.4).

Driftsinriktning och arbetsbehov

Det svenska jordbruket är relativt specialiserat. Drygt 20 300 företag var växtodlingsföretag år 2010 (där företag med jordbruksväxter dominerade), 20 700 var husdjursföretag (där nötkreatursföretagen dominerade) och endast 5 000 var blandföretag (med övervikt för husdjursskötsel) (tabell 2.5).

Drygt 25 000 jordbruksföretag 2010 klassificerades som småbruk, vilket innebär att de har ett arbetsbehov under 400 standardtimmar.

Antalet är i stort sett oförändrat jämfört med 2007, men visar på en ökning med 64 % sedan 2003. Dessa företag – 35 % av samtliga jordbruksföretag – torde spela en mycket liten roll för brukarnas försörjning (tabell 2.7).

Skilnaden i driftsinriktning var stor mellan olika delar av landet. I de fyra nordligaste länen var 2010 omkring hälften av jordbruken småbruk. Bland övriga driftsinriktningar i dessa län dominerade husdjursskötsel i Jämtlands och Västernorrlands län medan växtodlingen var större i Norrbottens och Västerbottens län. En hög andel småbruk fanns också i Värmland (50 %) (tabell 2.6).

I Svealand och norra Götaland finns en tämligen homogen grupp län – Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Örebro och Västmanlands län – med hög andel växtodlingsföretag och få småbruk. Västra Götalands län representerar i det här avseendet nästan genomsnittet för riket.

I södra Sverige finns å ena sidan skogslän som Jönköpings och Kronobergs län med mycket hög andel husdjursföretag, obetydlig andel växtodlings- och blandföretag och jämfört med grannlänen en hög andel småbruk. Å andra sidan finns Skåne län, som med sin tonvikt på växtodling på många sätt liknar ”Mälarlandskapen” (tabell 2.6).

Närmare 60 % av de svenska jordbruksföretagen, ungefär 40 700, har ett arbetsbehov under 800 standardtimmar år 2010. Även med hänsyn tagen till att verklig arbetstid inte är detsamma som standardiserat arbetsbehov kan dessa företag endast anses utgöra deltidjordbruk (tabell 2.7).

Om man sätter gränsen för heltidsjordbruk vid 1 600 standardtimmar blir antalet heltidsjordbruk drygt 17 000. Endast ca 5 100 företag är så stora, över 4 000 standardtimmar, att anställd arbetskraft kan antas spela någon större roll på företagen.

Skilnader i arbetsbehov mellan företag med olika driftsinriktning var stora. Husdjursföretagen har ganska ofta arbetsbehov över 1 600 timmar, vilket är ovanligt för växtodlingsföretagen (som dock har större säsongvariation över året) (tabell 2.7).

Om statistiken

Företag, arealer, bruksningsförhållanden

Uppgifter om företagets struktur m.m. insamlas varje år till LBR. Vissa år består denna redovisning i att statistiskt belysa antalet företag efter belägenhet, bruksningsform, företagskategori och storleksgrupp samt antalet företagare.

Uppgifter i LBR avsåg tidigare företag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stor djurbesättning eller med trädgårdsodling. Fr.o.m. år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Fr.o.m. 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna för år 2010 inte är fullt jämförbara med föregående års siffror. På grund av detta har det i alla tabeller lagts in värden för Riket som överensstämmer med den gamla, svenska definitionen av LBR.

Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,0 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,0 hektar jordbruksmark. I LBR 2010 används därför en avgränsning på minst 2,0 hektar åkermark eller minst 5,0 hektar jordbruksmark.

Den population som statistiken ska belysa utgörs av samtliga jordbruksföretag i landet som i juni 2010 uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade mer än 2,0 ha åkermark
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta
- innehade djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari 2010 till och med

den 10 juni 2010 omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 saggor eller 50 svin, eller minst 20 får, eller 1 000 fjäderfä.

Företagens driftsinriktning och arbetsbehov

Vissa år beräknas utifrån data från strukturundersökningen jordbruksföretagens driftsinriktning och arbetsbehov – typologidata, se nedan – för att belysa graden av specialisering inom jordbruket. Uppgifterna ger också genom företagets standardiserade arbetsbehov ett mått på företagets storlek. Till skillnad mot det traditionella måttet, åkerarealen, tar detta mått hänsyn också till antalet husdjur på företaget och till vilka grödor som odlas.

Typologidata

Typologidata för det svenska jordbruket har publicerats löpande fr.o.m. 1984. En översyn i slutet av 1980-talet ledde till vissa revideringar av systemet fr.o.m. 1990 års statistik. Bl.a. skedde en anpassning till den reviderade standarden för svensk näringsgrensindelning (dåvarande SNI 92), vilken baserades på den europeiska näringsgrensstandard NACE Rev 1.

Effekterna av omläggningen beskrivs i publikationen J 30 SM 9103.

En översyn av metoderna för beräkning av typologin gjordes år 2000, vilket beskrivs i JO 35 SM 0101. Typologidata är samlingsnamnet för data om jordbruksföretagen avseende

- driftsinriktning i jordbruket
- arbetsbehov i jordbruket
- skogsbrukets betydelse för företaget
- arbetsbehov i skogsbruket.

Typologidata tas fram genom att utnyttja sådana uppgifter om jordbruksföretagen som redan finns i lantbruksregistret, dvs. grödarealer och husdjursantal samt areal skogsmark. På basis av dessa uppgifter och med utnyttjande av normtal som speglar arbetsbehovet för varje hektar av olika grödor respektive varje husdjur, får man en bild dels av företagets totala arbetsbehov, dels av hur detta arbetsbehov

fördelas på olika driftsgrenar. Man skall vid tolkningen av typologidata komma ihåg att användningen av normtal innebär en standardisering som bygger på genomsnittsvärden – för det enskilda företaget kan arbetsbehovet vara större eller mindre beroende på bl.a. mekaniseringsgrad.

För att hänföras till en viss driftsinriktning (typklass) krävs att minst två tredjedelar av företagets arbetsbehov hänför sig till motsvarande driftsgren. Så har t.ex. ett mjölkföretag minst 67 % av arbetsbehovet inom mjölkproduktionen.

Typologidata tas fram med hjälp av en indelning i typklasser, normtider för olika grödor och husdjur, regler för koppling mellan gröda/husdjur och driftsgrenar, m.m. Dessa moment beskrivs i bl.a. JO 35 SM 0101: Rapporter från lantbrukets företagsregister 1999. Jordbruksföretagens driftsinriktning den 10 juni 1999. Typologidata.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Jordbruksföretag

Med jordbruksföretag menas en inom jordbruk, husdjursskötsel eller frukt- och trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Företagare

Med företagare menas den eller de personer som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten på ett jordbruksföretag.

Annan publicering

Uppgifter om jordbruksmarkens användning samt husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 1101 och JO 20 SM 1101.

Publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

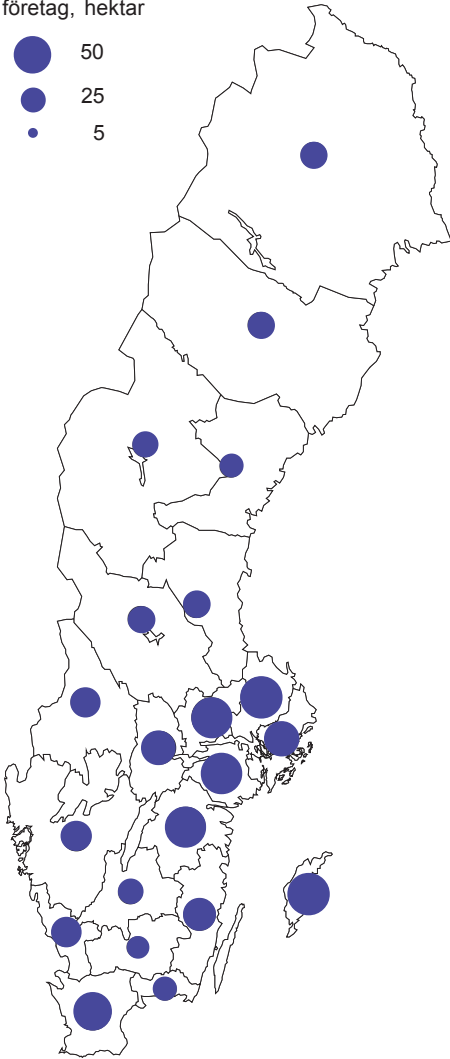
Delar av statistiken publiceras också i Statistikdatabasen (SSD) i anslutning till SCB:s webbplats samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Uppgifter om jordbruksföretag och företagare samt jordbruksföretagens driftsinriktning (typologidata) publiceras av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 1101 samt JO 35 SM 1101.

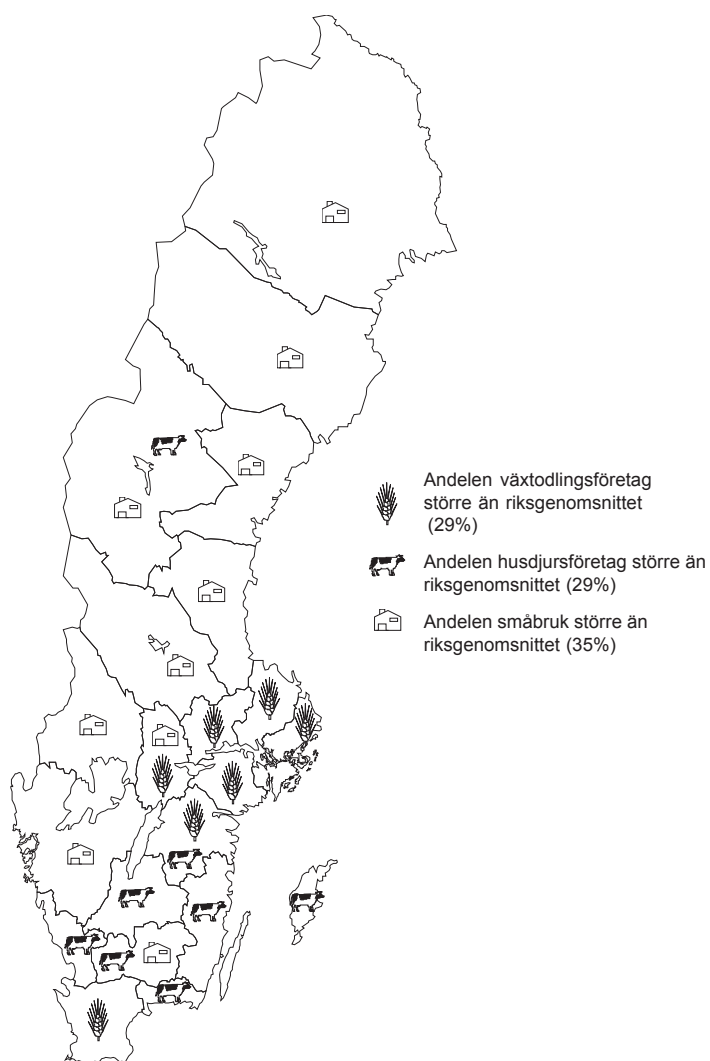
Figur 2A
Genomsnittlig areal åker per företag
länsvis 2010

Average area of arable land per holding
by county

Areal åker per
företag, hektar

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 2B**Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 2010***Characteristic type of farming by county*

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.1**Antal företag¹ med odling av olika grödor 2010***Number of holdings with different kinds of crops*

Område	Antal företag med					
	Spannmål ²	Ärter, åker- bönor m.m.	Oljeväxter (exkl. oljelin)	Slätter- och betesvall	Matpotatis	Sockerbeto- r
<i>Län</i>						
Stockholms	745	83	169	1 687	71	..
Uppsala	1 671	265	366	2 457	112	—
Södermanlands	1 093	137	200	1 849	59	..
Östergötlands	1 901	441	554	3 128	168	..
Jönköpings	1 411	22	33	3 544	183	..
Kronobergs	815	14	13	2 368	116	—
Kalmar	1 488	95	249	3 030	123	18
Gotlands	981	167	361	1 402	106	3
Blekinge	534	21	82	1 285	86	87
Skåne	4 553	196	1 954	7 560	608	1 995
Hallands	1 749	109	253	3 046	263	134
Västra Götalands	6 300	642	823	11 008	646	..
Värmlands	947	50	65	2 949	110	3
Örebro	1 078	119	210	1 996	140	—
Västmanlands	936	144	179	1 381	33	..
Dalarnas	744	24	53	1 869	157	—
Gävleborgs	980	28	28	2 193	178	..
Västernorrlands	449	..	3	1 939	192	—
Jämtlands	231	..	..	1 493	128	—
Västerbottens	638	..	7	2 084	127	—
Norrbottnens	287	—	8	1 116	84	—
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	3 529	176	1 600	4 167	532	1 641
Gmb	3 772	343	1 164	6 036	502	601
Gns	5 033	912	1 202	6 244	380	..
Ss	5 547	766	1 143	9 286	379	4
Gsk	7 342	250	385	19 410	860	44
Ssk	2 211	101	152	6 048	286	..
Nn	1 580	17	15	5 456	523	..
Nö	952	..	15	3 603	243	—
<i>Hela riket³</i>						
2010	29 320	2 556	5 596	58 559	3 685	2 248
2010 tidigare LBR-def.	29 298	2 555	5 596	57 859	3 679	2 247
2009	31 483	1 921	5 398	61 124	4 036	2 293
2008	32 689	1 573	5 337	61 356	4 227	2 399
2007	32 478	1 747	5 278	61 007	4 511	2 657
2005	38 168	2 832	5 517	62 502	5 168	3 523
1999 ⁴	51 472	3 718	6 198	60 943	8 517	4 578
1990 ⁴	..	..	..	..	19 348	6 702

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) I spannmålsarealen fr.o.m. år 2000 ingår en del arealer av stråsäd till grönfoder och stråsäd/baljväxt-blandningar avsedda att skördas som grönfoder.

3) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

4) För åren 1990 och 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.2**Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2010***Number of holdings by size group*

Område	Antal företag inom storleksgrupp, hektar åkermark						
	Under 2,1	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0
<i>Län</i>							
Stockholms	151	227	356	402	223	216	232
Uppsala	142	262	375	515	334	424	538
Södermanlands	111	213	327	408	191	266	323
Östergötlands	284	385	478	482	311	447	627
Jönköpings	213	754	820	706	323	391	387
Kronobergs	180	637	578	466	220	214	175
Kalmar	330	477	568	577	293	378	458
Gotlands	91	142	165	184	146	246	343
Blekinge	171	285	294	277	131	143	122
Skåne	711	1 383	1 545	1 596	822	1 021	1 112
Hallands	222	563	675	721	370	362	379
Västra Götalands	500	2 227	3 015	2 894	1 396	1 446	1 429
Värmlands	82	780	963	666	276	333	298
Örebro	109	355	482	411	253	267	297
Västmanlands	57	130	220	288	202	245	310
Dalarnas	95	417	474	436	246	231	224
Gävleborgs	79	448	551	554	249	271	241
Västernorrlands	56	583	619	403	179	163	184
Jämtlands	63	483	420	278	123	124	143
Västerbottens	46	545	687	505	197	202	246
Norrbottens	92	305	331	239	118	100	137
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	378	582	631	767	468	625	843
Gmb	532	826	967	1 128	625	859	1 030
Gns	313	880	1 222	1 355	824	1 034	1 261
Ss	525	1 111	1 714	2 007	1 200	1 470	1 731
Gsk	1 413	4 311	4 972	4 344	1 969	1 995	1 779
Ssk	250	1 396	1 763	1 429	665	662	596
Nn	204	1 452	1 550	1 180	504	512	554
Nö	170	1 043	1 124	798	348	333	411
<i>Hela riket¹</i>							
2010	3 785	11 601	13 943	13 008	6 603	7 490	8 205
Enl. tidigare LBR-def. 2010	844	11 601	13 943	13 008	6 603	7 490	8 205
2007	874	14 038	13 701	13 493	7 122	8 259	8 957
2005	945	14 486	14 117	14 147	7 583	8 862	9 569
2003 ²	..	9 293	11 315	13 159	7 603	9 259	10 112
1999 ²	..	11 344	15 229	16 656	9 295	11 445	10 969
1990 ²	..	14 957	19 020	20 832	12 177	14 223	11 348

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För åren 1990, 1999 och 2003 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.2 (forts.)

Område	Antal företag inom storleksgrupp, hektar åkermark					Summa	Åker per företag, hektar
	100,1– 200,0	200,1– 300,0	300,1– 400,0	400,1– 500,0	Över 500,0		
<i>Län</i>							
Stockholms	130	49	13	8	12	2 019	41,8
Uppsala	336	85	29	9	17	3 066	54,7
Södermanlands	243	76	27	17	15	2 217	56,8
Östergötlands	435	118	46	12	16	3 641	56,1
Jönköpings	109	13	6	..	..	3 725	24,1
Kronobergs	51	12	–	–	–	2 533	19,2
Kalmar	238	46	14	4	7	3 390	36,5
Gotlands	205	38	8	..	..	1 574	54,7
Blekinge	33	7	..	–	..	1 465	21,3
Skåne	705	225	91	39	87	9 337	48,1
Hallands	171	41	10	7	3	3 524	31,2
Västra Götalands	773	184	69	33	22	13 988	33,6
Värmlands	179	52	12	4	8	3 653	29,6
Örebro	190	56	22	6	8	2 456	42,9
Västmanlands	171	72	22	8	12	1 737	59,1
Dalarnas	90	18	5	..	–	2 238	27,4
Gävleborgs	113	15	3	..	2	2 526	26,9
Västernorrlands	72	12	..	..	–	2 275	22,0
Jämtlands	79	9	5	..	1	1 728	23,8
Västerbottens	153	16	4	..	–	2 602	27,3
Norrbottnens	64	6	5	..	..	1 397	25,0
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	562	192	75	31	64	5 218	63,3
Gmb	621	130	40	16	33	6 807	45,9
Gns	889	251	99	41	30	8 199	54,1
Ss	1 119	367	115	50	67	11 476	52,9
Gsk	567	96	27	9	11	21 493	22,4
Ssk	304	55	19	4	9	7 152	26,8
Nn	253	36	9	..	..	6 260	24,4
Nö	225	23	10	..	..	4 486	25,3
<i>Hela riket¹</i>							
2010	4 540	1 150	394	155	217	71 091	37,0
Enl. tidigare LBR-def. 2010	4 540	1 150	394	155	217	68 150	38,6
2007	4 481	1 020	334	139	191	72 609	36,5
2005	4 518	969	304	140	168	75 808	35,7
2003 ²	4 561	922	294	114	148	66 780	40,0
1999 ²	4 073	708	203	83	114	80 119	34,3
1990 ²	..	..	..	..	..	96 560	29,5

Tabell 2.3**Antal företag och areal åker efter bruksform 2010***Number of holdings and area of arable land by type of holding*

Område; storleksgrupp	Antal företag			Summa ¹	Areal åker, hektar			Summa
	Helt ägda	Helt arren- derade	Delvis arren- derade		Helt ägd	Helt arren- derad	Delvis arren- derad	
<i>Län</i>								
Stockholms	1 078	295	514	2 019	26 032	20 443	38 006	84 481
Uppsala	1 520	356	1 075	3 066	50 049	29 641	88 000	167 690
Södermanlands	1 206	304	619	2 217	42 509	27 968	55 509	125 986
Östergötlands	1 695	508	1 229	3 641	60 279	38 467	105 556	204 303
Jönköpings	1 732	436	1 432	3 725	24 048	14 204	51 528	89 779
Kronobergs	1 203	244	981	2 533	12 419	6 329	29 908	48 656
Kalmar	1 486	364	1 299	3 390	32 983	20 926	69 944	123 853
Gotlands	632	161	710	1 574	21 104	11 876	53 145	86 125
Blekinge	733	119	506	1 465	10 405	3 974	16 889	31 269
Skåne	4 877	1 072	2 838	9 337	146 754	83 373	218 677	448 804
Hallands	1 860	316	1 185	3 524	35 668	14 322	59 922	109 912
Västra Götalands	7 714	1 221	4 684	13 988	151 570	63 404	255 341	470 315
Värmlands	2 125	338	1 129	3 653	36 608	16 419	55 003	108 030
Örebro	1 332	237	808	2 456	33 999	15 780	55 609	105 388
Västmanlands	953	189	548	1 737	33 071	21 129	48 393	102 593
Dalarnas	1 066	253	842	2 238	17 990	9 356	33 911	61 256
Gävleborgs	1 260	218	989	2 526	17 686	7 496	42 739	67 921
Västernorrlands	1 259	179	789	2 275	14 790	7 036	28 159	49 985
Jämtlands	931	157	600	1 728	9 644	6 238	25 326	41 207
Västerbottens	1 373	248	953	2 602	17 371	10 324	43 284	70 979
Norrbottnens	743	130	443	1 397	10 493	4 773	19 658	34 924
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	2 536	695	1 687	5 218	103 539	65 407	161 217	330 162
Gmb	3 318	692	2 393	6 807	92 078	51 019	169 564	312 661
Gns	4 317	819	2 817	8 199	136 800	69 122	237 625	443 548
Ss	6 141	1 349	3 560	11 476	193 579	117 436	296 292	607 307
Gsk	10 963	2 080	7 513	21 493	149 199	63 930	268 625	481 754
Ss	3 888	698	2 366	7 152	59 389	27 773	104 567	191 729
Nn	3 237	577	2 291	6 260	41 285	22 057	89 587	152 930
Nö	2 378	435	1 546	4 486	29 605	16 731	67 030	113 366
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
– 2,0	791	123	76	3 785	982	148	95	1 225
2,1– 10,0	18 911	1 894	4 739	25 544	103 190	10 898	29 280	143 367
10,1– 20,0	7 516	1 331	4 161	13 008	106 427	19 242	60 723	186 392
20,1– 50,0	5 953	1 616	6 524	14 093	187 136	52 876	214 438	454 449
50,1–100,0	2 317	1 133	4 755	8 205	159 588	80 756	337 986	578 330
100,1–	1 290	1 248	3 918	6 456	248 151	269 556	751 986	1 269 693
<i>Hela riket²</i>								
2010	36 778	7 345	24 173	71 091	805 474	433 476	1 394 507	2 633 457
Enligt tidigare LBR-def. 2010	36 146	7 249	24 105	68 150	804 677	433 351	1 394 423	2 632 450
2007	40 762	3 775	27 441	72 609	817 957	218 003	1 612 009	2 647 969
2005	39 154	6 418	29 529	75 808	767 530	342 918	1 592 885	2 703 333
2003 ³	30 020	8 550	28 210	66 780	648 585	477 193	1 542 809	2 668 586
1999 ³	37 402	10 425	32 292	80 119	673 016	553 648	1 520 266	2 746 929
1990 ³	46 363	14 669	35 528	96 560	822 003	587 723	1 434 866	2 844 592

1) I summan ingår även 2 795 (2010, enl. ny LBR-def.), 650 (2010, enl. tidigare LBR-def.), 631 (2007) samt 707 (2005) företag utan åkermark.

2) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

3) För åren 1990, 1999 och 2003 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.4**Antal företag med husdjur av olika slag 2010***Number of holdings with different kinds of livestock*

Område	Antal företag med		Får	Svin	Höns
	Nöt- kreatur	Varav mjölkkor			
<i>Län</i>					
Stockholms	428	77	325	29	159
Uppsala	749	203	380	54	142
Södermanlands	585	164	349	38	149
Östergötlands	1 221	354	566	83	195
Jönköpings	1 945	540	486	36	279
Kronobergs	1 155	227	318	29	172
Kalmar	1 514	496	505	81	222
Gotlands	600	258	395	57	70
Blekinge	600	87	240	42	69
Skåne	2 678	510	835	448	492
Hallands	1 151	322	415	239	149
Västra Götalands	3 898	1 019	1 493	280	729
Värmlands	817	139	408	42	151
Örebro	537	112	307	44	118
Västmanlands	296	58	147	36	48
Dalarnas	640	126	326	28	134
Gävleborgs	750	198	318	43	124
Västernorrlands	626	149	231	18	112
Jämtlands	526	177	197	16	83
Västerbottens	598	279	247	44	77
Norrbottens	272	124	169	8	29
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	1 048	297	359	371	214
Gmb	2 473	820	1 025	319	359
Gns	1 970	641	705	255	339
Ss	2 539	615	1 420	215	590
Gsk	8 870	1 965	2 965	332	1 383
Ssk	1 759	336	917	64	368
Nn	1 900	503	757	85	320
Nö	1 027	442	509	54	130
<i>Hela riket¹</i>					
2010	21 586	5 619	8 657	1 695	3 703
2010 tidigare LBR-def.	21 047	5 593	7 993	1 674	3 514
2009	21 733	6 020	8 245	2 027	3 306
2008	22 844	6 474	8 186	2 380	4 643
2007	23 878	7 096	8 014	2 277	4 245
2005	26 179	8 548	7 653	2 794	4 916
1999 ²	33 978	13 963	8 247	6 014	6 441
1990 ²	47 292	25 921	..	14 301	12 900

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.5**Antal företag efter driftsinriktning 2010***Number of holdings by type of farming*

Driftsinriktning	Antal företag
Jordbruksväxter	18 596
Köks-, prydnads- och plantskoleväxter	741
Frukt och bär	370
Blandad växtodling	603
Summa växtodling	20 310
Nötkreatur	15 459
Får och getter	2 874
Svin	599
Fjäderfä	194
Blandad husdjursskötsel	1 561
Summa husdjursskötsel	20 687
Blandat jordbruk, mest växtodling	1 937
Blandat jordbruk, mest husdjursskötsel	3 111
Summa blandat jordbruk	5 048
Småbruk ¹	25 046
<i>Samtliga</i> ²	
2010	71 091
2010 tidigare LBR-def.	68 150
2007	72 609
2005	75 808
2003 ³	67 888
1999 ³	80 435
1990 ³	96 945

1) Företag med arbetsbehov under 400 standardtimmar.

2) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

3) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.6**Andel företag efter driftsinriktning¹ länsvis 2010, procent***Percentage of holdings by type of farming and county*

Område	Driftsinriktning, procent				Samtliga	
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk	Småbruk	%	Antal företag
<i>Län</i>						
Stockholms	40	17	11	33	100	2 019
Uppsala	45	18	10	26	100	3 066
Södermanlands	39	22	11	28	100	2 217
Östergötlands	34	32	9	24	100	3 641
Jönköpings	10	54	3	33	100	3 725
Kronobergs	11	47	3	39	100	2 533
Kalmar	18	45	7	30	100	3 390
Gotlands	29	39	14	17	100	1 574
Blekinge	21	41	6	31	100	1 465
Skåne	39	25	8	28	100	9 337
Hallands	27	32	8	33	100	3 524
Västra Götalands	28	27	7	39	100	13 988
Värmlands	23	21	7	50	100	3 653
Örebro	35	20	9	37	100	2 456
Västmanlands	51	13	8	28	100	1 737
Dalarnas	26	28	7	39	100	2 238
Gävleborgs	26	29	6	38	100	2 526
Västernorrlands	18	27	4	51	100	2 275
Jämtlands	16	33	3	49	100	1 728
Västerbottens	24	23	4	49	100	2 602
Norrbottnens	26	22	4	47	100	1 397
<i>Hela riket²</i>						
2010	29	29	7	35	100	71 091
2010 tidigare LBR-def.	30	29	7	33	100	68 150
2007	27	31	7	34	100	72 609
2005	27	32	8	33	100	75 808
2003 ³	30	38	9	22	100	67 888
1999 ³	18	38	6	38	100	80 435
1990 ³	16	42	8	34	100	96 945

1) En översyn av typologin gjordes avseende år 2000, vilket försämrade jämförbarheten bakåt i tiden.

2) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

3) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.7**Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov¹ i jordbruket 2010***Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture*

Arbetsbehov (standardtimmar)	Driftsinriktning				Samtliga
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk	Småbruk	
– 799	10 181	4 202	1 276	25 046	40 705
800–1 599	5 321	6 553	1 465	–	13 339
1 600–2 399	2 162	3 053	893	–	6 108
2 400–3 199	1 104	1 775	571	–	3 450
3 200–3 999	543	1 564	320	–	2 427
4 000–5 599	475	1 883	282	–	2 640
5 600–	524	1 657	241	–	2 422
Samtliga²					
2010	20 310	20 687	5 048	25 046	71 091
2010 tidigare LBR-def.	20 309	20 096	5 047	22 698	68 150
2007	19 849	22 601	5 378	24 781	72 609
2005	20 843	24 322	5 715	24 928	75 808
2003 ³	20 403	26 001	6 254	15 230	67 888
1999 ³	14 261	30 502	5 193	30 479	80 435
1990 ³	12 865	40 549	7 820	33 017	96 945

1) En översyn av typologin gjordes avseende år 2000, vilket för-sämrade jämförbarheten bakåt i tiden.

2) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

3) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

3 Åkerarealens användning

I kapitel 3 redovisas statistik över åkerarealens användning. Bland annat lämnas uppgifter om arealen av olika ägoslag, olika grödor och antal företag med odling av olika växtslag.

Sammanfattning

Statistiken i detta kapitel baseras på alla jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret (LBR) 2010. Från 2010 års LBR har vissa nedre gränser för att tillhöra registret ändrats. En ny gräns som införts fr. o. m. 2010 är större än 5,0 ha jordbruksmark. Även nedre gränser för antal djur har ändrats. Läs mer om de nya definitionerna i bilaga 1, Lantbruksregistret. Generellt betyder de nya avgränsningarna att antalet företag i Lantbruksregistret blir fler än med de gamla avgränsningarna.

Alla jämförelser i detta kapitel görs mot den nya definitionen av LBR 2010.

Åkerarealens användning

Åkerarealens fördelning på olika grödgrupper och antal företag med odling år 2010 framgår översiktligt av **figurerna 3B och 3C** och **tabell 3.3**. I övriga tabeller lämnas redovisning bl.a. för län.

Arealer (figur 3A, tabell 3.1–3.3)

Den totala jordbruksmarken på jordbruksföretag var 3,1 milj. hektar år 2010. Jordbruksmarken utgörs av 2,6 milj. hektar åkermark och 0,5 milj. hektar betesmark. Skogsmarken vid jordbruksföretagen 2010 var 3,7 milj. hektar.

Förändringarna i åkerarealen inom olika storleksgrupper under de senaste åren följer ungefär samma mönster som förändringarna i antalet företag i motsvarande storleksgrupper. Av den totala åkerarealen 2010, som var 2,6 miljoner hektar, svarade företag med mer än 50

hektar åkermark för 1,8 miljoner hektar eller 70 %. Åkerareal i storleksgrupperna över 200 hektar har ökat mellan 12 och 18 % mellan 2007 och 2010.

Spannmål (tabell 3.4)

Spannmålsarealen, knappt 40 % av den totala åkerarealen, uppgick år 2010 till 963 000 hektar. Spannmålsarealen och antal företag med spannmålsodling har minskat med 8 respektive 7 % sedan 2009. De spannmål vars odling ökat sedan 2009 är *vårvete*, 41 %, *blandsäd*, 12 % samt *höstvete*, 2 %. Övriga spannmål har minskat sin areal. Minskningen har varit störst för *råg* och *rågvete*, 34 respektive 32 %. Den arealmässigt största minskningen sedan 2009 står *vårkorn* för, 51 000 hektar.

Höstvete och *vårkorn* utgör de största andelarna av spannmålsarealen, 34 respektive 31 % vardera och med arealerna 331 800 respektive 300 800 hektar. Av övriga spannmålsgrödor svarade *havre* för 17 % (164 400 hektar) av arealen, *vårvete* för 7 % (68 200 hektar), *rågvete* för 4 % (36 200 hektar), *råg* för 3 % (24 200) och *blandsäd* och *höstkorn* för 2 % (19 200 respektive 17 900 hektar).

Baljväxter (tabell 3.5)

Den totala *baljväxtarealen* år 2010 var 46 100 hektar, en ökning med 35 % sedan 2009 och med 83 % sedan 2008. Merparten av baljväxtarealen består av *ärter* och *åkerbönor* som upptar 36 100 hektar, dvs. 78 % av den totala baljväxtarealen.

Oljeväxter (tabell 3.6)

Arealen *raps* och *rybs* ökade med 11 % jämfört med 2009 och omfattar 2010 cirka 110 200 hektar. År 2010 upptog *höstraps* 71 800 hektar, en ökning med 6 % sedan 2009. Arealen *vårrops* var 35 700 hektar, *vårrys* 2 200 hektar och *höstrybs* 500 hektar.

Odlingen av *oljelin* har gått upp och ner de senaste åren. Sedan 2009 har den odlade arealen fördubblats och sedan 2008 mer än femdubblats. Arealen *oljelin* uppgick 2010 till 19 100 hektar.

Vall och grönfoderväxter (tabell 3.7) och Slåttervall och betesvall (tabell 3.8)

Slåtter- och betesvall var den arealmässigt största grödan 2010 och täckte 1 137 600 hektar, vilket var en ökning med knappt 2 % jämfört med 2009. Slåtter- och betesvall odlas också av flest antal företag. I de fyra nordligaste länen samt i Gävleborgs, Dalarnas, Värmlands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs och Blekinge län utgör vall och grönfoderväxter mer än halva totala åkerarealen. I **tabell 3.8** redovisas slåtter- och betesvallsarealen separat, uppdelat på län och produktionsområden. Betesvallen uppgick år 2010 till 1 72 800 hektar vilket är en minskning med 3 % sedan år 2009. Slåttervallsarealen år 2010 upptog 894 500 hektar, vilket är en ökning med mindre än 1 % jämfört med året innan. Uppgifterna om vallarealerna är hämtade ifrån skördestatistiken, se kap 4, sid 74.

Potatis och sockerbetor (tabell 3.9)

Den totala *potatisarealen* uppgick år 2010 till 27 200 hektar, vilket är i stort sett oförändrat sedan 2009. *Sockerbetsarealen* uppgick till 38 000 hektar, vilket är en ökning med 5 % sedan tidigare år. Odlingen av *matpotatis* är främst förlagd till Skåne- och Västra Götalands län, *stärkelsepotatis* till Skåne och Blekinge län och *sockerbetor* till Skåne län.

Flest företag som odlar *matpotatis* finns i storleksgruppen 50,1–100,0 hektar (650 st.), och de nyttjar 21 % av *matpotatisarealen*.

I storleksgrupperna över 100,0 hektar finns 41 % (923 st.) av företagen som odlar sockerbetor.

Träda, outnyttjad åker m.m. (tabell 3.10)

Trädesarealen ökade med 15 % och uppgick år 2010 till 176 800 hektar. Sedan 2005 har dock areal träda minskat 45 %.

Energiskogsarealen minskade med 4 % och uppgick år 2010 till 13 100 hektar. Störst energiskogsareal finns i Skåne, Uppsala och Örebro län.

Om statistiken**Ägoslag samt åkerareal efter storleksgrupp**

Vid tidigare s.k. lantbruksräkningar har uppgifter erhållits om jordbruksmarkens fördelning på ägoslag för samtliga lantbruksenheter, dvs. även för företag med enbart skog. Omläggningar i metoden för datafångst fr.o.m. år 2000 medförde att en fullständig statistik över ägoslag på jordbruksföretagen bara tas fram intermitent. Statistiken avsåg tidigare jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal för trädgårdsproduktion eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion.

Fr.o.m. år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Fr.o.m. 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna för år 2010 inte är fullt jämförbara med föregående års siffror. På grund av detta har det i alla tabeller lagts in värden för Riket som överensstämmer med den gamla, svenska definitionen av LBR.

Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,0 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,0 hektar jordbruksmark. I LBR 2010 används därför en avgränsning på minst 2,0 hektar åkermark eller minst 5,0 hektar jordbruksmark.

Den population som statistiken ska belysa utgörs av samtliga jordbruksföretag i landet som i juni 2010 uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade mer än 2,0 ha åkermark
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta
- innehade djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari 2010 till och med den 10 juni 2010 omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 sugor eller 50 svin, eller minst 20 får, eller 1 000 fjäderfä.

Åkerarealens användning

Uppgifter om åkerarealens användning erhålls årligen genom Lantbruksregistret. Undersökningens omfattning varierar. Vissa år berörs samtliga jordbruksföretag av undersökningen medan enbart ett urval av jordbruksföretag berörs andra år.

Fram t.o.m. 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in via pappersenkäter från SCB. Fr.o.m. år 2000 är Jordbruksverket ansvarig myndighet. I och med det har även administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter. Jordbrukarna behöver på så sätt inte lämna samma uppgifter mer än en gång.

Som tidigare nämnts i detta kapitel har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats fr.o.m. 2010.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Åkermark

Mark som används eller lämpligen kan användas till växtodling eller bete och som är lämplig att plöja.

Betesmark

Mark som används eller lämpligen kan användas till bete och som inte är lämplig att plöja.

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål samt mark där det bör finnas skog till skydd mot sand- och jordflykt eller mot att fjällgränsen flyttas ned. Mark som ligger helt eller i huvudsak outnyttjad skall dock inte anses som skogsmark, om den på grund av särskilda förhållanden inte bör tas i anspråk för virkesproduktion. Mark skall anses lämplig för virkesproduktion, om den enligt vedertagna bedömningsgrunder kan producera i genomsnitt minst en kubikmeter virke om året per hektar.

Annan mark

Mark som inte lämpligen kan användas till växtodling, bete eller virkesproduktion.

Ägoslagsdefinitionerna har tillämpats sedan 1981. De fastställdes som svensk standard i januari samma år och ansluter till motsvarande ägoslagsdefinitioner i fastighetstaxeringen.

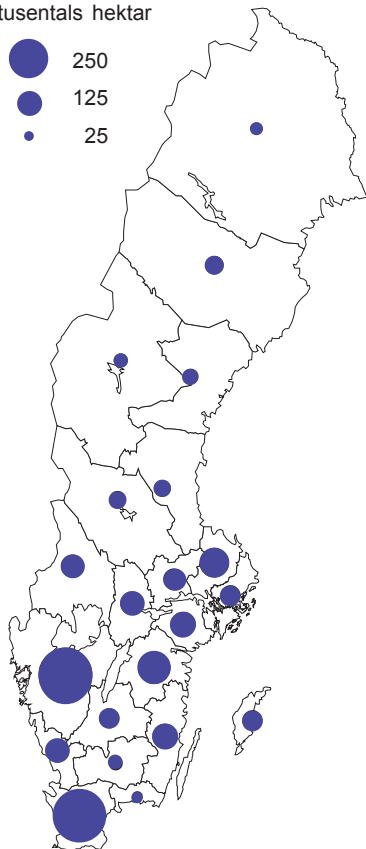
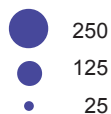
Annan publicering

Uppgifter från lantbruksregistret om åkerarealens användning publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 1101 och för arealfördelning av slätter- och betesvall i JO 16 SM 1101.

Uppgifter om ägoslag och åkerareal efter storleksgrupp publiceras av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 1101.

Publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

Delar av statistiken publiceras också i Statistikdatabasen (SSD) i anslutning till SCB:s webbplats samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

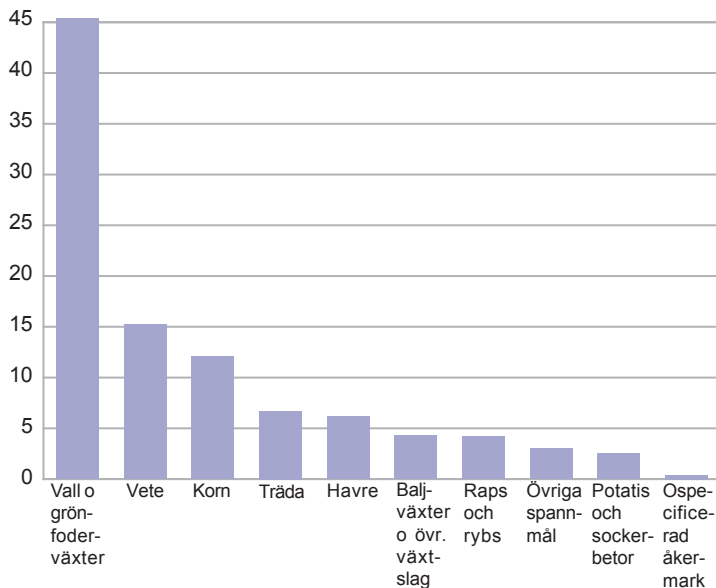
Figur 3A**Total åkerareal länsvis 2010***Total area of arable land by county*Areal åker,
tusentals hektar

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruks-
registret.

Figur 3B
Åkerarealens användning 2010

Use of arable land

Procent

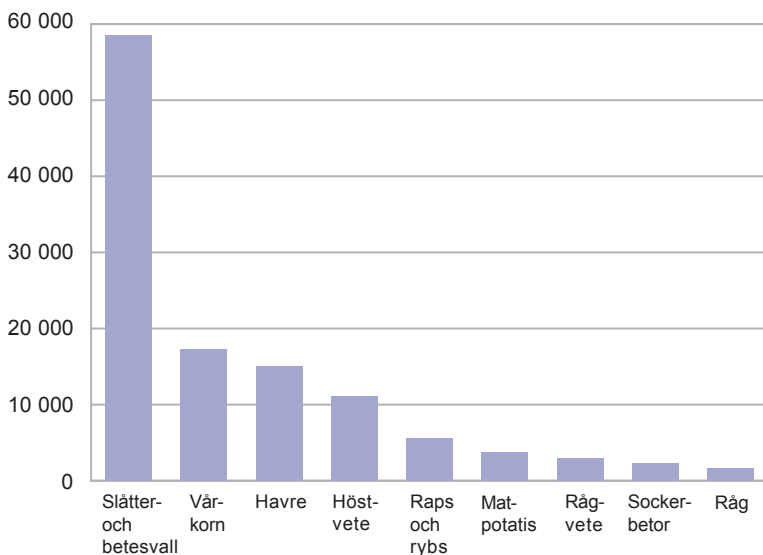

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

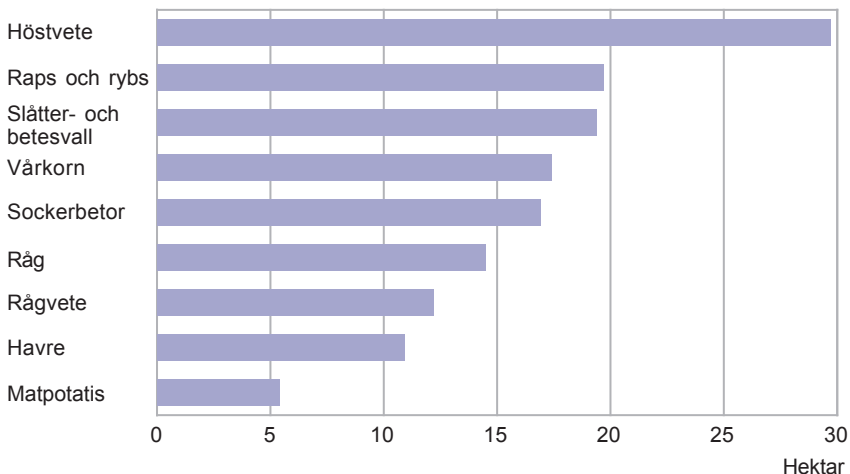
Figur 3C
Antal företag med odling av vissa grödor 2010

Number of holdings with cultivation of certain crops

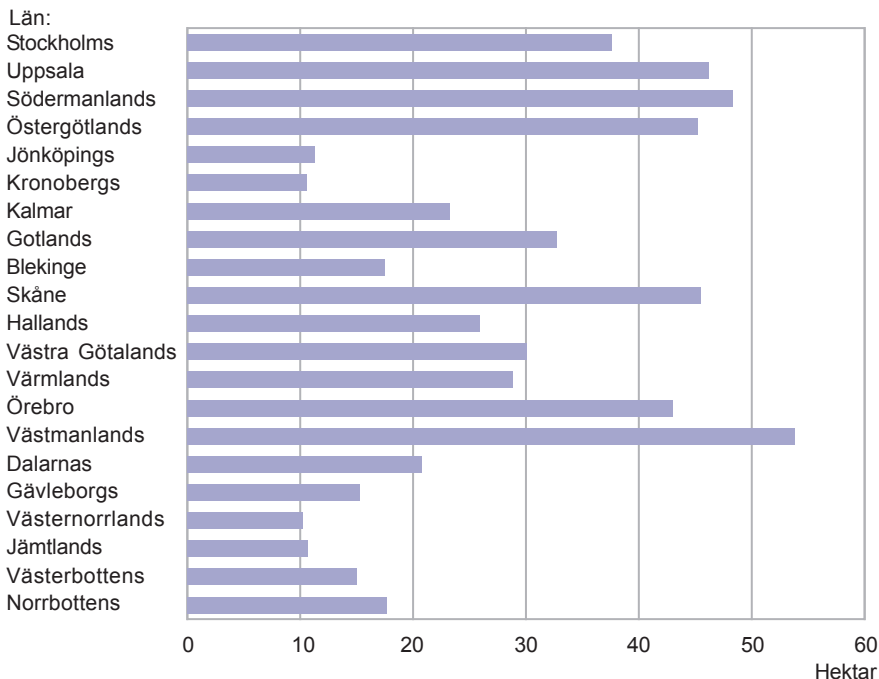
Antal

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3D**Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2010***Cultivation of certain crops, areas per holding*

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3E**Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2010***Cultivation of cereals, areas per holding*

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.1

Areal åker-, betes- och skogsmark på jordbruksföretag 2010, hektar*Area of agricultural and forest land on holdings*

Område; storleksgrupp	Åkermark		Betesmark		Summa jordbruks- mark, hektar	Skogs- mark, hektar
	Totalt,	Varav arren- derad, hektar	Totalt,	Varav arren- derad, hektar		
	hektar	hektar	hektar	hektar		
<i>Län</i>						
Stockholms	84 481	39 600	11 150	4 900	95 631	114 251
Uppsala	167 690	70 051	17 646	7 541	185 337	150 831
Södermanlands	125 986	53 266	17 350	7 260	143 336	137 069
Östergötlands	204 303	89 418	42 552	20 236	246 855	208 361
Jönköpings	89 779	44 711	39 446	19 440	129 225	243 125
Kronobergs	48 656	23 340	21 202	10 565	69 858	146 614
Kalmar	123 853	55 189	71 387	33 346	195 239	205 958
Gotlands	86 125	33 845	23 409	10 515	109 534	56 222
Blekinge	31 269	11 877	11 555	4 735	42 823	65 006
Skåne	448 804	180 582	57 208	27 834	506 012	145 230
Hallands	109 912	43 283	15 745	7 256	125 657	94 677
Västra Götalands	470 315	183 407	62 222	25 655	532 537	488 113
Värmlands	108 030	45 055	6 779	2 654	114 809	261 611
Örebro	105 388	41 571	9 037	3 393	114 425	120 268
Västmanlands	102 593	42 901	7 116	3 225	109 709	93 304
Dalarnas	61 256	27 824	12 835	5 220	74 092	133 339
Gävleborgs	67 921	32 217	5 798	2 724	73 719	192 974
Västernorrlands	49 985	24 608	2 311	920	52 296	191 177
Jämtlands	41 207	22 912	12 968	6 560	54 175	199 505
Västerbottens	70 979	37 033	2 284	767	73 263	230 238
Norrbottnens	34 924	15 792	1 909	492	36 833	197 354
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	330 162	139 598	19 506	9 226	349 668	63 307
Gmb	312 661	122 056	100 860	47 450	413 521	160 490
Gns	443 548	175 486	41 179	17 164	484 726	194 758
Ss	607 307	253 954	60 096	25 412	667 403	612 276
Gsk	481 754	209 096	175 237	82 620	656 991	1 148 046
Ssk	191 729	83 241	20 827	8 214	212 556	431 849
Nn	152 930	77 599	21 189	9 858	174 119	572 906
Nö	113 366	57 449	13 013	5 294	126 380	491 595
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
– 2,0	1 225	183	30 950	7 824	32 176	207 378
2,1– 5,0	42 765	5 303	20 138	4 200	62 903	345 167
5,1– 10,0	100 602	16 899	28 411	7 922	129 013	554 471
10,1– 20,0	186 392	44 099	45 124	16 001	231 516	614 513
20,1– 30,0	162 255	48 421	38 108	16 196	200 364	326 928
30,1– 50,0	292 194	103 045	60 806	29 009	353 000	452 325
50,1– 100,0	578 330	249 385	100 068	53 788	678 398	523 040
100,1–	1 269 693	651 144	128 302	70 297	1 397 995	651 404
<i>Hela riket¹</i>						
2010	2 633 457	1 118 480	451 908	205 238	3 085 365	3 675 226
2010 tidigare LBR-def.	2 632 450	1 118 325	422 708	198 356	3 055 158	3 477 956
2007	2 647 969	1 029 225	489 328	200 476	3 137 297	3 708 509
2005	2 703 333	1 089 712	513 505	194 241	3 216 839	3 644 068
2003 ²	2 668 586	1 203 679	494 414	198 873	3 163 001	3 381 382
1999 ²	2 746 929	1 251 588	..	..	..	3 734 193
1990 ²	2 844 592	..	331 691	..	3 176 283	4 065 431

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För åren 1990, 1999 och 2003 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.2**Åkerareal efter storleksgrupp 2010***Area of arable land by size group*

Område	Åkerareal inom storleksgrupp, hektar åkermark						
	Under 2,1	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0
<i>Län</i>							
Stockholms	21	854	2 582	5 878	5 459	8 432	16 123
Uppsala	31	975	2 734	7 437	8 269	16 842	37 978
Södermanlands	25	791	2 399	5 913	4 733	10 562	23 121
Östergötlands	93	1 351	3 426	7 089	7 641	17 653	44 913
Jönköpings	109	2 706	5 930	10 075	8 027	15 289	26 856
Kronobergs	96	2 252	4 138	6 679	5 336	8 276	12 130
Kalmar	110	1 755	4 111	8 277	7 197	14 844	32 582
Gotlands	24	546	1 208	2 626	3 645	9 542	24 297
Blekinge	84	1 008	2 117	3 946	3 282	5 552	8 311
Skåne	214	5 019	11 212	22 930	20 187	39 940	78 498
Hallands	72	2 043	4 939	10 233	9 042	13 885	26 784
Västra Götalands	161	8 363	21 809	41 263	34 251	56 064	100 502
Värmlands	28	2 941	6 978	9 374	6 808	12 879	20 876
Örebro	37	1 280	3 413	5 908	6 198	10 436	21 443
Västmanlands	14	492	1 645	4 338	4 934	9 643	21 802
Dalarnas	18	1 522	3 351	6 329	6 107	8 999	15 845
Gävleborgs	25	1 696	3 960	7 961	6 115	10 473	16 966
Västernorrlands	9	2 152	4 401	5 690	4 358	6 416	12 759
Jämtlands	25	1 783	2 948	3 900	3 009	4 728	9 731
Västerbottens	17	2 067	4 980	7 154	4 786	7 852	17 384
Norrbottnens	13	1 168	2 321	3 392	2 871	3 885	9 431
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	92	2 105	4 595	11 055	11 545	24 425	60 661
Gmb	168	3 063	7 005	16 230	15 423	33 602	72 732
Gns	79	3 326	8 901	19 796	20 196	40 586	90 059
Ss	115	4 168	12 515	29 246	29 567	57 940	122 883
Gsk	608	15 605	35 927	61 704	48 336	77 238	123 085
Ssk	63	5 169	12 660	20 301	16 395	25 511	41 741
Nn	57	5 404	10 983	16 764	12 336	19 980	38 536
Nö	44	3 924	8 016	11 296	8 458	12 912	28 634
<i>Hela riket¹</i>							
2010	1 225	42 765	100 602	186 392	162 255	292 194	578 330
Enl.tidigare LBR-def. 2010	219	42 765	100 602	186 392	162 255	292 194	578 330
2007	276	49 162	99 272	194 006	175 331	322 764	629 899
2005	277	50 637	102 723	204 004	186 590	346 159	671 052
2003 ²	..	33 984	83 816	190 616	187 153	361 728	708 726
1999 ²	..	43 524	114 858	244 007	230 210	448 199	762 368
1990 ²	..	57 460	145 662	309 428	304 009	558 354	776 427

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För åren 1990, 1999 och 2003 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.2 (forts.)

Område	Åkerareal inom storleksgrupp, hektar åkermark					Summa
	100,1– 200,0	200,1– 300,0	300,1– 400,0	400,1– 500,0	Över 500,0	
<i>Län</i>						
Stockholms	17 672	11 701	4 532	3 439	7 788	84 481
Uppsala	46 891	20 046	9 843	3 866	12 779	167 690
Södermanlands	33 246	18 452	9 087	7 465	10 193	125 986
Östergötlands	61 702	28 538	15 754	5 114	11 030	204 303
Jönköpings	14 407	2 964	2 029	886	502	89 779
Kronobergs	7 051	2 697	–	–	–	48 656
Kalmar	32 919	10 846	4 950	1 733	4 529	123 853
Gotlands	28 355	9 018	2 735	495	3 633	86 125
Blekinge	4 270	1 696	390	–	614	31 269
Skåne	96 816	54 412	31 200	17 224	71 151	448 804
Hallands	23 624	9 886	3 471	2 989	2 945	109 912
Västra Götalands	107 619	44 204	23 605	14 538	17 936	470 315
Värmlands	24 668	12 699	4 137	1 797	4 845	108 030
Örebro	25 830	13 171	7 581	2 734	7 358	105 388
Västmanlands	23 792	17 178	7 686	3 474	7 594	102 593
Dalarnas	12 390	4 177	1 672	847	–	61 256
Gävleborgs	14 870	3 704	989	–	1 161	67 921
Västernorrlands	9 658	2 906	743	894	–	49 985
Jämtlands	10 440	2 165	1 685	–	793	41 207
Västerbottens	20 873	3 953	1 491	422	–	70 979
Norrbottnens	8 658	1 457	1 729	–	–	34 924
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	77 337	46 454	25 661	13 789	52 444	330 162
Gmb	85 983	31 271	13 779	6 921	26 484	312 661
Gns	125 630	60 283	34 002	17 885	22 805	443 548
Ss	155 015	87 737	39 365	21 850	46 906	607 307
Gsk	76 593	22 298	9 371	3 908	7 081	481 754
Ssk	40 735	13 665	6 493	1 821	7 176	191 729
Nn	33 993	8 526	3 076	1 320	1 954	152 930
Nö	30 464	5 636	3 560	422	–	113 366
<i>Hela riket¹</i>						
2010	625 749	275 871	135 307	67 916	164 850	2 633 457
Enl. tidigare LBR-def.						
2010	625 749	275 871	135 307	67 916	164 850	2 632 450
2007	613 839	244 297	114 625	60 802	143 696	2 647 968
2005	615 217	231 678	104 648	61 927	128 422	2 703 333
2003 ²	620 293	220 379	100 391	49 924	111 576	2 668 586
1999 ²	..	..	..	..	..	2 746 929
1990 ²	..	..	..	..	..	2 844 592

Tabell 3.3**Åkerarealens användning 1990–2010, hektar***Use of arable land*

Gröda	1990 ¹	1999 ¹	2005	2008	2009	2010 ²
Spannmål ³	1 335 700	1 153 200	1 024 000	1 087 700	1 048 600	962 800
därav vete	349 700	275 400	354 800	361 500	375 100	400 000
korn	492 000	482 000	378 600	405 800	370 200	318 800
havre	387 800	305 700	200 100	227 600	196 000	164 400
resterande	106 200	90 100	90 500	92 800	107 300	79 600
Baljväxter	..	39 700	40 900	25 300	34 000	46 100
Vall och grönfoderväxter ³	918 100	980 200	1 066 900	1 158 900	1 175 300	1 194 700
Potatis	36 200	32 800	30 500	26 900	27 000	27 200
Sockerbeter	50 000	59 900	49 200	36 800	39 800	37 900
Raps och rybs	167 900	75 900	82 200	89 500	99 500	110 200
Övriga växtslag ⁴	..	75 600	54 900	52 300	58 600	67 200
Träda	176 100	270 700	321 300	146 500	153 300	176 800
Ospecificerad åkermark ⁵	..	..	31 600	7 600	7 400	10 500
Ej utnyttjad åkermark	46 400	59 000	1 800	–	–	..
Summa åkermark	2 844 600	2 746 900	2 703 100	2 631 500	2 643 400	2 633 500
Summa betesmark och slätteräng	331 700	..	513 500	457 700	436 300	451 900
Summa jordbruksmark	3 176 300	..	3 216 600	3 089 200	3 079 700	3 085 400

1) För åren 1990 och 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

2) Enligt ny LBR-definition.

3) I spannmålsarealen fr.o.m. år 2000 ingår vissa arealer stråsäd till grönfoder och stråsäd/baljväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.

4) Frövall, oljelin, energiskog, trädgårdsväxter samt alla övriga mindre åkergrödor som inte ingår i ovanstående redovisning. I arealen för trädgårdsväxter ingår fr.o.m. år 2005 kryddväxter och utsäde grönsaker.

5) Arealer som ej kunnat fördelas på gröda.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.4

Spannmål 2010. Arealer och antal företag med odling*Cereals. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar								Summa spann- måls- areal ²	Antal företag med odling
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd ¹		
<i>Län</i>										
Stockholms	12 770	1 691	290	35	8 201	3 818	753	431	27 989	745
Uppsala	25 733	11 048	1 042	56	29 336	7 730	647	1 562	77 155	1 671
Södermanlands	23 393	4 549	904	245	11 434	9 011	2 259	1 029	52 824	1 093
Östergötlands	48 368	4 653	2 822	1 440	14 435	6 345	5 635	2 148	85 846	1 901
Jönköpings	1 557	175	7	40	5 932	6 012	783	1 484	15 990	1 411
Kronobergs	685	523	68	30	2 392	3 841	616	470	8 624	815
Kalmar	11 417	1 198	683	3 483	9 964	3 574	3 346	1 007	34 672	1 488
Gotlands	6 139	3 033	624	2 836	15 103	1 441	2 585	356	32 118	981
Blekinge	2 925	961	134	418	3 224	648	947	98	9 355	534
Skåne	100 043	9 604	11 243	6 533	67 025	7 550	4 570	375	206 943	4 553
Hallands	10 147	3 227	287	517	19 136	7 080	4 179	655	45 228	1 749
V:a Götalands	61 853	8 362	4 125	1 966	35 921	62 459	7 805	7 393	189 884	6 300
Värmlands	3 068	1 034	560	38	11 214	10 158	928	284	27 285	947
Örebro	10 812	7 214	855	234	13 066	12 807	700	634	46 322	1 078
Västmanlands	10 979	8 658	170	56	17 038	13 048	151	256	50 356	936
Dalarnas	1 359	996	329	—	9 089	3 267	254	199	15 493	744
Gävleborgs	512	784	82	—	10 041	3 326	38	164	14 945	980
Västernorrlands	18	48	0	—	3 542	624	30	338	4 600	449
Jämtlands	17	30	—	—	2 216	136	—	66	2 465	231
Västerbottens	6	143	1	—	8 243	1 046	6	143	9 588	638
Norrbottnens	3	252	2	—	4 293	465	—	59	5 075	287
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	85 212	9 558	5 555	4 216	58 986	8 706	5 210	353	177 796	3 529
Gmb	38 067	6 988	6 686	8 794	42 435	5 156	7 654	865	116 644	3 772
Gns	101 136	10 389	6 357	3 171	37 703	49 910	10 241	5 665	224 573	5 033
Ss	85 221	32 769	3 579	623	84 206	49 915	4 966	3 751	265 029	5 547
Gsk	15 270	4 170	1 240	986	31 640	32 261	6 239	6 140	97 945	7 342
Ssk	6 614	3 208	771	139	17 766	13 496	1 874	1 604	45 473	2 211
Nn	277	706	38	—	15 475	3 400	41	559	20 495	1 580
Nö	9	396	2	—	12 635	1 542	6	214	14 803	952

1) För åren 2001–2010 avses stråsädesblandningar, tidigare ingick även stråsäd/baljväxtblandningar.

2) Fr.o.m. år 2000 ingår vissa arealer avsedda att skördas som grönfoder.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.4 (forts.)

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar								Summa spann- måls- areal ²	Antal företag med odling
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd ¹		
Storleksgrupp, hektar åkermark										
– 2,0	2	2	2	1	5	8	1	0	22	25
– 5,0	138	56	57	26	442	541	36	72	1 368	722
5,1 – 10,0	977	204	120	86	2 263	2 757	245	209	6 861	2 219
10,1 – 20,0	5 044	869	495	421	9 983	9 637	892	902	28 242	4 774
20,1 – 30,0	7 597	1 319	684	430	13 865	10 851	1 325	862	36 933	3 649
30,1 – 50,0	20 853	3 878	1 551	1 214	30 481	21 588	3 113	2 374	85 052	5 236
50,1 – 100,0	57 248	11 799	4 119	3 668	73 313	41 734	7 471	4 897	204 249	6 715
100,1 –	239 945	50 058	17 202	12 083	170 494	77 271	23 147	9 833	600 033	5 980
Hela riket ³										
2010	331 805	68 184	24 228	17 928	300 847	164 386	36 231	19 150	962 758	29 320
Enl. tidigare LBR-def.										
2010	331 803	68 182	24 227	17 926	300 841	164 378	36 230	19 150	962 737	29 298
2009	326 838	48 297	36 633	18 278	351 878	196 038	53 571	17 050	1 048 582	31 483
2008	311 632	49 915	27 581	10 396	395 367	227 588	49 287	15 955	1 087 722	32 689
2007	323 182	38 367	24 716	8 274	318 407	207 909	53 914	15 317	990 086	32 478
2005	295 325	59 430	21 386	5 356	373 208	200 122	50 292	18 857	1 023 976	38 168
1999 ⁴	209 641	65 777	24 507	11 883	470 104	305 658	32 586	33 022	1 153 178	51 472
1990 ⁴	320 120	29 595	73 460	..	492 027 ⁵	387 823	..	32 628 ⁶	1 335 653	..

3) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

4) För åren 1990 och 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

5) Inklusive höstkorn.

6) Inklusive rågvete.

Tabell 3.5

Baljväxter 2010. Arealer och antal företag¹ med odling²*Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Ärter, åkerbönor m.m.		Konservärter		Bruna bönor		Summa balj- växter
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar
<i>Län</i>							
Stockholm	1 479	83	—	—	—	—	1 479
Uppsala	4 196	265	10	..	—	—	4 206
Södermanlands	2 582	137	12	..	—	—	..
Östergötlands	6 891	441	—	—	—	—	6 891
Jönköpings	197	22	—	—	—	—	197
Kronobergs	28	14	—	—	—	—	28
Kalmar	1 001	95	6	..	658	49	..
Gotlands	1 616	167	—	—	—	—	1 616
Blekinge	82	21	—	—	—	—	82
Skåne	2 642	196	6 974	407	—	—	9 616
Hallands	819	109	1 159	87	—	—	1 978
Västra Götalands	9 484	642	1 206	79	—	—	10 690
Värmlands	745	50	—	—	—	—	745
Örebro	1 784	119	—	—	—	—	1 784
Västmanlands	2 142	144	—	—	—	—	2 142
Dalarnas	264	24	—	—	—	—	264
Gävleborgs	128	28	—	—	—	—	128
Västernorrlands	1	..	—	—	—	—	1
Jämtlands	2	..	—	—	—	—	2
Västerbottens	1	..	—	—	—	—	1
Norrbottnens	—	—	—	—	—	—	—
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	2 136	176	6 539	396	—	—	8 675
Gmb	3 549	343	1 286	80	658	49	5 493
Gns	14 305	912	1 206	79	—	—	15 511
Ss	12 608	766	23	3	—	—	12 631
Gsk	2 198	250	314	26	—	—	2 512
Ssk	1 234	101	—	—	—	—	1 234
Nn	53	17	—	—	—	—	53
Nö	1	..	—	—	—	—	..
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
— 2,0	0	—	—	—	—	—	—
2,1– 5,0	38	24	5	..	—	—	43
5,1– 10,0	158	50	10	..	—	—	168
10,1– 20,0	530	115	80	9	2	..	612
20,1– 30,0	485	118	111	13	13	..	609
30,1– 50,0	1 849	296	596	56	31	6	2 476
50,1– 100,0	5 503	612	1 694	143	135	12	7 332
100,1–	27 522	1 340	6 871	353	476	28	34 869
<i>Hela riket³</i>							
2010	36 084	2 556	9 368	577	658	49	46 110
2010 tidigare LBR-def.	36 084	2 555	9 368	577	658	49	46 110
2009	24 705	1 921	8 791	585	521	45	34 017
2008	17 414	1 573	7 343	490	498	43	25 255
2007	19 198	1 747	8 824	591	535	45	28 557
2005	31 285	2 832	8 874	576	707	71	40 866
1999	30 053	3 718	8 752	558	872	130	39 677
1990	32 725	..	..	..	..	..	..

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) För åren 1990 o. 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

3) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.6**Oljevaxter 2010. Arealer och antal företag¹ med odling²***Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; Storleksgrupp	Arealer, hektar				Summa areal av raps och rybs	Antal företag med odling	Oljelin	
	Höstraps	Våraps	Höstrybs	Vårrybs			Areal hektar	Antal företag
<i>Län</i>								
Stockholms	951	2 757	78	95	3 880	169	878	29
Uppsala	903	8 063	123	199	9 288	366	1 376	60
Södermanlands	1 894	3 545	96	109	5 644	200	2 135	73
Östergötlands	6 408	3 983	18	96	10 505	554	6 974	325
Jönköpings	226	130	—	12	367	33	19	3
Kronobergs	137	41	5	—	182	13	—	—
Kalmar	3 685	228	11	23	3 946	249	90	8
Gotlands	3 685	1 105	14	64	4 868	361	41	3
Blekinge	739	88	—	—	827	82	—	—
Skåne	40 883	1 000	25	58	41 966	1 954	559	32
Hallands	2 469	723	5	24	3 220	253	178	13
Västra Götalands	8 718	5 541	41	323	14 623	823	4 532	233
Värmlands	99	761	—	265	1 125	65	71	5
Örebro	712	3 598	25	25	4 359	210	1 090	50
Västmanlands	261	3 789	56	97	4 204	179	1 187	37
Dalarnas	39	254	—	521	813	53	3	..
Gävleborgs	26	83	—	242	350	28	9	4
Västernorrlands	.	3	—	0	3	3	1	..
Jämtlands	1	1	—	—	2	..	—	—
Västerbottens	0	1	1	20	23	7	—	—
Norrbottnens	—	1	—	34	35	8	0	..
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	32 724	967	13	56	33 761	1 600	612	27
Gmb	17 320	1 486	40	69	18 915	1 164	215	23
Gns	14 256	7 915	38	195	22 404	1 202	10 926	534
Ss	4 799	21 953	364	695	27 811	1 143	6 603	250
Gsk	2 379	2 008	26	156	4 568	385	214	22
Ssk	357	1 359	14	870	2 600	152	572	26
Nn	1	5	—	111	117	15	2	..
Nö	0	2	1	55	58	15	0	..
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
— 2,0	—	—	—	—	—	—	—	—
2,1— 5,0	38	17	—	—	56	23	4	4
5,1— 10,0	278	75	5	4	362	88	5	5
10,1— 20,0	984	345	12	48	1 390	256	145	26
20,1— 30,0	1 317	537	5	91	1 951	286	289	31
30,1— 50,0	3 836	1 764	37	265	5 902	684	778	77
50,1— 100,0	11 535	5 863	115	652	18 166	1 510	2 443	181
100,1—	53 846	27 093	322	1 146	82 408	2 749	15 479	554
<i>Hela riket³</i>								
2010	71 836	35 695	496	2 207	110 234	5 596	19 144	878
2010 tidigare LBR-def.	71 836	35 695	496	2 207	110 234	5 596	19 144	878
2009	67 841	29 245	282	2 150	99 516	5 398	9 954	498
2008	61 860	24 359	834	2 453	89 506	5 337	3 534	215
2007	50 341	33 044	1 117	3 341	87 843	5 278	4 333	275
2005	34 997	38 578	1 460	7 116	82 151	5 517	9 854	569
1999	19 626	31 273	1 206	23 784	75 889	6 198	34 172	2 921
1990	84 598	44 203	9 068	30 035	167 904	..	..	..

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) För åren 1990 o. 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

3) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.7

Vall och grönfoder 2010. Arealer och antal företag¹ med odling²*Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Grönfoder ³		Slätter- och betesvall		Frövall		Summa vall
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar
<i>Län</i>							
Stockholms	460	74	35 760	1 687	147	13	36 367
Uppsala	1 336	132	49 480	2 457	826	36	51 642
Södermanlands	1 214	109	45 201	1 849	822	38	47 237
Östergötlands	2 893	258	71 834	3 128	2 011	100	76 738
Jönköpings	3 550	625	66 960	3 544	14	5	70 524
Kronobergs	1 219	240	36 508	2 368	8	5	37 735
Kalmar	6 304	561	69 445	3 030	178	21	75 927
Gotlands	2 247	234	39 254	1 402	175	18	41 676
Blekinge	751	140	15 441	1 285	3	3	16 195
Skåne	9 688	1 005	109 140	7 560	4 882	233	123 710
Hallands	3 887	370	47 462	3 046	482	37	51 831
Västra Götalands	10 096	979	186 735	11 008	3 397	157	200 228
Värmlands	2 051	192	64 289	2 949	409	32	66 749
Örebro	1 264	112	36 090	1 996	623	40	37 977
Västmanlands	712	46	25 855	1 381	625	41	27 192
Dalarnas	933	154	36 450	1 869	92	9	37 475
Gävleborgs	1 865	272	46 092	2 193	46	9	48 003
Västernorrlands	1 586	303	41 495	1 939	36	9	43 081
Jämtlands	1 979	303	35 631	1 493	—	—	37 610
Västerbottens	2 373	255	51 665	2 084	38	6	54 076
Norrbottnens	660	94	26 855	1 116	4	3	27 519
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	5 511	456	51 393	4 167	4 277	204	61 181
Gmb	11 506	1118	124 780	6 036	1 068	77	137 354
Gns	6 986	532	115 878	6 244	4 852	225	127 716
Ss	5 433	478	200 211	9 286	3 257	180	208 901
Gsk	15 706	2 268	325 730	19 410	683	71	342 119
Ssk	3 187	366	114 288	6 048	590	44	118 065
Nn	5 356	854	120 459	5 456	48	13	125 863
Nö	3 384	431	84 903	3 603	43	10	88 330
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
— 2,0	4	4	895	723	0	..	899
2,1– 5,0	207	172	29 220	8 250	65	27	29 492
5,1– 10,0	849	469	78 915	12 197	163	45	79 927
10,1– 20,0	2 242	820	128 582	11 373	274	48	131 098
20,1– 30,0	2 429	645	98 621	5 760	212	25	101 262
30,1– 50,0	5 142	983	158 109	6 667	425	46	163 676
50,1– 100,0	13 558	1 607	272 844	7 488	1 823	153	288 225
100,1–	32 638	1 723	370 457	6 101	11 855	468	414 950
<i>Hela riket⁴</i>							
2010	57 069	6 423	1 137 642	58 559	14 818	813	1 209 529
2010 tidigare LBR-def.	57 065	6 419	1 136 770	57 859	14 818	813	1 208 653
2009	54 442	6 575	1 120 808	61 124	13 969	793	1 189 219
2008	44 619	5 953	1 114 293	61 356	14 260	823	1 173 172
2007	46 482	6 245	1 081 077	61 007	14 276	859	1 141 835
2005	39 628	6 129	1 027 294	62 502	12 847	866	1 079 769
1999	21 867	4 671	983 967	60 943	8 165	770	1 013 999
1990	..	..	..	..	10 753	1 649	928 846

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) För åren 1990 o. 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

3) Inkl.majs. Fr.o.m. år 2000 redovisas stråsäd till grönfoder samt vissa arealer stråsäd/baljväxtblandningar under spannmål.

4) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.8**Slåttervall och betesvall¹. Arealfördelning 2010, hektar och procent***Temporary grasses and grazings. Distribution of acreage*

Område	Areal slåttervall, hektar	Andel slåtter- vall av total vallareal, procent	Areal betesvall, hektar	Andel betes- vall av total vallareal, procent
<i>Län</i>				
Stockholms	26 260	73,5	6 000	16,8
Uppsala	36 940	74,7	6 780	13,7
Södermanlands	31 700	70,2	10 480	23,2
Östergötlands	53 920	75,1	11 200	15,6
Jönköpings	55 280	82,6	11 680	17,4
Kronobergs	32 360	88,6	3 990	10,9
Kalmar	61 190	88,1	8 220	11,8
Gotlands	34 690	88,4	3 680	9,4
Blekinge	..	..	..	..
Skåne	77 940	71,5	23 830	21,8
Hallands	36 560	77,0	9 080	19,1
Västra Götalands	140 180	75,1	36 950	19,8
Värmlands	48 100	74,8	9 580	14,9
Örebro	26 510	73,5	4 930	13,7
Västmanlands	..	..	..	..
Dalarnas	29 990	82,3	6 360	17,4
Gävleborgs	39 200	85,0	4 700	10,2
Västernorrlands	34 270	82,6	3 390	8,2
Jämtlands	30 530	85,7	4 810	13,5
Västerbottens	40 330	78,1	4 200	8,1
Norrbottnens	..	..	..	..
<i>Produktionsområden</i>				
Gss	34 990	68,1	11 120	21,7
Gmb	107 620	86,3	15 430	12,4
Gns	85 080	73,5	21 710	18,7
Ss	147 000	73,5	34 630	17,3
Gsk	261 770	80,4	54 660	16,8
Ssk	84 960	74,4	17 690	15,5
Nn	101 080	83,9	12 030	10,0
Nö	69 170	81,5	7 590	8,9
<i>Hela riket</i>				
2010	894 470	78,6	172 780	15,2
2009	888 800	79,3	178 210	15,9
2008	870 740	78,1	183 380	16,5
2007	831 390	76,9	190 400	17,6
2006	816 400	77,4	206 270	19,6
2005	803 920	78,3	192 670	18,8

1) Arealerna har beräknats genom att i vallundersökningen skatta andelen slåttervall respektive betesvall. Dessa andelar har därefter applicerats på den totala vallarealen enligt Jordbruksverkets slutliga grödarealer enligt JO 10 SM1101.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 3.9

Potatis och sockerbeter 2010. Arealer och antal företag¹ med odling²*Potatoes and sugar beets. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Matpotatis ³		Potatis för stärkelse ³		Sockerbeter	
	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag
<i>Län</i>						
Stockholms	110	71	—	—	5	..
Uppsala	271	112	—	—	—	—
Södermanlands	92	59	0	..	30	..
Östergötlands	1 824	168	5	..	4	..
Jönköpings	224	183	0	..	11	..
Kronobergs	93	116	7	4	—	—
Kalmar	482	123	727	46	231	18
Gotlands	953	106	7	..	29	3
Blekinge	113	86	2 200	147	703	87
Skåne	7 135	608	4 231	275	36 126	1 995
Hallands	2 131	263	12	3	795	134
Västra Götalands	2 786	646	137	22	4	..
Värmlands	471	110	8	6	9	3
Örebro	606	140	0	..	—	—
Västmanlands	49	33	—	—	0	..
Dalarnas	934	157	0	..	—	—
Gävleborgs	291	178	1	..	2	..
Västernorrlands	178	192	0	..	—	—
Jämtlands	144	128	—	—	—	—
Västerbottens	386	127	9	4	—	—
Norrbottnens	567	84	17	..	—	—
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	5 622	532	742	85	29 803	1 641
Gmb	4 850	502	5 808	343	7 765	601
Gns	4 160	380	128	13	8	..
Ss	1 352	379	5	3	42	4
Gsk	1 010	860	648	75	327	44
Ssk	864	286	3	5	2	..
Nn	1 011	523	1	4	2	..
Nö	973	243	27	6	—	—
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
— 2,0	2	9	1	..	1	..
2,1– 5,0	69	197	6	5	8	3
5,1– 10,0	237	453	21	9	59	24
10,1– 20,0	829	642	92	37	455	125
20,1– 30,0	891	433	213	49	789	177
30,1– 50,0	1 759	500	621	81	2 350	358
50,1– 100,0	4 069	650	1 602	138	6 632	637
100,1–	11 984	801	4 805	196	27 657	923
<i>Hela riket⁴</i>						
2010	19 842	3 685	7 361	516	37 950	2 248
2010 tidigare. LBR-def.	19 841	3 679	7 361	515	37 948	2 247
2009	19 706	4 036	7 252	523	39 782	2 293
2008	19 590	4 227	7 293	509	36 778	2 399
2007	20 330	4 511	8 032	571	40 682	2 657
2005	22 081	5 168	8 372	645	49 182	3 523
1999	24 422	8 517	8 391	868	59 881	4 578
1990	27 305	19 348	8 866	1 364	49 951	6 702

1) För varje region redovisas antalet företag med odling i regionen. Detta innebär att vissa företag kan ingå i redovisningen för mer än en region.

2) För åren 1990 o. 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

3) År 2000 inkluderas vissa arealer matpotatis i potatis för stärkelse.

4) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.10**Träda, outnyttjad mark m.m. 2010. Arealer, hektar¹***Fallow and untilled land etc. Areas*

Område; storleksgrupp	Energi- skog	Träd- gårds- växter ²	Andra växtslag	Träda	Ospecifi- cerad åker- mark ³	Outnyttjad åkermark	Ej ut- nyttjad slätter- och betesvall	Hela åker- arealen
<i>Län</i>								
Stockholms	498	196	87	12 225	213	—	..	83 928
Uppsala	2 071	113	844	20 360	232	—	..	167 559
Södermanlands	1 825	332	207	13 771	155	—	..	126 847
Östergötlands	1 124	731	272	12 285	202	—	..	203 401
Jönköpings	14	278	7	1 463	283	—	..	89 378
Kronobergs	67	45	8	1 213	338	—	..	48 340
Kalmar	111	909	34	3 706	190	—	..	122 689
Gotlands	88	947	72	3 365	78	—	..	85 856
Blekinge	34	585	12	1 328	142	—	..	31 577
Skåne	2 308	7 616	685	6 148	939	—	..	447 982
Hallands	99	837	87	3 749	380	—	..	110 526
Västra Götalands	884	862	941	44 703	1 803	—	..	472 077
Värmlands	285	125	337	10 462	1 089	—	..	108 761
Örebro	1 848	123	146	10 858	301	—	..	105 415
Västmanlands	936	64	1 289	14 711	117	—	..	102 248
Dalarnas	313	237	200	5 179	427	—	..	61 339
Gävleborgs	43	281	83	3 565	582	—	..	68 282
Västernorrlands	57	66	47	1 016	804	—	..	49 890
Jämtlands	5	81	11	463	676	—	..	41 460
Västerbottens	496	94	8	5 104	1 023	—	..	70 809
Norrbottens	21	164	4	1 127	564	—	..	35 094
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	1 024	4 567	480	4 568	455	—	..	329 285
Gmb	1 171	5 525	277	8 410	512	—	..	312 939
Gns	1 495	1 241	950	35 950	716	—	..	445 777
Ss	7 087	853	2 657	73 838	1 041	—	..	607 851
Gsk	888	1 389	393	25 314	2 424	—	..	479 751
Ssk	866	420	511	19 108	1 639	—	..	191 358
Nn	79	429	101	3 338	1 898	—	..	153 388
Nö	517	264	11	6 275	1 851	—	..	113 108
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
— 2,0	—	143	1	34	122	—	..	1 225
2,1— 5,0	103	389	99	2 481	8 647	—	..	42 765
5,1— 10,0	422	781	182	9 843	1 733	—	..	100 602
10,1— 20,0	1 281	1 311	385	20 528	26	—	..	186 392
20,1— 30,0	846	691	287	17 491	4	—	..	162 255
30,1— 50,0	1 750	1 218	569	26 043	—	—	..	292 194
50,1— 100,0	2 291	2 410	1 410	39 501	—	—	..	578 330
100,1—	6 433	7 745	2 448	60 879	4	—	..	1 269 693
<i>Hela riket⁴</i>								
2010	13 126	14 687	5 381	176 801	10 535	—	..	2 633 457
2010 tidigare. LBR-def.	13 126	14 685	5 381	176 771	10 460	—	..	2 632 450
2009	13 731	15 554	5 370	153 312	7 355	—	..	2 643 350
2008	14 201	14 727	5 595	146 527	7 583	..	..	2 631 482
2007	14 299	14 913	5 934	280 591	8 307	2 023	..	2 647 700
2005	13 700	13 373	5 094	321 309	31 669	1 769	..	2 703 057
1999	14 311	13 565	5 376	270 735	—	33 331	..	2 746 929
1990	..	..	..	176 075	..	17 312	29 099	2 844 592

1) För åren 1990 o. 1999 ingår enbart företag med mer än 2,0 ha åkermark.

2) I arealen för trädgårdsväxter ingår fr.o.m år 2005 kryddväxter och utsäde grönsaker.

3) Arealer som ej kunnat fördelats per gröda.

4) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

4 Skördar

I kapitel 4 redovisas hektar- och totalskördar samt normskördar för olika jordbruksgrödor för de företag som är med i Lantbruksregistret. Skördar inom trädgårdsodlingen redovisas i kapitel 5.

Sammanfattning

Allmänt

Hösten 2009 kom det mycket regn i de östra delarna av landet när marken skulle förberedas för höstsådden, vilket medförde att många fält såddes sent och en del av bestånden blev tunna. I de södra delarna av landet var det tvärtom goda förutsättningar för höstsådden. Vintern var lång och snörik och det förekom problem med snömögel. Våren var kall och regnig och vårbruket blev utdraget. Omsådd gjordes på många håll av både vårsådda och höstsådda grödor. Under juli var vädret varmt och torrt. Sommartorkan ledde till dålig inmatning i kärnorna. När det var dags att påbörja skörden i augusti kom stora regnmängder som försvårade och försenade tröskningen. Många lantbrukare brukar lämna kommentarer spontant när det varit särskilda omständigheter som påverkat skörderesultatet. Kommentarer om skador av vildsvin, hjortdjur, tranor och gäss förekommer ofta som en förklaring till låga skördenivåer.

Hektarskördar

Hektarskördarna påverkas av andelen obärgad areal på så vis att det blir lägre hektarskörd ju större den obärgade arealen är.

Spannmål (tabell 4.1)

Många lantbrukare har under 2010 rapporterat om höstsådda arealer som körts upp och såtts om med andra grödor. Det har även funnits utvintringsskador i de höstsådda grödor som inte körts upp, vilket har medfört lägre skördeutbyte per hektar.

På riksnivå var hektarsköörden av *höstvet*e 10 % lägre än föregående år och uppgick på

riksnivå till 5 660 kg per hektar. Exempel på län med låga hektarskördar av *höstvet*e är Stockholm, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands och Kalmar län. Skördeutbytet per hektar var något lägre än normalt också i Skåne. I Hallands och Västra Götalands län var 2010 års avkastningsnivåer av *höstvet*e mera normala. Bland de lantbruksföretag som rapporterat in skörde-data till SCB finns dock stora variationer i skördeutbytet per hektar.

Efter ett par år med höga hektarskördar av *höstråg* uppgick skörden 2010 till 4 870 kg per hektar, en minskning med 18 % jämfört med föregående år.

Många lantbrukare har – liksom föregående år – angett problem med gulrost som en förklaring till låga skördenivåer av *rågvet*e. På riksnivå var 2010 års hektarskörd av *rågvet*e 7 % lägre än föregående års avkastning.

För *vårkorn* var skördenivån på riksnivå 15 % lägre än under 2009. För *havre* var avkastningen 12 % lägre än 2009 års hektarskörd. I Västra Götalands län, där 38 % av havrearealen odlades, uppgick hektarsköörden av *havre* till 4 210 kg per hektar. Endast Skåne och Hallands län hade hektarskördar som var i nivå med eller översteg den avkastningsnivå.

*Vårvet*e visar ett liknande mönster som *vårkorn* och *havre*, det vill säga lägre skörderesultat, jämfört med föregående år. För *vårvet*e var avkastningen 11 % lägre än 2009 års hektarskörd.

Majs, ärter och åkerbönor (tabell 4.3)

Majs är en gröda som under senare år börjat odlas alltmer och den totala arealen uppgick under 2010 till 16 325 hektar. Merparten av arealen skördas som grönfoder, men drygt 1 000 hektar tröskades under 2010. Det är från den tröskade arealen som uppgifter om skörden har

hämtats in. Majs odlas framförallt i Skåne och där har avkastningen av tröskad majs beräknats till cirka 5 600 kg per hektar.

Skördeutfallet per hektar av *ärter* var 20 % lägre än föregående års hektarskörd och 14 % lägre än femårsgenomsnittet. De högsta skördenivåerna per hektar av *ärter* fanns under 2010 i Skåne och Västra Götalands län.

Avkastningen per hektar av *åkerbönor* nådde en rekordnivå under 2009, men år 2010 var hektarskörden 27 % lägre och uppgick till 2 380 kg per hektar. Avkastningen var därmed tillbaka på en mer normal nivå. Odling av *åkerbönor* är vanligt förekommande inom den ekologiska odlingen eftersom grödan liksom andra baljväxter bidrar till försörjningen av växtnäringssämnet kväve.

Ärter och åkerbönor är de två vanligaste grödorna som ingår i begreppet trindsäd. Med trindsäd menas baljväxter som odlas för frönas skull till mogen skörd.

Oljeväxter (tabell 4.4)

Hektarskörden av *höstraps* var 13 % lägre än föregående år då det var rekordhög avkastning. 2010 års odlingar hade en del problem med utvintringsskador. Mer än hälften av landets *höstraps*areal odlas i Skåne. Skördenivåerna av *vårraps* och *vårrybs* var på riksnivå 19 respektive 14 % lägre än förra året.

För *oljelin* var avkastningen per hektar 34 % lägre än föregående års förhållandevis höga skörd per hektar.

Slåttervall (tabell 4.5)

Hektarskörden för första skörd av *slåttervall* skattas till 3 450 kg per hektar, återväxten till 2 180 kg och den totala inbärgade vallskörden till 5 620 kg per hektar. Hektarskörden för återväxten har beräknats för den totala slåttervallarealen, dvs. hela arealen och inte enbart den där återväxten tillvaratagits. Det innebär att avkastningsnivån per hektar blir lägre än om beräkningen skett för enbart tillvaratagen återväxtareal. Rena betesvallar samt återväxt som tillvaratagits som bete ingår inte i undersökningen.

Potatis och sockerbetor (tabell 4.6)

Hektarskörden av *matpotatis* var för riket 27 360 kg per hektar. I Östergötlands och Hallands län redovisades de högsta hektarskördarna under 2010 med 31 930 respektive 31 190 kg per hektar, vilket är 2 % respektive 18 % lägre skörd jämfört med föregående år.

I Skåne län, som har en omfattande odling av *färskpotatis* och därmed lägre hektarskördnivå, uppgick hektarskörden till 28 990 kg per hektar. Hektarskörden för *färskpotatis* beräknas även separat. På riksnivå uppgick den till 18 870 kg per hektar. Drygt 20 % av landets *matpotatis*areal var *färskpotatis*odlingar. Under den senaste tioårsperioden har odlingen av *färskpotatis* ökat från att då uppta runt 10 % av *matpotatis*arealen till att nu uppta över 20 %. Utvecklingen beror troligen till stor del på en minskad husbehovs- och trädgårdsodling av *färskpotatis*.

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarskörden för riket uppgick till 37 140 kg per hektar.

Enligt uppgifter från Nordic Sugar var 2010 års avkastning för *sockerbetor* 52 100 kg per hektar för riket, vilket är 14 % lägre än föregående år.

Stärkelsehalten för *potatis* levererad som *potatis* för stärkelse framgår av **tabell 4.7**. År 2010 låg medelstärkelsehalten på 19,4 % enligt uppgifter från Lyckeby Stärkelsen. Det är 1,2 procentenheter lägre halt än vad som redovisades föregående år.

Sockerhalten för *sockerbetor* uppgick till 17,1 % vilket är 0,8 procentenheter lägre än föregående år.

Normskördar (tabell 4.8)

SCB beräknar årligen normskördar. Med normskörd menas den skörd som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser.

Totalskördar

Totalskördarna är beroende av skörden per hektar och av odlingens omfattning.

Spannmål, vete och råg (tabell 4.2)

För riket totalt har spannmålsskörden (med undantag av majs) beräknats till 4 279 500 ton, vilket är 18 % mindre än föregående år. Spannmålsskörden blev nästan en miljon ton lägre än under 2009 och den lägsta sedan år 2006.

Bland spannmålsgrödorna är det *höstvete* som dominerar. Den totala höstveteskörden uppgick till 1 873 100 ton, vilket motsvarar 44 % av den totala spannmålsskörden. En stor andel av höstvetet utgörs av högavkastande fodervete men även mer lågavkastande vetearter såsom dinkel, lantvetesorter etc. ingår. Likaså ingår spannmål som odlats för produktion av energi i de redovisade kvantiteterna.

Den totala skörden av *vårvete* var 269 900 ton. Odlingen av vårvete ökade med 39 %, vilket till viss del bedöms bero på att uppkörda höstvetearealer såddes om med vårvete.

Den totala skörden av *höstråg* halverades jämfört med föregående år och uppgick till 117 600 ton. Odlingen av höstråg minskade men även låg skörd per hektar bidrog till den lägre totalskörden.

Korn, havre, rågvete och blandsäd (tabell 4.2)

Arealerna med vårkorn och havre minskade med 15 % vardera under 2010. Den totala skörden av *vårkorn* uppgick till 1 151 100 ton, en minskning med 27 % jämfört med 2009 års skörd. Totalskörden av *havre* uppgick till 559 300 ton. Det var en minskning med 25 % jämfört med föregående år. I **figur 4A** redovisas hur totalskördarna av några olika spannmålsgrödor har varierat under åren 1990–2010.

Totalskörden av *rågvete* minskade och var 37 % lägre än föregående års skörd, främst beroende på minskad odlingsareal. Odlingen av höstkorn har ökat under de senaste åren, men under 2010 minskade avkastningen och därmed även totalskörden. Totalskörden av *blandsäd* uppgick till 68 600 ton. De redovisade blandsädesuppgifterna innefattar stråsädesblandningar och blandningar av stråsäd och baljväxter. Arealer som skördats som grönfoder har frånräknats.

Majs, ärter och åkerbönor (tabell 4.3)

Majs odlas framförallt i Skåne. Uppgift om total skörd av tröskad majs är alltför osäker för att redovisas.

Den totala skörden av ärter uppgick till 54 000 ton, vilket är 10 % mer än under 2009. Odlingen av *ärter* ökade med så mycket som 39 % under 2010. Den snabba arealökningen påbörjades under 2009, vilket då innebar en vändning efter att odlingen förut visat en nedåtgående trend.

Den totala skörden av *åkerbönor* uppgick till 31 100 kg per hektar. Odlingen av åkerbönor ökade med 64 % under 2010 och uppgick till drygt 13 000 hektar. Störst omfattning har odlingen i Västra Götalands län.

Oljeväxter (tabell 4.4)

Den totala skörden av raps och rybs har beräknats till 279 600 ton. Det är 6 % mindre än föregående års skörd men 17 % mer än de senaste fem årens genomsnitt. Ökningen jämfört med femårsgenomsnittet är främst en följd av att det odlas mer av framförallt höstraps.

Av *höstraps* bärgades 222 100 ton. Totalskördarna av *vårrops* och *vårrys* uppgick till 54 100 respektive 2 500 ton. I **figur 4B** redovisas hur totalskördarna av de olika oljeväxtgrödorna har varierat under åren 1990–2010. Odlingen av *höstrybs* har minskat under de senaste åren, men uppvisade en liten arealökning jämfört med 2009. Totalskörden uppgick till 900 ton.

Den totala skörden av *oljelin* har beräknats till 23 600 ton, vilket är 25 % mer än föregående års skörd och den högsta totalskörden som redovisats sedan år 1999. Odlingsarealen har pendlat upp och ner under 2000-talet. Under 2010 var oljelinsarealen nästan dubbelt så stor som under 2009.

Slåttervall (tabell 4.5)

Totalskörden av *slåttervall* blev 4 % större än föregående års totala bärgade skörd och 22 % större än femårsgenomsnittet. I samband med övergången från arealstöd till gårdsstöd år 2005 ansökte fler jordbrukare om stöd än tidigare. På dessa gårdar var vallodling vanligt före-

kommande. Den ökning av vallarealen som detta medförde beror på att stödreglerna ändrades men behöver inte betyda att jordbruket i sig förändrats. Dessa arealer ingår dock numera i underlaget för beräkning av totalskörden.

Det är den inbärgade skörden av slåttervall som beräknats. Rena betesvallar samt återväxt som tillvaratagits genom bete ingår inte i undersökningen.

Potatis och sockerbetor (tabell 4.6)

Totalskörden av *matpotatis* har beräknats till 542 900 ton, vilket är 5 % lägre än 2009 års totala skörd.

Till *matpotatis* räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även potatis för tillverkning av mos, chips, pommes frites m.m. samt foderpotatis och utsädesodlingar av *matpotatis*sorter. Skörd från husbehovsodlingar, kolonilotter etc. ingår inte i denna statistik.

Fyra län dominerar *matpotatis*odlingen: Skåne, Västra Götalands, Hallands och Östergötlands län. Tillsammans står de för drygt 75 % av rikets totala *matpotatis*skörd. Ändrad insamlingsmetod under 1999 gör det svårt att jämföra resultaten fr.o.m. 1999 med tidigare års resultat.

Totalskörden för *potatis* för *stärkelse* har beräknats till 273 400 ton, vilket är 6 % lägre än föregående års totalskörd. I totalskörden ingår även potatis för *stärkelse* som ska bli utsäde.

Enligt Nordic Sugar blev 2010 års totalskörd av *sockerbetor* 1 976 200 ton. Det innebär en minskning med 18 % jämfört med föregående år. Minskningen är främst en följd av återgång till mer normal avkastningsnivå jämfört med 2009 års höga hektarskördar i alla odlingslänen. Odlingsarealen var i nivå med föregående år.

Om statistiken

Hektar- och totalskördar

Skördestatistik

Sedan lång tid tillbaka har uppgifter om skördar inom jordbruket redovisats varje år i Sver-

ige. Skördeuppskattningar enligt den s.k. objektiva metoden infördes i början av 1960-talet, genomfördes av SCB och utformades främst för skördeskadeskyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Det statliga skördeskadeskyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av Lantbrukarnas riksförbund (LRF). När även detta skydd avvecklades 1995 åtog sig staten att ha ett övergripande ansvar för skördeskador av naturkatastrofkaraktär.

Under andra hälften av 1990-talet förändrades undersökningsmetoderna och den s.k. objektiva metoden med provtagningar i fält används inte längre. För *spannmål*, *trindsäd* och *oljeväxter* baseras skördestatistiken fr.o.m. 1998 på intervjuundersökningar med ett urval av jordbrukare. Fr.o.m. 2005 kan jordbrukarna även välja att skicka in uppgifterna via Internet.

Fr.o.m. 1995 ingår även *oljeväxterna* i intervjuundersökningen om skördens storlek. Tidigare erhöles uppgifterna från Jordbruksverkets Oljeväxtkontor.

För *sockerbetor* erhålls uppgifter från Nordic Sugar. Framtagning av skördestatistik för *potatis* med hjälp av provgrävningar ersattes 1999 med en postenkätundersökning. Även andra metodförändringar gjordes vilket gör att jämförelser mellan senare års resultat och uppgifter från åren före 1999, bör göras med försiktighet. De *potatis*odlare som vill kan fr.o.m. 2006 skicka in uppgifterna via Internet.

SCB:s objektiva skördeuppskattningar utfördes i *slåttervall* i full skala t.o.m. 1992. Av besparingsskäl genomfördes successiva förändringar av undersökningen. Under 1993 gjordes skattningar endast för första skörden. Tidigare hade även vallåterväxten undersökts. För 1995–1997 redovisades endast uppgifter för första skörden och då bara på riksnivå. Fr.o.m. 1998 och fram t.o.m. 2001 genomfördes inga undersökningar för skörd av *slåttervall*. Ett ökat intresse för skörd av *slåttervall* gjorde att framtagning av statistik återupptogs fr.o.m. 2002, nu baserat på postenkäter och telefonintervjuer. Fr.o.m. 2008 har lantbrukarna möjlighet att lämna uppgifter via internet.

Omfattning

För 2010 års undersökning i spannmål, trindsäd och oljeväxter uttogs genom sannolikhetsurval totalt 4 376 jordbruksföretag fördelade på 101 skördeområden (SKO) av rikets samtliga 106 SKO. Undantag gjordes för fem fjällbygdsområden där praktiskt taget ingen odling av spannmål, trindsäd eller oljeväxter förekommer. Uppgifter inhämtades om skörden för nio spannmålsgrödor inklusive majs, samt för skörden av trindsäd och oljeväxter. Med trindsäd avses baljväxter som odlas för frönas skull till mogen skörd, främst ärter och åkerbönor.

För 2010 års skördeundersökning i potatis uttogs 1 101 jordbruksföretag med odling av matpotatisodlare respektive 181 företag med odling av stärkelsepotatis. I undersökningen om slåttervall drogs ett urval om 1 000 lantbruksföretag.

Samtliga urvalen drogs bland de jordbruksföretag som år 2010 brukade mer än 5 hektar åkermark.

Bearbetning

Jordbrukarna kan lämna sina skördeuppgifter på en särskild Internetsida eller via telefonintervjuer utförda av SCB:s intervjuare. I undersökningen om skörd av *spannmål, trindsäd och oljeväxter* inhämtas uppgifter om bärgade kvantiteter av varje gröda och vilken vattenhalt uppgiften avser. Dessutom inhämtas uppgifter om obärgade arealer. För spannmål omräknas uppgiven kvantitet till 14,0 % vattenhalt. För trindsäd omräknas vattenhalten till 15,0 % och för oljeväxter till 9,0 %.

I undersökningen om potatisskörden inhämtas uppgifter om skördad kvantitet och obärgade arealer. Reducering av den skördade kvantiteten för små, gröna och rötskadade knölar görs med hjälp av standardtal. Innan *matpotatisen* når konsumenten orsakar t.ex. lagringsförluster ytterligare svinn som dock inte beaktas vid skördeberäkningen.

Undersökningen om skörden av *slåttervall* har begränsats till att endast omfatta slåttervall, första skörd samt återväxt på slåttervallen. Återväxt som tillvaratagits genom bete eller rena betesvallar ingår inte. Det är alltså in-

bärgad skörd som skattats. Redovisning sker av hektarskörd och total första skörd, hektarskörd och total skörd av återväxt samt hektarskörd och total skörd för hela den inbärgade vallskörden. Vid flera återväxtskördar är dessa sammanslagna och redovisas som en återväxtskörd. Återväxtskörden per hektar beräknas utslagen på den totala slåttervallarealen, dvs. hela arealen och inte enbart den där återväxten tillvaratagits. Dessutom redovisas slåttervallens respektive betesvallens andel av total vallareal.

Uppgifterna om hektarskörd av spannmål, trindsäd, oljeväxter, potatis och slåttervall avser företag vilkas totala åkerareal är mer än 5,0 hektar. Uppgifterna om totalskörd avser dock företag som är med i Lantbruksregistret. Skattningen av hektarskörd görs för skördeområden, län, produktionsområden och hela riket. Beräkningarna baseras på skördeuppgifter från ekologiskt och konventionellt odlade arealer utifrån den fördelning av odlingen som finns i landet. Eftersom den ekologiska odlingen normalt ger lägre skörd per hektar än den konventionella bör andelen ekologisk odling för respektive gröda och område tas i beaktande när skördenivåerna analyseras.

För undersökningen om skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter blev bortfallet 6 %. Bortfallet i potatisundersökningarna uppgick till 7 % (matpotatis respektive stärkelsepotatis). Bortfallet i vallundersökningen var 9 %. Bortfallet bedöms inte leda till några systematiska fel.

Totalskördeberäkningarna utgår från erhållna hektarskördar för olika grödor vilka multipliceras med motsvarande arealer. Vid den slutliga skattningen av totalskördar används slutlig statistik om grödarealer publicerad i det Statistiska meddelandet "Jordbruksmarkens användning 2010" (JO 10 SM 1101). Dessa arealuppgifter är dock uppgivna tidigt på våren och avviker ibland från de arealer som inför hösten är aktuella för tröskning. Exempelvis har relativt stora arealer som redovisas som vårkorn, havre, blandsäd, majs och ärter skördats som grönfoder. Denna typ av avvikelser mellan uppgivna och skördade arealer har bidragit till

att skördestatistikens arealer i större eller mindre utsträckning avviker från de arealer som redovisas i arealstatistiken (se kap 3). En annan skillnad är att blandsäd i arealstatistiken avser stråsädesblandningar medan blandsäd i skördestatistiken avser stråsädesblandningar och stråsäd/baljväxtblandningar för skörd av mogen gröda. Vidare särredovisas ärter och åkerbönor i skördestatistiken medan de samredovisas i arealstatistiken. I nedanstående tablå visas arealstatistikens och skördestatistikens uppgifter för olika grödor samt den procentuella skillnaden dem emellan. Skördestatistikens arealuppgifter är avrundade till jämna tiotal.

Skillnader mellan arealer redovisade i arealstatistiken och skördestatistiken, 2010

Gröda	Areal, hektar, enligt		Skillnad %
	Arealstatistiken	Skördestatistiken	
Höstvete	331 805	330 760	-0,3
Vårvete	68 184	66 370	-2,7
Höstråg	24 228	24 140	-0,4
Höstkorn	17 928	17 530	-2,2
Vårkorn	300 847	292 760	-2,7
Havre	164 386	158 260	-3,7
Rågvede	36 231	35 910	-0,9
Blandsäd ¹	19 150	22 980	+20,0
Majs ²	16 325	1 340	-91,8
Ärter ³	36 084	22 600	-1,2
Åkerbönor ⁴		13 050	
Höstraps	71 836	71 820	-0,0
Vårrops	35 695	35 680	-0,0
Höstrybs	496	490	-1,2
Vårrys	2 207	2 210	+0,0
Oljelin	19 144	18 960	-1,0
Slättervall ⁵	1 137 642	894 470	-0,0
Betesvall		172 780	
Ej utnyttjad vall		70 080	

1) I skördestatistiken ingår även stråsäd/baljväxtblandningar skördade som mogen gröda.

2) Merparten av majsarealen skördas som grönfoder.

3) I arealstatistiken ingår även åkerbönor m.m.

4) I arealstatistiken samredovisas åkerbönor med ärter m.m.

5) I arealstatistiken samredovisas slätter- och betesvall.

Normskördar

Syftet med normskördeberäkningarna är att visa den skörd som man kan förvänta sig under

normala väderbetingelser. Sedan början av 1960-talet har SCB årligen beräknat normskördar för de vanligaste spannmåls- och oljeväxtgrödorna samt för potatis och sockerbetor. Från och med 2007 redovisas även normskördar för höstkorn, rågvete, blandsäd, ärter och oljelin. Normskördar redovisas för skördeområden (SKO), län, produktionsområden och hela riket. För varje område och gröda beräknas en normskörd, förutsatt att grödan odlas i nämnvärd omfattning. Uppgifterna finns redovisade i ”Normskördar för skördeområden, län och riket 2011” (JO 15 SM 1101). Där redovisas även femårsmedelvärden för konventionell skörd per hektar.

Annan publicering

Slutliga resultat från skördeundersökningarna rörande hektar- och totalskördar redovisas i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 16 SM 1101. Redovisning sker här också av obärgade arealer samt av arealer skördade som grönfoder.

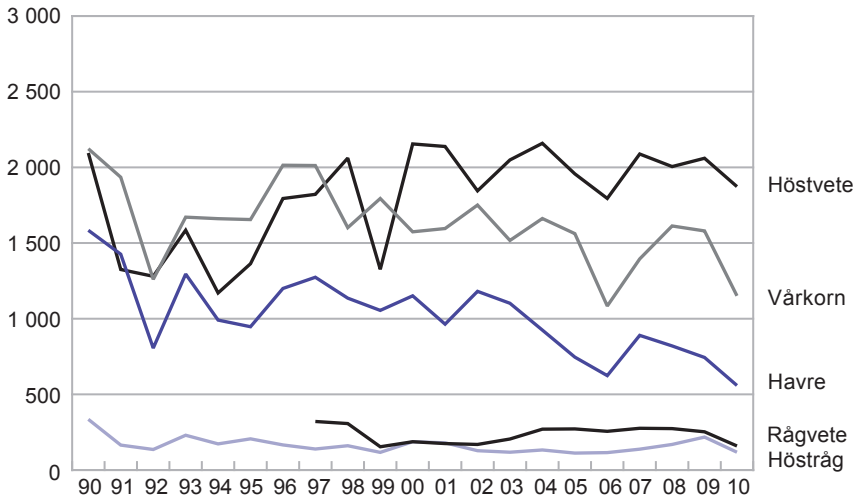
Normskördar publiceras årligen i Statistiska meddelanden serie JO, för år 2011 i JO 15 SM 1101.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplatser (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

Delar av statistiken publiceras också i Jordbruksverkets statistikdatabas (www.jordbruksverket.se) och i Statistikdatabasen, i anslutning till SCB:s webbplats.

Figur 4A**Totalskördar av spannmål 1990–2010, 1 000-tals ton***Total production of cereals*

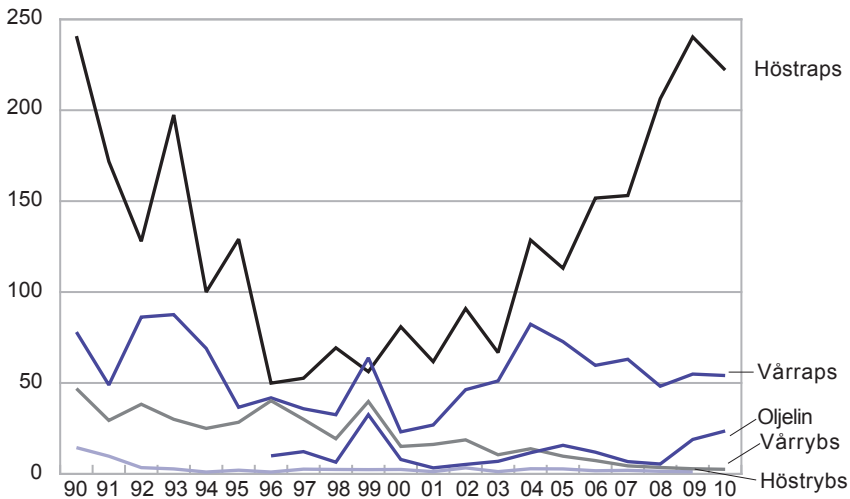
1 000-tals ton

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Figur 4B**Totalskördar av oljeväxter 1990–2010, 1 000-tals ton***Total production of oilseed crops*

1 000-tals ton

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.1**Spannmål 2010. Hektarskörd, kg/ha¹***Cereals. Yield per hectare*

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	3 990	3 440	..	..	3 190	2 950	..	..
Uppsala	5 000	4 060	..	..	3 880	2 990	..	..
Södermanlands	4 420	3 790	2 850	..	3 000	2 450	4 240	2 000
Östergötlands	5 520	4 150	4 450	4 190	4 020	2 790	3 920	2 300
Jönköpings	5 340	..	—	..	3 230	3 430	..	3 340
Kronobergs	..	..	..	..	3 350	3 620	4 040	..
Kalmar	4 910	4 260	3 660	3 930	2 930	2 500	3 820	1 920
Gotlands	4 430	3 700	..	3 550	3 100	2 690	3 630	..
Blekinge	5 820	..	..	..	4 190	..	5 140	..
Skåne	6 600	5 000	6 000	5 420	5 410	4 540	5 040	..
Hallands	6 480	4 550	..	5 340	4 590	4 410	5 690	..
Västra Götalands	5 740	3 770	4 170	5 060	4 360	4 210	4 570	3 670
Värmlands	4 900	3 970	..	—	2 940	2 620	..	..
Örebro	4 740	4 300	..	..	3 540	3 350	..	..
Västmanlands	4 580	3 520	..	..	3 500	2 860	..	..
Dalarnas	3 660	..	..	—	2 460	2 730	..	..
Gävleborgs	..	..	..	—	2 210	2 130	..	..
Västernorrlands	..	—	—	—	2 360	..	..	..
Jämtlands	..	..	—	—	2 250	..	—	..
Västerbottens	—	..	—	—	2 410	1 570	..	..
Norrbottnens	—	..	—	—	2 360	..	—	..
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	6 810	5 030	6 290	5 590	5 560	4 850	5 880	..
Gmb	5 440	4 280	5 120	4 170	3 890	3 420	4 340	3 210
Gns	5 710	3 920	4 410	4 730	4 480	4 330	4 430	3 510
Ss	4 640	3 940	3 570	..	3 510	2 880	3 690	2 780
Gsk	5 000	3 940	4 060	4 160	3 540	3 510	3 910	2 750
Ssk	4 210	3 040	2 980	..	2 560	2 960	3 790	2 410
Nn	..	..	..	—	2 340	2 150	..	..
Nö	—	..	—	—	2 420	1 750	..	..
<i>Hela riket</i>								
2010	5 660	4 070	4 870	4 640	3 930	3 530	4 420	2 990
2009	6 310	4 570	5 960	5 570	4 600	4 000	4 750	3 480
2008	6 440	4 030	6 140	5 640	4 150	3 680	5 600	3 080
2005	6 630	4 910	5 270	5 800	4 260	3 870	5 420	3 450
2000	6 030	5 040	5 370	5 030	3 920	3 910	4 550	3 430
1990	6 480	5 160	4 700	.. ²	4 490	4 260	.. ²	.. ²

1) Före årgång 2005 av Jordbruksstatistisk årsbok avsåg redovisade uppgifter 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

2) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.2

Spannmål 2010. Totalskördar, ton¹

Cereals. Total production

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Höst-korn	Vår-korn	Havre	Råg-vete	Bland-säd
<i>Län</i>								
Stockholms	50 900	5 800	..	..	26 100	11 300	..	..
Uppsala	128 500	44 300	..	..	112 800	22 700	..	..
Södermanlands	103 400	16 400	2 600	..	34 300	21 900	9 600	2 600
Östergötlands	265 600	18 500	12 600	6 000	57 100	16 600	22 000	6 200
Jönköpings	8 000	..	..	..	17 100	18 400	..	3 900
Kronobergs	..	..	..	..	6 100	12 600	2 400	..
Kalmar	55 700	4 800	2 500	13 300	25 400	7 900	12 400	2 200
Gotlands	27 200	11 100	..	10 100	44 500	3 500	9 400	..
Blekinge	16 900	..	..	..	13 500	..	4 900	..
Skåne	660 500	46 100	67 400	34 300	357 800	33 400	23 000	..
Hallands	63 600	14 700	..	2 700	86 300	29 400	23 500	..
Västra Götalands	353 300	30 800	17 200	9 900	152 000	252 200	35 400	30 100
Värmlands	15 000	4 100	..	..	32 500	26 200	..	..
Örebro	51 300	31 000	..	..	45 700	42 900	..	..
Västmanlands	50 200	30 300	..	..	59 600	36 600	..	..
Dalarnas	5 000	..	..	—	22 300	8 900	..	..
Gävleborgs	..	..	..	—	20 800	7 000	..	..
Västernorrlands	..	..	..	—	7 500	..	..	..
Jämtlands	..	..	—	—	4 400	..	—	..
Västerbottens	..	..	..	—	19 400	1 500	..	..
Norrbottnens	..	..	..	—	9 600	..	—	..
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	579 200	48 000	34 900	23 400	326 600	41 500	30 600	..
Gmb	206 900	28 200	33 800	35 200	158 400	15 800	32 800	4 600
Gns	574 600	39 700	28 100	15 000	166 200	210 000	45 100	23 400
Ss	395 300	127 300	12 800	..	293 800	142 600	18 100	14 800
Gsk	74 600	15 800	5 000	4 100	100 600	102 600	23 900	16 700
Ssk	27 800	9 400	2 300	..	44 600	39 500	7 100	4 700
Nn	..	..	..	—	33 800	6 600	..	..
Nö	..	..	..	—	29 600	2 500	..	..
<i>Hela riket</i>								
2010	1 873 100	269 900	117 600	81 200	1 151 100	559 300	158 700	68 600
2009	2 060 100	217 800	218 400	101 100	1 579 800	744 200	252 700	67 800
2008	2 004 600	197 600	168 800	58 400	1 613 200	820 000	274 100	58 300
2005	1 957 000	289 800	112 300	31 000	1 561 900	746 300	271 500	80 800
2000	2 129 400	242 500	185 100	60 000	1 555 400	1 137 700	185 100	109 000
1990	2 070 400	146 400	330 800	.. ²	2 097 900 ³	1 565 800	.. ²	.. ²

1) Före årgång 2005 av Jordbruksstatistisk årsbok avsåg redovisade uppgifter 15,0 % vattenhalt. De nu redovisade uppgifterna har omräknats till 14,0 % vattenhalt.

2) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

3) Avser höst- och vårkorn.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.3**Majs, ärter och åkerbönor 2010. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton¹***Grain maize, peas and field beans. Yield per hectare and total production*

Område	Majs		Ärter		Åkerbönor	
	Hektar-skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>						
Stockholms	—	—	2 280	2 800	..	..
Uppsala	—	—	2 300	8 400	..	..
Södermanlands	—	—	2 060	3 700	1 540	1 200
Östergötlands	—	—	2 300	8 500	2 120	6 500
Jönköpings	—	—	..	..	..	..
Kronobergs	—	—	..	..	..	..
Kalmar	—	—	2 370	2 100	..	..
Gotlands	..	..	2 560	3 800	..	..
Blekinge	—	—	..	..	..	..
Skåne	5 630	..	2 680	4 000	..	..
Hallands	..	..	..	..	..	..
Västra Götalands	—	—	2 700	10 100	2 780	16 000
Värmlands	—	—	..	..	..	..
Örebro	—	—	2 300	3 700	..	..
Västmanlands	—	—	1 780	2 800	..	..
Dalarnas	—	—	..	..	—	..
Gävleborgs	—	—	..	..	—	..
Västernorrlands	—	—	—	..	—	—
Jämtlands	—	—	—	..	—	—
Västerbottens	—	—	—	..	—	—
Norrbottnens	—	—	—	—	—	—
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	5 930	6 800	2 910	3 200	2 690	2 600
Gmb	..	..	2 530	7 700	..	..
Gns	—	—	2 540	16 700	2 630	20 200
Ss	—	—	2 180	21 900	1 650	4 100
Gsk	—	—	2 490	2 300	2 190	2 600
Ssk	—	—	2 210	1 900	..	..
Nn	—	—	..	..	—	..
Nö	—	—	—	..	—	—
<i>Hela riket</i>						
2010	5 610	..	2 390	54 000	2 380	31 100
2009	6 400	..	3 000	48 900	3 280	26 100
2008	6 490	..	2 720	29 100	2 190	13 700
2005	.. ²	.. ²	2 710	65 400	2 320	14 900
2000	.. ²	.. ²	2 660	67 400	.. ³	.. ³
1990	.. ²	.. ²	.. ⁴	.. ⁴	.. ³	.. ³

1) Vid 14,0 % vattenhalt för majs och vid 15,0 % vattenhalt för ärter och åkerbönor.

2) 2007 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

3) 2004 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

4) 1996 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.4

Oljev växter 2010. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton¹*Oilseed crops. Yield per hectare and total production*

Område	Höstraps		Våraps		Höstrybs		Vårrys		Oljelin	
	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>										
Stockholms	2 300	2 200	1 650	4 600	..	..	..	..	1 120	1 000
Uppsala	2 700	2 400	1 780	14 300	..	..	..	..	1 060	1 500
Södermanlands	2 500	4 700	1 440	5 100	..	..	..	..	1 140	2 400
Östergötlands	2 160	13 900	1 310	5 200	—	..	..	..	1 350	9 400
Jönköpings	..	..	..	..	—	—	—	..	—	..
Kronobergs	..	..	..	..	..	..	—	—	—	—
Kalmar	3 060	11 300	..	..	—	..	..	..	..	..
Gotlands	2 800	10 300	1 240	1 400	—	..	..	..	..	..
Blekinge	3 130	2 300	..	..	—	—	—	—	—	—
Skåne	3 410	139 200	1 290	1 300	..	..	..	..	..	..
Hallands	3 100	7 700	1 510	1 100	—	..	—	..	..	..
V:a Götalands	2 790	24 300	1 590	8 800	..	..	..	..	1 350	6 100
Värmlands	..	..	1 590	1 200	—	—	..	..	..	..
Örebro	..	..	1 410	5 100	..	..	..	..	1 100	1 200
Västmanlands	..	..	1 300	4 900	..	..	..	..	930	1 100
Dalarnas	..	..	..	..	—	—	1 110	600	..	..
Gävleborgs	..	..	..	..	—	—	..	..	..	..
Västernorrlands	—	—	—	..	—	—	—	..	—	..
Jämtlands	—	..	—	..	—	—	—	—	—	—
Västerbottens	—	..	—	..	—	..	—	..	—	—
Norrbottnens	—	—	—	..	—	—	..	..	—	..
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	3 450	112 800	1 320	1 300	..	..	..	..	..	..
Gmb	3 100	53 700	1 300	1 900	..	..	..	..	..	..
Gns	2 550	36 200	1 470	11 600	—	..	..	..	1 370	14 900
Ss	2 420	11 600	1 560	34 300	..	..	1 010	700	1 070	7 100
Gsk	2 810	6 700	1 540	3 100	..	..	..	..	..	..
Ssk	..	..	1 370	1 900	..	..	1 030	900	..	..
Nn	—	..	..	..	—	—	..	..	—	..
Nö	—	..	—	..	—	..	..	..	—	..
<i>Hela riket</i>										
2010	3 090	222 100	1 520	54 100	1 840	900	1 130	2 500	1 250	23 600
2009	3 540	240 300	1 880	54 900	..	..	1 320	2 800	1 900	18 900
2008	3 340	206 300	1 980	48 200	1 720	1 400	1 440	3 500	1 520	5 400
2005	3 230	113 100	1 890	72 700	1 880	2 700	1 370	9 700	1 600	15 700
2000	3 250	80 900	2 010	23 100	1 750	2 400	1 550	15 100	770	7 900
1990	2 910	240 800	1 820	77 960	1 770	14 440	1 590	46 910	.. ²	.. ²

1) Vid 9,0 % vattenhalt.

2) 1995 är första året som grödan ingår i skördestatistiken.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.5**Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2010.****Areal, hektarskörd och totalskörd***Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.**Crop area, yield per hectare and total production*

Område	Antal företag	1:a skörd			Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal, hektar ¹	Totalt inbärgad skörd, ton ²	Inbärgad skörd, kg/ha ²	Totalt inbärgad skörd, ton ^{2,3}	Inbärgad återväxt, kg/ha ^{2,3}	Totalt inbärgad, ton ²	kg/ha ²
<i>Län</i>								
Stockholms	21	26 260	108 700	4 140	..	..	..	..
Uppsala	36	36 940	136 800	3 700	62 500	1 690	199 300	5 400
Södermanlands	29	31 700	96 500	3 040	68 400	2 160	164 900	5 200
Östergötlands	41	53 920	198 000	3 670	158 900	2 950	356 900	6 620
Jönköpings	38	55 280	179 600	3 250	109 200	1 980	288 800	5 220
Kronobergs	31	32 360	129 400	4 000	85 100	2 630	214 600	6 630
Kalmar	43	61 190	219 600	3 590	173 900	2 840	393 500	6 430
Gotlands	27	34 690	155 600	4 490	107 300	3 100	262 900	7 580
Blekinge	15	..	..	..	..	..	..	..
Skåne	78	77 940	297 300	3 820	182 400	2 340	479 700	6 160
Hallands	34	36 560	132 200	3 620	124 600	3 410	256 800	7 020
Västra Götalands	124	140 180	421 700	3 010	358 000	2 550	779 700	5 560
Värmlands	42	48 100	157 100	3 270	61 400	1 280	218 500	4 540
Örebro	21	26 510	89 300	3 370	..	..	..	..
Västmanlands	12	..	..	..	..	..	..	..
Dalarnas	20	29 990	105 500	3 520	..	..	..	..
Gävleborgs	28	39 200	110 100	2 810	..	..	..	..
Västernorrlands	36	34 270	112 300	3 280	41 800	1 220	154 100	4 500
Jämtlands	19	..	..	..	..	..	..	..
Västerbottens	43	40 330	105 400	2 610	60 800	1 510	166 300	4 120
Norrbottnens	13	..	..	..	..	..	..	..
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	44	34 990	138 900	3 970	115 300	3 290	254 100	7 260
Gmb	80	107 620	463 200	4 300	322 000	2 990	785 200	7 300
Gns	82	85 080	280 700	3 300	291 500	3 420	572 100	6 720
Ss	127	147 000	537 800	3 660	268 500	1 830	806 200	5 480
Gsk	209	261 770	867 300	3 310	610 800	2 330	1 478 100	5 650
Ssk	67	84 960	252 900	2 980	117 400	1 380	370 300	4 360
Nn	81	101 080	340 700	3 370	122 200	1 210	462 900	4 580
Nö	61	69 170	188 900	2 730	108 200	1 560	297 100	4 300
<i>Hela riket</i>								
2010	751	894 470	3 082 800	3 450	1 948 800	2 180	5 031 600	5 620
2009	768	888 800	2 946 300	3 320	1 873 700	2 110	4 820 000	5 420
2008	719	870 740	2 326 100	2 670	1 789 600	2 060	4 115 700	4 730
2005	791	803 920	2 674 400	3 330	1 220 900	1 520	3 895 400	4 840
2004	800	754 870	2 481 300	3 290	1 302 900	1 730	3 784 200	5 010
1990 ^{4,5}	2 936	703 700	3 296 200	4 720	1 922 900	2 770	5 219 000	7 490

1) Slåttervallarealen har beräknats genom att i vallundersökningen skatta andelen slåttervall, betesvall respektive ej utnyttjad vall. Dessa andelar har därefter applicerats på den totala vallarealen enligt Jordbruksverkets slutliga grödarealer JO 10 SM 1101.

2) Vattenhalt 16,5 %.

3) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slåttervallsarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratagits.

4) För återväxt och inbärgad vallskörd inkluderas även återväxt som tillvaratagits genom bete.

5) SCB:s objektiva skördeuppskattning utfördes i slåttervall fram t.o.m. 1992 i full skala.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.6**Potatis och sockerbeter 2010. Hektarskörd, kg/ha och total skörd, ton***Potatoes and sugar beets. Yield per hectare and total production*

Område	Matpotatis ¹		Potatis för stärkelse		Sockerbeter ²	
	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>						
Stockholms	..	..	—	—	..	..
Uppsala	..	..	—	—	..	..
Södermanlands	..	..	—	..	..	..
Östergötlands	31 930	58 200	—	..	..	..
Jönköpings	..	..	—	..	—	—
<i>Kronobergs</i>	..	..	..	..	—	—
Kalmar	29 470	14 200	35 050	25 500	51 300	11 900
Gotlands	27 370	26 100	—	..	..	..
Blekinge	..	..	33 920	74 600	53 100	37 300
Skåne	28 990	206 800	38 930	164 700	52 100	1 882 100
<i>Hallands</i>	31 190	66 500	..	..	50 200	39 900
Västra Götalands	29 150	81 200	..	..	..	..
Värmlands	24 720	11 600	—	..	..	..
Örebro	21 650	13 100	—	..	—	—
Västmanlands	..	..	—	—	—	—
<i>Dalarnas</i>	23 110	21 600	—	..	—	—
Gävleborgs	17 130	5 000	—	..	—	—
Västernorrlands	20 230	3 600	—	..	—	—
Jämtlands	..	..	—	—	—	—
Västerbottens	16 680	6 400	—	..	—	—
<i>Norrbottnens</i>	16 770	9 500	—	..	—	—
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	30 260	170 100	39 010	28 900	..	..
Gmb	28 100	136 300	37 180	215 900	..	..
Gns	31 370	130 500	..	..	..	..
Ss	23 230	31 400	—	..	..	..
Gsk	23 100	23 300	..	..	..	..
Ssk	20 670	17 900	—	..	—	—
Nn	20 060	20 300	—	..	—	—
Nö	16 740	16 300	—	..	—	—
<i>Hela riket</i>						
2010	27 360	542 900	37 140	273 400	52 100	1 976 200
2009	28 850	568 500	39 900	289 400	60 500	2 405 800
2008	28 490	558 200	40 440	295 000	53 700	1 974 900
2005	28 200	622 700	38 770	324 600	48 400	2 381 200
2000	26 720	654 400	38 700	325 700	46 900	2 602 200
1990	33 060	834 200	40 090 ³	351 900 ³	55 800	2 775 500

1) Metodförändringar gör att jämförbarheten mellan resultat fr.o.m. 1999 och tidigare års resultat försämrats.

2) Uppgifter fr.o.m. 1995 avser avräknad betmängd. Tidigare år avses bärgad skörd. Detta innebär att jämförbarhet mellan åren försämrats.

3) Uppgifterna för 1990 avser även potatis till råsprit.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken samt Nordic Sugar.

Tabell 4.7**Stärkelse- och sockerhalt i potatis
respektive sockerbetor 1990–2010,
procent***Content of starch in potatoes and content of
sugar in sugar beets*

År	Medel- stärkelse- halt, %	Socker- halt, %
2010	19,4	17,1
2009	20,6	17,9
2008	19,3	17,4
2005	20,0	18,4
2000	19,5	17,6
1990	18,4	17,6

Källa: Lyckeby Stärkelsen och Nordic Sugar.

Tabell 4.8
Normskördar 2010, kg/ha
Standard yields per hectare

Område	Spannmål ¹				
	Höst-vete	Vår-vete	Råg	Vår-korn	Havre
<i>Län</i>					
Stockholms	5 103	3 875	3 999	3 591	3 275
Uppsala	5 634	4 546	4 807	4 261	4 077
Södermanlands	5 190	4 250	4 166	3 992	3 812
Östergötlands	6 005	4 617	5 892	4 705	4 415
Jönköpings	4 877	—	—	3 187	3 606
Kronobergs	4 699	—	—	3 129	3 744
Kalmar	6 255	4 933	3 794	3 937	3 858
Gotlands	5 199	4 688	3 955	4 232	3 885
Blekinge	6 225	5 355	4 096	4 190	3 952
Skåne	7 785	5 696	6 778	5 573	5 405
Hallands	6 191	5 060	4 339	4 877	4 767
Västra Götalands	5 657	3 605	5 137	4 211	4 115
Värmlands	4 587	4 394	4 709	3 671	3 274
Örebro	5 654	5 170	4 785	4 340	4 212
Västmanlands	5 281	4 065	4 039	4 253	4 066
Dalarnas	3 799	—	—	3 102	3 099
Gävleborgs	3 445	—	—	2 497	2 150
Västernorrlands	—	—	—	1 930	1 544
Jämtlands	—	—	—	2 733	2 900
Västerbottens	—	—	—	1 979	2 028
Norrbottnens	—	—	—	2 146	2 465
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	7 910	5 883	6 967	5 694	5 457
Gmb	6 550	4 739	6 105	4 579	4 435
Gns	5 907	3 979	5 517	4 679	4 428
Ss	5 362	4 514	4 569	4 189	3 930
Gsk	5 141	3 926	4 219	3 559	3 581
Ssk	4 912	3 854	4 128	3 018	2 985
Nn	—	—	—	2 472	2 300
Nö	—	—	—	2 032	1 997
<i>Hela riket</i>					
2010	6 268	4 585	5 711	4 320	4 016
2009	6 210	4 804	5 626	4 266	3 967
2008	6 184	4 966	5 580	4 280	3 997
2005	6 196	5 282	5 567	4 248	3 880
2000	6 371	5 000	5 143	4 089	3 615
1990	5 750	4 861	4 146	3 866	3 821

1) Vattenhalt: Spannmål 14,0 %. Även tidigare års rikssiffror, som i tidigare sammanhang redovisats vid 15,0 % avser nu 14,0 %.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 4.8 (forts.)

Område	Oljeväxter ²				Mat- potatis ^{3, 4}	Potatis för stjär- kelse ⁴	Socker- betor
	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs			
<i>Län</i>							
Stockholms	—	1 885	—	1 321	—	—	—
Uppsala	—	2 256	—	1 614	19 949	—	—
Södermanlands	2 809	2 171	1 852	1 492	—	—	—
Östergötlands	3 323	2 091	—	1 508	32 356	—	—
Jönköpings	—	—	—	—	27 752	—	—
Kronobergs	—	—	—	—	24 746	—	—
Kalmar	3 393	1 990	—	—	26 384	37 079	49 562
Gotlands	3 044	1 800	—	1 512	30 518	—	40 520
Blekinge	3 546	2 104	—	—	22 419	35 654	51 728
Skåne	3 651	2 151	—	—	34 823	37 836	53 325
Hallands	3 452	2 236	—	1 785	29 989	—	49 136
Västra Götalands	3 170	2 060	—	1 558	28 968	—	—
Värmlands	—	1 903	—	1 170	23 367	—	—
Örebro	3 221	2 383	—	1 693	30 419	—	—
Västmanlands	—	2 049	—	1 539	23 605	—	—
Dalarnas	—	—	—	1 462	25 077	—	—
Gävleborgs	—	—	—	1 233	18 443	—	—
Västernorrlands	—	—	—	—	15 488	—	—
Jämtlands	—	—	—	—	17 662	—	—
Västerbottens	—	—	—	—	15 203	—	—
Norrbottnens	—	—	—	—	18 255	—	—
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	3 721	2 137	—	2 062	32 934	38 382	51 483
Gmb	3 477	2 052	—	1 545	31 942	37 248	49 389
Gns	3 352	2 120	—	1 598	31 340	—	—
Ss	2 866	2 192	1 803	1 401	27 303	—	—
Gsk	3 157	2 082	—	1 382	25 251	35 584	44 815
Ssk	2 920	2 043	—	1 377	22 578	—	—
Nn	—	—	—	—	21 379	—	—
Nö	—	—	—	—	16 947	—	—
<i>Hela riket</i>							
2010	3 423	2 144	1 811	1 428	29 374	37 020	52 920
2009	3 300	2 184	1 755	1 479	29 470	36 985	51 703
2008	3 214	2 217	1 709	1 534	29 857	37 315	49 129
2005	2 887	2 141	1 496	1 596	31 536	38 426	46 389
2000	2 609	1 720	1 471	1 451	35 146	40 401	46 300
1990	3 050	1 972	2 021	1 761	29 194	36 045	44 843

2) Vattenhalt: Oljeväxter 9,0 %.

3) Avser endast den konsumtionsdugliga delen.

4) För åren 2000–2006 finns viss inverkan från ett tidigare metodbyte vilket medfört att normskördenivåerna är något högre än motsvarande hektarskördar från den ordinarie skördestatistiken enligt den nya metoden. Fr.o.m. 2007 har beräkningen av normskörden anpassats till att gälla den nu använda metodens skördenivå.

5 Trädgårdsodling

Kapitel 5 innehåller information om

– Frilandsarealer

– Växthus- och bänkgårdsytor

– Skördar av köks- och trädgårdsväxter, frukt och bär

– Fruktträd (äpplen och päron)

Ekologisk odling av trädgårdsväxter redovisas i kapitel 11

Sammanfattning

År 2008 bedrevs trädgårdsodling vid 2 200 företag i landet. Frilandsodling förekom på 75 % av företagen på en sammanlagd areal av 12 000 hektar. Växthusodling förekom på 800 företag med en sammanlagd yta av 2,7 milj. m². Den genomsnittliga frilandsarealen var 7,2 hektar per företag 2008. Sedan 1984 har genomsnittsarealen ökat med 132 %. Under samma period har den genomsnittliga växthusarealen per företag ökat med 70 % och var 3 390 m² år 2008. Det är följden av att både frilands- och växthusarealen varit relativt konstant samtidigt som antalet företag minskat under åren (**tabellerna 5.1–2**).

Av arealen för enskilda köksväxter på friland var morotsarealen störst (1 500 ha) följt av isbergssallat (1 100 ha) samt matlök (900 ha) år 2010. Frilandsarealen av köksväxter är i stort sett oförändrad mellan 2005 och 2008. Odlingen av enskilda köksväxter varierar dock. Procentuellt sett har arealen av kålrot ökat mest medan arealen av spenat minskat mest mellan dessa år.

Äpplen och jordgubbar svarade för de största arealerna av frukt respektive bär.

Av den totala frilandsarealen år 2008 upptog morötter och jordgubbar tillsammans en tredjedel. Morötter odlades av 356 och jordgubbar av 423 företag (**tabell 5.3**).

Den odlade arealen för äppelträd uppgår år 2007 till 1 194 ha och består av drygt 1,6 milj. träd. De vanligaste äppelsorterna är Ingrid Marie / Karin Schneider samt Aroma / Röd

Aroma som odlas på 25 respektive 17 % av den totala äppelarealen i Sverige (**tabell 5.5**).

Päronodlingen i Sverige omfattar 137 000 träd på en yta av 119 ha. De vanligaste päronsorterna i Sverige är Clara Frijs samt Conference som odlas på 36 respektive 19 % av päronarealen.

Odlingen av trädgårdsväxter i växthus och bänkgård dominerades på köksväxtsidan av gurka och tomater år 2008. En minskning har dock skett sedan 2005. Bland snittblommorna användes mer än 40 % av arealen för odling av rosor. Bland lökblommorna var tulpaner helt dominerande (**tabell 5.6**).

Både antalet företag och den odlade ytan av snittblommor i växthus/bänkgård fortsätter att minska. År 2008 upptog odlingen av snittblommor i växthus och bänkgård en yta av 40 000 m² vid totalt 31 företag. Ytan för köksväxter har börjat upp och ned de senaste 20 åren och upptar nu 120 ha (**tabell 5.7**).

Om statistiken

Trädgårdsodling

Med trädgårdsodling avses odling av köksväxter, blommor, krukväxter, frukt, bär och plantskolealster.

Med trädgårdsföretag avses företag och andra enheter (institutioner, anstalter m.fl.) med trädgårdsodling omfattande minst 200 m² växthus eller minst 0,25 hektar frilandsareal. Odlingar i hemträdgårdar eller för husbehov medräknas ej.

Frilandsarealer och växthusytor i Lantbruksregistret

Uppgifter om frilandsarealer och växthusytor har i huvudsak erhållits årligen under perioden 1970–1999 via Lantbruksregistret. Undantag har skett främst de år då särskild trädgårdsräkning/-inventering gjorts. LBR-insamlingen syftade enbart till att ge en grov bild av produktionsresurserna inom frilands- och växthusodlingen vad avser antal företag, arealer, växthusytor m.m.

Trädgårdsräkningar och -inventeringar

Intermittent sedan 1977 har med 3–5 års mellanrum uppgifter insamlats i särskilda trädgårdsräkningar/-inventeringar. Räkningarna/inventeringarna syftar till att ge en mer utförlig information om trädgårdsodlingen än vad som är möjligt att erhålla vid juniinsamlingen för LBR. I trädgårdsräkningarna erhålls för frilandsodlingen bl.a. skördeuppgifter och en ökad detaljspecificering av olika växtslag.

Trädgårdsinventeringar som genomförts avseende 1984, 1990, 1996 och 2002 skiljer sig från trädgårdsräkningarna främst genom att uppgiftsinsamlingen inte innefattar uppgifter om teknisk utrustning m.m.

Trädgårdsräkningar/-inventeringar, som man numera inte skiljer på, avses ske vart tredje år.

Antalet fruktträd 2007 redovisas för äpplen och päron i Sverige. Statistiken baseras på en enkätundersökning till samtliga trädgårdsföretag som enligt Jordbruksverket bedriver fruktodling om minst 2 500 m².

Annan publicering

Uppgifter om trädgårdsodling enligt LBR har publicerats av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0001.

Skörd av trädgårdsväxter 2010 har publicerats i JO 37 SM 1101.

Trädgårdsproduktion 2005 och 2008 har publicerats i JO 33 SM 0601 respektive JO 33 SM 0901.

Antalet fruktträd 2007 har publicerats i JO 33 SM 0801.

Uppgifter från trädgårdsinventeringen 2003 (avseende uppgifter för 2002) har publicerats i JO 33 SM 0301 och från trädgårdsräkningen 2000 (avseende uppgifter för 1999) i JO 36 SM 0001.

Statistiska meddelanden är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

Statistik rörande ekologiskt odling redovisas i kapitel 11.

Tabell 5.1**Växthus- och frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling 2008***Areas of greenhouses and outdoor cultivation and number of holdings*

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

Område	Växthus		Friland		Totala antalet företag ¹
	Yta, 1 000-tals m ²	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	
<i>Län</i>					
Stockholms	249	60	82	49	92
Uppsala	23	24	117	33	47
Södermanlands	36	17	82	36	54
Östergötlands	111	48	471	88	119
Jönköpings	34	23	171	49	63
Kronobergs	19	14	62	28	38
Kalmar	44	28	809	101	122
Gotlands	31	17	772	96	101
Blekinge	88	20	444	84	96
Skåne	1 327	214	6 862	594	747
Hallands	173	50	559	105	144
Västra Götalands	170	97	754	156	224
Värmlands	28	16	118	28	38
Örebro	58	24	116	38	54
Västmanlands	51	12	32	10	22
Dalarnas	19	19	122	24	37
Gävleborgs	43	26	55	31	47
Västernorrlands	35	24	59	25	43
Jämtlands	12	11	64	21	30
Västerbottens	67	19	43	28	40
Norrbottnens	40	21	184	42	55
<i>Hela riket</i>					
2008	2 657	784	11 976	1 666	2 213
2005	3 013	971	12 557	1 853	2 584
2002	3 373	1 143	12 081	2 044	3 004
1999	3 273	1 264	12 233	2 346	3 199
1996	3 394	1 414	13 412	2 869	3 729
1993	3 357	1 524	12 921	3 300	4 214
1990	3 282	1 460	12 144	3 452	4 326
1987	3 345	1 609	13 456	4 106	5 028
1984	3 370	1 696	13 463	4 388	5 296

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling kan överstiga totala antalet.

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Tabell 5.2**Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1984–2008***Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoor cultivation and number of holdings*Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.*Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.*

	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002	2005	2008
Växthus									
yta, 1 000 m ²	3 370	3 345	3 282	3 357	3 394	3 273	3 373	3 013	2 657
antal företag	1 696	1 609	1 460	1 524	1 414	1 264	1 143	971	784
medelareal, m ²	2 000	2 100	2 200	2 200	2 400	2 600	3 000	3 100	3 390
Bänkgård									
yta, m ²	..	96 835	..	80 607	..	44 424	..	..	..
antal företag	..	287	..	174	..	77	..	..	..
Friland									
yta, ha	13 463	13 456	12 144	12 921	13 412	12 233	12 081	12 557	11 977
antal företag	4 388	4 106	3 452	3 300	2 869	2 346	2 044	1 853	1 666
medelareal, ha	3,1	3,3	3,5	3,9	4,7	5,2	5,9	6,8	7,2
Totalt									
antal företag	5 296	5 028	4 326	4 214	3 729	3 199	3 004	2 584	2 213

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Tabell 5.3**Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland***Outdoor cultivation of horticultural plants*

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

Växtslag	2005			2008			2010		
	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ¹	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ¹	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag
<i>Köksväxter</i>									
Blomkål	311	5 450	96	236	3 798	83	225	4 100	..
Broccoli	246	1 944	117	217	1 485	102	..	..	..
Dill	175	969	122	158	709	140	..	..	..
Gurka	226	11 503	102	161	7 247	73	156	7 900	..
Isbergssallat	1 211	27 199	84	1 222	28 482	74	1 052	24 100	..
Annan sallat	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Kålrot	163	4 894	124	209	6 807	105	..	..	..
Majs	140	993	93	67	351	93	..	..	..
Matlök	902	28 614	274	849	32 793	230	865	36 900	..
Morot	1 727	96 228	419	1 734	91 609	356	1 474	83 000	..
Palsternacka	180	4 717	80	228	5 494	87	..	..	..
Purjolök	127	3 424	92	144	3 534	94	162	4 800	..
Rödbeta	288	12 699	159	276	10 283	170	..	..	..
Salladskål	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Spenat	243	2 113	30	161	1 567	36	..	..	..
Vitkål	370	15 557	156	392	16 962	135	429	20 800	..
Övriga köksväxter	738	..	296	999	..	559	..	..	..
Summa köksväxter	7 047	..	987	7 053	..	901	..	..	..
<i>Frukt</i>									
Körbsär	139	140	77	101	249	63	..	..	..
Plommon	94	311	104	88	334	98	..	..	..
Päron	197	1 687	127	168	1 629	116	..	..	..
Äpple	1 440	17 683	259	1 432	22 150	276	1 494	23 500	..
Summa frukt	1 871	..	309	1 789	..	324	..	..	..
<i>Bär</i>									
Hallon	156	250	160	157	448	129	..	..	..
Jordgubbar	2 401	12 137	525	1 997	11 711	423	1 861	11 500	..
Svarta vinbär	511	493	175	378	313	150	..	..	..
Övriga bär	123	..	68	134	..	125	..	..	..
Summa bär	3 191	..	767	2 665	..	642	..	..	..
<i>Plantskoleväxter</i>	393	17 453 ²	107	419	19 786 ²	106	..	..	..

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

2) Plantskoleväxter redovisas i 1 000 styck.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 5.4
Frilandsodlingens omfattning 1984–2008

Outdoor cultivation

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

	1984	1987	1990	1993	1996	1999	2002	2005	2008
Köksväxter									
areal, hektar	6 412	6 235	5 791	6 257	6 572	6 150	6 767	7 047	7 053
antal företag	2 448	2 321	1 825	1 693	1 424	1 158	1 045	987	901
Frukt									
areal, hektar	3 108	3 115	2 391	2 334	2 232	2 011	1 862	1 871	1 789
antal företag	623	558	503	460	425	365	350	309	324
Bär									
areal, hektar	2 990	3 239	3 140	3 439	3 733	3 358	2 909	3 191	2 665
antal företag	1 458	1 429	1 236	1 249	1 140	949	811	767	642
Snittblommor									
areal, hektar	87	73	65	89	67	47	..	..	..
antal företag	231	200	156	200	168	97	..	..	..
Plantskoleväxter									
areal, hektar	793	737	706	740	761	616	435	393	419
antal företag	310	303	246	230	194	181	160	107	106

Källa: Jordbruksverket och SCB.

Tabell 5.5
Äppel- och päronsorter. Areal, antal träd och antal företag, 31 december 2007

Apple- and pear varieties. Area, number of trees and number of holdings

Avser samtliga trädgårdsföretag med minst 2 500 m² fruktodling

Figures refer to horticultural holdings with at least 2 500 square metres of fruit trees

Sort	Areal, hektar	Antal träd	Antal företag
Äpple			
<i>Totalt i riket</i>	1 194,3	1 634 287	
Varav Ingrid Marie / Karin Schneider	296,6	360 415	210
Aroma / Röd Aroma	198,8	306 130	197
Discovery	104,4	218 270	126
Cox Orange	99,1	107 052	138
Gravensteiner / Röd Gravensteiner	86,3	98 343	128
Päron			
<i>Totalt i riket</i>	119,4	137 479	
Varav Clara Frijs	42,7	63 183	76
Conference	22,1	20 043	60
Carola	9,8	11 815	42
Alexander Lukas	9,4	11 616	27
Concorde	3,2	7 756	13

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 5.6**Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård***Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames*

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

Växtslag	2005			2008		
	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000-tal	Antal företag ¹	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000-tal	Antal företag ¹
<i>Köksväxter</i>						
Gurka	595 754	24 294 ²	206	545 912	20 468 ²	179
Hallon	2 415	4 ²	5	1 928	2 ²	3
Jordgubbar	73 310	363 ²	23	52 480	234 ²	16
Kruksallat	44 380	19 184	14	44 119	13 925	13
Annan sallat	62 087	5 520	19	57 388	6 622	21
Kryddväxter	61 542	19 406	35	90 730	30 534	36
Melon	11 903	77 ²	21	6 198	38 ²	19
Tomat	455 965	17 283 ²	204	370 083	16 223 ²	198
Övriga köksväxter	22 936	..	32	30 121	..	55
Summa köksväxter	1 329 293	..	351	1 198 959	..	309
<i>Snittblommor</i>						
Alstroemeria	2 493	178	4	613	..	..
Krysantemum	10 980	318	19	5 485	204	12
Ros	27 880	3 070	10	17 180	3 216	8
Övriga snittblommor	9 378	240	19	16 632	199	16
Summa snittblommor	50 731	3 805	45	39 910	3 636	31
<i>Lökblommor till snitt</i>						
Narciss		787	116		456	83
Tulpan		114 363	174		125 727	122
Övriga lökblommor		634	24		501	13
Summa lökblommor till snitt		115 784	186		126 685	134
<i>Krukväxter</i>						
Azalea		—	—		958	14
Begonia		3 463	142		2 471	102
Cykamen		1 140	89		1 017	70
Gröna växter		760	61		744	38
Hortensia		—	—		262	11
Impatiens		1 338	173		907	117
Julstjärna		4 592	170		5 669	118
Kalanchoe		5 382	18		6 387	20
Krysantemum		2 089	33		3 749	25
Marguerite		1 587	193		2 730	140
Pelargon		10 547	465		10 573	346
Praktpetunia, stor och småbladig		1 193	302		1 452	220
Primula		919	36		1 008	33
Saintpaula		1 600	24		796	17
Övriga krukväxter		6 314	165		3 170	180
Summa krukväxter		40 923	514		41 892	389
<i>Övrigt</i>						
Lökblommor i kruka		14 425	287		13 201	198
Utplanteringsväxter		60 882	582		44 276	422
Sticklingar eller plantor för vidare kultur		86 282	167		86 249	103

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

2) Gurka, hallon, jordgubbar, melon och tomat redovisas i ton, övriga växtslag i 1 000-tal.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 5.7**Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1987–2008***Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames*

Avser samtliga trädgårdsodlare med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsodling av trädgårdsväxter.

Figures refer to horticultural holdings with at least 200 square metres greenhouse area or 2 500 square metres outdoor horticultural cultivation.

	1987	1990	1993	1996	1999	2002	2005	2008
Köksväxter								
yta, 1 000-tals m ²	1 635	1 774	2 048	1 349	1 453	1 551	1 329	1 199
antal företag	641	566	607	517	462	429	351	309
Snittblommor								
yta, 1 000-tals m ²	399	309	266	185	160	114	51	40
antal företag	341	228	211	134	90	64	45	31
Krukväxter								
kvantitet, 1 000-tal	46 719	46 347	49 835	47 451	48 511	48 361	40 923	41 892
antal företag	812	697	765	630	608	619	514	389
Löklblommor								
kvantitet, 1 000-tal ¹	133 880	122 488	126 919	116 806	116 145	128 700	130 209	139 886
antal företag	587	467	487	383	380	388	300	204
Utplanteringsväxter								
kvantitet, 1 000-tal	60 229	70 410	68 487	64 759	63 101	65 017	60 882	44 276
antal företag	970	846	916	779	705	690	582	422
Sticklingar och småplantor								
kvantitet, 1 000-tal	111 074	117 605	180 675	144 965	176 556	169 711	86 282	86 249
antal företag	586	326	709	216	203	227	167	103

1) Uppgifter för både löklblommor/snitt och i kruka.

Källa: Jordbruksverket och SCB.

6 Husdjur

I kapitel 6 redovisas statistik över antal husdjur och antal företag med husdjur av olika slag samt om besättningsstorlekar. Statistik lämnas rörande nötkreatur, får, getter, svin, höns, kycklingar, kalkoner, hästar samt om pälsdjursuppfödning, biodling och rennäring.

Uppgifter om ekologisk djurhållning redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Statistiken i detta kapitel baseras på alla jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret (LBR) 2010. Från 2010 års LBR har vissa nedre gränser för att ingå i registret ändrats. En ny gräns som införts fr.o.m. 2010 är minst 5,0 ha jordbruksmark (åker + bete). Även nedre gränser för antal djur har ändrats. Läs mer om de nya definitionerna i bilaga 1, Lantbruksregistret. Generellt betyder de nya avgränsningarna att antalet företag i Lantbruksregistret blir fler än med de gamla avgränsningarna.

Alla jämförelser i detta kapitel görs mot den nya definitionen av LBR 2010.

Antal djur och antal företag

Tabell 6.1 visar antal husdjur av olika slag inom jordbruket fr.o.m. 1980 och **tabell 6.2** antalet företag med olika djurslag.

Antalet *nötkreatur* har sedan 1980 minskat med 398 000 djur. Under första hälften av 1990-talet var antalet djur tämligen stabilt men fortsatte därefter återigen att minska. Antalet företag med nötkreatur har minskat fortlöpande sedan 1980.

Antalet *mjölkkor* har sedan 1980 minskat med omkring 307 000 djur eller 47 %.

Antalet *kor för köttproduktion* går mot en tredubbling sedan 1980 och uppgick 2010 till 197 000 djur. Framförallt skedde ökningen under första hälften av 1990-talet och torde ha sammanhängt med den då pågående omställ-

ningen inom jordbruket. Tre fjärdedelar av den areal som ställdes om till annat än livsmedelsproduktion ställdes om till extensivt bete och därmed krävdes betande djur. Mellan 2009 och 2010 har antalet djur ökat med 3 %. Antalet företag med kor för köttproduktion hade en topp under mitten av 90-talet men har minskat på senare år och befinner sig nu på ungefär samma nivå som i början av 1980-talet.

Får fanns år 2010 vid 8 700 företag. Sedan 1980 har antalet företag med får minskat med 15 %.

Antalet *tackor och baggar* uppgick år 2010 till 273 000 och antalet *lamm* till 292 000 djur. Totalt sedan 1980 har fårstammen ökat med 173 000 djur, dvs. 44 %.

Getter redovisades år 2003 och antalet djur och företag uppgick till 5 500 respektive 500.

Antalet *svin*, som år 2010 uppgick till 1,5 milj. djur, har minskat med 44 % sedan 1980. Antalet företag med svin har sedan 1980 minskat med 94 %.

Antalet *höns* ökade från 1980 fram till 1990-talet, men har därefter minskat. De senaste åren har antalet böljat upp och ned. Mellan 2009 och 2010 har antalet höns (exkl. kycklingar) ökat med 15 % och uppgick 2010 till 6,1 milj. djur.

Antalet *kalkoner* uppgick år 2010 till 130 000 och fanns vid drygt 100 företag. Det betyder att närmare 70 % av företagen med kalkoner försvunnit sedan 2005.

Jordbruksföretag utan djur

År 2010 var antalet företag utan nötkreatur, får, svin eller höns 41 100. År 1980 var motsvarande siffra, för företag med mer än 2,0 hektar åker 32 300 (**tabell 6.2**).

Nötkreatur

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–7)

Trenden med färre men större brukningsenheter inom mjölkproduktionen tycks fortgå. Antal företag med *mjölkkor* minskade med 7 % jämfört med år 2009, dvs. från 6 000 till 5 600 företag. Samtidigt steg den genomsnittliga besättningsstorleken från 59 till 62 mjölkkor.

Den kraftiga minskningen i antalet mjölkkor sedan 1980 motsvarades av en minskning av antalet mjölkko-företag med 88 % t.o.m. år 2010. Nedgången under 1980-talet torde till stor del kunna ses mot bakgrund av tvåprissystemet för mjölk som infördes 1986 och införandet av avgångsersättning till äldre mjölkproducenter. En del av dessa företag övergick sannolikt till köttproduktion.

Strukturomvandlingen mot allt större besättningar har fortsatt under hela perioden. Alla besättningsstorlekar under 100 mjölkkor har minskat under perioden.

Figur 6C ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av nötkreatur.

Flest nötkreatur finns i Västra Götalands län och Skåne län med sammanlagt 31 % av landets nötkreatur.

Den genomsnittliga köttkobsbesättningen hade 16 djur år 2010 mot 6 djur år 1980.

Får och getter

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 8–10)

Får fanns år 2010 vid 8 700 företag, vilket var en ökning med 5 % jämfört med 2009. År 2010 fanns i riket 273 000 tackor och baggar och 292 000 lamm. Totala antalet får har ökat med 5 % sedan 2009.

Fårskötseln som helhet har en småskalig karaktär. Vart tredje företag med får har högst 9

vuxna djur och endast 15 % av företagen har 50 vuxna djur eller fler år 2010.

Kartan i **figur 6H** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av fåren.

De tre län som har flest får är Västra Götalands, Gotlands och Skåne län.

Den genomsnittliga fårbesättningen (exklusive lamm) ligger på 32 djur 2010, att jämföra med 16 djur 1980.

Antal *getter* uppgick år 2003 till 5 500.

Svin

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 11–15)

År 2010 fanns svin vid 1 700 företag.

De kraftiga förändringarna i antalet *suggor och galtar* vid företag med högst 2,0 hektar åkermark under första hälften av 90-talet sammanhänger med uppbyggnaden av leasing-system för suggor. Leasingsystemen fungerar så att suggorna under sinperioderna befinner sig i suggpooler, där de även betäcks. I samband med grisningen överförs suggorna till leasingföretagen, satellitbesättningarna. Enligt de redovisningsprinciper som gäller skall de vuxna djuren redovisas av suggpoolerna och smågrisarna redovisas av leasingföretagen. Då suggpoolerna i allmänhet inte har någon åkermark, sker genom uppbyggnaden av leasing-system en omfördelning av suggor från företag med åkermark, till företag utan åkermark.

Figur 6B visar att det totala antalet *svin* sjönk under 1980-talet, liksom i slutet av 1990-talet, med tendens till fortsatt minskning de senaste åren.

Götalands skogsbygder (Gsk) och Nedre Norrland (Nn) är de områden där över hälften av företag med slaktsvin har färre än 100 slaktsvin.

Närmare tre fjärdedelar av suggorna och galtarna finns vid företag med 200 suggor och galtar eller fler. Andelen företag av denna storleksordning utgör endast 20 % av de företag som har suggor och galtar.

Den genomsnittliga besättningen av suggor och galtar år 2010 bestod av 156 djur. Motsvarande siffra för övriga svin var 664 djur. År 1980 var genomsnittet 15 respektive 81.

Kartan i **figur 6D** ger en översiktlig bild av svinens geografiska fördelning. Nästan en tredjedel av svinen finns i Skåne. Endast 3 % av svinen finns i Norrland.

År 2010 har över hälften av företagen med slaktsvin över 50 hektar åkermark.

Av företagen med slaktsvin har 35 % färre än 100 djur. Totalt återfinns knappt 2 % av slaktsvinen hos denna grupp av företag.

Av slaktsvinen finns 80 % i besättningar med minst 750 slaktsvin.

Av företagen med suggor och galtar har 46 % minst 50 hektar åkermark.

Drygt vart tredje företag har minst 100 suggor och galtar. Hos denna grupp av företag återfinns 90 % av djuren.

Höns, kycklingar och kalkoner

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 16–18)

År 2010 fanns *höns* vid 3 700 företag och *kycklingar* av värpras vid 500 företag. Den senare gruppen har minskat med 367 företag eller 43 % sedan 2008.

Totalt fanns 6,1 milj. höns år 2010, vilket var en ökning med 15 % jämfört med 2009. Antal kycklingar av värpras var omkring 1,6 milj., en minskning från 2009 med 13 %.

Företag med mer än 100 hektar åkermark har drygt en tredjedel av hönsen.

Andelen företag med mer än 5 000 höns är mycket liten, dvs. 6 % av totala antalet företag med höns. Kartan i **figur 6G** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av höns 2010. De län som har flest höns är Skåne, Östergötlands, Västra Götalands och Hallands län. Av landets höns återfinns 60 % i något av dessa fyra län.

En mycket stor andel av hönsen (96 %) fanns vid företag med mer än 5 000 höns 2010. Motsvarande andel 1990 var 81 %. Sedan dess har antalet höns i besättningar med mindre än 200 höns minskat med 80 %.

Den genomsnittliga besättningsstorleken för höns var 1 637 djur år 2010 mot 250 djur 1980. För kycklingar av värpras var motsvarande siffror 3 381 respektive 500.

Antal *kalkoner* uppgick år 2010 till 130 000.

Flest kalkoner förekom i Skåne län där 56 % av kalkonerna fanns.

Hästar

Antalet *hästar* 2010 har skattats till 362 700 (**tabell 6.19**). Enligt preliminärt lantbruksregister avseende år 2010 fanns 110 700 av dessa på jordbruksföretag som har mer än 2 hektar åker eller stora djurbesättningar.

Det genomsnittliga antalet hästar per 1 000 invånare uppgår till 39 för hela riket. Endast sex län har en lägre siffra. Av dessa ligger Norrbottens och Stockholms län lägst, med 21 respektive 22 hästar per 1 000 invånare. Gotland ligger i särklass högst med 180 hästar per 1 000 invånare. Näst flest har Blekinge län med 74 hästar per 1 000 invånare.

Antalet platser med häst år 2010 har skattats till 77 800. Antalet hästar per plats är i genomsnitt 4,7. En plats definieras som en bebyggd eller obebyggd fastighet. Om flera personer hyr stall eller stallplats på en fastighet eller om flera personer har sina hästar på bete på samma fastighet och sköter sina hästar självständigt, räknas det ändå som endast en plats.

Övrig djurhållning

Antalet *minkar* (avelshonor) redovisades 2009/10 till 180 000. I landet finns 70 aktiva minkfarmare. Både antalet avelshonor och antalet företag är oförändrade sedan 2008/09. Jämfört med 1990/91 har avelshonorna minskat med närmare en tredjedel och antalet företag minskat med drygt två tredjedelar (**tabell 6.20**).

Antalet *biodlare* (medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund) uppgick år 2010 till knappt 9 700, en ökning med 3 % sedan 2009. Från 1990 till 2008 har detta antal ständigt sjunkit. Uppräknad skörd av honung låg år 2010 på 3 300 ton (**tabell 6.21**).

Antalet *renar* uppgick år 2010 till 250 000. Det är närmare 30 000 fler renar än för tio år sedan. Antalet renägare var 4 700 år 2010, en siffra som varit relativt oförändrad de senaste åren (**tabell 6.22**).

Om statistiken

Husdjur inom jordbruket

Statistiken över antal husdjur har sedan 1968 erhållits från lantbruksregistret. Årligen har insamlats uppgifter från företag med mer än 2 hektar åkermark. Dessutom har inhämtats uppgifter från företag med mindre än 2 hektar åkermark men med stor djurbesättning. De minimigränser som gällde för att djur vid företag med djurbesättningar och högst 2,0 hektar åkermark skulle medräknas var minst 50 kor, minst 250 nötkreatur, minst 50 tackor, minst 50 suggor, minst 250 svin eller minst 1 000 höns inklusive kycklingar.

Undersökningens omfattning varierar. Vissa år berörs samtliga jordbruksföretag medan enbart ett urval av jordbruksföretag berörs andra år. Uppgifter ställs årligen samman i Lantbruksregistret, LBR.

Fram t.o.m. 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in via pappersenkäter av SCB. Fr.o.m. år 2000 är Jordbruksverket ansvarig myndighet. I och med det har även administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter. Jordbrukarna behöver på så sätt inte lämna samma uppgifter mer än en gång.

Fr.o.m. år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Fr.o.m. 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna för år 2010 inte är fullt jämförbara med föregående års siffror. På grund av detta har det i alla tabeller lagts in värden för riket som överensstämmer med den gamla, svenska definitionen av LBR.

Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,0 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,0 hektar jordbruksmark. I LBR 2010 används därför en avgränsning på minst 2,0 hektar åkermark eller

minst 5,0 hektar jordbruksmark.

Den population som statistiken ska belysa utgörs av samtliga jordbruksföretag i landet som i juni 2010 uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade mer än 2,0 ha åkermark
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta
- innehade djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari 2010 till och med den 10 juni 2010 omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 suggor eller 50 svin, eller minst 20 får, eller 1 000 fjäderfä.

Lantbruksregistret uppdateras årligen genom statistiska undersökningar och uppgifter från administrativa register vid Jordbruksverket. För närvarande görs mer omfattande uppdatering av LBR vart tredje år, då samtliga jordbruksföretag undersöks genom en postenkät.

Denna statistik baseras på uppgifter från LBR 2010 som i sin tur baseras på dels en postenkätundersökning i juni 2010 till samtliga jordbruksföretag i landet, dels administrativa register vid Jordbruksverket. De administrativa register som används är främst Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserad stöd (ARARAT) samt Jordbruksverkets centrala djurdatabas (CDB) som innehåller aktuella uppgifter för samtliga nötkreatur i landet.

Undersökningen om hästar genomfördes 2010. Referenstidpunkt är den 10:e juni 2010. De resultat som redovisas är antalet hästar samt antalet platser med häst i Sverige. Utifrån hästundersökningen 2004 har erfarenheter dragits som medfört vissa metodjusteringar inför 2010 års undersökning. Alla fastigheter i Sverige enligt fastighetstaxeringsregistret 2009 ingår i rampopulationen, bebyggda som obebyggda. Målpopulationen utgörs av fastigheter med häst. Populationen bestod av tre delpopulationer:

- Ridskolor och andra liknande föreningar / företag totalundersöktes och dess fastigheter uteslöts i största möjliga mån från ramen innehållande fastighetsägare.
- Fastighetsägare enligt fastighetstaxeringsregistret 2009 har urvalsundersökts.
- Från 17 storstadskommuner i Stockholm, Göteborg och Malmö har uppgifter om häst-antal och hästhållare hämtats från djurskyddsregister. Dessa fastigheter är exkluderade ur fastighetstaxeringsregistret 2009 innan urvalet drogs.

Uppgifterna inhämtades via enkät i pappersform eller via Internet.

Annan djurskötsel

Statistik rörande pälsdjursskötsel utarbetas fortlöpande av Sveriges Pälsdjursuppfödares Riksförbund.

Sveriges Biodlares Riksförbund utarbetar statistik över biodlingen utifrån postenkäter.

Uppgifter om *rennäringen*, vad avser antalet samebyar, antalet företag och antalet renar, är hämtade från Sametinget via bearbetning av de s.k. renlängderna.

Annan publicering

Uppgifter om antal husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 20 SM 1101.

Uppgifter om hästar publiceras i Statistiskt meddelande JO 24 SM 1101.

Publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

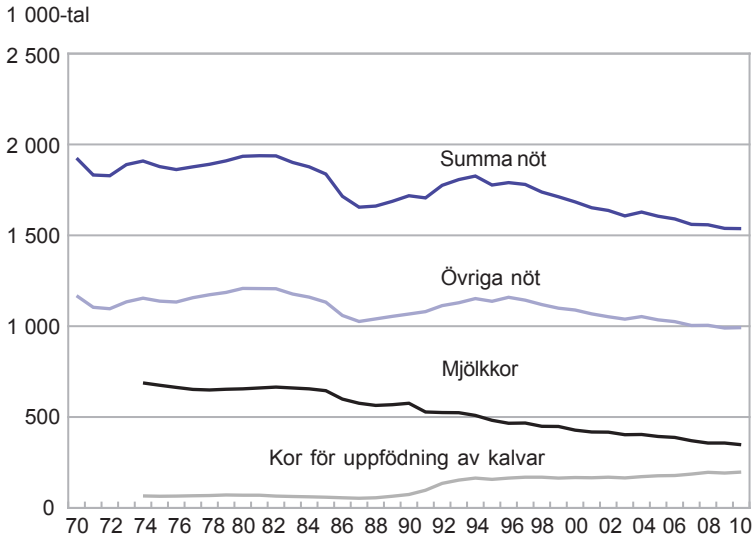
Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Uppgifter om pälsdjursskötsel erhålls årligen från Sveriges Pälsdjursuppfödares Riksförbund.

Uppgifter om biodling publiceras regelmässigt i Bitidningen vilken ges ut av Sveriges Biodlares Riksförbund.

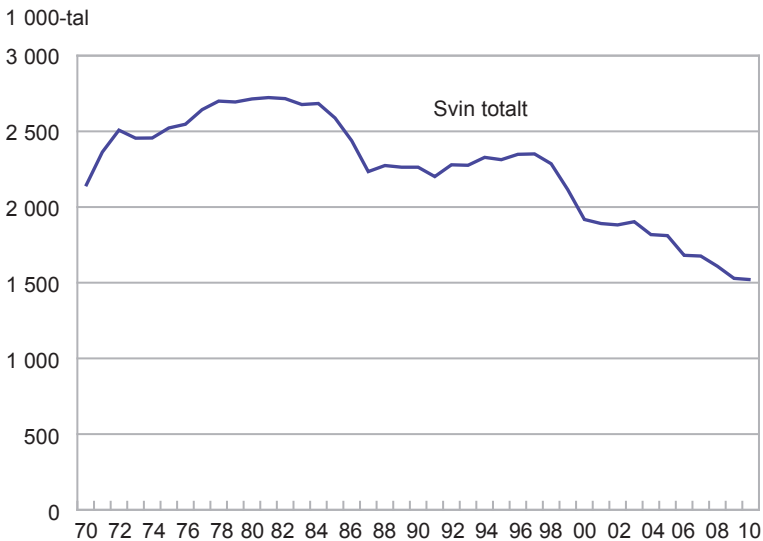
Uppgifter om antalet samebyar, antalet företag och antalet renar är hämtade från underlag vid Sametinget.

Figur 6A
Antal nötkreatur 1970–2010
Number of cattle

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

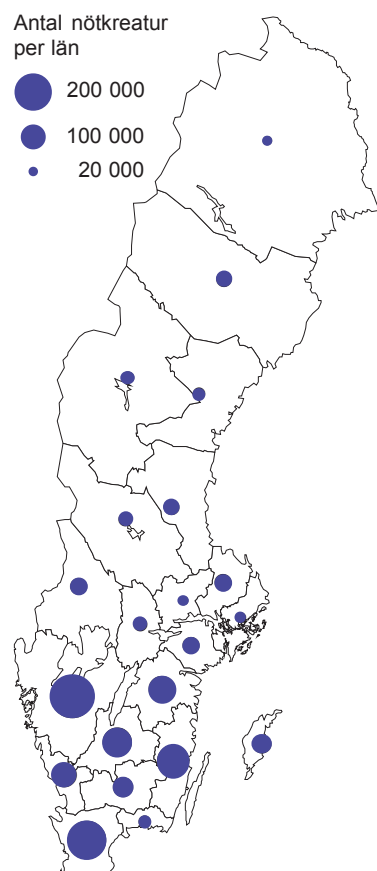
Figur 6B
Antal svin 1970–2010
Number of pigs

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6C
Nötkreaturens geografiska fördelning
2010

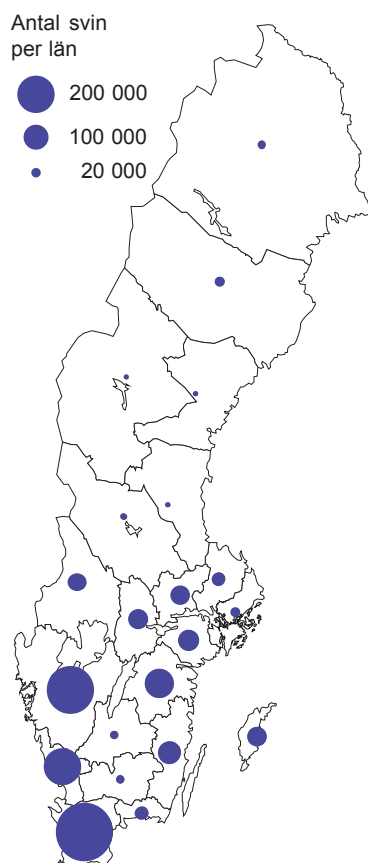
Geographical distribution of cattle

Källa: Jordbruksverket och SCB,
 Lantbruksregistret.

Figur 6D
Svinens geografiska fördelning
2010

Geographical distribution of pigs

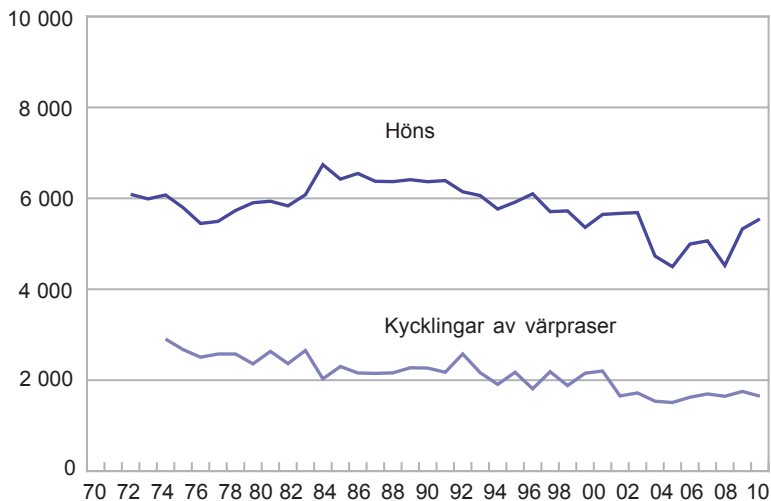

Källa: Jordbruksverket och SCB,
 Lantbruksregistret.

Figur 6E
Antal höns och kycklingar 1972–2010

Number of fowls and chickens

1 000-tal

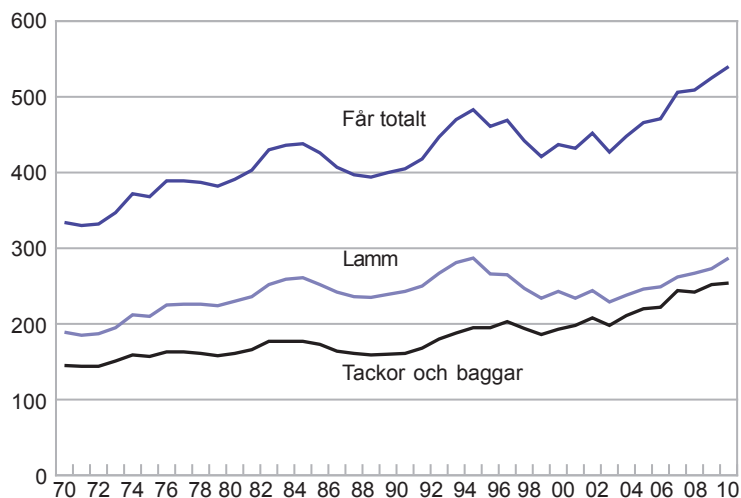

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6F
Antal får 1970–2010

Number of sheep

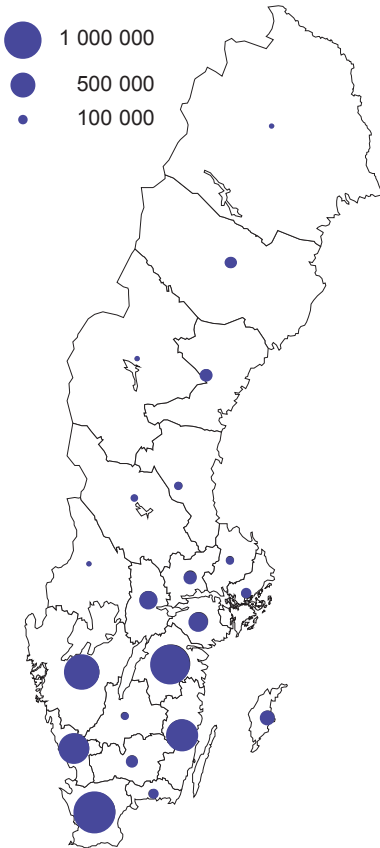
1 000-tal

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6G
Hönsens geografiska fördelning 2010
Geographical distribution of fowls

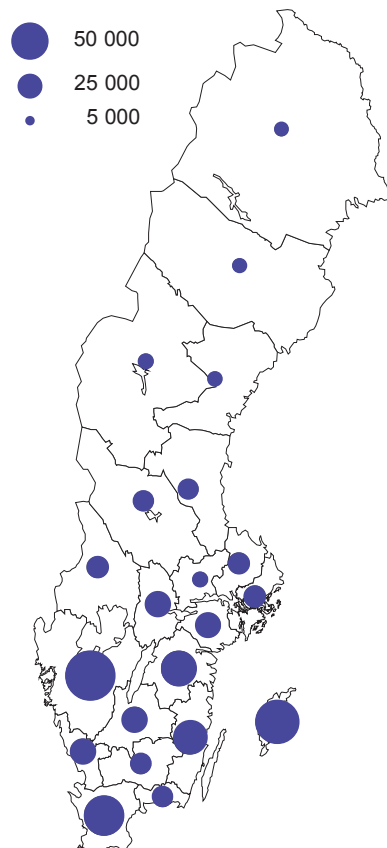
Antal höns per län

Källa: Jordbruksverket och SCB,
 Lantbruksregistret.

Figur 6H
Fårens geografiska fördelning 2010
Geographical distribution of sheep

Antal får (inkl. lamm) per län

Källa: Jordbruksverket och SCB,
 Lantbruksregistret.

Tabell 6.1**Antal djur av olika slag 1980–2010***Number of livestock*

Djurslag	1980 ¹	1990 ¹	1999 ¹	2005	2008	2009	2010 ²
Kor för mjölkproduktion	655 738	576 409	448 520	393 263	357 194	356 776	348 095
Kor för uppfödning av kalvar	70 916	74 544	164 801	176 613	196 254	191 505	197 053
Kvigor, tjurar o. stutar	613 818	543 458	600 130	526 562	512 744	501 930	512 566
Kalvar under 1 år	594 550	524 032	499 469	508 495	492 189	488 070	478 944
Summa nötkreatur	1 935 022	1 718 443	1 712 920	1 604 933	1 558 381	1 538 281	1 536 658
Tackor och baggar	161 043	161 178	193 644	222 009	251 484	253 916	273 126
Lamm	230 586	243 621	243 605	249 275	273 296	286 570	291 796
Summa får	391 629	404 799	437 249	471 284	524 780	540 487	564 922
Getter, avelshonor	..	..	..	3 418 ³	..	..	..
Övriga getter, inkl. killingar	..	..	..	2 091 ³	..	..	..
Summa getter	..	..	..	5 509 ³	..	..	..
Galtar för avel, 50 kg och däröver	11 932	8 591	4 175	2 697	2 438	2 414	2 327
Suggor för avel, 50 kg och däröver	278 249	221 092	220 205	185 415	167 394	157 851	153 635
Slaktsvin 20 kg ⁴ och däröver	1 253 804	1 024 820	1 239 480	1 085 304	974 112	942 521	936 910
Smågrisar under 20 kg ⁵	1 170 212	1 009 440	651 353	537 800	465 345	425 953	427 002
Summa svin	2 714 197	2 263 943	2 115 213	1 811 216	1 609 289	1 528 740	1 519 874
Höns 20 veckor eller äldre (exkl. kycklingar)	5 937 152	6 391 943	5 647 509	5 065 258	5 546 125	5 260 612	6 061 498
Kycklingar av värpras avsedda för äggproduktion	2 635 620	2 175 676	2 202 333	1 696 778	1 648 634	1 897 990	1 646 730
Summa höns och kycklingar	8 572 772	8 567 619	7 849 842	6 762 036	7 194 759	7 158 602	7 708 228
Kalkoner	..	..	..	121 549	..	..	129 578

1) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

2) Enligt ny LBR-definition.

3) Avser 2003.

4) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

5) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin under 3 månader.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.2**Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin, höns m.m. 1980–2010***Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs, fowls and others*

Djurslag	1980 ¹	1990 ¹	1999 ¹	2005	2008	2009	2010 ²
Kor för mjölkproduktion	44 143	25 921	13 963	8 548	6 474	6 020	5 619
Kor för uppfödning av kalvar	12 436	10 883	14 254	12 823	12 345	11 922	12 190
Kvigor, tjurar och stutar	63 179	42 696	32 231	24 808	21 536	20 330	20 295
Kalvar under 1 år	62 314	41 986	29 189	22 888	19 911	18 965	18 494
Totalt med nötkreatur	70 503	47 292	33 978	26 179	22 844	21 733	21 586
Tackor och baggar	10 125	9 688	8 209	7 595	8 169	8 169	8 628
Lamm	9 547	9 101	7 636	6 666	6 958	7 047	7 364
Totalt med får	10 238	9 749	8 247	7 653	8 186	8 245	8 657
Getter, avelshonor	..	..	..	307 ³	..	..	..
Övriga getter inkl. killingar	..	..	..	413 ³	..	..	..
Totalt med getter	..	..	..	518 ³	..	..	..
Hästar	..	..	14 309	..	..	..	17 509
Galtar för avel, 50 kg och däröver	8 169	5 607	2 480	1 259	995	885	723
Suggor för avel, 50 kg och däröver	19 247	10 836	4 111	1 767	1 350	1 122	1 031
Slaktsvin, 20 kg och däröver	15 419	8 591	4 909	2 306	1 999	1 773	1 410
Smågrisar under 20 kg	19 774	10 923	3 660	1 644	1 182	989	913
Totalt med svin	26 122	14 301	6 014	2 794	2 380	2 027	1 695
Höns, 20 veckor eller äldre (exkl. kycklingar)	23 603	12 900	6 441	4 916	4 643	3 306	3 703
Kycklingar av värpras avsedda för äggproduktion	5 093	1 875	829	634	854	573	487
Kalkoner	..	..	..	338	..	..	102
Utan nötkreatur, får, svin eller höns ⁴	32 258	36 695	36 800	41 581	40 476	41 555	41 102

1) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

2) Enligt ny LBR-definition.

3) Avser 2003.

4) Andra djur än nötkreatur, får, svin eller höns kan förekomma.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.3**Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2010***Average size of herd*

Djurslag	1980 ¹	1990 ¹	1999 ¹	2005	2008	2009	2010 ²
Kor för mjölkproduktion	15	22	32	46	55	59	62
Kor för uppfödning av kalvar	6	7	12	14	16	16	16
Nötkreatur totalt	27	36	50	61	68	71	71
Tackor och baggar	16	17	24	29	31	31	32
Suggor och galtar ³	15	21	54	106	121	80	156
Slaktsvin och smågrisar ^{3,4}	81	119	252	471	487	532	664
Höns exkl. kycklingar	250	500	880	1 030	1 195	1 591	1 637
Kycklingar av värpras	500	1 150	2 700	2 680	1 931	3 312	3 381

1) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

2) Enligt ny LBR-definition.

3) T.o.m. 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyltor med slaktsvin.

Fr.o.m. 1996 samredovisades de med "Suggor och galtar".

4) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

Fr.o.m. 1994 avser uppgiften svin över 20 kg.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.4
Antal nötkreatur 2010
Number of cattle

Område	Kor För mjölk- produk- tion	För upp- födning av kalvar	Summa kor	Kvigor, tjurar och stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Summa nötkreatur
<i>Län</i>						
Stockholms	3 939	3 460	7 399	7 008	6 156	20 563
Uppsala	11 039	5 769	16 808	15 843	15 372	48 023
Södermanlands	10 507	6 779	17 286	15 429	15 169	47 884
Östergötlands	25 216	14 925	40 141	37 687	35 709	113 537
Jönköpings	29 582	15 428	45 010	41 743	40 045	126 798
Kronobergs	12 666	9 287	21 953	22 224	19 897	64 074
Kalmar	40 882	13 600	54 482	51 994	45 503	151 979
Gotlands	16 349	5 608	21 957	21 736	19 744	63 437
Blekinge	4 278	5 736	10 014	9 818	8 953	28 785
Skåne	38 905	36 631	75 536	70 537	69 531	215 604
Hallands	25 893	8 265	34 158	29 697	29 590	93 445
Västra Götalands	59 383	30 637	90 020	86 558	80 434	257 012
Värmlands	7 461	9 785	17 246	18 197	15 302	50 745
Örebro	6 912	5 297	12 209	12 368	11 624	36 201
Västmanlands	4 286	2 784	7 070	6 005	7 173	20 248
Dalarnas	6 125	5 674	11 799	10 962	10 167	32 928
Gävleborgs	8 618	6 039	14 657	14 308	12 041	41 006
Västernorrlands	7 587	4 640	12 227	10 491	9 064	31 782
Jämtlands	8 334	3 937	12 271	10 198	9 488	31 957
Västerbottens	13 694	1 718	15 412	13 453	12 241	41 106
Norrbottnens	6 439	1 054	7 493	6 310	5 741	19 544
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	26 582	10 563	37 145	31 241	32 645	101 031
Gmb	63 659	28 251	91 910	89 310	82 020	263 240
Gns	43 433	18 669	62 102	58 702	57 781	178 585
Ss	37 131	25 314	62 445	59 932	58 105	180 482
Gsk	113 623	78 735	192 358	183 906	168 963	545 227
Ssk	18 423	16 701	35 124	33 296	29 059	97 479
Nn	23 860	14 634	38 494	34 444	30 477	103 415
Nö	21 384	4 186	25 570	21 735	19 894	67 199
<i>Hela riket¹</i>						
2010	348 095	197 053	545 148	512 566	478 944	1 536 658
2010 tidigare LBR-def.	347 450	193 582	541 032	508 412	475 525	1 524 969
2009	356 776	191 505	548 281	501 930	488 070	1 538 281
2008	357 194	196 254	553 448	512 744	492 189	1 558 381
2007	369 646	185 717	555 363	515 737	488 625	1 559 725
2005	393 263	176 613	569 876	526 562	508 495	1 604 933
1999 ²	448 520	164 801	613 321	600 130	499 469	1 712 920
1990 ²	576 409	74 544	650 953	543 458	524 032	1 718 443

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.5
Antal mjölkcor efter besättningsstorlek 2010
Number of dairy cows by size of herd

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkcor						Summa mjölkcor
	1–9	10–24	25–49	50–74	75–99	Över 99	
<i>Län</i>							
Stockholms	..	308	1 204	872	367	1 188	3 939
Uppsala	23	724	2 693	2 574	1 177	3 848	11 039
Södermanlands	..	313	2 315	2 896	1 320	3 663	10 507
Östergötlands	16	718	4 844	5 248	3 753	10 637	25 216
Jönköpings	83	1 666	7 693	7 190	4 867	8 083	29 582
Kronobergs	34	777	3 159	2 580	2 058	4 058	12 666
Kalmar	33	773	5 871	6 724	4 645	22 836	40 882
Gotlands	33	713	3 721	2 644	1 491	7 747	16 349
Blekinge	28	383	1 453	534	774	1 106	4 278
Skåne	83	1 180	5 793	5 551	3 661	22 637	38 905
Hallands	46	829	3 638	3 594	2 954	14 832	25 893
Västra Götalands	274	3 390	13 819	12 311	7 638	21 951	59 383
Värmlands	60	467	1 529	1 399	800	3 206	7 461
Örebro	20	420	1 284	1 458	753	2 977	6 912
Västmanlands	1	118	557	733	505	2 372	4 286
Dalarnas	61	720	1 264	1 505	419	2 156	6 125
Gävleborgs	84	1 070	2 285	2 343	603	2 233	8 618
Västernorrlands	42	642	1 907	1 229	932	2 835	7 587
Jämtlands	20	1 002	1 965	2 646	675	2 026	8 334
Västerbottens	75	1 235	3 479	3 645	1 525	3 735	13 694
Norrbottnens	51	534	1 322	1 746	606	2 180	6 439
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	43	793	2 980	2 945	2 691	17 130	26 582
Gmb	75	1 563	9 857	9 630	6 272	36 262	63 659
Gns	127	1 516	8 428	8 696	5 453	19 213	43 433
Ss	41	1 841	8 138	8 284	4 191	14 636	37 131
Gsk	360	6 333	27 553	23 996	16 652	38 729	113 623
Ssk	97	1 446	3 766	3 932	1 834	7 348	18 423
Nn	179	2 408	5 883	6 170	2 299	6 921	23 860
Nö	145	2 082	5 190	5 769	2 131	6 067	21 384
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
– 2,0	16	196	433	307	339	2 323	3 614
2,1– 5,0	14	–	–	–	–	248	262
5,1– 10,0	121	169	32	72	–	403	797
10,1– 20,0	448	2 150	858	–	75	160	3 691
20,1– 30,0	235	3 683	3 356	683	93	696	8 746
30,1– 50,0	125	6 590	17 302	5 158	326	658	30 159
50,1– 100,0	95	4 612	39 229	31 594	15 049	14 036	104 615
100,1–	13	582	10 585	31 608	25 641	127 782	196 211
<i>Hela riket¹</i>							
2010	1 067	17 982	71 795	69 422	41 523	146 306	348 095
2010 tidigare LBR-def.	1 051	17 786	71 362	69 422	41 523	146 306	347 450
2007	1 612	26 702	101 267	79 236	43 309	117 520	369 646
2005	2 235	38 301	124 852	88 122	43 052	96 701	393 263
2003 ²	3 123	47 855	145 063	87 283	41 949	77 247	402 520
1999 ²	7 396	84 842	188 880	85 049	..	..	448 520
1990 ²	27 928	198 372	245 115	62 243	17 820	24 931	576 409

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.6**Antal företag med nötkreatur 2010***Number of holdings with cattle*

Område	Kor		Samt- liga kor	Kvigor, tjurar o. stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Summa företag med nötkreatur
	För mjölk- produk- tion	För upp- födning av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	77	270	347	394	324	428
Uppsala	203	404	605	716	627	749
Södermanlands	164	321	484	541	495	585
Östergötlands	354	668	1 020	1 153	1 077	1 221
Jönköpings	540	1 096	1 633	1 848	1 733	1 945
Kronobergs	227	729	954	1 095	984	1 155
Kalmar	496	788	1 277	1 440	1 324	1 514
Gotlands	258	234	492	580	546	600
Blekinge	87	447	534	573	524	600
Skåne	510	1 828	2 335	2 526	2 376	2 678
Hallands	322	637	958	1 068	977	1 151
Västra Götalands	1 019	2 168	3 184	3 627	3 347	3 898
Värmlands	139	525	661	768	656	817
Örebro	112	321	432	499	465	537
Västmanlands	58	179	237	274	241	296
Dalarnas	126	376	501	587	507	640
Gävleborgs	198	391	588	703	596	750
Västernorrlands	149	318	465	582	500	626
Jämtlands	177	245	422	497	447	526
Västerbottens	279	159	437	566	519	598
Norrbottens	124	86	209	258	229	272
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	297	600	894	988	913	1 048
Gmb	820	1 285	2 102	2 366	2 207	2 473
Gns	641	954	1 594	1 834	1 712	1 970
Ss	615	1 433	2 045	2 391	2 106	2 539
Gsk	1 965	5 512	7 464	8 354	7 715	8 870
Ssk	336	1 084	1 415	1 618	1 430	1 759
Nn	503	992	1 491	1 774	1 541	1 900
Nö	442	330	770	970	870	1 027
<i>Hela riket¹</i>						
2010	5 619	12 190	17 775	20 295	18 494	21 586
2010 tidigare LBR-def.	5 593	11 766	17 325	19 824	18 123	21 047
2009	6 020	11 922	17 908	20 330	18 965	21 733
2008	6 474	12 345	18 784	21 536	19 911	22 844
2007	7 096	12 494	19 549	22 501	20 780	23 878
2005	8 548	12 823	21 254	24 808	22 888	26 179
1999 ²	13 963	14 254	27 226	32 231	29 189	33 978
1990 ²	25 921	10 883	..	42 696	41 986	47 292

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.7

Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2010

Number of holdings with dairy cows by size of herd

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkkor						Summa företag med mjölkkor
	1–9	10–24	25–49	50–74	75–99	Över 99	
<i>Län</i>							
Stockholms	–	17	33	14	4	9	77
Uppsala	4	39	78	42	14	26	203
Södermanlands	–	18	61	48	16	21	164
Östergötlands	..	..	129	86	44	55	354
Jönköpings	11	94	210	120	57	48	540
Kronobergs	6	43	87	41	24	26	227
Kalmar	5	42	158	110	54	127	496
Gotlands	5	40	103	45	17	48	258
Blekinge	4	21	39	8	9	6	87
Skåne	13	69	158	91	43	136	510
Hallands	7	47	99	58	35	76	322
Västra Götalands	36	190	378	198	89	128	1 019
Värmlands	10	29	45	23	10	22	139
Örebro	3	24	35	24	9	17	112
Västmanlands	..	7	17	12	..	15	58
Dalarnas	10	40	33	23	5	15	126
Gävleborgs	11	63	64	39	7	14	198
Västernorrlands	7	37	55	20	11	19	149
Jämtlands	3	54	56	43	8	13	177
Västerbottens	10	66	100	59	18	26	279
Norrbottnens	7	29	38	28	7	15	124
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	7	44	79	48	32	87	297
Gmb	11	87	269	160	73	220	820
Gns	18	84	224	140	64	111	641
Ss	7	103	226	136	50	93	615
Gsk	50	356	756	391	194	218	1 965
Ssk	15	83	107	63	22	46	336
Nn	27	137	166	101	27	45	503
Nö	20	113	149	93	25	42	442
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
– 2,0	4	10	12	5	4	13	48
2,1– 5,0	..	–	–	–	–	..	4
5,1– 10,0	19	13	..	..	–	..	36
10,1– 20,0	64	143	27	–	..	..	236
20,1– 30,0	33	214	105	12	..	..	369
30,1– 50,0	16	364	505	88	4	5	982
50,1– 100,0	14	233	1 057	520	178	107	2 109
100,1–	3	30	269	506	299	728	1 835
<i>Hela riket¹</i>							
2010	155	1 007	1 976	1 132	487	862	5 619
2010 tidigare LBR-def.	151	997	1 964	1 132	487	862	5 593
2007	225	1 499	2 814	1 313	509	736	7 096
2005	309	2 152	3 501	1 463	506	617	8 548
2003 ²	450	2 711	4 101	1 462	492	504	9 720
1999 ²	1 425	4 862	5 485	1 458	..	..	13 963
1990 ²	5 228	11 811	7 428	1 069	212	173	25 921

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.8
Antal får 2010
Number of sheep

Område	Tackor och baggar födda 2009 och tidigare	Lamm	Summa får och lamm
<i>Län</i>			
Stockholms	9 235	11 210	20 445
Uppsala	9 943	10 538	20 481
Södermanlands	12 405	13 426	25 831
Östergötlands	23 078	24 618	47 696
Jönköpings	11 551	13 360	24 911
Kronobergs	8 593	9 616	18 209
Kalmar	19 374	19 087	38 461
Gotlands	30 245	34 789	65 034
Blekinge	8 341	8 446	16 787
Skåne	27 424	30 388	57 812
Hallands	11 339	12 917	24 256
Västra Götalands	39 568	40 985	80 553
Värmlands	9 271	9 888	19 159
Örebro	11 031	12 670	23 701
Västmanlands	5 269	5 618	10 887
Dalarnas	9 065	8 612	17 677
Gävleborgs	8 607	8 076	16 683
Västernorrlands	4 548	3 837	8 385
Jämtlands	5 197	5 309	10 506
Västerbottens	4 678	4 294	8 972
Norrbottnens	4 364	4 112	8 476
<i>Produktionsområden</i>			
Gss	10 883	11 619	22 502
Gmb	54 319	60 572	114 891
Gns	23 694	24 959	48 653
Ss	45 167	51 334	96 501
Gsk	85 077	91 839	176 916
Ssk	23 912	23 865	47 777
Nn	18 945	17 243	36 188
Nö	11 129	10 365	21 494
<i>Hela riket¹</i>			
2010	273 126	291 796	564 922
2010 tidigare LBR-def.	261 566	279 838	541 404
2009	253 916	286 570	540 487
2008	251 484	273 296	524 780
2007	241 686	267 235	508 921
2005	222 009	249 275	471 284
1999 ²	193 644	243 605	437 249
1990 ²	161 974	243 621	404 799

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.9**Antal tackor och baggar efter besättningsstorlek 2010***Number of ewes and rams by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa tackor och baggar
	1–9	10–24	25–49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	598	1 759	2 169	4 709	9 235
Uppsala	558	2 369	2 908	4 108	9 943
Södermanlands	527	2 305	1 856	7 717	12 405
Östergötlands	620	3 299	4 101	15 058	23 078
Jönköpings	889	2 880	2 452	5 330	11 551
Kronobergs	635	1 689	1 737	4 532	8 593
Kalmar	565	3 161	3 874	11 774	19 374
Gotlands	223	1 189	3 548	25 285	30 245
Blekinge	295	1 281	1 978	4 787	8 341
Skåne	1 568	4 332	4 469	17 055	27 424
Hallands	835	2 366	1 775	6 363	11 339
Västra Götalands	2 662	9 248	7 498	20 160	39 568
Värmlands	768	2 514	2 238	3 751	9 271
Örebro	525	1 627	1 713	7 166	11 031
Västmanlands	206	906	853	3 304	5 269
Dalarnas	384	2 394	1 859	4 428	9 065
Gävleborgs	483	1 955	2 306	3 863	8 607
Västernorrlands	529	1 211	1 148	1 660	4 548
Jämtlands	364	1 303	825	2 705	5 197
Västerbottens	566	1 449	1 183	1 480	4 678
Norrbottnens	330	1 002	943	2 089	4 364
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	672	1 908	1 887	6 416	10 883
Gmb	1 114	4 557	8 189	40 459	54 319
Gns	1 065	4 381	3 841	14 407	23 694
Ss	2 265	8 462	9 113	25 327	45 167
Gsk	5 156	17 230	16 531	46 160	85 077
Ssk	1 520	6 035	4 787	11 570	23 912
Nn	1 239	4 598	4 633	8 475	18 945
Nö	1 099	3 068	2 452	4 510	11 129
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
– 2,0	935	5 884	4 152	7 724	18 695
2,1– 5,0	3 821	10 566	5 401	3 072	22 860
5,1– 10,0	3 556	12 211	9 694	7 864	33 325
10,1– 20,0	2 269	9 521	12 919	20 221	44 930
20,1– 30,0	1 027	3 429	5 825	22 427	32 708
30,1– 50,0	922	2 965	5 464	30 128	39 479
50,1– 100,0	990	3 234	4 304	38 494	47 022
100,1–	610	2 429	3 674	27 394	34 107
<i>Hela riket¹</i>					
2010	14 130	50 239	51 433	157 324	273 126
2010 tidigare LBR-def.	13 257	44 392	47 347	156 570	261 566
2007	13 882	45 446	45 199	137 159	241 686
2005	11 833	45 536	45 774	118 866	222 009
2003 ²	11 419	45 885	46 246	106 913	210 463
1999 ²	14 186	48 083	45 196	86 179	193 644
1990 ²	23 876	41 740	39 330	57 028	161 974

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.10**Antal företag med tackor och baggar efter besättningsstorlek 2010***Number of holdings with ewes and rams by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa företag med tackor och baggar
	1–9	10–24	25–49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	97	115	64	48	324
Uppsala	96	151	86	47	380
Södermanlands	93	146	54	54	347
Östergötlands	119	201	118	125	563
Jönköpings	159	195	76	56	486
Kronobergs	115	109	54	40	318
Kalmar	96	203	110	94	503
Gotlands	38	70	102	183	393
Blekinge	56	79	59	46	240
Skåne	305	277	131	121	834
Hallands	156	154	51	52	413
Västra Götalands	491	601	222	175	1 489
Värmlands	140	166	63	38	407
Örebro	93	102	53	58	306
Västmanlands	39	58	25	24	146
Dalarnas	69	158	54	43	324
Gävleborgs	84	129	65	37	315
Västernorrlands	99	78	35	18	230
Jämtlands	69	82	24	20	195
Västerbottens	102	96	35	13	246
Norrbottnens	55	64	26	24	169
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	133	124	54	46	357
Gmb	205	279	238	301	1 023
Gns	200	277	111	114	702
Ss	393	539	267	216	1 415
Gsk	939	1 121	492	406	2 958
Ssk	274	394	139	107	914
Nn	234	301	134	82	751
Nö	193	199	72	44	508
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
– 2,0	158	382	124	72	736
2,1– 5,0	682	708	165	34	1 589
5,1– 10,0	638	793	293	99	1 823
10,1– 20,0	421	596	369	240	1 626
20,1– 30,0	197	217	169	214	797
30,1– 50,0	170	186	156	248	760
50,1– 100,0	183	200	127	263	773
100,1–	122	152	104	146	524
<i>Hela riket¹</i>					
2010	2 571	3 234	1 507	1 316	8 628
2010 tidigare LBR-def.	2 423	2 855	1 385	1 302	7 965
2007	2 536	2 920	1 323	1 205	7 984
2005	2 272	2 911	1 336	1 076	7 595
2003 ²	2 284	2 963	1 362	999	7 608
1999 ²	2 916	3 119	1 325	849	8 209
1990 ²	5 094	2 828	1 169	597	9 688

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.11
Antal svin 2010
Number of pigs

Område	Galtar	Suggor	Slaktsvin, 20 kg och däröver	Smågrisar, under 20 kg	Summa svin
<i>Län</i>					
Stockholms	10	824	11 018	2 037	13 889
Uppsala	414	4 090	15 379	9 169	29 052
Södermanlands	44	6 110	39 899	21 410	67 463
Östergötlands	83	13 736	76 757	34 600	125 176
Jönköpings	22	2 757	5 275	4 793	12 847
Kronobergs	30	1 589	6 949	4 482	13 050
Kalmar	80	7 537	49 826	23 936	81 379
Gotlands	33	6 123	35 124	21 710	62 990
Blekinge	27	1 634	20 568	6 931	29 160
Skåne	928	42 794	249 231	113 389	406 342
Hallands	208	16 034	108 815	60 429	185 486
Västra Götalands	256	30 898	177 288	69 927	278 369
Värmlands	30	4 271	32 083	10 578	46 962
Örebro	35	5 083	41 828	14 982	61 928
Västmanlands	39	5 109	30 491	15 852	51 491
Dalarnas	15	1 596	4 487	2 702	8 800
Gävleborgs	12	286	5 036	1 440	6 774
Västernorrlands	8	529	5 299	814	6 650
Jämtlands	4	138	648	681	1 471
Västerbottens	39	1 517	10 897	3 818	16 271
Norrbottnens	10	980	10 012	3 322	14 324
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	850	32 713	205 182	98 819	337 564
Gmb	265	30 449	198 889	97 369	326 972
Gns	256	37 740	222 234	86 439	346 669
Ss	547	23 534	157 143	70 160	251 384
Gsk	277	20 542	96 910	53 060	170 789
Ssk	54	5 103	24 164	11 058	40 379
Nn	29	1 055	11 479	2 947	15 510
Nö	49	2 499	20 909	7 150	30 607
<i>Hela riket¹</i>					
2010	2 327	153 635	936 910	427 002	1 519 874
2010 tidigare LBR-def.	2 317	153 556	936 576	426 772	1 519 221
2009	2 414	157 851	942 521	425 953	1 528 740
2008	2 438	167 394	974 112	465 345	1 609 289
2007	2 491	178 953	1 015 365	479 518	1 676 327
2005	2 697	185 415	1 085 304	537 800	1 811 216
1999 ²	4 175	220 205	1 239 480	651 353	2 115 213
1990 ²	8 591	221 092 ³	1 024 820 ³	1 009 440	2 263 943

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

3) T.o.m. 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyltor med "Slaktsvin 20 kg och däröver". Fr.o.m. 1996 samredovisas de med "Suggor och galtar".

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.12**Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek 2010***Number of sows and boars by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar				Summa suggor och galtar
	1-49	50-99	100-199	Över 199	
<i>Län</i>					
Stockholms	74	57	289	414	834
Uppsala	164	357	725	3 258	4 504
Södermanlands	113	80	1 188	4 773	6 154
Östergötlands	98	631	1 198	11 892	13 819
Jönköpings	73	78	435	2 193	2 779
Kronobergs	74	130	214	1 201	1 619
Kalmar	220	714	915	5 768	7 617
Gotlands	175	531	629	4 821	6 156
Blekinge	232	52	425	952	1 661
Skåne	2 218	3 661	7 490	30 353	43 722
Hallands	1 210	1 652	3 927	9 453	16 242
Västra Götalands	641	1 069	4 241	25 203	31 154
Värmlands	27	435	630	3 209	4 301
Örebro	48	178	1 085	3 807	5 118
Västmanlands	34	75	525	4 514	5 148
Dalarnas	151	—	124	1 336	1 611
Gävleborgs	71	227	—	—	298
Västernorrlands	12	112	142	271	537
Jämtlands	51	91	—	—	142
Västerbottens	216	133	210	997	1 556
Norrbottnens	15	97	275	603	990
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	1 780	2 869	7 581	21 333	33 563
Gmb	1 325	2 185	3 760	23 444	30 714
Gns	452	1 151	4 756	31 637	37 996
Ss	418	1 088	3 756	18 819	24 081
Gsk	1 369	2 313	3 102	14 035	20 819
Ssk	142	175	961	3 879	5 157
Nn	198	349	266	271	1 084
Nö	233	230	485	1 600	2 548
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
— 2,0	301	469	1 668	28 142	30 580
2,1— 5,0	135	—	—	1 057	1 192
5,1— 10,0	316	163	170	2 367	3 016
10,1— 20,0	1 013	452	852	477	2 794
20,1— 30,0	830	1 162	688	2 486	5 166
30,1— 50,0	1 422	865	2 231	5 420	9 938
50,1— 100,0	1 390	3 511	6 462	17 385	28 748
100,1—	510	3 738	12 596	57 684	74 528
<i>Hela riket¹</i>					
2010	5 917	10 360	24 667	115 018	155 962
2010 tidigare LBR-def.	5 828	10 360	24 667	115 018	155 873
2007	10 571	15 737	34 028	121 108	181 444
2005	14 158	18 647	36 595	118 712	188 112
2003 ²	21 888	25 308	40 968	120 308	208 472
1999 ²	38 890	38 474	44 644	102 372	224 380
1990 ²	..	..	..	..	..

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.13**Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 2010***Number of fattening pigs by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa slaktsvin
	1–99	100–249	250–499	500–749	Över 749	
<i>Län</i>						
Stockholms	181	105	300	–	10 432	11 018
Uppsala	303	1 803	2 378	–	10 895	15 379
Södermanlands	231	150	1 430	1 930	36 158	39 899
Östergötlands	327	790	4 193	4 159	67 288	76 757
Jönköpings	140	502	920	–	3 713	5 275
Kronobergs	195	414	1 098	600	4 642	6 949
Kalmar	544	1 422	4 132	6 494	37 234	49 826
Gotlands	565	310	3 045	3 893	27 311	35 124
Blekinge	562	1 152	2 469	1 940	14 445	20 568
Skåne	4 367	6 599	17 679	26 365	194 221	249 231
Hallands	2 973	4 709	12 830	12 658	75 645	108 815
Västra Götalands	1 918	2 607	11 462	16 905	144 396	177 288
Värmlands	165	360	1 661	1 747	28 150	32 083
Örebro	237	553	2 225	1 875	36 938	41 828
Västmanlands	167	120	1 918	665	27 621	30 491
Dalarnas	276	300	270	641	3 000	4 487
Gävleborgs	237	605	1 061	–	3 133	5 036
Västernorrlands	112	452	1 475	660	2 600	5 299
Jämtlands	61	220	367	–	–	648
Västerbottens	372	330	2 525	3 173	4 497	10 897
Norrbottnens	122	–	300	–	9 590	10 012
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	3 747	7 293	21 584	26 410	146 148	205 182
Gmb	3 215	3 746	13 053	19 275	159 600	198 889
Gns	1 473	1 899	13 128	14 166	191 568	222 234
Ss	1 196	2 963	8 862	6 217	137 905	157 143
Gsk	3 141	5 310	9 363	11 307	67 789	96 910
Ssk	179	685	2 365	1 856	19 079	24 164
Nn	610	1 277	2 558	1 301	5 733	11 479
Nö	494	330	2 825	3 173	14 087	20 909
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
– 2,0	367	1 965	4 576	8 531	130 251	145 690
2,1– 5,0	372	163	450	–	3 179	4 164
5,1– 10,0	895	180	560	1 250	5 567	8 452
10,1– 20,0	2 095	1 422	2 256	523	5 407	11 703
20,1– 30,0	1 895	2 594	2 972	1 715	9 179	18 355
30,1– 50,0	3 348	3 613	9 597	5 529	21 592	43 679
50,1– 100,0	3 548	7 616	22 911	25 245	72 786	132 106
100,1–	1 535	5 950	30 416	40 912	493 948	572 761
<i>Hela riket¹</i>						
2010	14 055	23 503	73 738	83 705	741 909	936 910
2010 tidigare LBR-def.	13 941	23 283	73 738	83 705	741 909	936 576
2007	21 367	41 242	96 110	124 045	732 601	1 015 365
2005	27 124	46 458	122 185	128 723	760 814	1 085 304
2003 ²	38 469	68 293	161 875	146 559	712 176	1 127 372
1999 ²	75 452	112 356	200 458	181 742	669 472	1 239 480
1990 ²	–	–	–	–	–	–

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.14**Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek 2010***Number of holdings with sows and boars by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar				Summa företag med suggor och galtar
	1–49	50–99	100–199	Över 199	
<i>Län</i>					
Stockholms	13	..	..	..	17
Uppsala	18	5	5	9	37
Södermanlands	10	..	..	..	27
Östergötlands	12	8	9	22	51
Jönköpings	13	..	..	..	22
Kronobergs	14	..	..	3	21
Kalmar	15	9	7	15	46
Gotlands	11	8	4	7	30
Blekinge	15	..	..	..	22
Skåne	176	49	51	58	334
Hallands	78	22	27	21	148
Västra Götalands	66	14	29	38	147
Värmlands	5	5	4	3	17
Örebro	9	..	7	..	22
Västmanlands	3	..	..	6	13
Dalarnas	13	—	..	3	17
Gävleborgs	14	3	—	—	17
Västernorrlands	4	..	..	..	8
Jämtlands	8	..	—	—	9
Västerbottens	23	..	..	3	30
Norrbottens	..	..	..	..	5
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	109	38	52	45	244
Gmb	106	30	26	45	207
Gns	36	15	33	49	133
Ss	51	14	25	29	119
Gsk	143	31	23	29	226
Ssk	21	..	..	8	37
Nn	29	5	..	..	37
Nö	26	3	4	4	37
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
— 2,0	27	7	11	44	89
2,1– 5,0	..	—	—	..	44
5,1– 10,0	60	..	..	3	66
10,1– 20,0	115	7	..	..	130
20,1– 30,0	68	15	5	5	93
30,1– 50,0	96	12	17	11	136
50,1– 100,0	85	46	45	43	219
100,1–	28	49	86	100	263
<i>Hela riket¹</i>					
2010	521	138	171	210	1 040
2010 tidigare LBR-def.	504	138	171	210	1 023
2007	766	217	240	220	1 443
2005	1 041	259	261	220	1 781
2003 ²	1 597	360	299	227	2 483
1999 ²	3 036	547	328	208	4 119
1990 ²	..	..	..	..	..

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.15**Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 2010***Number of holdings with fattening pigs by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa företag med slaktsvin
	1–99	100–249	250–499	500–749	Över 749	
<i>Län</i>						
Stockholms	12	..	..	–	5	19
Uppsala	14	11	7	–	7	39
Södermanlands	10	..	4	..	14	32
Östergötlands	11	5	12	7	35	70
Jönköpings	13	3	3	–	3	22
Kronobergs	12	..	..	..	4	23
Kalmar	15	9	12	10	25	71
Gotlands	15	..	8	..	18	49
Blekinge	14	7	7	3	8	39
Skåne	139	42	49	43	97	370
Hallands	77	29	35	21	50	212
Västra Götalands	69	17	31	28	87	232
Värmlands	10	..	5	..	19	39
Örebro	10	3	6	3	15	37
Västmanlands	6	..	5	..	21	34
Dalarnas	14	..	..	..	..	20
Gävleborgs	23	4	3	–	3	33
Västernorrlands	7	..	4	..	..	15
Jämtlands	9	..	..	–	–	11
Västerbottens	18	..	8	5	..	36
Norrbottnens	..	–	..	–	4	7
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	93	45	58	43	93	332
Gmb	96	24	37	31	81	269
Gns	38	12	36	24	110	220
Ss	53	18	25	10	72	178
Gsk	134	34	27	18	41	254
Ssk	18	5	7	3	13	46
Nn	48	7	7	..	..	68
Nö	20	..	9	..	7	43
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
– 2,0	14	11	14	14	56	109
2,1– 5,0	37	..	..	–	..	40
5,1– 10,0	57	..	..	..	4	66
10,1– 20,0	99	10	7	..	..	122
20,1– 30,0	67	19	9	3	6	104
30,1– 50,0	100	23	28	9	12	172
50,1– 100,0	83	45	64	41	58	291
100,1–	43	37	81	66	279	506
<i>Hela riket¹</i>						
2010	500	147	206	136	421	1 410
2010 tidigare LBR-def.	493	145	206	136	421	1 401
2007	758	248	265	203	463	1 937
2005	984	284	335	212	491	2 306
2003 ²	1 402	431	439	240	481	2 993
1999 ²	2 872	707	566	302	462	4 909
1990 ²	..	..	..	..	..	..

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.16**Antal höns, kycklingar och kalkoner 2010***Number of fowls, chickens and turkeys*

Område	Höns, 20 veckor eller äldre	Kycklingar av värpras avsedda för ägg- produktion	Slakt- kycklingar	Kalkoner
<i>Län</i>				
Stockholms	96 063	184	173	9
Uppsala	71 061	31 431	110	520
Södermanlands	313 066	6 738	623 035	7
Östergötlands	1 057 310	236 055	268 179	245
Jönköpings	66 272	5 737	45	14
Kronobergs	118 773	85 158	249 283	322
Kalmar	636 960	143 052	1 223 043	13
Gotlands	188 103	76 767	20	724
Blekinge	91 772	30 057	1 333 100	45 000
Skåne	1 079 949	182 911	1 946 037	72 864
Hallands	678 484	159 388	164 734	503
Västra Götalands	865 569	347 482	610 267	876
Värmlands	20 871	518	27	5 330
Örebro	252 873	265 237	19 023	63
Västmanlands	153 973	29	5 036	46
Dalarnas	41 068	302	987	81
Gävleborgs	72 250	155	2 028	30
Västernorrlands	118 079	75 210	19	2 892
Jämtlands	23 093	121	2	14
Västerbottens	115 663	96	6	21
Norrbottens	246	102	3	4
<i>Produktionsområden</i>				
Gss	1 255 677	208 681	1 324 297	24 701
Gmb	944 790	274 339	2 777 518	91 564
Gns	1 499 660	449 503	581 687	939
Ss	746 243	48 903	647 366	5 913
Gsk	991 452	303 964	819 662	3 357
Ssk	323 554	285 546	294 526	73
Nn	183 965	75 571	92	3 002
Nö	116 157	223	9	29
<i>Hela riket¹</i>				
2010	6 061 498	1 646 730	6 445 157	129 578
2010 tidigare LBR-def.	6 058 093	1 646 452	6 445 074	129 527
2009	5 260 612	1 897 990	5 262 269	..
2008	5 546 125	1 648 634	6 189 185	..
2007	5 327 507	1 752 900	6 653 298	100 743
2005	5 065 258	1 696 778	7 504 777	121 549
1999 ²	5 647 509	2 202 333	5 859 129	..
1990 ²	6 391 943	2 175 676	2 743 798	..

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.17**Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2010***Number of fowls (chickens not included) by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa höns
	1–49	50–199	200–4 999	Över 4 999	
<i>Län</i>					
Stockholms	1 653	1 485	9 250	83 675	96 063
Uppsala	1 892	1 261	2 920	64 988	71 061
Södermanlands	1 732	1 145	5 829	304 360	313 066
Östergötlands	1 774	1 124	4 350	1 050 062	1 057 310
Jönköpings	3 801	1 100	6 425	54 946	66 272
Kronobergs	2 243	210	13 220	103 100	118 773
Kalmar	2 987	1 053	10 930	621 990	636 960
Gotlands	795	390	7 308	179 610	188 103
Blekinge	712	100	11 990	78 970	91 772
Skåne	5 649	2 549	25 255	1 046 496	1 079 949
Hallands	1 621	127	15 850	660 886	678 484
Västra Götalands	9 237	4 268	38 760	813 304	865 569
Värmlands	1 776	415	680	18 000	20 871
Örebro	1 347	1 370	9 715	240 441	252 873
Västmanlands	679	175	6 619	146 500	153 973
Dalarnas	1 843	475	4 450	34 300	41 068
Gävleborgs	1 751	366	–	70 133	72 250
Västernorrlands	1 174	505	1 800	114 600	118 079
Jämtlands	804	289	–	22 000	23 093
Västerbottens	780	142	–	114 741	115 663
Norrbottnens	246	–	–	–	246
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	2 307	862	12 284	1 240 224	1 255 677
Gmb	4 460	1 644	26 728	911 958	944 790
Gns	3 369	2 215	28 310	1 465 766	1 499 660
Ss	6 812	5 116	33 413	700 902	746 243
Gsk	17 645	5 525	65 766	902 516	991 452
Ssk	4 697	1 795	6 800	310 262	323 554
Nn	3 932	1 250	2 050	176 733	183 965
Nö	1 274	142	–	114 741	116 157
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
– 2,0	2 431	1 125	24 079	2 491 380	2 519 015
2,1– 5,0	9 086	1 793	9 616	108 154	128 649
5,1– 10,0	10 535	3 136	10 500	27 100	51 271
10,1– 20,0	9 930	3 779	13 800	379 000	406 509
20,1– 30,0	4 511	2 144	21 095	105 120	132 870
30,1– 50,0	3 293	2 363	33 509	380 918	420 083
50,1– 100,0	3 384	2 709	30 117	382 602	418 812
100,1–	1 326	1 500	32 635	1 948 828	1 984 289
<i>Hela riket¹</i>					
2010	44 496	18 549	175 351	5 823 102	6 061 498
2010 tidigare LBR-def.	42 286	17 814	174 891	5 823 102	6 058 093
2007	52 895	19 396	240 737	5 014 479	5 327 507
2005	62 535	25 359	286 379	4 690 985	5 065 258
2003 ²	70 846	25 845	283 863	4 117 124	4 497 678
1999 ²	87 884	39 514	418 818	5 101 293	5 647 509
1990 ²	185 804	122 461	897 009	5 186 669	6 391 943

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.18**Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2010***Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa företag med höns
	1– 49	50– 199	200– 4 999	Över 4 999	
<i>Län</i>					
Stockholms	131	17	5	6	159
Uppsala	121	15	..	..	142
Södermanlands	117	12	6	14	149
Östergötlands	128	13	3	51	195
Jönköpings	259	13	4	3	279
Kronobergs	159	3	5	5	172
Kalmar	193	11	6	12	222
Gotlands	55	4	4	7	70
Blekinge	57	..	6	..	69
Skåne	422	31	12	27	492
Hallands	122	..	..	19	149
Västra Götalands	627	50	20	32	729
Värmlands	141	6	..	..	151
Örebro	86	15	6	11	118
Västmanlands	41	..	..	..	48
Dalarnas	121	7	3	3	134
Gävleborgs	115	4	–	5	124
Västernorrlands	98	8	..	..	112
Jämtlands	77	..	–	..	83
Västerbottens	70	..	–	..	77
Norrbottnens	29	–	–	–	29
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	164	11	6	33	214
Gmb	304	20	13	22	359
Gns	236	24	14	65	339
Ss	478	57	21	34	590
Gsk	1 248	69	32	34	1 383
Ssk	326	20	7	15	368
Nn	290	17	..	..	320
Nö	123	..	–	..	130
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
– 2,0	193	16	9	64	282
2,1– 5,0	737	26	7	8	778
5,1– 10,0	789	38	8	3	838
10,1– 20,0	668	45	13	9	735
20,1– 30,0	287	25	11	9	332
30,1– 50,0	215	26	18	20	279
50,1– 100,0	199	28	17	26	270
100,1–	81	16	12	80	189
<i>Hela riket¹</i>					
2010	3 169	220	95	219	3 703
2010 tidigare LBR-def.	2 994	208	93	219	3 514
2007	3 674	236	122	213	4 245
2005	4 242	318	146	210	4 916
2003 ²	4 745	317	156	204	5 422
1999 ²	5 449	478	242	272	6 441
1990 ²	10 284	1 533	773	310	12 900

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.19**Antal hästar, hästar per 1 000 invånare och antal platser med häst***Number of horses, number of horses per 1 000 inhabitants and number of locations with horses*

Område	Antal hästar ¹	Därav hästar på jordbruk ²	Antal hästar/1 000 invånare	Antal platser med häst
<i>Län</i>				
Stockholms	45 200	9 200	22	3 800
Uppsala	14 600	5 400	44	3 300
Södermanlands	..	4 300	..	1 400
Östergötlands	16 100	5 900	37	3 300
Jönköpings	14 800	5 400	44	3 200
Kronobergs	10 000	3 600	54	2 700
Kalmar	14 200	4 600	61	3 500
Gotlands	10 300	2 500	180	2 100
Blekinge	11 300	1 800	74	2 600
Skåne	52 400	16 600	42	10 900
Hallands	14 600	5 300	49	3 500
Västra Götalands	48 900	20 500	31	12 100
Värmlands	12 100	4 200	44	3 200
Örebro	9 900	3 800	35	2 700
Västmanlands	11 200	3 100	44	2 200
Dalarnas	14 300	3 300	52	4 800
Gävleborgs	14 800	3 700	54	3 400
Västernorrlands	11 900	2 600	49	3 200
Jämtlands	8 400	1 800	66	2 200
Västerbottens	7 400	1 900	29	2 400
Norrbottnens	5 100	1 200	21	1 400
<i>Hela riket</i>				
2010	362 700	110 700	39	77 800
2004 ^{3,4}	303 100– 328 100	95 660 ⁵	31	56 000

1) När medelfelet överstiger 35 % redovisas ej siffran.

2) Enligt preliminärt Lantbruksregister 2010.

3) I 2004 års undersökning är antal platser = antal anläggningar.

4) I 2004 års undersökning skattades antalet hästar i Sverige till 283 100 hästar. Mot bakgrund av 2010 års undersökning antas den siffran vara underskattad. Här redovisas istället ett intervall som bedöms omfatta det verkliga antalet hästar i Sverige år 2004.

5) Enligt Lantbruksregistret 2003.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 6.20**Antal uppfödare av mink och rävar samt antal avelshonor 1990/91–2009/10***Number of breeders of minks and foxes and number of breeding animals*

År	Antal uppfödare av			Summa upp- födare	Antal avelshonor av	
	Mink	Mink och räv	Räv		Mink	Räv
2009/10	70	–	–	70	180 000	–
2008/09	70	–	–	70	180 000	–
2007/08	100	–	–	100	200 000	–
2005/06	150	–	–	150	290 000	–
2000/01	183	–	–	183	280 000	–
1995/96	190	8	12	210	260 000	3 500
1990/91	220	25	26	330 ¹	255 000	4 600

1) Summa uppfödare 1990/91 består även av 47 chinchilla-uppfödare och 12 övriga uppfödare.

Källa: Sveriges Pälstdjursuppfödares Riksförbund.

Tabell 6.21**Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bihonung under perioden 1990–2010***Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey*

År	Antal med- lemmar	Antal bisamhällen		Skörd av honung, 1 000-tals kg	Andel medlemmar med upp- gifter om skörd, %	Uppräknad ¹ skörd av honung, 1 000-tals kg
		Invintrade föregående höst	Därav vinter- förluster			
2010	9 673	31 667	7 850	1 135	38	3 319
2009	9 360	32 052	5 123	972	42	2 571
2008	8 777	33 636	5 561	953	45	2 354
2005	10 330	36 791	5 567	1 370	45	3 382
2000	11 726	42 586	3 673	1 088	47	2 571
1995	13 316	57 284	4 688	2 184	60	4 044
1990	17 923	88 040	5 665	2 415	65	4 110

1) Skörden uppräknad till en total för medlemmarna, dvs. Skörd av honung dividerat med procentuell andel medlemmar som lämnat uppgifter om skörd. Dessutom har en justering för produktion utanför SBR:s medlemskrets gjorts, dvs. den uppräknade siffran divideras med 0,9.

Källa: Sveriges Biodlares Riksförbund.

Tabell 6.22**Antal renar och antal renskötselföretag vid samebyar 2010***Number of reindeer and number of holdings by sami villages*

Område; typ av sameby	Antal		Renägare			Renar ¹	Renar per företag	Renar per ren- ägare
	Same- byar	Före- tag	Totalt	Män	Kvinnor			
Jämtlands län								
Fjällsamebyar	12	104	344	202	142	42 984	413	125
Västerbottens län								
Samebyar	7	94	325	182	143	50 601	538	156
Norrbottnens län								
N:a fjällsamebyar	9	368	1 390	796	594	73 668	200	53
S:a fjällsamebyar	6	258	841	455	386	43 729	169	52
Skogssamebyar	9	115	896	568	328	26 189	228	29
Koncessions- samebyar	8	13	890	680	210	12 664	974	14
<i>Hela riket</i>								
2010	51	952	4 686	2 883	1 803	249 835	262	53
2009	51	924	4 669	2 921	1 748	249 781	270	53
2008	51	929	4 637	2 905	1 732	257 053	277	55
2007 ²	51	926	4 653	2 908	1 745	248 965	269	54
2005 ²	51	926	4 618	2 899	1 719	261 077	282	57
2000 ²	51	908	4 514	2 895	1 619	221 089	243	49
1995 ²	51	937	4 721	3 042	1 679	252 759	270	54

1) Renantalet bygger på upprättade renlängder och avser renar i vinterhjorden.

Företag i koncessionssamebyarna avser koncessionshavare.

2) Reviderade siffror mot tidigare redovisade i Jordbruksstatistisk årsbok 2000–2009.

Källa: Sametinget, Företagsregistret för rennäringen.

7 Arbetskraft inom jordbruket

I kapitel 7 redovisas uppgifter om arbetsinsatserna inom framförallt jordbruk och skogsbruk. Från den årliga registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) har hämtats uppgifter om förvärvsarbete inom jordbruk och skogsbruk och deras andel av samtliga förvärvsarbete. Uppgifter lämnas också om jordbrukarnas åldersfördelning.

Sammanfattning

Förvärvsarbete

År 2009 var enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS, 76 200 personer sysselsatta inom jordbruk med binäringar, varav 47 500 inom jordbruk. Detta innebär 1,8 respektive 1,1 % av samtliga förvärvsarbete personer. Den största andelen sysselsatta i jordbruk med binäringar noteras, liksom tidigare år, för Gotlands län med 5,9 % medan andelen är lägst i Stockholms län med endast 0,3 % (**tabell 7.1**).

Företagarnas åldersfördelning

För 2010 ligger jordbrukarnas medianålder i intervallet 55–59 år. 27 % av brukarna med känd ålder är 65 år eller äldre och 4 % är yngre än 35 år. Förändringarna i de här avseendena har varit små under senare år. Andelen företagare som är 65 år eller äldre är avsevärt högre i små än i stora företag (**tabell 7.2**).

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

Antalet sysselsatta i det svenska jordbruket, beräknade enligt EU:s statistikkrav, uppgick 2010 till totalt till 177 000 personer, vilket framgår av **tabell 7.3**. Vid företag som drivs av fysisk person var antalet sysselsatta företagare och familjemedlemmar 139 000. Stadigvarande sysselsatta, som ej var familjemedlemmar till företagaren eller som var sysselsatta i företag drivna av juridisk person, uppgick till 22 000.

Antalet tillfälligt sysselsatta utan familjeanknytning till företagaren och med i allmänhet mycket låg sysselsättning var 17 000 personer.

Den totala sysselsättningen omräknad till arbetskraftsenheter, Annual Work Unit (AWU) enligt EU:s definition uppgick till 57 000. En AWU motsvarar arbetstiden för en heltidssysselsatt, för Sverige räknat efter 1 800 timmar per år. År sysselsättningen mindre räknas motsvarande andel av en AWU. En redovisad sysselsättning på 1 800 timmar eller mer räknas alltid som en AWU. Företagaren och dennes familjemedlemmar svarar för drygt två tredjedelar av det totala antalet arbetskraftsenheter (**tabell 7.4**).

Sysselsättningen i jordbruket domineras av männen både vad gäller antal personer och antal AWU. Av alla företagare och familjemedlemmar (såväl stadigvarande som tillfälligt sysselsatta) samt övriga stadigvarande sysselsatta utgör männen 106 000 (60 %) och kvinnorna 72 000 (40 %) (**tabell 7.4**).

Omkring tre femtedelar, eller 62 %, av de sysselsatta (exkl. tillfälligt sysselsatta) redovisar under 25 % arbetstid i jordbruket. Av företagen i enskild firma har 14 % motsvarande heltid eller mer i sysselsättningsgrad. Av driftsledarna bland juridiska personer har 46 % heltid eller mer i sysselsättningsgrad. Från tidigare undersökningar och från kommentarer i samband med SCB:s undersökning har det framkommit att en stor andel av dem som redovisat 1 800 timmar eller mer anser sig ha väsentligt högre arbetsinsatser än vad som motsvarar normal heltid (**tabell 7.5**).

Om statistiken

Förvärvsarbete

I **tabell 7.1** redovisas uppgifter från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS, om antal förvärvsarbete i jordbruk med binäringar. Resultaten avser förvärvsarbete i åldern 16–84 år vilka bedöms ha utfört i genomsnitt minst en timmes arbete per vecka under november.

Det som vi i dagligt tal kallar företagare omfattar dels de personer som driver näringsverksamhet i enskild firma eller enkelt bolag, s.k. personliga företagare, dels de personer som i delägarskap driver fämansägt handels-, kommandit- eller aktiebolag. SCB får del av Skatteverkets insamlade standardiserade räkenskapsutdrag (SRU). Från detta material kan SCB identifiera företagarna och beräkna deras inkomster för den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, även verksamheter med underskott inkluderas.

Branschindelningen i RAMS är fr.o.m. 1993 gjord efter standard för svensk näringsgrensindelning 1992 (SNI92), fr.o.m. 2002 efter standard för svensk näringsgrensindelning 2002 (SNI2002) och fr.o.m. 2008 efter standard för svensk näringsgrensindelning 2007 (SNI2007).

I samband med övergången till SNI2007 gick branschen *Service till växtodling, plantering, sådd och skötsel av grönytor* från att ligga inom bransch 01, Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtil till att ligga inom SNI 81, Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor. Vid övergången fanns det drygt 4 000 förvärvsarbete inom den branschen.

RAMS grundas på administrativa dataregister som inhämtas eller sammanställs av SCB. Den viktigaste källan är registret över kontrolluppgifter från arbetsgivare men uppgifter hämtas även från andra källor, t.ex. standardiserade räkenskapsutdrag från Skatteverket och SCB:s företagsregister.

RAMS genomfördes första gången 1985 och har sedan dess tagits fram varje år. Den senast framtagna årgången avser sysselsättningen 2009. RAMS ligger också till grund för

sysselsättningsstatistiken i de två senaste folk- och bostadsräkningarna (FoB 85 och FoB 90).

Det är viktigt att påpeka att fördelningen på näringsgren i RAMS grundas på det s.k. mestkriteriet, vilket förklarar varför RAMS redovisar betydligt färre personer inom jordbruk än Lantbruksregistret. I Lantbruksregistrets registrering kommer i princip alla personer med som under året varit sysselsatta på jordbruksföretag, dvs. även personer som är huvudsakligen verksamma i andra näringar.

Företagarnas åldersfördelning

Vid den årliga uppgiftsinsamlingen till Lantbruksregistret erhålls bl.a. uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning. Fr.o.m. år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Fr.o.m. 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna för år 2010 inte är fullt jämförbara med tidigare års siffror. Därför redovisas i **tabell 7.2** värden enligt både den nya och den tidigare LBR-definitionen. Läs mer om de nya definitionerna i bilaga 1, Lantbruksregistret.

Resultaten avser företagare vid samtliga jordbruksföretag som:

- brukade mer än 2,0 ha åkermark eller
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta eller
- innehade djurbesättningar som någon gång från och med den 1 januari 2010 till och med den 10 juni 2010 omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 saggor eller 50 svin, eller minst 20 får, eller 1 000 fjäderfå.

Som företagare i Lantbruksregistret räknas definitionsmässigt den person som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten. Sålunda redovisas endast uppgifter för den för-

ste företagaren även om flera personer gemensamt brukar ett företag. Fram t.o.m. 1995 kunde ytterligare högst två företagare ingå i redovisningen. Ändringen 1996 skedde som anpassning till EU:s riktlinjer på området.

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

Som en del av de s.k. strukturundersökningarna i jordbruket har SCB för åren 1995, 1997, 1999 och Jordbruksverket för 2003, 2005, 2007 och 2010 ställt särskilda frågor om sysselsättningen anpassade till EU:s krav. Undersökningens population är densamma som används i strukturundersökningen och nämns under *Företagarnas åldersfördelning*. Resultat från 2010 års undersökning redovisas i **tabellerna 7.3–5**.

Sysselsatta personer redovisas som företagare, familjemedlemmar till företagaren eller som ej familjemedlemmar. Enligt EU:s bestämmelser skall endast en person redovisas som företagare.

Annan publicering

Antalet förvärvsarbetande enligt RAMS med fördelning på näringsgren finns samlade i det

årliga statistikpaketet AMPAK vid SCB. Bl.a. sker redovisning på län och kommun och med uppdelning på kön. Redovisning på begränsad näringsgrensnivå sker också i Sveriges Statistiska Databaser, som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning publicerades av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 1101. Sysselsättningen i jordbruket enligt EU:s statistikkrav har likaledes redovisats i Statistiska meddelanden, senast JO 30 SM 1101.

SM-publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.jordbruksverket.se).

Delar av jordbruksstatistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats samt i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Tabell 7.1**Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske
(SNI 2007) 2009 efter arbetsplatsens belägenhet***Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work*

Område	Förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m.				Förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m. i procent av samtliga förvärvsarbetande			
	Män	Kvinnor	Summa	Därav jordbruk ¹	Män	Kvinnor	Samtliga	Därav jordbruk ¹
<i>Län</i>								
Stockholms	2 100	1 043	3 143	2 252	0,4	0,2	0,3	0,2
Uppsala	2 175	515	2 690	2 027	3,3	0,8	2,0	1,5
Södermanlands	1 889	531	2 420	1 835	3,5	1,0	2,3	1,7
Östergötlands	3 587	748	4 335	3 173	3,6	0,9	2,3	1,7
Jönköpings	3 035	696	3 731	2 039	3,6	0,9	2,3	1,3
Kronoberg	2 224	584	2 808	1 115	4,6	1,4	3,1	1,2
Kalmar	3 387	737	4 124	2 643	6,2	1,5	4,0	2,6
Gotlands	1 245	263	1 508	1 369	9,6	2,1	5,9	5,3
Blekinge	1 341	279	1 620	1 005	3,9	0,9	2,5	1,5
Skåne	7 965	2 524	10 489	9 100	3,0	1,0	2,0	1,7
Hallands	2 793	789	3 582	2 589	4,5	1,3	2,9	2,1
Västra Götalands	8 258	2 116	10 374	7 266	2,2	0,6	1,4	1,0
Värmlands	2 628	613	3 241	1 556	4,4	1,1	2,8	1,4
Örebro	1 938	416	2 354	1 413	3,0	0,7	1,9	1,1
Västmanlands	1 338	355	1 693	1 141	2,4	0,7	1,6	1,1
Dalarnas	2 557	617	3 174	1 149	4,0	1,0	2,6	0,9
Gävleborgs	2 705	581	3 286	1 396	4,3	1,0	2,7	1,2
Västernorrlands	2 245	627	2 872	1 060	3,9	1,2	2,6	1,0
Jämtlands	2 286	417	2 703	957	7,6	1,5	4,7	1,7
Västerbottens	2 554	578	3 132	1 250	4,2	1,0	2,7	1,1
Norrbottens	2 422	497	2 919	1 178	4,1	0,9	2,6	1,1
<i>Hela riket</i>								
2009	60 672	15 526	76 198	47 513	2,7	0,8	1,8	1,1
2008	59 348	14 959	74 307	46 672	2,6	0,7	1,7	1,1
2007	57 680	14 343	72 023	46 027	2,5	0,7	1,6	1,0

1) Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill (SNI 01).

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

Tabell 7.2

Jordbruksföretagarnas¹ åldersfördelning 2010

Age distribution of holders

Område; storleksgrupp	Antal företagare i åldern, år								Juridisk person eller uppgift saknas	Summa
	Under 25	25– 34	35– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60– 64	Över 64		
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	12	187	636	517	669	652	656	1 131	758	5 218
Gmb	23	296	954	751	887	876	840	1 493	687	6 807
Gns	31	337	1 068	859	1 072	1 022	1 071	2 061	678	8 199
Ss	32	329	1 382	1 218	1 479	1 459	1 642	2 823	1 112	11 476
Gsk	78	896	2 994	2 518	2 774	2 831	2 905	5 517	980	21 493
Ssk	21	266	957	798	866	931	1 043	1 898	372	7 152
Nn	21	221	893	713	771	778	956	1 588	319	6 260
Nö	11	144	561	462	565	601	629	1 181	332	4 486
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
– 2,0	25	166	462	377	408	432	430	806	679	3 785
2,1– 5,0	28	523	1 689	1 264	1 302	1 359	1 579	3 552	305	11 601
5,1– 10,0	35	540	1 901	1 479	1 702	1 679	1 904	4 296	407	13 943
10,1– 20,0	45	440	1 561	1 339	1 578	1 709	1 902	3 956	478	13 008
20,1– 30,0	21	200	753	723	926	870	1 042	1 753	315	6 603
30,1– 50,0	30	268	953	870	1 082	1 084	1 125	1 643	435	7 490
50,1–100,0	33	306	1 195	1 049	1 292	1 234	1 111	1 196	789	8 205
100,1–	12	233	931	735	793	783	649	490	1 830	6 456
<i>Hela riket²</i>										
2010	229	2 676	9 445	7 836	9 083	9 150	9 742	17 692	5 238	71 091
Enl. tidigare LBR-def. 2010	209	2 532	9 038	7 511	8 738	8 794	9 376	16 999	4 953	68 150
2007	257	3 311	11 455	8 460	9 374	9 927	10 065	14 828	4 932	72 609
2005	294	3 952	12 814	9 285	9 712	10 679	9 919	14 093	5 060	75 808
2003 ³	287	3 593	12 040	8 339	8 973	9 752	7 822	11 596	4 378	66 780
1999 ³	310	4 878	14 617	9 784	11 261	10 126	8 339	15 842	4 962	80 119
1990 ³	..	5 737 ⁴	19 964 ⁵	28 357 ⁶	12 126	12 044	12 413	20 425	1 066 ⁷	112 132

1) Fr.o.m. 1996 redovisas endast huvudbrukaren som företagare i Lantbruksregistret. Tidigare år redovisades brukare 1 (huvudbrukare) och även brukare 2 och 3 som företagare.

2) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

3) För jämförelseåren ingår enbart jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark.

4) Under 30 år.

5) 30–39 år.

6) 40–49 år.

7) Enbart "uppgift saknas".

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.3**Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 2010 i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU***Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU*

Område	Företagare och familjemedlemmar, stadigvarande och tillfälligt sysselsatta		Ej familjemedlemmar				Totalt	
	Personer	AWU	Stadigvarande sysselsatta	Personer	AWU	Tillfälligt sysselsatta	Personer	AWU
			Personer	AWU	Personer	AWU	Personer	AWU
<i>Län</i>								
Stockholms	3 623	971	1 035	626	441	111	5 099	1 708
Uppsala	5 981	1 746	997	612	666	107	7 644	2 465
Södermanlands	4 179	1 215	1 021	703	408	84	5 608	2 002
Östergötlands	6 943	2 300	1 649	1 165	1 054	206	9 646	3 671
Jönköpings	7 829	2 308	778	498	637	107	9 244	2 913
Kronobergs	5 236	1 413	395	235	284	51	5 915	1 700
Kalmar	6 729	2 230	1 362	1 004	865	139	8 956	3 373
Gotlands	3 058	1 193	680	512	406	78	4 144	1 784
Blekinge	2 896	875	397	273	1 276	155	4 569	1 303
Skåne	17 433	5 501	3 950	2 903	4 417	1 164	25 800	9 568
Hallands	6 762	1 996	1 364	1 002	681	155	8 807	3 152
Västra Götalands	27 676	7 361	3 249	2 015	2 558	399	33 483	9 775
Värmlands	7 251	1 645	617	400	469	69	8 337	2 114
Örebro	4 801	1 249	639	423	292	54	5 732	1 726
Västmanlands	3 347	867	612	404	324	53	4 283	1 325
Dalarnas	4 447	1 078	617	373	306	69	5 370	1 520
Gävleborgs	5 088	1 291	514	331	279	62	5 881	1 683
Västernorrlands	4 634	1 062	377	227	274	36	5 285	1 325
Jämtlands	3 432	864	396	266	302	51	4 130	1 181
Västerbottens	5 011	1 133	638	414	386	54	6 035	1 601
Norrbottnens	2 688	617	412	276	316	67	3 416	959
<i>Hela riket¹</i>								
2010	139 044	38 915	21 699	14 661	16 641	3 273	177 384	56 849
Enl. tidigare LBR-def.								
2010	133 590	37 906	20 821	14 251	16 306	3 191	170 717	55 348
2007	140 919	49 579	21 144	13 782	15 552	2 097	177 615	65 458
2005	132 701	54 305	21 540	14 709	19 643	3 148	173 884	72 162
2003 ²	119 482	52 008	24 771	15 774	23 697	2 880	167 950	70 662
1999 ²	132 824	56 173	24 029	15 473	20 215	2 596	177 068	74 242
1995 ²	134 979	65 050	29 245	18 350	32 216	4 274	196 440	87 674

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.4**Antal sysselsatta i jordbruket 2010 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter**

Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

Grupper sysselsatta	Personer				Arbetskraftsenheter				Antal företag
	Män	Kvinnor	Totalt	Procent	Män	Kvinnor	Totalt	Procent	
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>									65 853
Företagare	55 717	10 136	65 853	37	21 344	2 838	24 182	43	
Makar/sambor och övriga familjemedlemmar	23 736	49 455	73 191	41	6 172	8 561	14 733	26	
Stadigvarande sysselsatta (ej familjemedlemmar)	5 318	1 829	7 147	4	3 462	1 062	4 524	8	
Tillfälligt sysselsatta (ej familjemedlemmar)	6 984	3 401	10 385	6	1 343	509	1 852	3	
Totalt	91 755	64 821	156 576	88	32 321	12 970	45 291	80	
<i>Sysselsatta i företag som drivs av juridisk person</i>									5 238
Stadigvarande sysselsatta	10 355	4 197	14 552	8	7 461	2 676	10 137	18	
Tillfälligt sysselsatta	3 761	2 495	6 256	4	894	527	1 421	2	
Totalt	14 116	6 692	20 808	12	8 355	3 203	11 558	20	
<i>Hela riket¹</i>									
2010	105 871	71 513	177 384	100	40 676	16 173	56 849	100	71 091
2010 tidigare LBR-def.	102 181	68 536	170 717		39 739	15 609	55 348		68 150
2007	108 319	69 289	177 615	100	47 503	17 947	65 458	100	72 608
2005	113 709	60 174	173 884	100	52 864	19 298	72 162	100	75 808
2003 ²	..	..	167 950	100	..	..	70 662	100	67 890
1999 ²	..	..	177 068	100	..	..	74 242	100	81 407
1995 ²	110 376	53 848	164 225 ³	100	62 346	21 053	83 400 ⁴	100	..

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

2) För jämförelseåren ingår jordbruksföretag med mer än 2,0 ha åkermark eller stor djurbesättning.

3) Tillfälligt sysselsatta som ej är familjemedlemmar 32 216 personer ingår ej.

4) Arbetskraftsenheter avseende tillfälligt sysselsatta som ej är familjemedlemmar 4 274 AWU ingår inte.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.5**Antal sysselsatta i jordbruket 2010 efter årlig arbetstid för samtliga företagskategorier***Number of occupied persons in agriculture by working hours for all categories of holdings*

Företagskategori	Årlig arbetstid, timmar					Totalt
	1– 449	450– 899	900– 1 349	1 350– 1 799	1 800–	
Enskild firma						
<i>Företagare</i>	37 309	10 390	5 675	3 232	9 247	65 853
Män	30 337	8 946	5 000	2 895	8 539	55 717
Kvinnor	6 972	1 444	675	337	708	10 136
<i>Makar/sambo</i>	40 237	4 423	1 554	717	1 767	48 698
Män	6 153	611	278	89	221	7 352
Kvinnor	34 084	3 812	1 276	628	1 546	41 346
<i>Övriga familjemedlemmar</i>	17 094	2 874	1 479	838	2 208	24 493
Män	10 963	1 975	1 045	593	1 808	16 384
Kvinnor	6 131	899	434	245	400	8 109
<i>Övriga stadigvarande sysselsatta</i>	1 856	812	894	1 254	2 331	7 147
Män	1 346	559	570	923	1 920	5 318
Kvinnor	510	253	324	331	411	1 829
<i>Andra tillfälligt sysselsatta</i>	..	..	..	..	..	10 385
Män	..	..	..	..	..	6 984
Kvinnor	..	..	..	..	..	3 401
Juridiska personer						
<i>Driftsledare</i>	1 281	649	437	446	2 425	5 238
Män	1 077	545	367	356	2 144	4 489
Kvinnor	204	104	70	90	281	749
<i>Övriga stadigvarande sysselsatta</i>	1 607	1 028	1 123	1 588	3 968	9 314
Män	873	542	555	942	2 954	5 866
Kvinnor	734	486	568	646	1 014	3 448
<i>Andra tillfälligt sysselsatta</i>	..	..	..	..	..	6 256
Män	..	..	..	..	..	3 761
Kvinnor	..	..	..	..	..	2 495
Totalt	..	..	..	..	..	177 384
Män	..	..	..	..	..	105 871
Kvinnor	..	..	..	..	..	71 513
Totalt tidigare LBR-def.	..	..	..	..	..	170 717
Män	..	..	..	..	..	102 181
Kvinnor	..	..	..	..	..	68 536

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

8 Produktionsmedel inom jordbruket

I kapitel 8 redovisas uppgifter om jordbrukarnas inköp av traktorer och andra maskiner och redskap. Vidare redovisas uppgifter om länsstyrelsernas förprovning av djurstallar sammanställda av Jordbruksverket. Dessutom redovisas statistik rörande certifierat utsäde, försäljning till jordbruket av bekämpningsmedel och mineralgödsel samt produktion av jordbrukets fodermedel. Statistik över bekämpningsmedel och mineralgödsel i jordbruket redovisas också i kapitel 12.

Sammanfattning

Traktorer

Totalt levererades ca 3 170 traktorer till det svenska jordbruket under år 2009, vilket var drygt 900 färre än under 2008. Det genomsnittliga effektuttaget uppgick till 137 hk, vilket är en ökning sedan 2008 med 11 % (**tabell 8.1**).

Värdet av jordbrukets inköp av traktorer uppgick år 2009 till 2 214 miljoner kronor, 37 % av jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap. I fasta priser har värdet av traktorinköp ökat med 20 % sedan 1990, men minskade med nästan 10 % sedan föregående år (**tabell 8.2**).

Övriga maskiner och redskap

Inköp av andra maskiner och redskap än traktorer uppgick till 3 821 miljoner kronor under 2009. Dominerande var redskap för skörd och tröskning tätt följt av inomgårdsutrustning, vilka utgjorde 18 respektive 17 % av jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap. I fasta priser låg jordbrukets inköp av övriga maskiner och redskap på 83 % av 1990 års nivå och har också minskat med ungefär en femtedel sedan 2008 (**tabell 8.2**).

Förprovning av djurstallar

Det totala antalet förprovningar som länsstyrelsen gör årligen brukar vara 1 500–2 000. Under 2010 förprovades 1 660 ansökningar fördelade på 1 960 olika stallavdelningar. Av dessa

avser ungefär hälften stallavdelningar för nötkreatur. Andelen avdelningar för häst utgör en tredjedel av ärendena och motsvarande andel för grisstallar är 6 %. Under gruppen övriga djur utgör fårstallar 9 %. Andelen stallavdelningar för fjäderfä brukar vara ungefär 2–3 %. Under 2010 har dock andelen nästan fördubblats, vilket inneburit att andelen uppgår till knappt 4 %. Andelen utrymmen för pälsdjur, kanin, fisk samt hägnat vilt utgör sammanlagt omkring 2 % (**tabell 8.3**).

Utsäde

Officiell statistik saknas beträffande utsädesmängder. Jordbruksverkets uppgifter om certifierade utsädesmängder kan dock ses som en uppskattning av den totala försäljningen av utsäde.

Av **tabell 8.4** framgår att det totalt certifierades 155 300 ton utsäde av fröburna växtslag och 21 200 ton potatis under 2009/2010. Under samma period importerades 8 400 ton fröburna växtslag som införts från annat land inom EES-området. Vad gäller utsädespotatis finns inget krav på införselanmälan vid import från annat EES-land. Därmed finns heller inga tillförlitliga uppgifter om kvantiteten importerat potatisutsäde.

Bekämpningsmedel

Tabell 8.5 visar försäljningen av bekämpningsmedel till jordbruket i ton under perioden 1990–2009.

Under 2009 såldes drygt 1 390 ton bekämpningsmedel, vilket är en minskning med 25 % sedan föregående år. Som synes dominerar försäljningen av ogräsmedel. Sammantaget minskade försäljningen av ogräsmedel med 380 ton eller 26 % sedan 2008.

Svampmedlen minskade med 52 ton, betningsmedlen med 19 ton samt tillväxtregulatorerna och insektsmedlen med 2 ton vardera. Minskningen omfattade alltså samtliga medelstyper och speglar förmodligen en återgång till mer normala nivåer efter en omfattande lagerhållning hos återförsäljare under 2008. Inga särskilda insatser gjordes 2009 som har påverkat statistiken i någon större grad och växtskyddssäsongen kan därför betraktas som ett normalår. Bladmögeltrycket i potatis var dock något lägre än normalt, vilket kan förklara den minskade försäljningen för t.ex. medlen *mankozeb* och *fluazinam*.

Mineralgödsel

Tabell 8.6 visar total förbrukning mätt som försäljningen av mineralgödsel samt i vilka former som kväve, fosfor och kalium sålts. Redovisningen avser vikten av den sålda varan och inte av respektive näringsämne. Enkla kvävegödselmedel kan t.ex. innehålla mellan 15 och 46 % kväve.

De rena kvävegödselmedlen utgörs främst av kalksalpeter N 15,5 (15,5 % kväve), av kalkammonsalpeter/Axan (26–28 % kväve) samt av ammoniumnitrat N 34 (34 % kväve). Enkla kvävegödselmedel stod för 99 % av försäljningen av enkla gödselmedel 2009/10.

Bland de sammansatta gödselmedlen är NP 12-23/10-8 dominerande i gruppen NP-medel, medan PK 11-21, NK 20-15 samt NPK 27-3-5/27-3-4 och NPK 27-3-3/27-2-3 är dominerande i övriga grupper. NPK-gödselmedel stod för 90 % av försäljningen av sammansatta gödselmedel.

Försäljningen av mineralgödsel har sedan 2000/01 minskat med 30 %, men ökat med 21 % i jämförelse med föregående år. Mellan 2008/09 och 2009/10 ökade försäljningen av enkla gödselmedel med 20 % och uppgick till 421,7 milj. kg. Under samma period ökade försäljningen

av de sammansatta gödselmedlen med 23 % och uppgick till 264,7 milj. kg.

Fodermedel

Råvaruförbrukningen till foderblandningar har under 2010 minskat för både svenska som importerade råvaror med 18 respektive 3 % jämfört med föregående år (**tabell 8.7**). Spannmål dominerar den inhemska råvaruförbrukningen, medan oljehaltiga frön eller frukter, däribland soja, utgör den största delen av de importerade råvarorna.

I **tabell 8.8** redovisas råvaror ingående i foderblandningar producerade i Sverige för samtliga djurslag. Förbrukningen har minskat för alla djurslag utom för hund och katt. Minskningen märks mest för svin, där förbrukningen minskat med närmare 40 % sedan föregående år. Förbrukningen av råvaror till nötfoder utgör drygt två femtedelar av den totala förbrukningen. Spannmål är den vanligaste råvaran i samtliga foderblandningar. I foder till nötkreatur används även mycket raps, som ingår i redovisningen för oljehaltiga frön eller frukter.

Om statistiken

Maskiner och redskap

Jordbruksverket genomför varje år sedan 1979 en undersökning om försäljningen av lantbruksmaskiner och -redskap. Fram till och med den undersökning som avsåg 1991 var dessa undersökningar totalundersökningar. Därefter har totalundersökningar genomförts intermitent. Den senast genomförda undersökningen var en totalundersökning och avsåg 2009. År 2008 och 2007 var urvalsundersökningar, medan undersökningen för 2006 var en totalundersökning.

De redovisade värdena av sålda maskiner och redskap grundas på angivna katalogpriser, vilket medför att hänsyn ej kunnat tas till eventuella rabatter. Mervärdesskatt ingår inte i tabelluppgifterna.

Förprovning av djurstallar

Stallar eller andra förvaringsutrymmen samt hägn för hästar samt för djur som hålls för produktion av livsmedel, skinn, ull eller päls får inte uppföras, byggas till eller byggas om utan att stallen eller förvaringsutrymmet på förhand har godkänts från djurskydds- och djurhälsosynpunkt. Detsamma gäller när ett stall, ett annat förvaringsutrymme eller hägn ändras på ett sätt som är av väsentlig betydelse från djurskydds- eller djurhälsosynpunkt. Det gäller även när ett stall, ett annat förvaringsutrymme eller hägn, som förut använts för annat ändamål, inreds för ovan nämnda djurhållning eller djuruppfödning.

Kraven på förprovning och besiktning av djurstallar finns i djurskyddsförordningen. Länsstyrelsen förprövar djurstallet utifrån ansökningshandlingar, ritningar och uppgifter som visar den planerade byggnadsåtgärden. När åtgärden är genomförd gör länsstyrelsen en besiktning för att kontrollera att byggnadsåtgärden är utförd enligt länsstyrelsens förprövningsbeslut.

Förprovning krävs inte om antalet djurplatser på anläggningen för det berörda djurslaget efter den planerade byggnadsåtgärden understiger 5 hästar, 10 vuxna nötkreatur, 20 ungnöt, 10 vuxna svin, 50 slaktsvin, 100 tillväxtgrisar, 20 vuxna får eller getter, 500 fjäderfå utom strutsfåglar eller 3 strutsfåglar.

Statistik rörande förprovning av djurstallar sammanställs årligen av Jordbruksverket.

Utsäde

Officiell statistik om använda utsädesmängder etc. saknas i stort sett. Däremot kan försäljningen av utsäde uppskattas genom statistik över certifierade kvantiteter från den officiella utsädeskontrollen.

Utsädeslagstiftningen omfattar utsäde (fröer) och utsädespotatis av växtarter som används inom jordbruket och trädgårdsodlingen, såväl i den yrkesmässiga produktionen som inom fritidsodlingen. Detta innebär att utsäde av lantbruks-, köks-, prydnads- och fruktväxter omfattas.

Lagstiftningen handlar om saluföring och produktion av utsäde – vad som får saluföras (vilket inkluderar överlåtelse, lagerhållning och utbudande till försäljning), vilken kvalitet utsädet måste ha samt hur märkning och förpackning ska ske.

Sedan den 1 januari 2006 är verksamheterna vid Statens utsädeskontroll (SUK) och Statens växtskyddsnämnd inordnade i Jordbruksverket.

Certifiering av utsäde är en myndighetsuppgift. Det omfattar i korthet en kvalitetskontroll, att utsädet vid analysering visats uppfylla kraven på kvaliteten och att härstamningen kontrollerats liksom att utsädesodlingen har fältbesiktigats. Dessutom omfattas även förslutningen och märkningen av förpackningen samt utfärdandet av bevis om certifiering av utsädespartiet.

För att utsäde av lantbruksväxter ska kunna certifieras måste arten finnas upptagen i utsädesförordningen (2000:1330) och sorten vara intagen i den svenska sortlistan eller i Europeiska gemenskapens gemensamma sortlista för lantbruksväxter.

För utsäde av köksväxter gäller samma förutsättningar bortsett från att det är fråga om Europeiska gemenskapens gemensamma sortlista för köksväxter. Dessutom räcker det om sorten finns med i en nationell sortlista från något land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Utsäde av köksväxter kan antingen certifieras eller kvalitetskontrolleras som standardutsäde.

För att utsäde ska få certifieras måste det uppfylla de kvalitetskrav som Jordbruksverket fastställer i sina föreskrifter. Dessa krav rör huvudsakligen renhet (art och sort), grobarhet, sundhet och lagringsförmåga. Kvalitetskraven omfattar även produktionsförhållanden som grundutsädet till den odling varifrån utsädet har skördats, utsädesodlingens läge och tillstånd under växttiden samt utsädes sortrenhet.

För utsädespotatis finns även krav som gäller lagringsbetingelser, knolkvalitet samt användning och rengöring av maskiner och annan utrustning för odling och hantering av

utsädet.

Utsäde av fröburna växtslag av lantbruksväxter, utom utsädespotatis, får certifieras av Jordbruksverket och av Frökontrollen Mellansverige AB (juridisk person som Jordbruksverket har förklarat behörig för certifiering). Utsädespotatis får endast certifieras av Jordbruksverket. Även kontrollen av köksväxtutsäde som standardutsäde utförs av Jordbruksverket.

Statistik rörande utsädescertifieringen sammanställs av Jordbruksverket.

Bekämpningsmedel

Sedan 1979, publiceras årligen uppgifter om försålda kvantiteter av bekämpningsmedel (verksamma ämnen) i Sverige. Statistiken baseras på information från innehavare av godkännande för bekämpningsmedel.

Mineralgödsel

Statistiken om försäljning av mineralgödselmedel (handelsgödsel) samlas in genom en enkätundersökning till tillverkare, importörer och försäljare av mineralgödselmedel. Enligt lag skall mijöavgift erläggas med hänsyn till medlens kväve- och kadmiuminnehåll. Från det register som upprättas över de företag som betalar gödselmedelskatt hämtas underlag för enkätundersökningen.

Undersökningen sker samordnat mellan Jordbruksverket och SCB. Jordbruksverkets statistik inriktar sig på försäljningen i ton vara per produkt medan SCB:s redovisning sker uttryckt i ren växtnäring per län.

Hänsyn har i denna statistik ej kunnat tas till ev. lagerförändringar på enskilda gårdar eller i handelsledet. Uppgifterna som redovisas är baserade på den försäljning som sker till jordbruket och trädgårdsnäringen. Användningen av handelsgödsel i skogsbruket eller de specialgödselmedel som används för golfbanor ingår inte i statistiken. Gödselmedel tillåtna i ekologisk odling redovisas separat i kvantitet vara samt i kvantitet växtnäringssämnen. I den redovisningen ingår både mineralgödsel och organiska gödselmedel.

Fodermedel

Jordbruksverket begär in rapporter om råvaruförbrukningen från foderföretagen varje halvår. Företagen skall ange vilka råvaror som använts, till vilket djurslag foderråvaran har använts samt om råvarorna är av svenskt eller utländskt ursprung. Då systemet för inrapportering ändrades inför 2004 kan man inte göra jämförelser med statistik från 2003 eller tidigare. Rapporteringen av råvaruförbrukningen bygger på Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:81) om foder och är relativt detaljerad statistik.

Annan publicering

Jordbrukarnas investeringar i maskiner och redskap har från år 2003 publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under rubriken Statistik.

Mer information om förprovning och djurskyddsbestämmelser finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

Statistik över certifierat utsäde publiceras på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se, vidare under Odling samt Utsäde och sorter.

Uppgifter om försålda kvantiteter bekämpningsmedel i jordbruket har publicerats på Kemikalieinspektionens webbplats (www.kemi.se) under rubriken Statistik.

Statistik över försäljningen av mineralgödsel i jordbruket har publicerats i rapporten "Försäljning av mineralgödsel 2009/10" på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under rubriken Statistik.

Foderstatistik för 2010 publiceras i rapporten "Jordbrukets foderkontroll 2010" på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Rapport, broschyrer och blanketter.

Tabell 8.1
Antal levererade traktorer 1990–2009
Number of delivered tractors

År	Antal levererade traktorer	Genomsnittlig effekt på kraftuttaget, hk
2009	3 170	136,8
2008	4 100	123,0
2007	4 800	116,7
2005	3 800	110,4
2000	4 000	102,9
1990	3 988	82,2

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.2
Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1990–2009, milj. kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector

	1990	2000	2005	2007	2008	2009
<i>Löpande priser</i>						
Traktorer och jeepar						
Egentliga traktorer	999	1 673	1 850	2 291	2 266	2 214
Övriga tillhörande gruppen traktorer	15	21	23	29	23	18
Jordbearbetningsredskap	262	224	126	330	435	325
Redskap för sådd, spridning m.m.	200	234	212	640	774	356
Redskap för skörd och tröskning	516	640	658	898	1 126	1 091
Vagnar	139	94	217	172	267	208
Torkar, kvarnar, silor m.m.	219	206	201	163	174	205
Potatis och rotfruktsredskap	67	77	120	23	16	10
Transportredskap och lastapparater ¹	179	292	347	494	425	352
Utrustning för mjölkning och mjölkhantering	64	164	134	238	255	266
Stallutrustningar	227	309	469	490	539	570
Bevattningsutrustningar	18	14	25	15	15	18
Diverse ²	73	75	145	69	62	119
Skogs- och trädgårdsredskap för lantbruket ³	..	..	317	339	386	301
Summa	2 978	4 023	4 844	6 190	6 763	6 053
<i>2009 års priser</i>						
Traktorer	1 860	2 243	2 217	2 606	2 465	2 232
Övriga maskiner och redskap	4 591	3 434	3 602	4 396	4 800	3 821
Summa	6 451	5 677	5 819	7 002	7 265	6 053

1) Exklusive vagnar.

2) Elmotorer och hydroforer som ingått i posten "Diverse" har utgått fr.o.m. 2003 års undersökning.

3) Ny post fr.o.m. 2003 års undersökning.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.3**Antalet förprovade djurstallar under 2010***Number of pre-tested buildings for livestock*

Område	Mjölkkor	Dikor	Övriga nöt	Sugor i produktion	Slaktgrisar	Tillväxtgrisar och övriga grisar	Hästar	Övriga djur ¹
<i>Län</i>								
Stockholms	3	4	3	—	—	—	69	11
Uppsala	4	6	10	1	1	1	33	11
Södermanlands	9	7	20	—	—	—	28	12
Östergötlands	27	19	23	1	1	1	31	39
Jönköpings	18	15	33	—	—	—	42	13
Kronobergs	6	17	18	—	—	—	20	4
Kalmar	15	17	44	4	6	3	30	39
Gotlands	14	5	13	4	1	3	1	8
Blekinge	5	5	9	—	—	—	11	18
Skåne	8	32	55	7	9	1	65	19
Hallands	32	10	40	9	1	6	50	12
Västra Götalands	48	44	62	9	16	3	91	32
Värmlands	9	10	23	4	3	—	33	8
Örebro	1	3	6	4	4	1	21	12
Västmanlands	2	2	6	2	—	2	16	8
Dalarnas	7	6	16	—	—	—	18	14
Gävleborgs	12	11	19	1	—	1	24	11
Västernorrlands	1	4	8	—	—	—	6	5
Jämtlands	7	—	9	—	1	—	2	11
Västerbottens	12	4	21	—	—	—	30	5
Norrbottnens	7	1	11	—	—	—	17	5
<i>Hela riket</i>								
2010	247	222	449	46	43	22	638	297
2009	254	220	399	35	31	17	570	192
2008	330	298	537	37	26	20	722	216
2005	242	226	545	34	28	24	540	150
2000	466	240	606	78	54	37	190	111
1994/95	926	107	224	240	116	43	.. ²	.. ²

1) Får/getter, fjäderfä och pälsdjur. Fr.o.m. 2010 ingår även kaniner, fisk (antal kassar) samt hjort, övriga idisslare och vildsvin (antal hägn).

2) Sammanlagt 87 förprovade djurstallar för häst, får/getter, fjäderfä och pälsdjur.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.4
Total kvantitet certifierat utsäde 2008/09 och
2009/10, ton
Total quantity of state certified seed

Utsädesslag	Certifierat i Sverige		Importerat certifierat utsäde	
	2008/09	2009/10	2008/09	2009/10
Stråsäd				
Höststråsäd	56 915	58 963	5 104	2 928
Vårstråsäd	77 708	79 263	1 194	1 428
Foderväxter				
Baljväxter	5 511	9 464	1 433	1 213
Gräs	6 080	6 087	1 580	1 718
Övr. foderväxter	0	0	68	116
Betor	305	192	628	455
Olje- och fiberväxter	1 221	1 380	429	508
Köksväxter	176	–	0	–
<i>S:a fröburna växtslag</i>	147 916	155 349	10 434	8 367
Potatis	22 118	21 195	–	–

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.5**Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket.****Kvantitet verksamt substans 1990–2009, ton***Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance*

Bekämpningsmedel	Totalt	Därav				
		Insekts- medel ¹	Svamp- medel	Betnings- medel	Ogräs- medel	Tillväxt- regulatorer
<i>Kvantitet verksamt substans, ton</i>						
2009	1 394	22	223	31	1 092	27
2008	1 851	24	275	50	1 472	29
2007	1 643	40	228	25	1 323	27
2005	1 569	18	211	42	1 280	18
2000	1 652	17	186	52	1 364	33
1995	1 224	17	133	67	975	32
1990	2 344	26	546	97	1 631	44

1) Exklusive myggmedel.

Källa: Kemikalieinspektionen.

Tabell 8.6**Förbrukning av mineralgödsel inom jord- och trädgårdsbruk 1990/91–2009/10, milj. kg***Use of commercial fertilizers in agriculture and horticulture*

	1990/91	1995/96	2000/01	2005/06	2007/08	2008/09	2009/10
<i>Enkla gödselmedel</i>							
Kvävegödsel	685,4	555,9	579,4	360,9	403,1	346,0	418,4
Fosforgödsel	12,0	4,2	2,6	0,8	0,9	0,4	0,4
Kaliumgödsel	6,0	8,0	9,2	9,4	11,2	4,9	2,8
Svavelgödsel	–	–	0,6	0,5	0,1	0,2	0,1
<i>Sammansatta gödselmedel</i>							
NP-gödsel	42,8	56,4	44,5	34,6	17,5	10,6	12,6
PK-gödsel	74,3	62,6	33,5	14,4	11,9	6,4	7,1
NK-gödsel	18,6	13,0	20,2	9,7	10,1	6,1	7,8
NPK-gödsel	292,3	266,6	284,8	281,7	327,8	192,2	237,3
Totalt	1 130,9	966,7	974,8	712,0	782,5	566,8	686,5

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.7**Råvaror ingående i foderblandningar för samtliga djurslag 2009 och 2010, ton***Feed materials in compound feeds for all animals*

Foderråvara	Producerat i Sverige		Importerat	
	2009	2010*	2009	2010*
Spannmål; produkter och biprodukter	983 194	989 435	34 775	38 492
Oljehaltiga frön eller frukter; produkter och biprodukter	136 197	140 398	461 759	471 144
Frön från baljväxter; produkter och biprodukter	9 038	15 952	802	84
Stamknölar, rotfrukter och rötter; produkter och biprodukter	49 866	78 379	83 445	53 307
Andra frön och frukter; produkter och biprodukter	12	11	3 122	40
Vallfoder och grovfoder	6 838	7 712	4 483	3 916
Andra växter; produkter och biprodukter	18	42	103	164
Mjölksprodukter	352	231	926	831
Produkter från landleddjur ¹	8 015	9 872	4 404	6 412
Fiskar, andra marina djur; produkter och biprodukter ²	1 483	212	4 703	6 936
Mineraler	88 950	78 381	11 955	7 271
Diverse ³	68 981	29 494	4 315	3 160
Övriga produkter ⁴	356 343	44 155	7 933	9 455
Totalt	1 709 287	1 394 273	622 725	601 211

1) Köttmjöl, mjöl av kött med ben, benmjöl, grevar, fjäderfämjöl (äv. hydrolyserat), blodmjöl och animaliskt fett.

2) Fiskmjöl och fiskolja (äv. raffinerad och härdad).

3) Bageri- och pastaprodukter och biprodukter därav, fettsyror och salter av fettsyror.

4) Produkter som innehåller råvaror som inte ingår i ovanstående produktgrupper.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.8**Råvaror ingående i foderblandningar producerade i Sverige för samtliga djurslag 2010, ton***Feed materials in compound feeds produced in Sweden for all animals*

Foderråvara	Svin	Fjäderfä	Nöt	Häst	Hund/ Katt	Övrigt	Totalt
<i>Spannmål; produkter och biprodukter</i>							
Varav havre	16 550	53 350	43 449	9 898	200	3 211	126 658
korn	94 952	18 541	94 525	1 902	658	1 790	212 368
vete	84 042	238 485	39 562	4 676	17 687	1 462	385 914
vetefodermjöl	15 188	3 191	18 030	778	1 547	516	39 250
vetekli	12 522	5 464	47 540	6 360	356	1 886	74 128
rågvete	11 961	11 329	39 857	—	12	352	63 511
torkad drank	8 497	42	43 163	—	598	430	52 730
Summa	245 709	335 740	345 823	27 125	23 694	11 345	989 435
<i>Oljehaltiga frön eller frukter; produkter och biprodukter</i>							
Varav raps	1 237	18 152	4 023	6	—	78	23 496
raps, extraherad	2 744	303	94 109	137	—	464	97 757
Summa	12 750	19 893	105 885	819	374	678	140 398
<i>Frön från baljväxter; produkter och biprodukter</i>							
Varav ärtor	2 561	4 443	3 129	—	—	108	10 241
Summa	3 021	4 860	7 919	—	—	152	15 952
<i>Stamknölar, rotfrukter och rötter; produkter och biprodukter</i>							
Varav (socker)betmassa	796	30	39 780	1 021	375	526	42 528
(socker)betmelass	929	1 486	13 482	2 011	9	503	18 420
Summa	3 129	1 632	65 346	5 434	522	2 316	78 379
<i>Andra frön och frukter; produkter och biprodukter</i>							
Summa	—	—	—	1	—	10	11
<i>Vallfoder och grovfoder</i>							
Summa	12	444	4 743	2 328	—	185	7 712
<i>Andra växter; produkter och biprodukter</i>							
Summa	—	4	—	2	36	—	42
<i>Mjölkprodukter</i>							
Summa	56	—	154	2	19	—	231
<i>Produkter från landdjur¹</i>							
Summa	211	3 133	—	—	6 411	117	9 872
<i>Fiskar, andra marina djur; produkter och biprodukter²</i>							
Summa	187	—	—	—	25	—	212
<i>Mineraler</i>							
Summa	18 172	23 735	33 241	2 090	409	734	78 381
<i>Diverse³</i>							
Summa	6 136	7 234	15 794	1	—	329	29 494
<i>Övriga produkter⁴</i>							
Summa	3 072	1 352	14 079	128	12 536	12 988	44 155
<i>Totalt</i>							
2010*	292 453	398 027	592 984	37 930	44 025	28 854	1 394 273
2009	476 881	407 693	712 291	45 728	37 844	28 850	1 709 287
2008	297 673	383 251	566 647	43 168	36 601	20 631	1 347 972
2007	300 764	394 938	628 730	47 185	40 529	31 362	1 443 508
2006	305 037	396 180	740 739	52 000	41 506	32 501	1 567 963

1) Köttmjöl, mjöl av kött med ben, grevar, fjäderfämjöl (äv. hydrolyserat), blodmjöl och animaliskt fett.

2) Fiskmjöl, fisklimvatten (kondenserat) och fiskolja.

3) Bageri- och pastaprodukter och biprodukter därav, fettsyror och salter av fettsyror.

4) Produkter som innehåller råvaror som inte ingår i ovanstående produktgrupper.

Källa: Jordbruksverket.

9 Stödåtgärder

I kapitel 9 redovisas direktstöden till det svenska jordbruket inom ramen för EU:s jordbrukspolitik. Redovisningen omfattar även direktstöden till rennäringen samt till företag verksamma inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter. En beskrivning av den svenska jordbrukspolitiken under åren närmast före Sveriges inträde i EU lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Utöver direktstöd förekommer exempelvis exportbidrag och stöd till lagring av jordbruksprodukter. Dessa stöd omfattas inte av redovisningen.

EU:s jordbrukspolitik

Det svenska EU-medlemskapet från den 1 januari 1995 innebar att de svenska jordbruksstöden ersattes av EU:s stödsystem. En beskrivning av huvuddragen i EU:s jordbrukspolitik och de olika stöden görs i det följande. EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) innebär att handeln med jordbruksprodukter är fri inom unionen.

Målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik är att:

- Öka produktiviteten i jordbruket
- Ge jordbrukarna en skälig levnadsstandard
- Stabilisera marknaderna
- Trygga livsmedelsförsörjningen
- Ge konsumenterna livsmedel till rimliga priser

För att nå dessa mål används främst olika marknadsregleringar, men i EU:s jordbrukspolitik ingår även struktur- och regionalpolitiska åtgärder. På senare år har EU också fattat beslut om åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön.

Den 1 januari 2005 införde Sverige ett nytt jordbrukarstöd – gårdsstödet. Gårdsstödet är inte kopplat till jordbrukarens produktion utan är i stort sett oberoende av vad och hur mycket jordbrukaren producerar. Gårdsstödet ersätter flera stöd, bland annat arealersättningen och de flesta tidigare djurbidrag.

Jordbrukaren måste ha stödrätter för att få gårdsstödet.

Stödrätterna motsvarade det antal hektar jordbruksmark (åkermark och betesmark) som jordbrukaren brukade och redovisade 2005.

En stödrätt kan bestå av två delar, ett grundbelopp och ett tilläggsbelopp. Ett grundbelopp ingår i de flesta stödrätter. För betesmark är grundbeloppet per hektar lika i hela Sverige. För åkermark varierar grundbeloppet per hektar beroende på var i landet jordbrukaren har sin jordbruksmark.

Marknadsregleringarna finansieras helt av EU:s budget medan strukturstöden, de regionala stöden och miljöstöden medfinansieras av medlemsländerna.

Kommissionen har störst inflytande på de områden där EU i hög grad ansvarar för politiken, som t.ex. pris- och marknadsregleringen inom jordbrukspolitiken. För de åtgärder som medfinansieras av de enskilda medlemsländerna, t.ex. kompensationsbidraget och miljöprogrammet, är friheten större att nationellt utforma reglerna. Nationella stöd kan utformas av de enskilda medlemsländerna, men måste godkännas av kommissionen.

Jordbrukspolitiken finansieras av tullar, införselavgifter, producentavgifter och bidrag från medlemsstaterna och upptar ungefär hälften av EU:s totala budget.

I **tabell 9.1** ges en sammanfattning av utbetalade direktstöd till jordbruket, dvs. gårdsstöd (tidigare arealersättningar, djurbidrag), regionala stöd samt miljöstöd, och i **tabellerna 9.2–5** mer detaljerad statistik om dessa stöd. Uppgifterna avser de år för vilka utbetalning skett,

oavsett när. Utöver dessa stöd ges stöd till investeringar och s.k. startstöd. Dessa redovisas i **tabell 9.6** och **9.7**. Statistiken där avser de år under vilka stöden beviljats för utbetalning under ett antal år framåt i tiden. Projektstöd till olika landsbygdsprojekt redovisas i **tabell 9.8**. Stöd till rennäringen redovisas i en särskild tabell (**tabell 9.9**).

Gårdsstöd

De tidigare produktionskopplade jordbrukarstöden (arealersättning och djurbidrag) ersattes år 2005 med ett nytt stöd, gårdsstöd som i stort sett är helt frikopplade från produktionen.

Jordbrukaren kan få gårdsstödet för all jordbruksmark, det vill säga både för åkermark och för betesmark som jordbrukaren brukar och redovisar i SAM-ansökan.

För att få fullt gårdsstöd måste jordbrukaren uppfylla de så kallade tvärvillkoren. Det innebär att:

- jordbrukaren ska sköta all sin jordbruksmark enligt skötselkraven och att
- jordbrukaren ska följa vissa regler inom områdena miljö, folkhälsa, växtskydd, djurskydd och djurhälsa. Dessa regler kallas verksamhetskrav.

För att få gårdsstödet utbetalt måste jordbrukaren ha stödrätter. Gårdsstödet betalas ut för det antal hektar jordbruksmark som jordbrukaren ansöker om. Jordbrukaren kan dock inte få mer gårdsstöd än vad stödrätterna motsvarar. Stödrätterna tillhör jordbrukaren och är inte kopplade till marken.

Varje stödrätt har ett fastställt stödvärde som varierar mellan enskilda jordbrukare. Värdet beror på:

- vilken slags mark som låg till grund för tilldelningen av stödrätterna
- vilken region som stödrätterna tilldelades i
- om stödrätterna förutom grundbeloppet även består av ett tilläggsbelopp.

Jordbrukare kan överföra stödrätter mellan varandra på olika sätt:

- handel med stödrätter och

- hyra av stödrätter i samband med arrende av jordbruksmark.

Det är upp till jordbrukarna att komma överens om villkoren för överföringen. Av **tabell 9.2** framgår att för 2010 utbetalades ca 5 967 milj. kr i gårdsstöd till svenska jordbrukare. De största utbetalningar skedde i Skåne län och i Västra Götalands län.

Stöd för proteingrödor

Från och med stödår 2004 lämnas stöd för odling av proteingrödor. Stödet ingår i den nya jordbruksreformen och kan sökas av jordbrukare som odlar vissa proteingrödor (baljväxter).

Stödet är på maximalt 55,57 euro per hektar (ca 500 kr/ha). Inom hela EU finns en maximal areal på 1,6 milj. hektar, någon nationell nivå finns inte. Om jordbrukarna inom EU söker stöd för en större areal än den arealen kan stödet komma att minskas. Minskningen kommer då att ske proportionellt.

I Sverige var den ansökta arealen 41 792 ha för 2009, jämfört med 2008, då den ansökta arealen var 30 303 ha.

Från och med år 2010 är hela stödet frikopplat och ingår i gårdsstödet.

Stöd för energigrödor

Från och med stödår 2004 lämnas ett särskilt stöd för odling av energigrödor.

Jordbrukare som odlar energigrödor kan ansöka om det särskilda stödet för odling av energigrödor. Alla jordbruksgrödor kan berättiga till stöd under förutsättning att de används till godkända energijändamål.

Stödet är maximalt 45 euro (ca 410 kronor) per hektar. Inom hela EU finns en garantiareal på 2 miljoner hektar. Visar det sig att jordbrukarna inom EU sökt stöd för en större areal än garantiarealen kommer stödet per hektar att minska. 2007 blev ersättningen ca 30 euro (ca 290 kronor) per hektar. För att du ska få stödet för energigrödor krävs att stödet uppgår till minst 100 euro (ca 900 kronor). 2008 blev det full ersättning.

Den ansökta arealen i Sverige var 20 498 ha för 2009, jämfört med 2008 då den ansökta arealen var 19 414 ha.

Stödet för energigrödor går inte att söka från och med 1 januari 2010. EU har beslutat att 2009 var det sista året då lantbrukare kan få stöd för produktion av energigrödor.

Stöd för odling av grödor för industri- och energiändamål

Den som odlar industri- och energigrödor har möjlighet att söka tre olika stöd:

- Stödet för energigrödor (från 2010 är stödet borta)
- Gårdsstödet
- Investeringsstöd för att plantera energiskog

Stöd för kontrakterad stärkelsepotatis

Jordbrukare som odlar stärkelsepotatis kan ansöka om stöd för kontrakterad stärkelsepotatis.

Stödbeloppet är 66,32 euro (ca 600 kr) per potatismängd, som behövs för att tillverka ett ton stärkelse. Beloppet justeras efter stärkelseinnehållet i potatisen.

Stöd för kontrakterad stärkelsepotatis till industrin har för 2010 t.o.m. april 2011 utbetalats 28 milj. kr.

Stöd för kvalitetscertifiering

Jordbrukare som har kvalitetscertifierat sin produktion genom att de är anslutna till ett kvalitetssäkringssystem har möjlighet att få stöd för kvalitetscertifiering. Det kvalitetssäkringssystem som jordbrukaren är ansluten till måste ha kontroller som utförs av ett oberoende certifieringsorgan, dvs. det krävs en oberoende tredjepartskontroll av att jordbrukaren uppfyller de krav som kvalitetssäkringssystemet ställer. Certifieringsorgan som utför den oberoende kontrollen ska vara ackrediterat.

Stödet betalas ut till jordbrukare som har växtodling, betesmark, nötkreatur för kött- och mjölkproduktion eller får och getter.

Från och med 2008 är hektarersättningen och den fasta ersättningen ersatt av ett lika stort belopp för alla jordbrukare. Det finns en summa pengar som kommer att fördelas på alla som blir berättigade till stödet. Hur stor ersättningen blir beror alltså på hur många jordbrukare som söker stödet och hur mycket pengar det finns att fördela respektive år. Det är omöj-

ligt att i förväg veta hur stor ersättningen kommer att bli. 2010 betalades 24 miljoner ut. Stödet redovisas inte i följande tabeller.

Stöd till mervärden i jordbruket

Jordbrukare som söker stöd till mervärden i jordbruket måste vara verksam inom minst en av följande produktionsgrenar:

- Spannmål, oljeväxter, proteingrödor, utsäde, stärkelsepotatis, lin, hampa m.m.
- Nötkött
- Mjölkproduktion
- Får och getter

Stödet kan utbetalas för kvalitets- och marknadsföringsåtgärder. Det kan gälla produkt- och kvalitetsarbete till exempel genom studiebesök och specialistutbyte. Andra områden som kan vara aktuella är tekniska undersökningar, genomförbarhets- och designstudier. Det kan även gälla kostnader för utveckling av produktionsmetoder eller produkter samt marknadsundersökningar och testproduktion.

Stödet betalas ut med högst 75 % av kostnaderna för åtgärderna men med högst 50 000 kr per år och åtgärd. Stöd under 100 euro (ca 900 kr) betalas inte ut. Stödet redovisas inte i följande tabeller.

Handjursbidrag

Handjursbidrag kan beviljas för tjurar och stutar som slaktas i Sverige, säljs till annat EU-land eller exporteras till länder utanför EU. Slaktvikten på tjurarna ska vara minst 185 kg och stutarna måste ha uppnått en ålder av 9 månader.

Antal djur som berättigar till handjursbidrag begränsas av en bidragskvot som är 250 000 djur.

Mjölkbidrag

Mellan åren 2004 och 2006 fanns det ett mjölkbidrag till mjölkproducenter. Från och med 2007 har mjölkbidraget upphört och ingår istället i gårdsstödet.

Modulering

Med modulering, menas att pengar förs över från vissa andra stöd till miljöersättning, företagsstöd och projektstöd.

För 2010 gjordes avdrag för modulerings på 9 % på stödbelopp mellan 5 000 och 300 000 euro. För stöd som överstiger 300 000 euro görs avdrag på 13 %. De stöd som berörs är bland annat gårdsstödet och handjursbidraget.

Regionala stöd

Kompensationsbidrag

EU:s regionalpolitik syftar till social utjämning mellan olika regioner inom gemenskapen. Jordbruket skall säkras i områden med sämre produktionsförutsättningar så att befolkningen kan bo kvar och landskapet bevaras. Det viktigaste regionalpolitiska bidraget är det s.k. kompensationsbidraget. Detta riktar sig till områden som har sämre förutsättningar för livsmedelsproduktion (Less Favoured Areas) än andra regioner. I Sverige utgår kompensationsbidrag till stödområdena i norra Sverige, delar av skogs- och mellanbygderna i södra och mellersta Sverige samt vissa områden på Öland och Gotland.

För att få kompensationsbidrag måste jordbrukaren åta sig att bruka minst tre hektar jordbruksmark inom ett stödområde i minst fem år från och med den första stödutbetalningen. Det krävs också ett visst djurinnehav. Pensionärer kunde t.o.m. 2006 inte få kompensationsbidrag.

Kompensationsbidraget lämnas i första hand för vall och betesmark, men i vissa stödområden i norra Sverige även för spannmål och potatis. Kompensationsbidraget kan utgå med mellan 250 och 2 550 kr per hektar. **Tabell 9.3** visar att Västra Götalands län följt av Jönköpings län är de län där mest kompensationsbidrag har utgått. Totalt utbetalades 744 milj. kr i kompensationsbidrag för år 2010.

Nationellt stöd till norra Sverige

Avtalet med EU ger Sverige rätt att lämna nationellt stöd till vissa områden i norra Sverige. Stödet är helt finansierat av svenska staten och syftet är att behålla traditionell jordbruksproduktion som är särskilt lämpad för klimatförhållandena i norra Sverige. Avsikten är också att stödet skall förbättra strukturen för produktion, omsättning och förädling av jord-

bruksprodukter och säkerställa att miljön och naturvärdena skyddas och bevaras.

Det nationella stödet tillsammans med kompensationsbidraget och miljöstödet för bevarande av öppet odlingslandskap ersätter det gamla Norrlandsstödet.

Stöd utgår till mjölk-, slaktsvins- och äggproduktion samt för sugor och getter samt odling av potatis, bär och grönsaker. Det nationella stödet är förknippat med vissa villkor. Jordbruket skall t.ex. omfatta minst 3 hektar jordbruksmark. Pensionärer kunde t.o.m. 2006 inte få nationellt stöd.

Tabell 9.3 visar att t.o.m. april 2011 har 270 milj.kr utbetalats i nationellt stöd till norra Sverige för år 2010. Mest nationellt stöd utgick till Västerbottens län.

Miljöersättningar

Miljöersättningar syftar till åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön. Varje land utformar ett program för miljövänliga produktionsmetoder inom jordbruket och för bevarande av biologisk mångfald i odlingslandskapet. Programmet utformas efter det egna landets förhållanden och miljöproblem. För miljöstöd krävs ett femårigt åtagande av brukaren (20 år när det gäller stödet till våtmarker och småvatten).

Den 1 januari 2007 startade ett nytt landsbygdsprogram, "Landsbygdsprogram för Sverige år 2007–2013". För information om det nya programmet hänvisas till Jordbruksverket, www.jordbruksverket.se. I det följande beskrivs de stöd som utbetalades för år 2010.

I **tabell 9.4** visas de arealer för vilka vissa miljöersättningar söktes för år 2010.

Tabell 9.5 visar utbetalade medel till miljöersättningar. Totalt utbetalades det år 2010 2 390 milj. kr i ersättningar enligt det nya programmet. Mest stöd utgick till Västra Götalands län följt av Skåne län.

Bevarande av betesmarker och slåtterängar

Från och med 2001 finns två stöd för betesmarker och slåtterängar. Dels ett projektstöd för restaurering av betesmarker och slåtterängar och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med projektstödet är att återställa den

biologiska mångfalden och de kulturhistoriska värdena i slåtterängar, betesmarker, skogs- och fåbodbeten som helt eller delvis försvunnit genom att hävden upphört. Syftet med stödet för skötsel av betesmarker och slåtterängar är att bevara och förstärka hävdgynnande natur- och kulturmiljövärden.

Stödnivån för anläggning av våtmarker och småvatten kan högst vara 90 % av stödberättigande kostnader och ersättning kan lämnas med högst 10 000 kr/ha och år. Ersättning lämnas för betesmarker och slåtteräng med allmänna värden samt betesmarker och slåtteräng med särskilda värden. Ersättning lämnas också för fåbodbete, skogsbete och alvarbete på Öland och Gotland. Kompletterande åtgärder såsom lövtäkt, lieslätter och efterbete ger ytterligare ersättning.

Bevarande av värdefulla natur- och kulturmiljöer

Ersättning lämnas för skötsel av åkermarkens värdefulla lämningar och miljöer (landskapselement) som vittnar om den äldre markanvändningen. Ersättning utgår för skötsel av vissa landskapselement belägna på eller i anslutning till åkermark. Exempel på sådana landskapselement är renar mellan åkerskiften, stenmurar, trädrader, stentippar, källor och åkerholmar. Ersättningsbeloppet ges per landskapselement och skiljer sig åt mellan elementen. För att man ska få ett åtagande för natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet måste den sammanlagda ersättning för det första året i åtagandeperioden vara minst 1 000 kronor. Landskapselementen ska till väsentlig del ha tillkommit före den storskaliga mekaniseringen av jordbruket, dvs. före 1940.

Utrotningshotade husdjursraser

Syftet är att bevara den genetiska resursen som våra husdjur utgör och därmed bidra till att uppnå det svenska miljökvalitetsmålet ”Ett rikt odlingslandskap”. För att uppnå målet ska det senast 2010 finnas ett tillräckligt antal djur för att långsiktigt säkerställa bevarandet av inhemska husdjursraser i Sverige. Ersättning lämnas för att hålla djur av raser som finns med på EU:s lista över utrotningshotade svenska hus-

djursraser, t.ex. fjällko, gutefår, lantrasget och linderödssvin. Den årliga ersättningsnivån ligger på 1 000 kr per djurenhet för nötkreatur, får och getter och 1 500 kr per djurenhet för linderödssvin.

Öppet och varierat odlingslandskap

Syftet med detta stöd är att bevara odlingslandskapet och förhindra omfattande nedläggning av jordbruksmark. Därigenom bevaras en biologisk mångfald och värdefulla kulturmiljöer. Ersättning lämnas för skötsel av slåttervall och betesvall på åkermark. Detta stöd har från och med år 2007 slagits ihop med stödet för Vallodling.

Ekologiska produktionsformer

Syftet med ersättningen är att jordbruksmarken ska användas på ett hållbart sätt. Ekologisk produktion har positiva effekter för markens långsiktiga produktionsförmåga och för biologisk mångfald. Miljöersättningen har utformats för att bidra till att de nya målen för ekologisk produktion uppfylls. Målen till år 2013 är att:

- 20 procent av jordbruksmarken ska vara certifierad för ekologisk produktion

Ersättning lämnas till jordbrukare med ekologisk odling med eller utan ekologisk djurhållning. Den årliga ersättningen varierar beroende på grödslag men ligger mellan 650–7 500 kr/ha. Ersättning för ekologisk djurhållning lämnas i form av en extra ersättning för ekologisk odlad slåttervall, betesvall och grönfodergrödor. Mark i åtagande för betesmarker och slåtterängar kan också ligga till grund för djurersättning. Ersättning för ekologisk djurhållning baseras på det antal mjölkkor, am- och dikor, ungnöt, tackor, getter (hondjur), suggor, slaktsvin, värphöns och slaktkycklingar som du har inom företaget. Ett hektar åkermark motsvaras av 1,0 djurenhet och ett hektar betesmark eller slåtteräng motsvaras av 0,5 djurenheter. Djurantalet får variera genom åren under åtagandeperioden men måste omfatta minst ett djur under hela åtagandeperioden. Antal djur som motsvarar en djurenhet varierar mellan 1,00 för mjölkkor, am- och dikor till 71,43 för värphöns.

Vallodling

Syftet med ersättningen är att bidra till ett öppet och variationsrikt landskap. Detta gynnar odlingslandskapets natur- och kulturmiljöer. Vallodlingen bidrar också till att minska växt-näringsläckaget och erosionen från åkermark och till att begränsa användningen av växtskyddsmedel. Ersättningen består av en grund-ersättning som du kan få i hela landet om du odlar vall, och en tilläggsersättning för slätter- och betesvall som du kan få i stödområdena 1–5. För att få tilläggsersättningen måste man ha djur.

Grundersättningen är 300 kr per hektar i hela landet. Tilläggsersättningen mellan de olika stödområdena varierar mellan 250–1 800 kr/ha.

Minskat kväveläckage

Ersättning lämnas för insatser med syfte att minska kväveutlakningen under vinterhalvåret. Ersättning kan lämnas för två åtgärder, dels för sådd av fänggröda, dels för vårbearbetning, dvs. att ingen jordbearbetning sker efter skörden på hösten. Syftet är att minska den kvävebelastning i havet som orsakas av mänsklig verksamhet. Åtgärden riktas till områden i södra Sverige där kväveutlakningen är hög. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger för fänggröda på 800 kr/ha och för vårbearbetning på 300 kr/ha. Fänggröda och vårbearbetning på samma mark ger 1 300 kr/ha.

Våtmarker och småvatten

Från och med 2001 finns två stöd för våtmarker och småvatten. Dels ett projektstöd för anläggning av våtmarker och småvatten och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med ersättningarna är att öka arealen våtmarker i odlingslandskapet och att förbättra funktionen i de våtmarker som redan finns. Våtmarkerna minskar de negativa effekterna av växtnärläckage och bevarar och förstärker den biologiska mångfalden. De fyller även andra viktiga funktioner, som att upprätthålla grundvattennivån, öka variationen i landskapet och förbättra möjligheten till människors rekreation. Med våtmark menas ett vegetationstäckt om-

råde där vattenytan är nära under, i nivå med eller nära över markytan och där vattennivån får variera med de naturliga säsongsvariationerna. Med våtmark menas här även småvatten och dammar.

Bruna bönor på Öland

Ersättning lämnas till jordbrukare med traditionell odling av lokala sorter av bruna bönor på Öland. Syftet med detta stöd är att främja en odlingsmetod som bidrar till att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växtnärläckageutlakning till Östersjön. Dessutom bevaras odlingen av lokala sorter av bruna bönor. Odlingen är en viktig del av öns kulturarv. Ersättningen lämnas enbart på Öland och ett jordbruksskifte måste vara på minst 0,10 ha för att vara berättigad till ersättning.

Sockerbetor på Gotland

Ersättning lämnas till jordbrukare på Gotland med miljövänlig odling av sockerbeter. Syftet är att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växtnärläckageutlakning till Östersjön. Ersättning lämnas endast på Gotland. Detta stöd togs bort från och med år 2007.

Skyddszoner

Syftet med ersättningen är att minska ytvavrinningen, erosionen och läckaget av näringsämnen från åkermark. Skyddszonerna minskar även risken för att rester av växtskyddsmedel hamnar i sjöar och vattendrag. Syftet är också att gynna växt- och djurliv. Ersättning lämnas för anläggning av zoner besådda med vall utmed vattendrag i stödområdena 5 och 9. Skyddszonen skall vara minst 6 meter bred och ersättning lämnas för högst 20 meters bredd. Dessutom måste skifteslängden mot vattenområdet vara minst 20 meter och den sammanlagda arealen av alla skyddszonsskiften minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån är 1 000 kr/ha.

Företagsstöd

Syftet med företagsstöden är att öka konkurrenskraften inom jordbruket, skogsbruket, rennäringen, trädgårdsområdet och livsmedelsförädlingen. Syftet är också att öka livskva-

liteten och diversifiera ekonomin på landsbygden. Med företagsstöd menas att stödet är knutet till ett befintligt eller nystartat företag.

Stöd till modernisering av jordbruksföretag (tabell 9.6)

Stöd till modernisering av jordbruksföretag ska bidra till att påskynda företagets anpassning till nya marknadsförutsättningar men samtidigt ge positiva effekter för biodiversitet, miljövänlig produktion, djurvälstånd och arbetsmiljö. Under åtgärden ingår även stöd för plantering av energigrödor på åkermark.

Stödet är inriktat på att beviljas som en procentsats av planerade fasta investeringar och betalas ut först då dessa har genomförts och betalats. Landsbygdsprogrammet medger stöd med högst 30 % av stödberättigande investeringskostnader. Till jordbruksföretag inom mindre gynnande områden i norra Sverige kan ytterligare högst 20 procentenheter beviljas.

De flesta länsstyrelser har emellertid tillämpat ett reducerat maxbelopp och i vissa fall även en sänkt stödandel. Prioritering sker av de företag som utifrån sin affärsplan bedöms mest bidra till en ökad konkurrenskraft och entreprenörskap i sektorerna och i landsbygds ekonomin. Varje länsstyrelse har tagit fram egna prioriteringar, vilket gett åtgärden en viss lokal prägel. Prioriteringsordningen framgår av länsstyrelsernas genomförandestrategier.

Startstöd (tabell 9.6)

Startstödet ska bidra till att främja en långsiktigt lönsam och konkurrenskraftig jordbruksnäring genom att stödja unga personer som för första gången vill etablera sig som ägare till ett jordbruksföretag. Stödet kan också underlätta och påskynda generationsväxlingar i jordbruksföretagen och därmed leda till en förnyring av jordbrukarkåren. Stödet hjälper till genom att ett bidrag av likvida medel underlättar ett övertagande eller en nyetablering, särskilt med tanke på att ett beviljat startstöd sannolikt gör det lättare att banklån beviljas.

Startstöd lämnas med högst 250 000 kr i form av en startpremie till företagare under 40 år som för första gången etablerar sig som företagare i ett jordbruks- eller trädgårdsföretag.

Den största delen av företagen som har fått stöd har haft djur/köttproduktion jämte växtodling som inriktning. Därefter har mjölkproduktion, trädgård, får och hästar varit de vanligaste inriktningarna.

Stöd till högre värde i jord- och skogsprodukter (tabell 9.7)

Stödet för högre värde, eller förädlingsstödet, är ett investeringsstöd som kan lämnas för förädling och saluföring av produkter från jord- och skogsbruk inklusive rennärning och trädgårdsnärning. Prioritering sker av de företag som utifrån sin affärsplan bedöms mest bidra till en ökad konkurrenskraft och entreprenörskap i sektorerna och i landsbygds ekonomin. Länsstrategierna innehåller ytterligare prioriteringar.

Landsbygdsprogrammet medger stöd med högst 30 % av stödberättigande investeringskostnader. Efter särskild prövning kan ytterligare 10 procentenheter beviljas till företag inom glest befolkade områden i norra Sverige. De flesta länsstyrelser har emellertid tillämpat ett reducerat maxbelopp eller en sänkt stödandel.

Projektstöd

Projektstödet ska verka för en högre livskvalitet för dem som bor på landsbygden, bredda och stärka landsbygdens näringsliv och stärka konkurrenskraften inom den gröna näringen.

Projektstöd kan sökas av till exempel:

- Organisationer, ideella och ekonomiska föreningar inklusive stiftelser
- Sammanslutningar, exempelvis av företag
- Företag
- Kommuner

Det finns olika typer av projektstöd, t.ex. utveckling av bredband på landsbygden, utveckling av små företag och utveckling av landsbygdsturism (**tabell 9.8**). Mer projektstöd redovisas på Jordbruksverkets webbplats.

Utveckling av bredband på landsbygden

En väl utbyggd infrastruktur är viktigt för de som bor på landsbygden. Genom stödet för bredband får dessa personer tillsammans med andra möjlighet att anlägga bredband i områ-

den där det idag inte finns något marknadsintresse för att etablera bredbandsnät.

Projektstöd för bredband kan beviljas när man:

- drar nya bredband
- uppgraderar befintligt bredband
- förbereder för bredband, dvs. att man gräver ned tomrör och drar fiber.

Projektstöd för utveckling av företag med färre än tio årsarbetskrafter

Projektstöd kan beviljas om det skapar förutsättningar:

- för utveckling av företag med färre än tio årsarbetskrafter och med en omsättning eller balansomsättning som är lägre än 18 miljoner kronor
- för entreprenörskap på landsbygden
- för nyetablering av små företag.

Stöd kan t.ex. beviljas till projekt som:

- gör att nya affärs- och verksamhetsidéer utvecklas snabbare
- sprider erfarenheter och utveckling av kommersiella och tekniska lösningar, gärna i samverkan med forsknings- och utvecklingscentrum
- syftar till att förbättra tillgången på lokalt kapital.

Projektstöd för utveckling av landsbygdsturism

Turismen är en av de snabbast växande branscherna idag och intresset för att turista på den svenska landsbygden ökar. Bo på lantgård har blivit ett begrepp.

Projektstöd kan beviljas för projekt som förbättrar förutsättningarna för en konkurrenskraftig besöks- och turistnäring på landsbygden. Projektstöd kan även beviljas för utveckling och introduktion av IT-baserade tjänster för marknadsföring, distribution kontakt och bokningar för en grupp av turistföretag. Syftet är att göra det enklare för företagen att nå ut till sina kunder.

Projektstöd för insatser som förbättrar servicen på landsbygden

Ett bra serviceutbud har i många fall stor betydelse när människor väljer bostadsord. Att det

finns livsmedelsbutik och servicefunktioner som bank, apotek och bredband ökar möjligheten till utveckling av bygden. Att det finns kultur- och fritidsaktiviteter påverkar också hur attraktiv en bygd är.

Projektstöd kan beviljas för insatser som förstärker eller utvecklar serviceutbudet och kultur- och fritidsaktiviteten på landsbygden för både företagare och konsumenter. Det kan till exempel vara samverkanslösningar av olika slag.

Prisstöd m.m. till rennärningen

Utöver de stöd till rennärningen i form av investerings- och startstöd samt kulturmiljöstöd som redovisats ovan utgår ett särskilt prisstöd för kontrollslaktade renar, vilka godkänns som livsmedel. Detta redovisas i **tabell 9.9**.

Efter Tjernobylolyckan betalades ersättning till rennärningen för att täcka merkostnader och inkomstförluster till följd av det radioaktiva nedfallet. I ersättningen ingår också kostnader för t.ex. försöksverksamhet, slakt av renar med för hög cesiumhalt samt utfordring av cesiumrenar och analyser.

Staten ersatte fram till 1994/95 renägarna för upphittade rovdjursrivna renar. Från och med 1996 ändrades ersättningssystemet till att i huvudsak baseras på rovdjursförekomst.

I **tabell 9.9** redovisas även ersättningar från Banverket för tåg dödade och från trafikförsäkringen för vägtrafik dödade renar.

Annan publicering

Uppgifterna i detta kapitel om utbetalda stöd grundas på underlag från Jordbruksverket. Statistiken hänför sig till de år för vilka stöd utgätt förutom tabellerna 9.6 och 9.7 där beviljade stöd redovisas. Jordbruksverket publicerar detaljerad statistik över stöd som utbetalats eller beviljats under olika kalenderår i sin verksamhetsstatistik, senast i Verksamhetsstatistik för 2010.

Tabell 9.1**Direktstöd till jordbruket utbetalade för 2000–2010¹, milj. kr***Disbursed direct support to the agricultural holdings*

	2000	2005	2007	2008	2009	2010
<i>Gårdstöd</i>	.	5 315	6 088	6 473	6 736	5 967
Stöd för proteingrödor ²	.	21	16	15	22	.
Stöd för energigrödor ³	.	11	11	7	8	.
Kontrakterad stärkelsepotatis	.	37	33	36	38	28
Nationellt kuvertet	.	1	1	3	4	..
Återbetalning modulering	.	61	101	107	..	..
<i>Arealersättning</i>	3 480	.	.	.	.	.
<i>Djurbidrag, generella</i>	940	733	324	309	347	303
Handjursbidrag	331	263	324	309	347	303
Am- och dikobidrag	198	.	.	.	.	.
Tackbidrag	31	.	.	.	.	.
Slaktbidrag	130	.	.	.	.	.
Extensifieringsbidrag	250	.	.	.	.	.
Mjölkbidrag ⁴	.	471	.	.	.	.
<i>Regionala stöd</i>	864	916	989	973	956	1 013
Kompensationsbidrag	574	639	712	701	690	744
Nationellt stöd norra Sverige	289	276	277	272	266	270
<i>Miljöstöd, gamla</i>	1 929	.	.	.	.	.
Öppet odlingslandskap	582	.	.	.	.	.
Ekologisk odling	268	.	.	.	.	.
Flerårig vallodling	433	.	.	.	.	.
Biologisk mångfald o. kulturmiljövården	520	.	.	.	.	.
Betesmarker	333	.	.	.	.	.
Slätterängar	14	.	.	.	.	.
Kulturmiljö	173	.	.	.	.	.
Miljökänsliga områden	24	.	.	.	.	.
Våtmarker och småvatten	9	.	.	.	.	.
Extensiv vall, skyddszoner	6	.	.	.	.	.
Fånggrödor	9	.	.	.	.	.
Resurshållande konventionellt jordbruk	94	.	.	.	.	.
Återskapande av slätterängar	3	.	.	.	.	.
Odling av bruna bönor på Öland	2	.	.	.	.	.
Utrotningshotade djurraser	3	.	.	.	.	.
Kulturmiljöstöd för renskötselområdet	0	.	.	.	.	.
<i>Miljöstöd, nya</i>	128	2 345	2 190	2 157	2 112	2 390
Betesmarker och slätterängar	.	754	740	743	728	756
Natur- och kulturmiljöer	.	168	115	111	110	107
Kulturmiljöer i renskötselområdet	1	11	18	22	23	16
Utrotningshotade husdjursraser	4	6	7	7	7	8
Öppet och varierat odlingslandskap	.	509	.	.	.	.
Ekologisk produktion	126	573	512	510	502	566
Vallodling	.	85	617	607	607	740
Minskat kväveläckage	.	197	143	130	112	152
Våtmarker och småvatten	.	8	13	14	15	16
Bruna bönor på Öland	.	2	1	1	1	1
Sockerbetor på Gotland	.	3	.	.	.	.
Skyddszoner	.	28	24	14	5	30
<i>Stöd för växtodlingsplaner</i>	.	.	.	.	.	.
<i>Summa utbetalade direktstöd</i>	7 340	9 440	9 652	10 080	10 223	9 701

1) För perioden 2000–2009 ingår i tabellen samtliga medel som avser respektive år oavsett när de utbetalats. För år 2010 avser beloppen de medel som utbetalats t.o.m. april år 2011.

2) Stöd för proteingrödor ingår i arealersättning t.o.m. 2004. Fr.o.m 2010, stödet frikopplat och ingår i gårdsstödet.

3) Stöd för energigrödor går inte att söka fr.o.m. 1 januari 2010. EU beslut att 2009 var sista året att söka stödet.

4) Ett nytt bidrag, mjölkbidraget, infördes från och med 2004. Fr.o.m. 2007 har mjölkbidraget upphört och ingår istället i gårdsstödet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.2**Gårdsstöd för stödåret 2010 utbetalade t.o.m. april 2011, 1 000-tals kr***Single farm payment and premiums for male bovines and milk*

Område	Gårdsstöd	Protein- grödor ¹	Energi- grödor ²	Kontrakterad stärkelse- potatis	Handjurs- bidrag	Mjölkbidrag ³
<i>Län</i>						
Stockholms	173 641	.	.	—	3 235	.
Uppsala	301 675	.	.	—	7 513	.
Södermanlands	275 258	.	.	—	9 556	.
Östergötlands	542 722	.	.	—	23 715	.
Jönköpings	242 582	.	.	—	25 505	.
Kronobergs	127 493	.	.	—	13 708	.
Kalmar	339 944	.	.	2 789	30 091	.
Gotlands	202 613	.	.	—	13 166	.
Blekinge	83 518	.	.	8 512	6 289	.
Skåne	1 233 694	.	.	17 168	48 162	.
Hallands	267 451	.	.	—	17 296	.
Västra Götalands	988 160	.	.	—	48 946	.
Värmlands	174 206	.	.	—	10 788	.
Örebro	206 861	.	.	—	8 892	.
Västmanlands	232 500	.	.	—	3 360	.
Dalarnas	108 768	.	.	—	6 602	.
Gävleborgs	121 175	.	.	—	7 988	.
Västernorrlands	84 648	.	.	—	4 104	.
Jämtlands	75 334	.	.	—	4 137	.
Västerbottens	123 904	.	.	—	7 482	.
Norrbottens	60 368	.	.	—	2 592	.
<i>Hela riket</i>						
2010	5 966 516	.	.	28 469	303 129	.
2009	6 735 854	22 009	7 988	37 845	347 159	.
2008	6 472 728	15 130	7 400	36 452	309 197	.
2007	6 088 092	16 445	11 412	33 370	323 941	.
2005	5 314 878	21 058	11 681	36 756	262 797	470 651
2000 ⁴	4 088 860	.	.	.	330 836	.

1) Nytt bidrag, stöd för proteingrödor, infördes från och med 2004. År 2004 ingår utbetalningen i arealersättning. I Sverige har dock hela stödet för proteingrödor frikopplats och ingår i sin helhet i gårdsstödet fr.o.m. 2010.

2) Nytt bidrag, stöd för energigrödor, infördes från och med 2004. Stödet för energigrödor går inte att söka fr.o.m. 1 januari 2010. EU har beslutat att 2009 var det sista året då lantbrukare kan få stöd för produktion av energigrödor.

3) Ett nytt bidrag, mjölkbidraget, infördes från och med 2004. Fr.o.m. 2007 har mjölkbidraget upphört och ingår istället i gårdsstödet.

4) Jämförelsetalen för gårdsstöd t.o.m. 2004 är summan av tidigare arealersättning, am- och dikobidrag, tackbidrag, slaktbidrag och extensifieringsbidrag.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.3**Kompensationsbidrag samt nationellt stöd till norra Sverige¹ för stödåret 2010 utbetalt t.o.m. april 2011, 1 000-tals kr***Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden*

Område	Kompensationsbidrag	Nationellt stöd			
		Sugor, getter, potatis, ägg, bär o. grönsaker	Mjök	Slaktsvin	Summa nationellt stöd
<i>Län</i>					
Stockholms	1 491	—	358	—	358
Uppsala	8 623	—	—	—	—
Södermanlands	271	—	—	—	—
Östergötlands	10 732	—	—	—	—
Jönköpings	74 175	—	—	—	—
Kronobergs	34 175	—	—	—	—
Kalmar	55 587	—	—	—	—
Gotlands	15 578	—	—	—	—
Blekinge	6 896	—	—	—	—
Skåne	26 717	—	—	—	—
Hallands	14 606	—	—	—	—
Västra Götalands	85 116	—	—	—	—
Värmlands	62 802	390	7 560	803	8 753
Örebro	15 935	—	—	—	—
Västmanlands	3 537	—	—	—	—
Dalarnas	51 288	829	2 711	52	3 592
Gävleborgs	68 036	846	20 488	1 248	22 582
Västernorrlands	48 900	1 607	34 151	2 129	37 886
Jämtlands	57 057	1 467	54 950	282	56 699
Västerbottens	68 214	3 127	87 018	3 934	94 079
Norrbottnens	34 035	2 763	40 990	1 868	45 621
<i>Hela riket</i>					
2010	743 771	11 029	248 226	10 316	269 571
2009	690 179	9 702	246 035	10 298	266 035
2008	701 137	9 932	250 451	11 692	272 075
2007	711 868	9 650	256 085	10 800	276 535
2005	639 429	11 248	252 285	12 627	276 161
2000	574 125	9 450	266 751	13 269	289 469

1) Anledningen till att det presenteras siffror för län i södra Sverige, är för att det är där företagen är registrerade. Marken ligger dock i norra Sverige.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.4**Registrerade arealer för vissa miljöersättningar avseende år 2010, hektar***Areas for environmental support*

Område	Betesmarker och slätter- ängar	Öppet och varierat odlingslandskap ¹	Ekologisk produktion	Minskat kväve- läckage
<i>Län</i>				
Stockholms	10 918	.	13 580	1 139
Uppsala	17 648	.	24 325	255
Södermanlands	16 761	.	21 148	944
Östergötlands	43 853	.	36 498	1 436
Jönköpings	39 964	.	18 800	48
Kronobergs	20 808	.	8 247	6
Kalmar	77 017	.	13 971	7 497
Gotlands	27 937	.	12 415	4 803
Blekinge	—	.	—	2 404
Skåne	63 178	.	24 223	39 977
Hallands	14 969	.	9 456	15 789
Västra Götalands	58 796	.	104 323	62 420
Värmlands	6 384	.	33 637	4 829
Örebro	9 124	.	14 863	1 172
Västmanlands	6 932	.	16 381	1 760
Dalarnas	6 697	.	15 269	—
Gävleborgs	3 637	.	18 619	—
Västernorrlands	1 980	.	13 998	—
Jämtlands	5 011	.	14 962	—
Västerbottens	2 042	.	9 277	—
Norrbottens	1 882	.	5 154	—
<i>Hela riket</i>				
2010	435 537	.	429 146	144 479
2009	439 840	.	428 126	121 164
2008	424 754	.	396 967	138 542
2007	456 900	.	448 278	148 609
2005	461 401	634 268	519 694	266 879
2004	408 656	669 129	462 438	283 945

1) Stödet har från 2007 slagits ihop med stödet för vallodling.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5**Miljöersättning för stödåret 2010 utbetalade t.o.m. april 2011, 1 000-tals kr***Environmental support*

Område	Betes- marker och slätter- ängar	Natur- och kultur- miljöer	Kultur- miljöer i ren- skötsel- området	Utrotnings- hotade hus- djurs- raser	Öppet och varierat odlings- landskap ¹	Ekologisk produk- tion	Vallodling ²
<i>Län</i>							
Stockholms	17 753	1 397	8	187	.	15 739	13 042
Uppsala	24 474	2 554	—	306	.	32 946	16 684
Södermanlands	31 829	1 602	—	182	.	26 905	18 822
Östergötlands	72 727	6 564	—	476	.	54 490	36 178
Jönköpings	62 789	9 449	—	233	.	28 394	39 142
Kronobergs	30 632	5 607	—	236	.	11 912	20 107
Kalmar	139 532	14 568	—	363	.	20 903	41 294
Gotlands	54 214	934	—	179	.	18 953	23 322
Blekinge	22 519	3 234	—	178	.	4 685	7 086
Skåne	89 586	24 803	—	725	.	36 010	42 042
Hallands	24 424	7 944	—	265	.	15 220	19 371
Västra Götalands	86 267	17 508	—	892	.	134 455	84 783
Värmlands	10 774	714	—	343	.	35 093	56 557
Örebro	18 678	2 115	—	232	.	20 264	17 047
Västmanlands	15 764	1 686	—	169	.	21 515	10 239
Dalarnas	13 990	1 419	—	693	.	18 214	34 092
Gävleborgs	8 793	482	—	551	.	17 633	58 947
Västernorrlands	3 242	1 014	28	244	.	21 877	51 269
Jämtlands	13 401	1 382	123	519	.	15 838	50 999
Västerbottens	4 194	1 027	1 245	442	.	7 355	66 154
Norrbottnens	10 106	778	14 388	189	.	7 414	32 496
<i>Hela riket</i>							
2010	755 691	106 780	15 791	7 605	.	565 815	739 674
2009	728 440	110 029	23 392	7 363	.	501 698	607 190
2008	743 280	110 551	21 545	7 011	.	509 618	607 415
2007	739 895	114 847	18 188	6 540	.	511 521	617 393
2005	754 401	167 511	11 762	5 367	508 983	572 845	85 316
2000	.	.	1 461	.	.	126 484 ³	.

1) Stödet ingår från och med 2007 i stödet för Vallodling.

2) Systemet för vallodling utvecklades i samband med utveckling av gårdsstödsystemet år 2004–05. Första utbetalningen skedde 2005. Det miljöstödet redovisas i tabell 9.1.

3) Här redovisas endast miljöstöd för ekologisk produktion som ingår i det nya miljöprogrammet. För totalt miljöstöd för ekologisk produktion skall miljöstöd som ingår i det gamla miljöprogrammet läggas till. Det miljöstödet redovisas i tabell 9.1.

4) Stödet finns inte längre.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5 (forts.)

Område	Minskat kväve- läckage	Våtmarker och småvatten	Bruna böror på Öland	Sockerbeter på Gotland ⁴	Skyddszoner	Summa miljöstöd
<i>Län</i>						
Stockholms	587	2 192	.	.	1 455	52 359
Uppsala	182	191	.	.	2 124	79 460
Södermanlands	680	116	.	.	3 260	83 396
Östergötlands	1 383	150	.	.	2 788	174 755
Jönköpings	38	427	.	.	177	140 649
Kronobergs	3	788		.	72	69 358
Kalmar	8 248	3 349	917	.	524	229 698
Gotlands	4 208	247	.	.	384	102 441
Blekinge	2 574	106	.	.	97	40 480
Skåne	39 827	1 121	.	.	3 327	237 440
Hallands	18 455	952	.	.	1 306	87 937
Västra Götalands	65 674	1 764	.	.	6 902	398 246
Värmlands	7 465	189	.	.	687	111 821
Örebro	1 078	87	.	.	2 727	62 228
Västmanlands	1 471	1 107	.	.	4 045	55 997
Dalarnas	—	1 166	.	.	—	69 574
Gävleborgs	—	—	.	.	—	86 405
Västernorrlands	—	1 681	.	.	—	79 356
Jämtlands	—	—	.	.	—	82 263
Västerbottens	—	—	.	.	—	80 417
Norrbottnens	—	—	.	.	—	65 372
<i>Hela riket</i>						
2010	151 872	15 633	917	.	29 875	2 389 652
2009	112 415	14 969	853	.	5 233	2 111 583
2008	129 741	13 625	737	.	13 975	2 143 523
2007	142 808	13 001	810	.	24 108	2 189 112
2005	197 136	8 378	1 895	2 766	28 344	2 344 704
2000	.	.	.	.	.	127 945

Tabell 9.6**Beviljade stöd till modernisering av jordbruksföretag och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötselföretag 2007–2010***Granted investment support to modernisation of agricultural holdings and setting up of young farmers*

Område; myndighet	Modernisering		Startstöd	
	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr
<i>Län</i>				
Stockholms	21	5 811	2	500
Uppsala	21	4 313	9	2 000
Södermanlands	40	12 647	5	1 050
Östergötlands	59	22 787	16	2 900
Jönköpings	69	28 397	6	1 200
Kronobergs	47	13 628	4	600
Kalmar	60	28 678	6	1 200
Gotlands	14	9 742	3	600
Blekinge	19	5 945	1	250
Skåne	202	64 103	27	6 050
Hallands	96	40 729	8	1 900
Västra Götalands	227	100 287	32	7 250
Värmlands	52	29 775	13	2 125
Örebro	34	14 673	4	1 000
Västmanlands	33	13 872	6	900
Dalarnas	42	25 538	7	1 200
Gävleborgs	40	13 975	12	2 400
Västernorrlands	17	8 809	2	500
Jämtlands	38	14 425	10	2 500
Västerbottens	42	31 241	9	2 250
Norrbottens	29	13 113	9	2 125
<i>Sametinget</i>	10	461	11	2 750
<i>Hela riket</i>				
2010	1 212	502 949	202	43 250
2009	1 266	518 362	267	51 150
2008	1 190	433 967	304	59 855
2007	542	201 617	196	37 800

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.7**Beviljade stöd till högre värde i jord- och skogsprodukter 2007–2010, 1 000-tals kr***Granted investment support to adding value to agricultural and forestry products for Sweden*

Område; myndighet	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr
<i>Län</i>		
Stockholms	4	1 155
Uppsala	5	1 642
Södermanlands	5	1 713
Östergötlands	7	1 912
Jönköpings	5	1 882
Kronobergs	8	1 750
Kalmar	9	3 015
Gotlands	2	2 400
Blekinge	5	1 940
Skåne	48	17 071
Hallands	15	3 014
Västra Götalands	34	10 275
Värmlands	6	4 136
Örebro	2	1 058
Västmanlands	4	600
Dalarnas	9	5 095
Gävleborgs	15	3 851
Västernorrlands	1	159
Jämtlands	9	1 696
Västerbottens	8	1 983
Norrbottens	5	1 489
<i>Sametinget</i>	3	1 318
<i>Hela riket</i>		
2010	209	69 154
2009	192	60 929
2008	153	59 193
2007	50	20 696

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.8**Utbetalade projektstöd under 2010, 1 000-tals kr***Disbursed structural fund aid*

Område; myndighet	Projektsstöd för							
	Utveckling av bredband på landsbygden		Utveckling av företag med färre än tio årsarbetskrafter		Utveckling av landsbygdsturism		Insatser som förbättrar servicen på landsbygden	
	Antal stöd	Beviljade stöd	Antal stöd	Beviljade stöd	Antal stöd	Beviljade stöd	Antal stöd	Beviljade stöd
<i>Län</i>								
Stockholms	–	–	16	6 141	11	4 701	1	75
Uppsala	–	–	20	6 251	5	1 612	10	4 992
Södermanlands	1	9 503	13	2 613	2	818	–	–
Östergötlands	5	20 881	17	2 314	3	4 210	1	4
Jönköpings	1	1 620	32	7 073	8	10 066	1	1 764
Kronobergs	14	16 973	16	1 637	12	3 675	9	1 401
Kalmar	1	2 513	11	1 998	7	3 382	2	980
Gotlands	–	–	3	928	4	2 094	1	1 304
Blekinge	–	–	8	2 405	11	3 725	–	–
Skåne	2	1 845	25	28 753	20	16 480	8	6 734
Hallands	–	–	11	3 410	11	8 001	3	1 512
Västra Götalands	–	–	60	20 829	46	17 438	22	12 637
Värmlands	1	297	12	21 445	15	5 343	2	2 202
Örebro	13	33 449	19	3 231	8	2 591	1	658
Västmanlands	–	–	10	2 988	15	1 684	1	594
Dalarnas	–	–	19	4 636	14	8 048	1	14 000
Gävleborgs	7	3 440	2	413	8	3 584	9	2 086
Västernorrlands	–	–	19	6 177	8	4 425	2	8 689
Jämtlands	10	2 633	12	3 676	14	12 814	–	–
Västerbottens	5	8 834	9	7 188	10	17 452	2	1 051
Norrbottnens	2	21 546	18	6 984	16	11 222	4	2 212
<i>Sametinget</i>	–	–	3	167	1	418	–	–
<i>Jordbruksverket</i>	–	–	3	6 451	5	6 725	–	–
<i>Hela riket</i>								
2010	62	123 533	358	147 707	254	150 508	80	62 896
2009	–	–	384	120 384	260	112 219	68	33 013
2008	–	–	349	144 191	273	126 061	32	23 788
2007	–	–	90	43 492	83	39 731	7	2 723

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.9**Utbetalade stöd och ersättningar till rennäringen 2000–2010, 1 000-tals kr***Disbursed support and compensation to reindeer breeding*

Typ av stöd	2000	2005	2007	2008	2009	2010
Prisstöd	14 663	17 480	21 657	22 222	16 580	15 594
Ersättning p.g.a. Tjernobylyolyckan	9 884	9 763	5 282	7 607	6 731	6 271
Övriga medel för främjande av rennäringen, varav; katastrofskadeskydd projektstöd m.m.	6 779 566 6 213	5 423 2 202 3 221	19 330 15 023 4 307	14 138 9 924 4 214	21 456 1 225 20 231	11 255 216 11 039
Ersättning för renar som skadats eller dödats av rovdjur	35 000	47 000	44 400	61 572	58 563	57 674
Ersättning för tågdödade renar	2 326	2 282	2 680	2 673	3 142	2 930
Ersättning för vägtrafikdödade renar	4 499	4 256	4 318	5 630	5 860	5 434

Källa: Jordbruksverket, Vägverket, Sametinget, Banverket och Trafikförsäkringsföreningen.

10 Jordbrukets ekonomi

I kapitel 10 beskrivs jordbrukets ekonomi i dess helhet och sektorns roll i samhällsekonomin. På företagsnivå redovisas intäkter och kostnader i jordbruket samt olika resultatmått. Per hushåll redovisas även intäkter från andra förvärvskällor. Totalt omfattar redovisningen:

- Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna
- EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn
- Intäkter, kostnader m.m. för företagen
- Jordbrukarhushållens inkomster
- Prisindex
- Arrendepriiser
- Markpriser
- Priser på lantbruksenheter

Sammanfattning

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Jordbrukets bidrag till BNP uppgick 2010 till 16,2 miljarder kr, vilket motsvarade 0,5 % av BNP (mätt som jordbrukets förädlingsvärde till baspris i relation till BNP marknadspris). Sedan mycket lång tid tillbaka har jordbrukets andel successivt minskat men det bör påpekas att fullständig jämförbarhet – p.g.a. omläggning av beräkningssystemet – bara föreligger bakåt t.o.m. 1993 (**tabell 10.1**).

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA (Economic Accounts for Agriculture) är en ekonomisk kalkyl för jordbruket som beräknas inom alla EU-länder och som fr.o.m. år 2000 har ersatt den tidigare svenska sektorskalkylen. Jordbrukets ekonomiska resultat enligt EAA redovisas i **tabell 10.2**. Produktionsvärdet redovisas till baspriser vilket innebär att s.k. produktrelaterade direktersättningar

(produktsubventioner) enligt den gemensamma jordbrukspolitiken ingår i värdet för respektive produkt. Övriga direktersättningar (produktionssubventioner) utgörs bl.a. av miljöersättningar och kompensationsbidrag.

Jordbrukssektorns produktionsvärde i löpande baspriser minskade mellan 2008 och 2009, med ca 4 miljarder kronor, vilket till stor del kan förklaras med att priserna på spannmål och mjölk minskade. Mellan åren 2007 och 2008 ökade produktionsvärdet med drygt 0,5 miljard kr, vilket motsvarar en ökning med 1 %.

Värdet av vegetabilieproduktionen till baspris minskade med 6 % 2009 jämfört med 2008.

Produktionsvärdet till baspris för animalier minskade år 2009 med 10 % jämfört med år 2008. Produktionsvärdet till baspris för nötkreatur och svin och fjäderfä minskade med 4 respektive 7 % år 2009 jämfört med år 2008, medan det för får och getter ökade med 10 %.

Driftöverskott netto minskade med 38 % mellan åren 2008 och 2009. Kostnaderna för insatsvaror och tjänster minskade med 2 %, samtidigt som kapitalförslitningen och övriga produktionssubventioner beräknats öka med 8 % respektive 1 %.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

I Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) är företagen grupperade efter olika driftsinriktningar med hjälp av jordbruksstatistikens typklassificeringssystem, vilket dock inte innebär att redovisningen av resultatutvecklingen är renodlad till en produktionsgren. Detta hänger samman med att företagen väljs efter deras huvudsakliga driftsinriktning. Företag i gruppen Jordbruksväxter kan således även ha vissa animalieinkomster, inkomster från körslor utanför företaget, hyror samt inkomster av övrig verksamhet utanför jordbruket. En resultatförändring i en viss grupp behöver därför inte enbart bero på förändrad lönsamhet inom den huvudsakliga verksamhetsgrenen.

Intäkter i jordbruket redovisas i **tabell 10.3** med uppdelning på vegetabilier, animalier och övrig produktion. I respektive intäkter ingår också inkomster från direktstöd. Kostnader i jordbruket redovisas med uppdelning på förnödenheter, underhåll, arbetskostnader, avskrivningar, arrendekostnader och finansiellt netto. I tabellen sker även redovisning för skogsbruket hos de olika grupperna av lantbruksföretag. Intäkterna för skogsbruket avser årets försäljningar och inkluderar inte värdeförändring i skogsbeståndet.

Vid en jämförelse mellan 2008 och 2009 syns försämrade resultat för samtliga driftsinriktningar utom hos svinföretagen. Ett lägre spannmålspris än året innan spannmålspris påverkar växtodlingsföretagen. Kostnaderna minskade hos mjölkföretagen, men ett lägre mjölkpris ledde till att intäktsminskningen var större än kostnadsminskningen. Kött djursföretagen hade både minskade intäkter och ökade kostnader vilket fick sämre resultat än året innan som följd. Svinföretagen som de två senaste åren visat på försämrade resultat, bröt 2009 trenden och visade ett något bättre resultat än 2008. Övriga resultat i tabellerna är svåra att göra generella tolkningar av då ett visst antal företag byts ut och därmed ger vissa variationer mellan åren.

Jordbrukarhushållens inkomster

I **tabell 10.4** redovisas genomsnittliga taxerade nettointäkter i olika storleksgrupper av jordbruksföretag för åren 2000–2009. Av tabellen framgår att den taxerade förvärvsinkomsten för hushållen vid företag med upp till 20 ha åker till mer än 90 % utgörs av inkomst av tjänst. Med ökande företagsstorlek sjunker denna andel och är vid de största företagen 49 %.

I **tabell 10.5** återfinns med uppdelning på län jordbrukarhushållens genomsnittliga taxerade inkomst för 2009 av näringsverksamhet och tjänst samt nettointkomst av kapital. Genom att därutöver beakta underskott av näringsverksamhet, nettoförändring av expansionsmedel samt allmänna avdrag har hushållsinkomsten före transfereringar erhållits. Vidare redovisas positiva ej skattepliktiga transfereringar, negativa transfereringar samt hushållsinkomsten efter dessa transfereringar.

Av **tabell 10.5** framgår att jordbrukarhushållen i Jönköpings län hade den högsta genomsnittliga hushållsinkomsten efter transfereringar, med 320 100 kr vilket var 8 % över riksgenomsnittet. Därefter följde Västerbottens och Kronobergs län. Lägst inkomst redovisades för Gotlands län med 250 400 kr per hushåll, vilket var 15 % under riksgenomsnittet. Därefter följde Blekinge och Värmlands län.

Prisindex

En jämförelse mellan jordbrukets olika prisindex visar att jordbrukets avräkningspriser i genomsnitt stigit med 29 % mellan åren 2005 och 2010. Kostnaderna för att ta fram olika produkter har stigit med 20 % enligt Produktionsmedelsprisindex under samma period (**tabell 10.6**). Prisutvecklingen i detaljledet av jordbruksreglerade varor visar en ökning med 15 % sedan 2005.

I **tabell 10.7** visas några av de prisserier som utnyttjats vid indexberäkningarna. Priset på dieselolja minskat mellan 2008 och 2009

men åter igen ökat mellan 2009 och 2010. Jordbrukarnas avräkningspriser för djur har ökat för storboskap och häst sedan föregående år medan priserna för mellankalv, får och slaktsvin har minskat. Priser på slaktkyckling och spädkalv är på samma nivå som 2009. Spannmålspriserna sjönk kraftigt mellan 2008 och 2009 men har ökat igen mellan 2009 och 2010 medan stärkelsepotatis- och sockerbetspriserna minskat något.

I **tabell 10.8** visas indextal för olika delposter i avräkningsprisindex. Prisutvecklingen sedan 2005 har varit rätt splittrad. Exempelvis steg avräkningspriset på spannmål, oljeväxter och matpotatis kraftigt under 2007 varefter de sjönk under 2009. Under 2010 ökade avräkningspriser åter för spannmål, oljeväxter, matpotatis samt frukt och grönsaker. Avräkningspriserna för nötkreatur och mjölk steg under 2010 medan priserna för svin sjönk jämfört med 2009. De senaste årens avräkningspriser för ägg har varit relativt oförändrade.

Arrendepriser

Arrenden inom jordbruket kan vara av skilda slag. Ett arrende kan t.ex. avse en hel gård med tillhörande byggnader och bostadshus eller ett sidoarrende på mindre än ett hektar. Det kan röra sig om några hektar av den bästa åkermarken eller åkermark avsedd för bete. Detta påverkar naturligtvis arrendepriserna liksom om marken arrenderas från nära släkt eller vänner.

Det är också vanligt att arrenden är gratis. Andelen gratisarrenden i olika delar av Sverige redovisas i tablån nedan.

Andelen gratisarrenden av jordbruksarrendena 2008 och 2010:

Område	Län	2008, %	2010, %
Sydsverige	K,M	7	2
Västsverige	N,O	7	5
Småland med öarna	F,G,H,I	10	4
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	5	2
Norra Mellansverige	S,W,X	25	18
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	37	39
Hela riket		14	10

Sammanställningen avser enbart marknads- mässiga arrenden, dvs. släktarrenden och arrenden genom självägda bolag ingår inte. Gratisarrendena är vanligast i norra Sverige där 39 % av arrendena var gratis 2010. Lägst var andelen i Östra Mellansverige och Sydsverige (2 %).

I **tabell 10.9** redovisas de genomsnittliga arrendepriserna år 2010 för jordbruksmark, dvs. både åker- och betesmark, samt för enbart åkermarken. För jordbruksmarken var genomsnittspriset 1 391 kr per hektar om gratisarrendena medräknas och 1 467 kr om de inte tas med. För enbart åkermarken var arrendepriserna i genomsnitt 116 kr högre än för jordbruksmarken. De regionala skillnaderna var dock stora. Arrendepriserna i det jordbruksdominerade sydsverige var avsevärt högre än i norra Sverige.

Sedan 1994 har arrendepriserna stigit med 76 %. En kraftig ökning syntes mellan 2006 och 2007 då de steg med omkring 16 % (**tabell 10.10**).

Priset på jordbruksmark

Priser för jordbruksmark har ökat kontinuerligt sedan Sveriges EU-inträde 1995. På riksnivå ligger 2009 års priser på jordbruksmark i nivå med 2008 (**tabell 10.11**).

Procentuellt sett har ökningen mellan 2008 och 2009 varit störst i Götalands mellanbygder samt i Nedre Norrland. Mellan 2007 och 2008 var det priserna i Svealands Slättbygder som steg mest.

Det genomsnittliga priset för jordbruksmark i Sverige beräknades år 2009 till 39 800 kr per hektar, vilket är mer än tre gånger så högt som 1995. Priset var högst i Götalands Södra Slättbygder med 94 600 kr per hektar och lägst i Övre Norrland med 8 500 kr per hektar.

En viktig orsak till att priserna för jordbruksmark stigit de senaste åren är den reform av jordbrukspolitiken som trädde i kraft 1 januari 2005. Reformen innebar att stödet till jordbruket förändrades från att vara kopplat till odlad areal av vissa grödor och viss djurhållning till att ges i förhållande till arealen oavsett vilken gröda som odlas. Det innebar att mark som tidigare inte fått något stöd, främst åkermark

som användes för vallodling samt betesmark, blev stödberättigad. Förändringen gynnade främst skogsbygderna och de norra delarna av landet. Även det allmänna ekonomiska läget med låga räntor samt högre spannmålspriser torde ha varit gynnsam för prisutvecklingen.

Det bör understrykas att prisstatistiken bygger på ett relativt litet antal köp. Den kraftiga variationen mellan olika år kan i viss utsträckning bero på detta (se nedan).

Priser på lantbruksenheter

År 2010 redovisades totalt 3 238 marknadsmässiga köp av fastigheter för jord- och skogsbruksändamål med en genomsnittlig köpeskilling av 1 844 000 kr. Ett ovägt medelvärde för köpeskillingskoefficienten var 1,94 (**tabell 10.12**).

Om statistiken

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Värdet av landets samlade produktion redovisas i nationalräkenskaperna i form av den s.k. bruttonationalprodukten.

Produktionen redovisas på dels näringsliv och hushåll, dels offentliga myndigheter. Nationalräkenskaperna redovisar även uppgifter om försörjningsbalansen och nationalinkomsten och dess användning. SCB svarar för redovisningen av nationalräkenskaperna.

Näringsgrensindelningen ansluter sig till SNI 2002 (standard för svensk näringsgrensindelning 2002). Jordbruk räknas till ekonomisk aktivitet enligt SNI 01, dvs. förutom egentligt jordbruk med husdjursskötsel även trädgårdsbruk, pälsdjursskötsel, hästavel, renskötsel, biodling, jakt m.m. Jordbrukets inkomster av skogsbruk och fiske ingår inte och inte heller veterinärverksamhet och vissa offentliga myndigheters konsulttjänster i jordbruket.

Bruttonationalprodukten (BNP) till marknadspris beräknas som summan av förädlingsvärdena (kostnaderna för arbetskraft samt företagens driftsöverskott brutto) från samtliga

näringsgrenar. Beräkningarna av produktionen inom jordbruket baseras huvudsakligen på Jordbruksverkets EAA-kalkyl.

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

EAA är ett räkenskapssystem för jordbruket som baseras på European System of Integrated Economic Accounts (ESA), ett redovisningssystem som följer FN:s rekommendationer för nationalräkenskaper.

EAA följer principen att all jordbruksproduktion skall ingå och avsikten med kalkylen är att beräkna värdet av all produktion och alla kostnader för denna produktion för att kunna upprätta en resultaträkning. För detta finns en förteckning över de produktionsgrenar och andra aktiviteter som anses vara karaktäristiska för jordbruket och som därför skall ingå i beräkningarna, oavsett på vilken typ av företag produktionen sker. EAA är en kalkyl för jordbrukssektorn men innefattar inte jordbrukarhushållens intäkter från annan verksamhet, såsom från skogsbruk eller anställning.

Intäkter från och kostnader för försäljning av vidareförädlade produkter skall i princip inte ingå i EAA. För företag som har flera produktionsprocesser vertikalt integrerade, exempelvis djuruppfödning och gårdsslakteri med försäljning, gäller således att enbart intäktsvärdet från och kostnaderna för primärproduktionen av jordbruksprodukter skall ingå i EAA. Inte heller ingår förädlade mjölkprodukter.

I EAA utgörs undersökningspopulationen av alla företag som bedriver växtodling på fri-land (inkl. trädgårdsodling) eller under glas, husdjursskötsel, uppfödning av hästar eller sällskapsdjur (dock ej för eget privat bruk), bi-odling, renskötsel, pälsdjursskötsel, uppfödning av vilt i hägn eller entreprenadtjänster åt andra jordbruksföretag. Utöver detta kan sådana verksamheter ingå som intäkts- eller kostnadsmissigt ur statistiksynpunkt inte kan skiljas från jordbruksverksamheten. Sådana verksamheter benämns ”Sekundära ej särskiljbara icke-jordbruksaktiviteter”. För Sverige ingår här väsentligen maskintjänster utanför

sektorn, såsom snöröjning åt kommuner.

EAA bygger till största delen på sammanställningar och bearbetningar av redan befintligt statistikunderlag, såsom lantbruksregistret (LBR), skördestatistik, prisstatistik, slaktstatistik och bokföringsunderlag. Det primärmaterial som särskilt tas fram inom ramen för denna statistik är intäkter för trädgårdsnäringen samt arrendekostnader och avskrivningskostnader för maskiner och redskap.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU), som genomförs av SCB på Jordbruksverkets uppdrag, redovisar utvecklingen av lantbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer. Resultaten från JEU används för jordbrukspolitiska ställningstaganden samt för rådgivning, undervisning och forskning.

Sverige skall som medlemsland i EU lämna uppgifter från JEU till EU:s bokföringssystem Farm Accountancy Data Network (FADN). Uppgifterna i FADN används främst som underlag för jordbrukspolitiska beslut och för uppföljning av EU:s jordbrukspolitik CAP (Common Agricultural Policy).

JEU baseras på ett omfattande primärmaterial för ett urval av företag. Det består av bokföringsmaterial avseende inkomster och utgifter samt uppgifter om lager, inventarier och anläggningar. Resultaten redovisas nationellt som medeltal per företag efter riksområden, driftsinriktningar och standardiserat arbetsbehov (uttryckt i standardtimmar). Redovisningen på driftsinriktningar sker såväl enligt svensk typologi som enligt EU:s typologi.

Urvalet är ett stratifierat slumpmässigt urval av företag. Den urvalsplan som EU antagit för JEU har inneburit en successiv utökning av urvalet t.o.m. JEU 1998, då det var fullt utbyggt. Under uppbyggnaden av antalet företag har företagen i princip behållits utan utbyte, oavsett hur många år de deltagit, för att snabbt komma upp i den av EU angivna urvalsstorleken. I de följande undersökningsår-

gångarna har urvalet successivt förnyats.

Fr.o.m. JEU 1996 anpassades undersökningens datainnehåll till kraven för FADN. Denna anpassning innebär att beräkningarna av resultatet i jordbruket i princip enbart omfattar nominellt resultat till nukostnad. Dessutom redovisas ett modifierat nominellt resultat till anskaffningskostnad genom att alternativa beräkningar för avskrivningskostnader görs på anskaffningsvärden. För skogsbruket ändrades redovisningen till kontantredovisning vilket innebär att förändring i skogsförrådet inte beaktas i resultatet.

JEU förändrades i väsentliga delar under perioden 1995–1998, bl.a. som följd av anpassning till EU:s FADN-system. För JEU 2007 ändrades metoden för värdering av byggnader vilket hade stor inverkan på avskrivningskostnaderna. Undersökningsresultaten för 2007 kan på grund av dessa ändringar bara jämföras bakåt t.o.m. JEU 1996 och med försiktighet när det gäller nettoresultat där avskrivningarna är medräknade. Under 2004 utökades urvalet för att även representera trädgårdsnäringen.

Härutöver bör vid jämförelser beaktas den statistiska osäkerheten till följd av urvalets begränsade storlek. Medelfelen för medeltalskattningarna anges i redovisningen i Statistiska meddelanden. Det kan noteras att medelfelen för intäkter och driftskostnader totalt ofta ligger i storleksordningen 2–10 %. För skattningar av bruttoresultat ligger medelfelen för vissa grupper högre.

Jordbrukarhushållens inkomster

Undersökningen Jordbrukarhushållens inkomster genomförs, tillsammans med SCB, på uppdrag av Jordbruksverket. Den bygger på en sambearbetning mellan Lantbrukregistret (LBR) och den totalräknade inkomststatistiken (IoT). Från LBR hämtas uppgifter om vilka som var brukare vid lantbruksföretagen det aktuella året samt de uppgifter som behövs för att fördela brukarna på olika redovisningsgrupper. Från IoT, som innehåller uppgifter om hela

Sveriges befolkning, hämtas uppgifter om inkomster, avdrag, skatter och sociala ersättningar.

Medelvärden per hushåll redovisas för ett stort antal ekonomiska variabler med fördelning på riksområden, storlek efter åkerareal, driftsinriktningar samt brukarens ålder. Vidare redovisas antalet hushållsmedlemmar för samma grupper, vilket möjliggör en beräkning av medelvärden per hushållsmedlem. Dessutom redovisas medelvärden för brukare och maka/make med uppdelning på kvinnor och män för några variabler.

I redovisningar avseende inkomståren till och med 1998 ingick endast brukaren och brukarens maka/make. Från och med inkomståret 1999 redovisas uppgifterna per hushåll med i princip samma definition av hushållet som i registret över totalbefolkningen (RTB). I RTB-hushållet ingår personer som är gifta med varandra (även registrerat partnerskap), sammanboende som har gemensamt barn och barn oavsett ålder som bor på samma fastighet som föräldrarna. RTB-hushållet kan bestå av maximalt två generationer. Denna förändring samt det från och med år 2000 nya sättet att producera Lantbruksregistret, vilket inneburit att andelen äldre brukare minskat, försvårar jämförelser med uppgifter avseende inkomståret 1999 och tidigare.

Prisindex

Jordbruksverket publicerar månatligen indextal över prisutvecklingen på jordbrukets område. Indexsystemet syftar främst till att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Fr.o.m. år 2009 publiceras indexserierna med 2005 som basår.

Följande indexserier ingår i indexsystemet:

- 1 Produktionsmedelsprisindex (PM-index)
- 2 Avräkningsprisindex (A-index)
- 3 Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J)
- 4 Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J)

Härutöver redovisas för jämförelser och analyser index för livsmedel i KPI.

Serierna 1 och 2 utarbetas av Jordbruksverket och 3 och 4 av SCB på uppdrag av Jordbruksverket. Indextalen skall i princip visa prisutvecklingen vid oförändrad kvalitet på de varor som prismäts. Höjda priser till följd av förbättrad varukvalitet skall således ej påverka index.

Basperiod för indextalen är år 2005. EU-medlemskapet 1995 har medfört att indexserierna 1–2 har förändrats såväl innehållsmässigt som metodmässigt. Vikterna i indexserierna 1–2 ändras inte längre årligen utan byts med vissa intervall, fastställda av EU.

Produktionsmedelsprisindex (PM-index) belyser prisutvecklingen för de produktionsmedel som används i jordbruket. Prismätningen sker för förnödenheter, tjänster, underhåll samt investeringar. Vägningstalen i produktionsmedelsprisindex baseras på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. Vid den löpande indexframskrivningen används i möjligaste mån de priser som möter jordbrukaren vid inköp av olika produktionsmedel. Priserna i EAA-kalkylen och produktionsmedelsprisindex redovisas exklusive mervärdesskatt.

Avräkningsprisindex (A-index) visar den genomsnittliga utvecklingen av producentpriserna på jordbruksprodukter i landet. Vägningstalen i A-index grundas på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. De i indexberäkningarna använda priserna skall i princip avse pris vid gård.

Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J) är en delserie av SCB:s producentprisindex (PPI) och mäter prisutvecklingen på de livsmedel som lämnar livsmedelsindustrin och avser jordbruksprodukter, vilka ingick i den tidigare jordbruksprisregleringen. I denna prisserie mäts inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J) är en delserie av SCB:s konsumentprisindex (KPI) och följer utvecklingen på priserna till konsument på samma produkter som PPI-J. Här ingår inte heller prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex (KPI) utarbetas månadsvis av SCB och mäter prisutvecklingen i detaljhandeln vid oförändrad levnadsnivå. Mervärdesskatten registreras i konsumentprisindex men inte i övriga indexserier (se även kapitel 19).

Arrendepriser

Arrendeprisundersökningar har genomförts intermittent av Jordbruksverket sedan 1995. Syfte och urvalsstorlek har varierat något över åren. I undersökningen för år 2010 var urvalet 1 800 jordbrukare vilka enligt Lantbruksregistret arrenderade åker (**tabell 10.9**).

Priset på jordbruksmark

EU-inträdet innebar bl.a. önskemål om en statistisk redovisning av marknadspriserna på jordbruks- och åkermark. Regelbunden statistik avseende rena markpriser, uttryckt i kronor per hektar, hade tidigare inte framtagits för Sverige. Dock har vissa överslagsmässiga beräkningar gjorts av Jordbruksverket.

Köp av enbart jordbruksmark är så sällan förekommande att statistik baserad på enbart sådana köp skulle bli alltför bristfällig för statistisk redovisning. De flesta köp av jordbruksmark omfattar också andra ägoslag eller byggnader. Till grund för redovisningen i **tabell 10.11** ligger dels det prismaterial (köpeskillingsstatistik) som används av SCB vid beräkning av fastighetsprisutvecklingen, dels uppgifter om det totala fastighetsbeståndet.

Det använda prismaterialet begränsas till vanliga köp, vilka representerar marknadsvärdet enligt fastighetstaxeringslagen. Endast köp med en total areal på minst två hektar och ett taxeringsvärde på minst 1 000 kr ingår. Vidare omfattar statistiken bara köp med köpeskillingskoefficienter i intervallet 0,5–6,0, vilket innebär att s.k. extrema köp inte tas med. Inte heller ingår köp med intressegemenskap (såsom mellan nära släktingar) eller köp där lösöre ingår i köpeskillingen.

För att uppskatta hur stor del av priset som kan hänföras till jordbruksmarken på fastigheten används relationen mellan taxeringsvärdet

på jordbruksmarken och det totala taxeringsvärdet på fastigheten.

För att statistiken skall ge en rättvisande och representativ bild av markpriserna vid genomförda köp har använts s.k. efterstratifiering. Vid denna har använts uppgifter från det totala fastighetsbeståndet i taxeringsregistret.

Priser på lantbruksenheter

SCB upprättar årligen statistik över antalet lagfartsärenden samt över priserna på jordbruksfastigheter. Lagfartsstatistiken avser att belysa antalet ägarskiften och omsättningen för lagfarna fång av lantbruksenheter.

Den s.k. köpeskillingskoefficienten som redovisas i **tabell 10.12** utgör kvoten mellan köpeskillning och taxeringsvärde, vilket är det taxeringsvärde som sattes vid 2008 års förenklade fastighetstaxering för lantbruk. Den redovisas som ovägt medelvärde. Vid beräkningen av köpeskillingskoefficienten tas inte med s.k. släktköp, dvs. köp från föräldrar, far- eller morföräldrar eller från make/maka.

Annan publicering

Nationalräkenskaperna: Tabellen grundas på beräkningsunderlag från Nationalräkenskaperna vid SCB.

EAA: Statistiska meddelanden JO 45 SM 1002. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se

Jordbruksekonomiska undersökningen: Nationellt publiceras JEU-resultaten i serien Statistiska Meddelanden, senast i JO 40 SM 1101. Redovisning lämnas för företag med kalenderåret som redovisningsperiod. Statistiken presenteras såväl med svensk typologi som EU:s typologi. I samtliga tabeller klassificeras företagen efter region och storleksklass efter standardtimmar.

Jordbruksekonomiska undersökningen publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser (SSD) i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se samt i Jordbruksverkets statistik-

databas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

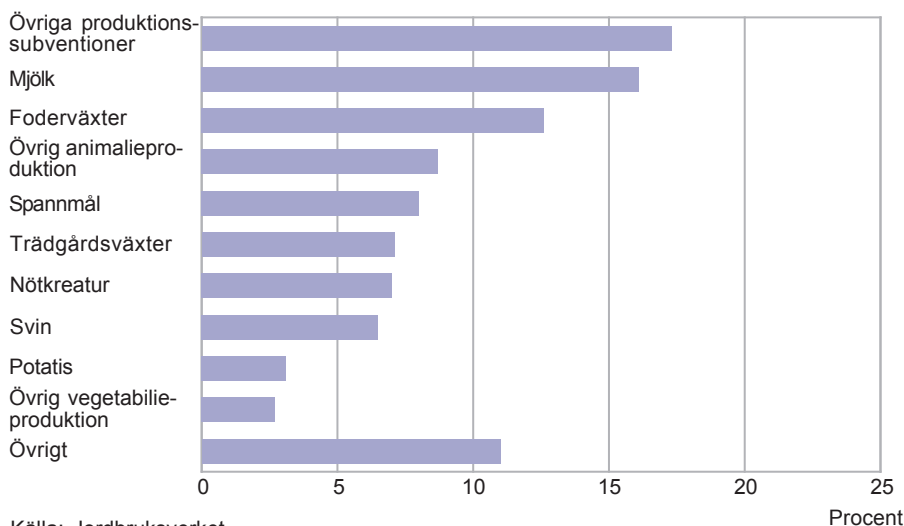
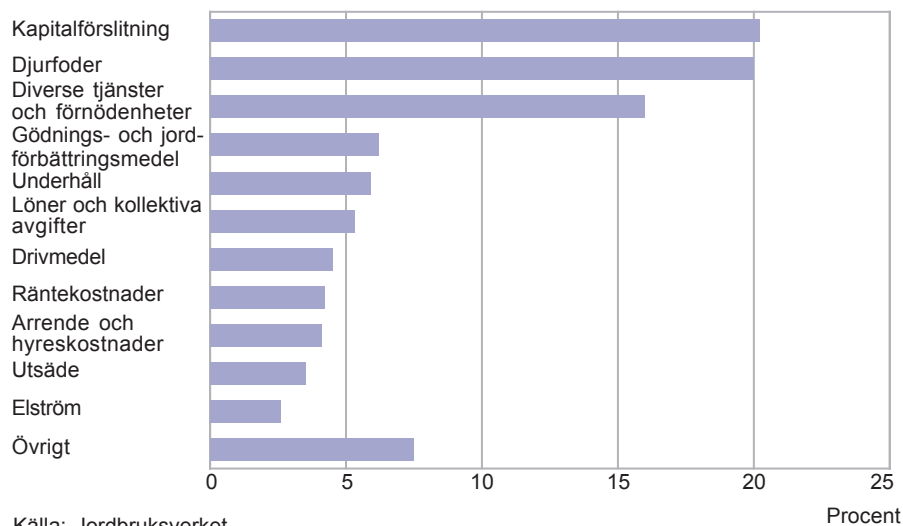
Jordbrukarhushållens inkomster: Statistiska meddelanden, Jordbrukarhushållens inkomster 2009, JO 42 SM 1101. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se.

Prisindex: Prisindex och priser inom livsmedelsområdet, JO 49 SM 1102. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se samt i Jordbruksverkets statistikdatabas eller på SCB:s webbplats www.scb.se.

Arrendepriser: Arrendepriser på jordbruksmark 2010, JO 39 SM 1101. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se under rubriken Statistik. Denna statistik publiceras vartannat år.

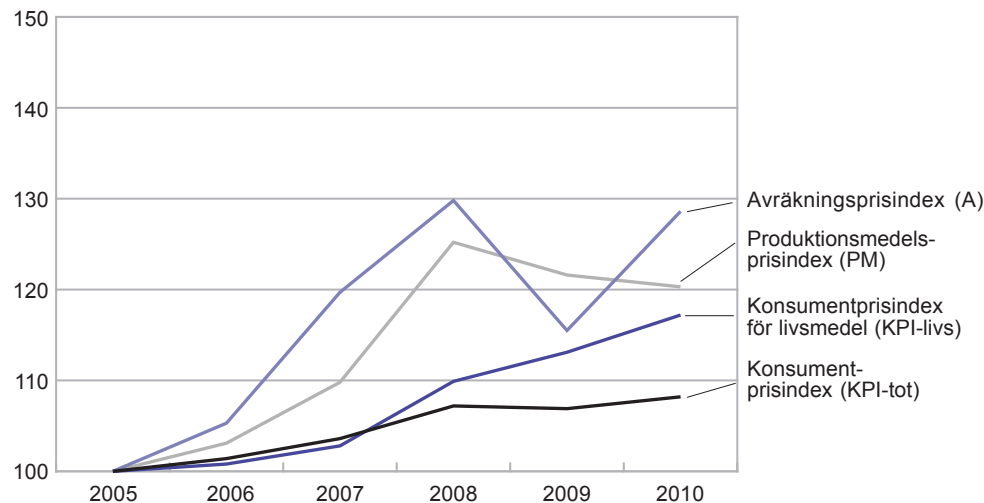
Markpriser: Priser på jordbruksmark 2009, JO 38 SM 1001. Statistiken är tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se under rubriken statistik.

Priser på lantbruksenheter: SCB, Statistiska meddelanden, BO 40 SM 1101.

Figur 10A**Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2009 i löpande priser***Output value in the agricultural sector at current basic prices***Figur 10B****Jordbrukets kostnader till baspriser år 2009 i löpande priser***Costs in the agricultural sector at current basic prices*

Figur 10C**Jordbrukets prisindex 2005–2010 (2005=100)***Agricultural price indices*

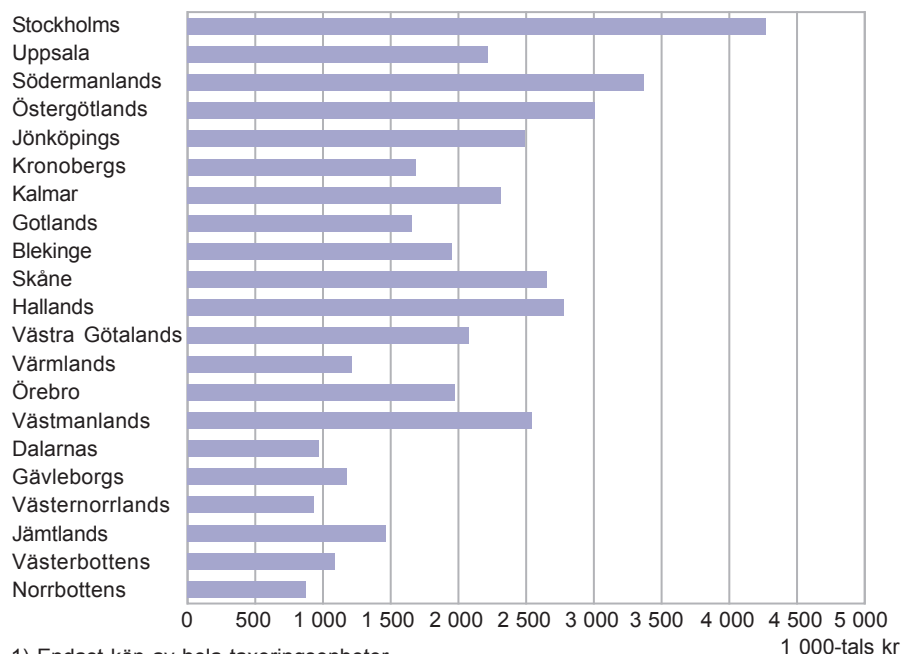
Procent

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10D**Försålda lantbruksenheter¹ år 2010, köpeskilling medelvärde, 1 000-tals kr***Sold agricultural units, average market price*

Län:

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

Tabell 10.1**Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till marknadspris 1993–2010 enligt ENS95. Löpande priser, milj. kr***Contribution to gross domestic product by agriculture according to ESA95. Current prices*

År	Totala bruttonationalprodukten till marknadspris, miljoner kr	Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten (jordbrukets förädlingsvärde till baspris)	
		Miljoner kr	Procentuell andel
2010*	3 301 072	16 190	0,5
2009*	3 089 181	16 173	0,5
2008	3 204 320	17 491	0,5
2007	3 126 018	17 103	0,5
2006	2 944 480	14 249	0,5
2005	2 769 375	15 588	0,6
2004	2 660 957	18 130	0,7
2003	2 544 867	17 988	0,7
2002	2 443 630	18 359	0,8
2001	2 348 419	17 562	0,7
2000	2 265 447	16 836	0,7
1999	2 138 421	17 051	0,8
1998	2 025 024	18 375	0,9
1997	1 932 988	18 543	1,0
1996	1 853 915	18 335	1,0
1995	1 809 575	21 051	1,2
1994	1 678 588	20 551	1,2
1993	1 572 541	20 166	1,3

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 10.2**Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och nettoöverskott till baspriser för åren 2000–2009 i löpande priser, mkr***EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 2000–2009 at current prices*

EAA	2000	2005	2007	2008	2009
01 Spannmål (inkl. utsäde)	7 105	4 075	8 861	6 185	4 400
02 Industrigrödor	1 592	1 528	1 434	1 413	1 422
02.1 Oljevåxtfrön och oljehaltiga frukter (inkl. utsäde)	362	417	706	803	769
02.2 Proteingrödor	146	89	113	62	76
02.4 Sockerbeter	1 076	1 005	600	535	566
02.9 Andra industrigrödor	7	17	16	13	11
03 Foderväxter	5 215	4 601	6 252	6 592	6 904
04 Köks- och plantskoleväxter	2 819	2 977	2 906	2 744	3 426
04.1 Färska grönsaker	1 219	1 485	1 516	1 325	1 739
04.2 Blommor och växter	1 600	1 492	1 389	1 419	1 687
05 Potatis (inkl. utsäde)	1 183	1 197	1 683	1 886	1 692
06 Fukt	336	462	417	522	440
09 Andra växter och vegetabiliska produkter	37	42	39	69	65
10 Vegetabilieproduktion (01 till 09)	18 288	14 882	21 591	19 411	18 349
11 Djur	9 203	9 272	9 604	10 502	10 240
11.1 Nötkreatur	3 909	3 638	3 756	3 934	3 847
11.2 Svin	3 335	3 399	3 397	3 696	3 565
11.3 Hästar och åsnor	547	594	628	649	666
11.4 Får och getter	150	155	178	161	177
11.5 Fjäderfä	868	909	1 016	1 345	1 249
11.9 Andra djur	394	577	629	717	735
12 Animaliska produkter	11 229	11 158	10 888	12 844	10 752
12.1 Mjölk	10 011	9 711	9 353	10 963	8 813
12.2 Ägg	808	878	999	1 354	1 399
12.9 Andra animaliska produkter	411	569	536	528	540
13 Animalieproduktion (11+12)	20 432	20 430	20 492	23 347	20 992
14 Produktion av jordbruksvaror (10+13)	38 720	35 312	42 083	42 758	39 341
15 Produktion av jordbrukstjänster	938	2 488	2 500	2 535	2 646
16 Jordbrukets produktion (14+15)	39 658	37 801	44 583	45 293	41 987

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.2 (forts.)

EAA	2000	2005	2007	2008	2009
17 Sekundära icke- jordbruksaktiviteter (ej särskiljbara)	1 463	2 992	3 710	3 521	2 920
18 Jordbrukets produktion (16+17)	41 121	40 792	48 293	48 814	44 907
19 Total insatsförbrukning	27 858	29 233	33 047	34 977	34 381
19.01 Utsäde och förökningsmaterial	1 628	1 742	2 047	2 022	1 812
19.021 Elektricitet	947	1 064	1 224	1 216	1 342
19.023 Andra bränslen och drivmedel	2 306	2 581	2 403	2 885	2 331
19.03 Gödnings- och jordförbättringsmedel	1 856	2 095	2 618	3 292	3 176
19.04 Växtskyddsmedel och bekämpningsmedel	865	633	746	622	829
19.05 Veterinärkostnader	237	307	331	332	350
19.06 Djurfoder	9 785	7 470	9 685	10 449	10 280
19.07 Underhåll av utrustning	2 461	2 224	2 332	2 241	2 313
19.08 Underhåll av byggnader	563	813	750	830	711
19.09 Jordbrukstjänster	938	2 488	2 500	2 535	2 646
19.90 Andra varor och tjänster	5 925	7 343	8 020	8 026	8 228
20 Förädlingsvärde brutto till baspriser (18-19)	13 262	11 560	15 245	13 837	10 527
21 Kapitalförslitning	5 881	7 954	8 834	9 566	10 346
21.1 Utrustning	4 537	6 442	7 195	7 870	8 543
21.2 Byggnader	1 344	1 513	1 639	1 696	1 803
22 Förädlingsvärde netto till baspriser (20-21)	7 382	3 606	6 411	4 271	181
23 Löner och kollektiva avgifter	1 841	2 304	2 455	2 436	2 714
24 Övriga produktionsskatter	0	0	0	0	0
25 Övriga produktionssubventioner	3 421	8 357	9 002	9 385	9 476
26 Faktorinkomst (22-24+25)	10 802	11 962	15 413	13 656	9 657
27 Driftsöverskott / sammansatt förvärvs-inkomst (22-23-24+25)	8 962	9 658	12 958	11 220	6 943
28 Arrende- och hyreskostnader	1 259	1 815	1 934	2 031	2 082
29 Räntekostnader	2 513	2 153	2 758	3 048	2 181
30 Ränteintäkter	171	508	548	774	437
31 Företagsinkomst (27-28-29+30)	5 360	6 197	8 814	6 915	3 117

Tabell 10.3

**Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 2008 och 2009.
Redovisning för riksområden (RO) och riket, driftsinriktningar samt
storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag¹**

*Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for major regions (RO)
and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours*

	JEU 2008				JEU 2009			
	RO 1			RO 2	RO 1			RO 2
	Växtodlingsföretag		Mjolk-företag	Mjolk-företag	Växtodlingsföretag		Mjolk-företag	Mjolk-företag
	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	357 700	1 111 700	152 600	43 500	235 700	738 100	72 500	20 200
Animalier	92 400	234 900	1 305 100	1 270 400	67 000	212 100	887 200	769 600
Övrigt	112 300	247 300	94 600	99 300	108 600	235 100	75 700	90 700
Direktorsättningar	175 200	381 900	275 300	259 900	168 400	378 300	287 900	261 500
Summa intäkter	737 500	1 975 800	1 827 600	1 673 100	579 600	1 563 500	1 323 300	1 142 000
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	223 100	628 800	504 800	486 400	240 000	606 600	477 600	412 200
Underhåll	60 000	152 600	102 200	90 000	64 700	133 800	80 400	84 800
Övrigt	150 800	314 200	365 000	362 700	145 000	328 600	387 800	349 900
Summa kostnader	433 900	1 095 700	971 900	939 100	449 700	1 069 000	945 800	846 900
Resultat före avskrivningar, arbets- o. arrendekostnader och finansiellt netto	303 600	880 100	855 700	734 000	129 900	494 500	377 500	295 100
Arbetskostnader	12 000	89 200	44 700	47 200	11 800	81 600	43 700	29 500
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och finansiellt netto	291 700	790 900	810 900	686 800	118 100	412 900	333 800	265 600
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader o. byggnadsinvent.	24 900	50 000	42 400	48 300	21 500	60 000	41 900	50 000
Markinvent. och markanlägggn.	1 100	2 700	1 000	2 800	1 000	2 700	900	2 500
Maskiner och redskap	53 500	125 500	81 200	82 900	57 800	145 500	90 400	92 500
Summa avskrivningar	79 500	178 200	124 500	133 900	80 200	208 200	133 200	145 000

1) Företagen är klassade efter sin huvudsakliga driftsinriktning.

Källa: SCB, Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU).

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2008				JEU 2009			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Växtodlingsföretag	Mjölkföretag	Mjölkföretag	Mjölkföretag	Växtodlingsföretag	Mjölkföretag	Mjölkföretag	Mjölkföretag
	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599	800– 1 599	1 600– 3 199	3 200– 5 599	3 200– 5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	27 300	128 000	44 200	18 800	23 800	128 000	43 500	22 300
Resultat före finansiellt netto	184 900	484 700	642 200	534 100	14 100	76 700	157 000	98 300
Finansiellt netto	15 000	58 400	33 200	-30 300	10 200	41 900	21 800	-12 300
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	169 900	426 300	609 000	564 400	3 900	34 800	135 200	110 600
Skogsbruket								
Intäkter (exkl. värdeändr. skogsförråd)	36 900	22 200	69 700	108 400	17 500	44 400	59 700	73 900
Kostnader	4 300	5 100	4 300	25 200	4 500	6 200	12 100	14 900
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och finansiellt netto	32 700	17 100	65 400	83 300	13 000	38 200	47 600	59 000
Arbetskostnader	3 900	7 000	2 700	8 100	4 700	6 800	1 300	1 700
Avskrivningar på maskiner och redskap	1 300	1 700	1 700	3 900	1 500	1 700	2 900	3 500
Resultat före finansiellt netto	27 400	8 400	61 100	71 300	6 800	29 700	43 500	53 800
Finansiellt netto	5 500	8 900	19 600	43 000	5 700	12 800	13 800	26 600
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	22 000	-500	41 500	28 300	100	10 600	29 700	27 200
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	191 900	425 800	650 500	592 700	4 000	45 400	164 900	137 800

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2008				JEU 2009			
	RO 3	Riket			RO 3	Riket		
	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med köttdjur	Företag med svin	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med köttdjur	Företag med svin
	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	47 700	35 600	64 000	189 400	16 400	18 800	47 900	119 900
Animalier	474 000	497 900	197 100	1 260 100	304 900	338 600	166 500	1 167 100
Övrigt	23 600	37 800	108 900	87 100	23 000	30 600	98 100	82 700
Direktorsättningar	310 100	195 900	255 900	160 600	275 500	194 500	271 200	181 900
Summa intäkter	855 300	767 200	626 000	1 697 200	619 800	582 600	583 700	1 551 500
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	196 700	200 400	149 700	840 600	188 200	188 100	152 500	723 800
Underhåll	52 600	48 900	52 100	72 000	48 000	43 200	54 100	67 700
Övrigt	212 100	201 000	170 000	390 500	198 800	197 500	199 200	372 600
Summa kostnader	461 300	450 300	371 800	1 303 000	435 100	428 800	405 900	1 164 000
Resultat före av- skrivningar, arbets- o. arrendekostnader och finansiellt netto	394 000	316 900	254 200	394 200	184 700	153 800	177 800	387 500
Arbetskostnader	1 600	1 200	3 500	30 900	400	1 600	7 200	26 100
Resultat före av- skrivningar, arren- dekostnader och finansiellt netto	392 400	315 700	250 700	363 300	184 300	152 200	170 600	361 400
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader o. byggnadsinvent.	18 800	18 000	26 900	84 500	21 200	21 400	30 500	80 600
Markinv. och markanlägg.	100	500	1 700	1 600	100	400	2 100	1 200
Maskiner och redskap	43 000	38 800	54 600	50 800	48 400	42 600	60 200	65 900
Summa avskriv- ningar	61 900	57 300	83 300	136 800	69 700	64 500	92 800	147 700

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 2008				JEU 2009			
	RO 3	Riket			RO 3	Riket		
	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med köttdjur	Företag med svin	Mjolk- företag	Mjolk- företag	Företag med köttdjur	Företag med svin
	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599	1 600– 3 199	1 600– 3 199	800– 3 199	1 600– 5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	3 400	6 400	16 400	57 500	3 100	5 300	18 100	55 000
Resultat före finan- siellt netto	327 100	252 000	151 000	169 000	111 400	82 500	59 700	158 700
Finansiellt netto	-16 500	-10 000	-6 500	59 600	-8 100	-4 000	-500	32 500
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	343 500	262 000	157 600	109 400	119 500	86 400	60 200	126 200
Skogsbruket								
Intäkter (exkl. värde- ändr. skogförråd)	82 400	72 700	153 400	67 200	110 500	66 800	71 700	38 700
Kostnader	9 800	9 700	21 800	5 100	9 400	6 000	19 400	5 900
Resultat före av- skrivningar, arbets- kostnader och finan- siellt netto	72 600	63 000	131 700	62 200	101 000	60 800	52 300	32 900
Arbetskostnader	–	–	1 500	–	–	–	2 000	–
Avskrivningar på maskiner och redskap	2 600	2 600	5 300	900	2 200	2 200	5 000	1 600
Resultat före finan- siellt netto	70 100	60 400	124 800	61 200	98 900	58 600	45 300	31 300
Finansiellt netto	14 700	10 000	21 700	29 800	12 900	8 700	20 600	26 400
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	55 400	50 400	103 100	31 400	86 000	49 900	24 600	4 900
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	398 900	312 400	260 700	140 800	205 500	136 300	84 800	131 100

Tabell 10.4**Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 2000–2009. Kronor per hushåll***The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per household, SEK*

Storleksgrupp, hektar åkermark	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Näringsverksamhet</i>							
2,1– 5,0	13 500	17 500	18 100	19 600	21 300	23 100	23 000
5,1– 10,0	15 000	19 300	20 600	23 400	24 300	27 700	27 100
10,1– 20,0	23 700	26 400	29 800	32 900	35 800	39 000	39 500
20,1– 30,0	44 000	47 500	52 100	55 500	57 500	61 900	59 700
30,1– 50,0	77 000	78 500	83 700	84 900	89 500	94 100	87 000
50,1–100,0	122 800	129 300	135 200	134 700	144 600	149 600	138 400
100,1–200,0	145 600	165 800	171 000	168 600	188 300	192 400	182 200
200,1–	164 400	191 700	194 600	183 200	224 800	227 400	226 200
Samtliga	50 400	59 300	58 000	60 300	64 300	68 100	65 100
<i>Tjänst</i>							
2,1– 5,0	283 200	335 300	352 300	359 200	370 900	385 000	396 900
5,1– 10,0	272 900	320 000	333 900	340 200	349 700	361 900	371 000
10,1– 20,0	246 200	292 500	301 700	308 100	318 400	330 200	341 300
20,1– 30,0	215 400	259 200	266 500	275 900	284 600	295 200	306 100
30,1– 50,0	181 300	221 700	229 600	240 000	251 200	261 500	269 500
50,1–100,0	151 900	187 800	195 100	202 300	215 300	225 600	234 700
100,1–200,0	147 600	174 500	180 000	191 300	196 500	207 200	217 000
200,1–	138 900	171 600	176 000	190 700	195 300	210 200	215 700
Samtliga	226 400	265 900	283 300	290 300	301 800	313 800	324 100
<i>Taxerad förvärvsinkomst¹</i>							
2,1– 5,0	335 900	347 600	365 000	373 600	386 900	403 500	415 400
5,1– 10,0	325 300	334 300	349 400	358 700	369 100	385 200	393 900
10,1– 20,0	307 200	314 500	327 000	336 700	349 800	365 300	376 800
20,1– 30,0	295 000	302 800	314 500	327 400	337 800	353 500	362 300
30,1– 50,0	289 300	296 300	309 400	321 100	336 600	352 200	353 100
50,1–100,0	305 900	313 100	326 200	333 000	355 700	371 700	369 600
100,1–200,0	329 400	335 700	346 300	355 400	380 200	395 700	395 300
200,1–	350 700	358 600	365 300	369 000	415 300	433 500	437 800
Samtliga	312 300	320 700	336 700	346 200	361 600	377 900	385 200
<i>Nettoinkomst av kapital</i>							
2,1– 5,0	1 600	6 300	7 700	16 400	19 100	8 400	8 400
5,1– 10,0	4 800	8 200	13 900	21 900	21 200	15 700	11 500
10,1– 20,0	11 800	16 200	21 300	29 300	33 300	22 600	17 900
20,1– 30,0	19 000	25 000	30 100	38 300	40 400	30 800	20 700
30,1– 50,0	29 200	33 700	39 300	45 400	50 800	41 000	30 500
50,1–100,0	34 900	41 000	46 000	50 100	61 800	49 200	34 500
100,1–200,0	43 100	49 400	50 500	60 500	70 600	54 300	39 600
200,1–	54 600	65 500	67 600	68 800	80 500	65 200	60 200
Samtliga	18 200	23 100	25 700	33 300	37 300	27 200	20 500

1) Taxerad förvärvsinkomst utgörs av summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst minskad med allmänna avdrag.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.5

Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettoinkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 2009. Medeltal i kronor per hushåll

The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household, SEK

Område	Taxerad inkomst av		Netto-	Hushållsin-	Positiva ej	Skatter	Hushålls-
	Närings-	Tjänst	inkomst	komst före	skatteplik-	och övriga	inkomst
	verksam-		av kapital	skattefria	tiga trans-	negativa	efter
	het			transfe-	fereringar	transfe-	transfe-
				ringar och		ringar	ringar
				skatter m.m.			
<i>Län</i>							
Stockholms	75 100	321 100	22 300	407 200	9 300	115 500	301 000
Uppsala	82 800	312 000	22 200	395 800	11 400	108 400	298 900
Södermanlands	82 600	307 000	22 900	388 900	10 800	110 600	289 000
Östergötlands	90 600	290 200	25 700	387 200	11 600	103 900	294 900
Jönköpings	73 400	334 800	25 300	415 800	12 600	108 300	320 100
Kronobergs	64 700	329 300	31 400	404 900	11 300	106 400	309 700
Kalmar	86 100	292 700	29 500	386 800	11 100	103 100	294 900
Gotlands	82 500	253 900	16 500	326 500	14 300	90 300	250 400
Blekinge	58 200	308 500	21 800	369 700	11 700	100 200	281 200
Skåne	82 100	307 800	23 600	395 400	11 500	104 200	302 600
Hallands	67 300	320 400	21 100	380 200	11 100	100 200	291 100
Västra Götalands	56 600	332 800	16 900	386 200	10 900	104 000	293 000
Värmlands	39 200	346 300	9 600	375 900	10 300	103 600	282 600
Örebro	61 000	341 100	17 400	399 500	9 800	109 700	299 700
Västmanlands	68 900	329 600	19 000	398 800	10 100	109 700	299 200
Dalarnas	48 600	331 200	20 500	381 400	10 300	105 400	286 300
Gävleborgs	55 400	319 200	16 300	375 200	10 800	100 700	285 300
Västernorrlands	45 200	358 800	21 100	407 300	10 600	112 100	305 700
Jämtlands	56 300	317 400	18 700	375 100	10 600	101 900	283 800
Västerbottens	43 300	368 700	18 300	413 400	10 400	113 600	310 200
Norrbottnens	44 300	353 500	16 500	398 300	9 100	108 500	298 900
<i>Hela riket</i>							
2009	65 100	324 100	20 500	390 100	11 000	105 300	295 800
2008	68 100	313 800	27 200	398 100	10 800	114 600	294 300
2007	64 300	301 800	37 300	397 400	12 100	116 000	293 500
2006	60 300	290 300	33 300	377 200	11 600	116 500	272 300
2005	58 000	283 300	25 700	358 800	11 400	111 900	258 300
2004	59 300	265 900	23 100	337 400	11 600	110 900	238 000
2003	58 600	258 100	18 200	320 800	11 900	105 900	226 800
2002	57 600	246 100	19 700	313 900	11 900	100 300	225 400
2000	50 400	226 400	29 000	298 800	10 700	104 000	205 500

Källa: Jordbruksverket och SCB, Jordbrukarhushållens inkomster.

Tabell 10.6**Jordbrukets prisindex 2005–2010 (2005=100)***Agricultural price indices*

Index	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Produktionsmedelsprisindex						
Total insatsförbrukning	100,0	103,2	110,4	128,3	122,1	120,0
Investeringsvaror och -tjänster	100,0	103,0	107,7	113,4	119,5	121,6
Totalt	100,0	103,1	109,8	125,2	121,6	120,3
Avräkningsprisindex						
Vegetabilier	100,0	108,9	139,3	136,7	117,7	137,8
Animalier	100,0	103,0	107,5	125,5	114,2	122,9
Totalt	100,0	105,3	119,7	129,8	115,5	128,6
Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel						
Vegetabilier	100,0	101,1	109,7	125,2	121,7	120,9
Animalier	100,0	100,5	102,6	113,7	112,0	112,6
Totalt	100,0	100,7	104,9	117,3	115,2	115,3
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel						
Vegetabilier	100,0	100,0	103,7	114,4	116,1	116,8
Animalier	100,0	100,7	101,9	110,1	112,5	113,3
Totalt	100,0	100,5	102,5	111,5	113,7	114,5
Konsumentprisindex						
Livsmedel, totalt	100,0	100,8	102,8	109,9	113,1	117,2
Totalt	100,0	101,4	103,6	107,2	106,9	108,2

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.7**Priser på traktorer, drivmedel, vegetabilier och animalier 1990–2010, kr***Prices of tractors, fuel, vegetables and animal products*

Varuslag	1990	1995	2000	2005	2008	2009	2010
Traktorer, kr/st	250 000	..	418 000	480 000	554 800	698 000	..
Drivmedel, kr/100 liter							
Dieselolja	277	329	572	772	958	836	906
Vegetabilier, kr/100 kg							
Vete ¹	133	118	97	91	179	114	161
Råg ¹	143	110	91	90	140	81	123
Korn ¹	133	111	89	82	127	89	131
Havre ¹	132	107	88	82	114	77	108
Potatis för stärkelse	57 ²	56	50	46	48	50	46
Sockerbetor	29	42	38	42	27	28	24
Vetekli	179 ³	127	123	150	219	168	155
Melass	169	126	102	135	215	230	209
Animalier, kr/100 kg							
Kött av							
Storboskap	2 545	2 295	1 829	1 831	2 240	1 967	2 185
Mellankalv	2 882	2 502	1 850	1 835	2 378	2 035	1 947
Spädkalv	1 621	1 638	115	150	149	150	150
Häst	1 344	607	702	614	467	514	529
Får (inkl. lamm)	2 205	1 764	1 778	2 043	2 306	2 325	2 281
Slaktsvin	1 487	1 325	1 102	1 080	1 328	1 321	1 181
Slaktkyckling ⁴	975	773	663	650	904	859	859
Mejerimjölk, kr/100 kg	297	308	306	283	358	297	333
Ägg, kr/100 kg ⁵	..	..	..	837	1 247	1 239	1 220

1) Vid leveransort för vara av normalkvalitet. Fr.o.m. juli 1995 pris vid 14 % vattenhalt samt för normalvete vid 11 % proteinhalt. Dessförinnan pris vid 15 % vattenhalt. Årsmedelpriser beräknas som sammanvägda månadspriser med avseende på levererade kvantiteter.

2) Uppgifterna för 1990 avser även potatis för råspit.

3) År 1990 är ej jämförbart med senare år p.g.a produktbyte.

4) T.o.m. 1996 för djur med vikten 1,3 kg, därefter 1,7 kg.

5) Sammanvägt pris på A-ägg från burhöns och A-ägg från frigående höns.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.8**Indextal för delposter i avräkningsprisindex 2005–2010 (2005=100)***Producer price index. Indices for subtotals*

Varuslag	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Spannmål	100,0	114,1	192,1	167,7	113,7	161,3
Matpotatis	100,0	152,5	189,9	216,8	170,8	197,4
Annan potatis	100,0	97,7	98,6	104,3	109,5	98,8
Sockerbetor	100,0	71,4	65,1	63,6	64,8	57,7
Oljeväxter	100,0	109,4	152,7	154,8	126,1	180,5
Mjölk	100,0	98,9	108,3	127,9	105,5	122,4
Ägg	100,0	107,3	117,7	144,4	144,6	143,0
Storboskap	100,0	108,7	106,6	120,3	107,0	118,4
Kalv	100,0	102,8	107,0	127,0	109,1	106,5
Får och getter	100,0	100,2	100,9	108,1	106,8	106,9
Svin	100,0	100,2	97,6	110,9	121,2	109,8
Frukt och grönsaker	100,0	106,0	108,0	114,6	111,0	123,7
Blommor och plantskoleväxter	100,0	102,4	101,8	102,7	106,3	109,8

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.9**Genomsnittliga arrendepreiser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2010, kr per hektar***Average rent for agricultural land and for arable land*

Område	Län	Genomsnittliga arrendepreiser för		
		jordbruksmark	åkermark	
		inkl.gratis-arrenden kr/ha	exkl.gratis-arrenden kr/ha	inkl.gratis-arrenden kr/ha
Sydsverige	K,M	2 955	3 031	3 331
Västsverige	N,O	1 353	1 372	1 438
Småland med öarna	F,G,H,I	955	985	1 030
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	1 340	1 357	1 401
Norra Mellansverige	S,W,X	557	661	562
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	244	399	250
<i>Hela riket</i>		1 391	1 467	1 507

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.10**Utvecklingen av arrendepriiser 1994–2010 (1994=100)***Rent for agricultural land, indices*

Område	Län	1994	1995	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Sydsverige	K,M	100	102	119	153	153	181	185	195	200
Västsverige	N,O	100	100	124	127	129	164	170	148	158
Småland med öarna	F,G,H,I	100	104	133	130	140	155	160	166	177
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	100	103	121	140	142	164	167	181	184
Norra Mellansverige	S,W,X	100	100	139	130	131	134	135	162	168
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	100	98	115	176	183	111	116	124	138
<i>Hela riket</i>		100	102	122	136	138	160	164	168	176

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.11**Genomsnittliga priser på jordbruksmark¹ 1995–2009, 1 000-tals kr per hektar***Average prices on agricultural land*

Område	Pris per hektar (vägt medelvärde)								Antal försäljn. 2009	Försåld areal, ha 2009
	1995	2000	2004	2005	2006	2007	2008	2009		
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	25,8	40,1	60,1	67,2	88,5	90,1	97,6	94,6	118	1 033
Gmb	13,8	22,8	30,2	47,9	50,2	58,6	51,7	63,4	181	1 680
Gns	13,3	20,1	25,1	33,2	37,2	44,0	53,6	47,3	175	1 882
Ss	8,7	13,9	19,4	25,2	30,1	32,1	39,7	38,6	226	2 029
Gsk	9,1	14,2	16,1	26,1	27,9	29,8	30,9	33,3	649	4 168
Ssk	5,4	6,5	10,1	14,6	15,4	18,7	19,4	20,9	232	1 269
Nn	2,9	3,0	3,6	8,1	8,4	9,2	10,8	12,4	326	1 368
Nö	2,2	3,2	3,5	6,4	6,6	8,8	9,5	8,5	219	1 087
<i>Hela riket</i>	10,8	16,8	22,4	31,1	34,3	36,6	40,2	39,8	2 126	14 516

1) Avser både åker- och betesmark.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.12
Försålda lantbruksenheter¹ 2010
Sold agricultural units

Område	Samtliga lagfarna köp (ej släktköp)			
	Antal köp	Köpeskilling medelvärde, 1 000-tals kr	Taxeringsvärde ² medelvärde, 1 000-tals kr	Köpeskilling-koefficient ³ , ovägt medelvärde
<i>Län</i>				
Stockholms	64	4 270	2 357	2,05
Uppsala	68	2 219	1 389	1,76
Södermanlands	42	3 370	2 015	1,87
Östergötlands	63	3 009	1 601	1,96
Jönköpings	140	2 495	1 542	1,74
Kronobergs	147	1 683	1 079	1,73
Kalmar	96	2 315	1 468	1,65
Gotlands	82	1 654	912	2,00
Blekinge	58	1 950	1 068	1,90
Skåne	374	2 652	1 408	1,96
Hallands	114	2 778	1 580	1,99
Västra Götalands	490	2 076	1 153	1,91
Värmlands	286	1 213	713	1,88
Örebro	119	1 974	1 023	2,10
Västmanlands	38	2 543	1 513	1,90
Dalarnas	168	967	524	2,15
Gävleborgs	136	1 175	672	1,91
Västernorrlands	215	937	471	2,09
Jämtlands	179	1 462	764	2,12
Västerbottens	206	1 090	633	1,85
Norrbottens	153	874	501	2,04
<i>Hela riket</i>				
2010	3 238	1 844	1 038	1,94
2009	2 766	1 768	1 044	1,86
2008	3 267	1 677	1 021	1,80
2007	3 800	1 657	788	2,24
2006	3 316	1 526	812	1,99
2005	3 465	1 335	797	1,81
2004	3 093	1 167	460	2,61
2003	3 064	1 082	465	2,40
2002	2 944	1 030	458	2,30
2001	2 938	1 010	466	2,22

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

2) Taxeringsvärde enligt förenklad fastighetstaxering för lantbruk 2008. För åren 2005–2007 avses taxeringsvärdet enligt 2005 års taxering och för tidigare år avses basvärdet enligt 1998 års taxering.

3) Se texten sidan 167.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

11 Ekologisk produktion

I kapitel 11 redovisas uppgifter om ekologisk odling inom jordbruk och trädgårdsodling samt ekologisk djurhållning. Viss arealstatistik samt ersättningar redovisas även i kapitel 9.

Sammanfattning

Den ekologiska produktionen

Regeringens mål var att certifierad ekologisk odling skulle ske på 20 % av jordbruksmarken i Sverige vid utgången av år 2010. Målet uppfylldes dock inte då andelen certifierad ekologisk odling under 2010 var knappt 11 %. Om arealer under omställning till ekologisk produktion medräknas blir andelen 14 % av den totala jordbruksmarken. Regeringen ville även att den certifierade ekologiska produktionen av mjölk, ägg och kött från idisslare skulle öka markant och att den certifierade produktionen av gris-kött och matfågel skulle öka kraftigt. Ett av huvudargumenten för att sätta upp ett mål för ekologisk produktion var att målet i sig utgjorde en av flera åtgärder för att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen.

Ekologisk odling är en odlingsmetod som syftar till ett naturanpassat jordbruk utan syntetiskt framställda mineralgödselmedel och kemiska växtskyddsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna med ekologisk odling. Målsättningen är också att producera jordbruksprodukter av bra kvalitet med hjälp av uthålliga produktionsmetoder.

Från konsumentsynpunkt är det nödvändigt med garantier för hur de ekologiska produkterna har producerats. År 2010 fanns fyra godkända kontrollorgan med verksamhet inom jordbruksområdet i Sverige: Kiwa Aranea AB, SMAK AB, HS Certifiering AB och Valiguard AB (endast förädlade livsmedel och importerade produkter).

Certifierade ekologiska produkter kan vara

märkta med KRAV, Demeter eller EU:s logotyp för ekologiska produkter. KRAV:s och Demeters regler uppfyller EU-reglerna för ekologisk produktion och är i vissa avseenden strängare. Vid biodynamisk odling (Demeter) används biodynamiska preparat för att stimulera jordens och växternas biologiska förhållanden. Produkter som odlats ekologiskt men inte certifierats eller fortfarande är under omställning får inte säljas med ekologisk märkning.

Uppgifterna i detta kapitel finns redovisade med två definitioner. I **tabellerna 11.1–11.3** redovisas uppgifter om certifierade arealer och djur. I de övriga tabellerna avser uppgifterna i stället arealer där lantbrukaren sökt miljöersättning för ekologisk odling, vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Ekologiskt odlade arealer som certifierats

I **tabell 11.1–11.3** återges vissa delar av den statistik som lämnas från Sverige till EU:s statistikbyrå Eurostat. Här ingår även arealer vid jordbruksföretag som inte ingår i Lantbruksregistret. Uppgifterna för år 2010 är preliminära.

I **tabell 11.1** redovisas omställd areal och arealer under omställning till ekologisk produktion. Under 2010 ökade arealen under omställning med drygt 27 000 hektar, Den omställda arealen motsvarade år 2010 uppemot 11 % av landets jordbruksmark.

I **tabell 11.2** redovisas omställd areal jordbruksmark fördelad på olika grödgrupper. Totalt var denna areal år 2010 uppemot 329 500 hektar, vilket var en ökning med 9 % jämfört med året innan. De arealmässigt största gröd-

grupperna var i fallande ordning ”Slätter- och betesvall, grönfoder, majs och frövall”, ”Betesmark och slätteräng” samt ”Spannmål”.

Ekologisk djurhållning

Ekologisk djurhållning bedrivs av samma skäl som ekologisk odling. Ekologisk djurhållning kräver ekologisk växtodling för att förse djuren med ekologiskt foder. En god hälsa hos djuren anses främjas och djuren ges möjlighet till ett naturligt beteende och en värdig tillvaro.

I **tabell 11.3** redovisas antal omställda ekologiskt producerade djur. Samtliga djurslag har ökat i antal på senare år. Antalet nötkreatur totalt var år 2010 drygt 221 000. Antalet får och getter var drygt 101 000 respektive 1 300 djur. Antalet fjäderfå var drygt 947 000 och av dessa var knappt 762 000 värphöns. Uppgifter avseende slaktsvin och slaktkyckling rapporteras som antal producerade djur under ett år. Antal producerade slaktkycklingar rapporterades uppgå till 185 000. Totaluppgiften för svin, där slaktsvin ingår, rapporterades uppgå till 44 300 under 2010.

Ekologisk odling med miljöersättning

I **tabell 11.4–11.10** redovisas grödarealer, skörd per hektar och produktion för arealer med miljöersättning för ekologisk odling 2010. Ändrat insamlingssätt under år 2007 har medfört att en del av de arealer som odlats enligt reglerna för miljöersättningen för ekologisk odling inte längre finns med i redovisningen. För spannmål och de flesta andra grödorna är skillnaden dock marginell. Uppgifterna avser arealer vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret. Den totala arealen med miljöersättning för ekologisk odling redovisas i kapitel 9 **tabell 9.4**. Där ingår även arealerna vid de jordbruksföretag som inte ingår i Lantbruksregistret.

I **tabell 11.4** redovisas spannmålsarealer med ersättning för ekologisk odling med uppdelning på produktionsområden och riket. Havre var den gröda som hade den största

omfattningen av odlingen med 27 090 hektar, vilket var 5 660 hektar lägre än 2009. Näst största gröda var blandsäd, inräknat såväl stråsädesblandningar som stråsäd/baljväxtblandningar. Arealen uppgick till 22 010 hektar. Vårkorn med miljöersättning för ekologisk odling odlades på 17 900 hektar. Höstvete odlades på 13 990 hektar, en minskning med 4% jämfört med 2009. Vårvetearealen uppgick till 11 910 hektar, en ökning av arealen med 29 % jämfört med 2009. Ökningen bedöms till viss del bero att uppkörda arealer av höstvete såddes om med vårvete. De största arealerna med ekologiskt odlad spannmål fanns i Götalands norra slättbygder, Svealands slättbygder och Götalands skogsbygder.

I **tabell 11.5** redovisas arealer med miljöersättning för ekologisk odling av örter och åkerbönor. Den ekologiska ärtodlingen 2010 ökade med 90 hektar jämfört med 2009 och odlades på 2 770 hektar, men det är samtidigt en minskning av arealen med hela 50 % jämfört med 2005 då odlingsarealen var 5 500 hektar. Odlingsarealen för åkerbönor har de senaste åren pendlat upp och ner. Jämfört med 2009 ökade dock arealen åkerbönor med 1 720 hektar, dvs. med 36 %, och uppgick år 2010 till 6 520 hektar.

I **tabell 11.6** redovisas den ekologiska oljeväxtarealen med miljöersättning. Höstraps odlades på 1 860 hektar vilket var en ökning av arealen med 34 % jämfört med 2009. Vårrys och vårraps odlades på 230 hektar vardera. Höstrybsarealen ökade kraftigt under 2010 till 230 hektar mot 80 hektar under 2009. Även arealen för oljelin ökade under 2010 och uppgick till 240 hektar mot 110 hektar under 2009.

I **tabell 11.7** redovisas arealer med miljöersättning för matpotatis, potatis för stärkelse och sockerbetor. Matpotatisarealen uppgick år 2010 till 850 hektar, en minskning med 9 % jämfört med 2009. Den ekologiska odlingen av potatis för stärkelse är relativt konstant och grödan odlades på 30 hektar under 2010. Odlingen av sockerbetor uppgick till cirka 300 hektar under 2005, men på senare år finns endast enstaka odlingar av grödan.

I **tabell 11.8** redovisas beräknad slätterravallareal med miljöersättning för ekologisk odling.

Arealen uppgick år 2010 till drygt 202 000 hektar, och ligger på ungefär samman nivå som 2009. P.g.a. ändrat insamlingssätt för den ekologiskt odlade arealen är slåttervallarealuppgiften osäker. För slåttervall kan det röra sig om runt 5 % av den ekologiskt odlade arealen som sedan år 2007 inte längre syns i statistikunderlaget.

Ekologisk produktion

I **tabell 11.8–11.11** redovisas skörd per hektar och total produktion för arealer med miljöersättning för ekologisk odling, vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret. All produktion på denna areal är inte certifierad för försäljning som ekologiskt odlade produkter.

I **tabell 11.8** redovisas skörd av slåttervall från arealer med miljöersättning för ekologisk odling vid företag som ingår i Lantbruksregistret. Den totalt inbärgade skörden för 2010 var 0,92 miljoner ton, fördelat på första skörd 0,60 miljoner ton och återväxtskörd 0,32 miljoner ton. P.g.a. ändrad redovisning av den ekologiskt odlade arealen är dessa uppgifter dock osäkra. Skörden per hektar uppgick på riksnivå till 4 560 kg per hektar. Av landets totala bärgade skörd av slåttervall var cirka 18 % ekologiskt odlad.

I **tabell 11.9** redovisas skörd *per hektar* för spannmålsgrödorna med uppdelning på produktionsområden och riket. Högst hektarskörd hade höstveten med 2 940 kg per hektar på riksnivå. Vårveten avkastade 2 490 kg per hektar. Höstråg och havre nådde upp till 2 120 respektive 2 130 kg per hektar medan rågveten och blandsäd avkastade 2 690 respektive 2 350 kg per hektar. Avkastningsnivåerna för de ekologiskt odlade spannmålsgrödorna var på riksnivå mellan 30 och 59 % lägre än motsvarande konventionella hektarskördar.

I **tabell 11.10** redovisas *totalskördar* från arealer med miljöersättning för ekologisk odling. Vid beräkning av total skörd används arealer som skördats som mogen gröda. Arealer som skördats som grönfoder ingår inte.

Totalskördarna minskade för flertalet av spannmålsgrödorna jämfört med 2009, med undantag för vårveten och blandsäd.

Av landets totala produktion av blandsäd var 35 % ekologisk odlad och av vårveten var 11 % ekologiskt odlad. För havre var motsvarande andel 9 %, för rågveten 5 % och för höstråg 4 %. Av den totala produktionen av vårkorn och höstveten var 3 respektive 2 % ekologiskt odlad.

Totalskörden av åkerbönor och ärter uppgick under 2010 till 13 100 respektive 5 000 ton (**tabell 11.11**). Störst totalskörd av åkerbönor uppmättes i Götalands norra slättbygder. Totalskörden för matpotatis var 11 700 ton, en ökning med 4 % jämfört med föregående år. För åkerbönor och ärter var 42 % respektive 9 % av den totala produktionen i riket ekologiskt odlad. För matpotatis var bara 2 % ekologiskt odlad.

Ekologisk trädgårdsodling

Den ekologiskt odlade arealen med trädgårdsprodukter för år 2008 redovisas i **tabell 11.12**. Frilandsarealen var 1 156 hektar, vilket motsvarade 9 % av trädgårdsodlingen på friland. Den ekologiskt odlade växthusytan var drygt 70 000 m² och motsvarade uppemot 3 % av den totalt odlade växthusytan i Sverige.

Om statistiken

Följande begrepp som används inom ekologisk odling kan behöva förtydligas:

Under omställning, omställningstid, omställd areal

De första åren en åker odlas enligt certifieringsreglerna får produkterna inte säljas som ekologiska. Dessa år kallas "omställningsår" eller karensår. På samma sätt är djurhållningen "under omställning" innan produktionen efter omställningstidens slut får säljas med benämningen ekologisk. Under omställningstiden sker kontroll precis på samma sätt och enligt samma regler som för den omställda produktionen.

Miljöersättning för ekologisk odling

Arealer kan omfattas av miljöersättning för ekologisk odling utan att odlingarna behöver vara certifierade. Statistik rörande ersättning-

arna för ekologisk odling tas fram av Jordbruksverket och redovisas översiktligt i kapitel 9. Arealer fördelade på grödor och produktion för dessa arealer redovisas i **tabellerna 11.4–11.10**.

Annan publicering

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning publicerar Jordbruksverket och Eurostat på sina webbplatser; www.jordbruksverket.se och www.ec.europa.eu/eurostat.

Statistik om ekologisk växtodling avseende år 2009, med uppgifter om omställda arealer och arealer under omställning, finns redovisade i Statistikrapport 2010:6.

Slutlig statistik om skörd för ekologisk och konventionell odling redovisas i Statistiska meddelanden, serie JO 16.

Trädgårdsräkningar/-inventeringar som man numera inte skiljer på, genomförs vart tredje år och publiceras i serie JO 33.

Tabell 11.1

Omställd ekologiskt odlad areal och areal under omställning

Fully converted area, area under conversion and total organic area

	Omställd areal		Areal under omställning		Summa	
	Hektar	Andel av total areal jordbruksmark, %	Hektar	Andel av total areal jordbruksmark, %	Hektar	Andel av total areal jordbruksmark, %
<i>Hela riket 2010*</i>	329 472	10,7	109 405	3,5	438 878	14,2
2009	302 790	9,8	82 274	2,7	385 064	12,5
2008	246 628	8,0	89 811	2,9	336 439	10,9
2007	234 429	7,5	73 844	2,4	308 273	9,8
2006	201 298	6,3	24 132	0,8	225 430	7,1
2005	200 638	6,2	22 100	0,7	222 738	6,9

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 11.2

Omställd ekologiskt odlad jordbruksmark fördelad på olika grödgrupper, hektar

Fully converted organic areas for different groups of crops

	Summa omställd areal	Varav				
		Spannmål	Baljväxter	Oljeväxter	Slätter- och betesvall, grönfoder, majs och frövall	Potatis
<i>Hela riket 2010*</i>	329 472	61 104	7 265	2 321	163 240	871
2009	302 790	63 374	6 667	1 744	142 347	903

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 11.2 (forts.)

	Varav					
	Energiskog	Trädgårds- växter	Andra växt- slag	Träda	Ospecifi- cerad åkermark	Betes- mark och slätter- äng
<i>Hela riket</i> 2010*	190	1 239	279	8 522	8 427	76 015
2009	181	1 203	265	7 149	9 613	69 343

Tabell 11.3**Antal omställda ekologiskt producerade djur¹***Number of organic livestock*

Område	Nötkreatur	Varav		Får	Getter
		Mjölkkor	Am- och dikor		
<i>Hela riket</i> 2010*	221 035	39 559	48 721	101 075	1 343
2009	194 063	34 115	42 816	86 741	1 178
2008	141 825	..	..	57 091	965
2007	110 000	..	..	42 986	809
2006	95 936	24 141	13 826	34 038	397
2005	..	22 321	13 433	34 700	377

1) Uppgifterna avser antal djur enligt kontrollorganens rapportering. Definitionsskillnader existerar mellan dessa uppgifter och uppgifterna om antal djur i kapitel 6, vilket gör att uppgifterna är svåra att jämföra.

Källa: Jordbruksverket och Eurostat.

Tabell 11.3 (forts.)

Område	Svin	Varav		Fjäderfä	Varav	
		Suggor			Värphöns	Slakt- kycklingar
<i>Hela riket</i> 2010*	44 303	1 847	947 086	761 952	185 020	
2009	42 502	1 690	786 430	607 236	179 050	
2008	32 187	..	676 310	..	..	
2007	24 483	..	457 770	..	..	
2006	26 398	1 048	415 194	360 093	..	
2005	27 299	1 139	410 919	365 332	..	

Tabell 11.4**Spannmål 2010. Arealer med ekologisk odling¹, hektar***Cereals. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar								
	Höst-vete	Vår-vete	Råg	Höst-korn	Vår-korn	Havre	Råg-vete	Blandsäd Strå-säd	Balj-växter/ stråsäd
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	480	410	310	20	740	270	310	120	540
Gmb	800	660	260	100	2 050	720	420	180	1 230
Gns	5 700	4 130	800	20	2 060	8 280	1 220	2 030	3 680
Ss	4 980	4 270	370	..	3 940	8 780	620	1 220	2 750
Gsk	1 430	1 000	230	30	2 940	4 670	480	1 420	3 220
Ssk	590	1 300	160	10	1 890	3 090	110	730	1 790
Nn	20	110	0	10	3 110	1 000	..	170	2 030
Nö	..	40	–	..	1 180	280	–	80	840
<i>Hela riket</i>									
2010	13 990	11 910	2 140	190	17 900	27 090	3 170	5 940	16 070
2009	14 610	9 240	3 260	210	16 930	32 750	5 220	5 180	15 800
2008	12 850	9 870	2 560	110	17 490	33 230	4 100	4 360	13 290
2007	12 860	7 760	1 940	60	15 810	28 860	4 430	3 780	15 340
2006	12 620	7 290	2 980	50	16 680	31 240	4 710	4 180	14 350
2005	12 600	10 510	2 800	50	21 670	33 520	4 280	4 300	14 640

1) Uppgifterna avser arealer med miljöersättning för ekologisk odling vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.5**Ärter och åkerbönor 2010. Arealer med ekologisk odling¹, hektar***Peas and field beans. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar	
	Ärter	Åkerbönor
<i>Produktionsområden</i>		
Gss	80	220
Gmb	200	210
Gns	810	3 820
Ss	1 070	1 210
Gsk	290	760
Ssk	310	310
Nn	10	10
Nö	–	–
<i>Hela riket</i>		
2010	2 770	6 520
2009	2 680	4 800
2008	2 600	4 400
2007	3 310	3 700
2006	4 200	4 150
2005	5 500	4 300

1) Uppgifterna avser arealer med miljöersättning för ekologisk odling vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.6**Oljeväxter 2010. Arealer med ekologisk odling¹, hektar***Oilseed crops. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar				
	Höstraps	Våraps	Höstrybs	Vårrys	Oljelin
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	150	—	..	..	—
Gmb	330	30	..	—	..
Gns	840	40	..	—	160
Ss	270	90	170	130	10
Gsk	160	30	..	30	10
Ssk	100	30	..	40	..
Nn	—	..	—	0	..
Nö	—	..	—	..	—
<i>Hela riket</i>					
2010	1 860	230	230	230	240
2009	1 390	260	80	320	110
2008	2 040	250	230	320	290
2007	2 000	340	280	700	550
2006	2 450	590	310	980	470
2005	1 670	740	330	1 570	790

1) Uppgifterna avser arealer med miljöersättning för ekologisk odling vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.7**Potatis och sockerbetor 2010. Arealer med ekologisk odling¹, hektar***Potatoes and sugar beets. Areas with cultivation in organic farming*

Område	Arealer, hektar		
	Matpotatis	Potatis för stärkelse	Sockerbetor
<i>Produktionsområden</i>			
Gss	100	..	—
Gmb	260	30	—
Gns	60	—	—
Ss	50	—	—
Gsk	110	..	—
Ssk	100	—	—
Nn	140	—	—
Nö	40	—	—
<i>Hela riket</i>			
2010	850	30	—
2009	930	20	..
2008	890	30	..
2007	790	50	..
2006	870	70	..
2005	960	70	320

1) Uppgifterna avser arealer med miljöersättning för ekologisk odling vid jordbruksföretag som ingår i Lantbruksregistret.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.8**Slåttervall. Första skörd, återväxt samt totalt inbärgad vallskörd 2010.****Areal, hektarskörd och totalskörd vid ekologisk odling¹***Temporary grasses. First cut, regrowth and total production.**Crop area, yield per hectare and total production in organic farming*

Område	Antal företag	1:a skörd		Inbärgad skörd, kg/ha ³	Återväxt		Inbärgad vallskörd	
		Areal, hektar ²	Total inbärgad skörd, ton ³		Total inbärgad skörd, ton ^{3,4}	Inbärgad återväxt, kg/ha ^{3,4}	Totalt inbärgad, ton ³	Kg/ha ³
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	24	2 670	7 300	2 720	7 400	2 770	14 700	5 490
Gmb	30	16 150	55 400	3 430	33 800	2 090	89 200	5 530
Gns	55	20 050	86 900	3 100	85 100	3 040	172 100	6 140
Ss	77	40 480	123 100	3 040	52 300	1 290	175 400	4 330
Gsk	97	52 040	142 600	2 740	89 200	1 710	231 800	4 450
Ssk	48	25 080	74 100	2 950	27 400	1 090	101 500	4 050
Nn	49	27 610	82 800	3 000	22 100	800	104 900	3 800
Nö	19	..	..	..	..	..	..	..
<i>Hela riket</i>								
2010	399	202 280	604 200	2 990	319 100	1 580	923 300	4 560
2009	403	203 480	557 300	2 740	343 800	1 690	901 100	4 430
2008	391	210 580	493 600	2 340	397 380	1 890	890 900	4 230
2007	412	222 820	613 800	2 760	222 600	1 000	836 400	3 750
2006	409	269 640	666 100	2 530	302 300	1 120	968 300	3 650
2005	405	259 130	719 600	2 780	248 600	960	968 200	3 740

1) Uppgifterna avser arealer och skörd från arealer med miljöersättning för ekologisk odling vid företag som ingår i Lantbruksregistret.

2) Arealen slåttervall har skattats genom att minska den totala vallarealen med andelen betesvall.

3) Vattenhalt 16,5 %.

4) Återväxtskörden per hektar har beräknats utslagen på den totala slåttervallsarealen, dvs. hela arealen och ej enbart den där återväxten tillvaratas.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.9**Spannmål 2010. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha^{1,2}***Cereals. Yield per hectare in organic farming*

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Höst-korn	Vår-korn	Havre	Råg-vete	Bland-säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	..	3 150	3 650	..	3 580	3 220	..	..
Gmb	2 740	2 530	..	..	2 190	2 820	2 390	2 790
Gns	3 090	2 620	1 910	..	2 740	2 440	2 740	2 560
Ss	2 800	2 430	1 770	—	1 960	1 810	2 770	2 050
Gsk	2 770	2 690	..	..	2 590	2 290	2 440	2 620
Ssk	2 490	1 910	..	..	1 480	1 860	..	1 640
Nn	..	..	..	—	1 880	1 690	..	..
Nö	..	—	—	—	2 170	..	—	..
<i>Hela riket</i>								
2010	2 940	2 490	2 120	..	2 210	2 130	2 690	2 350
2009	3 130	2 880	2 750	..	2 690	2 450	2 740	2 740
2008	3 700	2 620	3 050	..	2 660	2 350	3 790	2 480
2007	3 360	2 940	3 020	..	2 610	2 690	3 520	2 700
2006	3 220	2 420	2 480	..	2 060	1 830	2 980	1 850
2005	3 440	2 720	3 060	..	2 300	2 120	3 750	2 630

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöersättning för ekologisk odling.

2) Vid 14,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.10**Spannmål 2010. Totalskördar vid ekologisk odling, ton^{1,2}***Cereals. Total production in organic farming*

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Höst-korn	Vår-korn	Havre	Råg-vete	Bland-säd
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	..	1 400	1 100	..	2 500	900	..	..
Gmb	2 000	1 600	..	..	3 600	1 300	900	1 600
Gns	17 000	10 400	1 500	..	5 100	19 300	3 300	8 600
Ss	14 000	10 700	600	—	7 600	15 000	1 600	5 300
Gsk	4 000	2 500	..	..	6 500	7 600	1 200	5 800
Ssk	1 500	1 900	..	..	2 500	4 700	..	1 600
Nn	..	..	..	—	5 600	1 600	..	..
Nö	..	—	—	—	2 300	..	—	..
<i>Hela riket</i>								
2010	40 600	28 500	4 300	..	36 000	50 400	8 200	24 000
2009	45 100	26 200	8 800	..	41 500	73 600	13 600	22 900
2008	47 200	25 200	7 800	..	41 300	71 900	15 000	17 000
2007	43 100	22 200	5 700	..	37 400	73 100	15 200	23 100
2006	40 400	17 200	7 300	..	31 500	52 600	12 600	13 300
2005	42 900	28 100	8 370	..	45 200	64 700	15 400	19 700

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöersättning för ekologisk odling. Areal skördad som grönfoder ingår ej.

2) Vid 14,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.11**Ärter, åkerbönor och matpotatis 2010. Hektarskörd vid ekologisk odling, kg/ha och total skörd, ton¹***Peas, field beans and table potatoes. Yield per hectare and total production in organic farming*

Område	Ärter ^{2,3}		Åkerbönor ^{2,3}		Matpotatis	
	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total-skörd, ton
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	..	..	..	..	..	..
Gmb	..	..	..	..	15 570	4 300
Gns	2 090	1 700	2 170	8 500	..	..
Ss	1 500	1 600	1 340	1 500	..	..
Gsk	..	..	2 300	1 600	10 460	1 000
Ssk	..	..	..	..	13 260	1 400
Nn	..	..	..	..	10 780	1 500
Nö	—	—	—	—	..	..
<i>Hela riket</i>						
2010	1 810	5 000	2 060	13 100	13 580	11 700
2009	1 960	5 100	3 140	14 600	12 140	11 200
2008	1 920	4 800	2 210	9 600	15 970	14 300
2007	1 690	5 100	1 990	7 300	13 280	10 500
2006	2 100	8 400	1 790	7 300	13 300	11 500
2005	2 120	11 400	1 960	8 100	11 200	10 800

1) Uppgifterna avser skörd från arealer med miljöersättning för ekologisk odling.

2) Vid 15,0 % vattenhalt.

3) Areal skördad som grönfoder ingår ej.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördestatistiken.

Tabell 11.12**Areal med ekologisk odling av trädgårdsprodukter i växthus och på friland 2008***Areas for organic cultivated horticultural products in greenhouse and outdoor cultivation*

Avser företag med minst 0,25 hektar frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta

Figures for holdings with at least 0.25 hectares outdoor cultivation or at least 200 square metres greenhouse area

Område	Växthusyta, m ²	Andel ekologisk växthusodling, %	Frilandsareal, hektar	Andel ekologisk frilandsodling, %
<i>Län</i>				
Stockholms	16 055	6,5	13	15,8
Uppsala	2 707	11,6	6	5,3
Södermanlands	283	0,8	12	15,3
Östergötlands	3 647	3,1	15	3,0
Jönköpings	950	1,9	4	1,9
Kronobergs	360	1,9	4	5,3
Kalmar	1 070	2,4	33	3,8
Gotlands	5 600	17,8	333	42,7
Blekinge	15	0,0	16	3,3
Skåne	12 293	0,9	280	3,8
Hallands	420	0,2	13	2,1
Västra Götalands	14 783	8,7	127	14,7
Värmlands	940	3,3	23	10,3
Örebro	665	1,2	22	18,5
Västmanlands	—	—	7	22,9
Dalarnas	2 492	13,4	97	79,8
Gävleborgs	5 358	12,5	11	21,1
Västernorrlands	—	—	12	20,0
Jämtlands	1 900	16,2	31	48,7
Västerbottens	490	0,7	18	40,9
Norrbottnens	19	0,0	80	43,3
<i>Hela riket</i>				
2008	70 047	2,6	1 156	9,0
2005	68 934	2,3	1 175	9,4
2002	62 012	1,8	964	7,3
1999	101 749	3,1	640	5,2

Källa: Jordbruksverket.

12 Jordbrukets miljöpåverkan

Jordbruket påverkar miljön på olika sätt. Vissa typer av påverkan upplevs som positiva (t.ex. på kulturlandskapet) medan andra upplevs som negativa eller skadliga. Det negativa är oftast kopplat till användning av olika naturresurser eller olika typer av utsläpp. I kapitel 12 redovisas statistik över kulturlandskapet och miljöpåverkande faktorer som växtskyddsmedels- och gödselmedelsanvändning samt utsläpp till luft och vatten orsakat av jordbruket.

Statistik över jordbrukets produktionsmedel – bl.a. viss statistik rörande förbrukning av mineralgödsel och försäljning av växtskyddsmedel – redovisas i kapitel 8.

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Det öppna, omväxlande odlingslandskapet med skog, betesmark och insprängd åker har formats av jordbruket under århundraden. Ängs- och betesmarker, dikesrenar, småvatten och åkerholmar är livsmiljöer för en stor biologisk mångfald. Under senare decennier har dock jordbruket medfört förändringar i landskapet och i livsmiljöerna för djur och växter. Åker och betesmarker har lagts ned. Utvecklingen har fram till 1990-talet också gått mot ett mer enfarmigt landskap genom att småbiotoper som åkerholmar, dikeskanter och småvatten tagits bort.

Figur 12A visar att den utnyttjade arealen betesmark minskade – framförallt i skogsbygderna – fram till mitten av 1990-talet men att den därefter ökat, vilket hänger samman med de miljöstöd som finns för skötseln av dessa marker. En orsak till minskningen av arealen de senaste åren är att definitionen av betesmark som ger ersättningen skärpts. **Tabell 12.1** visar den regionala fördelningen av olika typer av betesmark. Stora arealer betesmark finns i Västra Götalands, Skåne och Kalmar län.

Tabell 12.2 visar hur miljöersättningarna

fördelas på olika typer av stöd samt i vilken utsträckning miljömålen har uppnåtts. Genom en ändring av landsbygdsprogrammet höjdes ersättningsnivåerna inom flera miljöersättningar 2010, vilket gör att prognosen för utbetalningarna för 2010 inom de flesta ersättningarna är högre än 2009. Vissa av åtgärderna har fortfarande låg måluppfyllelse och en trend som pekar mot att målet inte kommer att nås till 2013. Detta gäller bland annat miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet, miljöskyddsåtgärder och minskat kväveläckage.

Utvald miljö är miljöersättningar och miljöinvesteringar som länsstyrelsen mer självständigt kan utforma och prioritera mellan jämfört med andra mer generellt utformade ersättningsformer. I utvald miljö ingår bl.a. insatser för att anlägga och restaurera våtmarker samt restaurering av betesmarker och slätterängar.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Försäljningen av mineralgödsel (handelsgödsel) till jord- och trädgårdsbruk har minskat successivt sedan slutet av 1980-talet (**figur 12B**). Jämfört med 2009 ökade kväveförsäljningen 2010 med 18 %. Fosforförsäljningen ökade med 22% och kaliumförsäljningen ökade

med 19 % jämfört med 2009. Svavelförsäljningen ökade med drygt 15 % under samma period.

Tabell 12.5 visar att under 2009 gödslades 41 % av åkerarealen enbart med mineralgödsel och 13 % enbart med stallgödsel, medan 22 % av åkerarealen gödslades med både mineral- och stallgödsel. Återstående 24 % av arealen gödslades varken med stall- eller mineralgödsel. Andelen mineralgödselad areal var störst i de södra delarna av landet och i slättbygdsområdena medan andelen stallgödselad areal var störst i djurtäta områden i Götalands skogsbygder och nedre Norrland.

Den totala tillförseln av mineral- och stallgödsel till grödor som skördades 2009 uppgick enligt **tabell 12.3** till 201 000 ton kväve i växttillgänglig form, 35 000 ton fosfor och 148 000 ton kalium. Detta är för kväve och fosfor en nedgång jämfört med 1995 års undersökning, medan kalium istället har en ökande trend. Drygt 78 % av det växttillgängliga kvävet tillfördes grödorna genom mineralgödselmedel medan huvuddelen av fosfor- och kaliumgödslingen, 72 respektive 86 %, skedde med stallgödsel. Tillförseln av kväve och fosfor per hektar är högst i de sydligaste länen medan kaliumgödslingen är högst i de djurtäta Smålands-länen. Gödslingsnivån hänger samman med vilka grödor som odlas men också med intensiteten i produktionen.

Av **tabell 12.4** framgår att höstraps, majs och höstvet är de grödor som i medeltal får högst kvävegivor. Majs får även höga givor av fosfor och kalium, följt av potatis.

Organiskt avfall från samhället består bl.a. av avloppsslam från reningsverken samt avfall från livsmedelsindustrin, storkök och hushåll. Enligt **figur 12C** spreds 2009 runt 50 000 ton torrsustans av slam på jordbruksmark, vilket var en minskning med 11 % jämfört med 2008.

Växtnäringsbalanser

I **tabell 12.6** redovisas näringsbalanser för växtodlingen enligt s.k. soil surface brutto-metod. Tillförsel av kväve till jordbruksmark sker genom mineral-, stall- och betesgödsel,

slam, utsäde, luftnedfall samt kvävefixering från baljväxter. Bortförseln består av de skördeprodukter som förs bort från fälten. Skillnaden mellan tillförsel och bortförsel utgör det överskott som riskerar att ge miljöstörande utsläpp till luft och vatten.

Både kväve- och fosforöverskottet har på riksnivå minskat sedan 1995. Det minskade kväveöverskottet beror bl.a. på att tillförseln sjunkit något. Effektiviteten i kväveutnyttjandet ligger på 71 % och för fosforutnyttjandet på 94 %. Effektiviteten i näringsutnyttjandet har beräknats som bortförsel med skördeprodukter i procent av total näringstillförsel.

Kväve- och fosforläckage

Det övergripande svenska miljökvalitetsmålet är att ingen övergödning skall ske. Det innebär att en onaturlig ökning av halter av näringsämnen i miljön skall motverkas. Det delmål som antagits av riksdagen är:

- Senast år 2010 ska de svenska vattenburna utsläppen av kväve från mänsklig verksamhet till haven söder om Ålands hav ha minskat med minst 30 % från 1995 års nivå.

Jordbruket står för 40 % av kväveläckaget till vatten från mänsklig verksamhet (**figur 12F**) och har därför en central betydelse för hur delmålet ska uppnås.

Under vattnets väg genom landskapet renas vattnet från en del kväve genom denitrifikation (omvandling till luftkväve), sedimentering och upptag i växter. Processerna benämns retention. Förlusterna från åkern benämns bruttobelastning och den del som når havet efter retention nettobelastning. Eftersom åkermarken är spridd över stora delar av landet varierar den andel av läckaget som når havet. Beräkningar från SMHI visar att 10–20 % av det kväve som läcker från åkrar på Småland-ska höglandet når havet medan det för åkermark i kustzonen kan vara 90 %.

Figur 12D visar på en läckageminskning mellan 1995 och 2009 på ca 10 %. Denna minskning har både samband med ökad andel vall och minskad spannmålsodling under perioden (se kapitel 3), men även med bättre kväveutnyttjande, dvs. en större andel av tillförd

mängd kväve har tagits upp av grödan.

För övergödningen av sjöar och vattendrag i inlandet anses fosfor ha större betydelse än kväve. **Figur 12E** visar *nettobelastningen* av fosfor från mänsklig verksamhet till vatten. Det framgår att jordbruket svarar för 40 % av den totala belastningen.

Nya data presenteras under 2013 när nästa stora nationella belastningsberäkning gjorts.

Ammoniakavgång

Vid hantering och lagring av stallgödsel liksom vid spridning av både mineral- och stallgödsel förloras kväve i form av ammoniak till luften. När djuren går på bete avgår dessutom ammoniak från djurspillningen. Ammoniaknedfallet kan vara både försurande och övergödande. Det delmål för ammoniak som antagits av riksdagen är:

- Senast år 2010 ska utsläppen av ammoniak i Sverige ha minskat med minst 15 % från 1995 års nivå.

Jämfört med 1995 har utsläppen från jordbruket minskat med 25 %. För jordbrukssektorn, liksom även totalt, har därmed målet om en minskning mellan 1995 och 2010 med 15 % nåtts med god marginal.

Av total kvävemängd i gödseln utgör ammoniakavgången en ca 30-procentig förlust. Gödsellagring och spridning står för de största förlusterna men även i stallen är förlusterna betydande. Av jordbrukets totala ammoniakavgång kommer mer än 95 % från djurgödsel (**figur 12G**).

Enligt SCB:s beräkningar har ammoniakavgången från jordbruket minskat med drygt 4 % mellan 2007 och 2009, främst beroende på minskat djurantal och därmed även mängden gödsel de producerar. Jämfört med 1995 är minskningen 25 %. Eftersom även utsläppen från övriga sektorer, främst från transporter och industri, minskat beräknas den totala minskningen till 22 % mellan 1995 och 2009.

Tabell 12.7 visar den regionala fördelningen av ammoniakutsläppen totalt och per hektar åker. I medeltal för riket betyder avgången ca 17 kg ammoniak per hektar, vilket omräknat till kväve blir 14 kg.

Kadmiumupplagring i åkermark

Kadmium ingår i råfosfat, som används vid tillverkning av fosforgödselmedel. Kadmium finns också i det slam som sprids på åkrarna för att öka avkastningen. En fortsatt upplagring av kadmium i åkermarken utgör ett hot mot åkermarkens långsiktiga användning för produktion av livsmedel. Viktiga processer i naturen kan skadas och upplagring av kadmium i jordbruksväxterna kan påverka människors hälsa.

Av **figur 12H** framgår att kadmiumfosforkvot i fosforgödselmedel minskat med omkring 61 % sedan 1998. Även halterna i slam har minskat, men kadmiumfosforkvoterna för slam var år 2009 ändå avsevärt högre än för fosforgödselmedlen. Den största tillförseln till åkermarken kommer nu från luftnedfallet.

Kalkningens omfattning framgår av **figur 12I**. Kalkning leder till ökat näringsupptag hos växterna genom höjt pH-värde men också till upplagring av tungmetaller som kadmium i åkermarken.

Växtskyddsmedel

Jordbrukets användning av växtskyddsmedel kan bidra till ökade koncentrationer av oönska ämnen i luft, mark och vatten. Miljöriskerna med jordbrukets växtskyddsmedel är beroende av ett flertal olika faktorer. Preparatens egenskaper, brukarens hantering och miljöbetingelserna på fälten är avgörande.

De växtskyddsmedelsrester som påträffas i naturen härstammar oftast från olämplig hantering vid påfyllning och rengöring av sprutan eller från vindavdrift vid spridningen. Vid besprutningen riskerar växtskyddsmedel även att hamna i fältkanter och vattendrag där växt- och djurliv påverkas negativt. Rester av växtskyddsmedel kan även finnas i spannmålsprodukter, frukt och grönsaker.

För jordbrukets växtskyddsmedel finns numera inga specificerade och mätbara miljömål. Det övergripande miljö kvalitetsmålet är: En giftfri miljö och ett delmål är att hälso- och miljöriskerna fortlöpande ska minska.

Den areal som behandlats med växtskyddsmedel minskade i början av 1990-talet men ökade sedan något för att sedan minska igen

till 2006 (**tabell 12.9**). 1990-talets nedgång berodde främst på att jordbruksmark togs ur produktion p.g.a. den svenska jordbrukspolitiken. Uppgången berodde bl.a. på att delar av denna areal åter togs i produktion i samband med EU-inträdet. År 2006 var andelen behandlad areal knappt 50 %.

Variationerna i behandlad areal mellan olika delar av landet är stora. De sammanhänger med regionala skillnader i grödfördelning och intensitet. Högst andel behandlad areal har Skåne, Uppsala och Örebro län (**tabell 12.9**).

Betydande skillnader i växtskyddsmedelsanvändningen föreligger också mellan gårdar av olika storlek. Bland jordbruksföretag med mer än 100 hektar åkerareal används ogräsmedel på drygt 64 % av arealen medan motsvarande andel på gårdar med högst 20 hektar var knappt 13 %.

Potatis är den gröda som behandlas mest med *svampmedel*; 90 %. Risk för angrepp av bladmögel gör att potatisgrödorna tillförs störst hektardoser. För matpotatis ligger dosen på 2,75 kg/ha och för potatis för stärkelse på 2,71 kg/ha (**tabell 12.10**).

Användningen av växtskyddsmedel i jordbruket kan mätas på olika sätt. I **tabell 12.8** och **figur 12J** redovisas beräknat antal försålda doser sedan mitten av 1990-talet. För varje preparat har den lämnade kvantitetsuppgiften dividerats med en dos uttryckt i liter eller kg per hektar. Uppgifter om dosens storlek har hämtats från preparatleverantörernas etiketter och informationsblad. Den erhållna kvoten är ett mått på hur många doser den sålda kvantiteten räcker till och därmed också ett mått på hur stor yta som kan besprutas en gång med den sålda mängden.

Av redovisningen framgår att antalet hektardoser ökat inom alla redovisade typer av växtskyddsmedel sedan mitten av 1990-talet. Under 2000-talet har det beräknade antalet doser varit relativt konstant med undantag för 2003 då en ökning redovisades följt av en minskning för 2004. Antal doser med *svampmedel*, (1 396 000) har minskat sedan 2008. Antalet doser med *insektsmedel* (563 000) har minskat jämfört med 2008. Antalet doser fördelade per hek-

tar åker har minskat sedan 2008 och ligger på 2007 års nivå (**figur 12K**).

Energianvändning

För att jordbruket skall kunna producera livsmedel och andra produkter krävs insatser av energi. En stor del av energiinsatserna kommer från fossila bränslen som olja, diesel och bensen. Användningen av fossila bränslen måste begränsas, dels för att den tär på lagerresurserna, dels för att förbränningen ger upphov till föroreningar som bidrar till övergödning, försurning och klimatförändringar. Föroreningarna består främst av svaveldioxid, kväveoxider och koldioxid (se Växthusgaser nedan).

Svaveldioxid

Utsläppen av svaveldioxid från jordbruket bidrar till försurningen av mark och vatten. De direkta utsläppen från jordbruket har minskat kraftigt sedan slutet av 1980-talet. Minskningen beror till stor del på övergång till mindre svavelhaltiga bränslen. Det bör nämnas att om utsläppen från trädgårdsbruket inräknas skulle den totala utsläppsmängden mer än fördubblas. Utsläpp av svaveldioxid från energianvändning i jordbruket var år 2008 på 152 ton, en ökning med 1 % mot året innan (**figur 12L**).

Kväveoxider

Kväveoxiderna bidrar till övergödning och försurning av mark och vatten. Bl.a. bidrar jordbrukets användning av dieseldriva maskiner och traktorer till näringens andel av de totala utsläppen. Utsläppen av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket har en minskande trend. År 2008 var utsläppen på 6 971 ton, en minskning med 3 % mot föregående år (**figur 12M**).

Växthusgaser

Utsläpp av s.k. växthusgaser ökar atmosfärens förmåga att bibehålla värme på jordklotet och som följd härav stiger temperaturen. Jordbruket orsakar främst tre typer av växthusgaser nämligen koldioxid från åkermark och från

förbränning av diesel och olja, metangas från husdjur samt lustgas (dikväveoxid) från åkermark.

Det övergripande miljö kvalitetsmålet, Begränsad klimatpåverkan, har ett delmål att de svenska utsläppen av växthusgaser som ett medelvärde för 2008–2012 ska vara minst 4 % lägre än utsläppen 1990.

De totala utsläppen i Sverige av växthusgaser uppgår 2009 till ca 60 milj. ton CO₂-ekvivalenter (exklusive CO₂ från sektorn ”markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk”). Av dessa svarar jordbruket för 17 % eller ca 10 milj. ton (**figur 12N**).

Det är viktigt att påpeka att koldioxid från mulljordar inte ingår i den uppgiften då det utsläppet redovisas under markanvändningssektorn.

Gödselhantering

Gödselhantering ger upphov till metan och lustgas. De svenska utsläppen av växthusgaser från gödselhantering uppgick 2009 till ca 0,9 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Sedan 1990 har utsläppen minskat med ca 16 %, bl a beroende på minskade gödselgivor (**figur 12N**).

Idisslares tarmgaser

Vid matsmältningen hos idisslare bildas metan. I Sverige kommer utsläppen främst från nötkreatur. Utsläppen har minskat ca 12 % sedan 1990 p.g.a. minskat antal nötkreatur och uppgick 2009 till ca 2,7 milj. ton CO₂-ekvivalenter (**figur 12N**). Beträffande köttkonsumtionen har dock utsläppen bara flyttat till de länder från vilka Sverige importerar kött.

Arbetsmaskiner

Vid förbränning av fossila bränslen i arbetsmaskiner genereras utsläpp av koldioxid, metan och lustgas. 2009 uppgick utsläppen från arbetsmaskiner inom jordbruket, skogsbruket och fisket till ca 1,8 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Detta är en ökning med ca 10 % sen 1990 (**figur 12N**).

Jordbruksmark

Jordbruksmark kan både bidra till en ökad respektive minskad växthuseffekt genom att avge,

respektive binda, koldioxid och kväve (som ger lustgas i atmosfären). Odlingen av organogena jordar, dvs. mulljordar, bidrar till ökade utsläpp medan odling på jordar med lägre mullhalt, som kan binda kol i marken, minskar utsläppen. Utsläppen från den del som redovisas under jordbrukssektorn uppgick 2009 till 4,6 milj. ton och har minskat med ca 10 % sen 1990 (**figur 12N**).

Om statistiken

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Uppgifter om arealen utnyttjad betesmark har under perioden 1995–1999 varje år ingått i lantbruksregistret. Fr.o.m. 2002 hämtas betesmarksarealen från IAKS (Jordbruksverkets administrativa register avseende arealbaserade stöd).

Statistik rörande miljöersättningar sammanställs varje år av Jordbruksverket på basis av gjorda ansökningar om stöd samt utbetalningar.

Landsbygdsprogrammet är ett viktigt instrument för att nå miljö kvalitetsmålen och för att uppnå en positiv utveckling av jordbruket och landsbygden. Landsbygdsprogrammet gäller under perioden 2007–2013 och består av stödåtgärder eller ersättningsformer i tre olika axlar, där axel 2 avser att förbättra miljön och landskapet.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Uppgifter om försäljning av mineralgödsel till jord- och skogsbruk insamlas årligen av SCB i samarbete med Jordbruksverket.

Uppgifter om användningen av mineral- och stallgödsel till olika grödor insamlas vartannat år av SCB genom telefonintervjuer med jordbrukare i den s.k. gödselmedelsundersökningen. Urvalet består av ca 4 000 jordbrukare.

Växtnäringsbalanser

Näringsbalansberäkningarna bygger på uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning,

som genomförs vartannat år. I beräkningarna används dessutom skördeuppgifter och olika data från Jordbruksverket, Lantbruksuniversitetet (SLU) och olika forskningsrapporter om t.ex. näringsinnehåll i stallgödsel, kvävenedfall och kvävefixering. Jämfört med tidigare publicerade resultat har beräkningarna anpassats till internationell metod, vilket innebär bruttotillförsel av kväve, dvs. ammoniakförluster från gödsel har inte dragits bort. Dessutom avser balanserna jordbruksmark (åker och betesmark) mot att tidigare avsett enbart åkermark.

Kväveläckage

Kväveläckaget från åkermark skattas med modellberäkningar av SMED (Svenska Miljö-EmissionsData, ett samarbete mellan IVL, SCB och SMHI) och SLU på uppdrag av Naturvårdsverket utifrån data bl.a. från Jordbruksverket och SCB om grödarealer, skördar, gödselgivor och spridningstidpunkter för gödseln. Även väderuppgifter är viktiga indata i modellerna.

Nettobelastningen på havet, dvs. läckaget efter avdrag för retention, grundas på modellberäkningar, som utförs av SMED.

Ammoniakavgång

Beräkningarna av ammoniakavgången utförs av SMED och bygger på dataunderlag främst insamlat i SCB:s gödselmedelsundersökning. Beräkningsmetoderna har tagits fram av Naturvårdsverket och SCB i samråd med Jordbrukstekniska institutet och Jordbruksverket. I beräkningsmodellerna utnyttjas bl.a. uppgifter om kväveinnehållet i förbrukade gödselmedel samt, för stall- och betesgödsel, uppgifter om antal djur, kväveproduktion per djurslag och lagrings- och spridningssätt för olika typer av gödselmedel. Dessutom används schabloner för ammoniakemissionen från olika gödselslag i stall vid lagring och spridning.

Kadmiumupplagring i åkermark

Uppgifter om kadmiuminnehållet i fosforgödsel har inhämtats av SCB från leverantörerna i samband med uppgifter om försålda mängder av mineralgödsel.

Statistiken rörande jordbrukets användning av slam samt kadmiuminnehållet i slam bygger på en totalundersökning (utförd av SMED) utifrån reningsverkens årsredovisningar, som i sin tur baseras på urvalsbaserade mätningar.

Statistik rörande kalkningen till åkermark baseras på försäljningen till jordbruket enligt en postenkät från SCB till de största tillverkarna, importörerna och återförsäljarna av kalkprodukter.

Växtskyddsmedel

Uppgifter om försäljningen av växtskyddsmedel insamlas årligen av Kemikalieinspektionen. På basis av dessa uppgifter har SCB sedan 1981 gjort beräkningar av det antal doser, mätt som liter eller kg preparat per hektar, som den till jordbruket sålda mängden räcker till. Jämförbarheten mellan åren är dock beroende av att förbrukarnas lagerhållning inte nämnvärt ändras från ett år till ett annat. Ökningen mellan 2002 och 2003 förklaras av hamstring.

SCB har på uppdrag av KemI intermittent genomfört intervjuundersökningar om jordbrukarnas användning av kemiska växtskyddsmedel till olika grödor, senast 1998. 2006 genomfördes undersökningen på uppdrag av Jordbruksverket.

Energianvändning

Beräkningarna av utsläpp från jordbrukets energianvändning genomförs av SMED och grundar sig på användningen av olika energi- och bränsleslag i jordbruket.

Klimatgaser

Beräkningarna grundas på internationella modeller enligt IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) men med anpassning till Svenska MiljöEmissionsData och uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning.

Annan publicering

Underlaget till detta kapitel bygger på *Hållbarhet i svenskt jordbruk*, (LRF, Jordbruksverket, Naturvårdsverket och SCB) och på

uppgifter från olika Statistiska meddelanden:

Betesmarksarealer:

JO 10 SM, Jordbruksmarkens användning 2010

Utsläpp till vatten:

MI 22 SM, Utsläpp till vatten och slamproduktion 2008

Gödselmedel och kalk i jordbruket:

MI 30 SM, Gödselmedel i jordbruket 2008/09; Försäljning av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk under 2009/10; Försäljning av kalk för jord- och trädgårdsbruk, sjöar, vatten- drag och skog 2008

Kväve- och fosforbalanser:

MI 40 SM, Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark och jordbrukssektor 2009

Växtskyddsmedel:

MI 31 SM, Växtskyddsmedel i jordbruket 2008; Växtskyddsmedel i jord- och trädgårdsbruket 2006

Ammoniak:

MI 37 SM, Utsläpp av ammoniak till luft i Sverige 2009

Andra statistikproducenter

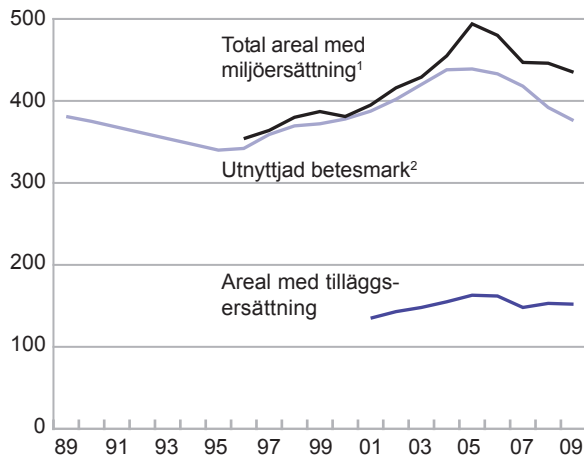
Naturvårdsverket: Rapport 5815, Näringsbelastning på Östersjön och Västerhavet 2006; Rapport 5247, Transport – Retention – Källfördelning; Rapport 5248, Kväveläckage från svensk åkermark; Rapport 5319, Ingen övergödning; Internationell rapportering – slamstatistik 2004.

Jordbruksverkets årsredovisning för räkenskapsåret 2010.

Figur 12A
Areal betesmark 1989–2009

Permanent grassland

1 000-tals hektar

1) Här ingår utnyttjad betesmark samt alvar-, fäbod- och skogsbete.

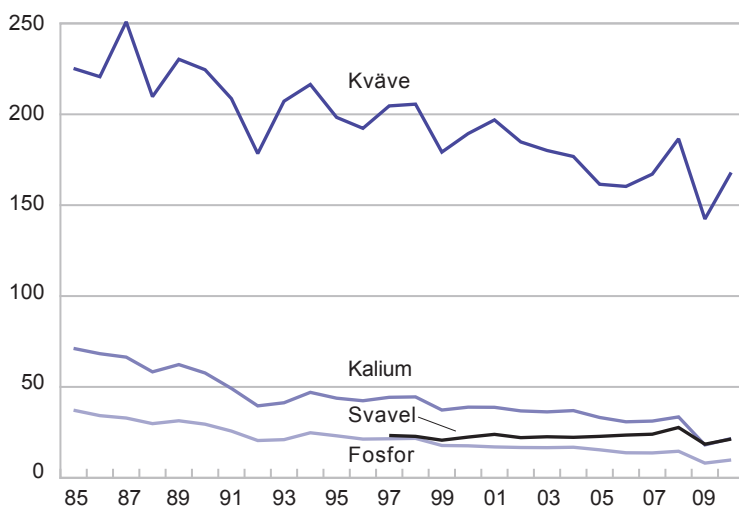
2) Företag med mer än 2 ha åker t.o.m. 2004 och fr.o.m. 2005 även med mindre än 2 ha åker.

Källa: Jordbruksverket, SCB och Miljömålsportalen.

Figur 12B
Försäljning av mineralgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket 1985–2010, 1 000-tals ton

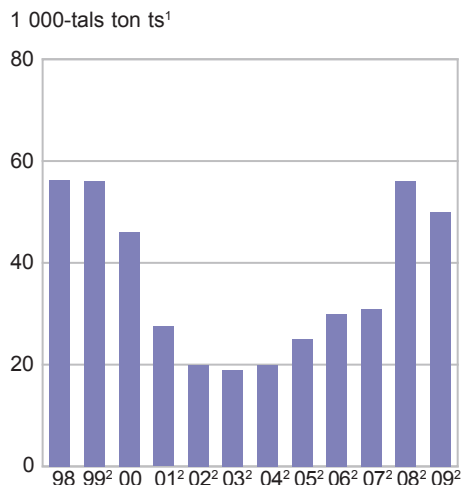
Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector

1 000-tals ton

Källa: Jordbruksverket och SCB.

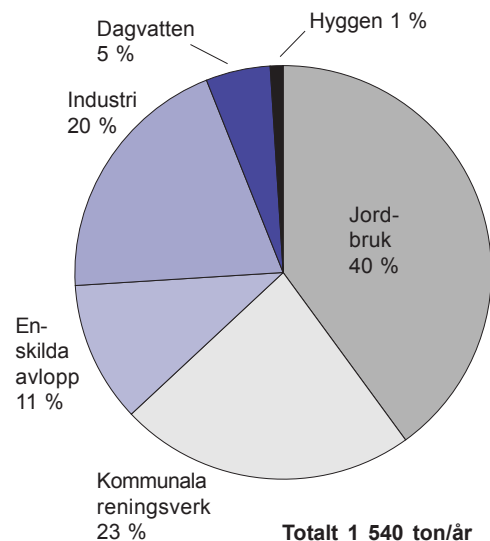
Figur 12C
Slam som återförs till jordbruket
Sludge brought back to agriculture

- 1) Torrsubstans.
 2) Från Sveriges rapportering enligt Slamdirektivet.

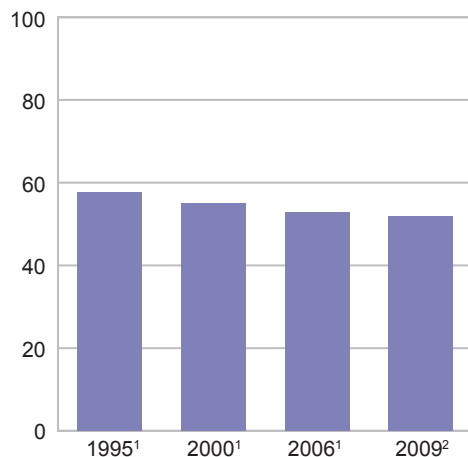
Källa: Naturvårdsverket, Svenska MiljöEmissions-Data och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12E
Nettobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet, 2006
Net pollution load on water by phosphorus from human activities

Källa: Naturvårdsverket och Svenska Miljö-EmissionsData.

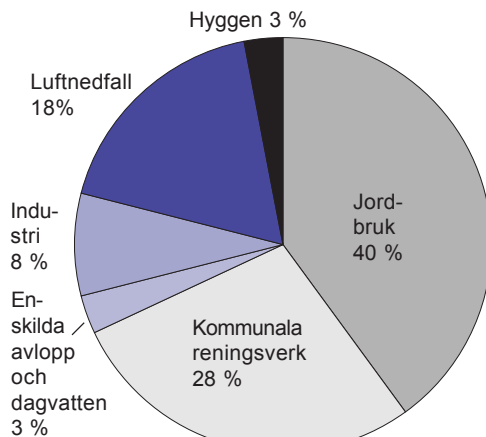
Figur 12D
Kväveläckage från åkermarkens rotzon, riket, 1 000-tals ton
Nitrogen leaching from arable land
 1 000-tals ton kväve

- 1) Enligt Miljömålsuppföljning, Rapport nr.21 och 22 (SMED på uppdrag av Naturvårdsverket).
 2) Enligt Miljömålsuppföljning 2009 (SMED på uppdrag av Naturvårdsverket).

Källa: Naturvårdsverket och Svenska Miljö-EmissionsData.

Figur 12F
Nettobelastning¹ på havet av kväve från mänsklig verksamhet, 2006
Net pollution load on marine waters by nitrogen from human activities

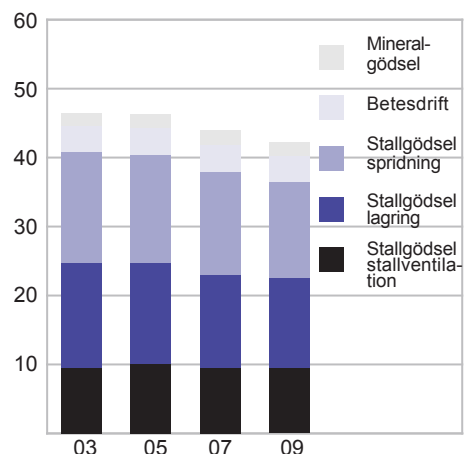

- 1) Efter självrening (retention) under vägen till havet.

Källa: Naturvårdsverket och Svenska Miljö-EmissionsData, Rapport 5815.

Figur 12G**Ammoniakavgång från jordbruket***Emission of ammonia from agriculture*

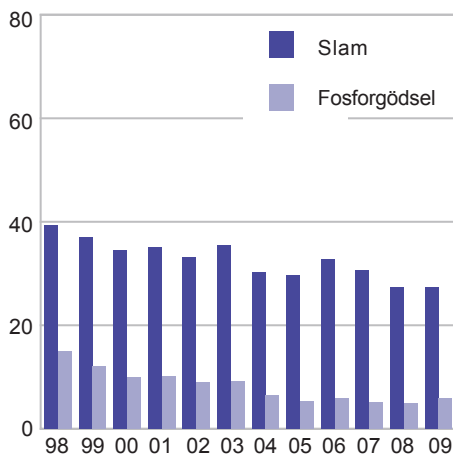
1 000-tals ton

Källa: Naturvårdsverket, Svenska MiljöEmissions-Data och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12H**Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam¹***Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge¹*

mg Cd/kg P

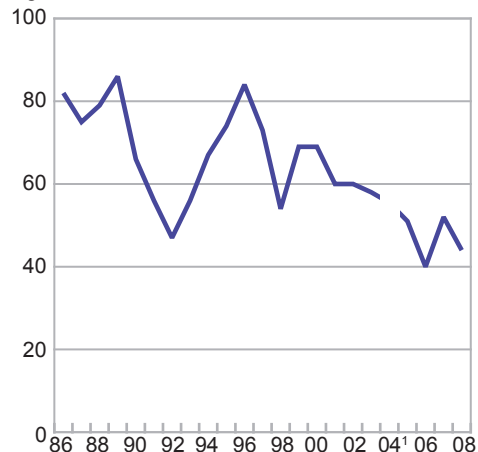

1) Från Sveriges rapportering enligt slamdirektivet.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12I**Kalkning av åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark***Liming per hectare utilized arable land*

Kg CaO/ha åker

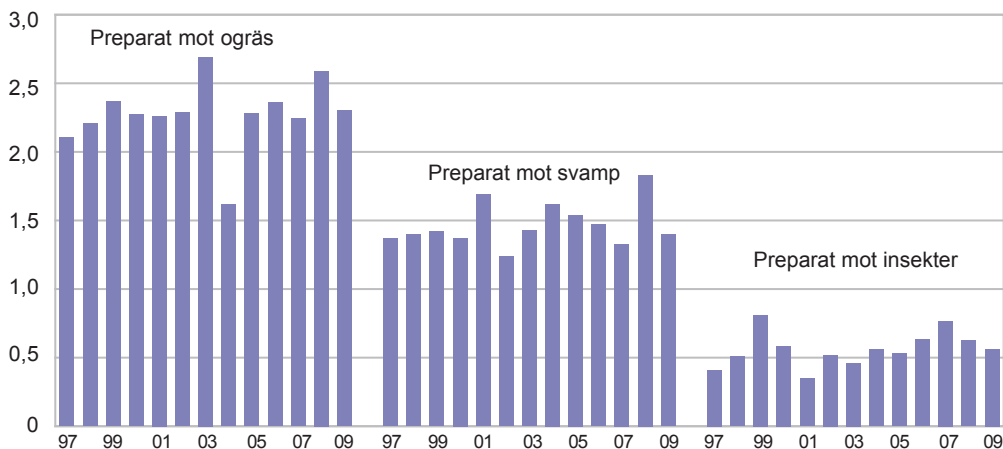

1) Ingen undersökning genomfördes 2004.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12J**Växtskyddsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1997–2009¹***Pesticides in agriculture, number of doses per hectare*

Miljoner doser

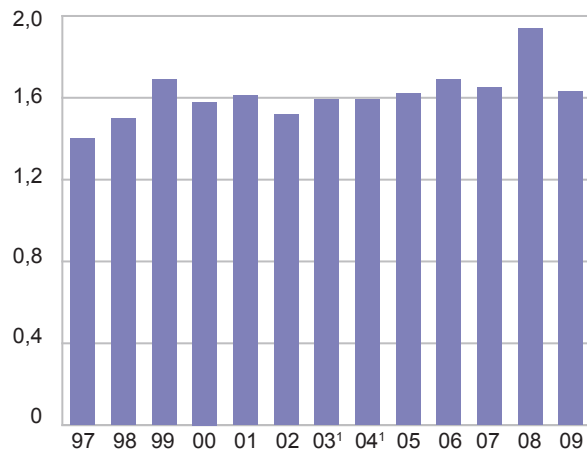

1) Inklusive betningsmedel.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

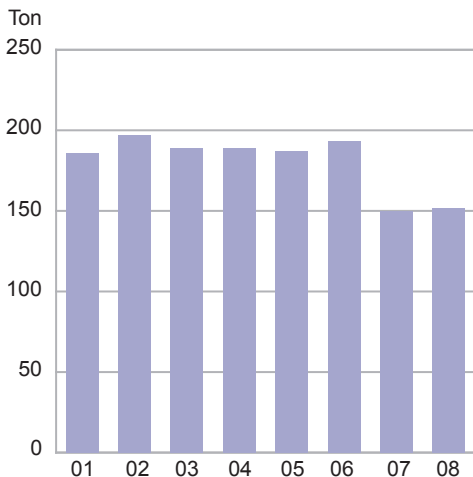
Figur 12K**Växtskyddsmedel i jordbruket, antal hektardoser i relation till åkerarealen 1997–2009***Pesticides in agriculture, number of supplies per hectare in relation to the area of arable land*

Doser/ha

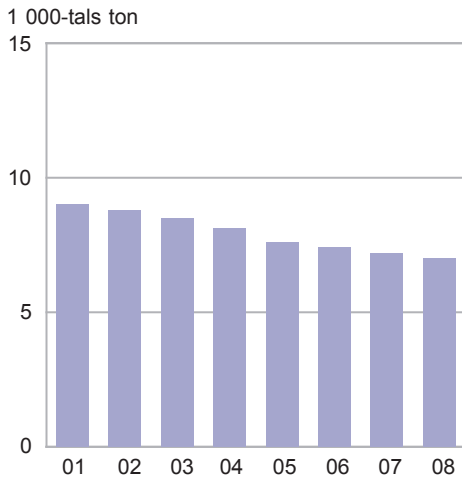
1) För både 2003 och 2004 anges genomsnittet för de två åren.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12L**Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (inkl. trädgård)¹***Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture incl.)*

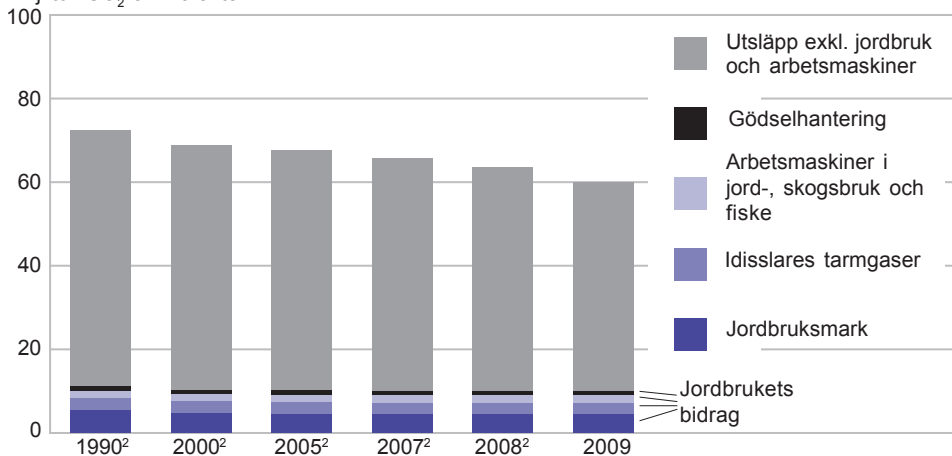
1) Hela tidserien är reviderad.

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12M**Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (inkl. trädgård)¹***Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture incl.)*

1) Hela tidserien är reviderad.

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12N**Utsläpp av växthusgaser totalt och från jordbruket¹***Emission of greenhouse gases, totally and from agriculture*Milj. ton CO₂-ekvivalenter

1) Utsläpp och upptag av växthusgaser från sektorn "Markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk" är inte inkluderad.

2) Reviderade siffror.

Källa: SCB, Naturvårdsverket och Svenska MiljöEmissionsData.

Tabell 12.1**Areal betesmark 2010. Hektar***Areas under pasture and meadow*

Område; storleksgrupp	Betes- mark	Slätter- äng	Skogs- bete	Fåbod- bete	Alvar- bete	Mosaik- betes- mark	Outnytt- jad betes- mark	Ospec. betes- mark	Summa betes- mark o slätter- äng
<i>Län</i>									
Stockholms	10 331	106	741	—	..	—	—	49	11 229
Uppsala	15 665	417	1 507	—	119	—	—	47	17 754
Södermanlands	16 352	348	412	—	98	—	—	39	17 251
Östergötlands	40 564	224	1 215	—	35	—	—	70	42 107
Jönköpings	38 738	145	166	—	—	—	—	125	39 173
Kronobergs	20 719	205	116	—	13	—	—	89	21 142
Kalmar	49 071	867	2 044	—	123	19 500	—	103	71 708
Gotlands	16 197	202	3 227	—	138	3 578	—	23	23 365
Blekinge	11 082	77	200	—	151	—	—	46	11 557
Skåne	54 774	2 075	57	—	23	—	—	239	57 168
Hallands	15 584	136	31	—	18	—	—	66	15 835
V:a Götalands	57 350	741	676	—	3 092	—	—	348	62 208
Värmlands	6 472	165	39	165	..	—	—	110	6 953
Örebro	8 653	198	192	—	11	—	—	52	9 106
Västmanlands	6 554	437	3	—	1	—	—	37	7 032
Dalarnas	4 956	159	165	7 523	8	—	—	59	12 868
Gävleborgs	3 802	148	43	1 946	—	—	—	65	6 004
Västernorrlands	1 964	109	34	30	—	—	—	79	2 218
Jämtlands	3 670	131	430	8 710	—	—	—	113	13 055
Västerbottens	1 343	148	377	333	—	—	—	62	2 263
Norrbottnens	860	945	57	—	—	—	—	51	1 913
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	16 726	888	4	—	..	—	—	86	17 707
Gmb	71 744	1 824	4 365	—	414	23 075	—	179	101 599
Gns	39 448	484	658	—	21	—	—	119	40 731
Ss	55 473	1 414	2 781	..	222	—	—	189	60 080
Gsk	169 435	1 381	2 603	—	3 153	..	—	679	177 253
Ssk	18 753	479	250	382	17	—	—	235	20 117
Nn	9 745	352	168	10 606	..	—	—	227	21 102
Nö	3 376	1 161	903	7 719	—	—	—	160	13 319
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>									
— 2,0	23 052	2 311	1 227	1 094	1 386	1 206	—	676	30 950
2,1– 5,0	16 920	529	605	717	101	113	—	1 153	20 138
5,1– 10,0	25 385	546	1 072	712	533	124	—	39	28 411
10,1– 20,0	38 526	738	1 364	2 877	965	655	—	—	45 124
20,1– 30,0	32 693	412	1 573	1 850	1 377	202	—	..	38 108
30,1– 50,0	52 104	790	1 807	3 721	2 133	252	—	—	60 806
50,1–100,0	84 666	1 020	2 221	4 795	6 953	413	—	—	100 068
100,1–	111 357	1 637	1 864	2 943	9 630	868	—	..	128 302
<i>Hela riket¹</i>									
2010	384 701	7 982	11 732	18 708	23 078	3 833	—	1 874	451 908
Enl. tidigare LBR-def. 2010	362 932	5 712	10 530	17 615	21 692	2 975	—	1 252	422 708
2009	375 654	5 676	11 297	18 167	23 788	—	—	1 719	436 301
2008	391 874	5 494	13 228	20 530	24 784	—	—	1 839	457 748
2007	417 697	5 715	14 862	21 412	25 846	—	1 654	2 144	489 328
2005	439 304	5 688	14 519	21 938	23 738	—	2 535	5 783	513 505

1) Se bilaga 1, Lantbruksregistret, för jämförbarhet mellan åren.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 12.2**Anslutning till och måluppfyllelse i landsbygdsprogrammet¹, Förbättra miljön och landskapet***Connection to and target fulfilment for Swedish environmental support*

Stödåtgärd	Omfattningsindikator	Prognos 2010	Mål år 2013	Måluppfyllelse 2010, %
Kompensationsbidrag	Antal ha	560 600	530 000	106
	Antal företag	19 500	20 200	97
Vallodling	Antal ha	927 400	900 000	103
	Antal företag	38 300	41 000	93
Betesmarker och slätterängar	Antal ha	451 600	500 000	90
	Antal företag	34 500	38 000	91
	Antal fädbodar	216	230	94
Skötsel av våtmarker	Antal ha	6 900	11 300	61
	Antal projekt	1 900	2 000	95
Ekologiska produktionsformer	Antal ha	..	700 000	..
	Varav ha som får ersättning	425 200	..	..
	Antal ha (certifierad)	..	640 000	..
	Varav ha som får ersättning	333 500	..	..
	Antal djurenheter (totalt)	210 300	160 000	131
	Antal djurenheter (certifierade eller under omställning)	182 500	150 000	122
	Antal företag (totalt)	9 000	21 000	43
	Antal företag (certifierade eller under omställning)	5 100	12 000	43
Natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet	Antal ha	563 400	810 000	70
	Antal företag	12 300	15 000	82
Natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet	Antal ha	3 100	2 500	124
	Antal förvaltare, organisationer och samebyar	336	200	168
Minskat kväveläckage	Antal ha	143 600	240 000	60
	Antal företag	6 700	10 000	67
Skyddszoner	Antal ha	10 200	9 000	113
	Antal företag	3 900	4 500	87
Miljöskyddsåtgärder	Antal ha	295 700	600 000	49
	Antal företag	2 700	10 000	27
Bruna bönor, Öland	Antal brukare	46	70	66
	Antal ha	610	700	87
Traditionella husdjursraser	Antal brukare	1 100	1 000	110
	Antal djurenheter	6 300	5 000	126
	Antal rasföreningar	12	15	80

1) Landsbygdsprogrammet axel 2, Förbättra miljön och landskapet 2007–2013.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 12.2 (forts.)

Stödåtgärd	Omfattningsindikator	Prognos 2010	Mål år 2013	Måluppfyllelse 2010, %
<i>Utvald miljö</i>				
Anläggning och restaurering av våtmarker	Antal ha	2 000	6 000 ²	33
	Antal företag	482	1 100	48
Damm som samlar fosfor	Antal ha	2	200	1
	Antal företag	6	1 000	1
Restaurering av betesmarker och slåtterängar	Antal ha	5 800	18 000 ³	32
	Antal företag	1 000	650	154
Betesmark som är stängslad med stängsel för rovdjur	Antal ha	578	1 300	44
	Antal företag	94	130	72
Reglerbar dränering	Antal ha	0	2 000	
	Antal företag	0	100	
Mångfaldsträda	Antal ha	471	5 000	9
Anpassade skyddszoner	Antal ha	76	5 000	2
Skogliga åtgärder	Antal skogsägare	1 426	11 000	13

2) Målet gäller totalt antal hektar som anläggs eller restaureras under programperioden.

3) Restaurering av betesmarker och slåtterängar: Målet avser totalt antal hektar som restaureras under programperioden.

Tabell 12.3**Förbrukning av växtnäringsämnen i mineral- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 2008/09***Consumption of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure*

Område; storleks- grupp	Grödareal totalt, hektar	Areal gödselad med växtnäringsämnen från mineral- o./el stallgödsel						
		Kväve			Fosfor		Kalium	
		Gödselad areal, %	Växttillgäng- ligt kväve, kg/ha	Total kväve, kg/ha	Gödselad areal, %	kg/ha	Gödselad areal, %	kg/ha ¹
<i>Län</i>								
Stockholm	72 900	70	98	116	39	20	36	90
Uppsala	152 100	75	99	113	51	18	41	74
Södermanlands	115 100	71	107	126	40	22	36	91
Östergötlands	194 500	76	112	137	47	26	47	104
Jönköpings	87 800	79	99	168	72	33	73	189
Kronobergs	47 000	74	104	168	69	31	69	171
Kalmar	119 400	75	112	158	63	26	63	137
Gotlands	83 700	86	100	134	73	24	73	111
Blekinge	30 200	86	108	147	63	28	64	131
Skåne	443 900	87	130	151	61	25	62	87
Hallands	106 800	76	112	150	66	27	67	122
Västra Götalands	428 300	75	103	131	59	26	57	100
Värmlands	97 200	62	85	114	54	25	52	105
Örebro	96 200	74	96	116	64	21	61	70
Västmanlands	90 000	76	106	..	53	25	48	54
Dalarnas	56 300	66	82	114	59	21	59	101
Gävleborgs	64 500	61	80	120	54	23	54	118
Västernorrlands	48 800	51	98	..	43	29	43	176
Jämtlands	41 000	69	82	..	58	26	58	148
Västerbottens	64 200	68	89	133	54	25	54	138
Norrbottens	32 900	65	93	..	57	27	57	121
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	327 400	88	135	150	61	24	61	75
Gmb	305 900	85	116	149	66	26	67	116
Gns	413 000	79	111	131	56	26	54	80
Ss	547 800	74	101	117	50	21	45	74
Gsk	455 500	73	99	153	63	29	64	157
Ssk	172 900	61	81	112	53	22	52	102
Nn	150 000	60	83	132	52	25	52	142
Nö	104 500	67	92	133	54	26	54	134
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1 – 20,0	312 000	45	63	91	35	20	35	86
20,1 – 50,0	440 500	65	87	117	51	23	51	99
50,1 – 100,0	562 200	79	104	136	61	25	60	112
Över 100,0	1 162 400	84	120	147	62	26	60	107
<i>Hela riket</i>								
2009	2 472 800	76	107	136	57	25	56	107
2007	2 346 300	77	111	133	64	24	62	103
2005	2 359 200	76	107	132	61	24	59	94
2003	2 339 600	83	104	128	65	23	62	89
2001	2 352 900	82	107	129	64	24	61	84
1995	2 386 900	83	100	119	62	25	60	80

1) Ökningen fr.o.m. 2003 kan till en del bero på ändrad beräkning av näringsinnehållet i stallgödsel, se avsnittet *Jämförbarhet av resultaten* i MI 30 SM 0403.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.3 (forts.)

Område; storleks- grupp	Totalförbrukning, ton						
	Kväve			Fosfor		Kalium	
	Växttill- gängligt kväve	Därav i mineral- gödsel	Total- kväve i stallgödsel	Totalt	Därav i mineral- gödsel	Totalt ¹	Därav i mineral- gödsel
<i>Län</i>							
Stockholm	5 020	4 590	1 350	570	210	2 370	290
Uppsala	11 250	10 090	2 780	1 410	710	4 560	720
Södermanlands	8 790	7 740	2 560	1 000	300	3 740	330
Östergötlands	16 680	13 560	6 650	2 340	580	9 590	1 310
Jönköpings	6 860	3 190	8 480	2 100	80	12 080	300
Kronobergs	3 620	1 930	3 920	..	..	..	..
Kalmar	10 090	6 610	7 540	2 000	180	10 360	470
Gotlands	7 210	5 120	4 550	1 440	350	6 780	910
Blekinge	2 800	1 990	1 840	..	..	2 550	230
Skåne	50 590	44 060	14 190	6 800	2 690	23 920	7 880
Hallands	9 020	6 180	6 000	1 900	350	8 710	870
Västra Götalands	33 120	25 540	16 670	6 570	2 270	24 580	3 160
Värmlands	5 140	3 660	3 230	1 290	540	5 370	920
Örebro	6 840	5 560	2 680	1 310	590	4 060	890
Västmanlands	..	6 390	..	..	490	..	510
Dalarnas	3 040	2 180	2 070	..	..	3 360	430
Gävleborgs	3 120	2 000	2 710	790	140	4 120	330
Västernorrlands	..	..	2 530	..	..	..	..
Jämtlands	..	..	2 530	..	..	..	..
Västerbottens	3 930	2 700	3 110	..	..	..	..
Norrbottnens	..	..	..	..	..	..	..
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	38 980	35 030	8 270	4 720	2 290	15 060	5 930
Gmb	29 970	22 340	16 350	5 310	1 070	23 690	3 750
Gns	36 430	30 550	12 300	5 870	2 450	17 690	3 310
Ss	40 800	35 790	11 640	5 760	2 580	18 210	3 360
Gsk	33 020	19 200	31 760	8 370	630	45 880	2 120
Ssk	8 430	5 910	5 940	2 050	580	9 190	1 050
Nn	7 450	4 160	7 710	1 990	190	11 190	500
Nö	6 430	4 410	4 910	1 460	230	7 620	530
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1 – 20,0	8 700	7 010	5 800	2 200	490	9 270	1 360
20,1 – 50,0	25 090	19 690	13 840	5 150	1 520	22 100	3 320
50,1 – 100,0	46 170	35 120	25 370	8 550	2 130	38 060	4 460
Över 100,0	117 640	93 570	50 370	18 920	5 880	74 020	11 340
<i>Hela riket</i>							
2009	201 050	156 940	98 740	35 490	10 050	148 240	20 330
2007	199 460	156 920	95 330	36 110	11 800	149 700	25 050
2005	191 410	157 910	78 650	34 460	13 520	129 890	27 770
2003	202 730	169 710	78 190	35 140	14 040	129 220	28 780
2001	207 130	174 300	74 580	35 710	14 720	121 430	30 090
1995	197 950	172 830	63 220	40 910	18 870	117 660	35 840

Tabell 12.4**Förbrukning av kväve, fosfor och kalium från mineral- och stallgödsel i olika grödor 2008/09***Consumption of nitrogen, phosphorus and potassium in fertilizers and animal manure in different crops*

Gröda	Gröd- areal totalt, hektar	Mineral- och/eller stallgödsel						
		Kvävegödselad areal			Fosforgödselad areal		Kaliumgödselad areal	
		Göds- lad areal, %	Växtill- gångligt kväve, kg/ha	Total- kväve, kg/ha	Gödselad areal, %	kg/ha	Gödselad areal, %	kg/ha
Höstkorn	18 100	96	112	43	66	23	66	71
Vårkorn	351 900	96	85	33	69	21	67	66
Havre	196 000	88	76	32	66	22	63	62
Höstvete	326 800	97	143	26	58	24	53	59
Vårvete	48 000	87	105	31	62	28	57	64
Rågvete	53 600	95	108	49	65	25	64	89
Råg	35 700	95	104	16	51	21	48	52
Majs	16 200	94	146	166	94	51	94	226
Blandsäd (stråsäd)	16 800	78	76	81	71	27	70	125
Blandsäd (balj/strå)	28 700	68	49	112	66	31	66	159
Höstraps	67 600	97	168	27	74	22	73	56
Vårrops	29 200	93	110	12	71	17	63	33
Höstrybs	200	..	..	..	..	..	..	..
Vårrybs	1 800	..	..	..	..	..	..	..
Ärter (ej konservärter)	16 100	..	..	..	..	25	..	48
Konservärter	8 800	..	..	..	..	19	78	48
Matpotatis	19 700	89	108	23	89	45	89	201
Stärkelsepotatis	7 200	98	131	93	85	44	86	147
Sockerbetor	39 700	98	114	34	88	31	89	72
Frövall	13 400	76	93	..	..	30	..	50
Äkerbönor m.m.	8 600	..	..	..	..	..	..	..
Trädgårdsväxter	14 900	71	105	21	66	31	69	139
Grönfoderväxter	9 200	74	60	122	73	31	73	165
Andra växtslag	11 000	90	66	..	..	14	..	28
Energiskog	12 700	..	..	..	—	..	—	..
Betesvall	297 700	24	61	26	15	13	15	70
Slåttervall	823 100	70	113	95	61	27	61	166

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.5**Mineral- och stallgödslade arealer 2008/09***Arable land treated with commercial fertilizers and manure*

Område	Utnyttjad åkerareal enligt LBR, ha	Därav gödslad med			
		Kväve från mineral- och/eller stallgödsel, %	Endast mineralgödsel, %	Endast stallgödsel, %	Både mineral- och stallgödsel, %
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	327 400	88	64	4	20
Gmb	305 900	85	36	10	39
Gns	413 000	79	51	10	19
Ss	547 800	74	55	7	12
Gsk	455 500	73	18	25	30
Ssk	172 900	61	32	16	12
Nn	150 000	60	19	24	17
Nö	104 500	67	26	18	23
<i>Hela riket</i>					
2009	2 472 800	76	41	13	22
2007	2 346 300	77	41	13	23
2005	2 359 200	76	43	12	20
2003	2 339 600	83	48	11	24
2001	2 352 900	82	49	11	23
1995	2 386 900	84	52	8	24

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.6**Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark ("soil surface" bruttobalanser)¹***Nitrogen- and phosphorus balances for arable land*

	Kväve, kg/ha ²				Fosfor, kg/ha ²			
	1995	2005	2007	2009	1995	2005	2007	2009
<i>Tillförsel</i>								
Mineralgödsel ³	62	49	51	51	6	5	4	3
Jordförbättringsmedel ^{3,4}	..	..	1	1	..	..	0	0
Stallgödsel ³	37	32	30	29	7	6	6	6
Betesgödsel ³	12	13	12	12	2	2	2	2
Utsäde	2	1	1	1	0,3	0,3	0,2	0,3
Deposition	10	8	6	7	0,3	0,3	0,3	0,3
Slam	1	0	0	1	0,6	0,2	0,3	0,5
Kvävefixering	8	10	9	9	.	.	.	.
Totalt⁵	130	114	110	111	16	13	13	13
<i>Bortförsel</i>								
Skörd	71	72	73	78	11	11	12	12
Skörderester	2	2	1	2	0,2	0,2	0,2	0,2
Summa skördeprodukter	72	73	75	80	11	11	11	12
Överskott, totalt	58	40	35	32	5	2	2	1
<i>Därav</i>								
Ammoniak från mineral-, stall- och betesgödsel	15	12	12	11	.	.	.	.
Läckage	24	16	17	18	0,3	0,3	0,3	0,3
Denitrifikation, fastläggning m.m.	19	12	6	3	5	2	2	0,5
Effektivitet, %	55	65	68	71	67	86	82	94

1) Åker- och betesmark.

2) Ändrad metod jämfört med balanser publicerade i Jordbruksstatistisk årsbok före 2005.

3) Ammoniakförluster i stall, vid lagring och spridning samt på bete har inte räknats bort.

4) Främst vid användning inom ekologisk odling.

5) P.g.a. avrundningar stämmer inte alltid summorna i tabellen.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.7**Ammoniakavgång i jordbruket 1995–2009***Emissions to air of ammonia in agriculture*

Område	Mineral- gödsel	Stall- gödsel	Därv		Betes- gödsel	Totalt	
	NH ₃ ton	NH ₃ ton	Nöt NH ₃ ton	Svin NH ₃ ton	NH ₃ ton	NH ₃ ton	kg/ha åker ¹
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	390	3 450	1 460	1 170	290	4 140	13
Gmb	270	6 200	3 820	1 000	660	7 130	23
Gns	460	5 020	2 790	1 300	450	5 930	14
Ss	480	4 730	2 770	910	520	5 730	10
Gsk	230	10 880	8 480	700	1 390	12 500	27
Ssk	70	2 100	1 570	100	260	2 420	14
Nn	50	2 170	1 830	40	230	2 440	16
Nö	50	1 860	1 540	160	120	2 020	19
<i>Hela riket</i>							
2009	2 000	36 400	24 240	5 380	3 910	42 310	17
2007	2 170	38 000	25 170	6 040	3 930	44 100	19
2005	1 900	40 450	26 850	6 700	3 900	46 250	20
2003	1 800	40 850	27 100	7 050	3 800	46 500	20
2001 ²	1 750	42 200	28 700	6 350	3 850	47 800	20
1999 ²	1 700	45 100	30 500	7 200	3 800	50 550	21
1995 ²	2 200	50 500	34 100	8 900	3 650	56 500	24

1) Utnyttjad åkerareal.

2) Uppgifterna reviderade jämfört med MI37 SM 0201.

Källa: Naturvårdsverket och SMED (SCB, Miljöstatistiken).

Tabell 12.8**Sålda växtskyddsmedel, antal hektardoser och genomsnittlig dos 1995–2009¹***Pesticides sold to farmers, number of doses and average dose in kg/ha*

År	Försålda mängder		Antal doser	Genomsnittlig dos	
	Preparat,	Verksam substans,		Preparat,	Verksam substans,
	ton	ton		1 000-tal	kg/ha
Preparat mot ogräs					
2009	3 146	1 090	2 303	1,4	0,47
2008	3 891	1 472	2 590	1,5	0,57
2007	3 487	1 320	2 245	1,6	0,59
2006	3 571	1 432	2 359	1,5	0,61
2005	3 311	1 280	2 280	1,5	0,56
2004	1 831	690	1 618	1,1	0,43
2003	4 387	1 818	2 691	1,6	0,68
2002	3 618	1 447	2 286	1,6	0,63
2000	3 415	1 364	2 271	1,5	0,60
1995	2 493	975	1 417	1,8	0,69
Preparat mot svamp					
2009	715	246	1 396	0,51	0,18
2008	994	317	1 833	0,54	0,17
2007	687	240	1 328	0,52	0,18
2006	712	222	1 471	0,48	0,15
2005	795	247	1 540	0,52	0,16
2004	850	259	1 621	0,52	0,16
2003	710	227	1 427	0,50	0,16
2002	641	199	1 236	0,52	0,16
2000	808	233	1 374	0,59	0,17
1995	537	200	898	0,60	0,22
Preparat mot insekter					
2009	191	22	563	0,34	0,04
2008	227	25	624	0,36	0,04
2007	246	38	768	0,32	0,05
2006	198	36	634	0,31	0,06
2005	159	22	529	0,30	0,04
2004	156	19	559	0,28	0,03
2003	231	23	461	0,50	0,05
2002	217	31	518	0,42	0,06
2000	204	20	585	0,35	0,03
1995	99	17	178	0,56	0,10
Totalt inkl. preparat för tillväxtreglering					
2009	4 112	1 385	4 302	1,0	0,32
2008	5 176	1 843	5 092	1,0	0,36
2007	4 472	1 621	4 376	1,0	0,37
2006	4 519	1 707	4 488	1,0	0,38
2005	4 304	1 566	4 374	1,0	0,36
2004	2 876	984	3 824	0,8	0,26
2003	5 366	2 084	4 605	1,2	0,45
2002	4 545	1 711	4 080	1,1	0,42
2000	4 497	1 648	4 272	1,1	0,39
1995	3 196	1 224	2 530	1,3	0,48

1) Inklusive betningsmedel.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB.

Tabell 12.9**Användning 2006 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton***Use of pesticides in arable crops, treated crop area and active substance*

Område; storleksgrupp	Gröd- areal totalt, 1 000-tals hektar	Ogräsmedel			Svampmedel		
		Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal kg/ha	ton	Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal kg/ha	ton
<i>Län</i>							
Stockholms	68	35	0,30	7,1	..	..	..
Uppsala	126	63	0,32	25,0	9	0,16	1,8
Södermanlands	105	51	0,28	14,8	10	0,16	1,6
Östergötlands	176	58	0,35	36,2	17	0,36	10,6
Jönköpings	85	13	0,89	9,7	..	..	..
Kronobergs	47	18	0,44	3,6	..	..	..
Kalmar	114	39	0,60	26,3	10	0,93	10,2
Gotlands	79	44	0,51	17,6	9	0,39	2,8
Blekinge	29	46	1,00	13,5	16	1,45	6,8
Skåne	418	70	1,07	313,6	43	0,43	77,2
Hallands	102	54	0,59	32,5	20	1,13	22,9
Västra Götalands	404	47	0,31	58,2	12	0,30	15,2
Värmlands	94	25	0,53	12,3	7	1,52	9,8
Örebro	88	56	0,32	15,9	21	0,32	5,7
Västmanlands	97	57	0,44	24,1	11	0,16	1,7
Dalarnas	53	29	0,42	6,3	..	..	..
Gävleborgs	62	19	0,33	4,0	..	..	..
Västernorrlands	47	..	..	..	..	..	..
Jämtlands	40	..	..	..	..	..	..
Västerbottens	63	..	..	..	..	..	..
Norrbottnens	33	..	..	..	..	..	..
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	308	80	1,06	261,5	48	0,46	67,9
Gmb	297	52	0,78	120,2	22	0,76	48,8
Gns	381	64	0,33	79,5	19	0,32	23,3
Ss	503	54	0,35	95,4	11	0,36	20,3
Gsk	434	22	0,45	43,2	3	0,58	8,0
Ssk	158	24	0,41	16,0	5	0,31	2,3
N¹	249	8	0,39	8,0	1	0,47	1,2
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
5,1 – 20,0	251	13	0,59	19,8	3	0,91	5,7
20,1 – 50,0	434	29	0,63	77,9	6	0,52	13,6
50,1 – 100,0	573	43	0,52	129,0	11	0,65	41,5
Över 100,0	1 034	64	0,60	395,8	26	0,39	106,8
<i>Hela riket</i>							
2006	2 330	46	0,59	625,6	16	0,47	170,4
1998	2 529	47	0,67	798,3	14	0,62	225,5
1996	2 432	47	0,70	788,0	10	0,64	159,5
1994	2 506	45	0,80	878,0	7	1,20	226,8
1992	2 440	42	0,90	897,2	6	2,50	370,9
1990	2 573	48	1,10	1 308,8	8	2,00	430,1

1) Inkl. Nn och Nö (Nedre Norrland och Övre Norrland).

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.9 (forts.)

Område; storleksgrupp	Insektsmedel			Summa		
	Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal		Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal	
		kg/ha	ton		kg/ha	ton
<i>Län</i>						
Stockholms	6	0,04	0,1	36	0,36	8,1
Uppsala	11	0,05	0,7	66	0,35	27,5
Södermanlands	7	0,06	0,5	54	0,30	17,0
Östergötlands	19	0,12	4,1	60	0,51	50,8
Jönköpings	..	..	..	14	0,89	10,4
Kronobergs	..	..	..	18	0,56	4,5
Kalmar	7	0,11	0,3	40	0,84	36,8
Gotlands	5	0,09	0,3	46	0,57	20,8
Blekinge	5	0,06	0,1	47	1,49	20,4
Skåne	31	0,05	7,1	71	1,35	398,0
Hallands	14	0,06	0,9	56	1,02	56,3
Västra Götalands	9	0,08	2,9	49	0,39	76,4
Värmlands	7	0,19	1,3	27	0,93	23,4
Örebro	14	0,04	0,5	61	0,43	22,2
Västmanlands	14	0,09	1,1	59	0,49	27,0
Dalarnas	12	0,09	0,6	31	0,50	8,0
Gävleborgs	..	..	..	20	0,40	4,7
Västernorrlands	–	–	–	..	..	..
Jämtlands	–	–	–	..	..	..
Västerbottens	–	–	–	..	..	..
Norrbottnens	–	–	–	..	..	..
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	36	0,05	5,9	82	1,35	335,3
Gmb	13	0,08	2,2	54	1,09	171,3
Gns	16	0,10	6,3	67	0,44	109,3
Ss	11	0,08	4,0	57	0,43	119,8
Gsk	4	0,06	0,9	23	0,54	52,1
Ssk	8	0,09	1,1	26	0,49	19,4
N ⁱ	1	0,11	0,4	9	0,47	9,6
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
5,1– 20,0	..	..	..	14	0,77	26,0
20,1– 50,0	5	0,08	1,8	30	0,74	93,3
50,1– 100,0	9	0,08	4,3	45	0,68	175,0
Över 100,0	21	0,07	14,3	66	0,77	517,1
<i>Hela riket</i>						
2006	13	0,07	20,9	48	0,75	817,4
1998	11	0,04	12,2	48	0,85	1 036,0
1996	9	0,04	9,5	48	0,82	957,0
1994	14	0,07	23,8	47	1,00	1 128,6
1992	16	0,09	34,7	46	1,20	1 302,1
1990	11	0,09	24,9	51	1,40	1 763,9

Tabell 12.10**Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruket 2006.****Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha***Use of pesticides in arable crops, treated crop area, per cent and active substance*

Gröda	Gröd- areal, 1 000- tals hektar	Ogräsmedel		Svampmedel		Insektsmedel		Summa	
		Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹	Behand- lad areal, %	kg/ha ¹
Höstvete	317,6	93	0,45	53	0,24	27	0,02	94	0,59
Vårvete	43,3	90	0,42	47	0,20	28	0,04	90	0,54
Råg	23,5	76	0,64	42	0,23	30	0,02	79	0,74
Höstkorn	5,7	81	0,81	60	0,25	..	..	83	0,98
Vårkorn	309,4	87	0,46	29	0,20	13	0,07	87	0,53
Havre	206,1	80	0,39	9	0,14	13	0,07	81	0,42
Rågvete	55,4	85	0,33	19	0,17	14	0,02	87	0,36
Blandsäd	17,4	65	0,40	..	..	..	..	65	0,40
Slätter-/betesvall	1 055,1	2	0,85	—	—	..	..	2	0,85
Grönfoder	42,5	20	1,31	—	—	..	..	20	1,31
Frövall	15,2	51	0,99	..	..	16	0,03	56	0,92
Kok- o. Foderarter	26,2	78	0,86	..	..	25	0,11	78	0,90
Konservärter	9,0	92	0,72	..	..	75	0,12	94	0,80
Bruna bönor	0,6	..	..	—	—	—	—	..	..
Matpotatis	20,2	75	0,79	88	2,75	24	0,05	89	3,42
Potatis för stärkelse	8,0	95	0,91	91	2,71	36	0,04	96	3,46
Sockerbetor	44,2	95	2,61	10	0,17	18	0,11	95	2,64
Höstraps	47,6	80	0,86	21	0,20	61	0,12	88	0,91
Våraps	35,1	40	0,43	..	..	74	0,12	85	0,31
Höstrybs	1,1	..	..	—	—	..	..	..	..
Vårrys	6,3	..	..	..	..	63	0,05	73	0,17
Oljelin	8,8	98	1,19	..	..	..	..	98	1,02
Andra växtslag	31,9	33	0,99	11	2,98	14	0,23	37	1,83

1) Aktiv substans på behandlad areal.

Källa: Kemikalieinspektionen och SCB, Miljöstatistiken.

13 Jordbruket i EU

Kapitel 13 innehåller uppgifter för EU-länderna om

- Sysselsättning
- Arealer och företag
- Växtodling och trädgårdsodling
- Husdjur
- Animalieproduktion

Sammanfattning

Företag och växtodling

Sysselsättning (tabell 13.1–13.2)

Det totala antalet sysselsatta i olika länder följer naturligtvis till mycket stor del de olika ländernas invånarantal. Störst var antalet sysselsatta i Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien. Lägst var antalet på Malta och i Luxemburg.

Den största andelen sysselsatta i jordbruk, skog, fiske och jakt år 2009 hade Rumänien med 29 %, Polen med 13 %, Grekland med 12 % och Portugal med 11 % samt Slovenien, Lettland och Litauen med 9 %. För de befolkningsmässigt största länderna, Tyskland, Frankrike, Storbritannien och Italien var motsvarande tal 2 %, 3 %, 1 % respektive 4 %. Storbritanniens andel var tillsammans med Belgiens, Luxemburgs och Maltas de lägsta som något land uppvisade. Andra länder med låg andel var Sverige och Tyskland med 2 % samt Danmark, Frankrike, Nederländerna och Tjeckien med 3 %.

Tjeckien, Slovenien och Slovakien var de länder som hade den högsta andelen sysselsatta inom industrin, 29, 27 respektive 27 %.

Arealer och företag (tabell 13.3–5)

Av länderna inom EU har Frankrike och Spanien den största utnyttjade jordbruksarealen år 2009, följt av Tyskland, Storbritannien och Polen. Åkerarealen är störst i Frankrike, Spa-

nien, Tyskland och Polen. Betesmarksarealen är störst i Frankrike, Storbritannien och Spanien. De fleråriga grödorna upptar mycket betydande arealer hos de sydligaste medlemsländerna. De största skogsarealerna redovisar Sverige och Frankrike.

Totalt fanns 2007 13,4 miljoner jordbruksföretag i EU-länderna. Av dessa hade 70 % mindre än 5 hektar utnyttjad jordbruksareal. Dessa företag svarade totalt för 8 % av arealen.

Företagsstrukturen visar mycket stora skillnader mellan olika länder. Flest företag i den lägsta storleksgruppen hade Rumänien följt av Polen och Italien. I Rumänien utgjorde dessa företag 90 % av antalet företag och svarade för 35 % av arealen.

Frankrike, Spanien, Storbritannien och Tyskland hade flest företag i den högsta storleksgruppen. Danmark är det land där företagen med minst 100 hektar utgjorde den största andelen, drygt 18 %, av det totala antalet företag. I Slovakien och Tjeckien fanns 90 resp. 88 % av den totala utnyttjade jordbruksarealen vid företag med mer än 100 hektar jordbruksareal.

Skördar (tabell 13.6–8)

Av spannmålsgrödorna odlas år 2009 vete på störst areal följt av korn och majs. Frankrike hade den största vetearealen, 5,1 miljoner hektar och även den största skörden räknat i ton. Spanien hade den största arealen av korn

medan Frankrike hade den största totalskörden följt av Tyskland och Spanien.

Produktionen av grönsaker varierar mycket mellan olika länder, en skillnad som inte bara förklaras av skillnader i klimat. Italien, Spanien, Portugal och Grekland hade de största total-skördarna av tomater.

Husdjur

Nötkreatur (tabell 13.9)

I tabellen redovisas antalet nötkreatur med viss uppdelning på djurslag för år 2009. Det framgår att mjölkkorerna i EU utgör 26 % av antalet nötkreatur, medan motsvarande andel för kor för uppfödning av kalvar var 14 %. Inom EU-27 fanns flest mjölkkor i Tyskland och Frankrike. I Frankrike fanns de klart flesta korna för uppfödning av kalvar.

Svin, får och getter (tabell 13.10)

I tabellen redovisas antalet svin med viss uppdelning samt antalet får och getter för år 2009. Flest svin fanns i Tyskland och Spanien medan Storbritannien och Spanien hade flest får. Grekland hade det största antalet getter.

Företag med mjölkkor (tabell 13.11–12)

I tabellen redovisas strukturen i mjölkproduktionen 2007. Av tabellen framgår att mjölkkor fanns vid 2,5 miljoner företag. Av dessa hade 81 % färre än 10 mjölkkor. Flest mjölkföretag hade Rumänien och Polen. De flesta mjölkkorerna återfanns i storleksgrupperna 50–99 mjölkkor.

Animalieproduktion (tabell 13.13)

I tabellen redovisas medlemslänternas produktion av de viktigaste animalieprodukterna för år 2009. Den största slakten av nötboskap hade Frankrike, Tyskland och Italien medan största andelen slakt av svin hade Tyskland, Spanien och Frankrike. Största slakten av får, lamm och getter hade Storbritannien följt av Spanien och Grekland. Tyskland, Frankrike och Storbritannien hade den största mjölkproduktionen. De största producenterna av ost var Tyskland och Frankrike.

Om statistiken

EU:s statistiksystem

Sammanställningen av EU:s jordbruksstatistik sker i huvudsak vid EU:s statistiska kontor Eurostat i Luxemburg. EU:s jordbruksbokföringsundersökning (FADN) handhas emellertid av direktoratet DG-Agri vid EU-kommissionen i Bryssel. Produktionen av statistiken sker i respektive medlemsland och regleras genom bestämmelser av olika dignitetsnivåer. Vissa bestämmelser (regulations) är bindande för medlemsländerna och har samma ställning som nationell lagstiftning, medan den lägsta graden har formen av rekommendationer (recommendations).

Resultaten från medlemslänternas undersökningar överlämnas ofta i form av granskade primäruppgifter, som Eurostat sedan granskar ytterligare och därefter sammanställer sin statistik från. I flera fall läggs dessa primäruppgifter vid Eurostat in i en databas som möjliggör flexibla statistikuttag.

Resultaten från undersökningarna publiceras i ett antal skriftserier av vilka de mest frekventa utkommer varje kvartal.

Uppgifterna till detta kapitel har hämtats från Eurostats databaser tema "Agriculture and fisheries" och "Population and social conditions" som innehåller uppgifter från en mängd olika områden.

Om uppgifter saknas för det senaste året för något medlemsland har i tabellerna den senast tillgängliga uppgiften tagits med. Denna har då försetts med en not som anger vilket år uppgiften avser.

Växtodling och företag

Strukturundersökningar har sedan länge genomförts av medlemsländerna minst vartannat år (senast 2005 och 2007). Fr.o.m. 2010 görs undersökningarna minst vart tredje år (2013, 2016). Dessa kan göras som totalräkningar eller som urvalsundersökningar. Totalräkningar ska dock utföras ungefär vart tionde år. Senast detta krävdes var 1999/2000 och den påföljande har genomförts 2009/2010.

Strukturundersökningarna omfattar uppgifter om företag och brukare, markanvändning, husdjur, maskiner, arbetskraft m.m. Uppgifter lämnas till Eurostat som oidentifierade individdata. Redovisningen ska kunna ske för hela riket och på regional nivå.

Innehållet i redovisningen av statistikuppgifter från EU har stora likheter med den tidigare svenska redovisningen. På ett antal punkter föreligger dock vissa skillnader. Arealredovisningen är t.ex. något annorlunda (se nedan). Dessutom har EU ett typologisystem, dvs. ett sätt att beskriva jordbruksföretagens storlek och driftsinriktning, som skiljer sig från det svenska, vilket finns beskrivet under rubriken "Företagens driftsinriktning och arbetsbehov" i kapitel 2. Den främsta skillnaden är att det svenska systemet använder standardiserat arbetsbehov som storleksmått, medan EU:s system använder standardiserat täckningsbidrag. Indelningen i driftsinriktningar skiljer sig också åt.

En annan skillnad är att trädgårdsnäringen är en reglerad näring i EU, vilket tidigare inte var fallet i Sverige. Denna förändring har påverkat behovet av statistiska uppgifter.

EU:s definitioner av ägoslagen skiljer sig i olika avseenden från de svenska definitioner som redovisningen i kapitel 3 baseras på:

Utnyttjad jordbruksareal (Utilized agricultural area – UAA) kan uppdelas i åkermark (Arable land), köksträdgårdar (Kitchen gardens), betesmark (Permanent grassland), fleråriga grödor (Permanent crops), annan mark (Other utilized agricultural areas) samt kombinerad odling.

Åkermarksbegreppet är något snävare än det svenska som också innefattar fleråriga grödor t.ex. fruktodlingar.

Husdjur

Inom EU insamlas uppgifter om husdjur, dels vid strukturräkningarna, dels vid särskilda djurräkningar.

För nötkreatur genomförs räkningar årligen en gång i maj eller juni och en gång i december. Om undersökningarna utförs som urvalsundersökningar finns precisionskrav uppställda.

För svin skall räkningar genomföras tre gånger årligen avseende antalet djur. För Sverige liksom andra länder med mindre än 3 miljoner svin krävs endast att en räkning genomförs.

Bestämmelserna om djurräkningar innefattar också krav på månatlig slaktstatistik och halvårsvisa slaktprognoser för de djurslag som berörs av djurräkningarna.

Annan publicering

Statistik rörande jordbruket i EU-länderna sammanställs av EU:s statistiska kontor Eurostat. Publicering sker i "Statistics in focus", vilket är Eurostats motsvarighet till Statistiska meddelanden.

EU:s statistik för jordbruket är också tillgängligt på www.ec.europa.eu/eurostat.

Tabell 13.1**Sysselsättning fördelad på sektorer 2009¹, 1 000-tals personer***Civilian employment by sector of activity*

Land	Jordbruk, skogsbruk, fiske, jakt	Industri	Övrigt	Totalt
Sverige	98	611	3 777	4 485
Belgien	66	721	3 633	4 421
Bulgarien	231	824	2 199	3 254
Cypern	15	40	326	381
Danmark	71	385	2 319	2 774
Estland	24	130	440	595
Finland	113	411	1 923	2 448
Frankrike	760	3 928	21 113	25 801
Grekland	537	587	3 385	4 509
Irland	96	254	1 561	1 911
Italien	849	4 795	17 381	23 025
Lettland	85	166	732	983
Litauen	131	260	1 025	1 416
Luxemburg	3	15	194	212
Malta	2	29	131	162
Nederländerna	218	933	6 753	7 903
Polen	2 107	3 626	10 127	15 860
Portugal	565	920	3 569	5 054
Rumänien	2 689	2 049	4 506	9 243
Slovakien	85	640	1 641	2 366
Slovenien	89	260	627	976
Spanien	786	2 775	15 327	18 888
Storbritannien	321	3 275	25 131	28 727
Tjeckien	154	1 406	3 374	4 934
Tyskland	649	8 565	29 583	38 797
Ungern	174	886	2 722	3 782
Österrike	214	664	3 199	4 077
EU-27				
2009	..	..	..	218 371
2008	..	..	..	222 221

1) Databasuttag april 2011.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.2**Sysselsättning fördelad på sektorer 2009¹, procent***Civilian employment by sector of activity*

Land	Jordbruk, skogsbruk, fiske, jakt	Industri	Övrigt	Totalt
Sverige	2	14	84	100
Belgien	1	16	82	100
Bulgarien	7	25	68	100
Cypern	4	11	86	100
Danmark	3	14	84	100
Estland	4	22	74	100
Finland	5	17	79	100
Frankrike	3	15	82	100
Grekland	12	13	75	100
Irland	5	13	82	100
Italien	4	21	75	100
Lettland	9	17	74	100
Litauen	9	18	72	100
Luxemburg	1	7	92	100
Malta	1	18	81	100
Nederländerna	3	12	85	100
Polen	13	23	64	100
Portugal	11	18	71	100
Rumänien	29	22	49	100
Slovakien	4	27	69	100
Slovenien	9	27	64	100
Spanien	4	15	81	100
Storbritannien	1	11	87	100
Tjeckien	3	29	68	100
Tyskland	2	22	76	100
Ungern	5	23	72	100
Österrike	5	16	78	100
<i>EU-27</i>				
2009	..	..	..	100
2008	..	..	..	100

1) Databasuttag april 2011.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.3**Total areal och jordbruksareal 2009¹, 1 000-tals hektar***Total and agricultural area*

Land	Utnyttjad jordbruks- areal	Därav Åkermark	Fleråriga grödor	Betesmark	Skogsmark	Total areal land och vatten- areal
Sverige	3 067	2 628	3	436	23 889	41 031
Belgien ²	1 374	845	21	505	606	3 053
Bulgarien	5 030	3 123	165	1 719	3 824	11 100
Cypern ³	151	116	37	5	..	925
Danmark	2 639	2 407	12	222	486	4 310
Estland ⁴	770	517	2	236	2 267	4 523
Finland	2 296	2 257	4	34	22 487	33 842
Frankrike ³	27 541	18 112	1 086	9 963	15 561	54 909
Grekland	3 815 ⁴	2 211 ⁵	1 129 ⁵	151 ⁶	2 940 ⁷	13 196 ⁵
Irland	4 190	1 089	3	3 098	327 ⁸	7 027 ²
Italien ³	13 117	7 171	2 531	3 410	10 647	30 134
Lettland ⁹	1 855	1 205	13	637	2 918	6 459
Litauen ²	2 672	1 859	27	782	2 121	6 530
Luxemburg ⁹	129	60	2	68	90	259
Malta ⁹	10	8	1	..	..	32
Nederländerna	1 918	993	36	827	345	3 737
Polen ³	16 177	11 748	375	3 271	9 229	31 268
Portugal	3 711	1 136	776	1 781	3 541	9 191
Rumänien	13 711	8 789	370	4 372	6 495	23 839
Slovakien	1 930	1 352	24	524	2 008	4 904
Slovenien	469	175	26	267	1 283 ³	2 027 ³
Spanien ⁹	24 656	12 828	4 858	6 873	17 391	50 537
Storbritannien	16 375 ⁴	6 380 ⁴	48 ⁴	9 946 ⁴	2 410 ¹⁰	24 382 ⁷
Tjeckien	3 546	2 574	39	925	2 655	7 887
Tyskland	16 890	11 945	200	4 741	10 531 ¹¹	35 713
Ungern	5 783	4 487	194	1 004	1 896	9 303
Österrike	3 169	1 366	66	1 731	3 340	8 387
EU-27	176 991	107 381	12 048	57 528 ¹²	149 287 ¹³	428 505

1) Databasuttag april 2011.

2) Avser 2008.

3) Avser 2007.

4) Avser 2004.

5) Avser 2002.

6) Avser 2003.

7) Avser 2000.

8) Avser 1995.

9) Avser 2006.

10) Avser 1991.

11) Avser 2001.

12) Exklusive Malta.

13) Exklusive Cypern och Malta.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.4**Antal företag med fördelning efter storleksklasser 2007¹***Holdings by size classes of holdings*

Land	Storleksgrupp, utnyttjad jordbruksareal, hektar					Totalt
	–4,9	5,0– 19,9	20,0– 49,9	50,0– 99,9	100,0–	
Sverige	10 440	27 310	16 470	10 050	7 890	72 160
Belgien	11 320	13 680	13 340	6 810	1 980	47 120
Bulgarien	456 630	15 540	3 570	1 970	4 220	481 920
Cypern	34 420	4 250	790	240	140	39 860
Danmark	1 260	17 210	10 470	7 090	8 180	44 200
Estland	8 340	9 300	3 020	1 040	1 550	23 260
Finland	6 270	23 330	24 180	10 940	3 170	67 860
Frankrike	125 050	100 640	99 220	106 650	90 410	521 960
Grekland	649 110	167 650	30 250	5 860	1 250	854 120
Irland	8 190	46 710	50 400	18 220	4 520	128 050
Italien	1 229 020	325 310	83 420	27 010	13 010	1 677 770
Lettland	43 790	47 820	10 780	2 880	2 210	107 490
Litauen	139 270	71 060	12 980	3 910	2 980	230 200
Luxemburg	400	400	390	690	420	2 290
Malta	10 490	280	0	..	..	10 780
Nederländerna	19 680	23 120	20 990	9 210	1 950	74 940
Polen	1 626 440	628 670	101 370	15 790	7 850	2 380 120
Portugal	198 690	53 520	12 160	4 390	5 440	274 190
Rumänien	3 451 160	370 130	16 110	4 740	9 660	3 851 790
Slovakien	57 700	4 580	1 350	740	2 160	66 520
Slovenien	44 430	27 690	2 780	290	100	75 300
Spanien	537 440	279 690	111 670	50 100	51 080	1 029 990
Storbritannien	68 420	60 070	46 500	34 920	39 060	248 960
Tjeckien	18 930	8 530	4 460	2 310	4 260	38 490
Tyskland	82 290	119 620	81 940	53 380	31 980	369 210
Ungern	499 830	41 590	12 380	5 660	6 490	565 950
Österrike	54 470	65 460	33 330	8 000	3 280	164 550
<i>EU-27</i>						
2007	9 393 480	2 553 160	804 320	392 890 ²	305 240 ²	13 449 050
2005	10 056 610	2 615 120	825 940	398 870 ²	292 950 ²	14 189 450
2003	10 588 210	2 541 260	835 440	397 550 ²	289 580 ²	14 651 990

1) Databasuttag maj 2009.

2) Exklusive Malta.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.5**Utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 2007¹, 1 000-tals hektar***Utilized agricultural area by size classes of holdings*

Land	Storleksgrupp, utnyttjad jordbruksareal, hektar					Totalt
	–4,9	5,0– 19,9	20,0– 49,9	50,0– 99,9	100,0–	
Sverige	35	299	533	713	1 538	3 118
Belgien	24	155	438	466	291	1 374
Bulgarien	307	140	107	139	2 358	3 051
Cypern	42	40	24	17	24	146
Danmark	3	185	337	510	1 628	2 663
Estland	22	95	91	71	627	907
Finland	18	282	783	747	461	2 292
Frankrike	264	1 092	3 375	7 682	15 063	27 477
Grekland	1 079	1 527	893	385	193	4 076
Irland	26	580	1 634	1 218	682	4 139
Italien	2 021	3 109	2 599	1 839	3 177	12 744
Lettland	103	481	320	197	673	1 774
Litauen	381	661	390	269	948	2 649
Luxemburg	1	4	13	51	61	131
Malta	8	2	0	..	..	10
Nederländerna	46	255	702	611	301	1 914
Polen	2 724	6 056	2 931	1 058	2 708	15 477
Portugal	349	506	370	306	1 943	3 473
Rumänien	4 829	2 942	481	328	5 172	13 753
Slovakien	52	43	42	52	1 748	1 937
Slovenien	107	251	78	19	34	489
Spanien	1 144	2 825	3 442	3 506	13 975	24 893
Storbritannien	148	654	1 534	2 499	11 296	16 130
Tjeckien	29	88	141	161	3 099	3 518
Tyskland	217	1 396	2 724	3 742	8 852	16 932
Ungern	289	400	381	391	2 769	4 229
Österrike	140	729	1 023	534	764	3 189
<i>EU-27</i>						
2007	14 408	24 797	25 386	27 511 ²	80 385 ²	172 485
2005	14 856	25 456	26 034 ²	27 877 ²	77 772 ²	171 996
2003	15 043	24 910	26 307	27 690	78 845 ²	172 794

1) Databasuttag maj 2009.

2) Exklusive Malta.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.6**Skördad areal av några av de viktigaste grödorna 2009¹, 1 000-tals hektar***Harvested area of some of the most important crops*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl. blandsäd)	Majs till mog- nad
Sverige	374	37	362	206	1 ²
Belgien	212	1	54	6	67
Bulgarien	1 112 ³	7 ³	223 ³	20	329 ³
Cypern	6	..	22	3	—
Danmark	739	44	593	67	0
Estland	114	15	141	39	0
Finland	218	16	601	366	—
Frankrike	5 147	25	1 884	171	1 680
Grekland	698	20	120	65	240
Irland	83	..	186	20	—
Italien	1 796	5	307	134	916
Lettland	286	59	105	68	—
Litauen	500	82	277	80	6
Luxemburg	14	1	9	2	0
Malta	—	—	—	—	—
Nederländerna	151	2	45	2	19
Polen	2 346	1 396	1 157	1 786	274
Portugal	61	20	41	49	97
Rumänien	2 149	16	518	203	2 339 ²
Slovakien	380	20	197	17	139
Slovenien	34	..	..	..	..
Spanien ³	1 773	132	3 024	574	348
Storbritannien	1 775	5	1 143	136	0
Tjeckien	831	39	455	50	105
Tyskland	3 226	749	1 878	180	464
Ungern	1 147	40	321	52	1 177
Österrike	309	49	182	33	179
<i>EU-27</i>					
2009	25 481	2 780 ⁴	13 845 ⁷	4 329 ⁷	8 380 ⁷
2008	26 517	2 746 ⁵	14 457	4 529	8 850
2007	24 797	2 573 ⁶	13 736	4 622	8 067
2006	24 857	2 344 ⁶	13 764	4 618	8 512
2005	26 475	2 481 ⁶	13 819	4 449	8 954
2000	..	..	..	4 724	..

1) Databasuttag april 2011.

2) Preliminära siffror.

3) Avser 2008.

4) Exklusive Cypern, Irland och Slovenien.

5) Exklusive Cypern.

6) Exklusive Belgien och Cypern.

7) Exklusive Slovenien.

8) Exklusive Malta och Slovenien.

9) Exklusive Malta.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.6 (forts.)

Land	Raps och rybs	Solrosfrö	Potatis	Sockerbetor
Sverige	99	0	27	40
Belgien	10	..	74	63
Bulgarien ³	88	722	22	0
Cypern	—	..	5 ²	—
Danmark	163	..	39	38
Estland	82	..	9	0 ³
Finland	81	0	26	15
Frankrike	1 481	725	164	373
Grekland	0	24	34	24
Irland	7	..	13	1
Italien	25	124	71	61
Lettland	96	..	30	0 ³
Litauen	192	..	46	15
Luxemburg	5	..	1	0
Malta	0	..	1	..
Nederländerna	3	0	155	73
Polen	810	2	489	200
Portugal	—	24	38	0
Rumänien	420	766	255	21
Slovakien	168	84	12	16
Slovenien	..	..	..	..
Spanien ²	22	851	85	50
Storbritannien	598	..	144	53
Tjeckien	355	26	29	384
Tyskland	1 471	24	264	14
Ungern	261	535	22	44
Österrike	57	26	22	114
<i>EU-27</i>				
2009	11 594 ⁷	..	2 077 ⁷	1 599 ⁸
2008	6 141	..	2 117 ⁹	1 523 ⁸
2007	6 511 ⁹	..	2 194 ⁹	1 811
2006	5 341	..	2 258	1 867
2005	4 800	3 617	2 296	2 245
2000	4 268	3 772	2 665	2 460

Tabell 13.7**Totalskörd av några av de viktigaste grödorna 2009¹, 1 000-tals ton***Total production of some of the most important crops*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl. blandsäd)	Majs till mog- nad
Sverige	2 278	218	1 681	812	8
Belgien	1 978	3	453	35	808
Bulgarien	3 977	19	859	31	1 291
Cypern	15	..	40	2	–
Danmark	5 940	238	3 394	315	0
Estland	343	39	377	92	0
Finland	887	42	2 171	1 160	–
Frankrike	38 325	130	12 880	788	15 300
Grekland	1 830	37	280	110	2 352
Irland	674	..	1 167	146	–
Italien	6 341	12	1 049	315	7 878
Lettland	1 036	162	265	161	–
Litauen	2 100	208	858	176	24
Luxemburg	91	7	54	8	3
Malta	–	–	–	–	–
Nederländerna	1 402	11	310	10	245
Polen	9 790	3 713	3 984	5 044	1 707
Portugal	102	19	73	57	632
Rumänien	5 203	33	1 182	296	7 973
Slovakien	1 538	57	676	35	988
Slovenien	137	2	71	4	303
Spanien ²	4 773	180	7 292	945	3 498
Storbritannien	14 076	36	6 668	774	–
Tjeckien	4 358	178	2 003	166	890
Tyskland	25 190	4 270	12 288	903	4 527
Ungern	4 419	73	1 064	111	7 528
Österrike	1 523	184	835	128	1 891
<i>EU-27</i>					
2009	138 325 ²	9 871 ³	61 973 ²	12 623 ²	57 844 ²
2008	150 554 ²	9 291 ²	65 419 ²	12 887 ²	63 355 ²
2007	120 075	7 626 ⁴	57 975	13 381	48 551
2006	126 568	6 549 ⁴	56 018	11 605	55 383
2005	135 178	7 668 ⁴	54 667	12 311	62 796
2000	132 541	10 254	60 121	..	..

1) Databasuttag april 2011.

2) Preliminära siffror.

3) Exklusive Cypern och Irland.

4) Exklusive Belgien och Cypern.

5) Uppskattade siffror.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.7 (forts.)

Land	Raps och rybs	Solrosfrö	Potatis	Sockerbetor
Sverige	299	0	858	2 406
Belgien	42	0	3 296	5 185
Bulgarien	236	1 318	232	..
Cypern	–	..	110 ²	–
Danmark	637	..	1 618	1 898
Estland	136	..	139	..
Finland	140	0	755	559
Frankrike	5 584	1 704	7 164	34 913
Grekland	0	28	848	1 600
Irland	22	..	361	45
Italien	51	280	1 753	3 308
Lettland	209	..	525	..
Litauen	416	..	656	682
Luxemburg	18	..	20	0
Malta	0	0	10	0
Nederländerna	12	0	7 181	5 735
Polen	2 497	4	9 380	10 849
Portugal	–	13	570	7
Rumänien	570	1 098	4 004	817
Slovakien	387	187	216	899
Slovenien	10	0	103	..
Spanien ²	35	861	2 660	4 226
Storbritannien	1 912	..	6 399	8 457
Tjeckien	1 128	61	753	3 038
Tyskland	6 307	57	11 683	25 919
Ungern	579	1 256	561	737
Österrike	171	71	722	3 083
<i>EU-27</i>				
2009	21 395 ²	..	62 580 ²	..
2008	18 926	..	61 869 ²	..
2007	18 444 ²	..	63 619 ²	105 966
2006	16 119	..	56 791	110 410 ⁵
2005	15 646	6 000	62 520	135 699
2000	11 253	5 375	82 818	136 977

Tabell 13.8**Skörd av vissa grönsaker 2009¹, 1 000-tals ton***Harvested production of selected fresh vegetables*

Land	Blomkål och broccoli	Vitkål	Purjolök	Sallat	Tomater	Gurka	Lök	Morötter
Sverige	7	18	6	29	14	23	29 ²	123
Belgien	88	21	165	69	232	20	78	326
Bulgarien	2	39	2	3	104	62	8	15
Cypern ³	2	4	..	2	27	16	6	2
Danmark ⁴	6	15	6	10	18	17	56	69
Estland	1 ²	13 ⁵	..	..	1 ⁵	6 ⁵	0 ⁵	12 ⁵
Finland	5	24	0	6	38	29	22	71
Frankrike ⁵	417	97	178	317	715	116	326	557
Grekland ⁵	62	188	39	90	1 339	124	200	48
Irland ⁶	9	57	1	9	8	5	8	23
Italien	600	92	15 ⁵	330	6 383	67 ⁵	385	624
Lettland	1	62	0	0	0	1	30	43
Litauen	2	108	1	0	2	8	18	58
Luxemburg	0	0	0	0	0	0	0	0
Malta	5	3	0	4	12	1	9	1
Nederländerna	59	133	96	86	800	435	1 269	561
Polen ⁷	291	1 276	100	15	265	180	708	913
Portugal	53 ⁸	..	..	57 ⁸	1 347	..	39 ⁸	54 ⁸
Rumänien	31	637	1	1	471	96	235	131
Slovakien	1	14	0	0	26	4	13	8
Slovenien	2	28	1	9	4	3	6	4
Spanien	429 ³	184 ⁹	71 ⁹	948 ⁹	4 749 ³	559 ⁹	1 195 ³	426 ⁹
Storbritannien	186 ⁹	274 ¹⁰	49 ⁹	117 ⁹	86 ⁹	49 ⁹	376 ⁹	752 ⁹
Tjeckien	5	50	7 ¹¹	5 ¹¹	15	5	46	19
Tyskland	168	505	87	194	67	87	433	570
Ungern	27	76	3	8	193	36	61	66
Österrike	7	52	6	45	42	26	139	84
EU-27								
2009	2 466	3 970 ¹²	..	2 354 ¹³	16 958	1 975 ¹²	5 695	5 560
2008	2 409	3 882 ¹²	..	2 493 ¹³	15 347	1 969 ¹³	5 442	5 236
2007	2 358	3 841 ¹²	..	2 739 ¹³	15 687	2 173 ¹⁰	5 354	5 468
2006	2 350	3 868 ¹²	..	2 654 ¹³	15 842	2 219	5 124	5 386
2005	2 404	4 080 ¹²	..	2 650 ¹³	17 624	2 042	5 235	5 445

1) Databasuttag april 2011.

2) Avser 2005.

3) Preliminära siffror.

4) Avser 2006.

5) Avser 2008.

6) Avser 2000.

7) Uppskattade siffror.

8) Avser 2003.

9) Avser 2007.

10) Avser 2002.

11) Avser 2001.

12) Exklusive Portugal.

13) Exklusive Estland.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.9**Antal nötkreatur i maj / juni 2009¹, 1 000-tal***Number of bovines*

Land	Kor		Övriga nöt 1 år och däröver		Kalvar under 1 år	Totalt
	För mjölkproduktion	För upp-födning av kalvar	Kvigor	Tjurar		
Sverige	357	192	316	186	488	1 538
Belgien	525	533	624	160	760	2 601
Bulgarien ²	297	16	63	20	143	548
Cypern ²	23	0	11	0	19	54
Danmark	565	116	348	56	536	1 621
Estland ²	97	10	54	10	64	235
Finland ²	286	53	159	106	305	908
Frankrike	3 586	4 179	4 899	1 688	5 017	19 369
Grekland ^{2,3}	145	165	103	81	181	675
Irland ³	1 129	1 154	1 338	1 508	1 586	6 715
Italien	1 815	446	1 336	761	1 740	6 343
Lettland ²	166	16	74	16	107	378
Litauen ²	375	16	136	50	183	759
Luxemburg ³	44	33	48	19	52	196
Malta ²	7	0	3	3	4	16
Nederländerna	1 530	80	670	80	1 590	3 950
Polen	2 606	82	873	667	1 472	5 700
Portugal ²	289	424	233	99	346	1 391
Rumänien	1 512	12	295	133	636	2 617
Slovakien ²	163	42	104	26	137	472
Slovenien ^{2,3}	113	61	80	71	147	473
Spanien	838	1 945	819	289	2 119	6 009
Storbritannien	1 857	1 626	2 229	1 481	2 834	10 025
Tjeckien ²	384	172	279	122	399	1 356
Tyskland	4 206	736	2 818	1 213	3 973	12 945
Ungern ²	248	64	158	41	189	700
Österrike	533	267	394	189	630	2 013
EU-27	23 696	12 440	18 464	9 075	25 657	89 607

1) Databasuttag april 2011.

2) Avser december.

3) Preliminära siffror.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.10**Antal svin, får och getter i december 2009¹, 1 000-tal***Number of pigs, sheep and goats*

Land	Svin		Övriga svin		Totalt	Får		Getter
	Galtar	Suggor	20 kg och däröver	Under 20 kg		Tackor och dråktiga tacklamm	Totalt	
Sverige	3	159	996	458	1 616	242	299	0
Belgien	6	531	4 103	1 588	6 228	..	..	..
Bulgarien	3	71	531	125	730	1 178	1 400	361
Cypern	1	47	257	159	463	184 ²	300	281
Danmark	11	1 346	7 180	4 336	12 873	73 ²	90 ²	..
Estland	1	34	210	121	365	45 ²	62 ²	2 ²
Finland	4	156	838	356	1 353	58 ²	94 ²	6 ²
Frankrike	16	1 185	9 807	3 545	14 552	5 769	7 528	1 318
Grekland ³	166	153	605	302	1 073	6 552	8 966	4 829
Irland	1	163	1 036	403	1 602	2 369	3 183	8 ²
Italien	23	746	6 705	1 684	9 157	7 101	8 013	961
Lettland	1	50	237	88	377	41 ²	67 ²	13 ²
Litauen	1	83	615	229	928	33	53	15
Luxemburg	0	8	71	10	89	5	9	3
Malta	0	7	43	16	66	11	13	6
Nederländerna	8	1 100	6 192	4 809	12 108	526	1 091	415
Polen	37	1 361	8 556	4 300	14 253	158	224	119
Portugal	10	295	1 302	717	2 325	1 923	2 906	487
Rumänien	13	359	4 654	767	5 793	7 818	9 142	917
Slovakien	2	58	500	181	741	308	377	36
Slovenien	1	38	267	109	415	95 ³	138 ³	30 ³
Spanien	53	2 440	16 259	6 591	25 343	15 357	19 718	2 934
Storbritannien	16	481	2 802	1 124	4 423	13 842	21 343	0
Tjeckien	3	194	1 219	497	1 914	57	197	22
Tyskland	30	2 236	17 859	6 716	26 841	1 339	1 852	0
Ungern	6	309	2 204	727	3 247	968	1 223	58
Österrike	6	288	2 083	760	3 137	215	345	68
<i>EU-27</i>								
2009	422 ³	13 897 ³	97 129 ³	40 716 ³	152 011 ³	66 267 ⁴	88 633 ⁴	12 889 ⁵
2008	293 ³	13 950 ³	98 045 ³	40 785 ³	153 082 ³	67 918 ⁴	90 775 ⁴	11 253 ⁵
2007	328	14 931	101 546 ³	43 127 ³	160 039 ³	70 340 ⁴	95 703 ⁴	13 184 ⁶
2006	339 ³	15 569 ³	102 716 ³	43 465 ³	161 929 ³	70 655	96 236	13 180
2005	356	15 452	100 038	43 260	159 108	71 019	98 208	12 995

1) Databasuttag april 2011.

2) Avser 2008.

3) Preliminära siffror.

4) Exklusive Belgien.

5) Exklusive Belgien och Danmark.

6) Exklusive Sverige, Belgien, Danmark och Storbritannien.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.11**Antal företag med mjölkkor efter besättningsstorlek 2007¹***Number of holdings with dairy cows by size of herd*

Land	Antal mjölkkor per företag					Summa företag med mjölkkor
	1-9	10-19	20-49	50-99	100-	
Sverige	230	890	3 420	1 820	740	7 100
Belgien	1 520	1 510	6 360	3 510	420	13 320
Bulgarien	115 160	3 070	1 990	430	160	120 820
Cypern	20	10	20	110	80	240
Danmark	350	240	950	1 340	2 500	5 380
Estland	5 080	360	280	130	230	6 080
Finland	2 770	5 510	5 440	600	60	14 390
Frankrike	6 270	7 630	52 180	24 850	2 190	93 120
Grekland	4 350	1 270	1 490	680	230	8 020
Irland	1 150	1 700	9 160	7 960	1 350	21 320
Italien	27 260	11 640	12 500	7 030	4 370	62 790
Lettland	40 710	1 720	860	250	150	43 690
Litauen	117 350	3 670	1 630	340	190	123 170
Luxemburg	180	80	580	240	20	1 090
Malta	70	10	40	40	20	190
Nederländerna	2 680	1 550	6 150	10 880	3 260	24 510
Polen	575 760	51 180	21 840	1 650	620	651 050
Portugal	6 980	2 050	3 100	1 050	330	13 500
Rumänien	1 006 190	4 020	1 610	390	190	1 012 410
Slovakien	10 820	60	70	80	510	11 540
Slovenien	15 280	2 680	1 130	100	10	19 200
Spanien	14 270	7 010	11 050	3 510	1 460	37 290
Storbritannien	9 490	1 440	3 300	6 210	7 690	28 140
Tjeckien	3 320	550	410	310	1 040	5 620
Tyskland	14 290	21 360	41 050	19 200	5 180	101 070
Ungern	9 780	1 210	630	120	420	12 170
Österrike	27 960	14 540	6 570	340	30	49 450
EU-27	2 019 290	146 960	193 810	93 170	33 450	2 486 670

1) Databasuttag maj 2009.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.12**Antal mjölkcor efter besättningsstorlek 2007¹, 1 000-tal***Number of dairy cows by size of herd*

Land	Antal mjölkcor per företag					Summa mjölkcor
	1–9	10–19	20–49	50–99	100–	
Sverige	2	13	115	123	118	370
Belgien	6	22	213	229	53	524
Bulgarien	195	38	57	28	31	350
Cypern	0	0	1	7	14	23
Danmark	1	3	33	98	410	545
Estland	10	5	9	8	76	108
Finland	15	80	156	37	8	296
Frankrike	25	114	1 799	1 613	264	3 815
Grekland	15	17	45	45	35	157
Irland	5	25	318	526	185	1 058
Italien	109	156	381	475	770	1 891
Lettland	82	23	25	17	35	182
Litauen	226	48	47	23	55	398
Luxemburg	1	1	20	15	3	40
Malta	0	0	2	3	3	8
Nederländerna	11	22	221	770	444	1 468
Polen	1 225	690	589	105	159	2 768
Portugal	21	29	95	69	59	273
Rumänien	1 427	53	45	26	36	1 587
Slovakien	14	1	2	6	154	177
Slovenien	47	36	31	6	3	124
Spanien	49	100	345	228	253	975
Storbritannien	25	20	117	459	1 333	1 953
Tjeckien	7	7	13	22	368	417
Tyskland	76	310	1 295	1 278	1 118	4 076
Ungern	33	16	20	8	189	265
Österrike	119	200	178	22	3	522
EU-27	3 746	2 029	6 172	6 246	6 179	24 370

1) Databasuttag maj 2009.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.13**Animalieproduktion 2009¹, 1 000-tals ton***Production of animal products*

Land	Slakt av			Mjök totalt	Varav				Ägg
	Nöt- boskap	Svin	Får, lamm, getter		Konsum- tions- mjök	Grädde	Smör	Ost	
Sverige	150	261	5	2 933	905	104	24	108	108 ²
Belgien	255	1 082	1	2 954	660	139	22	68 ³	154
Bulgarien	5	38	6	600	58	1	1	63	96 ³
Cypern	4	58	5	152	76	4	0	2	9
Danmark	126	1 583	2	4 734	482	63	36	321	74
Estland	10	31	0	612	89	28	7	37	11
Finland	81	206	1	2 281	734	54	48	104	58 ²
Frankrike	1 467	2 004	90	22 898	3 638	352	341	1 692	918
Grekland	57	118	109	685	467	17	1	27	112 ³
Irland	514	196	55	4 944	509	21	120	140 ⁴	42
Italien	1 055	1 588	41	10 500	2 690	130	106 ³	1 072	743 ⁸
Lettland	19	25	0	595	72	27	4	29	41 ^{3,5}
Litauen	44	41	0	1 274	88	2	12	92	53
Luxemburg	9	9	0	271	..	..	..	..	1
Malta	2	7	0	40 ³	29 ³	0 ³	0 ³	0 ³	7
Nederländerna	402	1 275	15	11 469 ⁵	710	34	124 ³	714	463 ⁶
Polen	385	1 608	1	9 140	1 461	240	120	633	590 ³
Portugal	103	373	10	1 868	837	17	29	55	124
Rumänien	25	222	1	992	222	47	10	65	311
Slovakien	16	70	1	852	260	27	7	31	72
Slovenien	35	24	0	517	143	15	..	18	22 ³
Spanien	598	3 291	133	5 742	3 566	133	34	122	924 ⁷
Storbritannien	850	720	303	13 237	6 713	254	..	322	634 ⁸
Tjeckien	77	285	0	2 354	644	44	27	113	148 ⁴
Tyskland	1 178	5 254	20	27 461	5 288	568	410	1 930 ²	692
Ungern	30	389	0	1 407	387	6	5	75	162
Österrike	224	533	8	2 716	716	61	29 ⁷	141	92
EU-27	7 720	21 292	807	133 228	31 444 ⁹	2 388 ⁹	..	7 974 ⁹	6 661

1) Databasuttag april 2011.

2) Avser 2005.

3) Avser 2008.

4) Avser 2007.

5) Preliminära siffror.

6) Avser 2003.

7) Avser 2004.

8) Avser 2006.

9) Exklusive Luxemburg.

Källa: Eurostat.

14 Internationella uppgifter om jordbruk

Kapitel 14 innehåller internationella uppgifter om

- Åkerarealens användning
- Totalskördar
- Antal husdjur
- Animalieproduktion
- Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, med uppdelning på kvinnor och män

Sammanfattning

Statistik över jordbruket i skilda länder redovisas i **tabellerna 14.1–14.4**. Uppgifterna avser ett urval länder och hänför sig till år 2009.

I **tabell 14.5** lämnas uppgifter om antalet förvärvsarbetande personer i jordbruk med binärningar i olika länder och deras andel av samtliga förvärvsarbetande fördelat på kön. Det framgår att de lägsta andelarna redovisas för flertalet västeuropeiska länder samt USA, Kanada, Japan och Australien. Här ligger andelarna under 5 %. I mindre ekonomiskt utvecklade länder som t.ex. Etiopien, Tanzania och Kenya ligger andelarna på 70–80 %. Uppgifterna hänför sig till år 2008.

Om statistiken

Jordbruksnäringens omfattning inom skilda länder belyses i statistik som årligen sammanställs och publiceras av FAO (Food and Agriculture Organization, FN:s speciella organ för livsmedels- och jordbruksfrågor). Statistiken baseras på uppgifter som antingen erhållits genom direkt förfrågan hos respektive länder eller hämtats från olika publikationer, rappor-

ter etc. Ibland kan uppgifterna vara inofficiella. I vissa fall har uppskattningar gjorts av FAO.

Eftersom statistiska metoder, definitioner och klassificeringar kan skilja sig mellan länderna, bör jämförelser göras med försiktighet. I detta kapitel kan tecknet ”–” både visa att uppgiften inte finns tillgänglig eller att intet finns att redovisa.

De redovisade siffrorna är en produkt av databasuttag vid tidpunkt angiven under respektive tabell. Uppgifterna kan därför skilja sig ifrån senare uttag.

Uppgifterna för Sverige har hämtats från samma källa som övriga länder och kan avvika från uppgifter redovisade i andra kapitel i denna publikation.

Annan publicering

Internationella uppgifter om jordbruket publiceras fortlöpande på FAO:s webbplats www.fao.org. Under rubriken Statistics når man statistikdatabasen FAOSTAT med dess undergrupper.

Uppgifterna i detta kapitel är hämtade från ProdSTAT och PopSTAT.

Tabell 14.1**Åkerarealens användning i olika länder 2009¹, 1 000-tals hektar***Use of arable land in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorg- hum	Ris	Potatis	Socker- betor
Sverige	375	37	361	188	–	–	–	27	40
Danmark	739	44	592	67	–	–	–	41	35
Finland	216	16	562	322	–	–	–	26	15
Island	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Norge	82	8	135	81	–	–	–	14	–
Albanien	83	1	2	13	48	–	–	9	–
Belgien	212	1	54	6	67	–	–	74	63
Bosnien, Herzegovina	68	4	22	13	189	–	–	37	–
Bulgarien	1 248	10	258	20	274	1	8	14	–
Estland	114	15	141	36	–	–	–	9	–
Frankrike	5 147	25	1 884	117	1 680	58	24	164	373
Grekland	698	20	120	65	240	–	29	34	24
Irland	83	–	186	20	–	–	–	13	–
Italien	1 796	5	307	134	916	40	239	71	61
Kroatien	180	1	60	21	297	–	–	14	23
Lettland	286	59	105	61	–	–	–	30	–
Litauen	500	82	277	64	6	–	–	47	15
Luxemburg	14	1	9	1	–	–	–	1	–
Makedonien (FYROM)	88	4	49	3	32	–	3	14	1
Moldavien	352	–	155	3	368	–	–	28	24
Montenegro	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Nederländerna	151	2	45	2	19	–	–	155	73
Polen	2 346	1 396	1 157	525	274	–	–	489	200
Portugal	59	19	41	52	88	–	28	36	2
Rumänien	2 141	15	515	202	2 334	6	13	260	21
Ryssland	26 633	2 095	7 722	3 021	1 122	14	178	2 182	770
Schweiz	91	2	31	2	17	–	–	11	20
Serbien	568	5	95	35	1 209	–	–	78	61
Slovakien	379	20	196	16	144	–	–	12	16
Slovenien	35	1	20	2	39	–	–	4	–
Spanien	1 768	130	3 045	553	345	7	119	85	50
Storbritannien	1 814	5	1 200	131	–	–	–	155	140
Tjeckien	831	38	455	50	105	–	–	28	52
Tyskland	3 226	749	1 878	163	464	–	–	264	384
Ukraina	6 753	461	4 994	416	2 089	20	25	1 412	320
Ungern	1 146	40	321	52	1 177	3	3	22	14
Vitryssland	559	448	604	165	96	–	–	383	88
Österrike	309	49	182	27	179	–	–	22	44

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2011.

Tabell 14.1 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorg- hum	Ris	Potatis	Sock- betor
Algeriet	1 849	–	1 251	77	–	–	–	105	–
Egypten	1 322	25	40	–	835	158	750	145	115
Etiopien	1 454	–	978	31	1 768	1 615	–	48	–
Kenya	127	–	14	–	1 884	173	22	153	–
Marocko	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nigeria	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sydafrika	643	–	75	–	2 428	86	–	55	–
Tanzania	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kanada	9 539	115	2 918	948	1 142	–	–	146	11
Mexico	825	–	292	90	7 200	1 715	59	–	–
USA	20 181	102	1 260	558	32 209	2 234	1 256	423	465
Argentina	4 335	26	507	139	2 337	457	194	68	–
Brasilien	2 433	4	78	123	13 791	787	2 888	141	–
Chile	281	2	14	101	128	–	24	45	13
Peru	157	–	157	11	514	–	404	282	–
Indien	28 400	–	780	–	8 400	7 700	44 100	1 828	–
Irak	1 262	–	704	–	114	–	55	20	2
Iran	6 647	–	1 676	–	226	–	536	154	54
Japan	208	–	58	–	–	–	1 624	85	65
Kazakstan	14 329	57	1 714	149	100	–	87	172	10
Kina	24 210	217	1 050	230	30 479	581	29 932	4 753	220
Pakistan	9 046	–	86	–	950	248	2 883	145	–
Syrien	1 437	–	1 290	–	42	3	–	36	15
Turkiet	8 027	138	2 977	93	591	–	96	143	324
Australien	13 507	–	4 088	919	65	767	30	33	–
Nya Zeeland	54	–	78	7	22	–	–	11	–
Hela världen	225 438	6 593	54 129	10 256	159 531	43 736	161 421	18 326	4 324

Tabell 14.2**Totalskördens storlek i olika länder 2009¹, 1 000-tals ton***Crop production in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	2 284	219	1 677	750	—	—	—	854	2 406
Danmark	5 996	245	3 421	267	—	—	—	1 750	2 100
Finland	887	42	2 171	1 115	—	—	—	755	559
Island	—	—	—	—	—	—	—	10	—
Norge	240	27	435	245	—	—	—	333	—
Albanien	333	3	5	25	265	—	—	200	—
Belgien	1 978	3	453	35	808	—	—	3 296	5 185
Bosnien, Herzegovina	256	12	77	35	963	—	—	414	—
Bulgarien	3 977	19	859	31	1 291	2	43	232	—
Estland	343	39	377	87	—	—	—	139	—
Frankrike	38 325	130	12 880	573	15 300	310	138	7 164	34 913
Grekland	1 830	37	280	110	2 352	—	205	848	1 000
Irland	674	—	1 167	146	—	—	—	361	—
Italien	6 341	12	1 049	315	7 878	243	1 500	1 753	3 308
Kroatien	936	3	244	62	2 183	1	—	270	1 217
Lettland	1 036	162	266	141	—	—	—	525	—
Litauen	2 100	208	858	143	24	—	—	663	682
Luxemburg	91	7	54	7	2	—	—	20	—
Makedonien (FYROM)	271	9	146	5	154	—	20	207	8
Moldavien	735	1	245	3	1 140	—	—	261	336
Montenegro	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederländerna	1 402	11	310	10	245	—	—	7 181	5 735
Polen	9 790	3 713	3 984	1 415	1 707	—	—	9 703	10 849
Portugal	110	18	76	67	594	—	159	519	137
Rumänien	5 203	33	1 182	296	7 973	14	72	4 004	817
Ryssland	61 740	4 333	17 881	5 401	3 963	13	913	31 134	24 892
Schweiz	549	16	198	11	174	—	—	517	1 720
Serbien	2 068	13	303	74	6 396	—	—	898	2 798
Slovakien	1 538	57	675	35	988	1	—	216	899
Slovenien	137	2	71	4	303	—	—	103	—
Spanien	4 797	181	7 400	906	3 479	30	899	2 481	4 154
Storbritannien	14 379	36	6 969	757	—	—	—	6 423	8 330
Tjeckien	4 358	178	2 003	166	890	—	—	—	3 038
Tyskland	25 190	4 270	12 288	826	4 527	—	—	11 618	25 919
Ukraina	20 886	954	11 833	731	10 486	42	143	19 666	10 068
Ungern	4 419	73	1 064	111	7 528	8	12	561	737
Vitryssland	1 979	1 227	2 123	552	449	—	—	7 125	3 973
Österrike	1 523	184	835	99	1 891	—	—	722	3 083

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2011.

Tabell 14.2 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorg- hum	Ris	Potatis	Socker- betor
Algeriet	2 953	–	2 203	96	1	–	–	2 636	–
Egypten	8 523	48	146	–	6 800	880	7 500	4 000	5 134
Etiopien	2 538	–	1 519	43	3 933	2 804	–	384	–
Kenya	129	–	42	–	2 439	99	37	400	–
Marocko	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nigeria	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Sydafrika	1 958	–	216	–	12 050	277	–	1 819	–
Tanzania	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kanada	26 515	281	9 517	2 798	9 561	–	–	4 581	658
Mexico	4 148	–	746	135	20 203	6 175	262	–	–
USA	60 314	178	4 949	1 351	333 011	9 728	9 972	19 569	26 779
Argentina	7 573	24	1 363	181	13 121	1 805	1 334	–	–
Brasilien	4 965	4	201	239	51 232	1 840	12 605	3 435	–
Chile	1 145	8	53	344	1 346	–	127	925	1 042
Peru	223	–	213	11	1 544	–	2 990	3 717	–
Indien	80 680	–	1 690	–	17 300	7 240	131 274	34 391	–
Irak	1 700	–	502	–	238	–	173	223	18
Iran	13 484	–	3 446	–	1 643	–	2 253	4 108	2 041
Japan	674	–	179	–	–	–	10 593	2 785	3 649
Kazakstan	17 052	75	2 519	204	471	–	307	2 756	181
Kina	114 950	320	3 400	410	163 118	2 303	197 257	69 060	9 500
Pakistan	24 033	–	82	–	3 487	154	10 325	2 941	–
Syrien	3 702	–	846	–	183	4	–	710	733
Turkiet	20 600	343	7 300	218	4 250	–	750	4 398	17 275
Australien	21 656	–	8 098	1 244	376	2 692	270	1 179	–
Nya Zeeland	403	–	435	34	238	–	–	490	–
Hela världen	681 916	17 857	150 272	23 032	817 111	62 099	678 688	329 557	229 490

Tabell 14.3**Antal husdjur i olika länder 2009¹, 1 000-tal (höns i miljon-tal)***Number of livestock in different countries*

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Sverige	95	1 538	1 529	540	—	7
Danmark	58	1 540	12 369	104	—	19
Finland	72	918	1 381	118	6	5
Island	77	73	43	469	1	—
Norge	36	878	839	2 296	68	4
Albanien	41	494	160	1 768	772	5
Belgien	34	2 535	6 228	135	31	29
Bosnien, Herzegovina	21	458	529	1 055	71	17
Bulgarien	175	565	784	1 475	430	18
Estland	—	238	365	78	4	2
Frankrike	418	18 591	14 810	7 715	1 267	176
Grekland	27	620	942	8 994	4 178	32
Irland	98	6 716	1 468	4 778	10	—
Italien	300	6 124	9 252	8 175	957	—
Kroatien	17	447	1 250	619	76	7
Lettland	13	380	384	67	13	4
Litauen	54	771	897	48	17	9
Luxemburg	5	196	80	9	3	—
Makedonien (FYROM)	29	253	194	455	94	2
Moldavien	56	218	284	766	100	18
Montenegro	—	—	11	—	—	1
Nederländerna	—	3 996	12 108	1 099	416	97
Polen	298	5 700	14 279	286	119	124
Portugal	—	1 439	2 340	3 145	485	39
Rumänien	820	2 684	6 174	8 882	898	84
Ryssland	1 353	21 038	16 162	19 602	2 168	366
Schweiz	60	1 597	1 557	432	85	9
Serbien	14	1 002	3 631	1 504	143	22
Slovakien	7	484	741	377	36	13
Slovenien	20	470	432	139	24	4
Spanien	—	6 020	26 290	19 718	2 265	138
Storbritannien	—	9 901	4 601	30 783	95	170
Tjeckien	30	1 349	1 909	197	22	24
Tyskland	—	12 945	26 887	2 370	220	118
Ukraina	466	5 079	6 526	1 096	631	159
Ungern	58	701	3 383	1 236	66	31
Vitryssland	137	4 131	3 704	53	73	29
Österrike	—	1 997	3 064	333	63	15

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2011.

Tabell 14.3 (forts.)

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Algeriet	45	1 650	6	20 000	3 800	125
Egypten	67	5 000	38	5 500	4 550	96
Etiopien	1 995	50 884	—	25 980	21 961	—
Kenya	2	12 490	350	9 903	13 872	29
Marocko	153	2 861	8	17 476	5 251	165
Nigeria	—	16 400	—	—	—	—
Sydafrika	—	13 761	1 613	24 989	6 358	—
Tanzania	—	—	—	—	—	—
Kanada	—	13 180	12 400	808	—	—
Mexico	—	—	16 100	—	—	506
USA	—	94 521	67 148	5 747	3 069	—
Argentina	3 680	50 750	2 270	12 450	4 250	96
Brasilien	5 500	204 500	37 000	16 800	9 200	1 205
Chile	—	—	2 725	—	—	43
Peru	—	5 459	3 257	14 138	1 929	138
Indien	—	172 451	13 840	65 717	126 009	613
Irak	—	1 600	—	7 800	1 550	—
Iran	—	—	—	—	—	513
Japan	—	4 423	9 899	14	15	285
Kazakstan	1 371	5 992	1 347	14 126	2 644	30
Kina	6 752	92 132	451 178	128 557	152 458	4 702
Pakistan	400	33 000	—	27 400	58 300	296
Syrien	—	1 085	—	—	1 508	24
Turkiet	180	10 860	2	23 975	5 594	244
Australien	256	27 907	2 302	72 740	—	95
Nya Zeeland	65	9 961	323	32 384	82	13
Hela världen	59 020	1 382 241	941 213	1 071 274	867 969	18 457

Tabell 14.4**Animalieproduktion i olika länder 2009¹***Livestock production in different countries*

Land	Köttproduktion (1 000-tals ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkvastning		Äggproduktion ² 1 000-tals ton
	Nötkött	Får- och getkött	Gris-kött		kg per djur	1 000-tals ton	
Sverige	150	5	261	354	8 396	2 974	95
Danmark	128	2	1 585	563	8 549	4 814	74
Finland	82	1	206	290	8 040	2 332	54
Island	4	9	6	26	4 740	126	3
Norge	86	25	115	239	6 350	1 520	58
Albanien	39	22	13	353	2 572	908	30
Belgien	255	3	1 082	518	5 707	2 954	—
Bosnien, Herzegovina	23	2	10	293	2 580	757	24
Bulgarien	22	17	74	330	3 249	1 073	89
Estland	14	—	46	97	6 934	671	11
Frankrike	1 467	90	2 004	3 794	6 153	23 341	918
Grekland	68	144	104	213	3 756	800	100
Irland	514	55	196	—	4 823	—	—
Italien	1 055	41	1 588	1 831	6 555	12 000	—
Kroatien	37	3	131	212	3 850	818	48
Lettland	20	1	39	170	4 860	828	46
Litauen	45	1	60	375	4 770	1 787	48
Luxemburg	15	—	10	41	6 986	284	1
Makedonien (FYROM)	7	5	8	130	2 636	343	15
Moldavien	12	3	41	160	3 376	540	36
Montenegro	—	1	2	—	2 305	—	—
Nederländerna	402	15	1 275	1 562	7 342	11 469	—
Polen	403	1	1 735	2 606	4 776	12 447	605
Portugal	103	19	373	300	6 463	1 939	—
Rumänien	155	75	471	1 506	3 459	5 209	297
Ryssland	1 741	183	2 169	8 741	3 698	32 326	2 195
Schweiz	142	6	238	—	5 692	4 073	41
Serbien	100	25	528	570	2 647	1 509	52
Slovakien	18	1	88	166	5 770	957	71
Slovenien	35	2	44	113	5 764	654	22
Spanien	598	133	3 291	885	7 164	—	—
Storbritannien	850	303	720	1 864	7 101	13 237	—
Tjeckien	77	2	300	394	7 055	2 781	98
Tyskland	1 193	20	5 277	—	6 794	—	698
Ukraina	454	18	527	2 805	4 051	11 364	911
Ungern	30	1	453	257	6 803	1 748	156
Vitryssland	308	1	388	1 452	4 510	6 549	190
Österrike	218	7	540	532	6 068	3 230	92

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Hönsägg.

Källa: FAO. Databasuttag mars 2011.

Tabell 14.4 (forts.)

Land	Köttproduktion (1 000-tals ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkvastning		Äggproduktion ² 1 000-tals ton
	Nötkött	Får- och getkött	Gris- kött		kg per djur	1 000-tals ton	
Algeriet	127	201	—	850	1 765	1 500	185
Egypten	338	61	2	1 700	1 882	3 200	290
Etiopien	390	150	—	6 500	215	1 400	—
Kenya	375	78	18	7 330	555	4 070	70
Marocko	163	143	—	1 500	1 133	1 700	244
Nigeria	298	416	218	—	240	—	—
Sydafrika	—	131	313	—	3 154	3 091	450
Tanzania	—	41	13	—	173	—	—
Kanada	—	16	—	978	8 395	8 213	422
Mexico	—	94	1 163	—	5 000	—	—
USA	11 891	103	10 442	9 201	9 332	85 859	—
Argentina	2 830	62	230	2 200	4 773	10 500	480
Brasilien	—	109	2 924	—	1 277	—	—
Chile	210	16	514	1 000	2 350	2 350	—
Peru	165	40	115	787	2 099	1 652	269
Indien	886	719	481	38 500	1 172	45 140	—
Irak	48	61	—	240	771	185	—
Iran	—	496	—	—	1 843	—	775
Japan	517	—	1 310	1 055	7 497	7 909	2 505
Kazakstan	396	135	209	2 350	2 241	5 267	184
Kina	6 116	3 867	49 879	12 753	2 832	36 116	23 871
Pakistan	703	425	—	9 740	1 230	11 985	529
Syrien	63	198	—	605	2 645	1 600	162
Turkiet	325	299	—	4 133	2 803	11 583	865
Australien	2 148	675	324	1 676	5 601	9 388	159
Nya Zeeland	637	480	47	—	3 500	—	—
Hela världen	61 838	13 048	106 069	247 598	2 344	580 482	62 426

Tabell 14.5**Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen i olika länder 2008¹***Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries*

Land	Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tals personer			Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, procent av samtliga förvärvs- arbetande		
	Män	Kvinnor	Samtliga	Män	Kvinnor	Samtliga
Sverige	78	42	120	3,0	1,8	2,4
Danmark	61	19	80	4,0	1,4	2,8
Finland	68	38	105	4,9	2,9	3,9
Island	11	2	12	11,0	2,3	6,4
Norge	56	36	92	4,2	2,9	3,6
Albanien	348	267	615	42,4	43,9	43,1
Belgien	43	20	63	1,7	1,0	1,4
Bosnien, Herzegovina	21	31	52	2,1	3,6	2,8
Bulgarien	96	45	142	5,4	2,9	4,2
Estland	46	17	63	13,6	4,9	9,2
Frankrike	416	213	630	2,8	1,6	2,2
Grekland	320	348	667	10,5	16,4	12,9
Irland	146	12	158	11,5	1,3	7,1
Italien	508	404	912	3,4	3,9	3,6
Kroatien	67	30	97	6,2	3,4	5,0
Lettland	86	31	116	14,0	5,3	9,7
Litauen	103	33	136	13,2	4,2	8,7
Luxemburg	2	1	3	1,6	1,0	1,4
Makedonien (FYROM)	50	25	75	9,2	7,1	8,4
Moldavien	153	69	222	23,3	9,7	16,2
Montenegro	26	17	42	15,7	12,5	13,9
Nederländerna	144	81	225	3,1	2,1	2,6
Polen	1 948	1 152	3 101	20,7	14,6	17,9
Portugal	206	347	553	6,8	13,1	9,8
Rumänien	540	427	966	10,4	9,9	10,2
Ryssland	4 789	1 652	6 440	12,5	4,4	8,5
Schweiz	82	61	143	3,6	3,1	3,4
Serbien	409	264	673	15,4	12,3	14,1
Slovakien	157	47	204	10,4	3,8	7,5
Slovenien	5	4	9	0,9	0,8	0,9
Spanien	677	400	1 077	5,4	4,3	4,9
Storbritannien	365	119	485	2,1	0,8	1,5
Tjeckien	260	83	344	9,0	3,6	6,6
Tyskland	450	269	719	2,0	1,4	1,7
Ukraina	1 836	733	2 569	15,7	6,3	11,0
Ungern	265	81	346	11,2	4,1	8,0
Vitryssland	376	94	470	15,1	3,9	9,6
Österrike	84	71	155	3,7	3,7	3,7

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO. Databasuttag januari 2011.

Tabell 14.5 (forts.)

Land	Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tals personer			Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, procent av samtliga förvärvs- arbetande		
	Män	Kvinnor	Samtliga	Män	Kvinnor	Samtliga
Algeriet	1 487	1 638	3 125	15,5	35,1	21,9
Egypten	4 152	2 756	6 908	21,2	41,4	26,4
Etiopien	16 697	13 929	30 626	81,5	75,0	78,4
Kenya	6 578	6 262	12 840	68,4	75,3	71,6
Marocko	1 661	1 446	3 107	19,1	50,5	26,9
Nigeria	7 531	4 754	12 285	25,4	28,3	26,4
Sydafrika	884	377	1 261	8,9	4,6	7,0
Tanzania	7 279	8 857	16 136	69,0	84,9	76,9
Kanada	169	172	341	1,7	1,9	1,8
Mexico	6 965	974	7 939	23,5	5,9	17,2
USA	1 992	682	2 674	2,3	0,9	1,7
Argentina	1 278	152	1 430	11,8	2,0	7,7
Brasilien	8 800	2 850	11 650	15,9	6,6	11,8
Chile	837	133	970	18,6	5,1	13,7
Peru	2 553	1 143	3 696	30,9	17,5	25,0
Indien	176 934	84 698	261 632	52,3	63,1	55,4
Irak	233	222	455	3,8	17,4	6,1
Iran	3 633	2 949	6 581	17,7	34,1	22,5
Japan	966	665	1 631	2,5	2,4	2,5
Kazakstan	893	304	1 196	21,5	7,4	14,5
Kina	259 391	239 341	498 732	59,3	65,3	62,0
Pakistan	17 867	7 035	24 902	35,5	58,6	39,9
Syrien	587	837	1 424	10,9	57,4	20,8
Turkiet	4 191	4 435	8 626	22,2	68,2	34,0
Australien	252	191	443	4,2	3,8	4,0
Nya Zeeland	120	64	184	9,8	6,1	8,1
Hela världen	743 306	551 359	1 294 657	39,2	42,8	40,6

15 Industriproduktion m.m.

I kapitel 15 redovisas vissa uppgifter om jordbrukets leveranser av viktigare animalieprodukter samt vissa uppgifter om förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Vidare redovisas kvantitets- och värdeuppgifter för jordbruksvaror och livsmedel enligt SCB:s statistik över industrins varuproduktion. Dessutom presenteras uppgifter om antalet sysselsatta inom livsmedelsindustrin och andra livsmedelsbranscher.

Sammanfattning

Kött och ägg

Nötkött (tabell 15.1)

Produktionen av nötkött (exklusive kalv) uppgick 2010 till 133 500 ton, vilket var drygt 1 % lägre än 2009. Slaktade kvantiteter från tjur stod för den största delen av produktionen, dvs. 45 %. Slakten av stut, som representerar 10 % av den totala slakten, har nästan femdubblats sedan 1995, från 8 400 till 41 300 slaktkroppar. Generellt kan man säga att produktionen av storboskap i ton har varit relativt konstant de senaste åren med bara små variationer mellan åren.

Får och lamm (tabell 15.2)

Produktionen av får- och lammkött uppgick 2010 till totalt 5 000 ton, vilket var en minskning med 1 % mot föregående år. Av den totala produktionen utgjorde lammkött 82 %. Sedan 1995 har produktionen av lammkött ökat med 54 % och produktionen av fårkött ökat med 9 %.

Griskött (tabell 15.3)

Produktionen av griskött uppgick år 2010 till 263 500 ton vilket var en ökning med 1 % mot året innan. Antal slaktkroppar av svin uppgår till 2,9 milj. Det är en minskning med 22 % jämfört med år 1995.

Fjäderfä (tabell 15.4)

Produktionen av fjäderfäkött uppgick år 2010 till 112 000 ton, vilket var en ökning med 6 %

jämfört med 2009. Jämför man däremot med år 1995 finner man en ökning med 52 %. Slakten uppgick 2010 till 78,5 milj. djur, vilket var 28 % fler än 1995.

Ägg (tabell 15.5)

Partihandelns invägning av ägg uppgick år 2010 till 86 200 ton vilket var en ökning med 8 % sedan 2009. Den totala produktionen, där den produktion som inte passerar partihandeln ingår, har ökat med 6 % sedan föregående år.

Kött av ren och vilt (tabell 15.6)

Produktionen av kött av vilt uppgick år 2010 till 16 400 ton. Detta var lika stor produktion som året innan och bara något högre än 1995. Under samma period minskade produktionen av renkött med 35 %. Denna uppgick år 2010 till 1 500 ton. Produktionen av renkött motsvarar 1 % av produktionen av nötkött. Motsvarande tal för viltköttet är 12 %.

Mjolk och mejeriprodukter

Antal mejerier och mjölkleverantörer (tabell 15.7)

Redovisningen i tabellen avser antal mejerier, antal mjölkleverantörer och kvantiteten invägd mjölk. Strukturutvecklingen gör att antalet mjölkleverantörer minskar för varje år och uppgick år 2010 till omkring 5 700. Minskningen av antalet leverantörer mellan 2009 och 2010 var 7 %. Samtidigt ökar mjölkavkastningen per ko och därmed blir den invägda genomsnittliga leveransen per leverantör och dag större och

uppgick till närmare 1 400 kg per dag. Totalt invägdes 2 862 milj. kg mjölk år 2010. Mjölkens medelfetthalt och medelproteinhalt är relativt stabil från år till år.

Mjölkens användning (tabell 15.8)

Av den totala invägningen 2009 användes 45 % för tillverkning av konsumtionsmjölk, syrade produkter och grädde samt 33 % till osttillverkning. Andelen mjölk som går till konsumtionsmjölk och ostframställning har varit ganska konstant under de senaste tio åren.

Produktion av mejerivaror (tabell 15.9)

Den totala mjölkproduktionen har minskat med 2 % sedan 2009 och med 12 % sedan 1995. Produktionen av konsumtionsmjölk har minskat stadigt sedan 1995, men ökat marginellt mellan de senaste två åren. Av den totala mjölkproduktionen på 2,9 milj. ton utgör konsumtionsmjölken 31 %. Produktionen av syrad mjölk m.m. är i stort sett oförändrad sedan föregående år. Produktionen av mjölkpulver, smör och ost har minskat med 15, 13 respektive 5 %, medan gräddproduktionen ökat med 6 % sedan 2009.

Allmänt

Anställda m.m. inom livsmedelsindustrin (tabell 15.10)

Under perioden år 2007 till och med 2009 minskade antalet anställda inom tillverkningsindustrin med cirka 74 000 personer, vilket är en direkt följd av den ekonomiska krisen i senare delen av år 2008. Antalet anställda (beräknat i helårspersoner) var cirka 564 000 personer år 2009. Förädlingsvärdet minskade inom tillverkningsindustrin för samma period 2007–2009 med 93 miljarder kronor och har år 2009 ett värde på 418 miljarder kronor.

Livsmedelsindustrin inkl. dryckes- och tobaksindustrin har under perioden 2007–2009 minskat antalet anställda med 1 000 personer. Antalet anställda år 2009 var strax under 52 000 personer. Förädlingsvärdet ökade dock under samma period med cirka 0,7 miljarder kronor, för att år 2009 ha ett värde på 36,2 miljarder kronor.

Antalet anställda har minskat för de flesta delbranscherna inom Livsmedelsindustrin inkl. dryckes- och tobaksindustrin. Undantaget är Fodermedelsindustrin och den i klassningen övriga delen benämnd Annan livsmedelsindustri, där antalet anställda har ökat i respektive grupp med cirka 100 personer under perioden 2007–2009. Övriga delbranscher har minskat eller har i stort sett oförändrat antal anställda under perioden.

Fodermedelsindustrin, Frukt-, bär- och grönsaksindustrin samt Mejeri- och glassindustrin har haft de största minskningarna av förädlingsvärdet uttryckt i löpande priser under perioden 2007–2009. Dryckes- och tobaksindustrin har det högsta förädlingsvärdet per anställd år 2009 med ett värde på drygt 1,2 miljoner kronor, vilket också är högre än hela tillverkningsindustrin som år 2009 hade ett förädlingsvärde per anställd på 0,7 miljoner kronor.

Livsmedelsindustrins varuproduktion (tabell 15.11)

De värdemässigt viktigaste av industrins produkter på livsmedelsområdet tillhör segmenten kött- och köttvaror, mejerivaror och drycker. Av enskilda produktgrupper kan särskilt nämnas mjölk och grädde (inklusive yoghurt), griskött, beredda köttprodukter samt bakverk och bröd.

Förändringarna i produktionen sedan 2005 pekar på en ökning i merparten av segmenten. Produktionen av oljor och fetter samt tobak har ökat mest sedan 2005. Produktionen av fisk-, kräft- och blötdjur samt socker och sockervaror fortsätter däremot att minska. Sedan 2005 har produktionen gått ned med drygt 40 % för båda segmenten.

Livsmedelssektorns sysselsättning (tabell 15.12)

I tabellen redovisas antalet sysselsatta inom livsmedelssektorn enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS. Statistik för livsmedelsindustrin som baseras på individdata (RAMS) ger i allmänhet högre tal än statistik som redovisas i Företagens ekonomi. Detta beror bl.a. på att statistiken i Företagens

ekonomi är begränsad till företag av viss storlek, se nedan. Avgränsningen av livsmedelssektorn baseras inte på några officiellt vedertagna kriterier utan kan ses som tillfällig eller provisorisk.

Det framgår att de flesta av sektorns drygt 343 000 sysselsatta, år 2009, återfinns inom hotell, restaurang och catering (119 600 personer) och detaljhandel (89 000 personer).

Kvinnorna dominerar i detaljhandel medan de flesta sysselsatta inom jordbruk, fiske och partihandel är män.

Om statistiken

Kött och ägg

Jordbruksverket redovisar varje år siffror avseende marknadsförd slakt i landet. Som underlag använder verket egna siffror avseende antalet slaktdjur och uppgifter om medelslaktvikter från Swedish Meats.

Vidare utför Jordbruksverket årligen beräkningar av den totala äggproduktionen. Beräkningarna baseras på uppgifter från partihandeln om invägningen av svenska ägg. Beräkningarna genomförs varje månad. Beräkningarna av äggproduktionen bygger på förutsättningen att 76 % av den totala äggproduktionen passerar partihandeln.

Jordbruksverkets beräkningar av produktionen av kött av ren och vilt bygger huvudsakligen på verkets slaktstatistik respektive avskjutningsstatistik från Sametinget och Jägareförbundet.

Mjölk och mejeriprodukter

Uppgifter om mejerihanteringen lämnas i Svensk Mjölks statistik. I denna statistik ingår också uppgifter för mejerier som inte är anslutna till Svensk Mjölk. Med Svensk Mjölks uppgifter som grund beräknar Jordbruksverket den totala produktionen av mejerivaror och mjölkpulver.

Allmänt

Livsmedelsindustri

Från och med år 2003 hämtas uppgifterna från undersökningen Företagens ekonomi, vilken i grunden bygger på administrativt material från Skatteverket, som kompletteras med enkätuppgifter från ett urval på cirka 15 000 företag.

Uppdelning av livsmedelsindustrin från Företagens ekonomi på olika delbranscher sker numera enligt Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 2007). Denna standard baseras på de vid företagets olika verksamhetsenheter producerade varornas branschtillhörighet enligt ett mest kriterium.

SCB:s statistik för livsmedelssektorn innehåller bland annat uppgifter från resultaträkning med ytterligare specificeringar, balansräkning, investeringar, antal anställda samt beräknade variabler som förädlingsvärde, produktionsvärde och förbrukningsvärde.

Livsmedelsindustrins varuproduktion

Fr.o.m. 1996 produceras varudata som följd av EU-krav i en egen undersökning, Industrins varuproduktion, frikopplad från företagsstatistiken. Statistiken ingår i en inom EU samordnad undersökning, PRODCOM (Produktionsstatistik inom Gemenskapen).

Produktionsstatistiken avser företag med minst 20 anställda. Dessa undersöks via enkät. Industrieföretag med en omsättning föregående år, enligt momsuppgifter, på minst 50 miljoner kronor, oavsett antal anställda, enkätundersöks också sedan 2006. Alla företag gavs möjlighet att besvara enkäten via Internet. Uppgifter avseende mindre företag inhämtas från administrativa källor.

Produktionen i saluvärden av olika varor och varugrupper av livsmedel redovisas i **tabell 15.11**. Tabellen är ett aggregat för 2005–2009 avseende den produktion av drygt 600 varor i termer av åttasiffriga KN-koder. För närmare information om hur de olika varugrupperna avgränsats med KN-nummer hänvisas till bilaga 5 eller SCB:s webbplats www.scb.se. Under "Hitta statistik", "Statistik efter ämne", "Handel med varor och tjänster" samt "Utri-

keshandel med varor” finns hänvisningar till och information om produktindelningar enligt KN. Under fliken ”Se även” finner man detaljerade uppgifter från Intrastat vad gäller varukoder (KN). I huvudsak samma aggregering på varugrupper har använts som för utrikeshandelsstatistiken i kapitel 16, vilket förklarar varför någon produktion ej redovisas för vissa grupper. Antingen saknas produktion i Sverige eller också ligger den utanför industrin.

Eftersom statistiken på varunivå avser saluvärden och inte förädlingsvärden anses det inte meningsfullt att redovisa totaler i varustatistiken. Varor som produceras inom en viss industri kan vara insatsvaror inom andra industrier och skulle vid en totalredovisning komma att räknas dubbelt. Detta ”problem” är dock mindre för livsmedelsindustrin än för övrig tillverkningsindustri där slutprodukten i större utsträckning än inom livsmedelsindustrin utgörs av halvfabrikat. Viss uppmärksamhet krävs dock vid tolkningen av statistiken och vid bedömningar av den relativa betydelsen av produktionen av olika varor.

I **figur 15B** lämnas en redovisning av livsmedelsproduktionen i kvantiteter. Dock har inte sådana varugrupper tagits med där heterogeniteten bedömts vara för stor för att göra en summering till kvantiteter någorlunda meningsfull. Varugrupper för vilka kvantitetsredovisningen i statistiken för hela eller delar av varusortimentet varit ofullständig har tagits med till en del.

Sysselsättningen i livsmedelssektorn

I praktiskt taget all statistik som beskriver produktion och distribution av livsmedel inhämtas också uppgifter om sysselsättningen, t.ex. antal sysselsatta. Ett viktigt syfte med uppgifterna är att möjliggöra beräkningar av olika slags relationstal, t.ex. produktion per sysselsatt och mervärde per sysselsatt. Eftersom olika statistikmaterial inte alltid tas fram på samma sätt och inte alltid med sammanfallande definitioner och avgränsningar är det svårt att ”summera” statistiken till sammanfattande beskriv-

ningar av sysselsättningen inom hela ”livsmedelssektorn”. För sådana beskrivningar måste man därför utgå från ett övergripande material. Ett sådant material är SCB:s årliga registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS. Uppgifterna i **tabell 15.12** har hämtats från RAMS i vilket landets samtliga förvärvsarbetande personer fördelats på näringsgren. Klassificering av de sysselsatta på näringsgren sker utifrån förhållandena under november månad räkningsåret. Information om bransch för det arbetsställe där personen är sysselsatt hämtas från Företagsdatabasen (FDB) vid SCB och redovisning sker enligt Standard för svensk näringsgrensindelning, SNI.

I tabell 15.12 redovisas antal sysselsatta i ”livsmedelssektorn” år 2008 och 2009 med näringsgrensgruppering enligt SNI2007. Som sysselsatta räknas de som under november bedöms ha förvärvsarbetat under minst fyra timmar (i genomsnitt en timme per vecka). Som förvärvsarbete räknas inte normalt hushålls- och hemarbete eller arbete i den egna köks-trädgården. Vidare har som förvärvsarbetande inte räknat medhjälpande familjemedlemmar i familjens rörelse.

Till ”livsmedelssektorn” har i tabell 15.12 hänförts branscher som enligt beskrivningen i SNI yrkesmässigt hanterar livsmedel eller livsmedelsråvaror. SNI är emellertid utformad på ett sådant sätt att en entydig avgränsning av den tvärsektor vi vill kalla ”livsmedelssektorn” inte är möjlig. Exempelvis får vi inte med personer som arbetar med

- lejda livsmedelstransporter
- förpackningar till livsmedelsindustrin och handeln
- produktion av insatsvaror till jordbruket
- produktion av insatsvaror till livsmedelsindustrin
- livsmedelsförsäljning i t.ex. varuhus
- statlig administration av jordbruk och fiske
- branschens intresseorganisationer
- jordbruk som har sin huvudsakliga verksamhet i annan näringsgren.

Förutsättningarna för undersökningen har under senare år ändrats i en del avseenden

vilket påverkar möjligheterna till tidsmässiga jämförelser. Detta beror på att ett förhållandevis stort antal personer inte kan hänföras till näringsgren genom att företaget eller arbetsstället inte återfunnits i FDB. År 1985 var antalet sådana personer totalt 172 315 (4,0 % av samtliga sysselsatta). År 2009 uppgick antalet till knappt 46 000 (1,1 % av samtliga sysselsatta). Fram t.o.m. 1990 kunde en viss del av dessa personer hänföras till näringsgrenen jordbruk m.m. (21 000 personer år 1990), eftersom de konstaterats ha haft inkomst av jordbruksfastighet (varav en del verksamma enbart inom skogsbruk). Efter skatteomläggningen 1991 finns inte längre denna möjlighet.

Ändringar har också under årens lopp skett i reglerna för vilka företag som skall ingå i FDB. Bl.a. har tidigare inte ingått företag som inte varit redovisningsskyldiga för mervärdeskatt. Fr.o.m. 1997 är dock alla företag mervärdeskatteskyldiga från första kronan, dvs. registret omfattar numera samtliga juridiska och fysiska personer som bedriver något slag av affärsmässig verksamhet. Denna ändring har dock haft obetydlig effekt på antalet sysselsatta enligt RAMS.

Den underskattning av sysselsättningen som blir resultatet av att företag inte kunnat återfinnas i FDB bedöms vara störst för jordbruket. Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) 2009 är antalet sysselsatta inom jordbruket 67 400 personer (i åldern 15–74 år) mot drygt 45 000 i RAMS. År 2010 arbetade enligt Lantbruksregistret (LBR) 61 000 personer (exklusive tillfälligt sysselsatta) mer än 450 timmar per år med jordbruk på företag med mer än 2,0 hektar åker eller minst 5,0 hektar jordbruksmark eller med stora djurbesättningar eller med minst 2 500 m² frilandsareal eller med minst 200 m² växthusyta för trädgårdsproduktion.

Annan publicering

Jordbruksverket publicerar fortlöpande uppgifter om animalieproduktion och jordbruksproduktionen vad gäller prisindex och priser inom livsmedelsområdet. Publicering sker i Statistiska meddelanden, JO 48 respektive JO 49.

Denna statistik finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under rubrikerna "Statistik" och vidare under "Animalieproduktion" respektive "Priser och prisindex". Delar av statistiken publiceras också i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Uppgifter om antal mejerier, invägd mjölk, mjölkens användning m.m. publiceras av Svensk Mjölk på www.svenskmjolk.se.

Uppgifter om sysselsatta, produktionsvärde, förädlingsvärde, rörelseintäkter och -kostnader m.m. för olika näringsgrenar finns publicerade i databaser i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se.

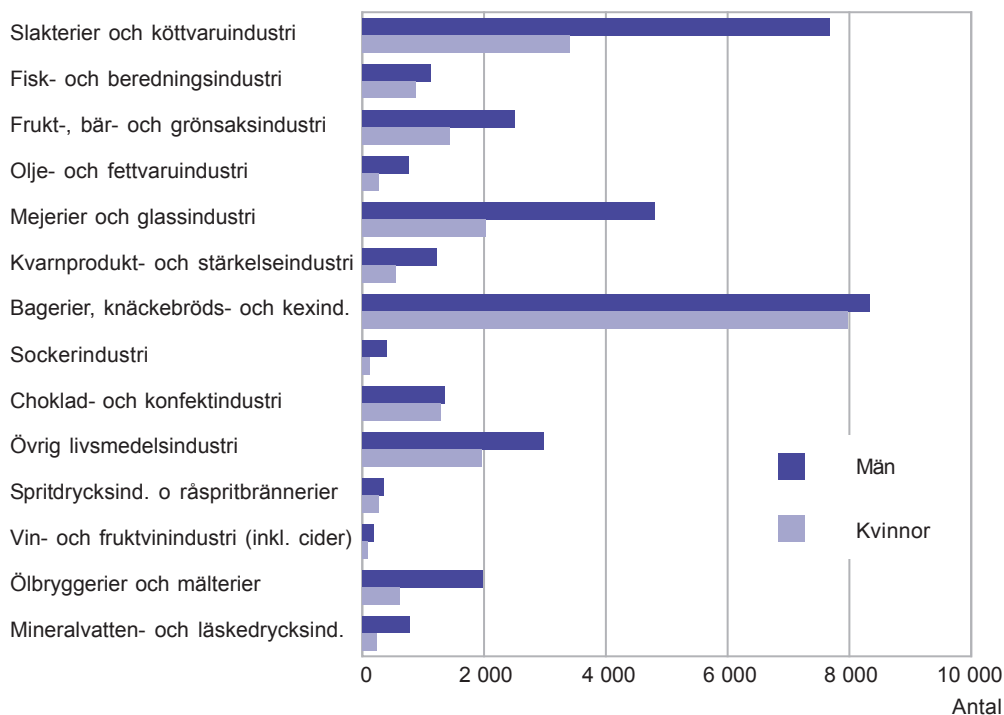
Uppgifter om industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel grupperade enligt KN-nomenklaturen, finns publicerade i Statistikdatabasen i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se.

I den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken vid SCB, RAMS, finns branschfördelad statistik enligt SNI69, SNI92, SNI2002 och SNI2007 för landets samtliga förvärvsarbete. Grundtabellerna i RAMS finns samlade i det årliga sysselsättningspaketet AMPAK där uppgifter för län och kommun är tillgängliga. Statistik från RAMS finns också i Statistikdatabasen, som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

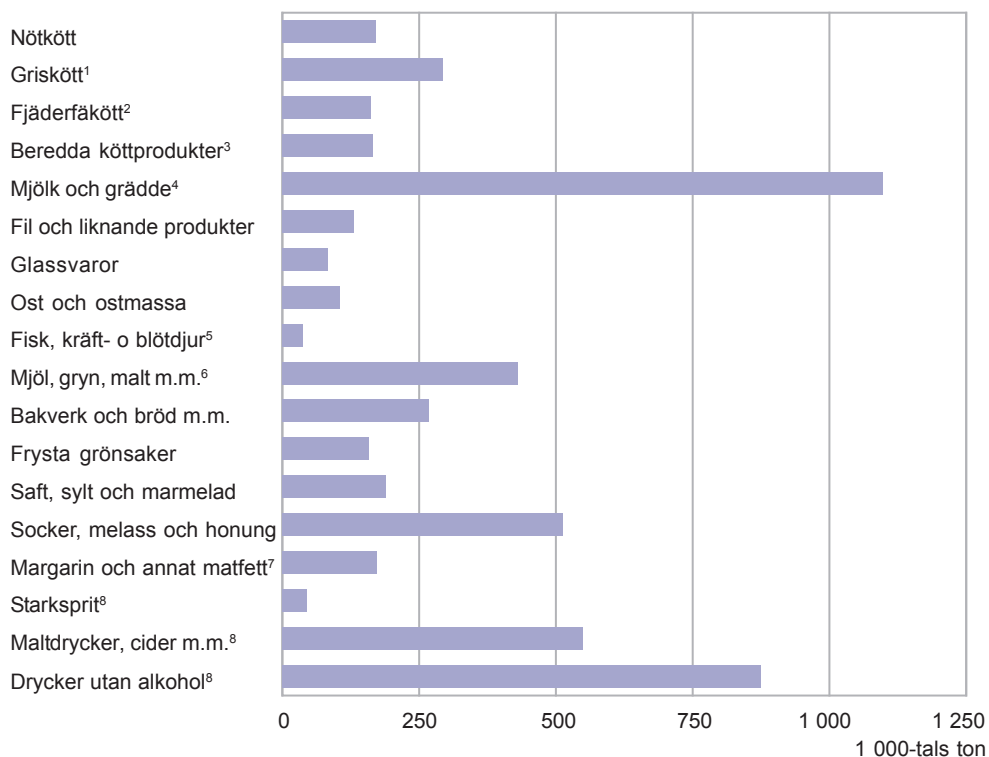
Sysselsättningsuppgifter enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU) redovisas varje månad, kvartal och helår i SCB:s Statistiska meddelanden. Senaste årsmedeltal återfinns i AM 12 SM 1101.

Statistik över jordbrukets sysselsättningsförhållanden 2010 har redovisats i Statistiska meddelanden JO 30 SM 1101.

SM-publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Publikationerna för jordbruket kan också nås via Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

Figur 15A**Antal sysselsatta inom livsmedelsindustrin 2009***Number of employees in food manufacturing*

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

Figur 15B**Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 2009,
1 000-tals ton***Industrial production of certain food products and groups of food products*

1) Exkl. KN **02.03.1110**, KN och **02.10.1960**. KN-koder, se bilaga 5. För vissa 8-siffriga koder, se hänvisning till SCB:s webbplats i texten på sidan **254**.

2) Exkl. KN **02.07.2410**.

3) Exkl. KN **16.01.0099d**, KN **16.02.9098b**, **16.02.9098c** och **16.02.9098d**.

4) Exkl. KN **04.01.3099**.

5) Exkl. KN **03.04.1931**, KN **03.05.4980**, KN **16.04.1511**, KN **16.04.1995**, KN **16.04.2090**, KN **16.05.2010** och KN **16.05.2099**.

6) Exkl. KN **11.01.0015** och **11.04.2955**.

7) Exkl. KN **15.17.9091**.

8) Milj. liter.

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Tabell 15.1**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1995–2010¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Kalv	Stut	Tjur	Kviga	Ko	Summa storboskap
<i>Antal slaktkroppar</i>						
Godkänd slakt						
2010	26 639	41 326	182 476	53 233	147 471	424 506
2009	29 428	43 257	181 735	52 881	152 174	430 047
2008	28 660	44 285	174 551	43 259	139 362	401 457
2005	33 037	49 422	179 703	44 582	159 335	433 042
2000	38 975	31 824	217 287	56 116	184 762	489 989
1995	29 930	8 419	234 308	52 179	206 779	501 685
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>						
2010	4,28	13,10	60,43	15,09	44,90	133,53
2009	4,64	13,70	60,43	14,81	46,27	135,20
2008	4,26	13,74	57,20	11,86	41,74	124,53
2005	4,54	14,82	57,44	11,98	47,17	131,40
2000	4,38	9,42	69,63	14,40	51,99	145,43
1995	3,15	2,39	70,35	12,19	55,16	140,09

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.2**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1995–2010¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Tackor och baggar	Lamm
<i>Antal slaktkroppar</i>		
Godkänd slakt		
2010	32 724	221 911
2009	33 793	221 274
2008	31 928	202 846
2005	28 046	177 934
2000	28 301	173 849
1995	32 727	155 903
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>		
2010	0,92	4,07
2009	0,97	4,09
2008	0,90	3,73
2005	0,78	3,29
2000	0,73	3,18
1995	0,84	2,65

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.3**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1995–2010¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Svin inkl. spädgris
<i>Antal slaktkroppar</i>	
Godkänd slakt 2010	2 936 240
2009	2 956 433
2008	3 072 396
2005	3 159 930
2000	3 251 100
1995	3 742 660
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>	
2010	263,48
2009	260,75
2008	270,72
2007	264,87
2005	275,13
2000	276,98
1995	308,81

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.5**Partihandelns invägning och total produktion av ägg 1990–2010, 1 000-tals ton***Eggs delivered to wholesalers and total production*

År	Invägning ¹	Total produktion ²
2010	86,2	111
2009	79,8	105
2008	78,3	102
2005	73,7	102
2000	65,1	100
1995	68,5	108
1990	79,4	122

1) Uppgiftsinsamlingen utökades i januari 2001, vilket från denna månad torde ha påverkat siffrorna med 10–12 % i höjande riktning.

2) Den totala äggproduktionen har beräknats under antagandet att ca 35 % t.o.m. år 2000, ca 27 % år 2001–2007 samt ca 24 % fr.o.m. år 2008 inte passerar partihandeln.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.4**Antal slaktkroppar, 1 000-tal och slaktade kvantiteter av kycklingar 1995–2010¹, 1 000-tals ton***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of chickens*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Kycklingar
<i>Antal slaktkroppar²</i>	
Godkänd slakt 2010	78 507
2009	73 504
2008	75 087
2005	71 886
2000	68 617
1995	61 313
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)²</i>	
2010	111,99
2009	105,18
2008	107,22
2005	96,45
2000	89,89
1995	73,58

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

2) Kasserade kycklingar ingår ej från år 2005.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.6**Produktion av kött från ren och vilt¹
1990–2010, ton***Production of meat from reindeer and
wild animals*

År	Ren	Vilt
2010*	1 500	16 400
2009*	1 500	16 400
2008	1 600	15 600
2005	1 700	15 700
2000	1 400	17 700
1995	2 300	16 000
1990	2 600	22 000

1) Kött av hare, älg och annat vilt.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.7**Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier
invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör,
medelfetthalt samt medelproteinhalt 1990–2010***Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk, and average
content of fat and protein*

År	Antal mejerier ¹	Antal mjölk- leveran- törer ²	Invägd mjölk, 1 000-tals ton	Medelinväg- ning per leverantör och dag, kg	Medel- fett- halt, %	Medel- protein- halt, %
2010	36	5 697	2 862	1 376	4,23	3,41
2009	36	6 137	2 933	1 309	4,24	3,40
2008	35	6 573	2 987	1 245	4,21	3,38
2005	37	8 634	3 163	1 004	4,25	3,38
2000	50	12 168	3 297	742	4,18	3,28
1995	57	17 176	3 243	517	4,33	3,34
1990	71	24 786	3 432	379	4,31	3,36

1) Antal mejerier den 31 december respektive år.

2) Årsmedeltal av antal leverantörer per månad.

Källa: Svensk Mjölk.

Tabell 15.8

Användning av vid mejerier invägd mjölk 1990–2010, 1 000-tals ton och procent
Disposition of milk delivered to dairies

År	Invägning, 1 000-tals ton	Procent av invägning				
		Konsumtions- mjölk och grädde ¹ , %	Ystmjölk till ost, %	Mjölk till mjölkpulver, %	Skum- och kärmjölk till foder, %	Övrigt, %
2010	2 862	45	33	18	0	5
2009	2 933	44	35	20	0	1
2008	2 987	43	35	19	0	3
2005	3 163	43	36	15	1	5
2000	3 297	42	37	16	1	4
1995	3 243	43	37	11	1	8
1990	3 432	42	31	19	1	8

1) Inkl. syrade produkter.

Källa: Svensk Mjölk.

Tabell 15.9

**Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1995–2010,
1 000-tals ton**

Dairy production and production of milk powder

År	Produktion av mejerivaror						Total mjölk- produk- tion
	Konsum- tions- mjölk	Syrad mjölk m.m.	Grädde	Smör ¹	Ost	Mjölk- pul- ver ²	
2010	912	262	110	39	103	53	2 899
2009	908	264	104	45	108	62	2 971
2008	915	272	96	39	114	61	3 019
2005	992	265	89	45	118	53	3 208
2000	1 024	261	96	49	127	49	3 348
1995	1 057	252	89	53	129	36	3 304

1) Inkl. smördel i annat matfett.

2) Inkl. kärmjölkspulver.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.10**Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 2007***Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 2007*

	Tillverknings-industri	Varav Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaks-industri	Varav Slakterier och köttvaru-industri	Fisk- och fiskberednings-industri	Frukt-, bär- och grönsaks-industri	Olje- och fettvaru-industri	Mejerier och glass-industri	Kvarn-produkt- och stärkelse-industri
SNI 2007	10–33	101–120	101	102	103	104	105	106
Antal arbetsställen								
2009	56 842	3 801	537	226	223	66	171	146
2008	57 313	3 801	550	225	208	66	175	140
2007	56 371	3 692	553	219	247 ¹	..	179	139
Antal anställda								
2009	563 726	51 838	10 510	1 736	3 475	994	5 881	1 661
2008	622 824	52 824	10 325	1 775	3 592	995	6 027	1 585
2007	637 832	52 825	10 912	1 864	4 141 ¹	..	6 443	1 665
Förädlingsvärde, mkr								
2009	417 649	36 162	5 986	1 052	2 476	960	4 403	1 544
2008	484 762	34 257	5 381	1 059	2 312	735	4 074	1 445
2007	510 976	35 446	5 877	1 063	3 145 ¹	..	4 608	1 287
Förädlingsvärde per anställd, tkr								
2009	741	698	570	606	713	966	749	930
2008	778	649	521	597	644	739	676	912
2007	801	671	539	570	759 ¹	..	715	773

1) Sekretessregler gör att SNI 103 resp. 104 ej kan redovisas var för sig år 2007. Det som redovisas under SNI 103 avser summan av SNI 103+104

Källa: SCB, Företagens ekonomi 2007–2009.

Tabell 15.10 (forts.)

	Bageri och mjöl- produkts- industri	Varav Bagerier, knäcke- bröds- och kexindustri	Annan livsme- dels- industri	Varav Choklad- och kon- fekt- industri samt socker- tillverkning	Foder- medels- industri	Dryckes- varu- och tobaks- industri	Varav Ölbryg- gerier	Mineral- vatten och läske- drycks- industri
SNI 2007	107	1071–72	108	1081–82	109	110+120	1105	1107
Antal arbetsställen								
2009	1 564	1 555	541	245	112	215	..	..
2008	1 587	1 580	517	238	115	218	..	..
2007	1 545	1 538	481	231	115	214	..	..
Antal anställda								
2009	13 225	13 197	7 761	2 909	913	5 682	..	..
2008	13 746	13 720	8 051	3 080	938	5 790	..	..
2007	13 386	13 372	7 600	3 168	800	6 014	..	..
Förädlingsvärde, mkr								
2009	6 417	6 411	5 873	2 400	535	6 917	..	..
2008	6 460	6 448	5 747	2 273	728	6 317	..	..
2007	6 395	6 390	5 477	2 911	710	6 883	..	..
Förädlingsvärde per anställd, tkr								
2009	485	486	757	825	586	1 217	..	..
2008	470	470	714	738	776	1 091	..	..
2007	478	478	721	919	888	1 144	..	..

Tabell 15.11

Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 2005–2009, milj. kr

Industrial production of agricultural products and foodstuffs

SITC	2005	2006	2007	2008	2009
01 Kött och köttvaror					
Nötkött	5 768	6 200	6 378	7 251	7 634
Griskött	10 041	9 831	8 981	10 193	10 158
Får-, lamm- och getkött	167	192	221	267	291
Fjäderfakött	2 051	2 085	2 501	2 794	2 843
Övrigt kött inkl. vilt	176	184	177	263	308
Beredda köttprodukter ¹	5 734	8 750	6 744	8 939	9 250
02 Mejeriprodukter och ägg					
Mjolk, grädde, yoghurt m.m.	10 434	12 017	12 053	13 109	12 262
Smör o. andra smörfettsprodukter	1 886	1 475	1 582	1 895	1 723
Glassvaror	1 650	1 484	1 108	1 252	1 307
Ost och ostmassa	4 171	4 141	3 747	4 566	4 319
Ägg och äggalbuminer	118	129	152	189	236
03 Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.					
Fisk, kräft- o. blötdjur ²	617	494	510	1 097	1 441
Beredningar av fisk, kräft o. blötdjur ³	3 013	394	506	1 299	665
04 Spannmål o. varor därav					
Spannmål (exkl. ris)	2	0	0	1	1
Mjöl, gryn, malt m.m.	2 264	2 390	2 658	3 406	2 943
Ris	7	13	11	18	12
Bakverk o. bröd m.m. ⁴	14 478	6 971	7 247	7 715	7 720
Okokt pasta ⁵	238	254	0	204	259
Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	1 533	1 562	1 732	2 088	2 248
05 Fukt och grönsaker					
Färska o. kylida grönsaker	28	23	27	0	0
Frysta grönsaker	658	601	578	605	882
Torkade el. tillfälligt konserverade grönsaker samt rötter, stam- el. rotknölar	124	172	176	191	178
Beredda potatisprodukter ⁶	1 095	492	1 076	1 160	1 297
Övriga beredningar av grönsaker ⁷	372	376	450	982	1 137
Färsk, kylid, torkad frukt, bär o. nötter	8	0	0	0	3
Fryst frukt o. bär	146	158	145	557	365
Saft, sylt o. marmelad	2 098	2 531	2 434	2 478	2 216
Övriga beredningar av frukt o. bär	108	116	115	53	134
06 Socker, sockervaror m.m.					
Socker melass o. honung	2 945	2 429	2 152	2 413	2 521
Sockerkonfektyrer ⁸	1 748	1 839	1 792	1 915	259
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.					
Kaffe o. kaffeersättningar	3 106	3 693	3 441	3 628	4 010
Choklad o. kakaoberedningar	3 079	2 911	3 209	3 489	3 159
Te, kakao o. kryddor	140	372	304	266	278
08 Djurfoder⁹	4 889	5 003	5 803	7 316	7 040
09 Diverse livsmedelsprodukter					
Soppor, säser och buljonger	2 401	2 199	2 967	3 146	3 278
Margarin o. annat matfett	1 838	1 770	1 802	2 081	1 950
Beredningar av spannmål, mjöl m.m. ¹⁰	540	722	726	1 150	1 144
Övriga livsmedel ¹¹	2 523	2 711	1 709	1 670	1 927
11 Drycker					
Starksprit	4 875	4 835	5 119	4 926	4 865
Vin	147	220	201	79	85
Övriga drycker med alkohol	3 557	3 962	4 187	4 316	4 609
Drycker utan alkohol	4 794	5 218	5 375	5 435	5 652
12 Tobak	2 290	2 828	2 591	3 078	3 502
22 Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	0	0	0	0	0
4 Oljor och fetter	1 444	1 552	1 814	2 505	2 292

1) Exkl. KN 16.01.0099d, 0099e för 2007, 16.02.4919, 4950, 9098a för 2005, 5080a för 2005–2007 o. 5095a för 2008–2009.

2) Exkl. KN 03.05.4100, 4980 för 2006–2007.

3) Exkl. KN 16.04.1291, 3090 för 2006–2009, 1299, 1995, 2090 för 2006–2007 o. 2009, 1390 för 2006–2007, 1511 för 2009, 1991 för 2007 o. 16.05.2099 för 2006. 4) Exkl. KN 19.05.9030a för 2006–2009.

5) Exkl. KN 19.02.1910, 1990 för 2007.

6) Exkl. KN 20.05.2020 för 2006.

7) Exkl. KN 20.04.9098x för 2005–2007.

8) Exkl. KN 17.04.9061, 9065 för 2009.

9) Exkl. KN 12.13.0000 för 2009, 23.06.4100 för 2006–2009 o. 9090 för 2006.

10) Exkl. KN 19.01.1000 för 2005 o. 19.02.2091, 2099, 3090 för 2007.

11) Exkl. KN 21.04.2000 för 2005–2006.

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Tabell 15.12**Sysselsatta minst en timme per vecka i november inom olika livsmedelsbranscher 2008 och 2009 enligt SNI 2007***Number of employed persons at least one hour/week in different branches of the food sector according to SNI 2007*

SNI 2007		2008	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtil	44 311	20,6
01.1–2, 4–5 (exkl. 01.150, 290, 430, 440, 491–499)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk) ¹	39 922	19,2
01.491, 499	Renskötsel samt övrig uppfödning av andra djur	916	18,2
01.6	Service till jordbruk och bearbetning av skördade växter	3 409	39,0
01.7	Jakt och service i anslutning härtil	64	9,4
02	Skogsbruk¹	13	53,8
02.3	Insamling av annat vilt växande skogsmaterial än trä	13	53,8
03	Fiske och vattenbruk¹	1 371	8,5
03.1	Fiske	1 060	4,8
03.2	Vattenbruk	311	21,2
10, 11	Livsmedelsframställning o. framställning av drycker	57 104	38,4
10.1	Beredn. o. hållbarhetsbehandl. av kött och köttvaror	12 258	32,3
10.2	Beredn. o. hållbarhetsbehandl. av fisk samt skal- o. blötdjur	2 165	45,2
10.3	Beredn. o. hållbarhetsbehandl. av frukt, bär o. grönsaker	3 914	37,3
10.4	Framställning av vegetabiliska o. animaliska oljor o. fetter	1 166	26,5
10.5	Mejerivaru- och glasstillverkning	6 943	29,8
10.6	Tillverkning av kvarnprodukter och stärkelse	1 650	30,3
10.7	Tillverkning av bageri- och mjölprodukter	16 726	49,3
10.81	Sockertillverkning	530	22,6
10.82	Tillverkning av choklad, choklad- och sockerkonfektyrer	2 692	47,7
10.83–89	Framställning / tillverkning av övriga livsmedel	4 217	39,5
11.01	Destillering, rening och tillblandning av spritdrycker	803	39,4
11.02–04	Framställning av vin, cider och andra fruktviner samt andra icke-destillerade jästa drycker	96	47,9
11.05–06	Framställning av öl och malt	2 855	23,7
11.07	Framställning av läskedrycker, mineralvatten och annat vatten på flaska	1 089	24,5
46	Parti- och provisionshandel utom med motorfordon	32 392	30,6
46.11, 17	Provisionshandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel, drycker m.m.	803	37,2
46.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	2 776	35,6
46.3 exkl. 46.35	Partihandel med livsmedel och drycker	28 813	29,9
47	Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	88 015	67,6
47.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	74 631	68,4
47.2 exkl. 47.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	12 322	65,7
47.810, 992	Torg- o. marknads- samt ambulerande o. tillfällig handel med livsmedel	1 062	31,3
55, 56	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	118 208	54,0
55.101, 56.1, 3	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	110 080	52,9
56.2	Cateringverksamhet	8 128	68,4
	Summa livsmedelssektor	341 414	48,1
	Ej specificerad verksamhet	50 761	56,2
	Samtliga näringsgrenar	4 414 583	47,8

1) Medhjälpande familjemedlemmar ingår inte. Personliga företagare som också har en anställning klassificeras på näringsgren efter uppgift om företagarens status och därefter inkomst.

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS).

Tabell 15.12 (forts.)

SNI 2007		2009	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill	45 297	21,2
01.1–2, 4–5 (exkl. 01.150, 290, 430, 440, 491–499)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk) ¹	40 749	19,7
01.491, 499	Renskötsel samt övrig uppfödning av andra djur	930	17,8
01.6	Service till jordbruk och bearbetning av skördade växter	3 546	39,3
01.7	Jakt och service i anslutning härtill	72	12,5
02	Skogsbruk¹	11	54,5
02.3	Insamling av annat vilt växande skogsmaterial än trä	11	54,5
03	Fiske och vattenbruk¹	1 511	8,5
03.1	Fiske	1 190	4,9
03.2	Vattenbruk	321	22,1
10, 11	Livsmedelsframställning o. framställning av drycker	55 571	38,0
10.1	Beredn. o. hållbarhetsbehandl. av kött och köttvaror	11 087	30,8
10.2	Beredn. o. hållbarhetsbehandl. av fisk samt skal- o. blötdjur	1 991	43,9
10.3	Beredn. o. hållbarhetsbehandl. av frukt, bär o. grönsaker	3 937	36,3
10.4	Framställning av vegetabiliska o. animaliska oljor o. fetter	1 021	25,9
10.5	Mejerivaru- och glasstillverkning	6 824	29,7
10.6	Tillverkning av kvarnprodukter och stärkelse	1 767	31,1
10.7	Tillverkning av bageri- och mjölprodukter	16 310	48,9
10.81	Sockertillverkning	525	23,6
10.82	Tillverkning av choklad, choklad- och sockerkonfektyrer	2 648	48,7
10.83–89	Framställning / tillverkning av övriga livsmedel	4 949	39,8
11.01	Destillering, rening och tillblandning av spritdrycker	616	42,7
11.02–04	Framställning av vin, cider och andra fruktviner samt andra icke-destillerade jästa drycker	284	32,4
11.05–06	Framställning av öl och malt	2 588	23,6
11.07	Framställning av läskedrycker, mineralvatten och annat vatten på flaska	1 024	24,0
46	Parti- och provisionshandel utom med motorfordon	32 200	30,5
46.11, 17	Provisionshandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel, drycker m.m.	947	38,2
46.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	2 769	36,7
46.3 exkl. 46.35	Partihandel med livsmedel och drycker	28 484	29,7
47	Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	88 906	67,1
47.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	75 292	67,9
47.2 exkl. 47.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	12 597	65,1
47.810, 992	Torg- o. marknads- samt ambulerande o. tillfällig handel med livsmedel	1 017	31,3
55, 56	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	119 629	53,9
55.101, 56.1, 3	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	110 742	52,7
56.2	Cateringverksamhet	8 887	68,8
	Summa livsmedelssektor	343 125	48,0
	Ej specificerad verksamhet	45 895	56,0
	Samtliga näringsgrenar	4 291 088	48,1

16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel

Kapitel 16 innehåller statistik om import och export av jordbruksvaror och livsmedel. Uppgifter lämnas i enlighet med den avgränsning av varuområdet som Jordbruksverket tillämpat i sin redovisning av utrikeshandeln. Statistik lämnas i värden men i vissa redovisningar även i kvantiteter. Uppgifter lämnas också om viktigaste handelspartner.

Flertalet tabeller grundas på uttag från Statistikdatabasen i maj 2011. Detta förklarar smärre avvikelser från Jordbruksverkets motsvarande redovisningar, vilka baseras på uttag senare under året.

Sammanfattning

Import

Jordbruksvaror och livsmedel

Sverige importerade jordbruksvaror och livsmedel för omkring 95 miljarder kr. under 2010. Värdet i löpande priser ökade därmed med 3 % sedan föregående år. Totalt ökade värdet av den totala importen med 17 % 2010 jämfört med föregående år. Av den totala importen utgjorde jordbruksvaror och livsmedel 9 % år 2010 (**tabell 16.1**).

Importen av jordbruksvaror och livsmedel kom under 2010 till 59 % från övriga EU-länder. De viktigaste avsändningsländerna i den svenska importen av jordbruksvaror och livsmedel under 2010 var Norge, Danmark, Nederländerna och Tyskland (**tabell 16.1 och 16.6**).

Till betydande del består importen av produkter som antingen inte produceras alls i Sverige eller som Sverige har liten produktion av. Sålunda var produktgruppen frukt och köksväxter den värdemässigt näst största under 2010 då den representerade 17 % av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel. Fisk, kräft- och blötdjur stod för den största produktgruppen och motsvarade 25 % av importen. Kött och köttvaror samt drycker svarade för 10 respektive 9 %.

Förändringarna för olika varugrupper visar

på både ökning och minskningar jämfört med 2009. Importen av oljeväxtfrön ökade med 27 % och kaffe m.m. samt fisk, kräft- och blötdjur med 19 % sedan 2009. Importen har däremot minskat av levande djur samt djurfoder med 47 respektive 11 %. Jämfört med 2005 har nästan en fördubbling av importvärdet skett för fisk, kräft- och blötdjur samt oljor och fetter. Däremot har värdet på importen av tobak och tobaksvaror som enda produktgrupp minskat något sedan 2005 (**tabell 16.2 och 16.6**).

Levande djur

Den svenska importen av husdjur har värdemässigt liten omfattning (34 milj. kr år 2010). Importen bestod till allra största delen, 95 %, av fjäderfä. Det totala importvärdet för husdjur ökade med 24 % mellan 2009 och 2010 (**tabell 16.4**).

Förädlade livsmedel

Av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel utgjorde förädlade livsmedel 59 %. De värdemässigt största produktgrupperna i denna import var beredda produkter av kött, vilt och fågel, beredda fisk- och skaldjursprodukter samt drycker. Importen av förädlade livsmedel minskade med omkring 1 % jämfört med 2009 (**tabell 16.5**).

Export

Jordbruksvaror och livsmedel

Under 2010 exporterade Sverige jordbruksvaror och livsmedel för knappt 54 miljarder kr, vilket innebar att exportvärdet i löpande priser ökade med 9 % sedan föregående år.

Jordbruksvaror och livsmedel utgjorde år 2010 knappt 5 % av den totala varuexporten. Andelen har legat på 4–5 % de senaste fem åren.

Exporten till länder inom EU uppgick till 61 %. EU-ländernas andel har varit ungefär densamma sedan 1995, första året för Sveriges medlemskap i unionen. Åren närmast före EU-inträdet var EU-ländernas andel i exporten mellan 40 och 50 % (**tabell 16.1**).

De viktigaste exportmarknaderna bland EU-länderna var Danmark, Finland, Frankrike, Tyskland, samt Polen. Dessa länder tog tillsammans emot 46 % av Sveriges export av jordbruksvaror och livsmedel. De mest betydande produktgrupperna i exporten var fisk, kraft- o. blötdjur m.m. (36 %) samt drycker (12 %).

De i särklass viktigaste landsmarknaderna utanför EU var Norge och USA. Tillsammans tog dessa länder emot 17 % av den svenska exporten av jordbruksvaror och livsmedel. Tre fjärdedelar av exporten till USA utgjordes av drycker (**tabell 16.7**).

Levande djur

Exporten av husdjur uppgick år 2010 till ca 85 milj. kr, i stort sett ingen förändring sedan 2009. Husdjursexporten utgörs till 57 % av fjäderfå och till 36 % av svin. Värdet av exporten av nötkreatur har minskat med 43 %, sedan 2009 (**tabell 16.4**).

Förädlade livsmedel

Exporten av förädlade livsmedel har i värde-termer ökat med knappt 4 % sedan 2009. Drycker är den livsmedelsgrupp som stod för den värdemässigt största andelen av exporten av förädlade livsmedel, en femtedel. Vodkan representerade år 2010 13 % av den totala exporten av förädlade livsmedel. Export av beredda fisk- och skaldjursprodukter motsvarar

17 % av värdet av exporten av förädlade livsmedel (**tabell 16.5**).

Om statistiken

Allmänt

Underlaget till utrikeshandelsstatistiken var fram t.o.m. 1994 i sin helhet de uppgifter, som företagen lämnade till Tullverket om import och export av varor. Uppgifterna lagrades fortlöpande inom Tulldatasystemet, ur vilket SCB vid givna tidpunkter kunde göra uttag för framställning av statistik. Fr.o.m. 1995, då Sverige blev medlem i EU, tillämpas ett nytt system för utrikeshandelsstatistiken, det s.k. Intrastatsystemet (se nedan).

Statistiken avser bl.a. varukod, nettovikt, värde och ursprungs- respektive bestämmelse-land. Statistikens utformning och innehåll är sedan länge uppbyggda av internationella rekommendationer för att ge internationell handelsstatistik, som är jämförbar mellan länder.

Tidsmässig jämförbarhet

Genom Sveriges inträde i EU ändrades på ett genomgripande sätt förutsättningarna för utrikeshandelsstatistiken. Från år 1995 inhämtas för EU-länderna uppgifter på blankett direkt från exportörer och importörer (det s.k. Intrastatsystemet). Samtidigt med denna ändring måste inskränkningar göras i det bestånd av företag som lämnar statistikuppgifter. Mindre företag, vars varuhandel med EU understiger fastställda belopp, behöver sålunda inte lämna uppgifter. Uppgiftsskyldigheten för införsel gäller för företag som mottagit varor från EU till ett löpande 12-månadersvärde motsvarande minst 4 500 000 kr. Om ett företag har levererat varor till EU till ett löpande 12-månadersvärde motsvarande minst 4 500 000 kr, blir företaget uppgiftsskyldigt för utförsel. Vidare uppträder bortfall av uppgiftslämnare, vilket betyder att särskild bortfallskorrigerings måste göras. Sådan korrigerings, som även innefattar korrigerings för att de minsta företagen inte ingår, är enbart möjlig på viss aggregerad nivå, dvs. den kan inte göras för enskilda varor och länder.

En annan konsekvens av EU-medlemskapet är att uppgiften om ursprungsland för importen påverkats. För den del av importen, som fr.o.m. 1995 införs från ett annat EU-land, finns endast uppgift om avsändande medlemsland. Det här betyder att Sveriges import från EU inte kan redovisas efter om varan har sitt ursprung inom eller utom EU. För import från land utanför EU, som slutligt tullbehandlats i Sverige, finns liksom tidigare uppgift om ursprungsland för varan. Importens fördelning på länder kan alltså inte jämföras bakåt till tiden före EU-medlemskapet. Uppgiften om varuexporten per land är däremot, i det här avseendet, oförändrad jämfört med tidigare.

Sedan 1988 har i den svenska statistiken skett gruppering på varor enligt den internationellt överenskomna varunomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). Genom EU-medlemskapet följer Sverige från 1995 det inom EU tillämpade KN-systemet (Kombinerade Nomenklaturen). Detta system bygger på HS men saknar den i Sverige använda sjunde HS-siffran. Även varuredovisningen påverkas således av EU-medlemskapet.

Varje år sker av olika anledningar revideringar av tulltaxan, dvs. av KN-systemet, på det sättet att en vara som år *t* redovisats under kod *a* redovisas år *t*+1 under kod *b*. Som regel sker dessa revideringar på 8-siffrig KN-nivå vilket betyder att varor som redovisas på 4- eller 6-siffernivå inte påverkas. I de fall en varugrupp i respektive tabell omfattat specifieringar på koder som ändrats, har målsättningen varit att, för att få tidsmässig jämförbarhet, hålla samman grupperna så att samma vara i tidsserierna inte återfinns i olika varugrupper under perioden. Utgångspunkten för grupperingen har alltid varit grupptillhörigheten det senaste året.

I utrikeshandelsstatistiken sker också gruppering av varor enligt SITC (Standard International Trade Classification), en varuklassificering utarbetad av FN. I SITC-redovisningen på tvåsiffernivå (**tabell 16.1**) har korrigering för bortfall m.m. gjorts för att ge jämförbarhet med statistiken för tidigare år. I bilaga 5 lämnas

mer detaljerad information om de olika varuindelningssystemen.

Värdeuppgifterna avser löpande priser i svenska kronor. Importvärdet hänför sig till det värde till vilket godset är köpt (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller cif importhamn. Exportvärdet anges fob, dvs. till det värde till vilket godset är köpt av importören (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller fob utförselhamn.

Det bör understrykas att övergången till uppgiftsinsamling enligt Intrastat lett till ökad osäkerhet i utrikeshandelsstatistiken. Främst sammanhänger detta med att insamlade uppgifter inte avser den totala importen respektive exporten av varor. Det bör också nämnas att 2010 års statistik, som redovisas i detta kapitel, är preliminär.

Beträffande sambandet mellan insamlade värden i tabellerna **16.2–16.7** och totala värden i **tabell 16.1** hänvisas till faktarutan och tabblån på sid. **272**.

Eftersom bortfallet i statistiken enbart hänför sig till handeln med länder inom EU blir uppgifterna för EU-länderna i **tabellerna 16.6** och **16.7** något underskattade.

Förädlade livsmedel

Med förädlade livsmedel i **tabell 16.5** avses livsmedel som kräver ingen eller endast liten ytterligare förädling före försäljning till konsument eller storhushåll. Avgränsningen av varuområdet är baserad i stora delar på den definition som utformats av *Food from Sweden*. *Food from Sweden* är en styrgrupp i vilken ingår representanter för staten, Exportrådet, LRF och livsmedelsindustrin. Styrgruppens uppgift är att med hjälp av statlig finansiering främja svensk export av livsmedel. Jordbruksverket har för styrgruppens räkning vissa år producerat statistik över exporten av förädlade livsmedel enligt den avgränsning av varuområdet som skett i tabellen.

Annan publicering

Utrikeshandelsstatistiken publiceras i Statistikdatabasen (SSD) som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Redovisningen består till

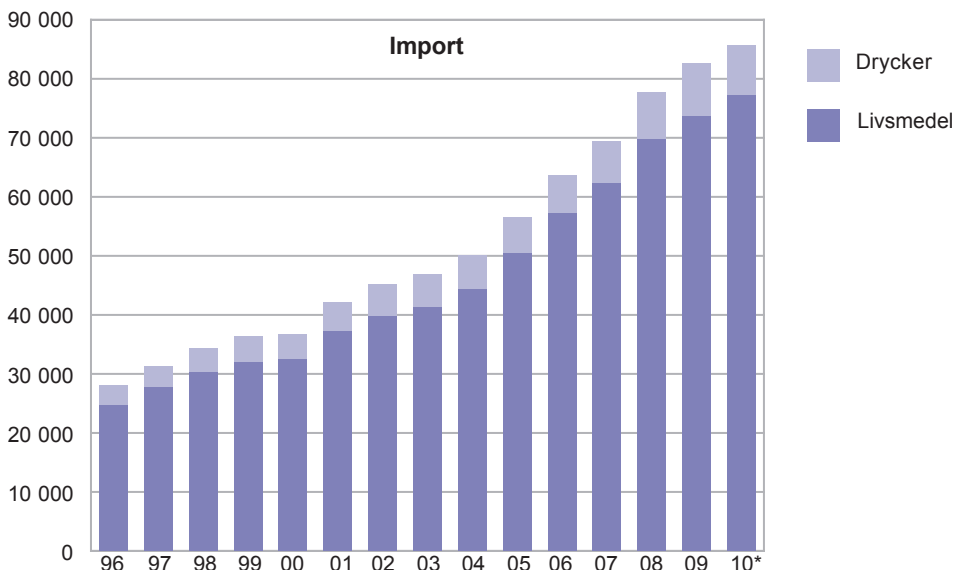
största delen av insamlade värden, dvs. utan korrigerings för svarsbortfall och för att de minsta företagen inte är representerade i statistiken.

SCB sammanställer i serien Statistiska meddelanden serie HA såväl insamlade som för svarsbortfall m.m. korrigerade uppgifter för utrikeshandeln, senast i HA 22 SM 1101 "Utrikeshandel, export och import av varor. Januari–december 2010, i löpande priser". Bortfallskorrigerings görs dock bara för varugrupper på 2-siffrig SITC-nivå och ej för olika länder.

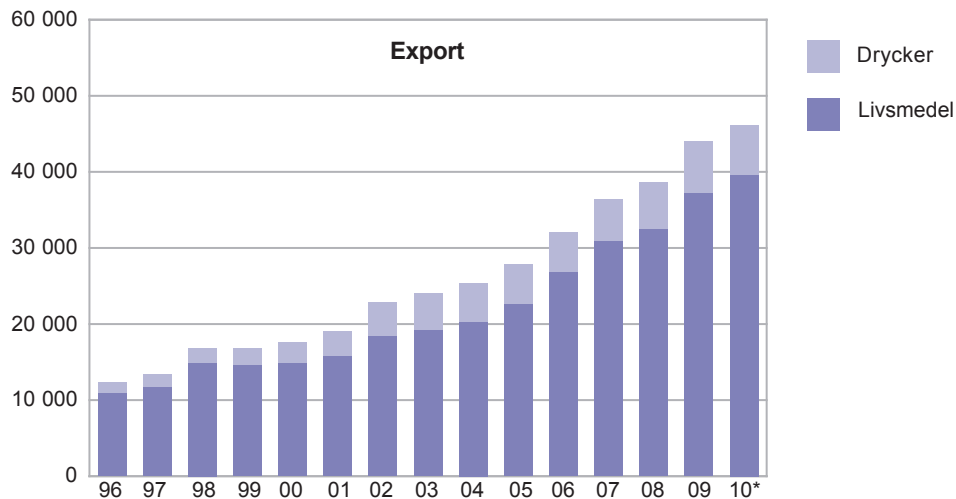
Jordbruksverket sammanställer varje år en särskild publikation över utrikeshandeln med jordbruksvaror och livsmedel, senast i "Sveriges utrikeshandel med jordbruksvaror och livsmedel 2007–2009", Rapport 2010:31. Uppgifterna i detta kapitel följer, vad gäller varuavgränsning m.m., mönstret i denna publicering.

Figur 16A**Import och export av livsmedel och drycker 1996–2010, milj. kr***Imports and exports of foodstuffs and beverages*

Milj. kr

Milj. kr

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Uppgifterna i tabell 16.1 baseras på *totala värden*, dvs. korrigering har skett för bortfall av uppgiftslämnare och för att de minsta företagen ej lämnar uppgifter till statistiken. Övriga tabeller visar *insamlade värden* dvs. någon korrigering enligt ovan har ej skett. Det här betyder att lägre värden redovisas för olika varugrupper och totalt i dessa tabeller än i tabell 16.1. I sammanställningen nedan visas med hur mycket insamlade värden i tabellerna 16.2–16.7 i *genomsnitt* skulle behöva räknas upp för att kompensera för bortfallet och förbättra jämförbarheten mellan år.

Korrigeringsfaktorer för att kompensera för bortfallet i insamlade värden. Faktorerna är enbart beräknade på uppgifter som redovisats i kronor och är bara direkt tillämpliga på 2-siffernivån i SITC

SITC	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Import						
00 Levande djur	1,09	1,14	1,15	1,11	1,03	1,54
01 Kött och köttvaror	1,03	1,03	1,03	1,04	1,04	1,05
02 Mejeriprodukter och ägg	1,02	1,02	1,02	1,02	1,06	1,02
03 Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	1,01	1,01	1,01	1,01	1,02	1,01
04 Spannmål o. varor därav	1,02	1,03	1,03	1,03	1,03	1,03
05 Frukt och köksväxter	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02
06 Socker, sockervaror m.m.	1,05	1,05	1,03	1,03	1,03	1,03
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	1,02	1,03	1,03	1,07	1,08	1,02
08 Djurfoder	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02
09 Diverse livsmedelsprodukter	1,02	1,02	1,03	1,04	1,04	1,04
11 Drycker	1,02	1,02	1,02	1,01	1,03	1,02
12 Tobak o. tobaksvaror	1,00	1,01	1,01	1,01	1,05	1,03
22 Oljevåxtfrön o. oljehaltiga nötter	1,05	1,03	1,02	1,01	1,01	1,01
4 Oljor och fetter	1,20	1,19	1,01	1,01	1,02	1,01
Summa import	1,03	1,03	1,02	1,02	1,03	1,02
Export						
00 Levande djur	1,33	1,21	1,15	1,06	1,14	1,21
01 Kött och köttvaror	1,04	1,08	1,06	1,09	1,04	1,11
02 Mejeriprodukter och ägg	1,04	1,01	1,01	1,01	1,01	1,02
03 Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	1,01	1,01	1,01	1,01	1,01	1,01
04 Spannmål o. varor därav	1,02	1,02	1,03	1,02	1,02	1,02
05 Frukt och köksväxter	1,04	1,10	1,09	1,04	1,10	1,05
06 Socker, sockervaror m.m.	1,02	1,03	1,04	1,06	1,02	1,02
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	1,01	1,01	1,02	1,02	1,01	1,01
08 Djurfoder	1,01	1,06	1,08	1,05	1,06	1,04
09 Diverse livsmedelsprodukter	1,01	1,01	1,01	1,02	1,02	1,03
11 Drycker	1,02	1,01	1,01	1,02	1,02	1,00
12 Tobak o. tobaksvaror	1,00	1,01	1,05	1,03	1,05	1,03
22 Oljevåxtfrön o. oljehaltiga nötter	1,02	1,15	1,01	1,01	1,03	1,02
4 Oljor och fetter	1,71	1,64	1,00	1,00	1,01	1,01
Summa export	1,04	1,04	1,02	1,02	1,02	1,02

Tabell 16.1**Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2005–2010, milj. kr.****Varugruppering enligt SITC***Imports and exports of agricultural products and foodstuffs. Specification according to SITC*

SITC	2005	2006	2007	2008	2009	2010*
Import						
00 Levande djur ¹	133	217	213	342	386	304
01 Kött och köttvaror	6 807	7 631	8 298	9 748	9 750	9 842
02 Mejeriprodukter och ägg	3 786	4 470	4 940	6 245	7 010	7 046
03 Fisk, kraft- o. blötdjur m.m.	12 023	14 916	16 792	17 783	19 991	23 487
04 Spannmål o. varor därav	3 604	3 724	4 125	4 795	4 838	4 501
05 Fukt och köksväxter	13 499	14 996	15 699	16 708	16 790	16 533
06 Socker, sockervaror m.m.	1 789	1 851	1 876	2 126	2 299	2 179
07 Kaffe, te, kakao m.m.	4 929	5 055	5 502	6 411	6 802	7 687
08 Djurfoder	2 030	2 165	2 250	3 064	3 429	3 055
09 Diverse livsmedel	4 133	4 718	5 071	5 977	6 371	6 040
11 Drycker	6 027	6 316	7 078	7 917	8 845	8 329
12 Tobak och tobaksvaror	1 273	1 261	1 162	1 192	1 333	1 287
22 Oljeväxtfrön, oljehaltiga nötter	384	433	557	772	538	682
4 Oljor och fetter	2 375	3 476	3 182	4 506	4 010	3 896
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	62 791	71 229	76 744	87 586	92 394	94 867
Därav EU-länder, %	66,7	64,4	64,4	64,3	62,3	59,2
All varuimport	833 757	939 730	1 034 450	1 097 903	912 927	1 066 359
Därav EU-länder, %	63,9	62,6	63,8	61,1	59,6	58,5
Export						
00 Levande djur ¹	217	181	177	225	186	167
01 Kött och köttvaror	1 500	1 595	1 837	2 353	1 935	2 060
02 Mejeriprodukter och ägg	2 522	2 619	3 038	3 520	3 136	3 591
03 Fisk, kraft- o. blötdjur m.m.	8 752	11 442	11 040	12 283	15 393	19 069
04 Spannmål o. varor därav	4 160	4 489	5 492	6 620	5 887	6 089
05 Fukt och köksväxter	2 071	2 404	2 451	2 464	2 811	2 830
06 Socker, sockervaror m.m.	838	1 113	886	1 328	1 413	1 244
07 Kaffe, te, kakao m.m.	2 572	2 673	2 850	3 043	3 300	3 526
08 Djurfoder	367	398	525	755	1 027	1 195
09 Diverse livsmedel	4 489	4 528	4 989	5 679	5 684	5 646
11 Drycker	5 236	5 503	6 087	6 805	6 527	6 263
12 Tobak och tobaksvaror	272	321	330	446	528	567
22 Oljeväxtfrön, oljehaltiga nötter	54	116	77	83	121	192
4 Oljor och fetter	1 556	1 455	1 200	1 614	1 595	1 383
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	34 606	38 838	40 978	47 218	49 543	53 821
Därav EU-länder, %	59,1	61,5	62,2	60,0	61,7	61,1
All varuexport	977 280	1 089 095	1 139 674	1 194 411	996 488	1 136 107
Därav EU-länder, %	52,9	53,5	54,1	53,3	52,1	50,6

1) Inklusive andra djur än husdjur inom jordbruket.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2**Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2005–2010, milj. kr, insamlade värden¹***Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data*

SITC	Import	2005	2006	2007	2008	2009	2010*2
00	Levande djur	122	191	186	309	374	197
01	Kött och köttvaror	6 624	7 426	8 091	9 391	9 418	9 393
	Nötkött	2 056	2 256	2 407	2 784	2 694	2 683
	Griskött	1 958	2 253	2 531	2 811	2 923	2 902
	Får-, lamm- o. getkött	245	288	271	319	353	343
	Fjäderfäkött	952	1 054	1 052	1 299	1 302	1 267
	Övrigt kött inkl. vilt	114	150	194	225	175	181
	Beredda köttprodukter	1 299	1 424	1 636	1 952	1 970	2 019
02	Mejeriprodukter och ägg	3 730	4 380	4 865	6 140	6 603	6 882
	Mjolk, grädde, yoghurt m.m.	976	1 149	1 289	1 636	1 889	2 131
	Smör o. andra smörfettsprodukter	153	211	205	231	258	407
	Glassvaror	425	550	594	669	693	571
	Ost och ostmassa	2 040	2 296	2 550	3 345	3 476	3 504
	Ägg och äggalbuminer	136	175	226	258	287	269
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	11 869	14 759	16 601	17 574	19 613	23 302
	Fisk, kräft- o. blötdjur	10 200	13 013	14 640	15 495	17 425	21 013
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	1 669	1 747	1 960	2 079	2 188	2 289
04	Spannmål o. varor därav	3 533	3 623	4 023	4 672	4 690	4 379
	Spannmål (exkl. ris)	234	260	424	536	410	474
	Mjöl, gryn, malt m.m.	127	147	157	221	224	203
	Ris	307	325	362	514	509	499
	Bakverk o. bröd m.m.	1 820	1 795	1 867	2 037	2 091	1 946
	Okokt pasta	310	334	379	461	484	427
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	735	762	834	902	972	829
05	Frukt och köksväxter³	13 255	14 680	15 463	16 433	16 437	16 148
	Färska o. kyllda grönsaker ³	3 317	3 706	3 935	3 799	3 726	4 108
	Frysta grönsaker	416	450	507	601	635	568
	Torkade el. tillfälligt konserverade grönsaker, samt rötter, stam- el. rotknölar	154	172	175	198	217	219
	Beredda potatisprodukter	691	686	824	817	901	775
	Övriga beredningar av grönsaker	1 034	1 233	1 277	1 570	1 741	1 564
	Färsk, kylld, torkad frukt, bär o. nötter	5 593	5 956	6 057	6 294	6 071	6 158
	Fryst frukt o. bär	333	433	445	615	721	630
	Saft, sylt o. marmelad	910	1 163	1 368	1 658	1 453	1 272
	Övriga beredningar av frukt o. bär	806	881	875	881	972	854
06	Socker, sockervaror m.m.	1 704	1 757	1 817	2 066	2 228	2 113
	Socker, melass o. honung	503	561	600	787	804	817
	Sockerkonfektyrer	1 201	1 195	1 217	1 279	1 424	1 296
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.⁴	4 824	4 919	5 335	5 966	6 311	7 510
	Kaffe o. kaffeersättningar ⁴	2 361	2 415	2 515	2 693	2 821	3 973
	Choklad o. kakaoberedningar	1 682	1 707	1 949	2 261	2 305	2 158
	Te, kakao o. kryddor	782	797	871	1 012	1 185	1 378
08	Djurfoder	1 987	2 123	2 209	2 994	3 356	2 985
09	Diverse livsmedelsprodukter	4 034	4 614	4 936	5 731	6 136	5 789
	Soppor, såser o. buljonger	1 155	1 163	1 284	1 570	1 765	1 694
	Margarin o. annat matfett	390	420	448	554	513	438
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	595	635	693	813	850	723
	Övriga livsmedel, bl a. homogeniserade	1 894	2 395	2 511	2 795	3 008	2 934
11	Drycker	5 904	6 164	6 967	7 809	8 577	8 168
	Starksprit	1 083	1 015	1 237	1 490	1 568	1 557
	Vin	3 270	3 528	4 036	4 419	4 945	4 646
	Övriga drycker med alkohol	599	620	683	797	925	855
	Drycker utan alkohol	953	1 001	1 011	1 102	1 140	1 109
12	Tobak o. tobaksvaror	1 269	1 247	1 154	1 182	1 274	1 250
22	Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	366	422	547	764	531	677
4	Oljor och fetter	1 978	2 918	3 155	4 458	3 950	3 857
	Totalt	61 200	69 223	75 349	85 488	89 497	92 650

1) Se faktaruta på sid. 272.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2 (forts.)

SITC Export	2005	2006	2007	2008	2009	2010*2
00 Levande djur	163	150	154	212	163	138
01 Kött och köttvaror	1 442	1 471	1 734	2 156	1 861	1 851
Nötkött	119	74	77	174	97	86
Griskött	573	557	591	778	522	542
Får-, lamm- o. getkött	12	10	9	8	8	9
Fjäderfäkött	154	199	236	148	116	157
Övrigt kött inkl. vilt	72	87	108	109	87	89
Beredda köttprodukter	511	543	711	939	1 031	968
02 Mejeriprodukter och ägg	2 427	2 589	2 998	3 477	3 098	3 536
Mjolk, grädde, yoghurt m.m.	890	974	1 451	1 659	1 421	1 948
Smör o. andra smörfettsprodukter	534	602	500	534	476	501
Glassvaror	326	292	303	346	399	372
Ost och ostmassa	570	621	643	810	685	553
Ägg och äggalbuminer	108	101	101	128	117	164
03 Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	8 666	11 336	10 942	12 139	15 306	18 911
Fisk, kräft- o. blötdjur	7 949	10 627	10 161	11 184	14 260	17 744
Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	717	709	781	954	1 046	1 167
04 Spannmål o. varor därav	4 062	4 413	5 328	6 520	5 769	5 971
Spannmål (exkl. ris)	1 015	1 144	1 536	2 249	1 398	1 639
Mjöl, gryn, malt m.m.	521	426	621	726	436	363
Ris	20	78	63	23	9	14
Bakverk o. bröd m.m.	2 187	2 375	2 649	2 984	3 355	3 402
Okokt pasta	21	26	32	36	37	42
Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	298	362	427	503	534	511
05 Fukt och köksväxter³	1 992	2 188	2 239	2 380	2 563	2 696
Färska o. kyllda grönsaker ³	207	270	221	262	289	285
Frysta grönsaker	260	239	247	260	304	317
Torkade el. tillfälligt konserverade grönsaker, samt rötter, stam- el. rotknölar	36	25	28	26	45	83
Beredda potatisprodukter	165	203	229	292	279	253
Övriga beredningar av grönsaker	219	248	273	267	280	344
Färsk, kyld, torkad frukt, bär o. nötter	569	553	522	510	714	615
Frost frukt o. bär	274	302	344	362	266	380
Saft, sylt o. marmelad	156	224	268	313	298	311
Övriga beredningar av frukt o. bär	105	124	109	89	89	109
06 Socker, sockervaror m.m.	822	1 080	850	1 251	1 388	1 221
Socker, melass o. honung	423	659	415	771	902	716
Sockerkonfektyrer	399	421	434	480	486	505
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	2 548	2 639	2 805	2 998	3 269	3 480
Kaffe o. kaffeersättningar	847	828	878	955	1 035	1 080
Choklad o. kakaoberedningar	1 555	1 639	1 763	1 861	1 974	2 121
Te, kakao o. kryddor	146	172	164	182	261	279
08 Djurfoder	365	377	487	718	973	1 144
09 Diverse livsmedelsprodukter	4 447	4 504	4 926	5 576	5 588	5 474
Soppor, såser o. buljonger	644	679	817	907	1 043	1 079
Margarin o. annat matfett	1 119	1 099	1 307	1 770	1 606	1 668
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	469	462	435	503	462	400
Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	2 216	2 263	2 366	2 396	2 477	2 327
11 Drycker	5 154	5 435	6 029	6 653	6 375	6 257
Starksprit	4 401	4 641	5 088	5 394	5 007	4 751
Vin	197	150	102	146	153	116
Övriga drycker med alkohol	273	375	543	737	865	938
Drycker utan alkohol	283	269	297	375	349	452
12 Tobak o. tobaksvaror	271	319	315	431	501	551
22 Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	53	101	76	82	117	189
4 Oljor och fetter	909	889	1 197	1 608	1 585	1 373
Totalt	33 320	37 488	40 080	46 200	48 556	52 792

2) Databasuttag maj 2011.

3) Varuinnehållet i KN 12.12.99 har i viss grad ändrats fr.o.m. 2007 trots oförändrat kodnummer.

4) Exkl. KN 21.01.1100 och KN 21.01.1119 "Extrakter, essenser o. koncentrat av kaffe" 2008–2009 respektive 2005–2007.

Tabell 16.3**Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 2005–2010, 1 000-tals ton, insamlade värden¹***Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data*

SITC	Import	2005	2006	2007	2008	2009	2010*2
00	Levande djur	0,4	0,8	0,7	0,7	0,6	0,4
01	Kött och köttvaror	203,6	220,0	238,5	258,0	246,0	264,5
	Nötkött	64,0	65,7	70,0	73,5	67,4	72,3
	Griskött	59,0	64,7	74,6	82,8	80,7	87,9
	Får-, lamm- o. getkött	5,7	6,5	6,3	7,1	8,0	7,0
	Fjäderfäkött	32,9	38,5	35,2	37,5	38,5	40,5
	Övrigt kött inkl. vilt	3,6	4,0	5,1	4,8	3,8	4,2
	Beredda köttprodukter	38,5	40,6	47,3	52,2	47,6	52,6
02	Mejeriprodukter och ägg	207,1	238,9	252,1	297,8	394,1	373,5
	Mjölk, grädde, yoghurt m.m.	108,1	119,2	125,9	166,4	255,9	231,6
	Smör o. andra smörfettsprodukter	5,4	7,6	7,9	7,5	9,6	12,6
	Glassvaror	24,0	32,3	31,7	29,7	29,0	27,4
	Ost och ostmassa	58,4	65,8	70,2	79,4	84,6	85,2
	Ägg och äggalbuminer	11,3	14,1	16,4	14,8	15,1	16,7
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	354,8	389,6	453,0	482,0	511,9	550,8
	Fisk, kräft- o. blötdjur	304,0	337,7	396,4	426,5	456,1	493,5
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	50,9	51,9	56,6	55,4	55,8	57,3
04	Spannmål o. varor därav	444,6	453,2	495,8	523,4	470,7	597,8
	Spannmål (exkl. ris)	171,1	151,2	195,4	226,1	179,9	285,5
	Mjöl, gryn, malt m.m.	32,1	39,6	35,5	41,7	39,5	46,5
	Ris	57,6	76,1	72,4	62,9	54,6	59,3
	Bakverk o. bröd m.m.	103,5	101,6	102,3	104,8	101,3	98,9
	Okokt pasta	44,4	47,6	48,3	42,7	46,7	46,8
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	36,0	37,1	41,8	45,2	48,7	60,8
05	Frukt och köksväxter³	1 445,9	1 521,2	1 566,5	1 631,2	1 512,9	1 560,6
	Färska o. kylta grönsaker ³	348,5	370,6	392,4	393,3	367,7	384,0
	Frysta grönsaker	51,2	53,8	58,8	67,8	62,8	63,8
	Torkade el. tillfälligt konserverade grönsaker, samt rötter, stam- el. rotknölar	10,6	12,4	12,0	14,3	14,7	16,4
	Beredda potatisprodukter	86,4	86,1	92,6	92,2	94,5	92,4
	Övriga beredningar av grönsaker	119,0	131,8	131,2	149,0	141,7	139,9
	Färsk, kylad, torkad frukt, bär o. nötter	642,7	666,7	672,5	664,4	618,9	657,9
	Fryst frukt o. bär	23,1	25,2	22,9	27,7	29,1	29,1
	Saft, sylt o. marmelad	113,6	118,8	127,2	171,6	136,0	130,8
	Övriga beredningar av frukt o. bär	50,7	55,7	57,0	51,0	47,6	46,3
06	Socker, sockervaror m.m.	156,9	158,9	165,2	189,1	165,7	192,9
	Socker, melass o. honung	102,9	105,7	106,5	133,5	112,1	142,8
	Sockerkonfektyrer	53,9	53,2	58,6	55,7	53,6	50,2
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.⁴	191,7	194,5	207,5	209,4	204,5	221,2
	Kaffe o. kaffeersättningar ⁴	116,7	121,8	122,8	119,1	116,9	131,2
	Choklad o. kakaoberedningar	49,6	47,4	57,8	62,0	59,8	56,9
	Te, kakao o. kryddor	25,3	25,3	27,0	28,3	27,8	33,1
08	Djurfoder	690,0	672,9	643,8	792,4	783,9	686,3
09	Diverse livsmedelsprodukter	206,8	214,1	223,3	239,1	245,1	252,1
	Soppor, såser o. buljonger	71,9	71,6	78,2	85,9	89,2	91,3
	Margarin o. annat matfett	42,3	40,9	40,2	42,6	39,1	36,8
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	37,9	39,6	39,8	43,2	44,8	47,5
	Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	54,7	62,0	65,1	67,4	72,1	76,5
11	Drycker	1 005,4	1 446,7	1 409,5	1 674,6	2 020,1	2 259,8
	Starksprit	23,8	21,0	24,8	31,8	30,7	30,6
	Vin	130,3	127,8	139,6	139,8	150,5	144,2
	Övriga drycker med alkohol	62,3	62,7	62,9	73,8	51,5	53,9
	Drycker utan alkohol	789,0	1 235,1	1 182,2	1 429,3	1 787,4	2 031,1
12	Tobak o. tobaksvaror	13,3	12,7	10,9	13,4	12,4	11,1
22	Oljeväxtrön o. oljehaltiga nötter	174,8	196,1	204,6	163,8	86,4	165,7
4	Oljor och fetter	409,0	571,3	481,6	498,6	516,0	498,6

1) Se faktaruta sid. 272.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.3 (forts.)

SITC	Export	2005	2006	2007	2008	2009	2010*2
00	Levande djur	3,0	2,6	3,0	3,8	3,2	3,3
01	Kött och köttvaror	67,9	89,4	100,1	106,2	97,2	115,9
	Nötkött	4,0	2,8	3,2	4,9	3,1	2,8
	Griskött	34,8	30,5	33,4	43,5	31,7	36,4
	Får-, lamm- o. getkött	0,3	0,2	0,3	0,2	0,1	0,2
	Fjäderfäkött	13,3	38,4	36,3	28,9	30,5	44,4
	Övrigt kött inkl. vilt	1,0	1,4	2,9	1,8	2,0	2,9
	Beredda köttprodukter	14,7	16,1	24,1	26,9	29,8	29,2
02	Mejeriprodukter och ägg	129,6	126,3	583,3	600,3	192,9	235,0
	Mjolk, grädde, yoghurt m.m.	68,1	61,1	523,3	542,0	136,1	179,6
	Smör o. andra smörfettsprodukter	23,9	27,2	21,3	19,2	20,3	18,2
	Glassvaror	16,7	15,8	16,3	16,2	17,0	17,6
	Ost och ostmassa	16,2	19,1	19,6	19,6	16,6	13,8
	Ägg och äggalbuminer	4,7	3,0	2,8	3,2	3,0	5,8
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	361,6	433,8	431,8	466,3	524,3	576,9
	Fisk, kräft- o. blötdjur	341,1	414,2	410,3	442,6	499,3	548,2
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	20,6	19,6	21,4	23,7	25,0	28,7
04	Spannmål o. varor därav	1 324,4	1 293,2	1 247,5	1 333,1	1 155,4	1 271,1
	Spannmål (exkl. ris)	964,8	943,6	871,7	1 002,8	895,4	1 007,6
	Mjöl, gryn, malt m.m.	244,1	204,8	224,8	191,5	115,9	110,7
	Ris	3,7	23,5	18,0	4,0	0,7	1,1
	Bakverk o. bröd m.m.	96,9	102,0	111,4	113,8	122,3	131,0
	Okokt pasta	1,1	1,5	1,9	2,0	1,7	1,8
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	13,8	17,7	19,6	19,0	19,5	18,9
05	Frukt och köksväxter³	171,4	195,6	182,2	159,2	170,1	184,8
	Färska o. kyllda grönsaker ³	20,7	37,0	29,7	19,5	20,2	18,6
	Frysda grönsaker	33,1	29,8	29,5	28,9	30,2	32,6
	Torkade el. tillfälligt konserverade grönsaker, samt rötter, stam- el. rotknölar	13,4	4,6	7,5	3,0	6,2	16,5
	Beredda potatisprodukter	10,6	12,3	11,4	12,6	9,6	10,9
	Övriga beredningar av grönsaker	11,5	14,0	14,6	13,4	13,0	15,5
	Färska, kyllda, torkad frukt, bär o. nötter	51,8	57,6	51,1	45,5	59,7	53,2
	Fryst frukt o. bär	14,0	12,9	12,9	13,8	10,9	15,1
	Saft, sylt o. marmelad	11,3	20,4	18,6	17,4	16,6	18,2
	Övriga beredningar av frukt o. bär	5,2	7,1	6,9	5,2	3,7	4,2
06	Socker, sockervaror m.m.	145,0	175,8	101,8	181,9	184,4	180,5
	Socker, melass o. honung	130,0	160,2	85,1	164,2	167,0	162,6
	Sockerkonfektyrer	15,0	15,6	16,6	17,7	17,3	17,9
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	75,9	77,5	83,9	84,5	83,8	89,0
	Kaffe o. kaffeersättningar	26,1	25,2	26,1	26,6	26,5	26,2
	Choklad o. kakaoberedningar	47,6	49,6	55,0	55,0	54,1	59,5
	Te, kakao o. kryddor	2,2	2,7	2,8	2,9	3,2	3,3
08	Djurfoder	106,5	108,7	132,1	151,2	216,1	273,0
09	Diverse livsmedelsprodukter	222,5	224,5	232,8	242,1	234,2	252,6
	Soppor, såser o. buljonger	25,8	29,4	35,9	38,1	36,9	39,4
	Margarin o. annat matfett	128,0	122,8	124,8	127,9	121,9	138,0
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	23,9	23,5	22,8	23,7	22,6	21,2
	Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	44,8	48,8	49,4	52,3	52,8	54,0
11	Drycker	154,9	165,6	188,6	224,0	222,5	249,7
	Starksprit	84,3	90,0	103,8	107,4	97,5	112,6
	Vin	6,2	4,9	2,9	3,4	4,5	3,6
	Övriga drycker med alkohol	25,5	29,2	40,6	64,2	77,5	81,6
	Drycker utan alkohol	38,9	41,4	41,4	49,0	42,9	51,9
12	Tobak o. tobaksvaror	1,4	1,4	1,6	2,0	2,2	2,2
22	Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	10,4	26,7	16,3	12,1	25,6	43,3
4	Oljor och fetter	138,7	143,0	160,4	156,8	156,0	132,6

2) Databasuttag maj 2011.

3) Varuinnehållet i KN 12.12.99 har i viss grad ändrats fr.o.m. 2007 trots oförändrat kodnummer.

4) Exkl. KN 21.01.1100 och KN 21.01.1119 "Extrakter, essenser o. koncentrat av kaffe" 2008–2009 respektive 2005–2007.

Tabell 16.4**Import och export av husdjur 2005–2010, ton, 1 000-tals kr samt antal djur, insamlade värden¹***Imports and exports of livestock, collected data*

KN-kod		2005	2006	2007	2008	2009	2010* ²
Import							
	Ton						
01.02	Nötkreatur	0	0	0	0	0	0
01.03	Svin	9	267	131	16	26	32
01.04	Får och getter	0	3	0	4	0	0
01.05	Fjäderfä	13	9	28	21	10	8
	Tkr						
01.02	Nötkreatur	0	184	0	3	4	7
01.03	Svin	361	6 097	3 411	868	1 220	1 766
01.04	Får och getter	0	23	108	79	0	0
01.05	Fjäderfä	24 447	19 809	29 500	34 612	26 449	32 543
	Summa import, tkr	24 808	26 113	33 019	35 562	27 673	34 316
	Antal djur						
01.02	Nötkreatur	0	24	0	2	1	2
01.03	Svin	118	8 706	4 277	158	219	269
01.04	Får och getter	0	70	422	328	0	0
01.05	Fjäderfä	199 951	166 305	772 368	374 484	355 826	290 210
Export							
	Ton						
01.02	Nötkreatur	920	210	689	960	400	161
01.03	Svin	1 536	1 740	1 853	2 245	2 382	2 881
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	187	231	47	53	56	56
	Tkr						
01.02	Nötkreatur	34 933	5 986	18 654	36 702	10 412	5 885
01.03	Svin	14 682	18 069	15 290	26 765	27 818	30 477
01.04	Får och getter	0	14	0	0	1	0
01.05	Fjäderfä	38 731	39 987	29 378	39 147	46 083	48 200
	Summa export, tkr	88 346	64 056	63 322	102 614	84 314	84 562
	Antal djur						
01.02	Nötkreatur	1 954	412	1 348	1 871	723	319
01.03	Svin	10 182	11 022	11 552	13 295	13 720	19 342
01.04	Får och getter	0	10	0	0	2	0
01.05	Fjäderfä	3 116 679	5 340 697	1 870 654	2 615 772	3 080 611	2 384 033

1) Se faktaruta sid. 272.

2) Databasuttag maj 2011.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.5**Import och export av förädlade livsmedel 2005–2010, milj. kr, insamlade värden¹***Imports and exports of processed foodstuffs, collected data*

Import	2005	2006	2007	2008	2009	2010*2
Beredda produkter av kött, vilt och fågel³	6 472	7 250	7 903	9 106	9 091	9 209
Styckat nötkött	2 016	2 199	2 325	2 646	2 511	2 634
Styckat griskött	1 776	2 004	2 221	2 546	2 620	2 604
Styckat får- lamm- och getkött	196	228	216	259	281	273
Styckat fjäderfakött	914	1 011	1 011	1 220	1 234	1 205
Övrigt styckat kött ³	95	127	149	173	125	134
Torkat, saltat eller rökt kött m.m.	182	259	352	317	356	350
Beredningar av kött	1 294	1 422	1 629	1 945	1 964	2 010
Mejeri- och äggprodukter	3 226	3 772	4 136	5 192	5 445	5 657
Mjök- och gräddpulver m.m., konsumentförp.	206	276	224	240	237	444
Yoghurt	351	422	495	637	659	706
Fil, gräddfil m.m.	88	71	82	78	79	80
Smör, konsumentförpackat	13	12	5	10	47	107
Ost och ostmassa	2 040	2 296	2 550	3 345	3 476	3 504
Glassvaror	425	550	594	669	693	571
Äggprodukter	104	145	186	213	253	244
Beredda fisk- och skaldjursprodukter	5 692	6 651	7 969	7 728	7 748	8 490
Fiskfiléer och fiskkött, färskt eller fryst	2 328	2 853	3 168	3 011	3 565	3 772
Torkad, saltad eller rökt fisk	1 694	2 051	2 840	2 638	1 995	2 429
Beredda sillprodukter	123	116	164	147	193	175
Övr. beredda fisk- och skaldjursprodukter	1 546	1 630	1 796	1 932	1 994	2 114
Beredningar av spannmål	2 890	2 922	3 124	3 448	3 589	3 229
Mixer och deg för beredn. av bakverk	106	113	130	160	186	157
Knäckebröd	115	133	120	133	140	124
Skorpor	27	32	31	34	35	33
Kakor och kex	312	273	278	283	302	295
Övriga bakverk, bröd, pizzor, piroger m.m.	1 366	1 357	1 438	1 586	1 615	1 494
Övr. beredningar av spannmål och mjöl	963	1 014	1 127	1 251	1 313	1 125
Beredda frukter och grönsaker	4 308	4 999	5 461	6 356	6 662	5 876
Frysta grönsaker	416	450	507	601	635	568
Beredda potatisprodukter	651	647	776	761	849	733
Andra beredningar av grönsaker	1 066	1 266	1 322	1 582	1 755	1 574
Frysta blåbär	92	153	107	152	210	180
Övr. frysta, torkade m.m. frukter och bär	369	436	494	658	734	658
Saft	748	984	1 176	1 438	1 230	1 061
Sylt och marmelad	193	218	240	287	279	252
Andra beredningar av frukt och bär (inkl. nötter)	773	844	837	876	970	850
Sockerkonfektyrer	1 197	1 191	1 206	1 271	1 416	1 289
Kaffe, te, kakao m.m.⁴	2 826	2 790	3 089	3 312	3 509	3 941
Rostat kaffe	277	263	299	324	389	448
Essenser och koncentrat av kaffe m.m. ⁴	280	243	239	38	37	370
Te samt essenser och koncentrat av te	249	273	290	327	368	309
Kakaomassa, kakaosmör och kakaopulver	339	303	312	362	411	656
Chokladprodukter och chokladpulver	1 682	1 707	1 949	2 261	2 305	2 158
Diverse livsmedel	3 477	4 006	4 296	5 040	5 378	5 086
Såser och beredningar för såser	916	902	985	1 200	1 349	1 308
Soppor och buljonger	239	262	299	370	416	386
Fast margarin	226	206	213	242	246	195
Flytande margarin och annat matfett	164	214	235	311	267	243
Välling m.m.	122	136	172	226	244	120
Övriga produkter (bl.a. smörfettsblandn.)	1 810	2 287	2 392	2 691	2 856	2 834
Drycker	5 888	6 158	6 948	7 740	8 551	8 128
Vodka	92	72	74	104	118	99
Annan starksprit	975	937	1 144	1 317	1 423	1 418
Vin	3 215	3 484	3 979	4 370	4 799	4 540
Öl och cider m.m.	599	620	683	797	925	855
Övriga drycker med alkohol	54	44	57	49	146	106
Mineralvatten, läsk m.m.	953	1 001	1 011	1 102	1 140	1 109
Oljor och fettter	1 978	2 918	3 155	4 458	3 950	3 857
Summa import av förädlade livsmedel	37 954	42 657	47 287	53 651	55 339	54 763

1) Se faktaruta på sid. 272.

2) Databasuttag maj 2011.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.5 (forts.)

Export	2005	2006	2007	2008	2009	2010*2
Beredda produkter av kött, vilt och fågel³	1 337	1 348	1 530	1 987	1 742	1 737
Styckat nötkött	91	53	46	120	63	55
Styckat griskött	494	464	377	587	441	449
Styckat får- lamm- och getkött	10	9	8	7	8	9
Styckat fjäderfäkött	126	134	135	98	92	131
Övrigt styckat kött ⁴	59	69	89	88	63	66
Torkat, saltat eller rökt kött m.m.	48	77	166	137	46	60
Beredningar av kött	509	541	708	953	1 030	966
Mejeri- och äggprodukter	1 893	2 125	2 533	2 710	2 305	2 497
Mjölk- och gräddpulver m.m., konsumentförp.	654	721	1 054	1 288	1 011	1 268
Yoghurt	21	32	56	65	62	92
Fil, gräddfil m.m.	52	59	60	55	55	64
Smör, konsumentförpackat	204	339	361	69	15	21
Ost och ostmassa	570	621	643	810	685	553
Glassvaror	326	292	303	346	399	372
Äggprodukter	65	61	56	77	78	128
Beredda fisk- och skaldjursprodukter	3 231	3 890	4 184	4 305	4 663	5 634
Fiskfiléer och fiskkött, färskt eller fryst	1 034	1 317	1 204	1 201	1 691	2 055
Torkad, saltad eller rökt fisk	1 480	1 864	2 199	2 150	1 926	2 412
Beredda sillprodukter	167	174	165	164	200	206
Övr. beredda fisk- och skaldjursprodukter	550	535	616	790	846	961
Beredningar av spannmål	2 509	2 769	3 115	3 531	3 930	3 961
Mixer och deg för beredn. av bakverk	139	190	181	189	207	187
Knäckebröd	219	214	260	354	373	376
Skorpor	213	226	233	224	240	225
Kakor och kex	396	467	549	626	636	708
Övriga bakverk, bröd, pizzor, piroger m.m.	1 358	1 468	1 606	1 780	2 105	2 093
Övr. beredningar av spannmål och mjöl	184	204	286	359	368	372
Beredda frukter och grönsaker	1 216	1 392	1 523	1 640	1 571	1 754
Frysta grönsaker	260	239	247	260	304	317
Beredda potatisprodukter	154	194	223	283	273	248
Andra beredningar av grönsaker	235	274	302	288	300	359
Frysta blåbär (ingår i övriga frysta bär)	198	215	251	222	101	205
Övr. frysta, torkade m.m. frukter och bär	90	107	106	156	178	189
Saft	87	137	164	162	141	140
Sylt och marmelad	90	108	130	182	188	190
Andra beredningar av frukt och bär (inkl. nötter)	103	119	100	87	86	106
Sockerkonfektyrer	397	421	434	480	486	504
Kaffe, te, kakao m.m.	2 461	2 554	2 710	2 876	3 072	3 272
Rostat kaffe	745	747	774	831	882	918
Essenser och koncentrat av kaffe m.m.	90	75	92	104	97	116
Te samt essenser och koncentrat av te	65	87	75	72	103	94
Kakaomassa, kakaosmör och kakaopulver	6	6	6	7	17	22
Chokladprodukter och chokladpulver	1 555	1 639	1 763	1 861	1 974	2 121
Diverse livsmedel⁵	3 987	4 025	4 480	5 376	5 336	5 316
Såser och beredningar för såser	531	572	696	768	886	910
Soppor och buljonger	112	107	122	139	157	169
Fast margarin	236	237	259	377	341	359
Flytande margarin och annat matfett ⁵	836	810	1 001	1 314	1 181	1 229
Välling m.m.	160	167	182	211	147	77
Övriga produkter (bl.a. smörfettsblandn.)	2 111	2 132	2 221	2 567	2 624	2 571
Drycker	5 154	5 435	6 029	6 643	6 351	6 210
Vodka	4 183	4 381	4 735	4 823	4 449	4 300
Annan starksprit	218	260	353	562	535	403
Vin	189	141	89	121	138	105
Öl och cider m.m.	273	375	543	737	865	938
Övriga drycker med alkohol	8	9	12	26	15	11
Mineralvatten, läsk m.m.	283	269	297	375	349	452
Oljor och fetter	909	889	1 197	1 608	1 585	1 373
Summa export av förädlade livsmedel	23 093	24 848	27 735	31 157	31 042	32 256

3) Varuinnehållet i KN 02.08.90 har i viss grad ändrats fr.o.m. 2007 trots oförändrat kodnummer.

4) Exkl. KN 21.01.1100 år 2008–2009 och KN 21.01.1119 år 2005–2007 "Extrakter, essenser o. koncentrat av kaffe".

5) Exkl. KN 15.17.9091 "Blandningar av flytande feta vegetabiliska fetter, ätbara med en mjölkfetthalt av <= 10 viktprocent" 2005–2010.

Tabell 16.6**Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste avsändningsländerna 2010, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC***Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch, collected data. Specification according to SITC*

SITC	2005	2006	2007	2008	2009	2010*2
00 Levande djur	122	191	186	309	374	197
USA	29	72	54	120	215	52
Tyskland	13	18	17	21	45	48
Storbritannien och Nordirland	19	17	24	28	18	26
Danmark	13	21	16	32	28	24
Norge	8	13	18	17	20	14
Island	15	19	20	33	24	13
01 Kött o köttvaror	6 624	7 426	8 091	9 391	9 418	9 393
Danmark	2 561	2 698	2 860	3 220	3 182	3 283
Tyskland	1 365	1 493	1 637	1 933	2 019	1 977
Irland	725	810	824	1 135	995	907
Nederländerna	373	447	552	776	745	877
Polen	102	255	271	433	541	563
Finland	173	242	254	243	328	275
02 Mjök, mejeriprodukter samt ägg	3 730	4 380	4 865	6 140	6 603	6 882
Danmark	1 254	1 624	1 741	2 300	2 570	2 617
Tyskland	690	795	866	1 107	1 047	986
Nederländerna	413	454	553	730	783	915
Finland	323	374	457	542	591	772
Frankrike	338	347	372	438	537	482
Italien	222	243	267	309	311	300
03 Fisk, kräft- o blötdjur, varor därav	11 869	14 759	16 601	17 574	19 613	23 302
Norge	8 870	11 406	12 721	13 640	15 561	19 136
Danmark	1 325	1 413	1 505	1 589	1 581	1 495
Kina	304	352	466	432	543	548
Nederländerna	219	292	290	241	227	250
Polen	29	71	110	114	120	239
Thailand	113	176	230	245	202	205
04 Spannmål o varor därav	3 533	3 623	4 023	4 672	4 690	4 379
Tyskland	687	743	824	1 116	1 108	976
Danmark	847	763	783	736	696	724
Italien	318	341	398	523	566	513
Belgien	437	491	467	472	550	505
Nederländerna	225	233	263	310	356	326
Frankrike	168	150	247	234	213	189
05 Fukt o. köksväxter	13 255	14 680	15 463	16 433	16 437	16 148
Nederländerna	3 548	4 034	4 462	4 345	4 386	4 374
Spanien	1 670	1 898	1 853	1 843	1 876	2 011
Tyskland	1 402	1 421	1 587	1 779	1 733	1 605
Danmark	827	902	1 002	1 453	1 335	1 244
Italien	941	1 077	1 152	1 243	1 167	1 140
Belgien	771	783	838	940	1 059	1 034
06 Socker, sockervaror o honung	1 704	1 757	1 817	2 066	2 228	2 113
Danmark	724	712	667	824	786	785
Tyskland	217	175	171	166	197	271
Nederländerna	171	165	229	241	279	246
Finland	101	124	186	142	169	129
Polen	50	40	49	110	135	112
Storbritannien och Nordirland	95	133	130	122	114	105
07 Kaffé, te, kakao, kryddor o varor därav	4 842	4 942	5 378	6 275	6 669	7 510
Tyskland	584	562	632	711	901	1 112
Nederländerna	561	571	622	693	790	1 041
Brasilien	756	777	747	850	802	975
Belgien	286	291	377	439	438	480
Peru	150	139	166	273	207	307
Danmark	437	438	461	476	440	300

1) Se faktaruta på sid. 272.

2) Databasuttag maj 2011.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.6 (forts.)

SITC	2005	2006	2007	2008	2009	2010*2
08 Djurfoder	1 987	2 123	2 209	2 994	3 356	2 985
Danmark	540	640	594	543	518	614
Norge	230	274	326	437	477	472
Nederländerna	302	297	319	553	512	434
Brasilien	208	172	182	440	383	398
Tyskland	278	257	240	378	449	338
Frankrike	140	156	172	212	375	203
09 Diverse livsmedel	4 034	4 614	4 955	5 800	6 162	5 828
Danmark	824	937	1 035	1 308	1 124	894
Nederländerna	539	566	578	641	805	736
Irland	522	756	702	771	782	637
Tyskland	416	436	466	552	618	607
Storbritannien och Nordirland	268	287	317	321	355	340
Norge	180	229	234	203	225	286
11 Drycker	5 904	6 164	6 948	7 740	8 551	8 128
Frankrike	719	733	868	999	1 084	1 055
Tyskland	705	739	819	918	984	962
Storbritannien och Nordirland	488	554	726	818	853	850
Italien	631	663	774	813	987	829
Danmark	745	733	760	889	828	698
Sydafrika	352	406	504	555	695	658
12 Tobak och tobaksvaror	1 269	1 247	1 154	1 182	1 274	1 250
Litauen	0	0	0	0	0	333
Danmark	364	357	327	311	377	223
Tyskland	100	197	572	475	70	202
Tjeckien	0	0	0	72	340	105
Österrike	184	118	102	147	186	98
Polen	8	20	22	9	53	92
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter o kärnor	366	422	547	764	531	677
Tyskland	159	184	299	286	146	237
Nederländerna	29	43	61	70	54	88
Danmark	31	57	73	71	75	86
Italien	3	6	5	53	54	44
Argentina	3	2	3	14	24	34
Kina	6	6	10	21	22	25
4 Animaliska o. vegetabiliska fetter	2 352	3 429	3 155	4 458	3 950	3 857
Danmark	214	380	741	1 141	913	867
Malaysia	428	781	620	833	440	627
Belgien	88	122	123	297	426	535
Norge	299	316	351	540	557	477
Tyskland	300	432	301	495	364	344
Nederländerna	519	770	532	376	328	260
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	61 592	69 756	75 392	85 796	89 855	92 650
Norge	10 280	12 962	14 301	15 553	17 468	20 980
Danmark	10 707	11 674	12 564	14 894	14 454	13 855
Nederländerna	7 564	8 468	8 700	9 261	9 664	9 935
Tyskland	7 104	7 631	8 606	10 119	9 875	9 858
Italien	2 661	2 945	3 282	3 680	3 909	3 595
Frankrike	2 477	2 658	3 004	3 520	3 737	3 309
Belgien	2 113	2 283	2 380	2 885	3 232	3 297
Spanien	2 470	2 683	2 711	2 724	2 843	2 999
Storbritannien och Nordirland	1 803	1 964	2 314	2 489	2 503	2 538
Polen	830	1 072	1 246	1 741	1 953	2 201
Finland	1 532	1 638	1 950	2 066	2 171	2 200
Irland	1 517	1 850	1 837	2 134	2 048	1 868
Brasilien	1 363	1 326	1 419	1 571	1 413	1 645
USA	955	987	985	1 115	1 293	1 120
Kina	473	547	705	729	857	861

Tabell 16.7

Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste mottagarländerna 2010, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC*Exports of agricultural products by the most important countries of destination, collected data. Specification according to SITC*

SITC	2005	2006	2007	2008	2009	2010*2
00 Levande djur	163	150	154	212	163	138
Danmark	30	30	32	59	46	39
Norge	37	47	46	45	45	37
Tyskland	16	17	17	28	28	31
Litauen	4	4	7	3	7	9
Finland	10	13	8	15	14	5
Ryssland	2	4	2	5	0	3
01 Kött o köttvaror	1 442	1 471	1 734	2 156	1 861	1 851
Finland	281	309	372	486	439	362
Danmark	283	378	339	255	297	313
Polen	3	41	129	178	174	203
Tyskland	110	118	110	145	146	147
Belgien	12	16	40	107	121	118
Storbritannien och Nordirland	153	139	132	212	136	100
02 Mjök, mejeriprodukter samt ägg	2 427	2 589	2 998	3 477	3 098	3 537
Danmark	648	679	581	591	501	686
Finland	331	310	355	485	545	520
Storbritannien och Nordirland	115	160	432	481	404	507
Oman	97	208	150	527	192	300
Tyskland	185	247	335	207	206	265
Egypten	112	75	104	129	212	167
03 Fisk, kraft- o blötdjur, varor därav	8 666	11 336	10 942	12 139	15 306	18 911
Frankrike	1 671	2 273	1 878	2 199	2 994	3 771
Polen	1 152	1 555	1 350	2 156	2 871	3 253
Portugal	807	1 040	1 520	1 493	1 483	2 006
Spanien	552	871	837	865	1 065	1 436
Storbritannien och Nordirland	753	1 062	1 055	825	1 240	1 383
Tyskland	645	714	658	740	1 100	1 180
04 Spannmål o varor därav	4 062	4 413	5 328	6 520	5 769	5 971
Norge	761	860	1 029	1 234	1 275	1 295
Tyskland	483	556	768	979	810	866
Danmark	559	672	775	1 056	914	865
Finland	390	421	476	495	623	670
Spanien	288	237	339	255	468	279
Nederländerna	69	202	146	140	223	222
05 Fukt o köksväxter	1 992	2 188	2 239	2 380	2 563	2 696
Finland	650	599	612	675	873	771
Danmark	244	382	397	389	373	379
Norge	303	410	385	384	343	372
Tyskland	158	119	125	176	192	225
Italien	177	180	177	187	229	212
Kina	74	104	97	109	26	143
06 Socker, sockervaror o honung	822	1 080	850	1 251	1 388	1 221
Danmark	258	317	295	395	325	282
Finland	124	239	169	203	339	237
Norge	175	185	188	258	207	233
Polen	1	2	5	22	248	134
Tyskland	15	29	83	120	129	82
Singapore	4	0	1	0	0	72
07 Kaffe, te, kakao, kryddor o varor därav	2 548	2 639	2 805	2 998	3 269	3 480
Danmark	577	585	642	680	829	842
Norge	465	482	471	482	548	611
Finland	314	299	311	365	348	419
USA	294	316	307	271	303	315
Tyskland	213	219	217	250	265	227
Storbritannien och Nordirland	151	186	222	214	203	202

1) Se faktaruta på sid. 272.

2) Databasuttag maj 2011.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.7 (forts.)

SITC	2005	2006	2007	2008	2009	2010*2
08 Djurfoder	365	377	487	718	973	1 144
Norge	86	102	137	227	370	416
Danmark	70	37	44	64	74	157
Tyskland	88	103	110	138	151	140
Nederländerna	7	2	2	3	74	89
Finland	27	25	28	35	72	89
Litauen	6	8	25	31	31	34
09 Diverse livsmedel	4 447	4 504	4 926	5 586	5 612	5 522
Finland	884	943	995	1 176	1 153	1 112
Norge	537	538	665	680	770	810
Danmark	549	697	662	773	724	692
Storbritannien och Nordirland	204	228	302	302	334	310
Ukraina	84	102	173	297	305	305
USA	519	385	295	338	347	290
11 Drycker	5 154	5 435	6 029	6 643	6 351	6 210
USA	2 795	2 861	2 832	2 648	2 605	2 484
Tyskland	252	289	395	501	572	581
Danmark	240	211	331	645	548	341
Norge	343	320	213	253	258	332
Irland	12	31	73	162	190	261
Finland	195	184	214	202	213	239
12 Tobak och tobaksvaror	271	319	315	431	501	551
Norge	190	250	222	301	387	415
Tyskland	0	1	6	54	50	43
Serbien	0	0	0	1	0	30
USA	1	3	3	13	8	18
Danmark	44	30	37	39	31	18
Ukraina	0	0	0	0	0	10
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter o kärnor	53	101	76	82	117	189
Danmark	17	25	11	16	15	113
Norge	7	11	24	25	18	24
Tyskland	8	2	20	6	26	17
Finland	5	3	4	6	8	14
Lettland	4	11	11	9	9	8
Belgien	5	12	2	0	35	8
4 Animaliska o. vegetabiliska fetter	1 540	1 441	1 197	1 608	1 585	1 373
Danmark	107	126	185	363	217	209
Norge	291	248	217	297	354	194
Tyskland	275	260	192	133	195	142
Nederländerna	56	47	50	78	106	141
Frankrike	65	76	36	60	90	104
Polen	138	174	107	99	93	93
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	33 951	38 040	40 080	46 200	48 556	52 792
Danmark	4 506	5 179	5 496	6 330	5 825	6 103
Norge	3 565	3 801	4 018	4 762	5 180	5 403
Finland	3 749	3 889	4 046	4 691	5 320	5 172
Frankrike	2 257	2 928	2 787	3 030	3 925	4 628
Tyskland	2 569	2 778	3 168	3 636	4 083	4 165
Polen	1 449	1 994	1 959	2 939	3 719	4 049
USA	3 973	3 783	3 636	3 498	3 484	3 331
Storbritannien och Nordirland	1 874	2 380	2 720	2 706	2 903	3 037
Spanien	1 182	1 381	1 619	1 640	1 967	2 111
Portugal	861	1 152	1 610	1 590	1 577	2 083
Italien	1 130	1 366	1 070	1 142	1 383	1 591
Nederländerna	796	1 119	1 021	1 195	1 187	1 379
Belgien	493	499	539	740	826	921
Litauen	169	227	257	423	531	919
Ryssland	648	429	570	710	572	574

17 Konsumtion av livsmedel

Kapitel 17 innehåller information om direktkonsumtionen av livsmedel, om kostens näringsinnehåll samt om livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna.

Sammanfattning

Direktkonsumtion av livsmedel

Med direktkonsumtion av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till privathushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning. Redovisning sker i kvantiteter per capita samt i miljoner kilo respektive liter. I det följande kommenteras utvecklingen av konsumtionen per person och år, främst för perioden 1990–2009.

Enligt **tabell 17.1** har konsumtionen av *bröd och konditorivaror* i kilo per person och år ökat med 49 % sedan 1990 och uppgår till 78 kg. Konsumtionen av *övriga mjölprodukter*, där bland annat pasta ingår, har också ökat 49 % till 14 kg per person under samma period. Däremot har konsumtionen av *mjöl och gryn* minskat från 22 till 18 kilo.

Konsumtionen per capita av färskt och fryst kött har ökat kraftigt (73 %) sedan 1990, framförallt av fjäderfäkött. När det gäller *charkuterivaror* utgör konsumtionen av korv och pastejor m.m. den största delen. Här har konsumtionen ökat 18 % och uppgår till 17 kilo per person.

Konsumtionen av *fisk* visar inget tydligt mönster. Resultaten anses osäkra och det är därför svårt att dra slutsatser av materialet.

Direktkonsumtionen av *mjölk och syrade produkter* har sedan 1990 minskat med 18 %. Lätt- och minimjölken har minskat sin andel till förmån för mellanmjölken samtidigt som konsumtionen av standardmjölk halverats.

Konsumtionen av *ost* har ökat med 10 %, från 16 till 18 kilo per person. Äggkonsumtionen

har varit relativt oförändrad de senaste åren, men har minskat med 13 %, från 12 till 10 kilo, sedan 1990.

Konsumtionen av *smör och margarin* har stadigt minskat, från 18 till 12 kilo, under perioden.

I fråga om *köksväxter* har konsumtionen ökat med 49 % sedan 1990. Det är framför allt konsumtionen av lök, purjolök och tomater som ökat kraftigt.

Konsumtionsmönstret vad gäller *färska frukter och bär* visar på en ökning utom för äpplen och päron.

Konsumtionen av *färsk potatis* är år 2009 på samma nivå som föregående år, 45 kilo per person. Sedan 1990 har konsumtionen minskat med 26 % (då var den 60 kilo per person).

Konsumtionen av *choklad och konfektyrvaror* har ökat, från 11 till 15 kilo per person år 2009.

Sedan 1990 har konsumtionen av *glass* minskat med 25 % till 10 liter per person.

Vad gäller drycker så har konsumtionen av *läskedrycker och mineralvatten* ökat från 60 till 98 liter år 2009, dvs. med 65 % medan konsumtionen av lättöl och öl 2,25–3,5 % minskat från 41 till 20 liter (51 %). När det gäller *alkoholhaltiga drycker* så har konsumtionen av starköl och vin ökat, medan spritdryckskonsumtionen minskat. År 2009 konsumerades 33 liter starköl, 23 liter vin samt knappt 3 liter spritdrycker per person och år.

Kostens näringsinnehåll

Sedan 1980 och fram t.o.m. 2009 har *energitillförseln* per person och dag varit i stort sett

oförändrad, dvs. ca. 12–14 MJ. (**tabell 17.2**).

Tillförseln av *protein* har ökat med 26 % sedan 1980, från 87 g per person och dag till 110 g år 2009. Våra viktigaste proteinkällor är kött och köttvaror, bröd och spannmålsprodukter samt mjölk och ost.

Fettkonsumtionen har ökat något sedan 1980-talet och år 2009 konsumerades 129 g per person och dag. År 2009 bidrog fett med närmare 36 % av energitillförseln, vilket är något mer än vad som rekommenderas. Fett erhålls främst genom konsumtion av kött och köttvaror samt matfett.

Sedan 1980 har *kolhydratintaget* ökat och det uppgick år 2009 till 373 g per person, vilket är en ökning med 9 %. Kolhydrater erhålls i första hand från bröd och spannmålsprodukter (**tabellerna 17.2–3**).

De viktigaste livsmedlen för vårt intag av A-vitamin är kött och köttvaror, matfett och köksväxter. Köksväxter, frukt och bär samt potatis och potatisprodukter svarar för den dominerande delen av vårt intag av C-vitamin medan vårt intag av järn främst tillgodoses av kött och köttvaror samt bröd och spannmålsprodukter. De viktigaste källorna för kalciumintaget är mjölk och ost. Tiamin (vitamin B1) får vi främst från bröd- och spannmålsprodukter men även kött och köttvaror är en viktig tiaminkälla. Fibrer får vi främst genom bröd och spannmålsprodukter (**tabell 17.4**).

Försäljning av livsmedel

Försäljningen av livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker ökade i fasta priser med knappt 2 % mellan 2008 och 2009 till knappt 155 miljarder kronor. Försäljningen av mineralvatten, läskedrycker samt frukt- och grönsaksjuicer har ökat med drygt 10 % medan försäljningen av frukt minskat med drygt 5 % (**tabell 17.5**).

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

Enligt nationalräkenskaperna utgjorde utgifter för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2010 12 % av hushållens totala utgifter. Alkoholhaltiga drycker svarade för 2 % av den

totala konsumtionen. Av livsmedelsutgifterna exklusive drycker var kött den största posten, 20 %. I nationalräkenskaperna räknas inte utgifter för livsmedel och drycker i restaurang och storkök till området livsmedel utan klassas som utgifter för tjänst (**tabell 17.6**).

I fast penningvärde har utgifterna för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2010 ökat med 23 % sedan 2000 motsvarande ökning av hushållens totala konsumtion var även den 23 %. De icke alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 31 % sedan 2000 medan de alkoholhaltiga dryckerna ökat med 26 %. Minskningen för starkspriten är 11 %. Index talen speglar också den kvantitetsmässiga utvecklingen av konsumtionen av livsmedel och drycker (**tabell 17.7**).

Om statistiken

Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar

Jordbruksverket (tidigare Statens jordbruksnämnd) redovisar sedan början av 1940-talet beräkningar av livsmedelskonsumtionen i landet och kostens näringsinnehåll. Beräkningarna tillkom för att man under krigsåren skulle kunna följa utvecklingen av livsmedelsförsörjningen och förändringar i näringsstandarden. Användningsområdet utökades successivt och beräkningarna ingick under flera år som en integrerad del i SCB:s nationalräkenskaper vid beräkningar av den totala konsumtionen i landet.

Fram t.o.m. redovisningsår 1999 innefattade beräkningarna av den s.k. direktkonsumtionen både konsumerade kvantiteter av livsmedel och ett till detaljhandelspris uppskattat värde av konsumtionen. Fr.o.m. redovisningsår 2000 innefattas enbart beräkningar över de konsumerade kvantiteterna.

Med *direktkonsumtion* av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till enskilda hushåll och storhushåll samt producenternas hemmaförbrukning, den s.k. naturakonsumtionen. Så långt det är möjligt sker redovisning i den form varorna når konsumenten, dvs. som

jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysade varor, färdiglagad mat etc.

Med *total konsumtion* av livsmedel avses den totala åtgången av olika råvaror för humankonsumtion. Totalkonsumtionen innefattar därför alla de råvaror och halvfabrikat som konsumeras direkt, dels de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka livsmedel av högre förädlingsgrad för direktkonsumtion.

Underlaget till Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar är främst verkets statistik över t.ex. slakt och egna undersökningar av exempelvis kvarnarnas leveranser av mjöl. Vidare används SCB:s statistik över industrins varuproduktion samt import och export. Förändringar i samband med och strax efter EU-inträdet av SCB:s statistikområden Utrikeshandelsstatistik och Industrins varuproduktion är två av anledningarna till nedläggningen av värdeberäkningen i direktkonsumtionsberäkningarna fr.o.m. år 2000.

Kostens näringsinnehåll

Beräkningarna avseende kostens näringsinnehåll baseras på uppgifter från Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar samt en vid Livsmedelsverket utvecklad livsmedelsdatabas. Denna innehåller näringsvärden för ca 1 800 livsmedel och maträtter. Näringsvärdena baseras främst på Livsmedelsverkets egna analyser.

Försäljning av livsmedel

Från och med år 2000 producerar SCB livsmedelsförsäljningsstatistik som uppfyller nationalräkenskapernas och konsumentprisindex behov.

För att samla in statistiken har datakasseregister använts för de största dagligvarublocken samt servicehandelskedjorna, vilket kompletterats med en enkätundersökning till mindre butiker. Momsregister och register över vilka företag som ingår i respektive livsmedelsblock har också använts för genomförandet av undersökningen.

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (NR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och överskådligt sätt. Produktionen redovisas indelad i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionssidan. Produktionens användning redovisas uppdelad på hushållens konsumtion, statlig och kommunal konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i NR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För hushållssektorns konsumtionsutgifter sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den Jordbruksverket använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till NR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen t.o.m. år 1999 är i första hand Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar. NR:s beräkningar skiljer sig från Jordbruksverkets genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i NR:s redovisning för livsmedel. Däremot ingår restaurangutgifter i NR:s redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika. Från och med år 2000 är NR:s källa den Livsmedelsförsäljningsstatistik som tas fram inom SCB.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of

Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex.

Annan publicering

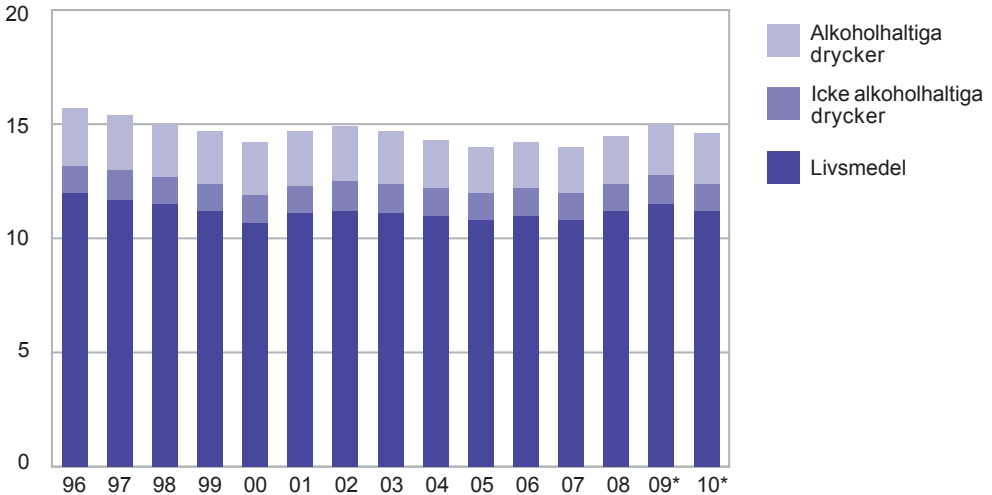
Jordbruksverket har varje år publicerat konsumtionsberäkningarna i särskilda rapporter. Den senaste redovisningen av direktkonsumtionen inklusive vissa uppgifter om kostens näringsinnehåll har lämnats i ”Konsumtionen av livsmedel och dess näringsinnehåll. Uppgifter t.o.m. år 2009”, Jordbruksverket, Statistikrapport 2011:2. Denna rapport finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Statistik, Livsmedel. I denna rapport redovisas även beräkningar av totalkonsumtionen. Delar av statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till webbplatsen.

Statistik över livsmedelsförsäljning finns på SCB:s webbplats www.scb.se.

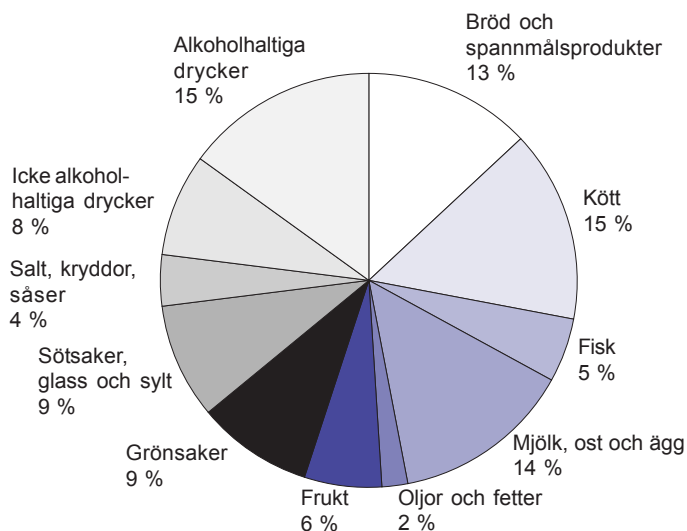
Hushållens konsumtionsutgifter enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras av SCB i Statistiska meddelanden serie NR. Nationalräkenskapssystemet redovisas enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet finns tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

Figur 17A**Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1996–2010***Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures*

Procent

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Figur 17B**Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2010* enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent***Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts*

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.1

Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2009, kilo eller liter per person

Consumption of food. Kilograms or litres per person

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2008	2009*
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8,559	8,872	9,030	9,220	9,299
Bröd och spannmålsprodukter							
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1–5	22,0	18,5	18,8	19,0	18,2
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1–3	15,3	12,1	10,4	10,1	10,1
Risgryn	kg	4	3,9	4,0	5,5	5,9	5,2
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	2,8	2,4	3,0	3,0	2,9
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7–10	9,5	12,7	14,3	14,3	14,2
Mixer m.m. av mjöl el. stärkelse, vällingpulver	kg	7–8	1,8	1,4	1,3	1,3	1,2
Makaroner, spagetti och liknande produkter	kg	9	4,3	7,1	8,7	9,0	9,4
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, pop corn	kg	10	3,3	4,2	4,4	4,0	3,5
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12–17	52,1	66,7	72,2	76,5	77,6
Knäckebröd ¹ , flatbröd ^{2,3}	kg	12	5,6	3,6	3,8	3,5	3,6
Skorpor och skorpmjöl ³	kg	13	1,0	0,6	..	..	..
Mjukt matbröd (inkl. tunnbröd) ²	kg	14	30,9	45,1	47,6	55,4	53,6
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	6,2	4,9	5,1	4,6	4,5
Bullar, vetelängder och annat mjukt kaffebröd	kg	16	3,8	6,3	4,1	4,6	4,2
Bakelser, tårter, sockerkakor o.övr. bakverk	kg	17	4,6	6,2	11,5	8,4	11,7
Kött och köttvaror							
<i>Kött, färskt och fryst</i>	kg	20–27	26,8	40,8	42,4	46,1	46,5
Hemslakt av kalv, gris och får ^{4,5}	kg	20	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4
Kalv- och nötkött, färskt och fryst ^{6,7,8}	kg	21–22	7,1	10,7	9,9	10,9	11,3
Griskött, färskt och fryst ^{7,8}	kg	23	10,3	15,1	15,2	15,3	15,6
Färskött, färskt och fryst ⁸	kg	24	0,7	0,7	0,9	1,1	1,2
Fjäderfäskött, färskt och fryst ^{8,9}	kg	25	5,4	11,8	14,1	16,6	16,0
Renkött, färskt och fryst ¹⁰	kg	26	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Kött av hare, älg och annat vilt ^{10,11}	kg	27	2,6	2,0	1,9	1,8	1,8
<i>Charkuterivaror o. konserver (inkl. innanmat)</i>	kg	29–32	21,6	22,4	22,6	23,8	23,3
Lever, njure och tunga ^{8,10}	kg	29	0,5	0,7	0,7	0,6	0,7
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ⁸	kg	30	4,6	5,6	4,5	5,1	5,0
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ⁸	kg	31	14,7	15,1	16,8	17,8	17,4
Köttkonserver (exkl. köttsoopor) ⁸	kg	32	1,8	1,0	0,7	0,3	0,2
Frysta köttprodukter och fryst färdiglagad mat innehållande kött ⁸	kg	36	5,2	8,8	17,6	12,9	12,1

1) Inklusive ströbröd framställt av knäckebröd.

2) Fr.o.m. år 1995 redovisas tunnbröd tillsammans med mjukt matbröd.

3) Fr.o.m. år 2003 redovisas skorpor och skorpmjöl tillsammans med knäckebröd och flatbröd.

4) Uppgifterna avser vara med ben.

5) Fr.o.m. år 2000 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

6) Fr.o.m. 1995 redovisas Kalv- och Nötkött tillsammans.

7) Inkl. köttinnehållet i viss färdiglagad mat.

8) Fr.o.m. år 1996 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

9) Fr.o.m. år 2005 ingår inte kasserade slaktkycklingar, dessutom har vissa ändringar gjorts i underlaget.

10) Uppgifterna baseras på ett bristfälligt material och är därför osäkra.

11) Inkl. vissa kvantiteter fryst kött.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2008	2009*
Fisk, kräftdjur och blötdjur							
Hel, styckad eller filead, färsk fisk ^{12,13}	kg	38–43	6,5	..	..	..	..
Filead fryst fisk	kg	45–48	2,7	1,9	3,1	3,7	3,8
Konserver och beredd fisk	kg	49–56	6,7	7,4	9,6	9,5	9,3
Kräftdjur och blötdjur, även konserver ¹³	kg	58–59	2,7	1,6	2,1	2,0	2,1
Mjölk							
Mjölk	liter	60–68	154,8	141,2	137,7	129,2	126,6
Direktförsäld o. hemmaförbrukad mjölk	liter	60	2,8	1,4	0,9	0,7	0,7
Lätt- och minimjmölk < 1,0 %	liter	61	36,3	23,7	24,4	20,4	19,3
Mellanmjölk m.m. 1,0 % – 2,0 %	liter	62	34,2	49,8	51,1	48,6	47,9
Standardmjölk > 2,0 %	liter	63	54,3	36,8	29,4	25,8	25,8
Syrade produkter < 1,0 %	liter	64, 66	7,0	7,1	9,7	8,3	7,3
Syrade produkter 1,0 % – 2,0 %	liter	67	1,1	4,1	4,5	5,7	5,1
Syrade produkter > 2,0 %	liter	65, 68	19,2	18,3	17,6	19,7	20,6
Grädde, ost och ägg							
Grädde	liter	70–72	8,5	9,9	9,0	9,6	10,5
Tunn grädde < 29 % ¹⁴	liter	70	1,3	2,0	2,2	2,1	2,2
Gräddfil, inkl. matyoghurt	liter	71	1,1	1,6	1,6	1,6	1,6
Tjock grädde ≥ 29 % ¹⁴	liter	72	6,2	6,3	5,2	5,9	6,8
Mjölkpulver	kg	74	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Ost	kg	75–78	16,3	16,5	17,6	17,8	18,0
Härdost	kg	75	13,1	12,6	12,8	12,6	12,6
Smältost, och ost av andra slag	kg	76–78	3,2	3,9	4,8	5,2	5,4
Ägg ¹⁰	kg	80	11,7	10,4	9,8	10,0	10,1
Matfett							
Smör och margarin	kg	82–84	18,2	14,9	11,9	11,2	11,6
Smör	kg	82	2,2	1,3	1,5	1,8	2,2
Hushållsmargarin (inkl. Bregott) exkl. lättmargarin	kg	83	11,6	8,7	5,6	5,4	5,5
Lättmargarin	kg	84	4,3	4,9	4,8	3,9	3,8
Matolja ¹⁵	kg	87	0,8	0,9	1,7	1,5	1,3
Köksväxter							
Rotfrukter	kg	89–90	9,0	9,4	9,4	10,5	10,9
Morötter	kg	89	7,4	8,0	8,0	9,0	9,1
Övriga rotfrukter	kg	90	1,5	1,4	1,4	1,5	1,7
Färska köksväxter	kg	92–99	28,9	38,8	42	42,5	43,0
Gurkor	kg	92	3,8	4,3	4,4	5,0	5,2
Lök, purjolök	kg	93–94	5,5	8,7	7,8	7,4	8,0
Blom-, vit-, röd-, bryssel- o. grönkål samt broccoli ¹⁶	kg	95–96	5,9	6,3	6,2	5,7	5,9
Sallad ¹⁶	kg	97	5,0	5,5	5,7	6,1	6,0
Tomater	kg	98	6,3	8,6	10,0	10,2	9,9
Övriga köksväxter, färska ¹⁶	kg	99	2,3	5,4	7,9	8,1	8,0
Frysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade rotfrukter o. köksväxter	kg	101–104	16,9	17,6	19,8	22,4	22,0

12) Produktion inom vattenbruket ingår här.

13) Fr.o.m. 2000 redovisas inte konsumtionen av varorna 38–44 samt 58 p.g.a. att dataunderlagen anses alltför osäkra.

14) Fr.o.m. år 2000 används fetthaltsgränsen 29 %, tidigare år gällde 27 %.

15) Uppgifter fr.o.m. år 2005 är inte helt jämförbara med tidigare år.

16) Fr.o.m. år 2005 ingår salladskål i vara 99. Åren 1995–2004 ingick salladskål i vara 96 och dess-förinnan i vara 97.

Tabell 17.1 (forts.)

	Enhet	Varukod	1990	2000	2005	2008	2009*
Fruktar och bär							
Citrusfrukter och vindruvor, färsk	kg	106–107	16,9	17,0	17,1	20,8	18,4
Mandel och nötter, färsk eller beredda	kg	108	1,5	1,2	1,9	2,6	2,7
Äpplen och päron, färsk ^{10,17}	kg	109	15,0	14,0	17,1	14,9	13,0
Körsbär, persikor, plommon o. likn. stenfrukter, bananer, meloner och övriga färsk frukter ^{10,17}	kg	110–111	21,5	27,6	26,3	26,2	24,3
Jordgubbar, hallon, sv. vinbär, blåbär, lingon o. andra bär, färsk eller fryst ^{10,17}	kg	112–113	1,7	2,2	3,0	2,9	2,7
Fruktar och bär, hela i stycken el. mosade, torkade el. konserverade	kg	114–115	6,1	4,9	5,3	5,6	4,8
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer, beredda genom kokning	kg	116	5,5	6,4	6,8	7,5	7,3
Soppor och buljonger innehåll. köksväxter, bär, frukter, fisk och kött ^{18,19}	kg	117–118	3,4	3,8	4,6	4,5	4,0
Saft och juice av köksväxter, frukter och bär, naturlig, även konc.	liter	119–120	18,9	18,5	19,2	22,0	14,9
Övriga livsmedel							
Potatis, färsk ^{10,20}	kg	122	60,4	47,1	46,5	44,5	44,7
Potatisprodukter	kg	123–127	6,8	10,4	10,6	11,4	11,3
Socker	kg	129–130	13,9	10,1	7,4	6,3	6,6
Sirap	kg	131	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Kaffe, rostat	kg	133	9,0	7,0	7,7	8,0	7,9
Te	kg	134	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4
Kaffe- och teextrakt, kakaopulver, drick-choklad o. chokladsåser	kg	135–137	1,7	2,6	2,5	2,8	3,0
Honung ¹⁰	kg	139	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	11,1	14,8	15,2	15,7	15,1
Såser inkl. majonnäs o. andra för smaksättning avsedda preparat	kg	141	5,4	9,1	12,8	15,9	18,0
Glass	liter	142–143	13,9	12,5	12,6	11,0	10,4
Kryddor inkl. senap och salt ¹⁰	kg	145–146	2,7	2,8	2,7	2,8	2,8
Alkohol fria och alkoholhaltiga drycker							
Läskedrycker och mineralvatten	liter	148–149	59,5	90,6	94,3	95,6	98,1
Läskedrycker, cider m.m. ²¹	liter	148	49,8	82,2	84,5	84,7	90,9
Mineralvatten och kolsyrat vatten, utan tillsats av socker eller aromämne	liter	149	9,7	8,3	9,8	10,9	7,3
Måldrycker	liter	151–152	41,2	30,5	22,1	20,2	20,1
Lättöl < 2,25% (inkl. svagdricka)	liter	151	12,6	7,4	5,0	4,2	3,9
Öl 2,25 – 3,5 % ^{22,23}	liter	152	28,6	23,1	17,1	16,0	16,2
Alkoholhaltiga drycker							
Starköl ²²	liter	156	19,0	25,3	28,9	32,0	32,9
Vin ²²	liter	157	12,2	16,3	19,5	21,8	23,1
Spritdrycker ²²	liter	158	4,4	2,8	2,7	2,8	2,8

17) Naturakonstruktion ingår inte.

18) Uppgifterna avser såväl torkade som färdiga soppor, varför de bör tolkas med viss försiktighet.

19) Ändrat underlag fr.o.m. år 2005 vilket gör att tidigare års siffror inte är helt jämförbara.

20) Inkl. konsumtion av skalad potatis.

21) Inkl. mineralvatten och kolsyrat vatten med tillsats av socker eller aromämne.

22) Uppgifterna avser försäljning av spritdrycker i detaljhandel och servering.

23) Beräknad uppgift. Inhemsk produktion + beräknad import/export.

Tabell 17.2**Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen¹***Nutritive values per capita and day. Means for the whole population*

	Absoluta tal					Procentuellt bidrag till energitillförseln ²				
	Energi,	Pro-	Fett,	Kolhyd-	Alko-	Pro-	Fett,	Kolhyd-	Alko-	Summa
	MJ	tein, g	g	rater, g	hol, g	tein, %	%	rater, %	hol, %	%
2009* ²	13,6	110	129	373	14,7	14,0	35,6	47,2	3,2	100
2008 ²	13,6	111	126	377	14,2	14,1	35,0	47,9	3,1	100
2005 ²	12,9	102	123	367	13,4	13,4	35,2	48,3	3,0	100
2000 ²	12,5	97	120	357	12,8	13,1	35,5	48,4	3,0	100
1995 ²	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1980	12,3	87	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100

1) Fr.o.m. 1995 beräknas energimängden med faktorerna 17,0 kJ/g för protein och kolhydrater, 37,0 kJ/g för fett och med 29,0 kJ/g för alkohol.

2) Fr.o.m. 1995 ingår ej kostfibrer i kolhydrat- och energivärdet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.3**Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2009 med fördelning på olika livsmedel***Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs*

	Energi, kJ		Protein, g		Fett, g		Kolhydrater, g	
	1980	2009*	1980	2009*	1980	2009*	1980	2009* ¹
Bröd och spannmålsprodukter	3 028	4 008	17	24	12	16	134	171
Kött och köttvaror	1 321	1 759	23	34	23	29	5	5
Fisk, kräft- och blötdjur ²	220	383	6	11	3	5	1	2
Mjök	1 129	764	17	12	11	6	25	19
Grädde och mjölkpulver	247	352	1	1	6	9	1	1
Ost	544	630	10	11	10	11	1	1
Ägg	166	138	4	3	3	2	0	0
Matfett ³	1 747	1 033	0	0	47	28	0	1
Köksväxter	205	311	2	3	1	1	9	11
Frukt och bär	692	813	1	2	1	5	36	33
Potatis och potatisprodukter	625	755	3	3	1	4	31	31
Socker och sirap	919	317	0	0	0	0	54	19
Andra livsmedel ⁴	891	1 438	3	4	8	13	32	50
Malt och läskedrycker ⁵	259	461	0	0	0	0	11	24
Totalt livsmedel	11 993	13 162	87	110	126	129	340	368
Alkoholhaltiga drycker	326	466	0	1	0	0	2	4
Totalt	12 319	13 629	87	110	126	129	342	373

1) Fr.o.m. 1995 ingår inte kostfibrer i kolhydratvärdet.

2) Inkl. konserver och andra beredningar.

3) Smör, Bregott och övrigt matfett.

4) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

5) Exkl. starköl.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.4**Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2009*, milligram***Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day*

	A-vitamin ¹	C-vitamin	Tiamin ²	Järn	Kalcium	Kost-fibrer
Bröd och spannmålsprodukter	95	1	0,8	4,4	125	12
Kött och köttvaror	641	1	0,6	5,0	34	0
Fisk, kräft- och blötdjur ³	49	0	0,1	0,7	26	0
Mjölk	87	0	0,1	0,2	404	0
Grädde och mjölkpulver	76	0	0	0	24	0
Ost	100	0	0	0,1	293	0
Ägg	57	0	0	0,4	13	0
Matfett ⁴	261	0	0	0	3	0
Köksväxter	253	54	0,1	1,1	59	4
Frukt och bär	11	36	0,1	0,9	40	4
Potatis och potatisprodukter	1	32	0,1	0,3	11	4
Socker och sirap	0	0	0	0	1	0
Andra livsmedel ⁵	28	5	0	1,5	77	2
Malt- och läskedrycker (exkl. starköl)	0	14	0	0,4	11	0
Totalt livsmedel	1 658	144	2,1	14,6	1 121	26
Alkoholhaltiga drycker	0	0	0	0,8	15	0
Totalt	1 658	144	2,1	15,3	1 136	26

1) Redovisning i RE (=retinolekvivalenter). RE=summan av färdigbildad retinol i kosten och vitamin A aktivitet från beta-karoten.

2) B1-vitamin.

3) Inkl. konserver och andra beredningar.

4) Smör, Bregott och övrigt matfett.

5) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.5**Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2009
(enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr***Turnover (incl. V.A.T.) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel (by more detailed COICOP)*

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2008	2009	2000	2008	2009
01.1.1	Bröd och övriga spannmåls- produkter	19 138	26 203	27 384	19 138	22 511	22 982
01.1.1.1	Ris	619	855	884	619	825	832
01.1.1.2	Bröd	10 997	15 003	15 773	10 997	12 752	13 110
01.1.1.3	Pastaprodukter	1 186	2 188	2 349	1 186	1 694	1 755
01.1.1.4	Bakverk	3 188	4 258	4 264	3 188	3 561	3 475
01.1.1.5	Andra spannmålsprodukter	3 148	3 900	4 113	3 148	3 680	3 810
01.1.2	Kött	19 862	31 035	32 638	19 862	26 752	27 092
01.1.2.1–	Nöt-, gris-, får-, lamm- och viltkött	8 556	12 533	13 938	8 556	9 831	10 603
01.1.2.4,							
01.1.2.7							
01.1.2.5	Torkat, saltat eller rökt kött och ätliga slaktbiprodukter (chark)	8 438	14 551	14 626	8 438	13 306	12 893
01.1.2.6	Annat konserverat eller bearbetat kött samt beredningar av kött	2 868	3 951	4 075	2 868	3 615	3 596
01.1.3	Fisk	7 352	9 931	10 456	7 352	7 774	7 882
01.1.3.1–	Fisk och skaldjur (färsk, kyld, fryst,	2 580	4 514	4 626	2 580	3 182	3 164
01.1.3.3	torkad, rökt eller saltad)						
01.1.3.4	Annan konserverad eller beredd fisk och skaldjur samt beredningar av fisk och skaldjur	4 772	5 417	5 830	4 772	4 592	4 718
01.1.4	Mjölk, ost och ägg	19 839	28 651	30 442	19 839	23 695	24 786
01.1.4.1–	Mjölk	5 135	5 889	5 948	5 135	4 715	4 658
01.1.4.3							
01.1.4.4	Yoghurt och fil	3 727	5 236	5 759	3 727	4 356	4 777
01.1.4.5–	Ost och andra mjölkprodukter	9 539	15 144	16 178	9 539	12 762	13 431
01.1.4.6							
01.1.4.7	Ägg	1 438	2 382	2 557	1 438	1 862	1 921
01.1.5	Oljor och fetter	3 662	4 587	4 698	3 662	4 020	4 096
01.1.5.1	Smör	468	741	839	468	617	699
01.1.5.2,	Margarin och annat fett	2 685	2 990	2 957	2 685	2 596	2 531
01.1.5.5							
01.1.5.3–	Matolja	509	857	902	509	807	866
01.1.5.4							

1) Fastprisberäkningar bygger på uppgifter ifrån KPI utförda på Nationalräkenskapernas varugrupsnivå. Fastprisberäkning är gjord i 2000 års priser.

Källa: SCB, Handel med varor och tjänster.

Tabell 17.5 (forts.)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2008	2009	2000	2008	2009
01.1.6	Frukt	8 157	13 411	13 423	8 157	9 532	9 012
01.1.6.1– 01.1.6.7	Frukt (färsk, kyld eller fryst)	7 300	11 171	11 053	7 300	7 697	7 307
01.1.6.8	Torkad frukt	697	1 807	2 071	697	1 480	1 490
01.1.6.9	Konserverad frukt och fruktbaserade produkter	160	432	299	160	354	215
01.1.7	Grönsaker	13 218	18 195	18 747	13 218	15 527	15 599
01.1.7.1– 01.1.7.4, 01.1.7.7	Grönsaker och potatis (färsk, kyld eller fryst)	8 852	12 506	12 272	8 852	10 116	9 722
01.1.7.5	Torkade grönsaker	96	226	252	96	204	215
01.1.7.6	Andra konserverade eller behandlade grönsaker	1 959	2 557	3 187	1 959	2 314	2 710
01.1.7.8	Potatisprodukter	2 312	2 906	3 036	2 312	2 894	2 952
01.1.8	Socker, sylt, honung, choklad och konfektyr	15 224	19 429	20 298	15 224	18 230	18 337
01.1.8.1	Socker	937	793	823	937	749	752
01.1.8.2	Sylter och marmelader	987	1 338	1 391	987	1 176	1 162
01.1.8.3– 01.1.8.6	Konfektyr, choklad och glass	13 299	17 299	18 084	13 299	16 305	16 423
01.1.9	Övriga livsmedel	5 965	8 191	8 276	5 965	7 931	7 620
01.1.9.1	Såser och smaksättningsmedel	2 338	5 045	5 092	2 338	4 978	4 718
01.1.9.2	Salt, kryddor och kryddväxter	124	170	180	124	180	184
01.1.9.3– 01.1.9.4	Jäst, dessertberedningar och soppor samt övrigt	3 503	2 976	3 004	3 503	2 773	2 718
01.2.1	Kaffe te och chokladdryck	4 501	5 053	5 544	4 501	5 424	5 467
01.2.1.1	Kaffe	3 685	4 054	4 444	3 685	4 402	4 394
01.2.1.2	Te	541	727	761	541	728	712
01.2.1.3	Kakao och chokladpulver	275	272	340	275	294	362
01.2.2	Mineralvatten, läskedrycker, frukt- och grönsaksjuicer	8 195	11 524	12 959	8 195	10 970	12 101
01.2.2.1– 01.2.2.2	Läskedrycker samt mineral- och källvatten	4 381	6 395	6 982	4 381	6 141	6 611
01.2.2.3– 01.2.2.4	Juice och saft	3 814	5 129	5 977	3 814	4 829	5 489
02.1	Alkoholhaltiga drycker	24 709	29 750	32 389	24 709	29 145	31 092
02.1.1	Spritdrycker	7 285	6 484	6 966	7 285	6 338	6 723
02.1.2	Vin inkl. cider	10 113	14 605	16 024	10 113	14 599	15 687
02.1.3	Öl	7 312	8 661	9 399	7 312	8 208	8 683
<i>Därav</i>	<i>Öl klass I och II</i>	<i>3 370</i>	<i>2 755</i>	<i>2 835</i>	<i>3 370</i>	<i>2 486</i>	<i>2 526</i>
	<i>Öl klass III</i>	<i>3 939</i>	<i>5 906</i>	<i>6 564</i>	<i>3 939</i>	<i>5 722</i>	<i>6 157</i>

Tabell 17.6**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2010 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices*

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2008	2009*	2010*
<i>Livsmedel o. icke alkoholhaltiga drycker</i>	<i>01</i>	<i>122 994</i>	<i>128 239</i>	<i>153 945</i>	<i>179 926</i>	<i>188 476</i>	<i>192 344</i>
<i>Livsmedel</i>	<i>011</i>	<i>110 193</i>	<i>114 877</i>	<i>138 831</i>	<i>162 671</i>	<i>169 444</i>	<i>173 468</i>
Bröd och spannmålsprodukter	0111	18 783	19 313	22 439	26 356	27 544	28 163
Kött	0112	20 681	21 114	28 572	32 542	34 159	34 803
Fisk	0113	6 278	7 656	8 992	10 268	10 797	11 042
Mjölk, ost och ägg	0114	19 426	20 293	23 867	28 890	30 693	31 068
Oljor och fetter	0115	3 979	3 647	3 900	4 587	4 698	4 822
Frukt	0116	7 784	8 460	11 386	14 043	13 751	14 360
Grönsaker	0117	12 347	13 494	15 476	18 232	19 088	19 584
Sötsaker, glass, sylt	0118	15 441	15 339	17 946	19 580	20 458	21 089
Salt, kryddor, såser	0119	5 474	5 561	6 253	8 173	8 256	8 537
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	<i>012</i>	<i>12 801</i>	<i>13 362</i>	<i>15 114</i>	<i>17 255</i>	<i>19 032</i>	<i>18 876</i>
Kaffe, te, choklad	0121	5 221	4 538	4 666	5 094	5 588	5 594
Läsk, juice, saft	0122	7 580	8 824	10 448	12 161	13 444	13 282
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	<i>021</i>	<i>23 327</i>	<i>24 872</i>	<i>26 326</i>	<i>29 885</i>	<i>32 556</i>	<i>33 342</i>
Sprit	0211	8 627	7 803	6 781	6 720	7 314	7 238
Vin	0212	7 399	9 543	11 729	14 098	15 527	16 238
Öl	0213	7 301	7 526	7 816	9 067	9 715	9 866
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		871 244	1 077 693	1 289 918	1 456 872	1 476 911	1 549 320

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.7**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2010 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (2000=100)***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers*

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2008	2009*	2010*
<i>Livsmedel o. icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	92,5	100,0	113,6	120,4	122,3	123,0
<i>Livsmedel</i>	011	92,8	100,0	113,0	119,6	120,8	122,1
Bröd och spannmåls- produkter	0111	95,1	100,0	112,7	117,2	119,6	121,3
Kött	0112	90,9	100,0	127,4	132,7	134,8	136,8
Fisk	0113	88,4	100,0	98,6	101,0	102,0	103,9
Mjölk, ost och ägg	0114	96,1	100,0	108,2	117,5	122,9	122,6
Oljor och fetter	0115	108,6	100,0	104,6	109,7	111,7	114,6
Frukt	0116	86,3	100,0	114,6	115,8	106,8	112,3
Grönsaker	0117	79,9	100,0	107,9	114,5	117,5	115,1
Sötsaker, glass, sylt	0118	100,8	100,0	114,4	119,7	120,4	121,0
Salt, kryddor, såser	0119	97,1	100,0	108,5	137,3	131,8	133,8
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	89,6	100,0	118,1	127,8	135,8	131,4
Kaffe, te, choklad	0121	93,9	100,0	120,0	120,2	121,0	115,4
Läsk, juice, saft	0122	87,2	100,0	117,3	131,3	142,6	138,7
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	102,9	100,0	105,8	117,1	124,9	126,3
Sprit	0211	125,0	100,0	84,9	84,3	90,5	88,8
Vin	0212	89,5	100,0	124,5	147,8	159,3	164,3
Öl	0213	96,8	100,0	104,6	113,6	118,6	118,6
Hushållens konsumtions- utgifter totalt		84,7	100,0	111,7	118,9	118,4	122,6

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

18 Livsmedelssäkerhet

Livsmedelssäkerhet är ett begrepp som får allt större uppmärksamhet. Alla delar i livsmedelskedjan har betydelse för livsmedelssäkerheten och helhetsperspektivet "från jord till bord" är viktigt. I detta kapitel redovisas uppgifter om vattenkvalitet, bekämpningsmedelsrester i vegetabilier och exempel på hur man kan visa förekomsten av bakterier (Salmonella och Campylobacter) i olika led av livsmedelskedjan, från djurfoder till antal rapporterade humana sjukdomsfall.

Sammanfattning

Allmänt

Livsmedelssäkerhet och livsmedelskvalitet är två begrepp som fått mycket uppmärksamhet bl.a. till följd av de stora livsmedelsskandalerna i Europa. EU-kommissionen lägger stor vikt vid att konsumenterna ska tillförsäkras livsmedel av hög säkerhet och har nylanserat termen "från jord till bord" som inkluderar hela livsmedelskedjan från primärproduktionen på gården till livsmedelsbutiken. Målsättningen är att garantera konsumenterna livsmedel av hög säkerhet och kvalitet.

Begreppet säkra livsmedel kan definieras med att "livsmedlen inte ska utsätta konsumenten för någon hälsorisk varken på lång eller kort sikt". Hälsorisken kan orsakas av att livsmedlet innehåller, ur riskvärderingssynpunkt, höga halter av icke önskvärda substanser och organismer. Med den definitionen är det i Sverige flera myndigheter som delar på ansvaret att sörja för livsmedlens säkerhet beroende på att olika myndigheter ansvarar för olika delar av produktionskedjan.

Tillgång på statistik

Den statistik som finns om livsmedelssäkerhet har främst tonvikt på icke önskvärda ämnen i livsmedel. Statistiken på området produceras i huvudsak av Livsmedelsverket. Uppgifterna har dock inte karaktär av reguljär statistik och

följer inte fortlöpande utvecklingen av kvaliteten hos t.ex. livsmedel eller det hygieniska tillståndet i livsmedelsbutiker och restauranger.

Undersökningsresultat

Dricksvatten

Det blir mer och mer vanligt att två eller flera kommuner bildar gemensamma kontrollmyndigheter. 290 kommuner utgjorde 2009 268 kontrollmyndigheter. Enligt Livsmedelsverkets sammanställning rapporterades resultat från totalt 4 415 anläggningar. Totalt rapporterades drygt 39 500 mikrobiologiska och drygt 29 400 kemiska prov. De mikrobiologiska var lika många som året innan, medan de kemiska var 650 färre. Under året rapporterades 47 % av kontrollmyndigheterna anläggningar med anmärkningar på dricksvattnet. Av alla dricksvattenanläggningar hade 8 % någon typ av anmärkning 2009. Av **figur 18A** och **tabell 18.1** framgår att den mest förekommande typen av anmärkning var kemiska problem av estetisk/teknisk karaktär (40 %), därefter kom mikrobiologiska anmärkningar av hälsomässig karaktär (39 %) följt av anmärkningar om hälsomässiga kemiska problem (22 %). Enligt **figur 18B** förekommer anmärkningar av mikrobiologisk hälsomässig karaktär och kemiska problem av estetisk/teknisk karaktär i större utsträckning på de större anläggningarna än på de mindre.

Under 2009 rapporterades fem dricksvattenburna sjukdomsutbrott.

Bekämpningsmedelsrester

I Livsmedelsverkets kontrollprogram för bekämpningsmedelsrester i livsmedel av vegetabiliskt ursprung uttogs 1 536 prover under 2008. Av dessa överskred 82 (5 %) gällande gränsvärden (**tabell 18.2**). Majoriteten av proverna togs på färska och frusna frukter och grönsaker. I provtagningen kom 72 % av proverna från importerade varor och 93 % av överskridanden härrörde sig från de importerade varorna.

I **figur 18C** sammanfattas resultaten av genomförda provtagningar under 2008. Endast produkter för vilka minst 10 prov har tagits ingår i redovisningen.

Diagrammet visar att det i första hand var mandariner, papaya och apelsiner som konstaterades innehålla bekämpningsmedelsrester. Andelen prov med överskridna gränsvärden var dock genomgående liten för mandariner och apelsiner. Överskridna gränsvärden noterades främst för passionsfrukt, granatäpple och rödpeppar.

Figur 18D visar att andelen överskridanden av tillåtna gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker sedan mitten av 1980-talet genomgående varit betydligt högre i importerade produkter än i inhemska.

Resthalter under gränsvärdet har minskat sedan förgående år, men ökade tidigare (**figur 18E**). Tre orsaker kan antas bidra till denna trend. Den första är att provtagningen varierar år från år. Den andra är att analysmetoderna förbättras, att man över tiden letar efter fler substanser och man förmår detektera dem i allt lägre halter. En tredje orsak är förändringar i gränsvärdesbestämmelser vilket då gränserna sänks leder till fler överskridanden. Den ökande andelen prov över gränsvärdet behöver därför inte tyda på att förekomsten av bekämpningsmedelsrester i våra livsmedel ökar utan kan bero på att man har blivit bättre på att hitta dem.

Under 2008 gjordes en jämförelse mellan olika odlingsformer, konventionell odling, integrerad produktion och ekologisk odling, i fråga om fynd av resthalter (**tabell 18.3**). Av 82

prover med halter över gränsvärdet härrörde alla från konventionellt odlade importerade varor och inget från konventionellt odlade inhemska varor. Av de konventionellt odlade varorna innehöll 56 % resthalter varav de importerade varorna stod för 92 %. Bland de varor som odlats ekologiskt återfanns inga prov med resthalter bland importerade varor eller inhemskt producerade varor. I den integrerade produktionen var andelen prov med fynd av resthalter lägre än i den konventionella odlingen.

Den riktade kontrollen omfattade 64 partier av färska frukter och grönsaker. Kontrollverksamheten 2008 resulterade i att totalt 11,5 ton av frukt och grönsaker som importerats stoppades för försäljning.

Salmonella

Vid provtagning på gårdar (**figur 18F**) upptäcktes *Salmonella* i 19 nötbosättningar, 14 fjäderfäbosättningar (slaktkyckling, kalkon och värphöns) och 3 grisbosättningar år 2009.

Även provtagningar vid slakteri, styckningsanläggningar och provtagning i kommuner visar samma nivå då mycket få fynd av *Salmonella* påträffas. *Salmonella* påvisades inte alls från de 5 320 prover av nöt, svin och fjäderfäkött tagna på styckningsanläggningar under 2009. Från landets kommuner rapporterades det in 2 896 analyser i handeln varav 1 % var positiva. År 2005 var 4 % av alla kycklingprover rapporterade från kommuner positiva avseende *Salmonella*. År 2006 och 2007 förekom inga positiva prover vad gäller fjäderfä (**tabell 18.4**).

Under 2009 var det totala antalet rapporterade fall med *Salmonella* i Sverige 3 053 personer. Av dessa hade 20 % fått smittan i Sverige (**figur 18G**). De vanligaste misstänkta smittkällorna är mat och vatten, personkontakter och djur.

Campylobacter

Under 2009 undersöktes 3 219 svenska fjäderfäfloccar för förekomst av *Campylobacter* i samband med slakt och av dessa var 386 (12 %) positiva (**tabell 18.5**). I **figur 18H** kan man se

en tendens till att andelen positiva prov för *Campylobacter* tagna på kycklinggårdar minskat varje år sedan 2000. Då låg andelen positiva prov på 16 %.

Under 2007 redovisades totalt 58 prover av olika livsmedel företrädesvis tagna i handeln. Av dessa prover var två positiva (**tabell 18.5**).

Under 2009 rapporterades totalt 7 179 fall av human *Campylobacter*smitta. Av dessa hade 38 % ådragit sig smittan i Sverige (**figur 18I**). Det totala antalet fall av smitta har minskat med 7 % sedan 2008 medan andelen som har smittats i Sverige visar en ökning med 23 % sedan 2008.

Om statistiken

Dricksvatten

Landets producenter av dricksvatten har ansvaret att tillhandahålla en produkt av hög kvalitet och för att uppnå detta sker regelbundna kontroller i enlighet med Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrift. Kvalitetskontroller görs dels i egenkontrollprogram dels av kommunens tillsynsmyndighet. Resultaten rapporteras sedan till Livsmedelsverket som sammanställer data för hela landet. Den 25 december 2003 trädde nya dricksvattenföreskrifter i kraft vilket medför svårigheter att göra jämförelser bakåt i tiden på vissa parametrar.

Bekämpningsmedelsrester

Livsmedelsverket har ett löpande kontrollprogram för bekämpningsmedelsrester i livsmedel av vegetabiliskt ursprung (färska och frusna frukter och grönsaker, processade, konserverade och torkade livsmedel av frukt och grönt, spannmål, baljväxter, oljeväxter och nötter). I vilken mängd varje varugrupp och enskild vara ska undersökas bestäms med hänsyn tagen bl.a. till konsumtionsmängd, om produkten äts med eller utan skal och kännedom från tidigare år om höga halter. Analyserna förmår detektera 300 pesticider (aktiva substanser).

I det nationella programmet ingår EU:s koordinerade program som omfattar bönor, morötter, mandariner, apelsiner, päron, potatis, spenat och ris. Totalt uttogs i 2008 års under-

sökning 380 prov och EU:s gränsvärden överskreds i 13 fall (3 %). Kommissionen sammanställer och publicerar resultaten för medlemsländerna på sin webbplats.

Resultatredovisningen har anpassats till de av EU fastställda tillåtna högsta gränsvärdena för olika pesticider (Maximum Residue Limits, EC-MRLs).

Salmonella

Sedan 1961 finns kontrollprogram för att förhindra spridning samt övervaka förekomsten av *Salmonella* i Sverige. Kontrollprogrammet övervakas av Jordbruksverket och Livsmedelsverket. Programmen kontrollerar hela livsmedelskedjan från djurfoder till slakteri (och styckning).

I foderproduktionen sker provtagningen enligt speciella regler och frekvenser beroende på vad för djurslag fodret är ämnat för. Utöver obligatoriska prover tas ofta frivilliga prover.

I ägg- och köttproducerande fjäderfäbesättningar tas prover en gång per år av veterinärer, annars av djurägarna. Skulle man upptäcka smitta spärras gården av och restriktioner införs för att hindra smittospridning. Är det en fjäderfäflock som drabbats av livas dessutom hela flocken samt att gården spärras och desinficeras. För samtliga djurslag undersöks fodret som ett led i att spåra smittokällan.

Provtagning av livsmedel sker på slakterier och styckningsanläggningar där provtagningens omfattning beror på slakteriets kapacitet och utförs av en besiktningsveterinär. På slaktkroppar tas dels prover på lymfknotor som visar om djuret bär på en infektion, dels svabbprover som vid fynd av *Salmonella* kan indikera på kontaminering vid slakt. Om *Salmonella* påvisas i ett lymfknoteprov, identifieras djuret och ursprungsgården provtas. Vid positiva prover vidtas åtgärder för att förbättra hygienrutinerna.

I handeln är det kommunerna som ansvarar för provtagningen och det tas prov av ej tillredda köttvaror såväl som beredda produkter, färdiglagad mat, ost och mejeriprodukter, glass, ägg, fisk och skaldjur.

Samtliga livsmedel där *Salmonella* påträff-

fas bedöms som otjänliga för konsumtion och destrueras alternativt skickas tillbaka till ursprungsland om det rör sig om importerade eller införda varor. Det inleds också en undersökning för att försöka spåra smittkällan och åtgärder tas för att hindra vidare spridning.

Infektion av *Salmonella* hos människor är anmälningspliktiga. Vid samtliga anmälda fall sker undersökningar för att spåra smittan samt provtagning på även personer i den insjuknades närhet.

Campylobacter

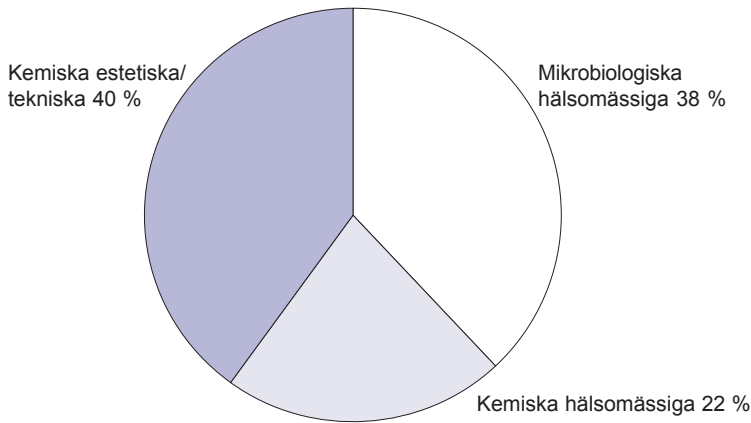
Undersökningar över förekomst av *Campylobacter* i slaktkycklingflockar har pågått sedan 1991. Programmet har ändrats 2001 och 2005. För *Campylobacter* i livsmedel finns inget officiellt kontrollprogram utan information samlas in via olika projekt som Livsmedelsverket driver tillsammans med kommuner och andra parter. *Campylobacter*smitta är den vanligaste orsaken till inhemsk mag-/tarmsjukdom och de vanligaste smittvägarna antas vara livsmedel och vatten.

Annan publicering

En fördjupning av resultaten från provtagningarna av dricksvatten och bekämpningsmedelsrester i livsmedel finns i respektive årsrapport som finns tillgängliga på Livsmedelsverkets webbplats (www.slv.se). Rapporten om dricksvatten heter "Rapportering av dricksvattenkontrollen 2009, rapport nr 11/2010". I rapporten om bekämpningsmedelsrester ("The Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food of Plant Origin; 2008") finns bl.a. uppgifter om vilka kemikalier som spårats samt ursprungsland för de importerade produkter som undersökts.

Rapporten om *Salmonella*, *Campylobacter* och andra zoonoser ("Surveillance of zoonotic and other animal disease agents in Sweden 2009") som kommer ut en gång per år finns på Statens Veterinärmedicinska Anstalts webbplats (www.sva.se)

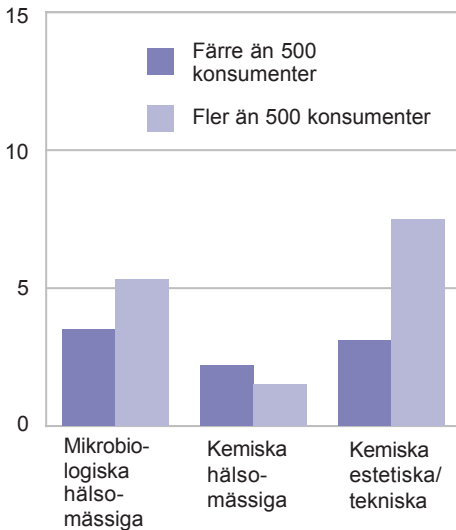
SVA, SMI (Smittskyddsinstitutet) och SLV ger ut en nationell zoonosrapport som finns på de respektive institutens webbplatser (www.sva.se, www.smi.se och www.slv.se).

Figur 18A**Frekvensen av olika anmärkningar efter provtagning på dricksvatten 2009, procent***Percentage of various remarks in drinking-water*

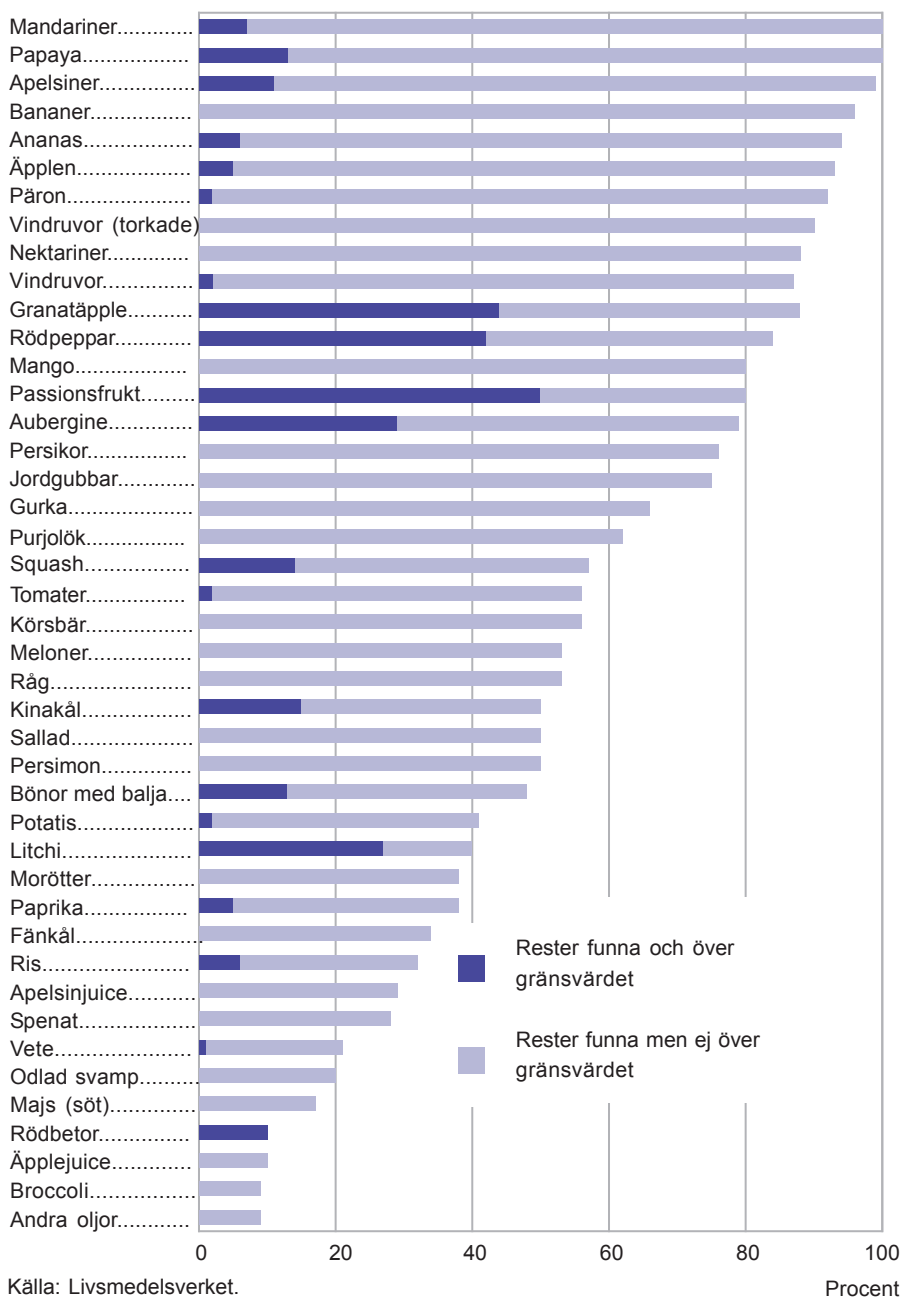
Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18B**Andel anmärkningar efter provtagning 2009 på dricksvattenanläggningar fördelade efter antal konsumenter på anläggningen, procent***Percentage of remarks at drinking-water structures distributed by numbers of consumers at the structure*

Procent

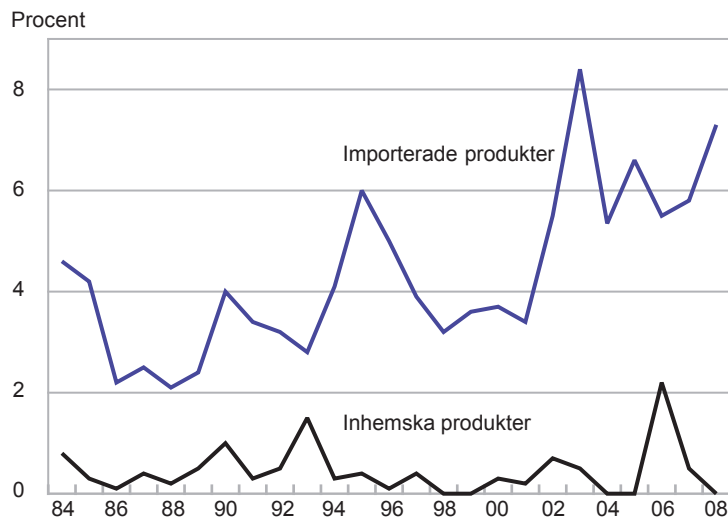
Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18C**Andel prov med förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 2008, procent***Percentage of samples with pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals*

Figur 18D

Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färsk frukt och grönsaker 1984–2008. Inhemska respektive importerade produkter, procent

Percentage of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively

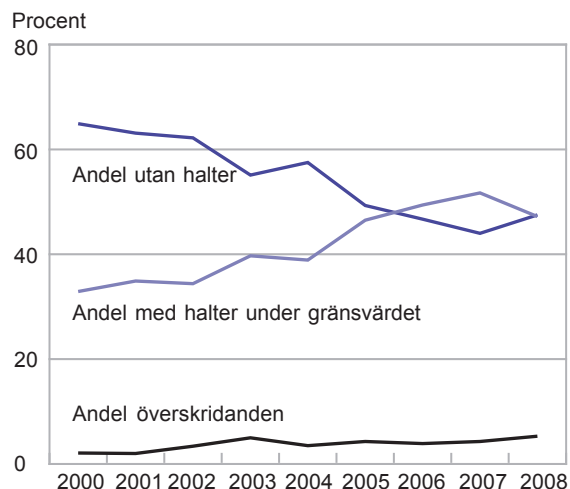

Källa: Livsmedelsverket.

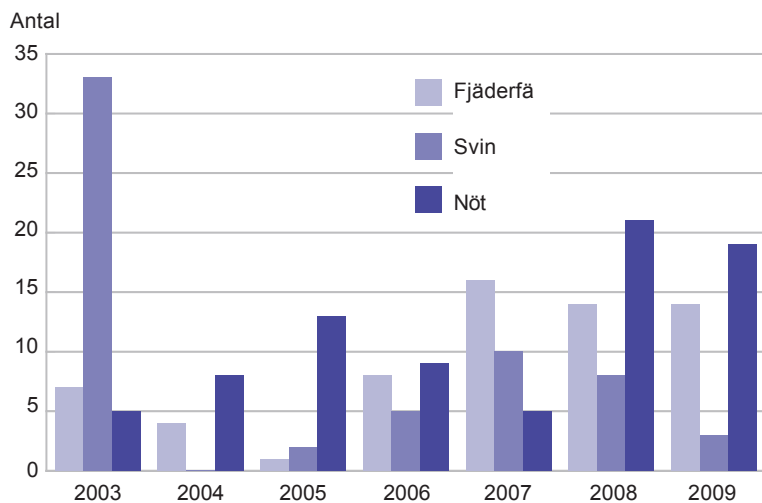
Figur 18E

Fördelning av prov med eller utan halter av bekämpningsmedelsrester i stickprovskontrollen 2000–2008, procent

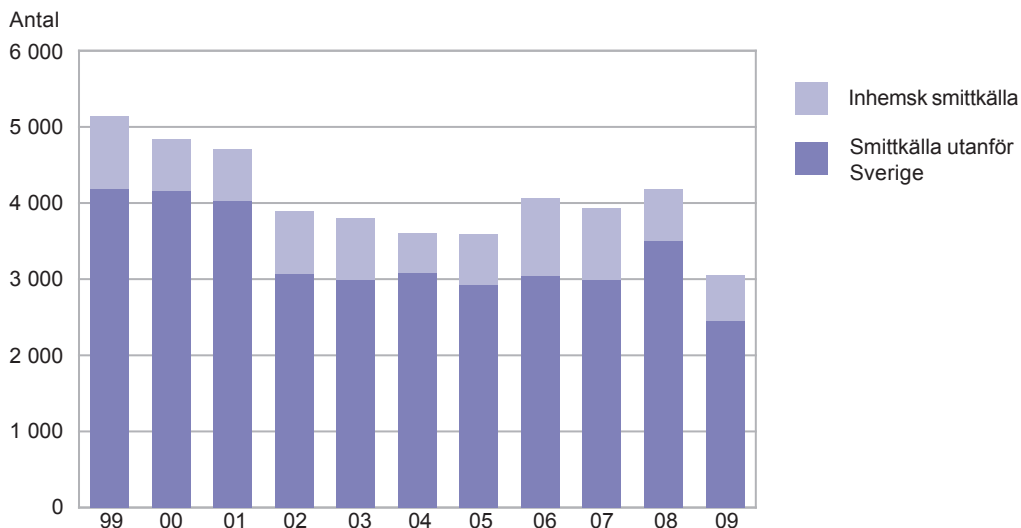
Distribution of samples with or without residues of pesticides (The Swedish Monitoring of Pesticides Residues in Food of Plant Origin)

Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18F**Antal besättningar av olika djurslag som infekterats av *Salmonella* 2003–2009***Number of herds of different kind of animals infected by *Salmonella**

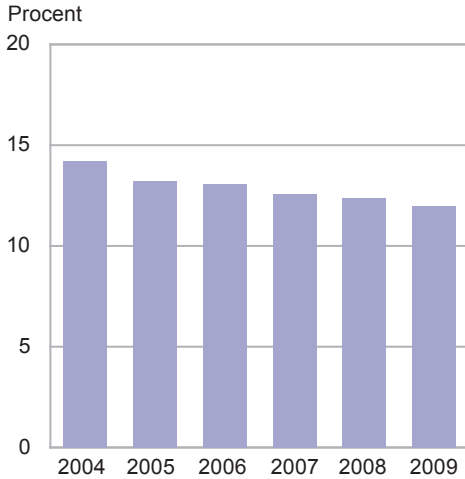
Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Figur 18G**Antal rapporterade fall av human *Salmonella*-infektion i Sverige 1999–2009***Number of reported cases of human infections of *Salmonella* in Sweden*

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Figur 18H
Andel positiva prov för
***Campylobacter* tagna på kyckling-**
gårdar 2004–2009, procent

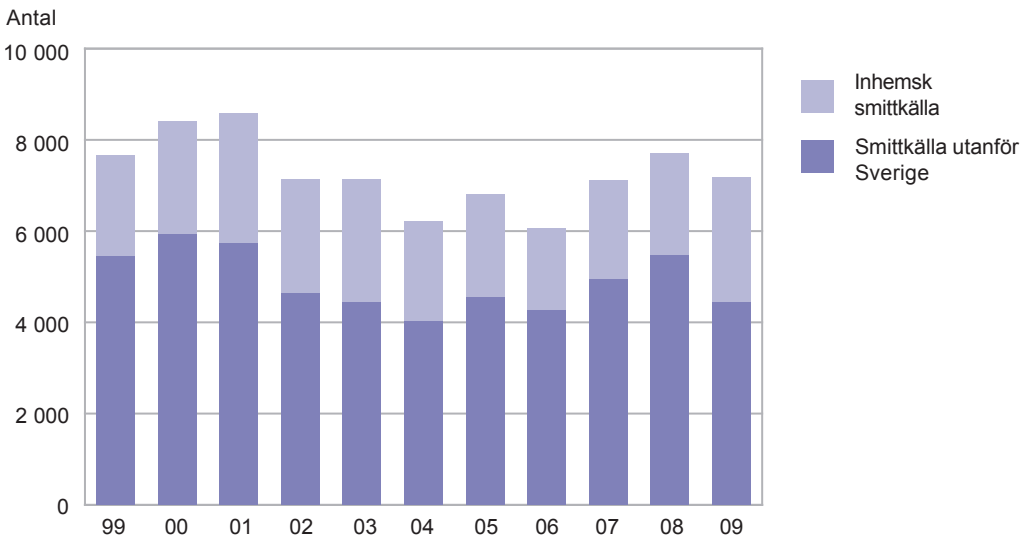
Frequency of positive samples of
Campylobacter from chickenfarms

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Figur 18I
Antal rapporterade fall av human *Campylobacter*-infektion i Sverige
1999–2009

Number of reported cases of human infection caused by Campylobacter in Sweden

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Tabell 18.1**Antal dricksvattenanläggningar med anmärkning uppdelat på typ av anmärkning 2009***Number of drinking-water structure with remarks distributed by type of remark*

Typ av anmärkning	Konsumenter per anläggning									
	<50		50–499		500–5 000		>5 000		Totalt	
	Antal anläggningar	Procent	Antal anläggningar	Procent	Antal anläggningar	Procent	Antal anläggningar	Procent	Antal anläggningar	Procent
Mikrobiologiska (hälsomässiga)	58	2,5	69	5,3	31	5,7	11	4,3	166	3,8
Kemiska (hälsomässiga)	40	1,7	41	3,1	6	1,1	6	2,4	93	2,1
Kemiska (estetiska, tekniska)	45	1,9	66	5,1	37	6,8	23	9,1	171	3,9
Antal anläggningar med anmärkning ¹	127	5,5	152	11,7	56	10,3	32	12,6	367	8,3
Antal anläggningar, totalt	2 312		1 304		545		254		4 415	

1) Samtliga anläggningar som haft anmärkning, en del anläggningar har haft flera anmärkningar.

Källa: Livsmedelsverket.

Tabell 18.2**Resultat av det svenska kontrollprogrammet för pesticidrester i livsmedel av vegetabiliskt ursprung 2000–2008***Results from the Swedish Monitoring of Pesticide Residues in Food of Plant Origin*

	2000	2004	2005	2006	2007	2008
Antal prov	3 301	2 280	2 096	1 511	1 525	1 536
Inhemskt produkter	1 100	635	561	390	432	430
Importerade produkter	2 201	1 645	1 535	1 121	1 092	1 106
Prov utan halter	2 145	1 313	1 033	706	671	729
Prov med halter	1 087	887	974	746	789	725
Prov med halter >MRL ¹	69	80	89	59	65	82
Inhemskt produkter	2	0	1	5	1	–
Importerade produkter	67	80	88	54	64	82

1) MRL=Maximum Residue Limit.

Källa: Livsmedelsverket.

Tabell 18.3**Antal prov uppdelat på förekomsten av resthalter av pesticider i frukter, grönsaker, spannmål och spannmålsprodukter från olika odlingsformer 2008***Number of samples with or without residues of pesticides in fruits, vegetables, cereals and cerealproducts distributed by type of farming*

Produktionsform	Antal prov	Inga halter	Halter<MRL ¹	Halter>MRL ¹
Ekologisk				
Inhemska produkter	13	13	–	–
Importerade produkter	22	22	–	–
Integrerad				
Inhemska produkter	105	75	30	–
Importerade produkter	4	4	–	–
Konventionell				
Inhemska produkter	312	253	59	–
Importerade produkter	1 080	362	636	82

1) MRL=Maximum Residue Limit.

Källa: Livsmedelsverket.

Tabell 18.4**Resultat av det svenska kontrollprogrammet för *Salmonella* efter provtagning i olika led i livsmedelsproduktionen under åren 2000–2009***Results for Salmonella in the Swedish Reporting and Monitoring system in different parts of the foodstuff production*

	Antal prov (Antal positiva prov)					
	2000	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Foder</i>						
Kvarnar och blandningar (HACP ¹)	8 336 (59)	8 409 (25)	8 679 (40)	8 944 (51)	8 870 (36)	9 629 (42)
Animaliskt ursprung (inkl. miljöprover)	9 004 (140)	1 939 (1)	3 085 ² (13)	2 784 ² (6)	2 571 ² (7)	2 339 (35)
Vegetabiliskt ursprung (inkl. miljöprover)	1 843 (44)	3 052 (67)	4 827 (88)	5 564 (34)	2 197 (17)	3 747 (22)
<i>Provtagning på slakteri</i>						
Nöt (slaktkroppar)	3 400 (1)	3 297 (1)	3 510 (1)	3 782 (2)	3 280 (0)	3 621 (0)
Nöt (lymfknytar)	3 411 (4)	3 297 (2)	3 518 (3)	3 853 (5)	3 320 (4)	3 652 (6)
Svin (slaktkroppar)	6 733 (1)	5 764 (3)	5 918 (0)	6 239 (5)	5 833 (1)	5 989 (0)
Svin (lymfknytar)	6 706 (13)	5 747 (8)	5 947 (10)	6 244 (21)	5 812 (15)	5 989 (8)
Fjäderfä (halsskinn)	3 882 (0)	3 643 (0)	3 369 (4)	3 907 (1)	4 640 (0)	5 260 (0)
<i>Provtagning på styckningsanläggning</i>						
Nöt och svin	4 454 (1)	4 119 (0)	3 898 (1)	3 571 (0)	3 512 (0)	3 888 (0)
Fjäderfä	1 074 (0)	1 014 (0)	1 047 (0)	1 334 (0)	1 441 (0)	1 432 (0)
<i>Rapportering från kommuner</i>						
Nöt och fläsk	2 834 (1)	1 820 (5)	771 (0)	1 238 (0)	–	1 514 (1)
Fjäderfä	374 (1)	196 (8)	74 (0)	40 (0)	–	33 (0)
Övriga djurslag	28 (0)	–	–	–	–	–
Ägg	50 (0)	34 (0)	28 (0)	13 (0)	–	18 (0)
Ost och mejeriprodukter	298 (0)	63 (3)	–	31 (0)	27 (1)	50 (0)
Fisk och skaldjursprodukter	688 (0)	379 (0)	168 (1)	140 (0)	52 (2)	79 (2)
Frukt och grönsaker	655 (0)	619 (7)	256 (1)	342 (8)	403 (1)	489 (18)
Glass och efterrätter	868 (0)	596 (0)	–	–	91 (0)	69 (0)
Preparerad mat, övrigt	3 744 (1)	4 008 (0)	1 774 (1)	–	568 (1)	644 (0)
<i>Summa butik</i>	9 539 (3)	7 715 ³ (23)	3 071 ⁴ (3)	1 804 ⁵ (8)	1 141 ⁶ (5)	2 896 (21)

1) Hazard Analysis of Critical Control Points.

2) Benmjöl och grevar.

3) Exklusive Övriga djurslag.

4) Exklusive Övriga djurslag, Ost och mejeriprodukter och Glass och efterrätter.

5) Exklusive Övriga djurslag, Glass och efterrätter och Preparerad mat, övrigt.

6) Exklusive Nöt och fläsk, Fjäderfä, Övriga djurslag och Ägg.

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Tabell 18.5**Resultat från provtagning och analys efter *Campylobacter* 2000–2009***Results from sampling and analysis of Campylobacter*

	Antal prov (Antal positiva prov)					
	2000	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Provtagning på gård</i>						
Fjäderfä	4 222 (682) ¹	2 974 (393)	2 486 (328)	2 603 (329)	2 398 (298)	3 219 (386)
<i>Provtagning i butik</i>						
Nöt	1 543 (0)	— —	55 ² ..	— —	.. ³ ..	.. ³ ..
Fjäderfä	858 (80)	57 (1)	23 ..	14 (1)	.. ³ ..	.. ³ ..
Preparerad mat	39 (0)	271 (0)	157 ..	24 (1)	.. ³ ..	.. ³ ..
Övrigt	328 (0)	209 (2)	19 ..	20 (0)	.. ³ ..	.. ³ ..

1) Ej jämförbar med 2003 års värden eller senare p.g.a. förändrad provtagning.

2) Inklusive fläsk.

3) För få prover. Redovisas ej.

Källa: Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

19 Priser på livsmedel

Kapitel 19 innehåller information om

- *Detaljhandelspriser för vissa livsmedel*
- *Konsumentprisindex för livsmedel*
- *Jordbrukets prisindex*

Sammanfattning

Detaljhandelspriser

I **tabell 19.1** visas genomsnittliga priser för ett antal olika livsmedelsprodukter. Redovisningen har som syfte att visa den allmänna prisnivån för dessa produkter under senare år. Urvalet av prisnoteringsställen förnyas årligen, vilket inverkar på jämförbarheten av genomsnittliga priser mellan olika år. Den prisstatistik som SCB publicerar avser huvudsakligen indextal. Vid indexberäkningarna elimineras effekterna av urvalsbyten. Index – och inte priser – bör därför användas vid studier av prisutvecklingen (se nedan).

Konsumentprisindex

Enligt **tabell 19.2** har livsmedelspriserna sedan 1980 ökat med 184 %, medan den allmänna prisnivån (totalindex) stigit med 203 % under samma period.

I **figur 19A** visas utvecklingen mellan 1980 och 2009 för några livsmedelsgrupper. Fram till början av 1990-talet var prisutvecklingen för livsmedel snabbare än utvecklingen av den allmänna prisnivån. Detta byttes mot en långsammare utveckling fram till det senaste året

då prisnivån för livsmedel åter accelererat.

Justeringar av momssatsen för livsmedel under 1990-talet bidrog till den långsammare utvecklingen av livsmedelspriserna:

- Den 1 januari 1992 sänktes momsen på livsmedel från 25 till 18 %, vilket motsvarade en prissänkning med 5,6 %. Den höjdes till 21 % den 1 januari 1993, vilket motsvarade en prishöjning med 2,5 %.

- Den 1 januari 1996 sänktes momsen på livsmedel från 21 till 12 %, vilket motsvarar en prissänkning med 7,4 %.

Jämfört med 1980 har prisutvecklingen på livsmedel varit långsammare än genomsnittet för kaffe, te och kakao, för alkoholfria drycker för grönsaker, för oljor och fetter, för mineralvatten, läskedrycker, juicer samt kött. Till de varugrupper där priserna har ökat snabbare än priserna generellt hör bl.a. fisk samt sötsaker och glass (**tabell 19.2**).

Den allra snabbaste prisutvecklingen kan noteras för restaurangpriserna som ökat med 361 % sedan basåret 1980. Till denna höjning bidrar momsbeläggningen av serveringstjänster med 21 % den 1 januari 1993 och höjningen av restaurangmomsen till 25 % den 1 januari 1995.

Jordbrukets prisindex

Utvecklingen av jordbrukets olika prisindex redovisas utförligt i kapitel 10. I **tabell 19.3** lämnas ett sammandrag av utvecklingen för några av de olika indexserierna. Kostnaderna för att ta fram produkter (PM-index) inom jordbruket har stigit med 20,3 % sedan basåret 2005. Avräkningspriserna (A-index) har under samma period ökat med 28,6 %. Konsumentpriserna för sådana jordbruksprodukter som odlas i Sverige, jordbruksreglerade livsmedel, har ökat 14,5 % sedan basåret 2005 (KPI-J). Index för ”ej jordbruksreglerade livsmedel inklusive moms” har under samma period stigit med 15,0 %. Konsumentprisindex totalt (KPI) steg under samma tidsperiod med 8,2% och om jordbruksreglerade grödor inte tas med (KPI exklusive jordbruksreglerade livsmedel) blir ökningen av index istället 7,7 %.

Om statistiken

Detaljhandelspriser

Den statistik som publiceras om genomsnittliga livsmedelspriser i konsumentledet baseras på det underlag som samlas in för konsumentprisindex. Denna prisinsamling kan av praktiska skäl inte omfatta alla livsmedelsvaror som konsumeras. För de tre stora dagligvarublocken – ICA, KF och Axfood – dras slumpmässiga urval om vardera drygt 400 varuvarianter, exklusive vissa färskvaror. För färskvarorna färskt bröd, färsk fisk, färsk frukt och färska grönsaker insamlas priser på ett urval av s.k. representantvaror. Detta urval görs selektivt med målsättningen att erhålla bästa möjliga representativitet.

Prisuppgifter samlas in varje månad av SCB:s intervjuare vid besök i ett slumpmässigt urval av ca 45 butiker.

Konsumentprisindex

Konsumentprisindex (KPI) avser att mäta hur konsumentpriserna i genomsnitt utvecklar sig för hela den privata inhemska konsumtionen. Indexberäkningarna skall avse den genomsnitt-

liga prisutvecklingen för en konsumtion med över tiden lika standard. De priser som mäts är de som konsumenten faktiskt betalar och som påverkas av bl.a. ändringar i indirekta skatter (moms) och subventioner.

Förekommande s.k. extrapriser noteras i index, men däremot ej värdet av rabattkuponger och prestationsberoende rabatter. Selektivt lämnade rabatter, exempelvis mot uppvisande av medlemskort samt återbäring, beaktas inte.

Den relativa betydelsen av de i indexen ingående representantvarorna beaktas genom vägningstal. Dessa vägningstal visar hur stor värdemässig andel som olika varor och varugrupper representerar av den totala privata inhemska konsumtionen enligt SCB:s nationalräkenskaper. Beräkningarna baseras på ett butiksurval och ett urval av varor/varuvarianter med under året fasta vikter. Inför varje ny årslänk uppdateras dessa urval och vägningstal. Därigenom mäts prisutvecklingen hela tiden i butiker och på varor som är representativa för det aktuella konsumtionsmönstret. Den direkta effekten på hushållens kostnader för livsmedel av exempelvis under året etablerade lågprisalternativ påverkar dock inte index.

Konsumentprisindex är ett kedjeindex med årslänkar. Fram till och med 2004 gällde att varje årslänk beräknades med december föregående år som bas. Från och med 2005 har en ny indexkonstruktion införts i KPI som innebär att index kedjas från år till år istället för december–december. Beräkningarna är upplagda för att möjliggöra prisjämförelser såväl på kort som lång sikt.

Fr.o.m. år 2000 infördes en ny indelning av varuklasserna. Klassificeringen, COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose), är en internationell klassificering av hushållens privata konsumtion. Index-tal enligt COICOP finns framtagna bakåt till 1980.

Efter att KPI för en viss månad offentliggjorts, sker ett formellt fastställande av totalindex-talet. Det omprövas därefter inte och gäller således i alla sammanhang där man i lagar, förordningar och avtal hänvisar till konsumentprisindex. Vid några tillfällen har det skett miss-tag vid upprättandet av beräkningsunderlaget,

som inneburit att indextalen gett en i någon mån missvisande bild av prisförändringen. I SCB:s publicering redovisas dels de oreviderade fastställda totalindextalen och dels reviderade s.k. *skuggindextal* för KPI totalt samt reviderade indextal för produktgrupper, konsistenta med skuggindextalen. I tabell 19.2 sker för KPI totalt enbart redovisning av skuggindextal.

Jordbrukets prisindex

Innan livsmedelsråvaran blivit en konsumtionsduglig produkt skall den passera de olika leden i livsmedelskedjan, där den undergår olika slag av prishöjande bearbetningar och förändringar. Härtill kommer kostnaden för distributionen av varan. Det pris som primärproducenten får ut för sin produkt är alltså betydligt lägre än priset för den slutlige konsumenten.

På jordbruksområdet administrerar Jordbruksverket ett indexsystem med syfte att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Även indextal avseende prisutvecklingen på jordbrukets produktionsmedel

ingår i systemet. Beräkningarna har fr.o.m. 2006 år 2005 som basår (tidigare 2000). Indextalen beräknas per månad. Indexsystemet beskrivs utförligt i kapitel 10.

Annan publicering

Konsumentprisindex redovisas månatligen och publiceras av SCB i Statistiska meddelanden i serie PR 14, "Konsumentprisindex". Publicering sker också i databas som kan nås från SCB:s webbplats www.scb.se.

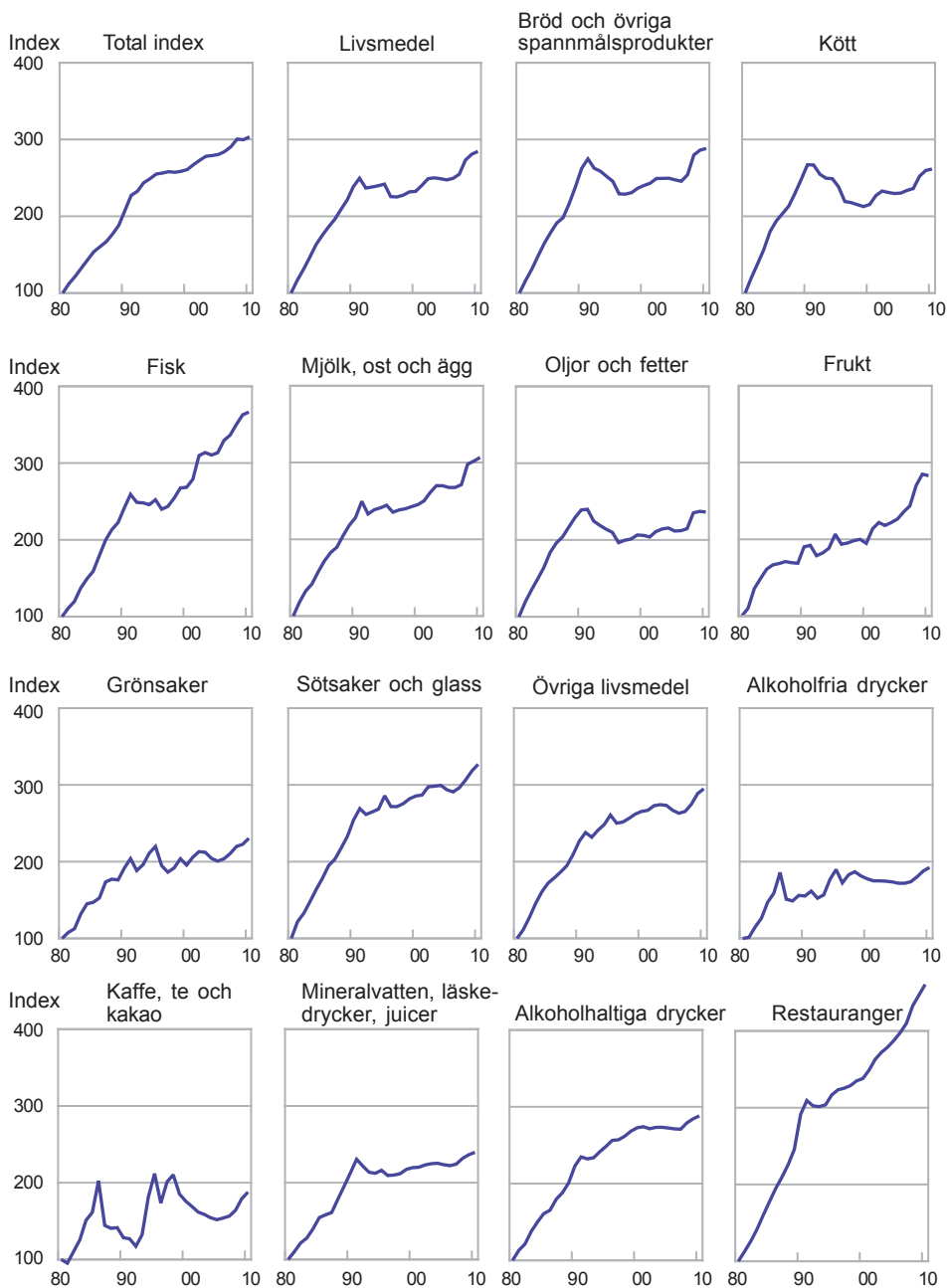
I serie JO 46 publicerades "Prisindex på livsmedelsområdet, årsstatistik". Fr.o.m. 2002 publiceras månadsstatistik i Statistiska meddelanden serie JO 49 "Prisindex och priser på livsmedelsområdet". Fram t.o.m. 2001 publicerades indexberäkningar i publikationsserien "Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet – Månadsstatistik". Publicering sker på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under rubriken Statistik och på SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om priser och prisindex publiceras också i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till Jordbruksverkets webbplats.

Diagram 19A

Konsumentprisindex 1980–2010 (1980 = 100)

Consumer Price Index

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.1**Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr***Average yearly retail prices for selected foods*

	Kvantitet	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vetemjöl	2 kg	9,30	9,50	9,40	9,10	11,60	11,00	10,40
Knäckebröd	400 g	13,40	15,40	15,10	14,20 ¹	9,30 ²	9,50 ²	9,40 ²
Vetelängd	350 g	17,40	19,60	19,90	21,00	23,10	23,30	16,50 ³
Nötkött, stek	1 kg	77,20	82,10	84,00	86,70	96,60	99,20	95,70
Nötkött, högrev	1 kg	58,10	67,30	69,80	70,50	80,00	82,60	84,40
Köttfärs, enbart av nöt	1 kg	43,90	54,10	57,50	61,60	66,50	70,30	71,70
Mellankalvstek	1 kg	118,90	111,80	122,30	..	..	138,80	143,30
Fläskkotlett	1 kg	56,60	55,50	57,70	60,60	70,20	74,70	72,90
Skinka, rökt, i skivor	1 kg	130,60	129,90	131,50	137,00	163,90	162,30	119,60
Blodpudding	1 kg	22,10	21,00	20,20	20,10	20,90	19,80	19,00
Falukorv	1 kg	40,60	32,50	29,90	39,50	40,60	44,20	41,90
Kyckling, djupfryst, hel	1 kg	24,50	22,40	22,70	65,40 ⁴	25,20	29,60	28,00
Sill/strömming, färsk	1 kg	33,60	44,10	44,10	48,80	55,00	59,50	61,80
Torskfilé, färsk	1 kg	89,60	114,50	117,00	136,50	153,70	135,80	138,90
Torskfilé, djupfryst	400 g	33,90	28,30	29,20	36,40	38,30	35,90	36,20
Mjök, 3 % fetthalt	1 l	6,40	7,20	7,20	7,40	7,90	8,00	8,10
Filmjök	1 l	7,60	8,50	8,50	9,20	10,90	10,30	11,30
Ägg, lösvikt	1 kg	18,80	21,50	21,40	23,70 ⁵	26,60 ⁵	27,90 ⁵	27,40 ⁵
Ost, herrgårds-	1 kg	62,60	66,40	65,50	66,80	79,50	76,40	76,40
Smör	500 g	21,70	22,50	21,90	..	..	25,80	26,00
Hushållsmargarin	500 g	11,80	11,90	10,20	12,80	13,70	13,30	13,80
Potatis	2 kg	14,20	15,60	16,60	19,90	22,40	21,80	22,20
Morötter, tvättade	500 g	5,60	6,50	6,30	6,60	7,00	6,80	6,50
Lök, gul	1 kg	5,80	7,80	8,30	11,50	8,40	7,70	10,50
Tomater	1 kg	22,10	24,00	23,30	26,30	24,10	25,00	29,50
Gurka	1 kg	20,60	21,00	22,50	21,50	21,00	25,90	5,00
Salladskål	1 kg	12,30	18,20	21,60	22,80	21,70	19,90	24,50
Apelsiner	1 kg	10,70	13,80	14,80	15,50	16,80	17,00	17,20
Päron	1 kg	13,70	16,00	17,90	18,00	22,90	23,70	20,80
Kaffe	500 g	30,50	24,60	25,60	26,20	27,10	29,80	31,60
Strösocker	1 kg	9,40	9,90	9,90	9,90	9,90	9,80	19,20
Läskedryck	1/3 l	3,50	3,30	3,20	10,10 ⁶	5,40	6,10	6,20
Renat brännvin	1/1 but.	201,70	205,00	200,10	195,00	199,00	199,00	199,00
Öl, klass II, 3,5 %	1/2 l	9,80	10,30	9,50	11,10	10,10	10,30	10,50

1) 470 g.

2) Avser 200 g.

3) 250 g.

4) Kycklingfilé.

5) Medelstora frigående 15-pack.

6) Returflaska 50 cl.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2**Konsumentprisindex (KPI)¹, vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP, skuggindex² (1980=100)***Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers*

	Total-index	Varav Livs- medel	Varav							
			Bröd och övriga spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjölk, ost och ägg	Oljor och fetter	Frukt	Grön- saker	Söt- saker och glass
2010	303,46	284,46	288,29	261,45	366,34	306,58	236,38	282,79	230,46	326,84
2009	299,66	280,68	286,05	259,65	362,92	301,81	237,22	284,82	222,56	318,17
2008	300,50	273,16	279,80	252,13	350,41	297,88	235,30	270,23	219,81	306,61
2007	290,51	254,66	254,06	236,08	336,42	271,10	214,62	243,60	210,59	296,43
2006	284,22	249,34	245,60	233,69	329,47	267,49	212,00	235,77	203,65	290,83
2005	280,41	247,27	247,38	230,16	313,48	267,51	211,62	226,43	200,67	293,61
2004	279,14	248,89	249,54	229,61	310,39	269,83	215,63	221,83	204,22	299,38
2003	278,11	249,96	249,30	230,90	313,68	269,91	214,30	218,02	212,18	298,32
2002	272,85	248,99	249,16	232,81	309,82	261,08	210,93	221,90	213,07	297,52
2001	267,09	240,16	243,04	227,01	278,85	250,11	204,05	213,69	205,76	286,80
2000	260,81	232,36	240,13	215,45	268,37	245,10	205,91	194,67	195,52	285,54
1999	258,49	231,80	236,64	212,59	267,56	242,55	206,42	200,03	203,84	282,01
1998	257,30	227,37	230,67	215,20	254,22	239,80	201,34	198,16	191,80	275,66
1997	257,99	225,13	228,76	217,80	243,52	238,21	199,57	195,15	186,26	271,70
1996	256,30	225,60	229,23	219,15	239,92	235,22	196,54	193,56	194,68	271,67
1995	254,94	241,83	245,47	238,19	252,22	244,41	209,90	206,64	219,80	285,84
1990	207,58	238,52	262,50	267,10	241,59	228,18	239,08	190,11	191,57	254,25
1985	153,75	174,97	178,74	193,95	159,15	171,72	183,63	166,73	147,05	178,34

1) KPI fastställs och publiceras med två decimaler från januari 2006. Decimalerna är osäkra.

2) Benämningen "skuggindex" indikerar att indexen kan revideras i efterhand.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2 (forts.)

	Övriga livs- medel	Alko- hol- fria dryck- er	Kaffe, te och kakao	Mine- ral- vat- ten, läske- dryck- er, juicer	Alko- hol- hal- tiga dryck- er	Varav Sprit- drycker	Vin	Öl	Res- tau- rang- er
2010	294,83	192,42	187,79	239,53	288,20	297,47	297,74	266,79	460,54
2009	288,61	187,92	179,17	236,39	284,42	294,80	293,80	262,47	446,50
2008	274,75	180,30	164,00	231,59	279,07	291,01	288,72	255,54	432,63
2007	265,41	173,83	156,49	224,15	270,83	288,96	284,77	237,28	409,92
2006	263,04	171,89	153,97	222,15	271,26	290,06	284,77	237,96	397,87
2005	266,89	171,87	151,79	223,43	272,36	291,00	285,54	239,78	387,82
2004	273,27	173,64	154,39	225,33	273,33	291,40	283,61	245,07	379,05
2003	274,19	174,64	158,63	224,75	273,25	290,86	279,13	250,80	372,22
2002	272,86	175,04	161,85	223,12	271,45	290,10	276,88	248,94	363,30
2001	266,86	175,00	168,97	220,10	274,08	288,04	288,19	245,42	348,94
2000	265,40	177,75	176,01	219,57	272,70	284,44	290,11	242,29	338,06
1999	262,02	181,33	185,22	217,37	268,26	279,04	283,02	241,68	334,99
1998	256,51	186,91	210,42	211,73	261,73	273,89	271,12	239,67	328,66
1997	251,60	182,86	200,99	209,95	257,07	267,21	263,44	240,01	325,38
1996	250,11	172,32	173,45	209,29	256,24	260,62	259,94	248,00	323,33
1995	260,72	189,66	211,77	216,21	248,39	251,68	250,88	242,49	316,60
1990	226,50	155,30	128,42	212,81	222,81	216,96	217,51	236,00	291,19
1985	172,11	158,93	161,27	154,45	160,85	159,23	164,18	157,51	177,47

Tabell 19.3**Prisindex inom livsmedelsområdet (2005=100)***Price index numbers in the food sector*

		2005	2007	2008	2009	2010
Produktionsmedelsprisindex	PM-index	100,0	109,8	125,2	121,5	120,3
Avräkningsprisindex	A-index	100,0	119,7	129,8	115,5	128,6
Producentprisindex för livsmedels- industrin, jordbruksreglerade livsmedel	PPI-J	100,0	104,9	117,3	115,2	115,3
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel, inkl. moms	KPI-J inkl. moms	100,0	102,5	111,5	113,7	114,5
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel, exkl. moms	KPI-J exkl. moms	100,0	102,5	111,5	113,7	114,5
Konsumentprisindex för ej jordbruksreglerade livsmedel, inkl. moms		100,0	103,2	108,0	112,4	115,0
Konsumentprisindex för livsmedel, inkl. moms		100,0	102,8	109,9	113,1	117,2
Konsumentprisindex totalt, exkl. jordbruks- reglerade livsmedel		100,0	103,2	106,8	106,3	107,7
Konsumentprisindex totalt	KPI	100,0	103,7	107,2	106,9	108,2

Källa: Jordbruksverket.

20 Internationella uppgifter om livsmedel

I kapitel 20 redovisas uppgifter från Eurostats paritetstalsberäkningar, vilket möjliggör jämförelser mellan länder vad avser konsumtionsvolym, prisnivåer, prisutveckling m.m. Dessutom redovisas uppgifter om mervärdesskatter i olika länder.

Sammanfattning

Konsumtion

Priser och prisutveckling på livsmedel är en fråga av hög rang i den livsmedelspolitiska debatten i olika länder. I **tabell 20.1** visas livsmedelsutgifternas andel av den samlade privata konsumtionen i olika länder inom EU och en del andra länder år 2009. Tabellen visar att länder som t.ex. Makedonien, Rumänien, Litauen och Estland har betydligt högre livsmedelandelar än övriga EU-länder. För Luxemburg, Storbritannien, Österrike och Tyskland var livsmedelsutgifternas andel av den samlade privata konsumtionen lägst inom EU. För Sverige redovisas 12,6 % av den individuella privata konsumtionen bestå av livsmedelskonsumtion, vilket kan jämföras med EU-genomsnittet, 13,1 %.

Bulgarien, Ungern och Lettland har – i kvantitativa termer – den lägsta konsumtionen av livsmedel inom EU räknat per invånare. Grekland, Cypern och Luxemburg har den högsta konsumtionsutgiften per invånare. Sverige har 4 % högre konsumtion av livsmedel per invånare än genomsnittet för EU (**tabell 20.2 och figur 20A**).

Prisnivåer

Livsmedelspriserna 2009 var 4 % högre i Sverige än inom EU. Undantagen var livsmedelsgrupperna fisk, mjölk, ost, ägg samt andra livsmedel där Sveriges priser var längre än EU:s. Av de nordiska länderna hade Island och Sverige de lägsta priserna på livsmedel. Största

skillnaderna mellan de svenska priserna och EU:s var för alkoholhaltiga drycker, 38 %. Av de nordiska länderna var det lägst priser på alkoholhaltiga drycker i Danmark och Sverige (**tabell 20.3**).

Prisnivån för total privatkonsumtion i Sverige var 13 % högre än genomsnittet för OECD-länderna. Prisskillnaden var betydligt större år 1990, då skillnaden var 40 %. I början av 2000-talet var skillnaden däremot under 9 %, men sedan 2003 har skillnaden legat på drygt 20 % (**tabell 20.4**).

Prisutveckling

Mellan 2009 och 2010 har livsmedelspriserna i Sverige stigit med 1,5 %. I genomsnitt för EU har livsmedelspriserna stigit med 1,2 % under samma period. Bland de redovisade länderna har Turkiet och Island haft den kraftigaste ökningen av livsmedelspriserna, 15,6 % respektive 6,1 %.

Prisutvecklingen totalt enligt HIKP (harmoniserat index för konsumentpriser) har i Sverige varit lägre än inom EU som helhet, 2,1 % jämfört med 2,3 % för EU mellan 2009 och 2010 (**tabell 20.5 och figur 20B**).

Mervärdesskatter

Sverige har tillsammans med Danmark och Ungern den högsta basskattesatsen för moms inom EU. Sverige, Danmark och Ungern har också den högsta momsen på livsmedel, 25 %. Lägst basskattesats har Cypern och Luxemburg med 15 %.

Många länder inom EU har högre moms på

alkoholhaltiga drycker än på övriga livsmedel. Nästan genomgående ligger den på basskattesatsens nivå, dvs. för Sveriges del på 25 % (**tabell 20.6**).

Om statistiken

Allmänt

Paritetstal för köpkraft

För att jämföra den ekonomiska aktivitetsnivån i olika länder används vanligen något mått som baseras på bruttonationalprodukten per capita. Detta mått räknas sedan om till en gemensam valuta för att möjliggöra reella jämförelser. De kraftiga svängningarna i valutakurser under senare år har dock gjort att en direkt omräkning utifrån kurserna på olika valutor inte speglar faktiska förändringar i köpkraft och ekonomisk aktivitetsnivå inom enskilda länder.

I syfte att åstadkomma ett mer rättvisande mått på köpkraften i olika länder genomför bl.a. OECD och Eurostat beräkningar av paritetstal för köpkraft (Purchasing Power Parities, PPP). En köpkraftsparitet mellan två valutor definieras som kvoten mellan de belopp som i respektive land behövs för att köpa samma mängd varor och tjänster i de båda länderna. PPP kan beräknas för enskilda varor, varugrupper och större aggregat av poster, t.ex. BNP.

Två olika metoder

Köpkraftspariteterna redovisas genomgående enligt två olika grupperingar. Den ena är den som tillämpas i FN:s system för nationalräkenskaper (SNA, System of National Accounts). Den andra tillämpas i FN:s projekt för internationella jämförelser (ICP, International Comparison Project). Metoderna skiljer sig åt främst vad beträffar behandlingen av offentlig konsumtion. I ICP-klassifikationen har den offentliga sektorns utgifter för sådana tjänster som hushållen konsumerar individuellt dragits av från offentlig konsumtion och lagts till hushållens individuella konsumtion. I det följande sker redovisning både utifrån ICP- och SNA-klassifikationen. Den förra lämpar sig bäst vid jämförelser av hushållens totala förbrukning

medan den senare skall användas då man vill jämföra vad hushållen köpt.

Köpkraftsparitetsundersökningar

Köpkraftsparitetsundersökningarnas kvalitet bestäms till stor del av de internationella specifikationerna och metodlösningarna. Av stor vikt är att uppnå och vidmakthålla en enhetlig tillämpning av de lösningar som valts. Undersökningarna anses i de här avseendena numera vara tämligen väl etablerade.

För volymindexberäkningarna anses den allvarligaste felkällan vara brister i jämförbarhet mellan nationalräkenskapernas klassificeringar i olika länder. För prisjämförelser är huvudproblemet att jämförbarheten påverkas av olikheter i varusortiment, t.ex. kvalitetsolikheter. Skillnader i de jämförda produkternas representativitet för konsumtionen i respektive land kan likaså verka snedvridande på resultaten. Vid jämförelser för små produktgrupper kan också urvalsfelen vara besvärande.

Sammanfattningsvis ger beräkningar av köpkraftspariteter möjligheter att jämföra olika länder i första hand vad avser konsumtion och prisnivåer.

Konsumtion

I **tabell 20.2** visas konsumtionsvolymerna per invånare i olika länder där genomsnittet för EU-27 är jämförelsegrunden (EU-27=100). Eftersom jämförelsen baseras på reala värden där prisskillnader mellan länder eliminerats uttrycker indextalen enbart skillnader i konsumerade kvantiteter. Avvikelse från 100 anger hur mycket mindre eller större i procent som konsumtionen av en viss livsmedelsprodukt är i ett visst land jämfört med EU-27.

Prisnivåer

Prisnivåindex definieras som kvoten mellan paritetstalet och växelkursen. Relationen köpkraftsparitet/växelkurs ger uttryck för hur dyrt/billigt ett land är i förhållande till ett annat land.

Om t.ex. en chokladkaka i Norge kostar 10 norska kronor och motsvarande kaka i Sverige 15 svenska kronor blir köpkraftspariteten 15/

$10=1,5$. Om vi på ett växlingskontor får betala säg 130 svenska kronor för 100 norska kan växelpariteten uttryckas som $130/100=1,3$. Vi får alltså betala mer för chokladkakan i Sverige än vad som är motiverat med tanke på växelkursen. Prisnivåindex blir $1,5/1,3 * 100=115$, dvs. chokladkakan är 15 % dyrare i Sverige än i Norge.

I **tabell 20.3** anges med indextal hur mycket priserna på olika livsmedel avvek från EU-27:s i olika länder år 2009.

Som komplement till redovisningen av prisnivåerna i **tabell 20.3** visas i **tabell 20.4** prisnivåindex för olika länder inom OECD från 1990 till 2009.

Prisutveckling

Med 2005 som basår beräknas i Sverige, liksom i övriga europeiska länder, ett Harmoniserat Index för Konsumentpriser (HIKP). Detta index beräknas enligt gemensamma regler och är därför jämförbart mellan länder. Konsumentprisindex (KPI) beräknas och publiceras parallellt med HIKP. HIKP utgör målvariabel för Europeiska centralbankens (ECB:s) penningpolitik avseende euro-velutan. HIKP ligger även till grund för utvärdering enligt det s.k. konvergenskravet på prisstabilitet vid inträde i den europeiska monetära unionen (EMU).

I **tabell 20.5** jämförs den allmänna konsu-

mentprisutvecklingen och prisutvecklingen för livsmedel enligt HIKP för EU-länderna och vissa andra länder.

Annan publicering

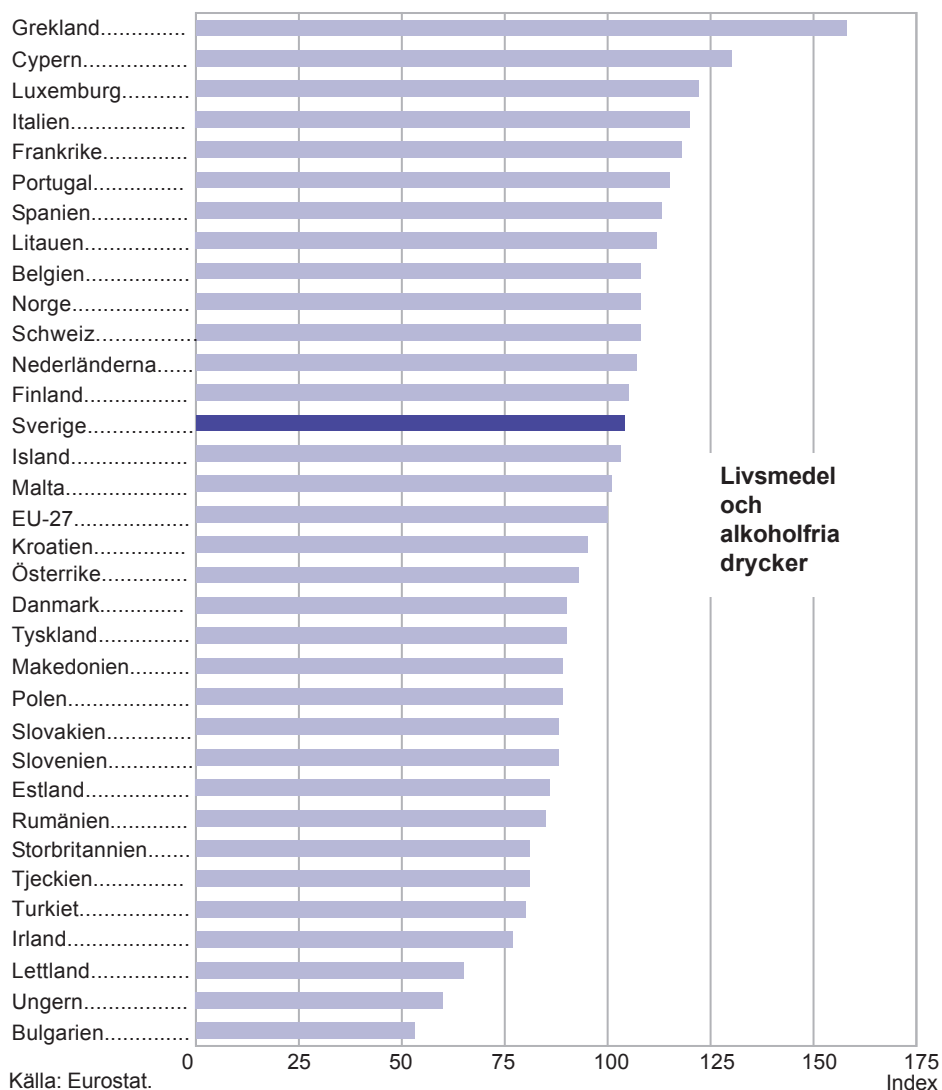
Eurostat redovisade varje år partitetsbeträkningarna i en särskild rapport, senast i "Purchasing power parities and related economic indicators – Results for 1998" Eurostat, 2000 Edition. Resultat har sedan dess endast publicerats elektroniskt. Tabellerna 20.1–20.3 baseras därför på uppgifter hämtade från Eurostats databas.

Uppgifterna i tabell 20.3 kan även hämtas från SCB:s databas som är tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se under Priser och konsumtion.

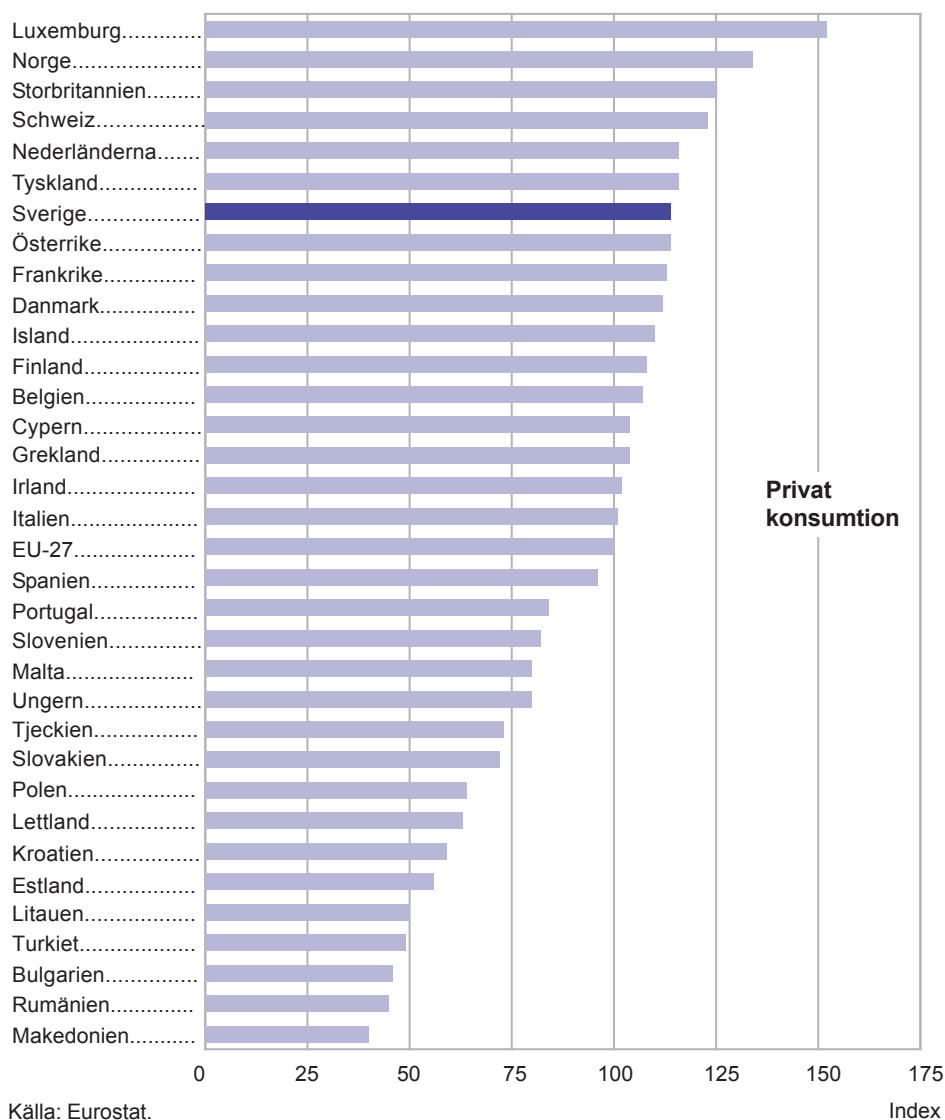
Uppgifterna i tabell 20.4 har hämtats via personligt meddelande från OECD.

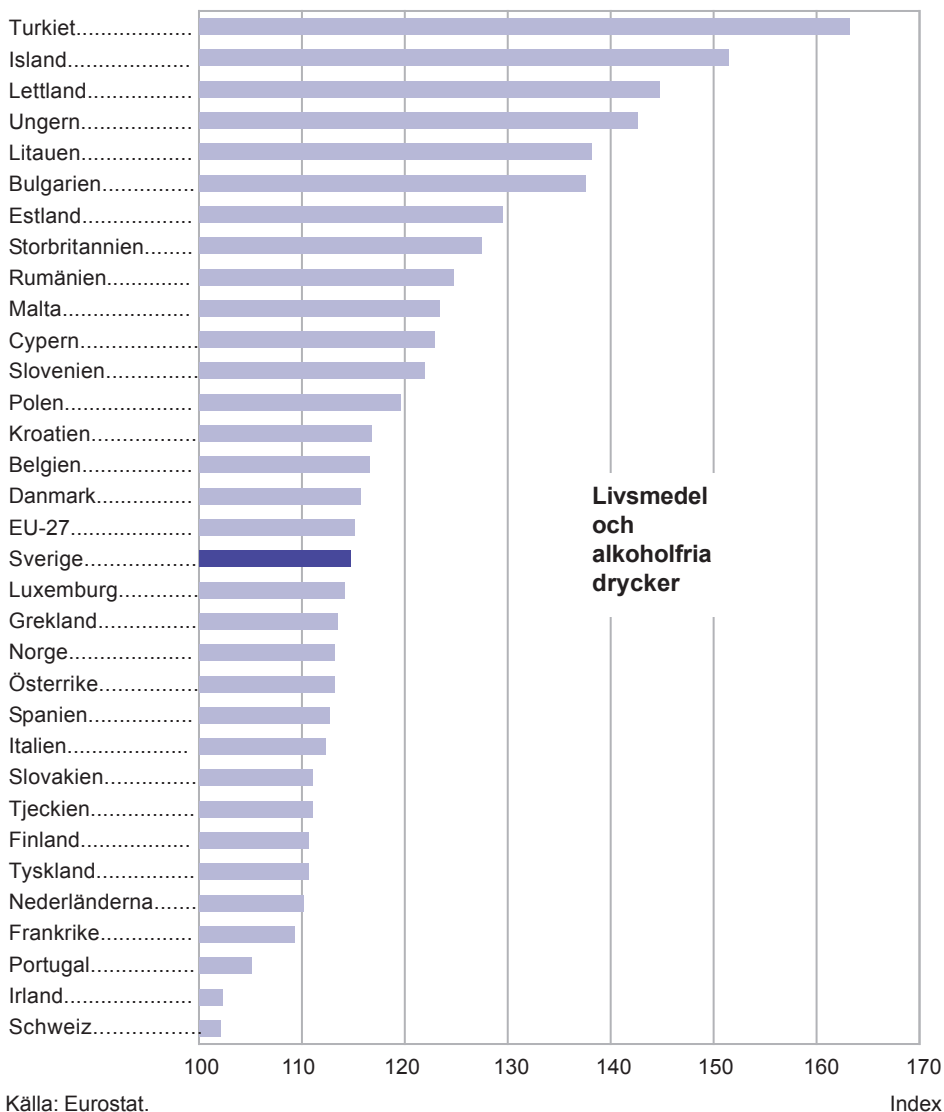
Uppgifterna i tabell 20.5 hämtas från Eurostats databas.

Uppgifter om mervärdesskatter i olika länder (tabell 20.6) redovisas varje år av EU-kommissionen i en särskild promemoria, senast i "VAT Rates Applied in the Member States of the European Union. Situation at 1st January 2011". Det påpekas att den är baserad på uppgifter som lämnats av medlemsländerna och att kommissionen inte kan garantera för riktigheten i uppgifterna.

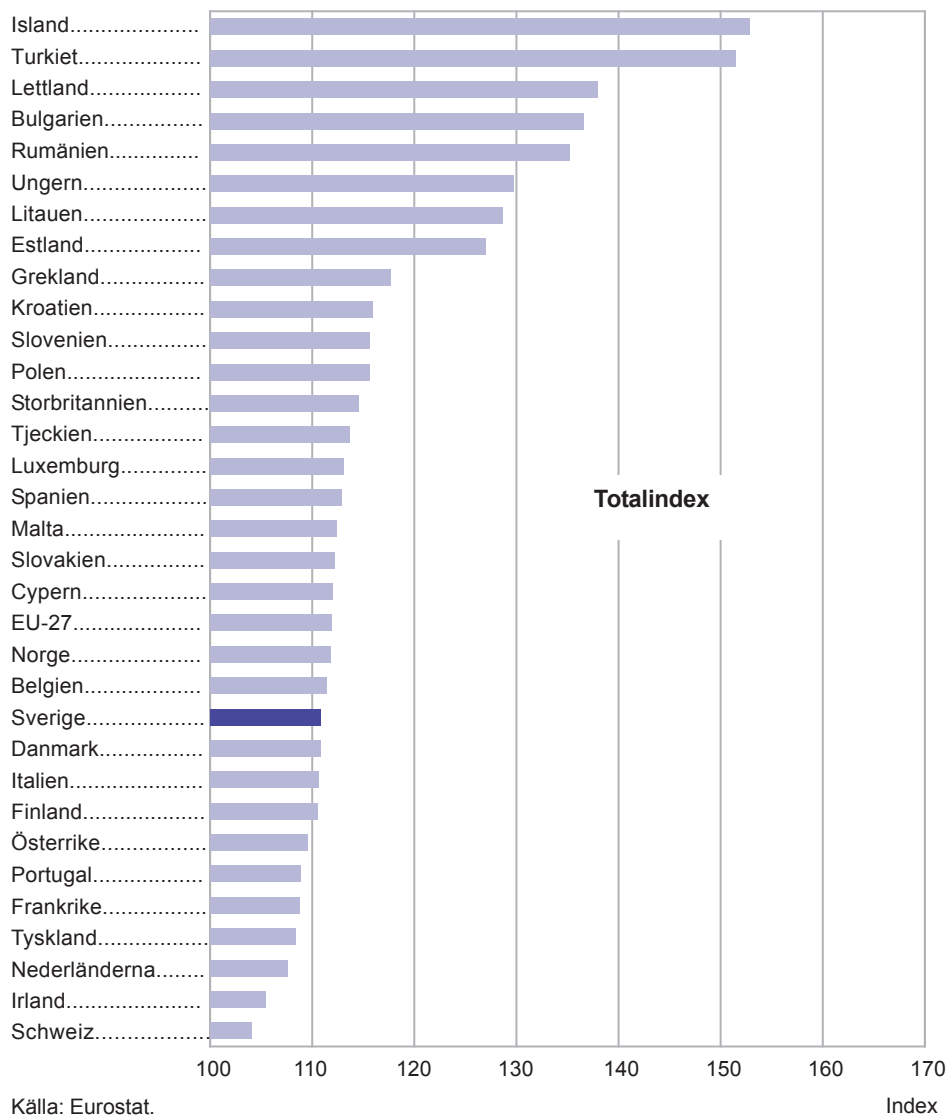
Figur 20A**Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2009 för EU-länderna och vissa andra länder (EU-27=100)***Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and some other countries (EU-27=100)*

Figur 20A (forts)

Figur 20B**Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2010 för EU-länderna och för vissa andra länder (2005=100)***Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and some other countrys*

Figur 20B (forts)

Tabell 20.1**Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 2009¹, procent***Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries***ICP-klassificering**

	Livs- medel och alkoholfria drycker	Bekläd- nads- artiklar och skor	Bostad, vatten, bränsle, elström	Övrigt	Total indi- viduell pri- vat kon- sumtion	Andel av BNP, %
Sverige	12,6	5,0	26,9	55,5	100	69,6
Belgien	13,6	4,6	23,9	57,9	100	..
Bulgarien	..	..	..	..	100	73,5
Cypern	15,4	6,2	14,2	64,2	100	76,7
Danmark	11,3	4,6	29,0	55,1	100	70,6
Estland	22,3	4,6	24,7	48,4	100	64,1
Finland	13,0	5,0	26,8	55,2	100	71,5
Frankrike	13,6	4,4	25,7	56,3	100	74,4
Grekland	16,8	6,8	16,9	59,5	100	81,4 ²
Irland	..	..	..	..	100	63,9
Island	14,8	4,7	23,9	56,6	100	68,3
Italien	14,7	7,6	22,1	55,6	100	72,6
Kroatien	..	..	..	..	..	..
Lettland	18,5	6,0	25,9	49,6	100	70,1
Litauen	26,0	7,7	14,7	51,6	100	81,8
Luxemburg	9,3	3,6	23,6	63,5	100	44,4
Makedonien	32,5	5,4	20,1	42,0	100	84,3
Malta	17,0	4,2	13,4	65,4	100	73,2
Nederländerna	11,7	5,5	23,9	58,9	100	62,8
Norge	..	..	..	..	100	57,8
Polen	20,1	3,9	24,4	51,6	100	71,7
Portugal	..	..	..	..	100	78,5
Rumänien	29,1	3,5	23,5	43,9	100	72,8
Schweiz	..	..	..	..	100	..
Slovakien	..	..	..	..	100	70,3
Slovenien	15,0	5,8	19,1	60,1	100	67,7
Spanien	14,0	5,2	19,1	61,7	100	69,1
Storbritannien	9,7	5,5	22,4	62,4	100	80,2
Tjeckien	15,7	4,1	23,4	56,8	100	61,9
Turkiet	..	..	..	..	100	71,5
Tyskland	11,2	5,2	24,5	59,1	100	70,7
Ungern	17,7	3,4	22,1	56,8	100	65,4
Österrike	10,8	5,7	22,4	61,1	100	66,0
EU-27	13,1	5,4	22,9	58,6	100	..

1) Databasuttag mars 2011.

2) Preliminära siffror.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.2

Indextal¹, baserade på hushållens individuella konsumtionsutgifter, per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 2009² (EU-27=100)

Indices of real value per head, of final consumption expenditure by households for EU-countries and some other countries

ICP-klassificering

	Privata kon- sum- tions- utgifter	Livs- medel, alkohol- fria drycker	Livs- medel	Alko- hol- fria dryc- ker	Alko- hol- halt- iga dryc- ker ³	To- bak	Res- tau- rang- er, caféer, hotell
Sverige	114	103	104	102	116	62	63
Belgien	107	107	108	97	126	117	66
Bulgarien	46	55	53	72	61	98	41
Cypern	104	130	130	126	219	224	148
Danmark	112	89	90	79	124	112	63
Estland	56	82	86	46	139	81	38
Finland	108	103	105	88	172	85	72
Frankrike	113	118	118	119	120	72	74
Grekland	104	150	158	72	67	226	185
Irland	102	77	77	73	128	86	145
Island	110	107	103	144	112	76	98
Italien	101	118	120	101	48	110	122
Kroatien	59	89	95	39	75	88	86
Lettland	63	61	65	29	87	75	27
Litauen	50	108	112	70	144	52	23
Luxemburg	152	128	122	190	346	813	168
Makedonien	40	85	89	45	19	69	20
Malta	80	101	101	105	52	61	131
Nederländerna	116	106	107	98	93	108	65
Norge	134	113	108	151	104	76	76
Polen	64	88	89	74	102	112	18
Portugal	84	109	115	54	79	87	137
Rumänien	45	84	85	69	50	38	25
Schweiz	123	110	108	129	203	151	135
Slovakien	72	85	88	65	82	70	55
Slovenien	82	89	88	97	81	178	77
Spanien	96	110	113	82	58	152	205
Storbritannien	125	84	81	112	112	68	157
Tjeckien	73	80	81	70	139	140	70
Turkiet	49	77	80	55	10	93	38
Tyskland	116	93	90	130	133	90	80
Ungern	61	63	60	90	150	148	36
Österrike	114	96	93	130	118	128	174
EU-27	100	100	100	100	100	100	100

1) Indextalen återspeglar enbart volymskillnader mellan de olika länderna eftersom omräkning med paritetstal eliminerat skillnaderna i prisnivå mellan länderna.

2) Databasuttag mars 2011.

3) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa drycker behandlas i respektive länders nationalräkenskaper.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.3**Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 2009² för EU-länderna och vissa andra länder (EU-27=100)***Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and some other countries***SNA-klassificering**

	Privat kon- sum- tion	Livs- me- del	Bröd, spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjök, ost, ägg	Oljor och fetter	Frukt, grön- saker, potatis	Andra livs- medel
Sverige	112	104	114	108	99	90	104	120	95
Belgien	118	115	116	121	128	121	124	109	105
Bulgarien	44	66	51	59	72	91	90	65	84
Cypern	93	106	116	90	120	137	110	92	121
Danmark	150	134	146	131	121	114	140	134	160
Estland	70	79	78	70	77	86	100	80	92
Finland	125	118	127	120	103	110	112	128	115
Frankrike	115	112	113	122	110	103	106	118	103
Grekland	97	99	117	95	111	132	120	76	116
Irland	131	127	132	121	113	136	105	143	123
Island	100	105	129	99	80	90	90	117	120
Italien	107	109	103	112	116	124	116	94	131
Kroatien	69	93	99	87	101	95	102	84	109
Lettland	67	83	80	75	77	89	115	85	96
Litauen	61	72	78	63	66	77	93	70	88
Luxemburg	131	119	124	117	121	119	123	125	109
Makedonien	40	52	49	52	58	60	63	44	71
Malta	76	91	84	75	95	112	110	91	118
Nederländerna	110	98	99	115	106	92	83	104	80
Norge	143	152	145	162	122	168	155	155	156
Polen	54	63	58	56	69	63	80	68	72
Portugal	87	92	106	80	80	111	98	81	116
Rumänien	51	65	61	58	72	92	80	58	78
Schweiz	141	143	138	197	153	121	168	131	126
Slovakien	67	80	78	68	83	91	108	73	108
Slovenien	84	97	101	92	101	101	122	92	103
Spanien	98	97	111	86	93	104	83	100	102
Storbritannien	96	97	84	102	76	95	87	119	91
Tjeckien	65	74	69	69	83	81	84	70	86
Turkiet	58	76	68	71	80	100	87	63	100
Tyskland	105	112	111	127	108	91	97	126	106
Ungern	59	78	71	72	93	89	98	75	90
Österrike	112	118	126	128	115	100	118	122	116
EU-27	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1) Indextalen speglar hur prisnivåerna i respektive land, i reala värden, förhöll sig till motsvarande värde för EU-27.

2) Databasuttag mars 2011.

3) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa varor behandlats i respektive länders nationalräkenskaper.

Källa: SCB, Konsumentprisindex och Eurostat.

Tabell 20.3 (forts.)

	Alko- hol- fria dryc- ker	Alko- hol- halt- iga dryc- ker ³	To- bak	Res- tau- rang- er, café- er, hotell
Sverige	110	138	130	112
Belgien	117	101	108	122
Bulgarien	79	76	47	40
Cypern	130	118	89	103
Danmark	193	135	118	158
Estland	99	106	58	73
Finland	131	170	110	132
Frankrike	97	95	134	121
Grekland	116	105	72	102
Irland	144	167	218	141
Island	103	168	115	99
Italien	94	112	104	110
Kroatien	112	110	67	85
Lettland	115	117	62	70
Litauen	92	98	52	67
Luxemburg	106	94	88	110
Makedonien	64	70	31	42
Malta	119	98	94	82
Nederländerna	97	99	111	109
Norge	168	234	220	155
Polen	76	89	53	71
Portugal	103	86	85	77
Rumänien	75	70	47	55
Schweiz	112	113	104	129
Slovakien	101	97	74	64
Slovenien	93	101	65	83
Spanien	98	84	73	96
Storbritannien	101	117	167	90
Tjeckien	94	88	76	59
Turkiet	92	158	52	68
Tyskland	107	91	119	102
Ungern	88	84	51	61
Österrike	108	95	97	106
EU-27	100	100	100	100

Tabell 20.4**Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna 1990–2009***Comparative price levels for total private consumption*

	1990 ¹	1995 ¹	2000 ¹	2004 ¹	2005 ¹	2006 ¹	2007 ¹	2008 ¹	2009
Sverige	140	123	109	125	123	123	126	125	113
Australien	101	89	83	101	106	109	116	117	114
Belgien	106	111	86	109	110	112	117	123	120
Chile	–	66	64	54	59	63	62	63	62
Danmark	134	136	111	144	144	144	150	154	153
Estland		41	49	65	67	63	80	85	81
Finland	157	132	103	126	128	128	131	135	132
Frankrike	117	116	90	112	112	112	118	124	120
Grekland	74	81	73	90	92	93	98	102	102
Irland	107	99	98	129	128	129	136	143	133
Island	129	114	123	142	158	150	163	128	104
Israel	–	104	102	86	87	90	94	109	106
Italien	109	89	83	107	109	108	112	114	111
Japan	135	182	169	133	124	114	105	113	127
Kanada	101	80	88	93	99	110	111	110	108
Korea	68	77	75	74	82	88	87	73	66
Luxemburg	100	111	86	105	116	116	126	130	128
Mexico	52	43	73	66	67	69	68	67	61
Nederländerna	100	109	85	109	109	107	112	116	115
Norge	144	133	118	139	145	145	150	154	143
Nya Zeeland	85	84	71	99	108	99	108	100	95
Polen	26	47	49	55	63	65	67	76	61
Portugal	72	81	70	90	88	88	94	97	94
Schweiz	134	150	122	145	141	140	136	143	146
Slovakien	–	38	38	56	57	60	69	77	77
Slovenien	–	74	62	78	79	70	87	91	89
Spanien	98	88	72	93	94	95	102	106	103
Storbritannien	100	91	102	111	113	116	125	113	101
Tjeckien	27	41	41	57	60	64	68	80	74
Turkiet	–	52	53	61	69	69	77	76	68
Tyskland	107	117	90	107	107	106	111	115	111
Ungern	–	43	42	64	65	63	73	76	68
USA	92	87	104	96	95	96	93	91	94
Österrike	105	114	86	105	106	106	112	118	114
OECD	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1) Serien har delvis reviderats.

Källa: OECD.

Tabell 20.5**Harmoniserat index för konsumentpriser 2009¹ och 2010¹ (HIKP) för EU-länderna och vissa andra länder (2005=100). Vissa huvudgrupper***Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and some other countries. Selected categories of foodstuffs*

	Livsmedel och alkoholfria drycker		Alkoholhaltiga drycker och tobak		Restaurang och logi		Totalt	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Sverige	113,27	114,75	120,70	123,29	114,51	118,09	108,72	110,80
Belgien	114,12	116,54	113,13	115,20	113,02	115,20	108,86	111,40
Bulgarien	138,22	137,60	202,18	250,55	152,99	153,72	132,56	136,58
Cypern	121,93	122,85	105,44	106,03	113,52	113,71	109,22	112,02
Danmark	115,30	115,70	109,40	117,50	112,70	114,60	108,40	110,80
Estland	125,80	129,48	138,27	144,62	123,27	122,12	123,56	126,95
Finland	114,81	110,68	117,35	122,33	115,41	116,46	108,66	110,49
Frankrike	108,44	109,29	108,34	112,25	109,97	110,69	106,93	108,79
Grekland	113,34	113,45	120,70	138,39	114,78	118,02	112,40	117,68
Irland	107,20	102,30	118,70	115,60	111,60	108,70	107,10	105,40
Island	145,31	151,42	147,30	164,58	133,83	140,65	142,18	152,79
Italien	112,20	112,30	117,20	120,50	108,80	110,60	108,80	110,60
Kroatien	118,65	116,79	123,73	126,85	116,26	118,90	114,68	115,93
Lettland	145,16	144,75	202,12	208,12	146,78	138,13	139,62	137,91
Litauen	138,72	138,13	139,34	155,09	135,28	131,55	127,09	128,60
Luxemburg	113,09	114,13	119,42	123,55	114,20	116,48	110,02	113,10
Makedonien	..	..	..	..	..	..	..	..
Malta	122,02	123,34	107,05	110,62	110,45	116,48	110,12	112,37
Nederländerna	110,28	110,17	116,85	120,60	114,61	117,03	106,57	107,56
Norge	113,00	113,20	112,80	116,80	116,90	120,60	109,20	111,80
Polen	116,50	119,60	124,80	133,20	117,30	121,00	112,60	115,60
Portugal	105,34	105,08	127,41	133,01	110,41	112,14	107,36	108,85
Rumänien	121,95	124,77	180,26	242,05	127,92	133,24	127,43	135,17
Schweiz	103,30	102,10	108,80	110,20	106,80	107,70	103,40	104,10
Slovakien	109,19	111,00	122,20	129,91	117,54	119,05	111,43	112,21
Slovenien	120,81	121,92	121,97	131,50	128,09	127,43	113,25	115,62
Spanien	113,16	112,69	123,33	136,79	116,92	118,10	110,64	112,90
Storbritannien	123,20	127,40	115,30	121,70	113,60	116,90	110,80	114,50
Tjeckien	109,50	111,00	130,30	136,20	115,90	117,10	112,40	113,70
Turkiet	147,62	163,23	160,18	215,88	156,77	171,62	139,47	151,43
Tyskland	109,10	110,60	111,60	113,30	108,00	109,20	107,20	108,40
Ungern	138,83	142,65	126,91	137,93	128,12	132,49	123,85	129,70
Österrike	112,74	113,16	109,16	111,32	110,19	111,15	107,71	109,53
EU-27	113,90	115,11	118,48	125,27	112,91	114,70	109,63	111,91

1) Databasuttag mars 2011.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.6**Mervärdesskattesatser inom EU den 1 januari 2011, procent***V.A.T. rates in EU-countries at 1st January 2011, per cent*

Land	Livsmedel	Drycker						Restau- ranger	Bas- skatte- sats ¹
		Sprit- dryc- ker	Vin	Öl	Mineral- vatten	Läske- drycker	Frukt- juicer		
Sverige	12 ²								
"	25	25	25	25	12	12	12	12	25
Belgien	6								
"	12								
"	21	21	21	21	6	6	6	12 ³	21
Bulgarien	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Cypern	5								
"	15	15	15	15	15	15	15	8 ⁴	15
Danmark	25	25	25	25	25	25	25	25	25
Estland	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Finland	13	23	23	23	13	13	13	13	23
Frankrike	5,5								
"	19,6	19,6	19,6	19,6	5,5	5,5	5,5	5,5	19,6
Grekland	13	23	23	23	13	13	13	13 ⁴	23
Irland	0								
"	4,8								
"	13,5	21	21	21	21	21	21	13,5 ³	21
Italien	4								
"	10	20	20	20	20	20	20	10	20
Lettland	12 ⁵								
"	22	22	22	22	22	22	22	22	22
Litauen	21	21	21	21	21	21	21	21	21
Luxemburg	3	15	12	15	3	3	3	3	15
Malta	0 ⁶	18	18	18	18	18	18	18	18
Nederländerna	6	19	19	19	6	6	6	6 ⁴	19
Polen	5								
"	8								
"	23	23	23	23	8	8	8	8 ⁴	23
Portugal	6								
"	13								
"	23	23	13	23	6	6	6	13	23
Rumänien	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Slovakien	10								
"	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Slovenien	8,5	20	20	20	8,5	8,5	8,5	8,5 ⁷	20
"								20	
Spanien	4								
"	8	18	18	18	8	8	8	8	18
Storbritannien	0								
"	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Tjeckien	10	20	20	20	10	10	10	20	20
Tyskland	7								
"	19	19	19	19	19	19	19	19	19
Ungern	18 ⁸								
"	25	25	25	25	25	25	25	25	25
Österrike			12						
"	10	20	20	20	20	20	20	10 ⁹	20

1) I en del länder är skattesatsen lägre i vissa regioner.

2) För folköl och lättöl i livsmedelsbutik är skattesatsen 12 %.

3) Drycker ingår ej.

4) Alkoholhaltiga drycker har basskattesats.

5) Produkter för barn.

6) För vissa konfektyrer är skattesatsen 5 %.

7) Tillämpas för tillagning av måltider.

8) Avser mjölk och mjölkprodukter (exkl. modersmjölk), mejeriprodukter, smaksatt mjölk och produkter innehållande spannmål, mjöl, stärkelse eller mjölk.

9) 10 % för mat, mjölk och choklad, 20 % för kaffe, te, andra alkoholhaltiga och icke alkoholhaltiga drycker.

Källa: Eurostat.

Lantbruksregistret

Inledning

Lantbrukregistret (LBR), som infördes 1968 är ett årligt register, som används vid produktion av jordbruksstatistik och innehåller uppgifter om landets jordbruksföretag. Uppgiftsinsamlingen till registret var t.o.m. 1994 samordnad med vissa administrativa syften som att utgöra underlag för stödutbetalningar. I samband med Sveriges inträde i EU 1995 fick registret i stort sett bara rollen som underlag för statistik på jordbruksområdet.

Statistiken ur registret har utnyttjats bl.a. av myndigheter och näringsliv vid planering och beslut om åtgärder inom jordbruksområdet, som underlag för utvärdering av vidtagna åtgärder m.m.

Registrets omfattning

Fr.o.m. år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Fr.o.m. 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna för år 2010 inte är fullt jämförbara med föregående års siffror. På grund av detta har det i alla tabeller lagts in värden för riket som överensstämmer med den gamla, svenska definitionen av LBR. Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på mer än 2,0 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,0 hektar jordbruksmark. I LBR 2010 används därför en avgränsning på mer än 2,0 hektar åkermark eller minst 5,0 hektar jordbruksmark.

I LBR registreras fr.o.m. 2010 samtliga jordbruksföretag i landet som i juni 2010 uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade mer än 2,0 ha åkermark
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta. Odling i hemträdgårdar eller för husbehov ingår inte.
- innehade djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari 2010 till och med den 10 juni 2010 omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 sugor eller 50 svin, eller minst 20 får, eller 1 000 fjäderfä.

I LBR registreras fr.o.m. år 2000 till och med 2009 följande grupper av jordbruksföretag:

- företag med mer än 2 hektar åkermark,
- företag med högst 2 hektar åkermark men med stora djurbesättningar med nötkreatur, får, svin eller höns.
- företag med trädgårdsodling som omfattar minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal. Odling i hemträdgårdar eller för husbehov ingår inte.

Med de gamla, svenska avgränsningarna innehåller LBR 68 150 företag 2010. Med den nya avgränsningen innehåller LBR 71 091 företag. Således gör den nya avgränsningen att LBR ökar med ca 3 000 företag. Dessa företag återfinns i stort sett bara i storleksklassen företag med 2,0 hektar åkermark eller mindre. För en jämförelse mellan de olika avgränsningarna, se tabblån på nästa sida.

LBR:s avgränsning 1995–2009	LBR:s avgränsning 2010
Företag med...	Företag med...
mer än 2,0 ha åkermark	mer än 2,0 ha åkermark
minst 0,25 ha frilandsareal av trädgårdsväxter	minst 5,0 ha jordbruksmark
minst 200 kvm växthusyta	minst 0,25 ha frilandsareal av trädgårdsväxter
minst 50 mjölkkor	minst 200 kvm växthusyta
minst 250 nötkreatur	minst 10 nötkreatur
minst 250 svin	minst 50 svin
minst 50 suggor	minst 10 suggor
minst 50 tackor	minst 20 får
minst 1 000 fjäderfä	minst 1 000 fjäderfä

För vissa år före 1995 ingick inte vissa trädgårdsföretag i LBR. För varje jordbruksföretag ingår ett stort antal uppgifter i registret. De viktigaste är följande:

- företagarens namn, adress, personnummer och telefonnummer
- åkerarealens användning och arealen betesmark
- antal husdjur av olika slag
- arealen skogsmark.

Uppgifterna i registret ska avse förhållandena en viss dag i början av juni respektive år. De år, då EU:s strukturundersökningar genomförs, ingår för en del jordbruksföretag också uppgifter om ägda/arrenderade arealer, maskiner, konstbevattning och sysselsättning på företaget.

Uppgiftsinsamling

Fram t.o.m. 1995 insamlades uppgifter till LBR genom totalundersökningar, dvs. samtliga uppgifter samlades in från samtliga jordbruks-

företag. Därefter har totalundersökningar genomförts endast de år då EU:s strukturundersökningar genomförts, dvs. åren 1997, 1999, 2003, 2005, 2007 och 2010. Övriga år har vissa uppgifter samlats in för ett urval av jordbruksföretag.

Fram t.o.m. 1999 samlades alla uppgifter in till LBR genom postenkäter till jordbruksföretagen. Därefter har information från Jordbruksverkets administrativa register i huvudsak använts som underlag. Dessa register är i första hand registret för jordbrukarnas ansökningar om arealbaserade stöd och det centrala nötkreatursregistret (CDB). Utöver detta insamlas information till LBR genom kompletterande enkäter.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken

Sedan lång tid tillbaka sker inom lantbruksstatistiken en omfattande redovisning av resultat som framkommer genom skilda undersökningar. Redovisning förekommer dels för olika administrativa områden, dels för områden som avgränsats främst med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk.

Administrativa områden

Län, kommun och församling

I statistiken redovisas i allmänhet uppgifter för *län* och till en del även för *kommuner* och *församlingar*. De två sistnämnda redovisas dock inte i Jordbruksstatistisk årsbok.

Under årens lopp har ändringar av gränser skett och även delningar och sammanslagningar av områden. I allmänhet används i statistikredovisningen den indelning som gällde vid undersökningens genomförande. Vid publicering av tidsserier sker ofta en omräkning till den senast gällande indelningen.

Naturliga jordbruksområden

Produktionsområden och riksområden

Vid bearbetning och redovisning av lantbruksstatistik är de administrativa områdena från vissa synpunkter inte alltid lämpliga som indelningsgrund. Flertalet län är därför uppdelade på särskilda s.k. *naturliga jordbruksområden*. Därvid har hänsyn tagits till de naturförhållanden som väsentligt påverkar förutsättningarna för jordbruk, t.ex. berggrundens och jordarternas beskaffenhet, landskapets topografi och klimatet. De naturliga jordbruksområdena är uppbyggda av församlingar och i vissa fall delar av församlingar.

De naturliga jordbruksområdena sammanfördes ursprungligen till 18 *produktionsområden*. De flesta av dessa produktionsområden täcker delar av mer än ett län.

Gränserna för de naturliga jordbruksområdena har modifierats. Gränserna utgör en kombination av gränserna för produktionsområdena och länsgränserna. Detta medför att de

naturliga jordbruksområdena påverkas av ändringar i länsgränserna. År 2000 var landet indelat i 61 naturliga jordbruksområden.

De 18 produktionsområdena kan sammanföras till åtta större produktionsområden.

Dessa kan i sin tur sammanföras till tre *riksområden*. De tre riksområdena sammanfaller inte med de tre administrativa huvudområdena Götaland, Svealand och Norrland.

Indelningen i åtta produktionsområden framgår av kartan nedan och sambandet mellan naturliga jordbruksområden och produktions- och riksområden framgår av sammanställningen nedan.

3 Riksområden

8 Produktionsområden

18 Produktionsområden

61 Naturliga jordbruksområden

1 Södra och mellersta Sveriges slättbygder

1 Götalands södra slättbygder (Gss)

01 Skåne-Hallands slättbygd

19 F.d. Kristianstads län, slättbygden

22 F.d. Malmöhus län, slättbygden

23 Hallands län, slättbygden

2 Götalands mellanbygder (Gmb)

02 Sydsvenska mellanbygden

10 Kalmar län, Kalmarslätten

16 Blekinge län, slättbygden

18 F.d. Kristianstads län, mellanbygden

21 F.d. Malmöhus län, mellanbygden

03 Öland och Gotland

13 Kalmar län, Öland

14 Gotlands län

3 Götalands norra slättbygder (Gns)

04 Östgötaslätten

05 Östergötlands län, Östgötaslätten

05 Vänerslätten, del av

- 27 F.d. Älvsborgs län, slättbygden
- 31 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Götalandsdelen
- 32 F.d. Skaraborgs län, Falbygden
- 4 *Svealands slättbygder (Ss)*
 - 05 Vänerslätten, del av
 - 35 Värmlands län, slättbygden
 - 62 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Svealandsdelen
 - 06 Mälar- och Hjälmabygden
 - 01 Stockholms län
 - 02 Uppsala län
 - 03 Södermanlands län
 - 40 Örebro län, slättbygden
 - 43 Västmanlands län, slättbygden
- 2 **Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder**
- 5 *Götalands skogsbygder (Gsk)*
 - 07 Sydsvenska höglandet
 - 06 Östergötlands län, södra skogsbygden
 - 08 Jönköpings län
 - 09 Kronobergs län
 - 12 Kalmar län, skogsbygden
 - 15 Blekinge län, skogsbygden
 - 17 F.d. Kristianstads län, skogsbygden
 - 20 F.d. Malmöhus län, skogsbygden
 - 24 Hallands län, skogsbygden
 - 30 F.d. Älvsborgs län, södra höglandet
 - 34 F.d. Skaraborgs län, sydöstra höglandet
 - 61 F.d. Göteborgs och Bohus län, södra höglandet
 - 08 Östsvenska dalbygden
 - 07 Östergötlands län, södra kustlandet
 - 11 Kalmar län, norra kustlandet
 - 09 Västsvenska dalbygden
 - 25 Hallands län, norra Halland
 - 26 F.d. Göteborgs och Bohus län, utom södra höglandet
 - 28 F.d. Älvsborgs län, dalbygderna
- 6 *Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)*
 - 10 Södra Bergslagen
 - 04 Östergötlands län, norra skogsbygden
 - 33 F.d. Skaraborgs län, nordöstra höglandet
 - 39 Örebro län, södra skogsbygden
 - 11 Västsvenska Dalsjöområdet
 - 29 F.d. Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd
 - 36 Värmlands län, centrala och västra Värmland
 - 12 Norra Bergslagen
 - 37 Värmlands län, Bergslagen
 - 41 Örebro län, Bergslagen
 - 42 Västmanlands län, Bergslagen
 - 44 Dalarns län, Bergslagen
 - 13 Östra Dalarna-Gästrikland
 - 45 Dalarnas län, östra Dalarna
 - 48 Gävleborgs län, Gästrikland
- 3 **Norra Sverige**
- 7 *Nedre Norrland (Nn)*
 - 14 Kustlandet i nedre Norrland
 - 49 Gävleborgs län, Hälsinglands kustland
 - 51 Västernorrlands län, kustlandet
 - 16 Nordsvenska mellanbygden
 - 38 Värmlands län, norra Värmland
 - 46 Dalarnas län, mellanbygden
 - 50 Gävleborgs län, inlandet
 - 52 Västernorrlands län, inlandet
 - 55 Jämtlands län, mellanbygden
 - 17 Jämtländska siluområdet
 - 54 Jämtlands län, siluområdet
- 8 *Övre Norrland (Nö)*
 - 15 Kustlandet i övre Norrland
 - 57 Västerbottens län, kustlandet
 - 59 Norrbottens län, kustlandet
 - 18 Fjäll- och moränbygden
 - 47 Dalarnas län, fjällbygden
 - 56 Jämtlands län, fjällbygden
 - 58 Västerbottens län, inlandet
 - 60 Norrbottens län, inlandet

Områden för skördeberäkningar

I samband med att metoder för objektiva skördeuppskattningar utvecklades och ett permanent skördeskadeskydd för jordbruket infördes 1961, indelades landet i områden som numera benämns *skördeområden* (SKO). Dessa områden är mer homogena än de naturliga jordbruksområdena med avseende framförallt på skördens variation från år till år.

Områdesindelningen har fortlöpande setts över. Därvid har största möjliga homogenitet eftersträfvats beträffande skördeavkastningen. Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning.

I det 1988 förändrade skördeskadeskyddet blev behovet av områdesstatistik mindre än i det tidigare skyddet. Den tidigare gällande områdesindelningen med 420 SKO ersattes 1989 av en ny områdesindelning omfattande 106 SKO. Fem av dessa är fjällområden för vilka skördeuppgifter inte längre insamlas.

Odelade församlingar har i regel varit grundstenar i indelningen i SKO. I åtskilliga fall är dock församlingarna så heterogena att en delning av församlingen mellan olika skördeområden ansetts starkt motiverad. Sedan 1996 är 170 församlingar delade på olika skördeområden.

Särskilda indelningar

I vissa fall tillämpas för statistiska ändamål andra områdesindelningar än de ovan beskrivna, t.ex. särskilda områden för administrering av stöden till jordbruket (stödområden).

NUTS (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) är den regionala indelningen som används inom EU för statistikredovisning. I Sverige utgörs NUTS 1 av tre landsdelar, NUTS 2 av åtta riksområden och NUTS 3 av län. NUTS 2 områdena överensstämmer ej med våra åtta produktionsområden. Inom lantbruksstatistiken tillämpas NUTS 2 endast för rapportering till EU:s statistikbyrå (EUROSTAT).

Annan publicering

Rikets indelningar. Årsbok över regionala indelningar med koder m.m. SCB.

Atlas över rikets indelningar i län, kommuner, församlingar och tätorter 1992. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Atlas över rikets indelningar 1995. Tabell-del. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1998:1.

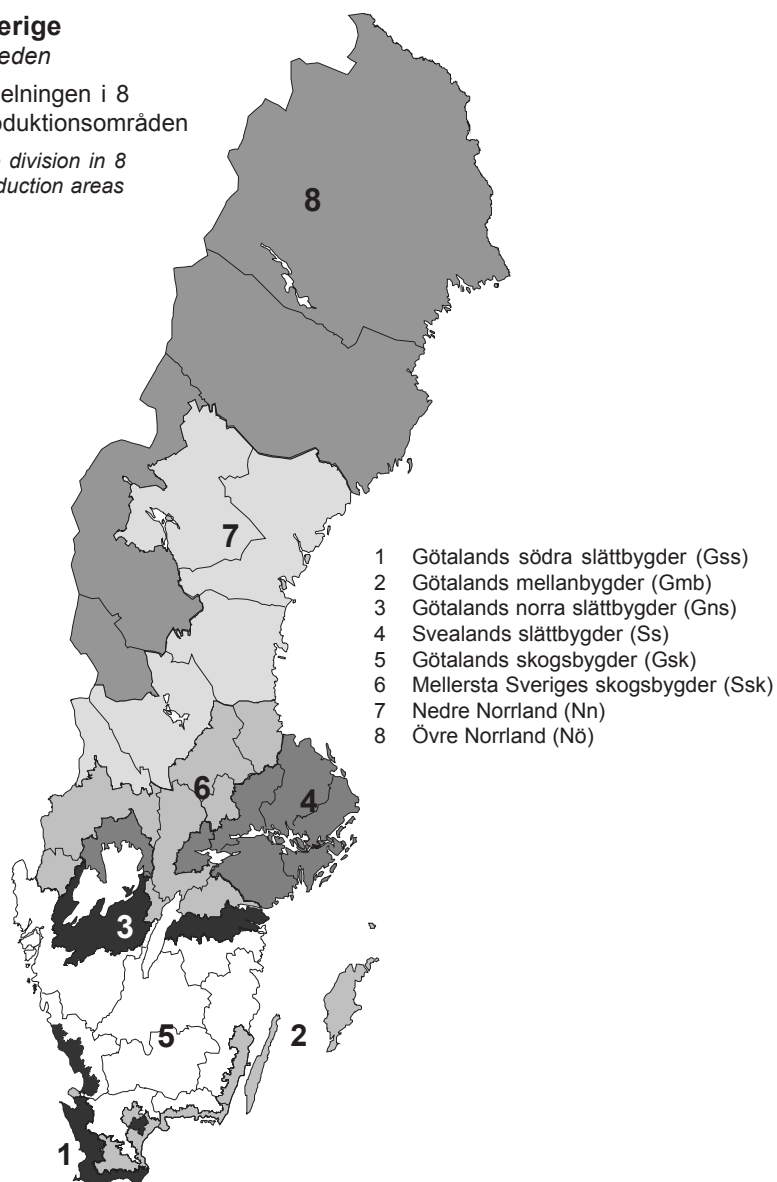
Historisk återblick på indelningen i skördeområden 1961–1988. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1988:2.

Sveriges klimat-, jordarts- och uppodlingsområden, del VIII. Riksöversikt, regionala uppgifter återfinns i stenciler. Kungl. lantbruksstyrelsen. Meddelanden, serie A nr 8 (1969).

Uppgifter om lantbruksstyrelsens speciella regionindelning återfinns i styrelsens meddelandeserie.

Sverige

Sweden

Indelningen i 8
produktionsområdenThe division in 8
production areas

Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation

Upplysningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll och om jordbruksstatistik i övrigt kan i första hand göras till Charlotta Olsson och Daniel Persson vid SCB:s avdelning för regioner och miljö i Örebro. De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är: SCB, 701 89 Örebro.

Kvalitetsdeklaration

När det gäller årsboksuppgifternas kvalitet hänvisas till:

- angivna källor
- sidan Statistik på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se
- SCB:s webbplats www.scb.se

Jordbruksstatistikens organisation

Ansvar för den svenska officiella statistiken är fördelat på 26 statistikansvariga myndigheter. Ansvar för ungefär hälften av den officiella statistiken finns hos 25 sakansvariga myndigheter. För resterande del är SCB statistikansvarig myndighet.

Statistikansvarig myndighet för den jordbruksstatistik som ingår under statistikområdet Jord- och skogsbruk, fiske enligt Förordning om den officiella statistiken (SFS 2001:100) är fr.o.m. 1999 Jordbruksverket.

Vid sidan av ansvaret för en del av den officiella statistiken har SCB ett övergripande ansvar för samordning och bevakning av systemet Sveriges officiella statistik (SOS).

Avgränsning av livsmedelssektorn

I merparten av den näringsgrensindelade statistiken i Sverige används Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) för klassificering av arbetsställen. SNI har som bas EU:s näringsgrensindelning NACE, Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne. NACE är i sin tur samordnad med den av FN utarbetade standarden ISIC (International Standard Industrial Classification).

Från 1 januari 2008 används nya versioner av svensk näringsgrensindelning – SNI 2007 och EU:s näringsgrensstandard – NACE Rev 2.

SNI 2007 är liksom föregångarna SNI 2002 och SNI 92 samordnad med NACE. Detta innebär att SNI 2007 är identisk med NACE på de fyra första nivåerna och skapar därefter nationella indelningar genom att lägga till en femte nivå.

SNI 2007 är en hierarkisk indelning med fem nivåer. Den första nivån (Avdelning) anges av en bokstav – t.ex. C, Tillverkning. Den andra nivån (Huvudgruppen) anges med två siffror med efterföljande punkt – t.ex. 10., Livsmedels-

framställning. De därpå följande nivåerna (Grupp, Undergrupp och Detaljgrupp) anges med vardera en siffra – t.ex. 10.1, Beredning och hållbarhetsbehandling av kött och köttvaror, 10.11, Beredning och hållbarhetsbehandling av kreaturskött samt 10.111, Kreatursslakt.

Jämfört med SNI 2002 har SNI 2007 fler detaljgrupper. I de fall Sverige inte använder sig av nationella indelningar läggs en nolla till NACE:s fyrsiffriga kod. Är den femte siffran däremot inte en nolla finns en detaljgrupp som är specifik för svensk näringsgrensindelning.

Nedan redovisas de branscher enligt SNI 2007 (Avdelning/Huvudgrupp/Detaljgrupp) som har intresse för livsmedelsstatistiken. Redovisningen innebär inget slutligt ställningstagande till vilka branscher som skall anses konstituera ”livsmedelssektorn”.

I en särskild avdelning nedan redovisas branscher inom vilka verksamheter med anknytning till livsmedel kan förekomma utan att man därmed kan hänföra branschen till sektorn ”livsmedel”, t.ex. transportverksamhet och förpackningstillverkning.

”Livsmedelsbranscher” beskrivna enligt SNI 2007

Avdelning/ Huvudgrupp/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
A	JORDBRUK, SKOGSBRUK OCH FISKE
01.110	Odling av spannmål (utom ris), baljväxter och oljeväxter
01.120	Odling av ris
01.131	Potatisodling
01.132	Sockerbetsodling
01.133	Odling av grönsaker (köksväxter) på friland
01.134	Odling av grönsaker (köksväxter) i växthus
01.135	Svampodling m.m.
01.140	Odling av sockerrör
01.160	Odling av fiberväxter
01.199	Odling av övriga ett- och tvååriga växter
01.210	Odling av druvor
01.220	Odling av tropiska och subtropiska frukter
01.230	Odling av citrusfrukter

Avdelning/ Huvudgrupp/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
01.240	Odling av kärnfrukter och stenfrukter
01.250	Odling av andra frukter och bär samt nötter
01.260	Odling av oljehaltiga frukter
01.270	Odling av växter för dryckesframställning
01.280	Odling av kryddväxter, drog- och medicinalväxter
01.410	Mjölkproduktion och uppfödning av nötkreatur av mjölkkras
01.420	Uppfödning av andra nötkreatur och bufflar
01.450	Uppfödning av får och getter
01.461	Uppfödning av smågrisar
01.462	Uppfödning av slaktsvin
01.471	Äggproduktion (för försäljning)
01.472	Uppfödning av fjäderfä, ej äggproduktion
01.491	Renskötsel
01.499	Övrig uppfödning av andra djur
01.500	Blandat jordbruk
01.610	Service till växtodling
01.620	Service till husdjursskötsel
01.630	Bearbetning av skördade växter
01.640	Bearbetning av utsäde
01.700	Jakt och service i anslutning härtil
02.300	Insamling av annat vilt växande skogsmaterial än trä
03.111	Trålfiske i saltvatten
03.119	Övrigt saltvattensfiske
03.120	Sötvattensfiske
03.210	Fiskodling i saltvatten
03.220	Fiskodling i sötvatten
C	TILLVERKNING
10.111	Kreatursslakt
10.112	Styckning av kött
10.120	Beredning och hållbarhetsbehandling av fjäderfäkött
10.130	Charkuteri- och annan köttvarutillverkning
10.200	Beredning och hållbarhetsbehandling av fisk samt skal- och blötdjur
10.310	Beredning och hållbarhetsbehandling av potatis
10.320	Juice- och safttillverkning
10.390	Annan beredning och hållbarhetsbehandling av frukt, bär och grönsaker
10.410	Framställning av oljor och fetter
10.420	Matfettstillverkning
10.511	Osttillverkning
10.519	Annan mejerivarutillverkning
10.520	Glasstillverkning
10.611	Mjöltiltillverkning
10.612	Tillverkning av frukostflingor, mixer och andra livsmedelsberedningar av kvarnprodukter

Avdelning/ Huvudgrupp/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
10.620	Stärkelsestillverkning
10.710	Tillverkning av mjukt matbröd och färska bakverk
10.721	Knäckebrödstillverkning
10.722	Tillverkning av kex och konserverade bakverk
10.730	Tillverkning av pastaprodukter
10.810	Sockertillverkning
10.821	Tillverkning av sockerkonfektyrer
10.822	Tillverkning av choklad och chokladkonfektyrer
10.830	Framställning av te och kaffe
10.840	Tillverkning av senap, ketchup, kryddor och andra smaksättningsmedel
10.850	Tillverkning av lagad mat och färdigrätter
10.860	Tillverkning av homogeniserade livsmedelspreparat inklusive dietmat
10.890	Framställning av andra livsmedel
11.010	Destillering, rening och tillblandning av spritdrycker
11.020	Framställning av vin från druvor
11.030	Framställning av cider och andra fruktviner
11.040	Framställning av andra icke-destillerade jästa drycker
11.050	Framställning av öl
11.060	Framställning av malt
11.070	Framställning av läskedrycker, mineralvatten och annat vatten på flaska
G	HANDEL; REPARATION AV MOTORFORDON OCH MOTORCYKLAR
46.110	Provisionshandel med jordbruksråvaror, levande djur, textilråvaror och textilhalvfabrikat
46.170	Provisionshandel med livsmedel, drycker och tobak
46.210	Partihandel med spannmål, råttobak, utsäde och djurfoder
46.230	Partihandel med levande djur
46.310	Partihandel med frukt och grönsaker
46.320	Partihandel med kött- och köttvaror
46.330	Partihandel med mejeriprodukter, ägg, matolja och matfett
46.340	Partihandel med drycker
46.360	Partihandel med socker, choklad och sockerkonfektyrer
46.370	Partihandel med kaffe, te, kakao och kryddor
46.380	Partihandel med andra livsmedel, bl.a. fisk skal- och blötdjur
46.390	Icke specialiserad partihandel med livsmedel, drycker och tobak
47.111	Varuhus- och stormarknadshandel, mest livsmedel, drycker och tobak
47.112	Livsmedelshandel med brett sortiment, ej varuhus eller stormarknad
47.210	Specialiserad butikshandel med frukt och grönsaker
47.220	Specialiserad butikshandel med kött och charkuterier
47.230	Specialiserad butikshandel med fisk, skal- och blötdjur
47.241	Specialiserad butikshandel med bröd och konditorivaror
47.242	Specialiserad butikshandel med konfektyrer
47.250	Specialiserad butikshandel med alkoholhaltiga och andra drycker
47.291	Specialiserad butikshandel med hälsokost

Avdelning/ Huvudgrupp/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
47.299	Övrig specialiserad butikshandel med livsmedel
47.810	Torg- och marknadshandel med livsmedel, drycker och tobak
47.992	Ambulerande och tillfällig handel med livsmedel
I	HOTELL- OCH RESTAURANGVERKSAMHET
55.101	Hotellverksamhet med restaurangrörelse
56.100	Restaurangverksamhet
56.210	Cateringverksamhet vid enskilda evenemang
56.291	Drift av personalmatsalar
56.292	Centralköksverksamhet för sjukhus
56.293	Centralköksverksamhet för skolor, omsorgs- och andra institutioner
56.294	Cateringverksamhet för transportsektorn
56.299	Övrig cateringverksamhet
56.300	Barverksamhet

Branscher inom vilka verksamhet med anknytning till livsmedel förekommer

Avdelning/ Huvudgrupp/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
C	TILLVERKNING
10.910	Framställning av beredda fodermedel
20.150	Tillverkning av gödselmedel och kväveprodukter
20.200	Tillverkning av bekämpningsmedel och andra lantbrukskemiska produkter
22.220	Plastförpackningstillverkning
23.130	Tillverkning av buteljer, glasförpackningar och husgeråd av glas
28.300	Tillverkning av jord- och skogsbruksmaskiner
28.930	Tillverkning av maskiner för framställning av livsmedel, drycker och tobaksvaror
D	FÖRSÖRJNING AV EL, GAS, VÄRME OCH KYLA
35.300	Försörjning av värme och kyla
E	VATTENFÖRSÖRJNING; AVLOPPSRENING, AVFALLSHANTERING OCH SANERING
38.210	Behandling och bortskaffande av icke-farligt avfall

Avdelning/ Huvudgrupp/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
G	HANDEL; REPARATION AV MOTORFORDON OCH MOTORCYKLAR
46.610	Partihandel med jordbruksmaskiner och -utrustning
H	TRANSPORT OCH MAGASINERING
49.200	Järnvägstransport, godstrafik
49.410	Vägtransport, godstrafik
50.201	Reguljär sjötrafik över hav och kust av gods
50.202	Icke reguljär sjötrafik över hav och kust av gods
50.401	Reguljär sjötrafik på inre vattenvägar av gods
50.402	Icke reguljär sjötrafik på inre vattenvägar av gods
51.211	Reguljär lufttransport av gods
51.212	Icke reguljär lufttransport av gods
52.100	Magasinering och varulagring
52.241	Hamngodshantering
52.249	Övrig godshantering
52.290	Övriga stödtjänster till transport
M	VERKSAMHET INOM JURIDIK, EKONOMI, VETENSKAP OCH TEKNIK
71.200	Teknisk provning och analys
N	UTHYRNING, FASTIGHETSSERVICE, RESETJÄNSTER OCH ANDRA STÖDTJÄNSTER
77.310	Uthyrning och leasing av jordbruksmaskiner och jordbruksredskap
81.300	Skötsel och underhåll av grönytor
82.920	Förpackningsverksamhet
T	FÖRVÄRVSARBETE I HUSHÅLL; HUSHÅLLENS PRODUKTION AV DIVERSE VAROR OCH TJÄNSTER FÖR EGET BRUK
98.100	Hushållens produktion av diverse varor för eget bruk

Varuklassificering enligt SITC/KN

Avgränsningen av varugruppen jordbruksvaror och livsmedel i redovisningen av industrins varuproduktion och utrikeshandeln (kapitel 15 respektive 16) baseras på de redovisningar för utrikeshandeln med sådana varor, som Jordbruksverket publicerat sedan 1995. Uppdelningen på varor och varugrupper bygger på den av FN rekommenderade varugrupperingen SITC rev.4 (Standard International Trade Classification) i kombination med den inom EU tillämpade varunomenklaturen KN (Combined Nomenclature). Fram t.o.m. 1994 tillämpades i den svenska utrikeshandelsstatistiken den internationellt överenskomna nomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). I produktionsstatistiken har

KN använts sedan 1996. KN och HS är jämförbara på KN:s sexsiffernivå.

KN-nomenklaturen bygger på Tulltaxan, i vilken tidvis kan ske ändringar som får till följd att samma KN-kod för en vara ej är tillämplig för samtliga år som ingår i tidsserierna.

Indelningen på huvudgrupper utgår från produktgrupper enligt tvåsiffrig SITC medan underindelningarna följer KN.

I det följande sker också en specificering av varukoderna för förädlade livsmedel i tabell 16.5. Varugrupperingen ansluter till Exportrådet / Food From Swedens avgränsning av varuområdet. Jordbruksverket har vissa år publicerat statistik över exporten av förädlade livsmedel.

Jordbruksvaror och livsmedel. Specificering på SITC-/KN-nummer

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
00 Levande djur	01	
01 Kött och köttvaror		
Nötkött	02.01	Kött av nötkreatur el. andra oxdjur, färskt el. kylt
	02.02	Kött av nötkreatur el. andra oxdjur, fryst
	02.06.10-29	Ätbara slaktbiprodukter av nötkreatur o. andra oxdjur, färska, kylda el. frysta
	02.10.20	Kött av nötkreatur o. andra oxdjur, saltat, i saltlake, torkat el. rökt
Griskött	02.03	Kött av svin, färskt, kylt el. fryst
	02.06.30-49	Ätbara slaktbiprodukter av svin, färska, kylda el. frysta
	02.10.11-19	Kött av svin, saltat, i saltlake, torkat el. rökt
Får-, lamm- o. getkött	02.04	Kött av får eller get, färskt, kylt el. fryst
Fjäderfäkött	02.07	Kött o. ätbara slaktbiprodukter av tama fjäderfä, färska, kylda el. frysta
Övrigt kött inkl. vilt	02.05	Kött av häst, åsna, mula el. mulåsna, färskt, kylt el. fryst

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	02.06.80-90	Ätbara slaktbiprodukter av får, get, häst, åsna, mula o. mulåsna, färska, kylda el. frysta
	02.08	Kött o. ätbara slaktbiprodukter av kanin, hare, duvor samt andra djur, färska, kylda el. frysta
	02.10.91-99	Kött o. ätbara slaktbiprodukter av primater, valar, delfiner o. tumlare, reptiler, häst, får o. getter, ren m.m., saltat, i saltlake, torkat el. rökt samt ätbart mjöl av kött och slaktbiprodukter
	03.07.60	Sniglar, även utan skal, levande, färska el. kylda, frysta, saltade eller i saltlake, torkade (exkl. havssniglar)
Beredda köttprodukter	16.01	Korv o. liknande produkter av kött, slaktbiprodukter el. blod; beredningar av dessa produkter
	16.02.20-90	Kött, slaktbiprodukter o. blod, beredda el. konserverade
	16.03	Extrakter o. safter av kött, fisk, kräftdjur, blötdjur el. andra ryggradslösa vattendjur
02 Mejeriprodukter och ägg		
Mjölk, grädde, yoghurt m.m.	04.01	Mjölk o. grädde, inte koncentrerade o. inte försatta med socker el. annat sötningsmedel
	04.02	Mjölk o. grädde, koncentrerade el. försatta med socker el. annat sötningsmedel
	04.03	Kärnmjölk, filmjölk, gräddfil, yoghurt, kefir o. annan fermenterad el. syrad mjölk o. grädde, även koncentrerade, försatta med socker el. annat sötningsmedel, smaksatta el. innehållande frukt, bär, nötter el. kakao
	04.04	Vassle, även koncentrerad el. försatt med socker el. annat sötningsmedel; produkter bestående av naturliga mjölkbeståndsdelar, även försatta med socker el. annat sötningsmedel, i.a.n.
Smör o. andra smörfettsprodukter	04.05	Smör, inkl. dehydratiserat smör el. smörolja och andra fetter o. oljor framställda av mjölk; bredbara smörfettsprodukter
Glassvaror	21.05	Glassvaror, även innehållande kakao
Ost o. ostmassa	04.06	Ost o. ostmassa
Ägg o. äggalbuminer	04.07	Fågelägg med skal, färska, konserverade el. kokta
	04.08	Fågelägg utan skal samt äggula, färska, torkade, ångkokta el. kokta i vatten, gjutna, frysta el. på annat sätt konserverade, även försatta med socker el. annat sötningsmedel
	35.02.11-19	Äggalbumin, ej tjänligt till människoföda
03 Fisk-, kräft o. blötdjur m.m.		
Fisk, kräft- o. blötdjur	03.01	Fisk, levande
	03.02	Fisk, färska el. kyld (exkl. fiskfiléer o. annat fiskkött, även hackat o. malet)

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	03.03	Fisk, fryst (exkl. fiskfiléer o. annat fiskkött enligt nr 0304)
	03.04	Fiskfiléer o. annat fiskkött, även hackat el. malet, färska, kylda el. frysta
	03.05	Fisk, torkad, saltad el. i saltlake; rökt, även varmrökt fisk; mjöl, pulver o. pelletar av fisk, lämpliga som livsmedel
	03.06	Kräftdjur, även utan skal, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade el. i saltlake; kräftdjur med skal, ångkokta el. kokta i vatten, även kylda, frysta, torkade, saltade el. i saltlake; mjöl, pulver o. pelletar av kräftdjur, lämpliga som livsmedel
	03.07.10-59, 03.07.91-99	Blötdjur, (ej sniglar andra än havssniglar), även utan skal, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade el. i saltlake; ryggradslösa vattendjur, andra än kräftdjur o. blötdjur, levande, färska, kylda, frysta, torkade, saltade, el. i saltlake; mjöl, pulver o. pelletar av andra ryggradslösa vattendjur än kräftdjur, lämpliga som livsmedel
Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	16.04	Fisk, beredd el. konserverad; kaviar och kaviarersättning som framställts av fiskrom
	16.05	Kräftdjur, blötdjur och andra ryggradslösa vattendjur beredda el. konserverade
04 Spannmål och varor därav		
Spannmål (exkl. ris)	10.01	Vete samt blandsäd av vete o. råg
	10.02	Råg
	10.03	Korn
	10.04	Havre
	10.05	Majs
	10.07	Sorghum
	10.08	Bovete, hirs, kanariefrö; annan spannmål
Mjöl, gryn, malt m.m.	11.01	Mjöl finmalet av vete el. av blandsäd av vete o. råg
	11.02	Mjöl finmalet av spannmål, annat än av vete el. av blandsäd av vete o. råg
	11.03	Krossgryn, grovt mjöl inkl. fingryn o. pelletar av spannmål
	11.04	Spannmål, bearbetad på annat sätt, t.ex. skalad, valsad, bearbetad till flingor el. pärlgryn, klippt el. gröpad samt groddar av spannmål, hela, valsade, bearbetade till flingor el. malda (exkl. finmalet mjöl av spannmål samt ris endast befriat från ytterskalet, helt el. delvis slipat ris o. brutet ris)
	11.07	Malt, även rostat
Ris	10.06	Ris

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Bakverk o. bröd m.m.	19.05	Bröd, kakor, kex o. andra bakverk, även innehållande kakao; nattvardsbröd, tomma oblatkapslar av sådana slag som är lämpliga för farmaceutiskt bruk, sigilloblater o. liknande produkter av mjöl el. stärkelse
Okokt pasta	19.02.11-19	Pastaprodukter, okokta, ofyllda el. på annat sätt beredda
Övr. beredningar av spannmål o. mjöl	19.01.2000	Mixer o. deg för beredning av bakverk enl. nr 1905
	19.04	Livsmedelsberedningar erhållna genom svällning el. rostning av spannmål eller spannmålsprodukter, t.ex. majsflingor; spannmål, annan än majs, i form av korn el. flingor el. andra bearbetade korn (exkl. mjöl och krossgryn), förkokt el. på annat sätt beredd, i.a.n.
05 Frukt och köksväxter		
Färska o. kylda grönsaker	07.01	Potatis, färsk el. kyld
	07.02	Tomater, färska el. kylda
	07.03	Kepalök "vanlig lök", schalottenlök, vitlök, purjolök o. lök av andra <i>Allium</i> -arter, färska el. kylda
	07.04	Kål, färsk el. kyld
	07.05	Trädgårdssallat (<i>Lactuca sativa</i>) o. cikoriasallat arter av släktet <i>Cichorium</i> , färska el. kylda
	07.06	Morötter, rovor, rödbetor, haverrot (salsifi), rot-selleri, rädisor o. liknande rotfrukter, färska el. kylda
	07.07	Gurkor, färska el. kylda
	07.08	Baljfrukter o. baljväxtfrön, färska el. kylda
	07.09	Andra grönsaker, färska el. kylda
	12.10	Humle, färsk el. torkad, även mald, pulveriserad el. i form av pelletar; lupulin
	12.12.10	Johannesbröd, inbegripet johannesbrödförn
	12.12.91-99	Sockerbetor, färska, kylda, frysta el. torkade, även malda samt fruktkärnor o. andra vegetabiliska produkter, inkl. orostad cikoriarot av varieteten <i>Cichorium intybus sativum</i> , av sådana slag som används främst som livsmedel, i.a.n.
Frysta grönsaker	07.10	Grönsaker, även ångkokta el. kokta i vatten, frysta
Torkade el. tillfälligt konserverade grönsaker samt rötter, stam- el. rotknölar	07.11	Grönsaker tillfälligt konserverade, t.ex. med svaveldioxidgas el. i saltlake, svavelsyrighetsvatten el. andra konserverande lösningar, men olämpliga för direkt konsumtion i detta tillstånd

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	07.12	Torkade grönsaker, hela, i bitar, skivade, krossade el. pulveriserade, men inte vidare beredda
	07.13	Baljväxtfrön, torkade, även skalade el. sönderdelade
	07.14	Maniok-, arrow- och salepsrot, jordärtskockor, batater "sötpotatis" och liknande rötter, stam. el. rotknölar med hög halt av stärkelse el. inulin, färska, kylda, frysta el. torkade hela el. i bitar o. även i form av pelletar; mærg av sagopalm
Beredda potatisprodukter	11.05	Mjöl, pulver, flingor, korn o. pelletar av potatis
	19.03	Tapioka o. tapiokaersättningar, framställda av stärkelse, i form av flingor, gryn o.d.
	20.04.10	Potatis, beredd el. konserverad på annat sätt än med ättika el. ättikssyra, fryst
	20.05.20	Potatis, beredd el. konserverad på annat sätt än med ättika el. ättikssyra, inte fryst
Övriga beredningar av grönsaker	11.06	Mjöl o. pulver av ärtor, bönor, linser o. andra torkade baljväxtfrön enligt nr 0713, av sago, maniok-, arrow- och salepsrot, jordärtskockor, batater "sötpotatis" o. liknande rötter, stam. el. rotknölar med hög halt av stärkelse el. inulin enligt nr 0714, samt mjöl o. pulver av produkter enligt kap. 8 "Ätbar frukt samt ätbara bär och nötter; skal av citrusfrukter eller meloner"
	20.01.10	Gurkor beredda el. konserverade med ättika el. ättikssyra
	20.01.9020-9070, 9097	Grönsaker, frukt, bär, nötter o. andra ätbara växtdelar, beredda el. konserverade med ättika el. ättikssyra
	20.01.9093	Kepalök "vanlig lök" beredd el. konserverad med ättika el. ättikssyra
	20.02	Tomater, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättikssyra
	20.03	Svampar o. tryffel, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättikssyra
	20.04.90	Grönsaker samt blandningar av grönsaker, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättikssyra, frysta (exkl. konserverade med socker samt tomater, svampar, tryffel o. potatis, var för sig)
	20.05.40-99	Grönsaker, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika eller ättikssyra, inte frysta (exkl. tomater, svampar, tryffel o. potatis)
Färsk, kyld, torkad eller tillfälligt konserverad frukt, bär o. nötter	08.01	Kokos-, para- o. cashewnötter, färska el. torkade, även skalade

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	08.02	Andra nötter, färska el. torkade, även skalade
	08.03	Bananer, inkl. mjölbananer, färska el. torkade
	08.04	Dadlar, fikon, ananas, avokado, guava, mango o. mangostan, färska el. torkade
	08.05	Citrusfrukter, färska el. torkade
	08.06	Vindruvor, färska el. torkade
	08.07	Meloner, inkl. vattenmeloner o. "papaya", färska
	08.08	Äpplen, päron o. kvittenfrukter, färska
	08.09	Aprikoser, körsbär, persikor inkl. nektariner, plummon o. slånbär, färska
	08.10	Jordgubbar, hallon, björnbär, vinbär, krusbär o. andra ätbara frukter, färska
	08.12	Frukt, bär o. nötter, tillfälligt konserverade (t.ex. med svaveldioxidgas el. i saltvatten, svavelsyrighetsvatten el. andra konserverande lösningar) men olämplig för direkt konsumtion i detta tillstånd
	08.13	Aprikoser, plummon, äpplen, persikor, päron, melonträdfrukter "papaya", tamarinder o. andra ätbara frukter, torkade, samt blandningar av ätbara o. torkade frukter el. ätbara nötter
	08.14	Skal av citrusfrukter el. meloner, inkl vattenmeloner, färska, frysta, torkade el. tillfälligt konserverade i saltvatten, svavelsyrighetsvatten el. andra konserverande lösningar
	12.12.30	Aprikos-, persiko- (inbegripet nektarin) o. plummonkärnor
Frost frukt o. bär	08.11	Frukt, bär o. nötter, även ångkokta el. kokta i vatten, frysta, med el. utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel
Saft, sylt o. marmelad	20.07.91-99	Sylter, frukt- och bärgeléer, marmelader, mos och pastor av frukt, bär el. nötter, erhållna genom kokning, med el. utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel; andra än homogeniserade beredningar
	20.09	Frukt- o. bärsaft, inkl. druvmust, samt grönsaksaft, ojäst o. utan tillsats av alkohol, även med tillsats av socker el. annat sötningsmedel
Övriga beredningar av frukt o. bär	20.01.9010	Mango chutney, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra
	20.01.9091	Guava, mango, mangostan, melonträdfrukter "papaya", tamarinder, cashewäpplen, litchi-plummon, jackfrukter, sapodillafrukter, passionsfrukter, carambola, pitahay, kokos-, para-, cashew-, pekan-, areka- "betel-", kola- o. macadamianötter, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	20.01.9099	Grönsaker, frukt, bär, nötter o. andra ätbara växtdelar, beredda el. konserverade med ättika el. ättiksyra; Andra
	20.08	Frukt, bär, nötter o. andra ätbara växtdelar, beredda el. konserverade, med el. utan tillsats av socker, annat sötningsmedel el. alkohol (exkl. beredda el. konserverade i ättika el. ättiksyra, konserverade i socker, men inte inlagda i sockerlag, samt sylter, frukt- o. bärgeléer, marmelader, mos o. pastor av frukt, bär el. nötter, erhållna genom kokning)
06 Socker, sockervaror m.m.		
Socker, melass o. honung	04.09	Naturlig honung
	17.01	Socker från sockerrör el. sockerbetor samt kemiskt ren sackaros, i fast form
	17.02	Socker, inkl. kemiskt ren laktos, maltos, glukos o. fruktos, i fast form, sirap o. andra sockerlösningar utan tillsats av aromämnen el. färgämnen, konstgjord honung, även blandad med naturlig honung samt sockerkulör (exkl. socker från sockerrör el. socker betor o. kemiskt ren sackaros)
	17.03	Melass erhållen vid utvinning el. raffinering av socker
Sockerkonfektyrer	17.04	Sockerkonfektyrer (inkl. vit choklad), inte innehållande kakao
	20.06	Grönsaker, frukt, bär, nötter, fruktskal o. andra växtdelar, konserverade med socker "avrunna, glaserade el. kanderade"
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.		
Kaffe o. kaffeersättningar	09.01	Kaffe, även rostat el. befriat från koffein; skal o. hinnor av kaffe; kaffesurrogat innehållande kaffe, oavsett mängden
	21.01.11-12	Extrakter, essenser o. koncentrat av kaffe samt beredningar på basis av extrakter, essenser el. koncentrat el. på basis av kaffe
	21.01.30	Cikoriarot, rostad o. andra rostade kaffesurrogat samt extrakter, essenser o. koncentrat av dessa produkter
Choklad o. kakaoberedn.	18.06	Choklad o. andra livsmedelsberedningar innehållande kakao
Te, kakao o. kryddor	09.02	Te, även aromatiserat
	09.03	Maté
	09.04	Peppar av släktet <i>Piper</i> ; frukter av släktena <i>Capsicum</i> o. <i>Pimenta</i> , torkade, krossade el. malda

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	09.05	Vanilj
	09.06	Kanel o. kanelknopp
	09.07	Kryddnejlikor, nejlikstjälkar o. modernejlikor
	09.08	Muskot, muskotblomma o. kardemumma
	09.09	Anis, stjärnanis, fänkål, koriander, spiskummin, kummin o. enbär
	09.10	Ingefära, saffran, gurkmeja, timjan, lagerblad, curry o. andra kryddor
	18.01	Kakaoböner, hela el. krossade, även rostade
	18.02	Kakaoskal, kakaohinna o. annat kakaoavfall
	18.03	Kakaomassa, även avfettad
	18.04	Kakaosmör, kakaofett o. kakaoolja
	18.05	Kakaopulver utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel
	21.01.20	Extrakter, essenser o. koncentrat av te el. maté samt beredningar på basis av sådana extrakter, essenser el. koncentrat el. på basis av te el. maté
08 Djurfoder		
	12.13	Halm, agnar o. skal av spannmål, oberedda, även hackade, malda, pressade el. i form av pelletter
	12.14	Kålrötter, foderbetor o. andra foderrotfrukter, hö, lusern "alfalfa", klöver, esparsett, foderkål, lupiner, vicker o. liknande djurfoder, även i form av pelletter
	23	Återstoder och avfall från livsmedelsindustrin; beredda fodermedel
09 Diverse livsmedelsprodukter		
Soppor, såser o. buljonger	21.03	Såser samt beredningar för tillredning av såser; blandningar för smaksättningsändamål; senapspulver o. beredd senap
	21.04.10	Soppor o. buljonger samt beredningar för tillredning av soppor el. buljonger
Margarin o. annat matfett	15.17	Margarin; ätbara blandningar o. beredningar av animaliska el. vegetabiliska fetter el. oljor el. av fraktioner av olika fetter el. oljor enligt detta kap. (exkl. ätbara fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, som helt eller delvis hydrogerats, omförestrats, även internt el. elaidiniserats, även raffinerade men inte vidare bearbetade samt blandningar av olivolja el. fraktioner)
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	19.01.10	Livsmedelsberedningar avsedda för barn, i detaljhandelsförpackningar
	19.01.90	Livsmedelsberedningar av andra slag (inkl. maltextrakt m.m.)

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Övriga livsmedel, bl.a. homogeniserade	19.02.20-40	Pastaprodukt; fyllda, även kokta el. på annat sätt beredda; kokta el. på annat sätt bredda, ofyllda; couscous
	04.10	Sköldpaddsägg, fågelbon o. andra ätbara produkter av animaliskt ursprung, i.a.n.
	16.02.10	Homogeniserade beredningar av kött, slaktbiprodukter o. blod och som föreligger i detaljhandelsförpackningar med en nettovikt av <= 250 g, för försäljning som barnmat el. för dietiskt ändamål
	20.05.10	Grönsaker, i form av fint homogeniserade beredningar som föreligger i detaljhandelsförpackningar med en nettovikt av <= 250 g för försäljning som barnmat el. för dietiskt ändamål
	20.07.10	Sylter, frukt- o. bärgeléer, marmelader, mos o. pastor av frukt, bär el. nötter, erhållna genom kokning, med el. utan tillsats av socker el. annat sötningsmedel, i form av homogeniserade beredningar som föreligger i detaljhandelsförpackningar med en nettovikt av <= 250 g för försäljning som barnmat el. för dietiskt ändamål
	21.02	Jäst "aktiv el. inaktiv"; andra encelliga mikroorganismer, döda med undantag av vacciner; beredda bakpulver
	21.04.20	Livsmedelsberedningar av den art som används som näringsmedel avsedda för barn el. för dietbruk, bestående av homogeniserade blandningar av två eller flera grundbeständesdelar såsom kött, fisk, grönsaker el. frukt, i detaljhandelsförpackningar med en nettovikt av <= 250 g
	21.06.10	Proteinkoncentrat o. texturerade proteiner
	21.06.9010	Ostfondue
	21.06.9030-9098	Livsmedelsberedningar; sirap o. andra sockerlösningar, aromatiserade el. färgade
	22.09	Ättika, jäsningsättika och ättiksersättning av ättiksyra
11 Drycker Starksprit	21.06.9020	Sammansatta alkoholhaltiga beredningar av sådana slag som används för framställning av drycker o. med en verklig alkoholhalt av > 0,5 volymprocent (exkl. beredningar baserade på luktämnen)
	22.08	Etylalkohol, odenaturerad med alkoholhalt av < 80 volymprocent; sprit, likör o. andra spritdrycker (exkl. sammansatta alkoholhaltiga beredningar av sådana slag som används för framställning av drycker)

SITC	Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	Vin	22.04	Vin av färska druvor, inkl. vin som tillsatts alkohol; druvmust i jäsning med verklig alkoholhalt >0,5 volymprocent el. med ett innehåll av tillsatt alkohol > 0,5 volymprocent
		22.05	Vermouth o. annat vin av färska druvor, smaksatt med växter el. aromatiska ämnen
	Övriga drycker med alkohol	22.03	Maltdrycker
		22.06	Drycker, jässta t.ex. äppelvin "cider", päronvin o. mjöd; blandningar av jässta drycker samt blandningar av jässta drycker o. alkoholfria drycker, i.a.n.
	Drycker utan alkohol	22.01	Vatten, inkl. naturligt eller konstgjort mineralvatten samt kolsyrat vatten, utan tillsatt socker el. annat sötningsmedel el. av aromämne; is o. snö
		22.02	Vatten, inkl. mineralvatten o. kolsyrat vatten, med tillsatt socker el. annat sötningsmedel el. av aromämne, samt andra alkoholfria drycker (exkl. frukt- o. bärsaft samt grönsakssaft o. mjölk)
12	Tobak och tobaksvaror	24	Tobak samt varor tillverkade av tobaksersättning
22	Oljeväxtfrön och oljehaltiga nötter	12.01	Sojabönor, även sönderdelade
		12.02	Jordnötter, även skalade el. sönderdelade men inte rostade el. på annat sätt tillagade
		12.03	Kopra
		12.04	Linfrön, även sönderdelade
		12.05	Raps- o. rybsfrön, även sönderdelade
		12.06	Solrosfrön, även sönderdelade
		12.07	Andra oljeväxtfrön o. oljehaltiga frukter, även sönderdelade
		12.08	Mjöl av oljeväxtfrön el. oljehaltiga frukter (exkl.mjöl av senapsfrön)
4	Oljor och fetter	02.09	Svinfett, inte innehållande magert kött o. fjäderfä-fett, inte utsmälta eller på annat sätt extraherade, färska, kyla, frysta, saltade, i saltlake, torkade el. rökta
		15.01	Ister, annat svinfett o. fjäderfä-fett, utsmälta, även utpressade el. extraherade med lösningsmedel (exkl. solarstearin och isterolja)
		15.02	Fetter av nötkreatur, andra oxdjur, får el. getter (exkl. solarstearin, isterolja, oleostearin, oleomargarin o. talgolja, inte emulgerade, blandade el. på annat sätt beredda)
		15.03	Solarstearin, isterolja, oleostearin, oleomargarin o. talgolja, inte emulgerade, blandade el. på annat sätt beredda

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	15.04	Fetter o. oljor av fisk el. havsdäggdjur samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.05	Ullfett o. fettartade ämnen erhållna ur ullfett, inkl. lanolin
	15.06	Andra animaliska fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.07	Sojabönlja o. fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.08	Jordnötsolja o. fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.09	Olivolja o. fraktioner av denna olja, erhållna ur frukten, som uteslutande är framställda på mekanisk väg el. med andra fysikaliska metoder under sådana förhållande som inte medför att oljan försämrats, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.10	Oljor erhållna enbart ur oliver samt fraktioner av sådana oljor som utvunnits på annat sätt än under 1509, även raffinerade men inte kemiskt modifierade, inkl. blandningar av dessa oljor el. fraktioner med oljor eller fraktioner enligt 1509
	15.11	Palmolja o. fraktioner av denna olja, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.12	Solrosolja, safflorolja o. bomullsfröolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.13	Kokosolja, palmkärnolja o. babassuolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.14	Raps-, rybs- o. senapsolja samt fraktioner av dessa oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.15	Andra vegetabiliska fetter o. oljor, icke flyktiga, inkl. jojobaolja, samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, även raffinerade men inte kemiskt modifierade
	15.16	Animaliska och vegetabiliska fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, som helt el. delvis hydrerats, omförestrats, även internt, el. elaidiniserats, även raffinerade men inte vidare bearbetade

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	15.18	Animaliska o. vegetabiliska fetter o. oljor samt fraktioner av sådana fetter el. oljor, kokta, oxiderade, dehydratiserade, faktiserade, blåsta, polymeriserade genom upphettning i vakuum el. i inert gas el. på annat sätt kemiskt modifierade, med undantag av produkter enligt nr 15.16; oätliga blandningar el. beredningar av animaliska el. vegetabiliska fetter el. oljor el. av fraktioner av olika fetter el. oljor enligt detta kap. 15, i.a.n.
	15.21	Vegetabiliska vaxer, bivax, andra insektsvaxer samt spermaceti "valrav", även raffinerade el. färgade (exkl. triglycerider)
	15.22	Degras; återstoder från bearbetning av fetter, feta oljor el. andra fettartade ämnen el. av animaliska el. vegetabiliska vaxer

Varuklassificering i tabell 16.5 (Förädlade livsmedel)

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
Beredda produkter av kött, vilt och fågel	
Styckat nötkött	02.01.20,30, 02.02.20,30
Styckat griskött	02.03.12,19,22,29
Styckat får- lamm- och getkött	02.04.22,23,42,43,50
Styckat fjäderfäkött	02.07.13,14,26,27,35,36
Övrigt styckat kött	02.08.10,30,40,50,90
Torkat, saltat eller rökt kött m.m.	02.10.11,12,19,20,91,92,93,99
Beredningar av kött	16.01.00, 16.02.10,20,31,32,39,41,42,49,50,90
Mejeri- och äggprodukter	
Mjölk- och gräddpulver m.m., konsumentförp.	04.02.10,21,29,91,99
Yoghurt	04.03.10
Fil, gräddfil m.m.	04.03.90
Smör, konsumentförpackat	04.05.1011
Ost och ostmassa	04.06.10,20,30,40,90
Glassvaror	21.05.00
Äggprodukter	04.07, 04.08
Beredda fisk- och skaldjursprodukter	
Fiskfiléer och fiskkött, färskt eller fryst	03.04
Torkad, saltad eller rökt fisk	03.05
Beredda sillprodukter	16.04.12
Övr. beredda fisk- och skaldjursprodukter	16.04.11,13,14,15,16,19,20,30, 16.05.10,20,30,40,90
Beredningar av spannmål	
Mixer och deg för beredn. av bakverk	19.01.20
Knäckebröd	19.05.10
Skorpor	19.05.40
Kakor och kex	19.05.20,31
Övriga bakverk, bröd, pizzor, piroger m.m.	19.05.32,90
Övr. beredningar av spannmål och mjöl	11.04, 19.02.11,19, 19.04.10,20,30,90

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
Beredda frukter och grönsaker	
Frysta grönsaker	07.10
Beredda potatisprodukter	20.04.10, 20.05.20
Andra beredningar av grönsaker	20.01.10,90, 20.02.10,90, 20.03.10,20,90, 20.04.90, 20.05.10,40,51,59,60,70,80,90,91,99
Frysta blåbär	08.11.9050
Övr. frysta, torkade m.m. frukter och bär	08.11.10,20,90 (exkl. 08.11.9050), 08.12, 08.13, 08.14
Saft	20.09
Sylt och marmelad	20.07
Andra beredningar av frukt och bär (inkl. nötter)	20.06.00, 20.08
Sockerkonfektyrer	17.04
Kaffe, te, kakao m.m.	
Rostat kaffe	09.01.21,22
Essenser och koncentrat av kaffe m.m.	21.01.11,12
Te samt essenser och koncentrat av te	09.02.10,20,30,40, 21.01.20
Kakaomassa, kakaosmör och kakaopulver	18.03.10,20, 18.04.00, 18.05.00
Chokladprodukter och chokladpulver	18.06
Diverse livsmedel	
Såser och beredningar för såser	21.03
Soppor och buljonger	21.04.10
Fast margarin	15.17.10
Flytande margarin och annat matfett	15.17.90
Välling m.m.	19.01.10
Övriga produkter (bl.a. smörfettsblandn.)	04.05.20, 04.10, 21.04.20, 21.06.10,90
Drycker	
Vodka	22.08.60
Annan starksprit	22.08.20,30,40,50,70,90
Vin	22.04
Öl och cider m.m.	22.03, 22.06
Övriga drycker med alkohol	22.05
Mineralvatten, läsk m.m.	22.01, 22.02
Oljor och fetter	02.09, 15.01, 15.02, 15.03, 15.04, 15.05, 15.06, 15.07, 15.08, 15.09, 15.10, 15.11, 15.12, 15.13, 15.14, 15.15, 15.16, 15.18, 15.21, 15.22

Swedish-English vocabulary

Letter Åå, Ää and Öö at the end of the list

The English translations are not always word by word

A

Administrativa områden	Administrative areas
Agronom	Agronomist; M. Sc. in Agriculture
Aktiebolag	Limited company
Aktiv substans	Active substance
Aktuell	Current; present
Alkoholfria drycker	Non-alcoholic beverages
Alkoholhaltiga drycker	Alcoholic beverages
Allmän	General; common
Alvarbete	Grazed alvar
Am- och diko bidrag	Suckler cow premium
Amkor	Suckler cows
Ammoniak	Ammonia
Andel	Proportion; share; percentage
Andra	Other
Andra orsaker	Other reasons
Anhöriga	Relatives; family members
Animalier	Animal products
Animalisk	Animal
Anläggning	Plant; works
Anläggningsstöd	Grant for afforestation and foundation of wetlands
Anmälan	Application
Annan	Other
Annan djurskötsel	Other kind of animal husbandry
Annan mark	Other ground
Annan sallat	Other kind of lettuce
Ansluten till	Connected with; associated with
Anställd	Employee
Antal	Number
Användning	Use
Användning inom	Used in
Apelsiner	Oranges
Arbete	Work; job; occupation
Arbetsbehov	Labour requirement
Arbetskraft	Labour force; labour
Arbetskraftsenheter	Annual Work Units, AWU
Arbetskraftsundersökningen (AKU)	The Labour Force Survey (LFS)
Arbetsmarknad	Labour market
Arbetsmaskin	Working machine
Arbetsställe	Establishment; workplace; local unit
Arbetstagare	Employee; worker
Arbetstid	Working hours
Arbetstimmar	Working hours
Areal	Area; acreage
Arealbidrag	Area-based income support
Arealstöd	Area aid
Arrendator	Tenant
Arrende	Tenancy
Arrendepriiser	Rental prices
Arrenderad	Held on lease
Avbrutna	Discontinued
Avdrag	Deduction
Avelssvin	Pigs for breeding
Avgångna	Departed

Avkastning	Yield
Avkastningsnivå	Yield level
Avreglerad (marknad)	Deregulated (market)
Avräknad	Discounted
Avräkningsprisindex	Output price index
Avse	Concern; refer to
Avsevärd	Considerable
Avskrivning	Depreciation
Avslutad	Completed
Avstånd	Distance
Avsändningsland	Country of origin
B	
Bagge	Ram
Baljväxt	Leguminous plant
Baspriser	Basic prices
Bearbetning	Processing
Bebyggd	Built-up; developed
Befolkning	Population
Behandlad	Processed
Bekämpningsmedel	Pesticides
Bekämpningsmedelsrester	Pesticide residues
Belopp	Amount; sum
Ben	Leg
Beredd fisk	Processed fish
Beräknad	Calculated; estimated
Besiktigad	Inspected
Beslut	Decision
Bestämmelseland	Country of destination
Besådd areal	Area sown
Besättning	Stock; herd
Besättningsstorlek	Size of stock
Bete	Pasture
Betesmark	Grazing land
Betesvall	Temporary grazings
Betmassa	Beet pulp
Betningsmedel	Seed disinfectant
Betor	Beet
Bevarande	Preservation
Bevattning	Irrigation
Beviljad	Allowed
Bidrag	Grant; subsidy
Bidrag till	Contribution to
Binäring	Subsidiary enterprise
Biodling	Apiculture
Biodynamisk odling	Biodynamic farming
Biologisk	Biological
Biologisk mångfald och kulturmiljövärden	Biodiversity and cultural values
Biprodukt	By-product
Bisamhälle	Bee colony
Bisyssla	Side-line occupation
Blandad	Mixed
Blandsäd	Mixed grain
Blomkål	Cauliflower
Blommor	Flowers
Bokföringsuppgifter	Accounts
Bortfall	Nonresponse
Bostad	Dwelling; housing
Bostadsbyggnadsvärde	House building value
Bostadshus	Residential building
Branschindelning	Division in branches

Bredband	Broadband
Brukare	Holder; farmer
Brukningsform	Type of holding
Bruna bönor	Brown beans
Brutto	Gross
Bruttonationalprodukt (BNP)	Gross domestic product (GDP)
Bruttoton	Gross tonnage
Buffel	Buffalo
Byggnad	Building
Byggnadsinventarier	Inventories (building)
Byggnadsverksamhet	Construction activity
Byte	Exchange
Bänkgård	Frame; hotbed
Bär	Berries
Bärbuske	Berrybush
Bärgad (skörd)	Actual (yield)
Böcker	Books
Bönor	Beans
C	
Certifierad	Fully converted
Charkuterivaror	Cured meat and provision
Choklad- och chokladvaror	Chocolate and chocolate goods
Choklad- och konfektyrvaror	Sweets
Cirka; c:a	About; around
Cistern	Cistern
Container	Container
D	
Dagar	Days
Dagsverke	Day's work
Definition	Definition
Definitiva uppgifter	Definite results
Deklaration	Declaration for income tax purposes
Del av	Part of; share
Delad	Separated
Delbranscher	Sub-branches
Deltagare	Participant
Delvis (ägd, arrenderad)	Partly (owned, held on lease)
Detaljhandel	Retail trade
Dikor	Suckler cows
Direktstöd	Direct support
Direktutbetalning	Direct payment
Diverse	Other; miscellaneous
Djur	Animal
Djurbesättning	Animal stock
Djurbidrag	Headage support, animal premium
Djurhållning	Animal husbandry
Djurhälsovård	Animal health service
Djurslag	Type of animal
Djurstallar	Building for livestock
Dos	Dose
Dricksvatten	Drinking-water
Dricksvattenanläggning	Drinking-water structure
Driftsinriktning	Type of farming
Driftsöverskott	Operating surplus
Driv- och smörjmedel	(Consumption of) motor fuel and lubricants
Drivmedel	Motor fuel
Drycker	Beverages
Dryckesvaror	Beverages
Dräktig	Pregnant
Dvs.	That is; i.e.

Därav	Of which
Därunder	Less
Däröver	More
Dödsbo	Estate of a deceased person
E	
Efterlikvid	Final price adjustment
Egenföretagare	Self-employed person
Egentlig	Real; actual
Eget	Own
Eget kapital	Own capital
Ej	Not
Ej angivet	Not reported
Ekologisk djurhållning	Organic farming with animals
Ekologisk odling	Organic farming
Ekonomi	Economy
Ekonomibyggnad	Farm building
Ekonomibyggnadsvärde	Farm building value
Ekonomisk	Economic; financial
Elektricitet	Electricity
Emballage	Packing
Energiskog	Energy forest
Enhet	Unit; entity
Enkelt bolag	Partnership
Enkla	Simple
Enligt	According to
Ensilageväxter	Plants for silage
Ensilering	Ensiling
Enskild	Private
Ersättning; ersättningsbelopp	Compensation
Exekutiv	Executive
Exklusive	Excluding
Exportör	Exporter
Extensifieringsbidrag	Aid for extensification
Extrapriser	Bargain prices
F	
Fabrikspotatis	Potatoes for processing
Faktorinkomst	Factor income
Faktorpris	Factor price
Familjemedlem	Member of the family
Fasta priser	Constant prices; fixed prices
Fastighet	Real estate
Fastighetsinnehav	Possession of real estates
Fastighetsreglering	Real allotment
Fastighetstaxering	Assessment of real estate
Felaktigt	Incorrect
Fett	Fat
Fetthalt	Fat content
Fisk	Fish
Fiskare	Fisherman
Fiske	Fishing
Fiskmjöl	Fish meal
Fiskprodukter	Fish products
Fjäderfä	Poultry
Fjäderfäkött	Poultry meat
Fjällsamebyar	Mountain sami villages
Fleråriga	Perennial
Fläsk	Pork
Foder	Feed
Foderblandning	Feed mixture
Foderförbrukning	Feed consumption

Fodermedel	Feedstuffs; feeds
Foderråvara	Fodder primary product
Fodersäd	Coarse grain
Foderväxt	Forage plant
Foderärter	Fodder peas
Fosfor	Phosphorus
Frakter	Freights
Frilandsareal	Area for cultivation on open ground
Frilandsodling	Outdoor cultivation
Fritidshästar	Spare-time horses
Frivillig	Voluntary
Frukt	Fruit
Frukträd	Fruit tree
Frånvaro	Absence
Främjande	For the promotion of
Frö	Seed
Fröburen	Seed born
Fröslag	Kind of seed
Frövall	Seed ley
Fysisk person	Natural person; physical person
Fång	Acquisition
Fånggröda	Laminitis
Fångst	Catch
Fångstmängd	Quantity
Får	Sheep
Fårkött	Mutton
Fäbodbete	Mountain pasture
Fältodlade köksväxter	Field grown vegetables
Färskpotatis	New potatoes
Färskt, kylt och djupfryst	Fresh, chilled and frozen
Född	Born
Föl	Foal
Fördelad	Distributed
Fördelning	Distribution
Före	Before
Föregående	Previous
Förekomma	Occur
Förening	Society; association
Företag	Holding; enterprise
Företagare	Self employed (person); holder
Företagsinkomst, netto	Entrepreneurial income
Företagsnivå	Level of enterprises
Företagsstruktur	Structure of enterprises
Företagsstöd	Enterprise Support
Företagstyp	Type of holding
Förlust	Loss
Förmalning	Milling
Förnödenheter	Necessities, requirements
Förpröva	Pre-test
Församling	Parish
Första	First
Första skörd	First cut
Försålda mängder	Sold quantities
Försäljning	Sale
Försäljningsställe	Point of sale; outlet
Försörjningsbalans	Balance of resources
Förvärv	Purchase
Förvärvsarbete (befolkning)	Economically active (population)
Förvärvsarbete	Gainful employment
Förvärvskälla	Source of income

Förädlad	Processed; refined
Förädling	Improvement; processing
Förädlingsvärde	Value added
Förändringar i djurkapitalet	Changes in livestock capital
G	
Galt	Boar
Generell	General
Genomsnittlig	Average
Get	Goat
Getkött	Goat's meat
Gifter	Poisons
Glas	Glass
Godis	Sweets
Godkänd	Approved
Gram	Gram
Griskött	Pork
Grossist	Wholesale dealer; wholesaler
Grovfoder	Coarse fodder
Grupp(er)	Group(s)
Gryn	Hulled grain
Grädde	Cream
Gränsskydd	Marginal protection
Gräs	Grass
Gröda	Crop
Grödgrupp	Crop group
Grön	Green
Gröna växter	Green plants
Grönfoder	Green fodder
Grönsaker	Vegetables
Gurka	Cucumber; gherkin
Gylta	Gilt
Gåva	Gift
Gödkalv	Fattened calf
Gödsel	Fertilizer; manure
Götalands mellanbygder	Central districts in Götaland
Götalands norra slättbygder	Plains district in northern Götaland
Götalands skogsbygder	Forest districts in Götaland
Götalands södra slättbygder	Plains districts in southern Götaland
H	
Hallon	Raspberries
Halm	Straw
Hampa	Hemp
Handelsgödsel	Fertilizer
Handelsmarginaler	Margins by trade
Handjur	Male animal
Handjursbidrag	Male animal premiums
Hare	Hare
Havre	Oats
Hektar	Hectare
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	Whole of Sweden; the whole country
Hela världen	The whole world
Helt ägd, arrenderad	Totally owned, held on lease
Helträda	Bare fallow
Helårs	Annual
Hemmaförbrukning	Household use
Hemmatillverkat	Home produced
Hemslakt	Home slaughter
Hjortdjur	Deer
Hondjur	Female animal

Honung	Honey
Husdjur	Livestock
Husdjursskötsel	Animal husbandry
Hushåll	Household
Hushållssvinn	Household waste
Huvudsyssla	Main occupation
Huvudtyp	Main type
Hälften av	Half of
Hälsovådlig	Insanitary
Hästar	Horses
Hästkött	Horse meat
Hö	Hay
Högst	At most
Höns	Fowls
Höst	Autumn
Höst- eller vinterbevuxen åkermark	Autumn- or wintergrown arable land
Höstkorn	Winter barley
Höstoljeväxter	Autumnsown oleiferous plants
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höststråsäd	Autumnsown cereals
Höstsådd	Autumn sown
Höstsäd	Winter grain
Höstvete	Winter wheat
I	
Icke	Not
Idisslare	Ruminant
Ilandföringar	Landings
Import	Imports
Importör	Importer
Indelning	Division; classification; breakdown
Industri	Industry
Industriell användning	Industrial use
Industristatistik	Industrial statistics
Industriändamål	Industrial purposes
Ingående lager	Balance brought forward
Inhemsk	Domestic
Inklusive	Including
Inkommen	Received
Inkomst	Income
Inkomststöd	Income support
Inköp	Purchase
Inofficiell	Unofficial
Inre	Internal
Inrikeshandelsstatistiken	The domestic trade statistics
Inräknad	Included
Insektsmedel	Insecticides
Insjö	Lake
Inte	Not
Integrerad svinproduktion	Integrated pig production
Internationell	International
Intäkter	Receipts; income; return
Intäktsfördelning	Breakdown of turnover
Inventarier (levande)	Livestock
Inventarier (döda)	Farm equipment
Inventering	Survey
Investering	Investment
Investeringstyp	Type of investment
Invånare	Inhabitant; resident

Invägd mjölk	Weight of delivered milk
Invägning	Weighing in
Isbergssallat	Iceberg lettuce
J	
Jakt och viltvård	Hunting and wild-life preservation
Jordbearbetningsredskap	Implements for tillage
Jordbruk	Agriculture; farming
Jordbrukare	Farmer
Jordbruksaktiviteter	Agricultural activities
Jordbruksfastighet	Agricultural real estate; farm property
Jordbruksinventering	Agricultural survey
Jordbrukslinje	Agricultural courses
Jordbruksmark	Agricultural area
Jordbrukspolitik, jordbrukspolitisk	Agricultural policy
Jordbruksreglerade livsmedel	Price regulated agricultural products
Jordbruksverket	Swedish Board of Agriculture
Jordbruksvärde	Agriculture value
Jordbruksväxter	Agricultural plants
Jordgubbar	Strawberries
Julstjärna	Christmas-flower (Poinsettia)
Juridisk person	Juridical person
Jämförbar	Comparable
Jämförbarhet	Comparability
K	
Kadmiumhalt	Cadmium content
Kaffe	Coffee
Kaffeersättningar	Coffee substitute
Kakao	Cacao
Kalenderår	Calendar year
Kalium	Potassium
Kalk	Lime
Kalkammonsalpeter	Ammonium nitrate
Kalkon	Turkey
Kalksalpeter	Calcium nitrate
Kalkylerad	Calculated
Kallblodig	Cold-blooded
Kalv; kalvar	Calf; calves
Kalvkött	Veal
Kameler	Camels
Kapitalkostnad	Cost of capital
Karaktäristisk	Characteristic
Karens	Qualifying period
Kategori	Category
Kemiskt	Chemically
Kemisk-tekniska artiklar	Chemico-technical articles
K-mjölk; konsumtionsmjölk	Fluid milk
Knölar	Tubers
Kokos	Coconut
Kollektiva avgifter	Social taxes
Kommersiell verksamhet	Commercial activity
Kommun	Municipality
Kompensationsbidrag	Support for less favoured area
Koncessionssamebyar	Concession samivillages
Kondensmjölk	Condensed milk
Konfektyrvaror	Sweets
Konserv	Preserved food; tinned food
Konservärter	Processing peas
Konsumentprisindex (KPI)	Consumer price index (CPI)
Konsumtion	Consumption
Konsumtionsmjölk	Fluid milk

Kontroll	Control
Kontrolluppgift	Salary statement
Kontrollverksamhet	Official control activity
Kor	Cows
Korn	Barley
Korrigerig	Correction
Kostnad	Cost
Kraftuttag	Power take-off
Kreatur	Livestock
Kronor	Swedish kronor (SEK)
Krukväxter	Potted plants
Kryddor	Spices
Kräft- och blötdjur	Crustaceans and molluscs
Kull	Litter
Kultiverad betesmark	Cultivated natural pastures
Kurser	Training courses
Kvadratmeter	Square metre
Kvalitet	Quality
Kvantitet	Quantity
Kvarn	Mill
Kvartal	Quarter of a year
Kviga	Heifer
Kvinnor	Women
Kvinnlig	Female
Kväve	Nitrogen
Kyckling(ar)	Chicken(s)
Kålrötter	Swedish turnips
Källa (ursprung)	Source
Kämmjolk	Buttermilk
Köksväxter	Vegetables
Kön	Sex
Köp	Purchase
Köpeskilling	Market price
Köpeskillingskoefficient	Market price coefficient
Köpfodermedel	Purchase feeding stuff
Köpkraftsparitet	Purchasing power parity
Körsbär	Cherries
Kött	Meat
Kött och köttvaror	Meat and products of meat
Köttfodermjöl	Meat meal
Köttkonserver	Canned meat
Köttras	Beef cattle
L	
Lager	Stock
Lagerändring	Change of stock
Lagfarna köp	Registered purchases
Lamm	Lamb
Lammkött	Lamb
Land	Country, land
Landareal	Area of land
Landskapsvård	Landscape preservation
Lantbruksnämnd	County agricultural board
Lantbruksregistret (LBR)	The Farm Register
Lantbruksräkning	Census of agriculture
Lantbruksstatistik	Agricultural statistics
Lantras (svin)	Indigenous breed (pigs)
Lejd	Hired
Lejt arbete	Hired labour
Levande	Alive
Levande djur	Live animals

Leverans	Delivery
Leverantör	Supplier
Lin	Flax
Livsmedel	Food; foodstuffs; groceries
Livsmedelskvalitet	Food quality
Livsmedelssektor	Food sector
Livsmedelssäkerhet	Food safety
Livsmedelsändamål	Food purposes
Låg avkastning	Low yield
Låginkomstsatsning	Subsidies to holders with low income
Lån	Loan
Lånegaranti	Loan guarantee
Län	County
Länsgrupper	County groups
Lök	Onion
Lökblommor	Bulbous flowers
Löner	Wages
Löpande priser	Current prices
M	
Magert	Low-fat
Majs	Maize
Maka/make	Spouse
Malt- och läskedrycker	Malt liquors and soft drinks
Manlig	Male
Margarin	Margarine
Mark	Ground
Markanläggningar	Land improvements
Markinventarier	Inventories (ground)
Maskin	Machine
Material	Material
Matfett	Cooking fat
Matlök	Onion
Matpotatis	Table potatoes
Max värde	Maximum value
Med	With
Medelfetthalt	Average fat content
Medelinvägning	Average weighing in
Medelkoantal	Average number of cows
Medelslaktvikter	Average weight of carcasses
Medelstärkelsehalt	Average content of starch
Medeltal	Average
Medelvikt	Average weight
Medhjälpande familjemedlem	Assistant member of the family
Medhjälpare	Assistant
Medlem	Member
Mejeri	Dairy
Mejerihantering	Dairy husbandry
Mejerimjolk	Dairy milk
Mejeriprodukter, mejerivaror	Dairy products
Mejerismör	Creamery butter
Melass	Molasses
Mellan	Between
Mellankalv	Fattened calf
Mellersta Sveriges skogsbygder	Forest districts in central Sweden
Melon	Melon
Mer än	More than
Mervärdeskatt	Value-added tax (VAT)
Micronäringsämnen	Micro nutritive substance
Milj. Kr	Millions of Swedish kronor (SEK)
Miljarder	Billion; one thousand million

Miljö- och regionalstatistik	Environment- and Regional Statistics
Miljöavgift	Duty for the environment
Miljökvälitet	Environmental quality
Miljöprogram	Programme for the environment
Miljöstöd	Aid schemes for the environment
Milligram	Milligramme
Millimeter	Millimetre
Min värde	Minimum value
Mineral	Mineral
Mineralfodermedel	Mineral food; mineral supplement
Mineralgödsel	Fertilizer
Mink	Mink
Minskning	Decrease
Mjöl	Flour
Mjök	Milk
Mjölkvastning	Yield of milk
Mjölkboskapsbesättning	Dairy cattle
Mjölko	Dairy cow
Mjölkleverantörer	Suppliers to dairies
Mjölksproducenter	Milk producers
Mjölksprodukt	Dairy product
Mjölksproduktion	Milk production
Mjölspulver	Milk powder
Mjölkraskorsning	Dairy cross breed
Mjölprodukter	Products of flour
Modersugga	Breeding sow
Moms (mervärdeskatt)	Value-added tax (VAT)
Morötter	Carrots
Motoreffekt	Horsepower at crankshaft
Mulåsnor och åsnor	Mules and asses
Månad	Month
Män	Men
Mängd	Quantity
Mödrar	Mothers
N	
Nationalräkenskaperna	National accounts
Nationellt	National
Naturligt jordbruksområde	Natural agricultural area
Nedre Norrland	Lower parts of Norrland
Netto	Net
Nettointäkt	Net receipt
Normskörd	Standard yield
Norra	Northern
Näringsgren	Branch of business
Näringskvalitet	Nutrition quality
Näringsämne	Nutritive substance
Närvarande	Present
Nöt	Cattle; bovine animals
Nötkreatur	Cattle; bovine animals
Nötkreatursskötsel	Livestock farming
Nötkött	Beef
O	
Obearbetad	Raw
Objektiv skördeuppskattning	Objective crop yield surveys
Obrukad åker	Untilled arable land
Och	And
Odlad	Grown; cultivated
Odling	Cultivation
Offentligt ägda	Publicly owned
Officiell	Official

Ogräsbekämpade arealer	Area treated with herbicides
Ogräsmedel	Herbicides
Okänd	Unknown
Olika	Different
Oliver	Olives
Oljehalt	Oil content
Oljelin	Lin seed; oil flax
Oljevaxter	Oilseed; oilseed crops
Oljevaxtfön	Seeds from oleiferous plants
Oljor och fetter	Oil and grease
Omalet	Ungrounded
Omfattning	Size; scope
Område	Region
Omställning	Conversion
Omställningsstöd	Conversion grant
Omställningsåtgärder	Conversion measures
Omsättning	Turnover
Organisation	Organization
Orsaker	Causes
Ost	Cheese
Ostmassa	Curd
Osäker	Uncertain
Outnyttjad åker	Unused arable land
Oxdjur	Bullock
P	
Palsternacka	Parsnip
Partihandel	Wholesale trade
Partihandelns invägning	Amount delivered to wholesaler
Per	By
Personer	Persons
Plantor för vidare kultur	Plants for further cultivation
Plantskola	Nursery
Plantskolealster	Nursery plants
Plast	Plastic
Plommon	Plums
Postenkät	Postal inquiry
Potatis	Potatoes
Potatis för stärkelse	Potatoes for processing of starch
Potatis- och rotfruktsredskap	Tools for potatoes and root-crops
Potatisodling	Potato-cultivation
Preliminära uppgifter	Preliminary results
Pris	Price
Pris- och marknadspolitik	Price- and market politics
Prisindex	Price index
Prisnivå	Price level
Prisregleringsavgift	Price regulation charge
Prisregleringsprisindex	Price regulation index
Prisstöd	Price support
Prisutveckling	Price development
Privat ägda	Privately owned
Procent	Per cent
Procentuell	Calculated as a percentage
Producentbidrag	Producer subsidy
Producentprisindex	Producer price index
Producerande	Producing
Produktion	Production
Produktionsgren	Branch of production
Produktionsinriktning	Branch of production
Produktionsmedel	Means of production
Produktionsmedelsprisindex	Cost price index

Produktionsområde	Production area
Produktionsvolymindex	Volume index of industrial production
Produktionsvärde	Gross output
Prognostiserad	Prognosticated
Projektstöd	Project Support
Protein	Protein
Proteinfodermedel	Protein food
Proteinhalt	Protein content
Provtäthet	Test frequency
Provyteskörd	Sample plot yield
Prydnadsväxter	Ornamental plant
Publicering	Publishing, publication
Purjolök	Leek
Pälsdjursskötsel	Fur farming
Päron	Pears
R	
Rabatter	Trade-discounts
Raps	Rape
Ras	Breed, stock
Rationalisering	Rationalization
Rationaliseringsinsatser	Rationalization measures
Redskap	Tools; implements
Reducerad	Reduced
Regionala stöd	Regional grants
Registrerad	Registered
Rekryteringsdjur	Replacement animals
Relativ	Relative
Renar	Reindeer
Rennäring	Reindeer farming
Renrasig	Purebred
Renskötsel	Reindeer husbandry
Representativ	Representative
Respektive	Respectively
Restaurering	Restoration
Resultat	Result
Riksgenomsnitt	National average
Riksområde	Major region
Ris	Rice
Rosor	Roses
Rotfrukter	Root-crops
Rovdjursrivna	Torn by beast of prey
Rybs	Turnip rape
Rymd	Capacity, volume
Rådgivning	Counselling
Råg	Rye
Rågvete	Triticale
Råsprit	Crude alcohol
Råvara	Raw material
Räntenetto	Interest net
Rättad	Corrected
Räv	Fox
Rödbetor	Red beet
Rökt	Smoked
Rörelseidkare	Employer; owner of a firm
Rörelseintäkt	Operating income
Rörelsekostnad	Operating expense
Rötskadade	Decay damaged
S	
Saknas	Not available, missing
Sallat	Lettuce

Salt	Salt
Saluvärde	Market value
Sambo	Cohabitee
Sameby	Sami village
Sammanfatta	Summarize
Sammanräknad	Total
Sammansättning	Composition
Samtliga	Total
Sektorer	Sectors
Separat	Separately
Självförsörjningsgrad	Degree of self-sufficiency
Sjötransport	Sea transport; carriage by sea
Skadad	Injured
Skattad; uppskattad	Estimated
Skatteadministration	Income-tax administration
Skogförråd	Forest supply
Skogsbruket	Forestry
Skogsbärande mark	Forested ground
Skogsimpediment	Barren land
Skogsmark	Forest; woodland
Skogsplanter	Tree plants
Skogsägare	Forest owner
Skola	School
Skuggindextal	Shadow index numbers
Skuld	Debt
Skummjölk	Skim milk
Skyddsgrödor	Barrier crop
Skyddszoner	Barrier zone
Skörd	Harvest; yield
Skördeskadeersättning och bidrag	Crop insurance compensation
Skördetröska	Combine
Slag	Kind; variety
Slakt	Slaughter; slaughtering
Slaktdjur	Slaughter animal
Slaktkropp	Carcass
Slaktkyckling	Slaughter chicken
Slaktsvin	Fattening pigs
Slam	Sludge
Slumpmässigt urval	Random sample
Slåttervall	Temporary grasses
Slåtteräng	Meadow
Slätköp	Purchase by relatives
Små	Small
Småbruk	Small sized holdings
Smågrisproduktion	Production of piglets
Smör	Butter
Smörjolja	Lubricating oil
Snittblommor	Cut flowers
Snittgrönt	Cut green
Socialförsäkring	Social insurance
Socker	Sugar
Sockerbetor	Sugar beet
Sockerbruken	Sugar mills
Sockerhalt	Sugar content
Sockermajs	Sweet corn
Sockerprodukter, sockervaror	Sugar products, sugar goods
Solrosfrö	Sunflower seed
Sort	Kind; variety
Spannmål	Cereals
Spenat	Spinach

Spridning	Spreading
Spritdrycker	Spirits
Spånadsväxter	Fibre plants
Spädgris	Sucking-pig
Spädkalv	Sucking-calf
Stadigvarande	Permanent
Stallgödsel	Manure
Standardtimmar	Standard man-hours
Starköl	Strong beer
Startstöd	Support to new establishments
Staten	Central government; the state
Statistiksystem	Statistic system
Statlig lånegaranti	Government loan security
Statlig stöd	Government support
Statsbidrag	Government subsidy
Sticklingar	Cuttings
Stickprovsundersökning	Sample survey
Storboskap	Cattle
Storkök	Catering
Storlek	Size
Storleksgrupp	Proportion size
Struktur	Structure; structural
Struktur- och regionalpolitik	Structural and regional support
Strålning	Radiation
Stråsäd	Cereal
Stubb	Stubble
Studerande	Student
Stutar	Steers
Stärkelse	Starch
Stärkelsehalt	Content of starch
Stärkelsetillverkning	Starch production
Stöd	Support
Stöd till norra Sverige	Economic support to the north of Sweden
Stöd till smågrisproduktion	Economic support to the production of piglets
Stödnivå	Level of support
Större	Bigger
Subvention	Subsidy
Sugga	Sow
Suggbesättning	Stock of sows
Summa	Sum; total
Superfosfat	Super phosphate
Svampmedel	Fungus poison
Svarta vinbär	Black currants
Svavel	Sulphur
Svaveldioxid	Sulphur dioxide
Svealands slättbygder	Plain districts in Svealand
Svin	Pig
Svinn	Waste; loss
Sysselsatt	Employed; occupied
Sådd	Sowing
Såld direkt till konsument	Sold from farm to consumer
Säd	Grain
Säljare	Seller
Sämre	Worse
Särskild	Special
Sötade	Sweetened
T	
Tackbidrag	Ewe premium
Tackor	Ewes
Tarmgas	Intestine gas

Taxerad	Assessed
Taxeringsenheter	Assessed units
Taxeringsuppgift	Income-tax statement
Taxeringsvärde	Assessed value
Te	Tea
Tidigare	Earlier
Tidpunkt	Time; date
Tillfällig	Temporary
Tillförsel	Supply
Tillgångar	Assets
Tillgänglig	Available
Tillverkare	Manufacturer
Tillverkning	Production; manufacturing
Tillväxt	Growth
Tjock grädde	Cream containing 40 per cent fat
Tjur	Bull
Tjänster (inom jordbruk)	Services (in agriculture)
Tobak	Tobacco
Tomater	Tomatoes
Ton	Tonne; metric ton
Torkad	Dried
Torkningskostnad	Cost of drying
Torrsubstans	Dry matter
Total	Total
Totalräknade uppgifter	Data from a census
Totalskörd	Total crop production
Totalundersökning	Total survey
Traktor	Tractor
Transferering	Transfer
Transport	Transport; conveyance
Transportredskap	Transport equipment
Träd	Tree
Träda	Fallow
Trädgård	Garden
Trädgårdsföretag	Horticultural enterprise
Trädgårdsodling	Horticulture; gardening
Trädgårdsprodukter	Garden produce
Trädgårdsräkning/-inventering	Census of horticulture
Trädgårdsväxter	Horticultural plants
Tröskning	Threshing
Tulpaner	Tulips
Tunn grädde	Cream containing 12 per cent fat
Tvål	Soap
Typ	Type
Typklassificering	Typology
Typologidata	Typology data
U	
Ull och fårskein	Wool and sheepskin
Underhåll	Maintenance
Undersökning	Survey
Ungdjur	Young cattle
Unghästar	Colts
Ungnöt	Young cattle
Uppfödning av kalvar	Breeding of calves
Uppfödningssförlust	Raising losses
Uppgift	Information; figure
Uppskattad	Estimated
Uppvärmning	Heating
Ursprung	Origin
Ursprungsland	Country of origin

Urval	Sample
Urvalsbaserade uppgifter	Data from a sample survey
Urvalsundersökning	Sample survey
Utan	Without
Utanför	Outside
Utbetalning	Disbursement, payment
Utbildning	Education; training
Utgifter	Expenditures
Utgående lager	Balance carried forward
Utlandet	Foreign countries
Utnyttja	Utilize
Utplanteringsväxter	Bedding-plants
Utrikeshandel	Foreign trade
Utrotningshotad	Endangered
Utrustning	Equipment
Utsläpp	Discharge
Utsäde	Seed
Utsädesmängd	Quantity of seed
Uttagen areal	Set aside land
Utträde	Withdrawal
V	
Vagnar	Carriages
Vall	Ley
Vall för fröskörd	Grass land for seed production
Vallbaljväxter	Leguminous plants on grass land
Vallfrö	Clover and grass seed
Vallgräs	Grass
Vallhö	Hay
Vallskörd	Yield from ley
Vallväxter	Herbage plants
Vallålder	Age of ley
Valuta	Currency
Varav	Of which
Varuhus	Department store
Varukod	Commodity code
Varuslag	Type of goods
Vattenareal	Water area
Vattenhalt	Water content; moisture content
Vax	Bees wax
Vecka	Week
Vegetabilier	Vegetables
Vegetabilisk	Vegetable
Verksam substans	Active substance
Verksamhet	Activity
Vete	Wheat
Vetegryn	Hulled wheat
Vetekli	Wheat bran
Vetemjöl	Wheat flour
Veterinär	Veterinary
Veterinärbehandlad	Veterinary treated
Vicker	Vetches
Vidareförädling	Processing
Vikt	Weight
Vilt	Game
Vilthägn	Game brackets
Vin	Wine
Vindruvor	Grapes
Vinter	Winter
Vitkål	White cabbage
Vuxna	Adults

Vårkorn	Spring barley
Vårrops	Spring rape
Vårrybs	Spring turnip rape
Vårstråsäd	Spring-sown cereals
Vårsädd	Spring-sown
Vårvete	Spring wheat
Våtmarker och småvatten	Wetlands
Vägd	Weighted
Värde	Value
Värdeändring	Change of value
Världsdel	Continent
Världsmarknadsprisindex	World market price index
Värphöns	Laying hens
Värpras	Laying hen
Växelkurs	Exchange rate
Växthus	Greenhouse
Växthusgas	Greenhouse gas
Växtnäringsämne	Plant nutrient
Växtodling	Crop husbandry
Växtperiod	Growing time
Växtprodukt	Vegetable product
Växtsjukdom	Plant disease
Växtskyddsmedel	Pesticides
Växtslag	Plant type
Växtsort	Variety
Y	
Yrkesmässig	Professional
Yrkesverksam	Economically active
Yta	Area
Å	
Åker	Arable land
Åkerareal	Area of arable land
Åkerbruk och boskapsskötsel	Crop and livestock farming
Åkerbönor	Field beans
Åkermark	Arable land
Ålder	Age
Åldersfördelning	Age structure
År	Year
Årskurs	Form
Återväxt	Second harvest (Harvest after first cut); regrowth
Åtgärd	Measure; act
Ä	
Ägare	Owner
Ägd	Owned
Ägg	Egg
Ägoslag	Type of land
Äldre	Older
Äpplen	Apples
Ärter	Peas
Ö	
Ökning	Increase
Överstiga	Exceed
Översyn	Inspection
Övre Norrland	Upper parts of Norrland

Sakregister

Hänvisning till tidigare årgångar av Jordbruksstatistisk årsbok (JÅ) lämnas för vissa äldre undersökningar.

A

Administrativa områden bil 2
 Alvarbete 209
 Am- och dikobidrag, se Stöd
 Animaliska produkter
 export 268–270, 271–273, 275, 277–278, 280, 283–284
 import 267–270, 271–274, 276, 278–279, 281–282
 konsumtion per person 285, 290–291
 JÅ 2009 321, 328
 priser 162–163, 180–182
 produktion 251–252, 257, 258–261
 Anläggningar
 antal cisterner för dieselolja m.m.
 JÅ 2000 50
 antal företag JÅ 1996 58
 för bevattning JÅ 1996 60
 för utfodring JÅ 1996 59
 för utgödsling JÅ 1996 59
 systemtäckdikning JÅ 1997 56
 Anläggningsstöd JÅ 2008 137
 Annan mark
 areal 55
 definitioner 55
 Anställda (inom jordbruk), se Arbetskraft
 Arbetsbehov 40–41, 52
 Arbetskraft
 antal arbetstimmar i jordbruk 125, 132
 arbetsskador JÅ 2000 37–38
 avbytarverksamhet JÅ 1997 38
 förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk
 m.m. 125–127, 128–132
 olycksfall JÅ 2000 37–38
 sysselsatta i jordbruk 125, 130–132
 sysselsatta i skogsbruk JÅ 2000 32
 sysselsatta med trädgårdsodling JÅ 1997 32
 sysselsatta på trädgårdsföretag JÅ 1997 110
 åldersfördelning 125, 129
 Arbetsskador JÅ 2000 37
 Arbetstimmar, se Arbetskraft
 Areal
 annan mark 55
 arrenderad 39, 48
 betesmark 55, 59, 204, 209
 bevattnad JÅ 1996 60
 ekologisk 185–186, 188–192, 195
 fördelning efter företagarekategori
 JÅ 2000 21, 24
 företag efter storleksgrupper 39, 46–47

internationella uppgifter 239, 240–241
 kemiskt ogräsbekämpad 199–200, 207, 218–220
 markkarterad JÅ 1997 44
 odlade grödor 53–54, 57–58, 62–70
 omställd 185, 187, 188–189
 skog JÅ 2000 13, 19
 åkermark 39, 48, 59–62
 ägd 39, 48
 Arealbidrag JÅ 2000 161–162
 Arealersättning, se Stöd
 Arrendepriiser 163, 182–183
 Arrenderade företag 39, 48
 Avbytarverksamhet JÅ 1997 38
 Avelssvin, se Svin
 Avkastning per hektar, se Hektarskörd
 Avräkningsprisindex 166, 314–315, 170, 180, 320

B

Baggar, se Får och lamm
 Baljväxter
 antal företag 45, 65
 hektarskörd 71–72, 80
 odlad areal 53, 57, 62, 65
 priser 181
 totalskörd 73, 80
 utsäde, certifierat 133, 139
 Befolkning
 folkmängdens fördelning på glesbygd
 och tätort JÅ 1997 29
 förvärvsarbetande inom jordbruk
 m.m. 125–125, 128
 jordbrukarnas åldersfördelning 125, 129
 Bekämpningsmedel se även Växtskyddsmedel
 bekämpningsmedelsrester 300, 304–305
 försäljning 133–134, 140
 Bensin, se Drivmedel
 Besädd areal
 potatis, slåttervall, spannmål JÅ 1998 89
 Besättningsstorlek
 får 96, 105, 111–112
 höns 97, 105, 119–120
 mjölkkor 96, 105, 107, 109
 nötkreatur 105
 svin 96–97, 105, 114–117
 Betat utsäde JÅ 2000 53–54
 Bete, se Betesmark och Betesvall
 Betesmark
 areal 53, 197, 59, 204, 209
 definition 55 JÅ 2000 41

Betesmarker och slåtterängar, se Stöd

Betesvall

antal företag 39, 45, 67

odlad areal 54, 67–68

Betodling, se Sockerbetor

Bevattnad areal JÅ 1996 60

Bevattningsanläggningar

antal företag JÅ 1996 60

Bevattningsmaskiner JÅ 1996 61

Bidrag, se Stöd

Biodling

antal bisamhällen 122

antal medlemmar i Sveriges Biodlares

Riksförbund 97, 122

honung 97, 122

vax JÅ 1996 153

Biologiska mångfald och kulturmiljövården 146–

149, 151, 154–156

Blandsäd

antal företag JÅ 2000 69

ekologisk odling 186–187, 190, 193

hektarskörd 78

odlad areal 53, 63–64

totalskörd 73, 79

utsäde, certifierat 133, 139

Blommor, se Trädgårdsodling

Bokföringsuppgifter, se Jordbruksekonomiska

undersökningen

Broiler, se Slaktkycklingar

Brukningseenhet(er), se Företag

Bruna bönor

antal företag 65

odlad areal 65

stöd 148, 151, 156

Bruttonationalprodukt

jordbruk 161, 171

privat konsumtion 328

Brödsäd

odlad areal JÅ 1999 67

Bufflar JÅ 2000 193

Byggnadsverksamhet

djurplatser, ny- och tillbyggda JÅ 1996 55

djurstallar, ny- och tillbyggda JÅ 1997 52

förprovade djurstallar 133, 138

lagerbyggnader och maskinhus, ny- och

tillbyggda JÅ 1996 57

lagerlokaler, ny- och tillbyggda

JÅ 1996 57

medelyta i nybyggda djurstallar

JÅ 1996 54

nyuppförda kreatursplatser JÅ 1996 55

Byggnadsvärde, se Fastighetstaxering

Bänkgård

antal företag 87, 90, 93–94

skörd 87, 93

yta 87, 90, 93–94

Bär, se Trädgårdsodling

Bärgad skörd (per hektar) 71–72, 78, 80–82

C

Campylobacter 300–301, 307, 311

Certifierat utsäde 133, 139

Certifiering, se Ekologisk certifiering

Chinchilla

antal JÅ 2000 138

antal uppfödare JÅ 2000 138

Cisterner, antal JÅ 2000 50

Cisternvolym JÅ 2000 50

D

Dagsverken, se Arbetskraft

Demeterförbundet 185

Dieselolja, se Drivmedel

Direktstöd, se Stöd

Djurbidrag, se Stöd

Djurförsäkring JÅ 1997 188

Djurplatser

antal ny- och tillbyggda JÅ 1996 55

Djursjukdomar JÅ 2000 114, 132

Djurstallar, se Byggnadsverksamhet

Driftsinriktning 40, 44, 50–52

Driftsledare 125, 132

Dricksvatten

dricksvattenanläggningar 299, 301, 303,

308

Drivmedel

cisterner JÅ 2000 50

förbrukning JÅ 1997 71–72

priser 162–163, 181

Dödsfall, se Olycksfall i jordbruket JÅ 2000

37–38

E

EAA

ekonomisk kalkyl för jordbruket 161, 164–

165, 172–173

Ekologisk certifiering 185–187

Ekologisk djurhållning 186, 189

Ekologisk odling

hektarskörd 186–187, 192–194

odlad areal 185–186, 190–192, 195

totalskörd 186–187, 192–194

Ekologisk produktion 185–187, 188–195

Ekologisk produktionsform 147, 151, 154–156

Ekonomibyggnadsvärde, se Fastighetstaxering

Eldningsolja, se Drivmedel

Elever JÅ 2000 175

Energigrödor

odlad areal 54, 70

stöd, se Stöd

Energitillförsel JÅ 1997 158

Ensilageväxter (och grönfoder) areal 54,

62, 67

Ersättningsbelopp JÅ 1997 187

Ersättningsberäkningar JÅ 1997 187

Ersättningsområden, se Skördeområden

Europeiska unionen

fördelingsvärde jordbrukets JÅ 1997 202

husdjursskötsel 222, 234–237

jordbruksareal 221, 226, 228

jordbruksföretag antal 221, 227

livsmedelskonsumtion 321, 324–325, 328–329

livsmedelspriser 321, 326–327, 330–333

mervärdesskatt 321–322, 334

skogsmark JÅ 2000 182

statistiksystem 222

stöd till jordbruket 143–150, 151–158

sysselsättning 221, 224–225

totalskördar 221, 229–233

trädgårdsodling 221, 233

växtodling 221, 229–232

EU-stöd, se Stöd

Export

förädlade livsmedel 268, 280

levande djur 268, 273, 275, 277–278, 283–284

jordbruksvaror och livsmedel 268, 271, 273, 275, 277, 280, 283–284

Extensifieringsbidrag, se Stöd

Extensiv vall JÅ 2003 135

F

Fabrikspotatis, se Potatis

Faktorpris JÅ 2000 144, 151

Fastighetspriser 163–164, 167, 170, 183–184

Fastighetstaxering

antal enheter med bostad JÅ 2000 47

antal enheter med ekonomibyggnader JÅ 2000 47

basvärde medelväde 184

basvärde totalt JÅ 2000 45

byggnadsvärden JÅ 2000 44–45

Fetthalt i mjölk 252, 260

Fjäderfä, se även Höns

priser 181

produktion 251, 257, 259, 264

Flerårig vallodling 151

Fläsk

priser 181

produktion 251, 246–247, 257, 259, 264

Foderblandningar

produktion 134, 141–142

Fodermedel

produktion 134, 141–142

Foderråvara JÅ 2008 295, 300

Fodersäd

odlad areal JÅ 1999 69

Foderärter, se Ärter

Folkmängd, se Befolkning

Fosfor 134, 197–199, 141, 204–205, 212–214, 215

Fotogen JÅ 1997 71

Friland

antal företag 87, 89–92

areal 87, 89–92

ekologisk odling 187, 195

skörd 87, 93

Frukt, se Trädgårdsodling

Frövall 67

Fånggrödor 148, 151

Får och lamm

antal 95–96, 102–105, 110–111

antal företag 95–96, 105, 112

besättningsstorlek 96, 105, 111–112

fårkontroll JÅ 2000 119–120

priser 181

rasfördelning JÅ 2000 119–120

slakt 251, 238, 246–247, 258, 264

Fäbodbeta 209

Förbrukning (inköp) av

driv- och smörjmedel JÅ 1997 71–72

krafftoder 134, 141–142

livsmedel 286, 297–298

maskiner och redskap 133, 137

mineralgödsel 134, 141

växtnäringsämnen 134, 141

växtskyddsmedel 199–200, 207, 218–220,

se även Bekämpningsmedel

Föreningsrörelse

lantbrukarnas avräkningsvärden med

producenter JÅ 2000 178

medlemmar JÅ 2000 177–178

organisation JÅ 2000 178

Företag

antal arrenderade 39, 48

antal ägda 39, 48

besättningsstorlek djur 96–97, 105, 107, 109, 111–112, 114–116, 119–120

brukningsform 39, 48

definition 42

företagarekategori JÅ 2000 20

husdjur av olika slag 40, 49

intäkter och kostnader 162, 165, 174–177
odling av olika grödor 39, 45, 53–54, 57–58, 63–70

storleksgrupper skogsmarkareal

JÅ 2000 13, 22

storleksgrupper åkerareal 39, 46–47

trädgårdsodling 87–94

Företagare

definition 42

Företagsregister, se Lantbruksregistret

Förmalning JÅ 2000 139

Förmögenheter i jordbruket

netto JÅ 1996 184

totala JÅ 1996 184

Försäkring

hagelskada JÅ 1997 187

husdjur JÅ 1997 188

skördeskada JÅ 1997 187

Försäkringsbelopp JÅ 1997 187–188

Försörjningsbalans

brödsäd JÅ 2000 139
 fodersäd JÅ 2000 140
 kött och fläsk JÅ 2000 141
 potatis JÅ 2000 140
 spannmål JÅ 1996 157

Förvärvsarbete, se Arbetskraft

Förädlingsstöd, se Stöd

Förädlingsvärde 161, 171

G

Galtar, se Svin

Garage JÅ 1996 57

Getter

antal 96, 104, 235, 244–245
 antal företag 105
 produktion 238, 246–247, 264

Grisar, se Svin

Grädde

produktion 238, 261

Grödor, se respektive gröda

Grönfoder- och ensilageväxter

areal 54, 62, 67

Grönsaker, se Trädgårdsodling

Gårdsstöd, se Stöd

Gödselbehållare JÅ 1996 59

Gödselmedel 134, 141, 197–198, 204, 212–215

Gödselplatta JÅ 1996 59

H

Hagelskadeförsäkring JÅ 1997 187

Handelsgödsel, se även Mineralgödsel

internationella uppgifter JÅ 2000 196

kostnad till baspris 169

Handjursbidrag, se Stöd

Havre

antal företag 57 JÅ 2000 69
 ekologisk odling 186–187, 190, 193
 hektarskörd 78
 normskörd 76, 85
 odlad areal 53, 57–58, 62–64
 priser 181
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 såtidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 73, 77, 79
 utsäde, certifierat 133, 139
 växtperiodens längd JÅ 1997 101

Hektarskörd

efter potatisodlingens storlek
 JÅ 2000 87
 efter vallålder JÅ 1997 91
 oljeväxter inkl. oljelin 72, 81
 potatis, potatis för stärkelse 72, 83
 slättervall 72, 82
 sockerbetor 72, 83
 spannmål 71, 78
 åter 71–72, 80

Helträda

areal 54, 57, 62, 70

Honung 97, 122

HS Certifiering 185

Husdjur

antal 95–99, 100–104, 106–107, 110–111,
 113–115, 118–119, 121–123, 244–245

antal företag 95–99, 105, 108–109, 112,
 116–117, 120

försäkrade djur JÅ 1997 188

produktion 251–252, 257, 246–247,
 258–261, 264

slakt 251, 258–259

Husdjursförsäkring JÅ 1997 188

Hästar

antal 97, 121, 244–245

antal företag 105

antal hästhållare 97, 121

försäkrade djur JÅ 1997 188

köttproduktion JÅ 2000 141

priser 162–163, 181

Hö, se Slättervall

Höns

antal 95, 97, 102–104, 118–119, 244–245

antal företag 95, 97, 105, 120

besättningsstorlek 97, 105, 119–120

Höstraps, se Oljeväxter

Höstrybs, se Oljeväxter

Höstråg, se Råg

Höstsädd areal JÅ 2000 68, 72

Höstvete, se Vete

Hötork JÅ 1996 58

I

Import

förädlade livsmedel 267, 279

jordbruksvaror och livsmedel 267, 271,
 273–274, 276, 281–282

levande djur 267, 273–274, 276, 278,
 281–282

Index

avräkningsprisindex 162–163, 166, 314,
 180, 182, 320

harmoniserat index för konsumentpriser
 321, 326–327, 333

konsumentprisindex 162–163, 166–167,
 313–315, 180, 316, 318–320

livsmedelskonsumtion 321, 324–325,
 329–331

livsmedelspriser 313, 321, 316, 318–320,
 326–327, 330–331, 333

prisregleringsprisindex JÅ 2000
 155, 157

producentprisindex 162–163, 166, 180, 320

produktionsmedelsprisindex 162–163, 166,
 180, 320

världsmarknadsprisindex JÅ 1998 155

Införselavgifter JÅ 1995 197
 Inkomst av näringsverksamhet 162, 179
 Inkomster, utgifter m.m. 161–162, 172–179
 Inkomster i jordbruket, se Intäkter i jordbruket
 Inkomststöd JÅ 2000 162
 Inköp (förbrukning) av, se Förbrukning av
 Inre rationalisering JÅ 1996 167, 174
 Insektsmedel
 förbrukning 199–200, 207, 217–220
 Inseminationer JÅ 2000 113
 Internationella uppgifter, se även Europeiska unionen
 animalieproduktion 246–247
 förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk 248–249
 handelsgödsel, förbrukning JÅ 2000 196
 husdjur 244–245
 livsmedel 321–323, 324–334
 maskiner och redskap JÅ 2000 195
 mervärdesskatt 321–322, 334
 totalskörd 242–243
 traktorer JÅ 2000 195
 åkerarealens användning 240–241
 ägoslagsfördelning JÅ 2000 190
 Intervention JÅ 2000 163
 Intäkter i jordbruket
 per företag 162, 174–179
 totala 161–162, 169, 171–173
 Intäkter i skogsbruket per företag 175, 177
 Investeringsstöd JÅ 2008 141, 149–150
 Invägd mjölk 251–252, 260–261

J

Jordbrukarhushållens inkomst 162, 178–179
 Jordbrukarnas taxerade inkomster 162, 179
 Jordbrukets sektorskalkyl, se EAA
 Jordbruksbefolkning, se Befolkning
 Jordbruksekonomi 161–168, 169–184
 Jordbruksekonomiska undersökningen 162, 165, 174–177
 Jordbruksfastighet
 priser 163–164, 183–184
 taxeringsvärden 167, 184
 ägarekategori JÅ 1997 46
 Jordbruksmaskiner 133, 137
 Jordbruksnämnden, se Jordbruksverket
 Jordbrukspolitik 143
 Jordbruksräkning, se Lantbruksregistret
 Jordbruksverket bil 3
 Jordbruksvärde JÅ 2000 44
 Jordförvärvslån JÅ 1996 190

K

Kadmium 199, 206
 Kalium 134, 197–198, 141, 204, 212–214
 Kalkningsmedel 199, 206
 Kalkoner

antal 95, 97, 104, 118
 antal företag 105
 Kalvar
 kalvningsresultat JÅ 2000 111
 köttproduktion 251, 258
 priser 162–163, 181
 slakt 251, 258
 Kameler JÅ 2000 193
 Kemiskt bekämpade arealer 199–200, 207, 218–220
 Kiwa Aranea 185
 Kompensationsbidrag, se Stöd
 Konsumentprisindex 166–167, 313–315, 170, 180, 316, 318–320
 Konsumtion av livsmedel
 försäljningsvärde 286, 295–296
 konsumtionsutgifter 286, 297–298
 näringsinnehåll 285–286, 293–294
 per person 285–286, 321, 290–292
 JÅ 2009 328
 Konsumtionsmjölk
 priser 181, 317
 produktion 252, 238, 261
 Kontrakterad stärkelsepotatis, se Stöd
 Kontrollmätningar JÅ 1997 223
 Kontrollverksamheter JÅ 2000 109–111, 119–120, 129–131
 Kor, se Nötkreatur
 Korn
 antal företag 57 JÅ 2000 69
 ekologisk odling 186–187, 190, 193
 hektarskörd 71, 78
 normskörd 76, 85
 odlad areal 53, 57, 62–64
 priser 181
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 sätidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 73, 77, 79
 utsäde, certifierat 133, 139
 växtperiodens längd JÅ 1997 101
 Korrigeringstal JÅ 1998 89
 Kostnader i jordbruket
 per företag 162, 165, 174–177
 totala 161, 164–165, 169, 172–173
 Kostnader i skogsbruket
 per företag 165, 175, 177
 Kraftfoder, se Fodermedel
 KRAV 185 JÅ 2008 175–177, 178–185
 Kultiverad betesmark
 definition 55
 Kvalitet bil 3
 Kvalitetscertifiering, se Stöd
 Kvigor och kvigkalvar, se Nötkreatur
 Kväve 134, 197–198, 200, 141, 204–205, 208, 212–214, 215
 Kväveläckage, se Stöd
 Kycklingar, se Höns
 Köksväxter, se Trädgårdsodling
 Köpeskilling för fastigheter 164, 183–184

Köpeskillingskoefficient 164, 184
 Kött och köttvaror
 export 268, 273, 275, 277, 280, 283
 import 267, 273–274, 276, 279, 281
 konsumtion 285, 289–290 JÅ 2009 321, 328
 produktion 251, 238, 246–247, 257–260, 264
 Köttboskapskontroll
 anslutning JÅ 2000 112
 kalvningsresultat JÅ 2000 111

L

Ladugårdar, se Byggnadsverksamhet
 Lamm, se Får och lamm
 Landareal JÅ 2000 190
 Lantbrukets föreningsrörelse JÅ 2000 177–178
 Lantbruksnämndernas verksamhet, se
 Länsstyrelsernas lantbruksverksamhet
 Lantbruksregistret
 allmänt bil 1
 Lantbruksräkning, se Lantbruksregistret
 Lantbruksstyrelsen, se Jordbruksverket
 Lantbruksutbildning JÅ 2000 175–176
 Lin, se Oljelin
 Livsmedel
 arbetsställen 252, 262–263
 export och import 267–270, 271–284
 försäljningsvärde 286, 295–296
 industriproduktion 252, 264
 internationella uppgifter 321–323, 324–334
 konsumtion per person 285–286, 290–292, 324–325, 329 JÅ 2009 321, 328
 konsumtionsutgifter 286, 298
 kvalitet JÅ 2005 289–290, 291–292
 priser 313–315, 316–320
 sysselsättning 252–253, 262–263, 265–266
 säkerhet 299–302, 303–311
 Länsstyrelsernas lantbruksverksamhet
 fastighetsinnehav JÅ 2000 174
 kursverksamhet JÅ 2000 176

M

Majs
 hektarskörd 72, 80
 odlad areal 240–241
 skördad areal 229
 totalskörd 80, 231, 242–243
 Markarterad areal JÅ 1997 44
 Maskiner
 fördelning efter företagets drifts-
 inriktning JÅ 1996 65
 inköp av maskiner och redskap 133, 137
 Matpotatis, se Potatis
 Medlemskap i ekonomiska föreningar
 JÅ 2000 177–178
 Mejerier
 antal 251–252, 260

Mejerivaror
 priser 181
 produktion 252, 238, 261, 264
 Melass, priser 181
 Mervärden i jordbruket, se Stöd
 Miljöersättningar, se Stöd
 Mineralgödsel, se även Handelsgödsel
 förbrukning 197–198, 212–215
 försäljning 204
 växtnäringsämnen 197–198, 215

Mink

antal 97, 122
 antal uppfödare 122

Mjök

användning 252, 261
 avkastning per ko 246–247 JÅ 2000 110
 fetthalt 260
 invägd mjölk 251–252, 260–261
 konsumtion 285, 291 JÅ 2009 328
 mjölkpulverproduktion 252, 261
 pris 181
 produktion av mejerivaror 252, 261
 proteinhalt 260

Mjölkbidrag, se Stöd

Mjölkboskapskontroll

antal kor och besättningar JÅ 2000 109
 kalvningsresultat JÅ 2000 111
 medelavkastning JÅ 2000 110
 utgångna kor JÅ 2000 111

Mjölkkvot JÅ 2000 166

Mjölkleverantörer 222, 251–252, 236, 260

Mjolkproduktion

antal företag 96, 105, 108
 antal mejerier 251–252, 260
 antal mjölkleverantörer 251–252, 260
 användning 252, 261
 invägd mjölk 251–252, 260–261
 produktion 252, 257, 261, 264

Mjölkpulverproduktion 252, 261

Modernisering, se Stöd

Modersuggor, se Svin

Mosaikbetesmarker 209

Mulåsnor och åsnor JÅ 2000 193

N

Nationalräkenskaper 161, 171
 Nationella stöd 146, 151, 153
 Naturligt jordbruksområde bil 2
 Nederbörd JÅ 1997 224
 Normskördar 72, 76, 85–86
 Normskördevärde JÅ 1996 194
 Nybyggnadsverksamhet, se Byggnads-
 verksamhet
 Nötkreatur
 antal 95–96, 100–101, 104, 106–107, 244–245
 antal företag 40, 49–50, 105, 108–109
 besättningsstorlek 105, 107, 109

- försäkrade djur JÅ 1997 188
 insemination JÅ 2000 113
 köttboskapskontroll JÅ 2000 112
 köttproduktion 251–252, 246–247, 257, 264
 mjölkboskapskontroll JÅ 2000 109–111
 priser 181
 rasfördelning JÅ 2000 110
 sjukdomar JÅ 2000 114
 slakt 251, 238, 258
- O**
- Obrukad åker
 areal 62, 70
- Ogräsmedel
 antal hektardoser 200, 207, 217
 behandlad areal 199–200, 218–219
 genomsnittlig hektardos JÅ 2003 187
 total använd mängd 199–200, 218–219
- Oljelin
 antal företag 66
 hektarskörd 72, 81
 odlad areal 54, 66
 totalskörd 73, 81
 utsäde, certifierat 133, 139
- Oljeväxter
 antal företag 57, 66
 ekologisk odling 186–187, 191
 hektarskörd 72, 81
 normskördar 76, 85
 odlad areal 54, 57–58, 62, 66
 oljehalt JÅ 2000 85
 totalskörd 73, 77, 81
 utsäde, certifierat 133, 139
- Olycksfall i jordbruk JÅ 2000 37–38
- Områdesindelning
 administrativa områden bil 2
 karta över produktionsområdesindelningen bil 2
 naturliga jordbruksområden bil 2
 produktionsområden bil 2
 riksområden bil 2
 skördeområden bil 2
- Omställd areal se Areal
- Omställningsareal JÅ 2000 162
- Omställningsstöd JÅ 2000 162
- Ospecificerad betesmark 209
- Ost
 priser JÅ 1997 170
 produktion 252, 238, 257, 261, 264
- Outnyttjad betesmark 209
- P**
- Partipris, se Priser
- Pesticider 300–301, 309
- Plantskolealster, se Trädgårdsodling
- Potatis
 antal företag 54, 57, 69
- ekologisk odling 186–187, 191, 194
 för stärkelse 54, 69, 72, 74, 83–84, 86
 försörjningsbalans JÅ 2000 139–140
 hektarskörd 72, 83
 konsumtion 285, 292
 normskördar 76, 86
 odlad areal 54, 57–58, 62, 69
 odlingarnas storlek JÅ 2000 75
 priser 181
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 spill JÅ 1996 99
 stärkelsehalt 84
 sättningsstidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 74, 83
 utsäde, certifierat 133, 139
 vidareförädling JÅ 2000 140
- Premieinkomster JÅ 1997 187–188
- Priser
 animalier 162–163, 181
 arrende 13, 182–183
 drivmedel 162–163, 181
 handelsgödsel JÅ 2008 153, 171
 jordbruksmark 163–164, 183
 lantbruksenheter 164, 184
 mejerimjolk 181
 traktorer 181
 vegetabilier 162–163, 181
 ägg 181
- Prisindex, se Index
- Prisregleringsprisindex JÅ 2000 155, 157
- Prisstöd 150, 160
- Producentpriser, se Priser
- Producentprisindex 166, 180
- Produktion
 bivax JÅ 1996 153
 byggnader 133, 138
 djurplatser JÅ 1996 55
 ekologisk 186–187, 192–194
 foderblandningar 134, 141–142
 honung 97, 122
 kött och fläsk 251, 246–247, 257–259, 264
 mjölk 251–252, 246–247, 257, 260–261, 264
 oljeväxter 72–73, 81
 råspirt JÅ 2000 140
 slaktkroppar 251, 258–259
 sockerbeter 72, 74, 83
 spannmål, slättervall, baljväxter och potatis 71–74, 77–86
 stärkelse JÅ 2000 140
 trädgårdsväxter 87, 91, 93
 ägg 251, 246–247, 259, 264
- Produktionsmedel 133–136, 137–142
- Produktionsmedelsprisindex 166, 170, 180
- Produktionsområden bil 2
- Projektstöd, se Stöd
- Proteingrödor, se Stöd
- PSE-tal JÅ 2000 161
- Pälsdjur
 antal 97, 122

antal uppfödare 122
 sysselsatta med pälsdjursskötsel
 JÅ 2000 32

Päron

antal företag 92
 antal träd 87, 92
 odlad areal 87, 92

Q

Quality Genetics JÅ 2000 129–131

R

Raps, se Oljeväxter

Raser

nötkreatur JÅ 2000 110–112
 svin JÅ 2000 130
 tackor JÅ 2000 119, 121

Redskap 133, 137

Reduceringstal, se Korrigeringstal

Regionala stöd, se Stöd

Rennäring

antal företag 123
 antal renar 97, 123
 antal renägare 123
 antal samebyar 123
 slakt 251, 260
 statligt stöd 144, 150, 160

Riksområden bil 2

Ris 240–243

Rybs, se Oljeväxter

Råg

antal företag 57 JÅ 2000 69
 ekologisk odling 186–187, 190, 193
 förmalning, lager JÅ 1996 157
 hektarskörd 71, 78
 normskörd 76, 85
 odlad areal 53, 58, 63–64
 priser 181
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 såtidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 73, 79
 utsäde, certifierat 133, 139

Rågvete

antal företag 57 JÅ 2000 69
 ekologisk odling 186–187, 190, 193
 hektarskörd 71, 78
 odlad areal 53, 58, 63–64
 totalskörd 73, 77, 79
 utsäde, certifierat 133, 139

Råsprit och stärkelse

tillverkning av JÅ 2000 140

Räv

antal 122
 antal uppfödare 122

S

Salmonella

djurbesättningar 300–301, 306

foderproduktion 301, 310

infektion 300–302, 306

provtagning 300–302, 310

Sametinget 99

Sektorskalkyl, jordbrukets, se EAA

Silo JÅ 1996 58

Sjukdomar

nötkreatur JÅ 2000 114

svin JÅ 2000 132

Självförsörjningsgrad JÅ 2009 321, 328

Självrisk vid skördeskada JÅ 1997 187

Skador

olycksfall JÅ 2000 37–38

Skadeutbetalningar JÅ 1997 187–188

Skogar, se Skogsmark

Skogsbete 209

Skogsbruk

antal sysselsatta JÅ 2000 32

arbetsåtgång JÅ 1996 36

Skogsbruksvärde JÅ 2000 44–46

Skogsimpedimentsvärde JÅ 2000 44

Skogsmark

antal företag JÅ 2000 22

areal JÅ 2000 23–24

definition 55

fördelning på företagarekategorier

JÅ 2000 24

fördelning på storleksgrupper

JÅ 2000 22–23

Skogsstatistik JÅ 1996 220

Skolor

eftergymnasiala skolor JÅ 2000 175–176

gymnasieskolor JÅ 2000 175

universitet JÅ 2000 175–176

Skulder (och tillgångar) JÅ 1997 174

Skyddszoner, se Stöd

Skörd

bivax JÅ 1996 153

ekologisk 186–187, 192–194

hektarskörd 71–72, 78, 80–83

honung 97, 122

normskörd 72, 76, 85–86

skördetidpunkt JÅ 1997 100–101

totalskörd 72–74, 77, 79–83

Skördeområden bil 2

Skördeskadeskydd

allmänt JÅ 1997 187

ersättningar JÅ 1997 187

finansiering JÅ 1997 187

självrisk JÅ 1997 187

Skördetidpunkt JÅ 1997 100–101

Skördetröska JÅ 2000 51

Slakt

antal slaktkroppar 258–259

marknadsförd slakt JÅ 2000 141

medelslaktvikter JÅ 2000 114, 121, 131

produktion av kött och fläsk 251, 258–259,
 264

slaktade kvantiteter 258–259

- slaktdjurspriser 181
 Slaktkycklingar 259
 Slaktvikter JÅ 2000 114, 121, 131
 Slåttervall
 antal företag 54, 57, 67
 bärningsförluster JÅ 1996 96
 ej utnyttjad areal 70
 ekologisk odling 186–187, 192
 hektarskörd 72, 82
 normskörd JÅ 1998 88
 odlad areal 54, 58, 67–68, 82
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 73–74, 82
 återväxt 72, 82
 Slåtterräng 209
 SMAK 185 JÅ 2008 175
 Smittkälla 300–302
 Smågrisproduktion
 investerings- och startstöd JÅ 2003 139
 Smör
 priser JÅ 1996 178
 produktion 238, 261, 264
 Sockerbetor
 antal företag 57, 69
 hektarskörd 72, 83
 normskörd 76, 86
 odlad areal 54, 58, 62, 69
 priser 181
 sockerhalt 84
 stöd 148, 151, 156
 totalskörd 74, 83
 utsäde, certifierat 133, 139
 Solskenstid JÅ 1997 225
 Sorghum 240–243
 Spannmål
 antal företag per gröda JÅ 2000 69
 antal företag per län 63–64
 försörjningsbalans JÅ 2000 139
 hektarskörd 71, 78
 normskörd 76, 85
 odlad areal 53, 57–58, 62–64
 priser 181
 skördetidpunkt JÅ 1997 100–102
 spill (vid skörd) JÅ 1996 95
 såtidpunkt JÅ 1997 100–102
 totalskörd 73, 77, 79
 utsäde, certifierat 133, 139
 Spannmålstork JÅ 1996 58
 Spill vid (skörd)
 potatis JÅ 1996 99
 spannmål JÅ 1996 95
 Standardtimmar 40, 52
 Startstöd, se Stöd
 Statlig lånegaranti JÅ 1996 184
 Strukturstöd JÅ 2008 141, 149
 Stutar, se Nötkreatur
 Stärkelse
 stärkelsehalt 84
 tillverkning av JÅ 2000 140
 Stöd
 arealersättning 151 JÅ 2005 132
 betesmarker och slåtterängar 146–147, 151, 154–155
 direktstöd 144, 151
 djurbidrag 151 JÅ 2005 132–133, 138–139
 energigrödor 144–145, 151–152
 extensifieringsbidrag 151 JÅ 2005 133, 138–139
 förfädlingsstöd 149
 företagsstöd 148–150, 157–159
 grödor för industri- och energiändamål 145
 gårdsstöd 143–144, 151–152
 handdjurbidrag 145, 151–152
 högre värde i jord- och skogsprodukter 149, 158
 kompensationsbidrag 146, 151, 153
 kontrakterad stärkelsepotatis 145, 151–152
 kvalitetscertifiering 145
 kväveläckage 148, 151, 154
 mervärden i jordbruket 145
 miljöersättning 146–148, 186–187, 151, 154–156
 mjölkbidrag 145, 151–152
 modernisering 149, 157
 modulering 145–146, 151
 nationellt stöd 146, 151, 153
 natur- och kulturmiljöer 147, 151, 155
 prisstöd m.m. till rennärning 150, 160
 projektstöd 149–150, 159
 proteingrödor 144, 151–152
 regionala stöd 146, 151, 153
 skyddszoner 148, 151, 156
 startstöd 149, 157
 stödrätt 143–144
 utrotningshotade husdjursraser 147, 151, 155
 vallodling 148, 151, 155
 öppet odlingslandskap 147, 151–152
 Suggkontroll, se Svin
 Suggor, se Svin
 Svin
 antal 95–97, 100, 104, 113–115
 antal företag 95–97, 105, 116–117
 besättningsstorlek 96–97, 105, 114–117
 fläskproduktion 264
 försäkrade djur JÅ 1997 188
 priser 181
 sjukdomar JÅ 2000 132
 slakt 251, 238, 259
 suggkontroll JÅ 2000 129–131
 svinstamkontroll JÅ 2000 129
 Sysselsättning, se Arbetskraft
 Systemtäckdikning JÅ 1997 56
 Såtidpunkt JÅ 1997 100–102

- T**
- Tackbidrag 151
 - Tackor, se Får och lamm
 - Taxerade nettointäkter, inkomster 178–179
 - Taxeringsenheter JÅ 2000 44–45
 - Taxeringsvärden (för jordbruksfastigheter) JÅ 2000 44–45
 - Temperatur JÅ 1997 225
 - Tjurar och tjurkalvar, se Nötkreatur
 - Tomtmarksvärde JÅ 2000 44–45
 - Totalbefolkning JÅ 1997 29
 - Totalskörd
 - internationella uppgifter 242–243
 - oljeväxter 73, 81
 - potatis 74, 83
 - slättervall, första skörd 73–74, 82
 - sockerbeter 74, 83
 - sorghum, majs, ris 242–243
 - spannmål 73, 77, 79
 - Traktorer
 - antal 133, 137
 - effekt 133, 137
 - inköp 133, 137
 - pris 181
 - Trindsäd 72
 - Trädgårdsodling
 - antal företag 87, 89–94
 - antal sysselsatta JÅ 1997 32
 - areal 87–88, 89–94
 - ekologisk odling 187, 195
 - KRAV JÅ 2008 177, 180, 182–183
 - skörd 87, 91, 93, 233
 - trädgårdsräkning/inventering 88
 - Typklassificering 41–42
 - Täckdikad areal JÅ 1997 56
- U**
- Undervisning, se Lantbruksutbildning
 - Ungnöt, se Nötkreatur
 - Utbildning, se Lantbruksutbildningen
 - Utgifter i jordbruket m.m. 161–162, 172–177
 - Utrikeshandel
 - jordbruksprodukter och livsmedel 267–270, 271–284
 - Utrotningshotade husdjursraser, se Stöd
 - Utsäde
 - betat JÅ 2000 54
 - certifierat 133, 139
- V**
- Vall, se Slättervall (Betesvall)
 - Vall till fröskörd 67
 - Vallbaljväxter
 - certifierat utsäde 133, 139
 - Vallgräs
 - certifierat utsäde 133, 139
 - Vallodling, se Stöd
 - Vax JÅ 1996 153
 - Vegetabiliska produkter
 - export 268, 273, 275, 277, 280, 283–284
 - import 267, 273–274, 276, 279, 281–282
 - konsumtion 285–286, 289–292
 - priser 181
 - produktion 71–76, 77–86, 242–243, 264
 - Vete
 - antal företag 57 JÅ 2000 67
 - ekologisk odling 186–187, 190, 193
 - hektarskörd 71, 78
 - normskörd 76, 85
 - odlad areal 53, 63–64
 - priser 181
 - skördetidpunkt JÅ 1997 100
 - såtidpunkt JÅ 1997 100
 - totalskörd 73, 77, 79
 - utsäde, certifierat 133, 139
 - växtperiodens längd JÅ 1997 100–101
 - Vetekli
 - priser 181
 - Vicker (och foderärter)
 - odlad areal 65
 - Vilt
 - köttproduktion 251, 260
 - Vårapps, se Oljeväxter
 - Värrybs, se Oljeväxter
 - Värråg, se Råg
 - Vårvete, se Vete
 - Våtmarker 148, 151, 156
 - Världsmarknadsprisindex JÅ 1998 155
 - Växthus
 - byggnadssätt JÅ 1997 108
 - ekologisk odling 187, 195
 - KRAV JÅ 2008 183
 - odling 87, 93–94
 - yta 81–82, 195
 - Växtnäringsämnen
 - mineralgödsel 134, 141, 204, 212–213, 215
 - Växtperiod JÅ 1997 101–102
 - Växtskyddsmedel 199–200, 207, 217–220, se även Bekämpningsmedel
- A**
- Åker**
- arealens användning 53–55, 56–70
 - definition 55
 - fördelning på företagarekategorier JÅ 2000 21
 - fördelning på storleksgrupp 53, 60–61
 - internationella uppgifter 240–241
 - systemtäckdikad areal JÅ 1997 56
 - ägd respektive arrenderad areal 48
 - Åkerbönor 53, 65
 - Åkervärde JÅ 2000 45
 - Åldersfördelning 125, 126–127, 129
 - Åsnor och mulåsnor JÅ 2000 193
 - Återväxt på slättervall 82

Ä

Ägarkategorier inom jordbruk JÅ 2000 14

Ägd åker 39, 48

Ägda företag 39, 48

Ägg

beviljade investeringsstöd JÅ 2008 150

export 273, 275, 277, 280, 283

import 273–274, 276, 279, 281

indextal för delposter i avräkningsprisindex
180

partihandelns invägning 251, 259

produktion 251, 238, 246–247, 259

produktionsvärde 172

Ägoslag

annan mark 55 JÅ 2004 46

betesmark 53, 55, 59, 62

skogsmark 53, 55, 59

åkermark 53–54, 59

övrig mark JÅ 1997 204

Äpplen

antal företag 92

antal träd 87, 92

odlad areal 87, 92

Ärter

antal företag 65

ekologisk odling 186–187, 190, 194

hektarskörd 71–72, 80

odlad areal 65

totalskörd 73, 80

utsäde, certifierat 133, 139

Ö

Öppet odlingslandskap, se Stöd

Jordbruksstatistisk årsbok 2011

med data om livsmedel

Yearbook of agricultural statistics

including food statistics

Boken ger en samlad redovisning av den svenska jordbruksstatistiken med uppgifter om företagsstruktur, arbetskraft, maskiner, växtodling, husdjursskötsel, ekonomiska förhållanden m.m. Den ger dessutom ett sammandrag av den viktigaste statistiken inom livsmedelsområdet. Vissa internationella jämförelser görs också.

Årsboken innehåller resultat från undersökningar utförda av SCB, Jordbruksverket och andra myndigheter samt av branschorganisationer. Förutom sifferuppgifter för län och större områden lämnas beskrivningar av undersökningarnas uppläggning och information om var utförligare redovisningar finns. I anslutning till varje kapitel ges också en del kommentarer till vad statistiken visar.

ISSN 1654-4382 (online)
ISSN 0082-0199 (print)
ISBN 978-91-618-1546-3 (print)

All officiell statistik finns på: **www.scb.se**
Kundservice: tfn 08-506 948 01

All official statistics can be found at: **www.scb.se**
Customer service, phone +46 8 506 948 01